

RAY BRADBURY

MARSBÉLI KRÓNIKÁK

A szerző eddig megjelent művei az Agave Könyvek gondozásában:

Az öröm masinériái

A villamos testet énekelem

Éjjél is elmúlt

Szép arany almáit a nap

Gyógyír búskomorságra

Marsbéli krónikák

A Toynbee-átalakító

Fahrenheit 451 és más történetek

Októberi vidék

Az illusztrált ember

RAY BRADBURY

MARSBÉLI KRÓNIKÁK

agave
könyvek

Ray Bradbury: The Martian Chronicles - The Complete Edition

Copyright © 1946, 1948, 1949, 1950, 1958, 1972 by Ray Bradbury.

Copyright renewed by Ray Bradbury.

Hungarian translation © Bosnyák Edit, Farkas Veronika, Gálla Nóra, H. Kovács Mária,

Kuczka Péter, Pék Zoltán, Török Krisztina, 2019

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Ray Bradbury: The Martian Chronicles - The Complete Edition

Avon Books, New York, 1997

Fordította: **Bosnyák Edit, Farkas Veronika, Gálla Nóra, H. Kovács Mária, Kuczka Péter,**

Pék Zoltán, Török Krisztina

ISBN: 9789634196396

Agave Könyvek

Felelős kiadó: A kiadó ügyvezetője

Borító: Faniszló Ádám

Felelős szerkesztő: Velkei Zoltán

Szerkesztő: Greff András,

Korrektor: Kristóf-Horváth Krisztina, Keszthelyi-Kiss Judit

Tördelő: Téglás Zoltán

Nyomdai munka: Séd Kft., 2020

Műfaj: szépirodalom

Teljes szívemből ajánlom feleségemnek, Marguerite-nek.

Kronológia

1999. január. RAKÉTANYÁR (Rocket Summer)
1999. február. YLLA (Ylla)
1999. augusztus. A NYÁRI ÉJSZAKA (The Summer Night)
1999. augusztus. A FÖLDI EMBEREK (The Earth Men)
2000. március. AZ ADÓFIZETŐ (The Taxpayer)
2000. április. A HARMADIK EXPEDÍCIÓ (The Third Expedition)
2001. június. „S RAGYOG MÉG A HOLDSUGÁR”
(– And the Moon Be Still as Bright)
2001. augusztus. A TELEPESEK (The Settlers)
2001. december. A ZÖLD REGGEL (The Green Morning)
2002. február. A SÁSKÁK (The Locusts)
2002. augusztus. ÉJSZAKAI TALÁLKOZÁS (Night Meeting)
2002. október. A PART (The Shore)
2003. február. KÖZJÁTÉK (Interim)
2003. április. A ZENÉSZEK (The Musicians)
2003. június. AZ ÉGI LOVASOK (Way in the Middle of the Air)
2004–05. NEVEKNEK ADÁSA (The Naming of Names)
2005. április. A MÁSODIK USHER-HÁZ (Usher II)
2005. augusztus. AZ ÖREGEK (The Old Ones)
2005. szeptember. A MARS-LAKÓ (The Martian)
2005. november. A BŐRÖNDÜZLET (The Luggage Store)
2005. november. UBORKASZEZON (The Off Season)
2005. november. A FIGYELŐK (The Watchers)
2005. december. A NÉMA VÁROSOK (The Silent Towns)
2026. április. A HOSSZÚ ÉVEK (The Long Years)
2026. augusztus. LANGY ESŐK JÖNNEK (There Will Come Soft Rains)
2026. október. EGYMILLIÓ ÉVES KIRÁNDULÁS (The Million-Year Picnic)

KIBŐVÍTETT KIADÁS

- A MAGÁNYOSOK (The Lonely Ones)
A SZÁMŰZÖTTEK (The Exiles)
A VÁRAKOZÓ (The One Who Waits)
A BETEGSÉG (The Disease)
NYÁRI HOLTSZEZON (Dead of Summer)
A MARS SZELLEMEK (The Martian Ghosts)
JEMIMA TRUE (Jemima True)
MINDNYÁJUKNAK VOLTAK NAGYAPÁIK (They All Had Grandfathers)
AZ EPERSZÍNŰ ABLAK (The Strawberry Window)
ÚJ PÁLYA (The Other Foot)
A KERÉK (The Wheel)
SZERELEM (The Love Affair)
A HÁZASSÁG (The Marriage)
A VENDÉG (The Visitor)
A MARS ELVESZETT VÁROSA (The Lost City of Mars)
ÜNNEP (Holiday)
TELJES TÖRLESZTÉS (Payment in Full)
A MESSIÁS (The Messiah)
ÉJSZAKAI HÍVÁSOK (Night Call, Collect)
A KÉK PALACK (The Blue Bottle)
BŐRÜK BARNA, SZEMÜK ARANY (Dark They Were and Golden Eyed)

„Nem is baj, hogy újra képesek lettünk rácsodálkozni a világra –
mondta a filozófus. – Az úrutazás újra gyermekké tett mindnyájunkat.”

1999. január. Rakétanyár

Egyik percben ohiói tél; zárt ajtók, csukott ablakok, fagytól megvakult üvegtáblák, csüngő jégcsapok minden háztető ereszen, síelő gyerekek a lejtőkön, bundába burkolt háziasszonyok, akik mint nagy fekete medvék cammogtak a jeges utcákon.

És egyszerre a hőség széles hulláma öntötte el a kisvárost. A forró levegő áradó tengere; mint amikor valaki nyitva hagyja egy pékség ajtaját. A meleg lüktetett a házacskák, bokrok és gyermekek körül. A jégcsapok lepottyantak, diribdarabra törtek, elolvadtak. Felpattantak az ajtók. Kitérültek az ablakok. A gyerekek ledobálták gyapjúruhájukat. A háziasszonyok lehullatták medvejelmezüket. A hó olvadt, és előbukkant a múlt nyár régi, zöld pázsitja.

Rakétanyár. Ide-oda röpködtek a szavak az emberek között a nyitott, szellőző házakban. *Rakétanyár.* A meleg, sivatagi levegő megváltoztatta a jégvirágmintákat az ablakokon, letörölte a művészi munkát. A sílécek és szánkók egyszerre haszontalanná váltak. A hó, ahogy a városra hullott a hideg égből, forró esővé változott, mielőtt földet ért.

Rakétanyár. Az emberek kihajoltak csepegő verandáikról, és figyelték a vörösödő eget.

A rakéta a kilövőtéren állt, rózsaszínű tűzfelhőket és kazánhőséget fújtatott. A rakéta hatalmas fúvókájának minden lehetével nyarat hozott ezen a hideg téli reggelen. A rakéta éghajlatokat teremtett, és egy rövid pillanatig nyár borult a földre...

1999. február. Ylla

Kristályoszlopos házuk volt a Marson egy halott tenger partján, és minden reggel látni lehetett Mrs. K-t, amint a kristályfalakból kinőtt aranygyömlöcsöt eszegeti, vagy amint takarítja a házat, marokkal szórva a mágneses port, amely minden szennyet magával ragad, és kirepül a forró szél szárnyán.

Délutánonként, amikor a megkövült tenger meleg és mozdulatlan volt, a szőlőfák bágyadtan álltak az udvarban, a távoli kis marsbeli csontváros pedig teljesen bezárult, és senki sem surrant ki az ajtókon, látni lehetett magát Mr. K-t a szobájában, amint egy fémkönyvet olvasott: végigfuttatta kezét a kidudorodó hieroglifákkal borított lapokon, mintha hárfán játszana. És a könyvből az ujjak játéka nyomán éneklő hang emelkedett, lágy, ősi hang, amely arról az időről mesélt, amikor a tenger vörös vízpárának mutatkozott a parton, az ősi emberek pedig fémrovarok és elektromos pókok fellegeit küldték csatába.

Mr. és Mrs. K húsz éve lakott a halott tenger partján, és elődeik ugyanabban a házban laktak, amely forgott, és követte a napot, mint a virágok, immár tíz évszázada.

Mr. és Mrs. K nem volt öreg. Szép, barnás bőrük volt, mint a valódi Mars-lakóknak, sárga éremszemük, lágy, zenélő hangjuk. Valaha szerettek vegyi tűzzel képeket festegetni, úszkálni abban az évszakban, amikor a csatornák megteltek a szőlőfák zöld nedvével, és hajnalig beszélgetni a társalgóban a kék foszforarcképek alatt.

Most nem voltak boldogok.

Ezen a reggelen Mrs. K az oszlopok között állt, és figyelte, hogyan melegedik és olvad sárga viasszá a sivatagi homok körben a látóhatáron.

Valaminek történnie kell. Várt.

Figyelte a Mars kék égboltját, mintha azt várná, hogy bármely pillanatban megrándul, összehúzódik, és valamilyen csillogó csodát lök magából a homokra.

Nem történt semmi.

Belefáradván a várakozásba, végigsétált a párolgó oszlopok között. Enyhe eső kezdett szitálni a csavart oszlopfőkről, lehűtötte az égető levegőt, gyengéden hullott reá. Olyan volt ez a forró napokon, mint séta a patakban. A ház padlóján csillogtak a hús erecskék. Távrolról hallotta, amint férje kitartóan játszik a könyvével: ujjai sohasem fáradtak bele az ősi dalokba. Magában azt kívánta, bárcsak őt tartaná a karjában, és simogatná, mint egy kis hárfát – annyi ideig és ugyanúgy, mint most a varázslatos könyveit.

De mégsem. Megrázta a fejét egy alig észrevehető, megbocsátó vállrándítás kíséretében. Szempillája lassan leereszkedett arany szemére. A házasság fiatalon megöregíti és megszokottá teszi az embereket.

Hátradólt egy székben, amely rögtön az alakjához formálódott, és követte a mozdulatait.

Idegesen lehunyta a szemét.

Jött az álom.

Barna ujjai remegtek, felemelkedtek, a levegőbe kaptak. Egy pillanat múlva felült, riadtan zihált.

Gyorsan körülnézett, mintha azt várta volna, hogy ott áll valaki. Csálódottnak látszott: az oszlopok közt nem mozdult semmi.

Férje tűnt fel az egyik háromszögű ajtóban.

– Szóltál? – kérdezte ingerülten.

– Nem.

– Mintha kiáltottál volna.

– Kiáltottam? Elbóbiskoltam, és álmodtam valamit.

– Nappal? Hiszen nem szokásod.

Úgy ült, mintha az álom arcul csapta volna.

– Milyen furcsa, milyen rettentő furcsa – mormolta. – Az álom.

– Valóban? – Férje már nyilván vissza akart térni a könyvéhez.

– Egy férfiről álmodtam.

– Férfiről?

– Több mint 180 centiméter magas férfi volt.

– Lehetetlenség; hiszen az óriás lenne, idomtalan óriás.

– Valahogyan... – Az asszony keresgélte a szavakat. – ...mégis megnyerő volt. Akármilyen magas volt... És – ó, tudom, hogy butaságnak tartod – kék szeme volt!

– Kék szeme? Uramisten! – kiáltotta Mr. K. – Mit álmodsz legközelebb? Gondolom, fekete haja volt.

– Honnan tudod? – kérdezte izgatottan az asszony.

– Egyszerűen a legvalószínűtlenebb színt választottam – mondta hidegen a férfi.

– Igenis fekete volt! – kiáltotta az asszony. – A bőre pedig egészen fehér; ó, rendkívül szokatlan volt! Furcsa egyenruhát viselt, az égből szállt le, és kedvesen mondott valamit. Mosolygott.

– Pont az égből? Micsoda ostobaság.

– Egy fémvalamiben jött, ami csillogott a napon – emlékezett az asszony. Becsukta a szemét, hogy megint maga elé idézze. – Álmomban láttam az eget, és az a valami úgy csillogott, mint a levegőbe dobott pénz, aztán hirtelen megnőtt, és lágyan lehullott a talajra; hosszú, ezüst jármű, kerek és idegenszerű. És az ezüsttárgy oldalában kinyílt az ajtó, és az a magas férfi lépett ki rajta.

– Ha többet dolgoznál, nem álmodnál ilyen butaságokat.

– Tulajdonképpen tetszett – mondta az asszony, és újra hátradőlt. – Nem hittem volna, hogy ilyen fantáziám van. Fekete haj, kék szem, fehér bőr! Milyen furcsa férfi, és mégis egész csinos.

– Vágyálom.

– Undok vagy. Nem úgy agyaltam ki, egyszerűen a gondolataimba kúszott, mialatt szunnyadtam. Nem is tűnt álomnak. Váratlan és különös

volt. Rám nézett, és azt mondta: „A harmadik bolygóról jöttem a hajómon. Nathaniel York vagyok...”

– Hülye név. Egyáltalán nem is név! – gáncsoskodott a férje.

– Persze hogy hülye, hiszen álomról van szó – magyarázta lágyan az asszony. – És még ezt mondta: „Ez az első űrutazás. Csak ketten vagyunk a hajóban, én és a barátom, Bert.”

– Megint egy hülye név.

– És még azt is mondta: „Mi a Föld egyik városából jöttünk. Ez a mi bolygónk neve” – folytatta Mrs. K. – Ezt mondta. Igen, a „Föld” nevet említette. És ismeretlen nyelven beszélt. Mégis megértettem valahogy. A gondolataimmal. Telepátia révén, azt hiszem.

Mr. K elfordult. Az asszony egy szóval megállította.

– Yll? – szólította csendesen. – Gondolsz néha arra... szóval, hogy élnek-e emberek a harmadik bolygón?

– A harmadik bolygó alkalmatlan az élet fenntartására – közölte a férje türelmesen. – Tudósaink megállapították, hogy légkörében túl sok az oxigén.

– De nem volna elragadó, ha élnének ott emberek? És valamilyen hajóban átutaznának az űrön?

– Igazán, Ylla, tudod, hogy utálok az ilyen érzelgős nyavalygást. Gyereink dolgozni!

Már későre járt, amikor az asszony jártában énekelni kezdte a dalt a susogó, esőontó oszlopok között. Elénekelte, aztán újrakezdte.

– Miféle dal ez? – fortyant fel végül a férje, mikor belépett, hogy a tűzasztalhoz üljön.

– Nem tudom. – Az asszony felnézett; maga is csodálkozott. Kezét hitetlenkedve emelte a szájához.

Alkonyatra hajlott a nap. Amint a világosság eltűnt, a ház becsukódott, mint egy óriás virág. Szél kerekedett az oszlopok között; a tűzasztalon az ezüstláva fortyogó tócsája bugyborékkolt. A szél felborzolta az asszony vörösbarna haját, és lágyan dudorászott a fülébe. Csendesen állt, kinézett a tengerfenék nagy és sápadt térségeire, mintha emlékeit akarná felidézni; sárga szeme lágy és nedves volt.

– Köszönts csak a szemed sugarával, s visszaköszönt az enyém – énekelte halkán, csendesén, lassan. – Vagy hagyd a csókod a pohár peremén, s akkor nem kell a bor. – Dúdolt, kezét könnyedén mozgatta a szélben, szemét becsukta. Befejezte a dalt. Nagyon szép volt.

– Sohasem hallottam még ezt a dalt. Te komponáltad? – kérdezte a férfi, és élesen figyelte.

– Nem. Igen. Nem. Igazán nem is tudom! – Megdőbbenve habozott. – Nem is tudom, hogy mit jelent a szöveg, hiszen más nyelven van.

– Milyen nyelven?

Az asszony húsdarabokat dobott az izzó lávába.

– Nem tudom.

Egy pillanat múlva kivette a megfőtt húst, és egy tányéron a férfi elé tette.

– Éppen csak valami bolondság, amit én találtam ki, gondolom. Nem is tudom, miért.

A férfi nem szólt. Nézte, amint az asszony húsdarabokat süllyeszt a sziszegő tűztóba. Lement a nap. Lassan-lassan belopakodott az éj, megtöltötte a szobát, elnyelte az oszlopokat és őket is, mindkettőjüket, és mint valami sötét bor, mennyezetig megtöltötte a lakást. Csak a láva ezüstoffénye világította meg arcukat.

Az asszony ismét a furcsa dalt dúdolta.

A férfi hirtelen felugrott székéből, és nagy léptekkel, dühösen kiment a szobából.

Később egyedül befejezte a vacsoráját.

Amikor felkelt, nyújtózkodott, az asszonyra nézett, és ásítva javasolta:

– Menjünk el ma este a lángmadarakkal szórakozni a városba!

– Komolyan gondolod? – kérdezte az asszony. – Csak nincs valami bajod?

– Mi a különös ebben?

– Hiszen fél éve már, hogy nem voltunk sehol...

– Azt hittem, jó ötlet.

– Hirtelen olyan gondos lettél – mondta az asszony.

– Miért beszélsz így? – förmedt rá a férfi. – Menjünk, vagy ne menjünk?

Az asszony kinézett a sápadt sivatagba. Két fehér hold emelkedett az égre. Hűs víz csörgedezett a lábujjai között. Alig észrevehetően megre-megett. Nagyon szeretett volna itt ülni csendben, hangtalanul, míg bekö-vetkezik, amit egész nap várt, ami nem történik meg, hiszen lehetetlen, de mégis megtörténhet. Egy dalfoszlány suhant át a gondolatain.

– Én...

– Jót tesz neked – sürgette a férfi. – Na, gyere, menjünk!

– Fáradt vagyok – mondta az asszony. – Majd máskor.

– Tessék a sálad. – A férfi egy fiolát nyújtott feléje. – Hónapok óta nem voltunk sehol.

– De te igen, hetenként kétszer Xi városában. – Nem nézett a férjére.

– Munka – mondta a férfi.

– Úgy? – suttopta magának az asszony.

A fiolából folyadék ömlött ki, kék köddé változott, és kis rezgésekkel a nyaka köré simult.

A lángmadarak izzó szénréteggént váraoztak a hűs, sima homokon. Az éjszakai szélben felfújódott, enyhén csapkodó fehér sátorvásznat ezer-nyi zöld szalaggal erősítették a madarakhoz. Ylla hátradólt a sátorban. Férjének egy szavára a madarak megugrottak, s mint megannyi láng csaptak a sötét ég felé. Megfeszültek a szalagok, a sátor felemelkedett. Sivítva siklott el alattuk a homok. Elmaradtak a kék dombok, elmaradt az otthonuk, az esőöntő oszlopok, a kalitkába zárt virágok, az éneklő könyvek, a padlón susogó patak.

Nem nézett a férjére. Hallotta, hogy odakiált a madaraknak, amint magasabbra emelkedtek, mint tízezernyi forró szikra, piros-sárga tűzijáték az égen, és vontatták a sátrat mint virágszirmot, lángolva a szélben.

Nem figyelte a halott, csontfaragású városokat, amint elsiklottak alat-tuk, sem az ürességgel és álmokkal telt öreg csatornákat. Repültek a kiszá-radrt folyók és tavak felett, mint a hold árnyéka, mint valami égő fáklya.

Csak az eget nézte.

Férje beszélt.

Ő az eget nézte.

– Hallottad, mit mondtam?

– Mit mondtál?

A férfi sóhajtott.

– Figyelhetnél.

– Gondolkoztam.

– Nem is gondoltam, hogy természetimádó vagy; úgy látszik, ma este nagyon érdekel az égbolt – mondta a férfi.

– Olyan gyönyörű.

– Gondoltam – mondta lassan a férje. – Talán látogassuk meg ma este Hullét! Szeretnék beszélni vele arról, hogy eltölthetnénk egy kis időt, mondjuk, egy hetet a Kék Hegyekben. Nem volna rossz ötlet...

– A Kék Hegyekben? – Az asszony fél kézzel megkapaszkodott a sátor szegélyében, ahogy hirtelen a férjéhez fordult.

– Ó, éppen csak eszembe jutott.

– Mikor akarnál menni? – kérdezte remegve az asszony.

– Gondolom, holnap reggel indulhatnánk. Tudod, ki korán kel... – vetette oda csak úgy mellékesen.

– De hiszen sohasem voltunk még ott ilyen korai évszakban.

– Talán éppen azért... – A férfi mosolygott. – Jót tenne nekünk, ha elmennénk. Jó kis csend és nyugalom, tudod. Mást terveznél? Megyünk, ugye?

Az asszony mélyet lélegzett, s kis idő múlva felelt csak:

– Nem.

– Micsoda?! – A kiáltás megriasztotta a madarakat. A sátor megbillent.

– Nem – mondta határozottan az asszony. – Ez végleges. Nem megyek.

– A férfi ránézett. Többet egyikük sem szólt. Az asszony elfordult.

A madarak továbbrepültek, tízezer lángoló fáklya a szél szárnyán.

Hajnaltól a nap a kristályoszlopokon át eloszlatta a ködöt, amely Yllát tartotta, míg aludt. Egész éjjel a padló fölött lebegett a falakból áradó

köd lágy szőnyegén. Egész éjjel ezen a csendes folyón aludt, mint csónak a néma vízen. Most eloszlott a köd, fogyott, fogyott alatta, míg végül a padlón találta magát, az ébredés partjain.

Kinyitotta a szemét.

Férje hajolt föléje. Úgy tűnt, mintha már órák óta állna ott és figyelné. Maga sem tudta, miért: nem tudott a szemébe nézni.

– Megint álmodtál – mondta a férfi. – Hangosan beszéltél, és nem hagytál aludni. Tényleg azt hiszem, hogy orvoshoz kellene menned.

– Majd rendbe jövök.

– Sokat beszéltél álmodban.

– Igazán? – Az asszony összerezte.

A hajnal hideg volt a szobában. Szürke fény áradt széjjel, amíg ott feküdt.

– Mit álmodtál?

Kicsit gondolkoznia kellett, hogy visszaemlékezzen.

– A hajóról. Megint leszállt az égből, földet ért, a magas férfi kilépett belőle, és beszélt hozzám. Tréfálkozott, nevetett, és igazán kedves volt.

Mr. K az egyik oszlophoz nyúlt. Meleg vízsugár buggyant elő, gőzölgött. A hideg szétfoszlott a szobában. Mr. K arca szenttelen volt.

– Azután – folytatta az asszony – ez a férfi, aki megmondta, hogy a fura neve Nathaniel York, azt is mondta, hogy szép vagyok, és megcsókolt.

– Azt a...! – fortyant fel a férfi; hirtelen elfordult, és a fogát csikorogatta.

– Hiszen csak álom! – Az asszony mulatságosnak találta.

– Tartsd meg magadnak a buta női álmaidat!

– Olyan vagy, mint egy gyerek. – Visszasüppedt a vegyi köd utolsó kis maradványába. Egy pillanat múlva halkán felnevetett. – Eszembe jutott még valami az álomból – vallotta be.

– No, mi az, mi az? – kiáltotta a férfi.

– Yll, olyan rossz hangulatban vagy.

– Mondd meg! – követelte. – Nem lehet titkod előttem! – Sötét és merev arccal hajolt föléje.

– Még sohasem láttalak ilyennek – szólt félig ijedten, félig mulatva az asszony. – Csak annyi történt, hogy ez a Nathaniel York nevű férfi azt mondta nekem... szóval, azt mondta nekem, hogy elvisz magával a hajóján az égbe, az ő bolygójára. Hát nem nevetséges?

– Nevetséges, az ám! – A férfi szinte sikoltott. – Hallottad volna csak, ahogyan susogtál neki, ahogyan dörgölőztél hozzá, ahogyan énekeltél vele, ó, uramisten, egész éjszaka! Csak hallottad volna magadat!

– De, Yll!

– Mikor köt ki? Hol száll le az átkozott hajójával?

– Yll, csendesebben!

– Fene essen a csöndbe! – Mereven fölé hajolt. – És álmodban – megragadta az asszony csuklóját – a hajó nem odaát, a Zöld Völgyben kötött ki? Beszélj!

– De igen... Igen, ott...

– És ma délután kötött ki, igaz? – gyötörte tovább az asszonyt.

– Igen, igen, azt hiszem, igen, de csak egy álomban!

– Nos – mereven eltaszította magától a kezét –, szerencséd, hogy igazat beszélsz! Minden szót értettem, amit álmodban mondtál. Említetted a völgyet és az időpontot is.

Lihegve járkált az oszlopok között, mint akit megvakított a villámcsapás. Lassanként lecsendesedett a lélegzete. Az asszony úgy figyelte, mint a háborodottat. Végül felkelt, és hozzálépett.

– Yll – suttogetta.

– Nincs semmi bajom.

– Beteg vagy?

– Nem. – Fáradt mosolyt kényszerített magára. – Csak gyerekes voltam. Bocsáss meg, drágám! – Esetlenül megpaskolta az asszonyt. – Túl sokat dolgoztam az utóbbi időben. Ne haragudj! Gondolom, talán pihennék egy kicsit.

– Annyira ingerült voltál...

– Most már rendben vagyok. Nagyszerűen érzem magam. – Sóhajtott.

– Felejsük el! Figyelj csak, hallottam tegnap egy viccet Uelről, és el is

akartam mondani neked. Mit szólnál, ha míg készíted a reggelit, elmondánám a viccet, és ezt az egész ügyet szépen elfelejtenénk?

– Csak álom volt.

– Természetesen. – Gépiesen megcsókolta az arcát. – Csak álom.

Délben a nap magasan állt, forróság volt, a dombok vibráltak a fényben.

– Nem mész a városba? – kérdezte Ylla.

– A városba? – A férfinak megrebbent a szemöldöke.

– Mindig ezen a napon szoktál menni... – Az asszony megigazított egy virágkalitkát az állványon. A virágok megmozdultak, és kitátották éhes, sárga szájukat.

A férfi becsukta a könyvét.

– Nem. Nagyon meleg van, és már késő is.

– Értem. – Az asszony befejezte a rakosgatást, és az ajtó felé indult. –

Mindjárt visszajövök.

– Várj csak egy percet! Hová mész?

Az asszony gyorsan az ajtónál termett.

– Paóhoz megyek. Meghívott.

– Ma?

– Rég nem láttam. Itt lakik nem messze.

– Odaát a Zöld Völgyben, ugye?

– Igen, rövid séta az egész, nincs messze, gondoltam... – Sietett.

– Sajnálom, igazán sajnálom – mondta a férfi, miközben utánafutott, hogy visszahúzza, gondterhelt arccal, mintha elfelejtett volna valamit. – Jaj, nem is szóltam, hogy ma délutánra meghívtam dr. Nllét.

– Dr. Nllét? – Az asszony az ajtó felé araszolt.

A férfi megfogta a könyökét, és befelé húzta.

– Igen.

– De Pao...

– Pao várhat, Ylla. Fogadnunk kell dr. Nllét.

– Csak néhány percre.

– Nem lehet, Ylla.

– Nem?

A férfi a fejét rázta.

– Nem. Egyébként is, gyalog borzasztó hosszú az út Paóhoz. Át a Zöld Völgyön, és azután végig a nagy csatorna mentén, nem? És nagyon, nagyon meleg lesz, dr. Nlle pedig el lesz ragadtatva, hogy láthat. Nos?

Az asszony nem felelt. Szeretett volna elszabadulni és futni, futni. Ordítani szeretett volna, de csak ült a széken, lassan mozgatta az ujjait, és kifejezéstelenül bámult rájuk, mint aki kelepcebé esett.

– Ylla? – mormolta a férfi. – Itt maradsz, ugye?

– Igen – válaszolt hosszú idő múlva. – Itt maradok.

– Egész délután?

Színtelen hangon válaszolt.

– Egész délután.

Délutánig dr. Nlle nem érkezett meg. Ylla férje nem nagyon csodálkozott ezen. Később azután morgott valamit, egy faliszekrényhez lépett, és elővett egy gonosz fegyvert: egy hosszú, sárgás csövet a végén fújtatóval és ravasszal. Megfordult, arcát ezüstövözetből kovácsolt kifejezéstelen álarc fedte. Mindig ezt viselte, amikor az érzéseit el akarta rejteni; az álarc hajszálpontosan követte keskeny arcának, állának és homlokának dudorait és mélyedéseit. Az álarc fénylett, s ő kezében tartotta a gonosz fegyvert, és azt nézte. Állandó zúgás, rovarok zümmögése hallatszott belőle. A fegyverből éles sivítással aranyméhek raját lehetett kilőni. Borzalmas, mérgezett fullánkú aranyméheket, amelyek dolguk végeztével élettelenül, mint a magvak, a homokra hullottak.

– Hová mész? – kérdezte az asszony.

– Tessék? – A férfi a fújtatóra figyelt, és a gonosz zümmögésre. – Ha dr. Nlle késik, várjon rá az ördög! Kimegyek egy kicsit vadászni. Majd hazajövök. Te biztosan itt maradsz, ugye? – Az ezüst álarc villogott.

– Igen.

– Mondd meg dr. Nllének, hogy sietek haza. Csak vadászni mentem.

A háromszögű ajtó becsukódott. A férfi léptei elhaltak lefelé a dombon.

Az asszony utána nézett: figyelte, hogyan távolodik a napfényben, míg el nem tűnt. Aztán folytatta a munkáját, szórta a mágneses port, és leszedte a kristályfalakról az érett gyümölcsöt. Energikusan és figyelmesen dolgozott, de néha szinte megdermedt, mert rajtakapta magát, hogy azt a különös, emlékezetes dalt énekli, és hogy az eget nézi a kristályoszlopokon túl.

Visszafojtotta a lélegzetét, mozdulatlanul állt, és várt.

Mind közelebb jött.

Bármely pillanatban megtörténhet.

Olyan volt, mint azokon a napokon, amikor hallatszott a közeledő vihar, előtte pedig ott volt a várakozás csendje, és a légkör legkisebb nyomásváltozása is érezhető volt, amint föld feletti árnyaival és gőzeivel szakaszosan dübörgött az égi áldás. A változás nyomta a fület, és a közeledő vihar mintha ég és föld közt függött volna. Az ember remegni kezdett. Foltos és színes volt az ég, a felhők megvastagodtak; elszíneződtek a hegyek, mintha vasból lettek volna. A virágok a kalitkákbán halkán, figyelmeztetően sóhajtoztak. Az ember érezte, ahogy haja lassan megmozdul. Valahol a házban hangos óra énekelt: „idő, idő, idő...” – finoman, alig hangosabban, mintha víz csepegne bársonyra.

És aztán ott volt a vihar. Az elektromos villanások, a mindent elborító sötét áradat és a zuhatag fekete hangja, mely mintha örökre körülzárná az embert.

Most is így volt. Vihar közeledett, pedig tiszta volt az ég. Villámcsapás készült, pedig egyetlen felhő sem látszott.

Ylla végigment a moccsatlan levegőjű nyári házon. Bármelyik pillanatban lecsaphat az égből a villám. Jön a mennydörgés. Füstgomoly, csend, léptek az ösvényen, kopogtatás a kristályajtón, és ő fut, hogy kinyissa.

„Bolond Ylla! – szidta magát. – Minek találsz ki pihent agyaddal ilyen vad dolgokat?”

És ekkor megtörtént.

Érezni lehetett: valami nagy tűz melege vonult át az égen. Örvénylő, zúgó hang hallatszott, fémes villanás kísérte.

Ylla felkiáltott.

Végigfutott az oszlopok között, és kitarta az ajtót. Szemben a dombok. De ekkorra már semmi egyéb.

Már-már lerohant a dombon, de visszatartotta magát. Itt kell maradnia, nem mehet sehova. A doktor látogatóba jön, és a férje megharagszik, ha most elfut.

Az ajtóban várt, kapkodta a levegőt, kitarta a karját.

Szeretett volna ellátni a Zöld Völgyig, de nem látott semmit.

Ostoba asszony. Visszament. Az a híres fantáziád, gondolta. Csak egy madár villant, vagy egy falevél, vagy a szél, vagy egy hal a csatornában. Ülj le! Nyugodj meg! Leült.

Ekkor lövés hangzott.

Tisztán, élesen; a gonosz rovarfegyver hangja.

A nő teste rándult egyet.

Messziről jött. Egyetlen lövés. A méhek gyors, távoli zümmögése. Egy lövés. És azután a második precízen és hidegen és messze.

Ylla ismét összerándult, és nem tudni, miért, felugrott, és sikoltott, mintha sohasem akarná abbahagyni. Teljes lendülettel átrohant a házon, és megint feltépte az ajtót.

A visszhang elhalt.

Vége.

Sápadtan várt az udvarban öt percig.

Aztán lassú léptekkel, fejét lecsüggesztve járkált az oszlopos szobákban, meg-megérintett valamit, szája remegett, míg végül leült egyedül egy sötétedő teremben, és várt. Sála szélével törölgetni kezdett egy borostyán-poharat.

És ekkor messziről léptek hallatszottak; csikorogtak a törékeny, apró sziklákon.

Felkelt, és a magányos terem közepére állt. A pohár kiesett ujjai közül, és darabokra tört.

A lépések tétováztak az ajtó előtt.

Szólaljon meg? Kiáltson fel, hogy „jőjj már, ó, jőjj”?

Egy kissé előrelépett.

A léptek közeledtek a teraszon. Egy kéz lenyomta a kilincset.

Rámosolygott az ajtóra.

Az ajtó kinyílt. Mosolya eltűnt.

A férje volt. Tompán villogott az ezüst álarc.

Belépett, és egy pillanatig ránézett. Azután felkattantotta a fegyver tárát, és kipöckölt két döglött méhet; hallatszott, ahogyan estükben a padlóhoz ütődtek; rájuk lépett, az üres fegyvert pedig a terem sarkába tette. Ylla lehajolt, és újra és újra megpróbálta, sikertelenül, összeszedni a széttört pohár darabjait.

– Mit tettél? – kérdezte.

– Semmit. – A férfi hátat fordított neki. Levette az álarcot.

– De a fegyver... Hallottam, hogy tüzeltél. Kétszer.

– Csak vadásztam. Néha az ember szeret kicsit vadászni. Megérkezett dr. Nlle?

– Nem.

– Várj egy percet. – Bosszankodva csettintett az ujjával. – Most jut eszembe, hiszen holnap délután kell jönnie! Jaj, de buta vagyok.

Asztalhoz ültek. Az asszony csak nézte az ételt, de a keze nem mozdult.

– Mi a baj? – kérdezte a férfi, de nem nézett fel, miközben a húst a fortyogó lávába mártotta.

– Nem tudom. Nem vagyok éhes – mondta az asszony.

– Miért nem?

– Nem tudom, éppen csak nem kívánom.

A szél feltámadt az égen, a nap lement. A szoba kicsi lett, és hirtelen kihűlt.

– Próbáltam visszaemlékezni – mondta az asszony a csendes szobában, szemközt hideg, merev, aranszemű férjével.

– Mire? – A férfi a borát kortyolgatta.

– Arra a dalra, arra a gyönyörű szép dalra. – Az asszony lecsukta a szemét, és dúdolt, de ez valami más volt. – Elfelejtettem. Pedig nem akarom elfelejteni, mindig emlékezni akarok rá! – Mozgatta a kezét, mintha

a ritmus segíthetne visszaidézni az egészet az emlékezetébe. Aztán hátradőlt a széken. – Nem jut eszembe... – Sírni kezdett.

– Miért sírsz? – kérdezte a férfi.

– Nem tudom, nem tudom, de nem tehetek róla. Szomorú vagyok, és nem tudom, miért, de sírok. – Fejét a kezébe hajtotta, válla meg-megrázkódott.

– Holnapra jobban leszel – mondta a férfi.

Az asszony nem pillantott rá, csak az üres pusztaságot nézte, és a fényes csillagokat, amelyek most feltűntek a fekete égen, a messzeségből pedig a feltámadt szél zúgása, és a hosszú csatornák vizének hideg kavargása hallatszott. Reszketve lehunyta a szemét.

– Igen – mondta –, holnapra jobban leszek.

1999. augusztus. A nyári éjszaka

A kőteraszkokról csoportokba és fűrtökbe verődött emberek szivárogtak lefelé a Kék Hegyek árnyékaiban. Lány esti fénnel világítottak a csillagok és a Mars két fényes holdja. A márványamfiteátrum mögött, a sötétben és a messzeségben kis városok és villák feküdtek; ezüstvízű tavak álltak mozdulatlanul, csatornák csillogtak horizonttól horizontig. Nyári este volt a békés és pallérozott Mars bolygón. Finom faragású bárkák siklottak fel és alá a zöld borcsatornák tükrén, mint megannyi bronzvirág.

A hosszú, végtelenül hosszú lakásokban, amelyek mint csendes kígyók kanyarogtak a dombokon, szerelmesek feküdtek, ernyedten suttozva a hűs, éjszakai fekhelyeken. Az elkésett gyermekek végigfutottak a fáklyavilágítású sétányokon, kezükben az aranypókok szövédékhártyákat vetettek ki magukból. Itt-ott késői vacsorát készítettek az ezüstösen fortyogó és sziszegő lávaasztalokon. A Mars éjszakai oldalán száz város amfiteátrumában kényelmesen összegyűltek a barna, aranypénzszemű Mars-lakók, és a színpadokra figyeltek; zenészek játszottak ott finom muzsikát, amely mint a virágillat emelkedett a csendes levegőbe.

Az egyik színpadon egy nő énekelt.

A hallgatóság mozgolódni kezdett.

A nő abbahagyta az éneket. Kezét a nyakára tette. Intett a zenészeknek, és azok újrakezdték a játékot. A zenészek játszottak, és ő énekelt, és most a hallgatóság sóhajtott és előrehajolt, néhány férfi meglepetten felállt, és mintha hirtelen téli fagy suhant volna át az amfiteátrumon. Mert a dal,

amit a nő énekelt, furcsa, idegen és ijesztő volt. Megpróbálta visszatartani az ajkáról csendülő szavakat, de a szavak tovább szóltak:

*Abogy itt jár-kél, szép, miként
a csillagtüzes éjszaka;
fénybe árnyat és árnyba fényt
szűr arca, szeme, mosolya...*¹

Az énekesnő szájára szorította a kezét. Megrettenve állt ott.

– Milyen szöveg ez? – kérdezték a zenészek.

– Milyen dallam ez?

– Milyen nyelven énekel?

És mikor ismét belefújtak aranykürtjeikbe, idegen zene áradt belőlük, és lassan elborította a hallgatókat, akik most hangosan beszélni kezdtek, és felálltak.

– Mi bajod van? – kérdezték a zenészek egymástól.

– Milyen dallamot játszottál?

– Hát te milyen dallamot?

Az énekesnő sírva fakadt, és kifutott a színpadról. A közönség pedig kitérült az amfiteátrumból. És mindenütt hasonlóképpen történt körös-körül a Mars ideges városaiban. Hideg örvénylett, mint a magasból hulló fehér hó.

A fekete sétányokon, a fáklyák alatt énekeltek a gyerekek:

*Hogy keresi! Nincs? A kamrában a kincs!
Jó kutyuskám, kár, ugye kár?*²

– Gyerekek! – kiáltottak rájuk mindenfelől. – Miféle rigmus ez? Honnan szedtétek?

¹ Byron: *Abogy itt jár-kél*. (Szabó Lőrinc fordítása.)

² Hubbard *anyó csodálatos kutyája*. (Angol gyermekvers, Hajnal Anna fordítása.)

– Csak úgy eszünkbe jutott. Ezek olyan szavak, nem is értjük, hogy mi...

Ajtók csapódtak. Kiürültek az utcák. Zöld csillag emelkedett a Kék Hegyek fölé.

A Mars éjszakai oldalán arra ébredtek a szerelmesek, hogy szeretteik dúdolnak a sötétben.

– Miféle dallam ez?

Észernyi villában, éjnek éjszakáján sikoltozva riadtak fel az asszonyok. Csillapítgatni kellett őket, míg könnyek csorogtak az arcukon.

– Nono, aludj. Mi a baj? Álmodtál?

– Valami borzasztó történik reggelre.

– Nem történhet semmi, nálunk minden rendben van.

Hisztérikus zokogás.

– Mindig közelebb jön, és közelebb és közelebb!

– Semmi sem történhet velünk. Mi történhetne? Aludj már!

Csend volt a Marson a mély hajnali szürkületben, olyan csend, mint egy hűvös és fekete kútban, a csillagok ragyogtak a csatornák vizében, a szobákban a gyermekek szuszogtak pókjaikkal a kezükben, a szerelmesek egymás karjában, a holdak lementek, kialudtak a fáklyák, üresen tátongtak a kőamfiteátrumok.

Az egyetlen hang közvetlen hajnal előtt, messze, egy magányos utcán az éjjeliőré volt, aki egyedül járkált a sötétben, és valami nagyon-nagyon furcsa dalt dúdolgatott...

1999. augusztus. A földi emberek

Bárki volt is, aki az ajtón kopogtatott, csak nem akarta abbahagyni. Mrs. Ttt kinyitotta az ajtót.

– Tessék?

– Ön *angolul* beszél! – Az ajtóban álló férfi meghökkent.

– Úgy beszélek, ahogy beszélek – mondta az asszony.

– Csodálatos angolsággal! – A férfi egyenruhát viselt. Még hárman álltak mellette felhevülten; mosolyogtak, piszkosak voltak.

– Mit akarnak? – kérdezte Mrs. Ttt.

– Ön Mars-lakó! – A férfi mosolygott. – Bizonyára nem ismeri ezt a szót. Ez földi kifejezés. – Emberei felé bólintott. – Mi a Földről jöttünk. Williams kapitány vagyok. Még egy órája sincs, hogy kikötöttünk a Marson. Itt vagyunk, a második expedíció. Volt egy első is, de nem tudjuk, hogy mi történt vele. De mi itt vagyunk. És ön az első Mars-lakó, akivel találkozunk!

– Mars-lakó? – A nő felvonta a szemöldökét.

– Úgy értem, hogy ön a Nap negyedik bolygóján él. Így van?

– Minden iskolás tudja – vágott vissza, s haragosan méregette őket.

– Mi pedig – tömpe, rózsaszín kezét mellére szorította a férfi – a Földről jöttünk. Így van, emberek?

– Igen, uram – felelték kórusban.

– Ez Tyrr bolygó – mondta az asszony –, ha már az igazi nevét akarják tudni.

– Tyrr, Tyrr. – A kapitány fáradtan nevetett. – Micsoda finom név! De mondja, jóasszony, hogy beszél maga ilyen tökéletesen angolul?

– Nem beszélek, gondolkodom – mondta az asszony. – Telepátia! Jó napot. – És becsapta az ajtót.

Egy perc múlva ez a szörnyű pasas megint kopogott.

Az asszony felrántotta az ajtót.

– Most mit akar? – kérdezte csodálkozva.

A férfi még mindig ott állt, mosolyogni próbált kissé meghökkenően. Kinyújtotta a kezét.

– Azt hiszem, nem érti...

– Mit? – vakkantotta az asszony.

A férfi meglepetten bámult rá.

– Mi a Földről jöttünk!

– Nem érek rá – mondta az asszony. – Még főznom kell, és takarítanom és varrnom és mindent. Nyilvánvaló, hogy maguk Mr. Ttt-t keresik. Fent van a dolgozósobájában.

– Igen – mondta a földi ember, és zavartan pislogott. – Mindenesetre lássuk Mr. Ttt-t!

– Dolgozik. – Az asszony megint becsapta az ajtót.

A következő kopogás már szemtelenül hangos volt.

– Ide figyeljen! – kiáltotta a férfi, amikor az ajtó ismét feltárult. Beugrott, mintha rajta akarna ütni. – Nem így bánnak a látogatókkal!

– A tiszta padlóm! – sikoltotta az asszony. – Sár! Kifelé! Ha a házamba lépnek, először mossák le a bakancsukat!

A férfi kelletlenül nézegette sáros bakancsát.

– Mit törődik ilyen közönséges vackokkal! Hiszen most ünnepelnünk kell! – Hosszan nézte az asszonyt, mintha tekintetével akarná megértetni magát.

– Ha a kristálysüteményem odaégett maga miatt – kiáltotta Mrs. Ttt –, kiséprűzöm a házamból! – Benézett a kis forró kemencébe. Kipirultan, verejtékesen tért vissza. Szeme rikító sárga volt, bőre világosbarna, ő maga vékony és gyors, mint egy rovar. Fémes és éles hangon beszélt. – Maradjanak itt, megnézem, hogy bemehetnek-e Mr. Ttt-hez! Mit is akarnak?

A férfi csúnyán elkáromkodta magát, mintha az asszony kalapáccsal vert volna a kezére.

– Mondja meg neki, hogy a Földről jöttünk, és ez rajtunk kívül senkinek sem sikerült!

– Micsoda? – Az asszony felemelte barna kezét. – Különben nem számít. Rögtön jövök.

Lépteinek hangja végigrebbent a kőházon.

Kívül a Mars óriási kék ege forró és csendes volt, mint a meleg, mély tengervíz. A Mars pusztaságai repedeztek a napon, mint valami prehisztorikus cserépfazék; hőhullámok emelkedtek és vibráltak fölöttük. Egy közeli domb tetején feküdt a kis rakétahajó. Széles lábnyomok vezettek a rakétától ennek a kőháznak az ajtajáig.

Most civakodás hallatszott fentről. Az emberek az ajtóban egymásra néztek, lábukat váltogatták, ujjukat mozgatták, és derékszójukat markolázták. Odafent férfihang kiabált. Női hang replikázott. Negyedóra múlva a Föld emberei nem tudták már, hogy mit csináljanak, és kezdtek ki-be sétálni a konyha ajtaján.

– Cigaretta? – kérdezte az egyik.

Valaki előkotort egy paklit, rágyújtottak. Sápadt, fehér füstgomolyokat pöfékeltek. Rendbe hozták az egyenruhájukat, megigazították a gallérjukat. Odafent tovább duruzsoltak és kántáltak a hangok. A férfiak vezetője az órájára pillantott.

– Huszonöt perc – mondta. – Mi az ördögöt csinálhatnak ezek odafent? – Az ablakhoz ment, és kinézett.

– Jó meleg van – mondta az egyik férfi.

– Ehem – jegyezte meg valaki a kora délután túlfűtött melegében. A hangok suttogássá halkultak, majd elcsendesedtek. Mély csend volt a házban. A férfiak csak saját lélegzetüket hallhatták.

Eltelt egy óra a csendben.

– Remélem, nem csináltunk valami zűrzavart! – mondta a kapitány. Beljebb ment, és bekukkantott a lakószobába.

Mrs. Ttt ott volt, és a szoba közepéből kinőtt virágokat locsolta.

– Tudtam, hogy valamit elfelejtettem – mondta, amikor meglátta a kapitányt. Kivezette a konyhába.

– Sajnálom – és átadott neki egy papírdarabot –, Mr. Ttt nem ér rá. – Visszatért a főzéshez. – Egyébként is, nem Mr. Ttt a maguk embere, hanem Mr. Aaa. Vigyék ezt a papírt a legközelebbi farmra a kék csatorna mentén, és Mr. Aaa mindent megmond maguknak, amit tudni akarnak.

– Nem akarunk tudni semmit – közölte a kapitány, és lebiggyesztette vastag száját. – Már tudjuk.

– Ott a papír, mit akar még? – kérdezte az asszony keresetlenül. Többet ki sem nyitotta a száját.

– No, jó – mondta a kapitány, s nem akaródzott mennie. Áldogált, mintha még várna valamit. Akárcsak egy gyerek az üres karácsonyfa alatt.

– No, jó – mondta megint. – Gyerünk, emberek!

A négy férfi kilépett a csendes, forró napba.

Fél órával később Mr. Aaa, aki könyvtárában ült, és fémcsészből elektromos tüzet kortyolgatott, hangokat hallott kintről, a kövezett útról. Kihajolt az ablakpárkányon, és nézte a négy egyenruhás embert, akik felfelé integettek neki.

– Ön Mr. Aaa? – kérdezték.

– Én vagyok.

– Mr. Ttt küldött bennünket önhöz! – kiáltotta a kapitány.

– Miért? – kérdezte Mr. Aaa.

– Mert nem ér rá!

– Hát, ez aztán igen – mondta Mr. Aaa gúnyosan. – Azt hiszi, hogy nekem nincs is más dolgom, csak azokat fogadni, akikkel ő nem akar bajlódni, mert nem ér rá?

– Nem ez a lényeges, uram – kiáltotta a kapitány.

– De nekem igen. Rengeteg olvasnivalóm van még. Mr. Ttt tapintatlan. És ez nem is az első eset, hogy így jár el velem szemben. Ne hadonászon, uram, míg be nem fejeztem! Inkább figyeljen! Az emberek általában

figyelnek, ha én beszélek. Lesz szíves udvariasan figyelni, vagy meg sem szólalok.

A négy férfi kényszeredetten toporgott az udvaron. A kapitány egy ízben ki akarta nyitni a száját, homlokán kidagadtak az erek, és néhány kis könnyecsepp csillant meg a szemében.

– No, mármost – leckéztette őket Mr. Aaa –, megengedhetőnek tartják Mr. Ttt faragatlanságát?

A négy ember fölfelé bámult a hőségben. A kapitány azt mondta:

– A Földről jöttünk!

– Én ezt modortalanságnak tartom... – morfondírozott Mr. Aaa.

– Rakétahajó. Azzal jöttünk. Ott van a dombon.

– Nem az első eset, hogy Mr. Ttt ilyen észszerűtlenül járt el, tudják?

– A Földről, egész idáig!

– Legszívesebben felhívnám, és jól megmondanám a magamét.

– Csak mi négyen, én meg ez a három ember, a legénység.

– Felhívom, bizony felhívom.

– Föld. Rakéta. Emberek. Utazás. Ūr.

– Felhívom, és jól legorombítom! – kiáltotta Mr. Aaa. Ezzel eltűnt, mint egy báb a színpadról. Egy percig dühös hangok hallatszottak valamilyen furcsa szerkezetfélén keresztül. Lent a kapitány és legénysége várakozón pillantott vissza a mutatós rakétahajóra, amely ott feküdt a dombon, és kedves és szeretetre méltó és finom volt.

Mr. Aaa diadalittas ábrázattal bukkant fel az ablakban.

– Kihívtam párbajra, istenemre! Párbajra!

– Mr. Aaa... – kezdte újra csendesén a kapitány.

– Lepuffantom, hallották?

– Mr. Aaa, mondanék önnek valamit. Hatvanmillió mérföldet utaztunk.

Mr. Aaa most nézte meg először a kapitányt.

– Mit is mondott, honnan jöttek?

A kapitány arcán bágyadt mosoly villant meg. Odasúgta embereinek:

– No, végre, helyben vagyunk. – Odakiáltott Mr. Aaa-nak: – Hatvanmillió mérföldet utaztunk. A Földről!

Mr. Aaa ásított.

– A jelenlegi konstellációban csupán ötvenmillió. – Felkapott egy ijesztő külsejű fegyvert. – Nos, mennem kell. Fogják ezt az ostoba iratot, bár nem tudom, mi hasznuk lesz belőle, és menjenek át a dombon abba a kisvárosba, Ioprba, mondjanak el mindent Mr. Iiinek. Ő a maguk embere. Nem Mr. Ttt, mert ő hülye, és megyek, és megölöm. És nem is én, mert maguk nem az én munkakörömbe tartoznak.

– Munkakör, munkakör – makogta a kapitány. – Hát meg van határozva, kinek a munkaköre üdvözölni a földi embereket?

– Ne butáskodjon, ezt mindenki tudja! – Mr. Aaa lerohant a lépcsőn. – Isten velük! – És vágatott lefelé a kövezett úton, mint egy megvadult körző két szára.

A négy utazó megdöbbenet állt. Végül megszólalt a kapitány:

– Hát, csak találunk valakit, aki meghallgat minket!

– Lehet, hogy fel kellene szállnunk és újra leszállnunk – mondta az egyik férfi fakó hangon. – Talán fel kellene szállnunk, és megint kikötünk. Időt adni nekik az ünnepség megszervezésére.

– Lehet – hagyta rá fáradtan a kapitány.

A kisvárosban hullámozott a tömeg, az emberek ki-be jártak az ajtókon, kiáltozva üdvözölték egymást, és aranymaszkot, kék maszkot és a változathatóság kedvéért bíborvörös maszkot viseltek, ezüstszájú és bronz szemöldökű maszkot, mosolygó maszkot és homlokráncoló maszkot, viselőjük hangulata szerint.

A négy férfi, izzadtan a hosszú gyaloglástól, megállt, és megkérdezte egy kislánytól, hogy hol lakik Mr. Iii.

– Ott – intett a gyerek.

A kapitány türelmetlenül és elővigyázatosan fél térdre ereszkedett, és az édes, fiatal arcba nézett.

– Kisleány, szeretnék veled beszélni.

Térdére ültette a kisleányt, keskeny barna kezét szépen a maga nagy mancsába fogta, mintha éppen altató mesébe kezdene, amelyet lassan, türelmesen és boldogan formál gondolatban.

– Hát akkor figyelj szépen ide, kislányom! Fél évvel ezelőtt is jött egy rakéta a Marsra. Egy York nevű ember ült benne, meg a társa. Hogy mi történt velük, nem tudjuk. Lehet, hogy lezuhantak. Egy rakétában jöttek. Mint mi. Azt aztán látnod kellene! Nagy, nagy rakéta! Így hát, mi vagyunk a második expedíció, mi követtük az elsőt! És egészen a Földről jöttünk idáig...

A kisleány elhúzta egyik kezét, s anélkül, hogy gondolt volna rá, kifejeztelen aranymaszkot húzott az arcára. Azután, miközben a kapitány tovább beszélt, elővett egy arany játék pókot, és leengedte a földre. A játék pók engedelmesen felmászott a térdére, a leány pedig az érzéketlen maszk résein át hidegvérűen követte a mozdulatait, míg a kapitány gyengéden meg-megrázogatta, és rákényszerítette a történetet.

– Mi földi emberek vagyunk – mondta. – Elhiszed?

– Igen. – A kisleány az útra nézett, és lábujjait mozgatta a porban.

– Nagyszerű! – A kapitány kissé tréfásan, de kissé gonoszul megcsíp-
te a karját, hogy reá figyeljen. – Mi rakétahajót építettünk magunknak. Elhiszed?

A kisleány az orrát piszkálta.

– Igen.

– És – ne piszkáld az orrod, kislány – én vagyok a kapitány, és...

– A történelem folyamán még soha senki sem szelte át az űrt egy nagy rakétahajóban – szavalt az apróság csukott szemmel.

– Csodálatos! Honnan tudod?

– Ó, telepátia. – Csak úgy mellékesen a térdébe törölte az ujját.

– Hát nem vagy egy cseppet sem izgatott? – kiáltotta a kapitány. – Nem is örülsz?

– Legjobb lesz, ha egyenesen Mr. Iiihez mennek. – A játékot megint a földre eresztette. – Mr. Iii örömet beszélget magukkal. – Elfutott, a játék pók engedelmesen bukdácsolt utána.

A kapitány ott guggolt, karját kinyújtotta, és a kislány után bámult. Szemét elfutotta a könny. Üres kezére pillantott. Szája tátva maradt. A másik három ember ott álldogált, alattuk az árnyékuk. Odaköptek az utca kövére...

Mr. Iii nyitott ajtót. Épp indul egy előadásra, de van még egy perc ideje, ha gyorsan bejönnek, és elmondják, hogy mit óhajtanak...

– Egy kis figyelmet – mondta a kapitány kivörösödött szemmel és fáradtan. – A Földről jöttünk, van egy rakétánk, négyen vagyunk, legénység és kapitány, elfáradtunk, éhesek vagyunk, és szeretnénk egy helyet, ahol alhatnánk. Szeretnénk, ha valaki átnyújtaná a város kulcsát vagy valami hasonlót, és ha valaki megrázná a kezünket, és azt mondaná, hogy „hurra”, és „gratulálunk, öregfiú”. Hát, körülbelül ez minden.

Mr. Iii magas, karcsú, finom alkatú férfi volt vastag sötétkék kristályokkal sárgás szemén. Íróasztala fölé hajolt, valamiféle papírokat vizsgálgatott, és időnként átható pillantást vetett vendégeire.

– Nos, nincs nálam az űrlap, legalábbis úgy látszik. – Íróasztala fiókjában kotorászott. – Hová is tettem az űrlapokat? – Töprengett. – Valahová, valahová. Na, végre, itt vannak. Tessék! – Ropogtatva odanyújtotta a papírokat. – Természetesen alá kell írnia ezeket a papírokat.

– Mire való ez a cirkusz?

Mr. Iii sötét, üveges pillantást vetett rá.

– Azt állítja, hogy a Földről jött, nemde? Ha így van, akkor alá kell írnia.

A kapitány aláírta a nevét.

– Kívánja, hogy a legénység is aláírja?

Mr. Iii a kapitányra nézett, aztán a három másikra, és csúfondárosan felkacagott:

– Hogy ők aláírják? Hohó! Hát, ez csodálatos! Hogy ők, ó, hogy ők is aláírják? – Könnyek potyogtak a szeméből, a térdét csapkodta, meggörnyedt, úgy nevetett, tele szájjal. Megkapaszkodott az asztalban. – Még hogy ők is aláírják?

A négy ember morgott.

– Mi ebben a vicces?

– Hogy ők is aláírják? – sóhajtott Mr. Iii a kacagástól elgyengülten. – Hát, ez nagyon vicces. El kell mondanom Mr. Xxx-nek. – Megvizsgálta a kitöltött űrlapot, és egyre csak nevetett. – Úgy látszik, minden rendben

van. – Bólintott. – Még a beleegyezés az eutanáziába is, ha a végső lépés szükségessé válna. – Fojtottan felvihogott.

– Beleegyezés... mibe?

– Hallgasson! Adok valamit magának. Tessék! Fogja ezt a kulcsot.

A kapitány elpirult.

– Nagy megtiszteltetés.

– Nem a város kulcsa, maga bolond – csattant fel Mr. Iii –, csak a házé. Menjen végig a folyosón, nyissa ki a nagy ajtót, menjen be, és az ajtót csukja be maga után. Ott töltheti az éjszakát. Reggel majd elküldöm magához Mr. Xxx-et.

A kapitány vonakodva vette át a kulcsot. Csak állt, és a padlót nézte. Emberei sem mozdultak. Úgy tűnt, mintha kifutott volna belőlük a vér meg a rakétaláz. Mintha kiszáradtak volna.

– Mi van? Mi a baj? – érdeklődött Mr. Iii. – Mire vár még? Mit akar? – Odalépett, és ágaskodva a kapitány arcába nézett. – Beszéljen, maga...

– Nem tételezem fel, hogy még csak... – kezdte a kapitány. – Úgy értem, hogy... megpróbálhatná, eszébe juthatna... – Habozott. – Keményen megdolgoztunk, hosszú utat tettünk, szóval, esetleg kezet rázhatna velünk, és azt mondhatná, „derék munka volt!”, nem gondolja? – Hangja elhalt.

Mr. Iii kimérten kezet nyújtott.

– Gratulálok! – Hidegen mosolygott. – Gratulálok. – Elfordult. – Most mennem kell. Használja azt a kulcsot.

Még egy pillantást sem vetett rájuk; mintha elolvadtak és eltűntek volna, úgy járt-kelt Mr. Iii a szobában, s egy kicsiny irattáskába papírokat gyömöszölt. Még legalább öt percig tartózkodott a szobában, de nem szólt többet az ünnepélyesen álldogáló négy emberhez, akik lehajtották a fejüket, fáradt lábuk meg-megbicsaklott, szemükből kiapadt a fény. Mikor Mr. Iii kiment az ajtón, elmélyülten nézegette a körmeit...

Végigbotladoztak a folyosón a tompa, csendes délutáni fényben. Nagy, csiszolt ezüstajtóhoz értek, és az ezüstkulccsal kinyitották. Beléptek, becsukták az ajtót, és megfordultak.

Hatalmas, napsütéses csarnokban találták magukat. Férfiak és nők ültek az asztaloknál, vagy álltak beszélgető csoportokban. Az ajtócsukódás hangjára a négy egyenruhás emberre néztek.

Az egyik Mars-lakó előrelépett és meghajolt.

– Mr. Uuu vagyok – mondta.

– Én pedig Jonathan Williams kapitány vagyok New York városából, a Földről – mondta a kapitány közönyösen.

A csarnok valósággal robbant!

A tetőgerendák megrepegtek a kiáltásoktól és éljenzésektől. Az emberek előrerohantak, boldogan hadonásztak, ujjongtak, felborították az asztalokat, tülekedtek, körülrajzolták és megragadták a négy földi embert, egyszerre a vállukra emelték őket. Hatszor körülnyargaltak velük a termen, hat teljes, csodálatos kört futottak, ugrándoztak, összekapaszkodtak, énekeltek.

A földi emberek annyira elámultak, hogy egy teljes percig lovagoltak a hullámnzó vállakon, mielőtt egymásra nevettek, és rikongatni kezdtek.

– Hahó! Ez már másképp hangzik!

– Ez az igazi! Fiúk! Hej! Hó! Juhé!

Elragadtatva integettek egymásnak. Karjukat a levegőbe dobálták, úgy tapsoltak.

– Hej!

– Hurrá! – kiáltotta a tömeg.

Végül a földi embereket egy asztalra állították. A kiáltozás elhalt.

A kapitány majdnem könnyezett.

– Köszönjük! Ez igazán jólesett.

– Beszéljenek magukról! – javasolta Mr. Uuu.

A kapitány a torkát köszörülte.

A hallgatóságból „ó!” és „a!” kiáltások törtek fel, míg a kapitány beszélt. Bemutatta a legénységét, mindegyik mondott egy kis beszédet, és zavartan köszöngették a dörgő tapsot.

Mr. Uuu a kapitány vállát veregette.

– Nagyon jó még valakit látni a Földről. Én is a Földről jöttem.

- Mit mondott?!
- Sokan vagyunk itt a Földről.
- Maguk? A Földről? – A kapitány bámult. – Hát ez hogy lehet? Rakétával jöttek? Hát már évszázadok óta van űrhajózás? – Hangjában csalódás rezgett. – Melyik... melyik országból való?
- Tuiereolból. Testem szellemlénye útján jöttem évekkal ezelőtt.
- Tuiereol? – A kapitány ízlelgette a szót. – Nem ismerem ezt az országot. És micsoda a test szellemlénye?
- És Rrr kisasszony ott, ő is a Földről való, igaz, Rrr kisasszony? Rrr kisasszony bólintott, és furcsán nevetett.
- És Mr. Www és Mr. Qqq és Mr. Vvv is!
- Én a Jupiterről jöttem – jelentette ki egy férfi, és kidüllesztette a mellét.
- Én meg a Szaturnuszról – mondta egy másik, és szeme furfangosan csillogott.
- Jupiter... Szaturnusz – mormolta pislogva a kapitány.
- Most nagy csend támadt; az emberek álldogáltak és üldögéltek az asztaloknál, amelyek bankettasztalnak furcsán üresnek látszottak. Sárga szemük izzott, arcsontjuk alatt árnyékok sötétültek. A kapitány most vette észre, hogy nincs ablak; úgy látszott, a fény a falból szűrődik. Ajtó csak egy volt.
- A kapitány felnyögött:
- Valami itt nincs rendjén. Hol van a Földön ez a Tuiereol? Amerikához közel?
- Mi az az Amerika?
- Még nem hallott Amerikáról? Azt mondja, a Földről jött, és ezt nem tudja?
- Mr. Uuu haragosan húzta ki magát.
- A Föld a tengerek hazája, és nincs rajta más, csak tenger. Nincs szárazföld. Én a Földről jöttem, és tudom.
- Egy pillanat. – A kapitány hátradólt. – Ön olyan, mint egy született Mars-lakó. Sárga szem. Barna bőr.
- A Föld csupa dzsungel – mondta Rrr kisasszony büszkén. – Én Orriból jöttem, a Földről, az ezüsből épült civilizációból...

A kapitány körbefordult, úgy nézte előbb Mr. Uuu-t, aztán Mr. Www-t és Mr. Zzz-t és Mr. Nnn-t és Mr. Hhh-t és Mr. Bbb-t. Láta, amint sárga szemük csillog és kihuny a fényben, ahogyan pupillájuk összehúzódik, majd kitágul. Kilelte a hideg. Végül embereihez fordult, és mogorván rájuk nézett.

– Kitalálták már, hogy mi ez?

– Micsoda, kapitány úr?

– Nem ünneplés – felelte a kapitány fáradtan. – Nem bankett. Ezek itt nem a kormányt képviselik. Szó sincs meglepetésszerű fogadásról. Nézzék a szemüket! Figyeljenek csak!

Senki sem szólt. Csak a szemek mozdultak lassan és fehéren a zsúfolt teremben.

– Most már értem – a kapitány hangja nagyon messziről jött –, miért adtak nekünk cédulákat, és küldözgettek egyiktől a másikhoz, míg eljutottunk Mr. Iii-hez, aki ide küldött bennünket a folyosón egy kulccsal, hogy nyissuk ki és zárjuk be az ajtót. És most itt vagyunk...

– Hol vagyunk, kapitány úr?

A kapitány sóhajtott:

– Az örültekházában.

Éjszaka volt. A nagy, csendes csarnokban tompán és nyugodt fényvel világítottak az áttetsző fal rejtett fényforrásai. A négy földi ember egy asztalnál ült, sápadt fejüket összedugták, ahogy suttogtak. A padlón férfiak és nők kuporogtak. A sötét sarkokban izegtek-mozogtak, egy-egy magányos férfi vagy nő gesztikulált. Félóránként a kapitány egy-egy embere az ezüstajtót próbálgatta, azután visszatért az asztalhoz.

– Nincs mit tenni, uram. Alaposan bezárták.

– Azt hiszik, hogy valóban örültek vagyunk, kapitány úr?

– Biztos. Ezért nem volt semmi felhajtás a fogadásunkra. Egyszerűen úgy bántak velünk, mintha abban szenvednénk, ami náluk gyakori és ismétlődő pszichózisnak számít. – A körülöttük alvó sötét alakok felé

intett. – Paranoiások egytől egyig. Milyen fogadtatást rendeztek! – Egy pillanatig kis tűz lobbant és hunyt ki szemében. – Azt hittem, hogy ez a mi igazi fogadtatásunk. Az üdvrivalgás, az éneklés, a beszédek... Nagyon szép volt, igaz? Már amíg tartott.

– Meddig tartanak itt bennünket, uram?

– Míg be nem bizonyítjuk, hogy nem vagyunk örültek.

– Könnyű feladat.

– Remélem.

– Nem hangzik határozottan, uram!

– Nem is. Nézz csak oda a sarokba!

Egy férfi guggolt ott egyedül a sötétben. Szájából kék lángot bocsátott ki, amely egy kicsi, meztelen nővé alakult. A figura hajladozott a levegőben, a kobaltfényű párában, suttogva és sóhajtozva.

A kapitány a másik sarok felé intett. Ott egy nő állt, és változtatta az alakját. Előbb kristályoszlopba ágyazódott, azután aranyszoborrá vált, végül fényes cédruspálcává és megint nővé.

Körös-körül az éjféli csarnokban az emberek vékony, lila lángokkal zsonglörködtek, átváltak és átalakultak, mert az éjszaka a változások és megpróbáltatások ideje.

– Mágusok, boszorkányok – suttogta az egyik földi ember.

– Nem, csak hallucináció. Átvétítik ránk az örülségüket úgy, hogy mi is látjuk a hallucinációikat. Telepátia. Autoszugesztio és telepátia.

– Ez aggasztja, kapitány úr?

– Igen. Ha hallucinációk ilyen *realisnak* tűnhetnek nekünk vagy bárkinek; ha a hallucináció ilyen ragályos és majdnem hihető, akkor ne csodálkozzunk, hogy bennünket is pszichopatáknak néztek. Ha az a férfi kis, kék tűznököt jelenít meg, és az a nő oszloppá változik, természetes, ha a normális Mars-lakók azt hiszik, hogy mi is a képzeletünkkel jelenítjük meg az űrhajót.

– Aha – mondták emberei a sötétben.

Körülöttük az óriási csarnokban kék lángok gyúltak, lobogtak és kihunytak. Kis, vörös homokszemdémonok futkároztak az alvók fogai

között. Némelyik nő sáros kígyóvá változott. Csúszómászók és barmok szaga terjengett.

Régen mindenki frissnek, kipihentnek és normálisnak látszott. Sem lángokat, sem démonokat nem láttak a teremben. A kapitány és emberei az ezüstajtónál várokoztak, remélve, hogy kinyílik.

Mr. Xxx körülbelül négy óra múlva érkezett. Gyanították, hogy az ajtón kívül állt, és legalább három órát hallgatózott, míg végül belépett, intett, és egy kis irodába vezette őket.

Kedélyesen mosolygott, ha hinni lehetett álarcának, mert erre nem is egy mosolyt festettek, hanem legalább hármat. Az álarc mögött a hang már nem a mosolygó pszichológus hangja volt.

– No, lássuk, mi a baj!

– Ön azt hiszi, örültek vagyunk, pedig nem vagyunk – mondta a kapitány.

– Ellenkezőleg: én *nem* hiszem, hogy maguk mindnyájan örültek. – A pszichológus egy kis pálcával a kapitányra mutatott. – Nem. Csak maga, uram. A többiek másodlagos hallucinációk.

A kapitány a térdére csapott.

– Szóval ez az! Ezért nevetett Mr. Iii, mikor megkérdeztem, hogy az embereim is aláírják-e a papírokat!

– Igen, Mr. Iii elmesélte. – A pszichológus nevetett mosolygó, faragott álarcszája alatt. – Jó tréfa.

Hol is tartottam? Igen, másodlagos hallucinációk. Jönnek hozzám asszonyok, akiknek a füléből kígyók másznak elő. Mire meggyógyítom őket, a kígyók eltűnnek.

– Örülni fogunk, ha meggyógyít bennünket. Tessék, rajta!

Mr. Xxx meglepődött.

– Szokatlan. Kevés ember akar meggyógyulni. Tudnia kell, hogy a gyógy-mód drasztikus.

– Gyerünk csak azzal a gyógy-móddal! Biztos, hogy mindnyájunkat épelméjűnek talál majd.

– Hadd ellenőrizzem a papírjait, hogy biztosan rendben vannak-e a kúrához. – Átlapozott egy dossziét. – Igen. Tudja, az ilyen esetek, mint

az öné, speciális kúrát igényelnek. Azok ott, a csarnokban: csupa szimpla eset. De meg kell mondanom, ha valaki már ilyen messzire jutott a primer, szekunder, auditorikus, olfaktorikus és labiális hallucinációkban, valamint taktikus és optikai fantáziálásban, az már nagyon nehéz eset. Kénytelenek vagyunk az eutanáziához folyamodni.

A kapitány üvöltve felugrott.

– Ide figyeljen! Ebből elégünk van már! Vizsgáljon meg, kopogtassa a térdünket, ellenőrizze a szívünket, gyakoroltasson és kérdezzen!

– Szabadon beszélhet.

A kapitány egy óráig dühöngött. A pszichológus figyelte.

– Hihetetlen – álmélkodott. – A legrészletesebb álomfantázia, amit életemben hallottam.

– Az isten verje meg, megmutatjuk magának a rakétahajónkat! – üvöltötte a kapitány.

– Szeretném látni. Manifesztálni tudja ebben a szobában?

– Ó, hogyne. Ott van a maga dossziéjában, az R betűnél.

Mr. Xxx komolyan keresgélte a dossziéban. Azután csettintett, és ünnepelesen becsukta a dossziét.

– Miért mondta, hogy nézzem meg? A rakéta nincs ott.

– Persze hogy nincs, maga idióta. Tréfáltam. Tréfálkoznak az örültek?

– Az ember találkozik különös humorérzékkel is. No, vezessen a rakétájához! Szeretném látni.

Dél volt. Melegen tűzött a nap, mikor a rakétához értek.

– Tehát. – A pszichológus a hajóhoz lépett, és megkopogtatta. Tompán kongott. – Bemehetek? – kérdezte ravasz képpel.

– Bemehet.

Mr. Xxx bement, és hosszú ideig bent maradt.

– Ki az isten hallott ilyen bősztító hülyeségeket? – A kapitány várakozás közben egy szivart rágott. – Egy marék apróért visszamennék haza,

és megmondanám az embereknek, hogy fűtyüljenek a Marsra. Micsoda gyanakvó banda!

– Ahogy látom, itt a lakosság jókora része őrült lehet, kapitány úr. Nyilván azért bizalmatlanok.

– Mégis, ez az egész átkozottul idegesítő.

A pszichológus fél óra kotorászás, kopogtatás, hallgatózás, szagolgatás és ízlelgetés után felbukkant a hajóból.

– No, most már elhiszi? – ordított a kapitány, mintha süketnek beszélne.

A pszichológus becsukta a szemét és vakarta az orrát.

– Ez az érzéki hallucinációnak és a hipnotikus szuggeszióknak a leg-hihetlenebb példája, amivel valaha is találkoztam. Végigvizsgáltam a „rakétáját” – ahogyan maga nevezi. – Megkopogtatta a hajó burkolatát. – Hallom. Auditorikus fantázia. – Mélyet lélegzett. – Érzem a szagát: olfaktorikus hallucináció érzéki telepátiával indukálva. – Megcsókolta a hajót. – Ízlelem. Labiális fantázia! – Megrázta a kapitány kezét. – Engedje meg, hogy gratuláljak. Maga egy pszichotikus zseni! Igen, igen, tökéletes munka. A pszichotikus képzeleti élet projiciálása egy másik ember agyába telepátikus úton, és a hallucinációk fenntartása eredeti intenzitásukban – majdnem lehetetlen feladat. Azok az emberek ott a házban többnyire vizuális vagy legfeljebb együttes vizuális és auditorikus fantáziákat kombinálnak. Maga az egész konglomerátumot egyensúlyban tartja. A maga őrültsége elragadóan tökéletes!

– Az én őrültségem? – A kapitány elsápadt.

– Igen, igen, csodálatos őrültség! Fém, gumi, gravitációs készülékek, élelmiszer, ruhák, üzemanyag, fegyverek, létrák, szegecsek, csavarok, kanalak. Tízezer különféle tételt számoltam össze a járművén. Ilyen komplexet még sohasem láttam. Még árnyékok is voltak a priccsek alatt, és minden alatt! Ilyen akaratkonzentrációt! És mindennek, bárhogy és bármikor vizsgáltam, szaga volt, szilárdsága, íze, hangja. Hadd öleljem meg...

Végül hátralépett.

– Ezt beveszem a legnagyobb monográfiámba! Jövő hónapban előadást tartok a Mars Akadémián. Nézze meg magát! Hiszen még a szeme színét is megváltoztatta sárgáról kékre, a bőrét barnáról rózsaszínűre! És ezek a ruhák! És a keze: öt ujja van hat helyett! Biológiai metamorfózis felborult pszichológiai egyensúly következtében. És a három barátja...

Elővett egy kis pisztolyt.

– Gyógyíthatatlan, természetesen. Maga szerencsétlen csodálatos ember. Boldogabb lesz holtan. Akar valamit mondani még utoljára?

– Álljon meg az istenért! Ne lőjön!

– Maga szomorú teremtés. Megszabadítom a nyomorúságtól, mely odáig hajtotta, hogy ezt a rakétát és ezt a három embert elképzelje. Rendkívül épületes lesz látni, hogyan tűnnek el a barátai és a rakétája, ha magát megöltem. Nagyszerű tanulmányt írok a neurotikus képek szétoszlásáról annak alapján, amit itt ma észlelni fogok.

– Én a Földről jöttem. A nevem Jonathan Williams, és ezek...

– Igen, igen, tudom – csitította Mr. Xxx, és elsütötte a pisztolyát.

A kapitány golyóval a szívében elesett. A másik három ember felordított. Mr. Xxx meghökkenően bámulta őket.

– Hát ti még éltek? Ez csodálatos! Időben és térben tartós hallucinációk!
– Rájuk szegezte pisztolyát. – No, majd én oszlásba ijesztelek benneteket!

– Ne! – kiáltott a három ember.

– Auditorikus apelláció, néha a páciens már exitált – szögezte le Mr. Xxx, és lelőtte a három embert.

Ott feküdtek a homokon érintetlenül, mozdulatlanul.

Megrugdosta őket. Azután a hajót kezdte kopogtatni.

– *Marad!* És ők is maradnak! – Újra és újra belelőtt a hullákba. Azután hátralépett. A mosolygó álarc leesett az arcáról.

A kis pszichológus arca lassanként elváltozott. Leesett az álla. A pisztoly kihullott a kezéből. Szeme tompán, üresen fénylett. Vakon tapogatózott körbe-körbe. A holttesteken babrált, szája nyállal telt meg.

– Hallucinációk – motyogta eszelősen. – Íz. Látás. Szag. Hang. Tapintás.
– Gesztikulált, szeme kidülledt, szája habzott.

– Tűnjetek el! – kiáltott a holttestekre. – Tűnj el! – sikoltotta a hajónak. Megvizsgálta reszkető kezét. – Elkaptam! – suttogta vadul. – Átragadt rám. Telepátia. Hipnózis. Most én vagyok őrült. Rám ragadt. Hallucinációk minden érzékelhető formában. – Megállt, és reszketeg kézzel a pisztoly után kotorászott. – Egyetlen gyógymód van csak. Egyetlen, amitől eltűnnek.

Lövés dörrent. Mr. Xxx a földre zuhant.

A négy holttest ott feküdt a napon. Mr. Xxx ott feküdt, ahova esett.

A rakéta ott hevert a napsütötte dombon, és nem tűnt el.

Mikor a városiak napnyugtakor megtalálták a rakétát, kíváncsian találgatták, hogy mi lehet. Senki sem tudta, így eladták az ószeresnek, és elvontatták, hogy feldarabolják mint ócskavasat.

Egész éjszaka esett az eső. Másnap szép meleg idő volt.

2000. március. Az adófizető

A Marsra akart utazni a rakétán. Kora reggel kiment a rakétaállomásra, és a drótkerítésen át kiáltozott az egyenruhásoknak, hogy ő a Marsra akar menni. Mert ő adófizető polgár, a neve Pritchard, és joga van a Marsra utazni. Tán nem itt született Ohióban? Nem jó állampolgár? Akkor meg miért ne mehetne a Marsra? Öklét rázta, és elmondta, hogy itt akarja hagyni a Földet, mint ahogy mindenki, akinek esze van, itt akarja hagyni a Földet. Alig két év, és iszonyú atomháború lesz a Földön, és ő nem akarja megvárni a kitörését. Ő és még sok ezer magafajta, ha csak egy kis eszköz van, elutaznak a Marsra. Azt hiszik talán, hogy nem fognak elmenni? A közeledő háború, a cenzúra, az állami irányítás, a sorozás, a művészetek és tudományok kormányzati ellenőrzése elől? Tartsátok meg magatoknak a Földet! Ő becsületes, felajánlja a dolgos kezét, a szívét, a fejét, csak elmehessen a Marsra! Mit kell csinálni, mit kell aláírni, kit kell ismerni, hogy az ember feljusson a rakétára?

Nevettek rajta a drótkerítés túloldalán. Csak ne kívánkozzék annyira a Marsra, mondták neki. Hát nem tudja, hogy az első és a második expedíció kudarcot vallott, nyoma veszett, és hogy az emberek valószínűleg meghaltak?

De erre nincs bizonyíték, senki sem tudja biztosan, felelte, és a drótkerítésbe kapaszkodott. Lehet, hogy tejjel-mézzel folyó ország van odafent, és York kapitány meg Williams kapitány egyszerűen fűtyülne visszajönni. Kinyitják-e a kaput, és beengedik, hogy felszálljon a harmadik rakétaexpedícióval, vagy szét kell rugdosnia?

Azt mondták neki, hogy pofa be.

Látta, ahogy az emberek a rakétához mennek.

– Várjatok meg! – kiáltotta. – Ne hagyjatok ezen a borzalmas világon, nekem el kell mennem; itt atomháború lesz! Ne hagyjatok a Földön!

Rúgkapált, mikor elvonszolták. Rácsapták a rendőri riadó kocsi ajtaját, és elhajtottak vele a kora reggelben, míg ő arcát a hátsó ablakhoz nyomta, s míg átszírénáztak egy dombon, még látta a piros tüzet, és hallotta a hatalmas hangot, és érezte a nagy légnyomást, amint az ezüstrakéta felrepült, és őt itthagya egy közönséges hétfő reggelen a közönséges Föld bolygón.

2000. április. A harmadik expedíció

A hajó leszállt az úrból. A csillagokból jött, és a fekete sebességekből, a csillogó mozgásokból és az űr néma öbleiből. Új hajó volt, testében tüzet hordott, fémcelláiban embereket, és teljesen csendben haladt, tüzesen és melegen. Tizenhét ember volt benne, és a kapitány. Az ohiói repülőtéren kiáltozott és a fény felé hadonászott a tömeg, a rakéta pedig a hő és a szín hatalmas virágait okádta, és az űrexpedíció – immár a harmadik – kifutott a Mars felé.

Most a fém biztonságával lassított a Mars légkörének felső régióiban. Még most is maga volt a szépség és az erő. Úgy úszott az űr éjszakai vizeiben, mint egy sápadt tengeri leviatán; elhagyta az öreg Holdat és tovább, tovább: belevetette magát az egyik semmiből a másikba. Az emberek verődtek, dobálódtak, tengeribetegek lettek, majd ismét meggyógyultak, egyik a másik után. Egy férfi meghalt, de a többi tizenhat a kabinok vastag üveglencséire nyomta arcát, és tágra nyílt szemmel figyelte, hogyan emelkedik elő maga a Mars.

– A Mars! – kiáltotta Lustig, a navigációs tiszt. – A jó öreg Mars! – mondta Samuel Hinkston, az archeológus.

– Rendben van – mondta John Black kapitány.

A rakéta zöld pázsitra ereszkedett. Kint a pázsiton vasból öntött szarvas. Feljebb a zöldben egy magas, viktoriánus barna ház ragyogott a napfényben, nagy nyugalomban; csupa gipszciráda és rokokó minta, kék, rózsaszín, sárga és zöld színes üveg. A verandán pihés muskátlik, a mennyezetbe

erősített kampókon öreg hinta lengett az enyhe szélben. A ház ormán kupola ékeskedett ólomkeretes rombuszablakokkal és süvegtetővel. Az utcai ablakon át kottatartó látszott, rajta a *Beautiful Ohio* című dal kottája.

A rakéta körül négy irányban terült el a kisváros zölden és mozdulatlanul a marsbeli tavaszban. Fehér házak és piros téglaházak; magas hársfák susogtak a szélben, és magas juharfákat és vadgesztenyefákat is lehetett látni. És templomtornyokat néma, aranyozott harangokkal.

Az emberek kinéztek a rakétából, és ezt látták. Azután egymásra néztek, és azután megint kinéztek. Könyök könyököt ért, úgy álltak meglepetten, s úgy látszott, hirtelen elakadt a lélegzetük. Elsápadtak.

– A pokolba is – suttogta Lustig, és megdörzsölte az arcát dermedt ujjaival. – A pokolba is.

– Ezt egyszerűen nem hiszem – mondta Samuel Hinkston.

– Úristen – mondta John Black kapitány.

A vegyész jelentette:

– Kapitány úr, a levegő ritka a lélegzéshez, de elég oxigén van benne. Biztonságos.

– Akkor kimegyünk – mondta Lustig.

– Várjunk – mondta John Black kapitány. – Honnan tudjuk, hogy mi ez?

– Egy kisváros, ritka, de lélegezhető levegővel, uram.

– És éppen olyan kisváros, mint a földi városok – mondta Hinkston, az archeológus. – Hihetetlen. Nem létezik, és mégis így van.

John Black kapitány tehetetlenül nézett rá.

– Azt gondolja, Hinkston, hogy a két bolygó fejlődése egyidejű és pontosan egyirányú lehetett?

– Sohasem hittem volna, uram.

Black kapitány a kajütblaknál állt.

– Nézzen oda, muskátli! Nemesített növény. Ezt a változatát a Földön is csak ötven éve ismerik. Gondolja meg, hány ezer év szükséges a növények kialakulásához! Aztán mondja meg, logikus-e, hogy a Mars-lakóknál legyenek először ólomkeretes ablakok, másodszor kupolák, harmadszor

verandai hinták, negyedszer egy hangszer, ami zongorának látszik, és valószínűleg zongora is, és ötödször: ha jól megnézi ezzel a távcsővel, logikus-e, hogy egy marsbeli zeneszerző komponáljon egy darabot, melynek címe elég különös módon az, hogy *Beautiful Ohio*? Ami azt jelentené, hogy a Marson van egy Ohio folyó!

– Hát persze! Williams kapitány! – kiáltott Hinkston.

– Hogyhogy?

– Williams kapitány és háromfőnyi legénysége vagy Nathaniel York és a társa. Ez a magyarázat.

– Ez abszolút semmit sem magyaráz meg. Amennyire megállapíthattuk, a York-expedíció felrobbant aznap, amikor elérte a Marsot, York és kísérete elpusztult. Ami Williamset és három társát illeti, hajójuk az érkezésük másnapján robbant fel. Legalábbis rádiójuk adása akkor szakadt meg. Lehetetlen, hogy ha életben maradtak, ne kerestek volna ezután érintkezést velünk. És különben is, a York-expedíció csak egy éve ért ide, Williams és emberei pedig valamikor tavaly augusztusban szálltak le itt. Ha feltételezzük, hogy még élnek, építhettek-e ilyen rövid idő alatt még akár egy zseniális Mars-lakó-faj segítségével egy ilyen várost, méghozzá egy ilyen régi várost? Nézze csak ezt a várost: hiszen legalább hetven éve kell, hogy itt álljon. Nézze a veranda korlátját; nézze a fákat – legalább százévesek mind! Nem, ez nem lehet York műve, sem Williamsé. Ez valami más. És nem tetszik nekem. És nem hagyom el a hajót, amíg nem tudom, hogy ez mi.

– Egyébként is – mondta bólintva Lustig –, Williams és legénysége, ahogy York is, a Mars túlsó oldalán szállt le. Nagyon vigyáztunk arra, hogy mi az ellenkező oldalon szálljunk le.

– Ez kitűnő érv. Számoltunk azzal, hogy Yorkot és Williamset esetleg egy ellenséges marsbeli törzs megölte, ezért utasítást kaptunk, hogy egy távolabbi régióban szálljunk le, megelőzendő, hogy az ilyen katasztrófa megismétlődjék. Ezért vagyunk itt, egy olyan helyen, amennyire én tudom, amelyet Williams és York sohasem láttak.

– Az ördögbe is – mondta Hinkston –, én ki akarok menni ebbe a városba, kapitány úr... engedelmével. Lehetséges, hogy naprendszerünkben

minden bolygón hasonló a gondolati sablonok, a civilizációs grafikonok. Lehet, hogy korunk legnagyobb pszichológiai és metafizikai felfedezéseinek küszöbén állunk!

– Hajlandó vagyok várni egy percet – mondta John Black kapitány.

– Kapitány úr, lehetséges, hogy egy olyan jelenséget szemlélünk, amely első ízben bizonyítja abszolút módon Isten létét!

– Mr. Hinkston, számos ember megőrizte a hitét ilyen bizonyíték nélkül is.

– Magam is, kapitány úr. De bizonyos, hogy egy ilyen város nem jöhetett létre isteni beavatkozás nélkül. A részletek! Olyan érzéssel tölt el az egész, hogy nem tudom, nevessek-e, vagy sírjak.

– Egyiket se, míg meg nem tudjuk, mivel állunk itt szemben.

– Szemben? – vágott közbe Lustig. – Semmivel sem állunk szemben, kapitány úr. Ez itt egy rendes, nyugodt, árnyas városka, nagyon hasonló ahhoz a régimódi városhoz, ahol születtem. Nekem bizony tetszik.

– Mikor született maga, Lustig?

– Kilencszázötvenben, kapitány úr.

– És maga, Hinkston?

– Ötvenötben, kapitány úr. Grinnellben, Iowa államban. És ez a hely szakasztott a szülővárosom.

– Hinkston, Lustig, én az apjuk lehetnék. Pont nyolcvanéves vagyok. 1920-ban születtem Illinois-ban, és Isten kegyelméből és a tudomány jóvoltából, amely ötven éve egyes öreg embereket képes megfiatalítani, itt vagyok a Marson, és semmivel sem vagyok fáradtabb, mint bárki, de sokkal-sokkal gyanakvóbb. Ez a város túlságosan békés és csendes, és annyira hasonlít Green Bluffhoz Illinois-ban, hogy egyszerűen megrémít. *Túlságosan* hasonlít Green Bluffhoz. – A rádióshoz fordult. – Jelentsen a Földnek. Mondja meg, hogy leszálltunk. Ez minden. Mondja meg, hogy részletes jelentést holnap küldünk.

– Igenis, kapitány úr.

Black kapitány kinézett a rakéta kajütablakán, és arca, amely nyolcvanéves ember arca volt, egy negyvenes férfi arcának látszott. – Megmondom,

hogy mit csinálunk, Lustig. Maga, Hinkston meg én megnézzük a várost. A többiek a fedélzeten maradnak. Ha bármi történik, ők elmenekülhetnek. Három ember kisebb veszteség, mint az egész hajó. Ha valami baj történik, a legénység figyelmeztetheti a következő rakétát. Az Wilder kapitány rakétája lesz, azt hiszem, és kilövése karácsonykor esedékes. Ha van ellenséges elem a Marson, jól fel kell fegyveroznünk a következő rakétát.

– Nekünk is van elég. Valóságos arzenált hoztunk magunkkal.

– Szóljon az embereknek, készenlét az ágyúknál! Gyerünk, Lustig, Hinkston!

A három ember kísétált a hajó leeresztett hídján.

Gyönyörű tavaszi nap volt. Feketerigó ült egy virágzó almafán, és szüntelenül énekelt. Fehér szirmok zuhataga hullott, amikor a szél megérintette a zöld ágakat, és a virágillat megtöltötte a levegőt. Valahol a városban zongorázott valaki, és a zene lágyan, álmosan hullámozott. A dal a *Beautiful Dreamer* volt. Másutt egy fonográf csikorgó, kopott lemezén Harry Lauder énekelt a *Roamin' in the Gloamin'*.

A három ember állt a hajó mellett. Szívták, kapkodták a ritka, nagyon ritka levegőt, és lassan mozogtak, hogy ki ne fásszák magukat.

Most a fonográf ezt a lemezt játszotta:

„*Oh, give me a June night
The moonlight and you...*”

Lustig reszketni kezdett. Samuel Hinkston ugyancsak.

Az ég derűs és nyugodt volt, víz csobogott valahol egy patakmeder hűs sziklái az árnyas fák tövében. Valahol ló dobogott, szekér csörömpölt nagyokat zökkenve a kövezeten.

– Uram – mondta Samuel Hinkston –, a rakéta-összeköttetés a Marssal feltétlenül az első világháború előtti években kezdődött.

– Dehogyan is.

– Másképp mivel magyarázza a házakat, a vasszarvast, a zongorákat, a zenét? – Hinkston rábeszélően megfogta a kapitány könyökét, és a kapitány arcába nézett. – Mondjuk, hogy akadtak emberek 1905-ben, akik gyűlöltek a háborút, és titokban összebeszéltek néhány tudóssal, építettek egy rakétát, és eljöttek ide a Marsra...

– Ugyan, Hinkston, hová gondol!

– Miért ne? 1905-ben még egészen más volt a világ; sokkal könnyebben meg lehetett őrizni a titkot...

– De ilyen bonyolult dolgot, mint a rakéta, nem, azt nem lehetett volna titokban tartani.

– És ide költöztek, és a házak, melyeket építettek, természetesen hasonlítanak a földi házakhoz, mert magukkal hozták a földi kultúrát.

– És azóta itt élnek? – kérdezte a kapitány.

– Igen. Békében és nyugalomban. Lehet, hogy többször is utaztak, áthoztak egy kisvárosra való embert, azután leálltak, nehogy felfedezzék őket. Ezért látszik ez a város olyan régimódinak. Én nem látok itt semmit, ami a húszas évek után létesült volna. Vagy lehet az is, kapitány úr, hogy a rakétautazás régebben kezdődött, mint gondoljuk. Lehet, hogy már évszázadokkal ezelőtt elkezdtek a Föld valamelyik részén, és az a kevés ember, aki a Marsra jött, titokban tartotta, és csak helyel-közzel látogattak a Földre.

– Maga úgy mesél, hogy majdnem hihető.

– Csak így lehetett. Itt a bizonyíték a szemünk előtt, csak néhány embert kell találnunk, és mindez bebizonyosodik.

A sűrű, zöld fűben elhalt a lépéseik zaja. Frissen kaszált széna illata érzett. John Black kapitány akarata ellenére úgy érezte, hogy nagy-nagy békeesség száll reá. Harminc éve nem volt már kisvárosban, és a tavaszi méhek zümmögése megnyugtatta és elringatta, a látvány frissessége pedig balzsam volt lelkének.

Beléptek a verandára. Tompán visszhangoztak lábuk alatt a deszkapalók, míg a rácsos ajtóhoz értek. Bent gyöngyfüggöny fedte a hall bejáratát,

és egy kristálycsillárt láttak, a falon pedig egy aranykeretes Maxfield Parrish-festményt egy kényelmes karosszék előtt. A ház az öregség illatát és a padlás illatát és a végtelen nyugalom illatát árasztotta. Hallani vélték a jég koccanását egy limonádés pohárban. Valahol egy távoli konyhában valaki hideg ebédet készített a nagy meleg miatt. Valaki dúdolt magas, kellemes hangon.

John Black kapitány becsöngetett.

Finom, könnyű léptek közeledtek a hallból, és egy kedves arcú, negyven év körüli hölgy nézett rájuk. Olyan ruhában volt, amelyet 1909 körül viselhettek.

– Óhajtanak valamit? – kérdezte.

– Bocsánat – mondta Black kapitány bizonytalanul. – Mi tulajdonképpen... azaz, ha lenne olyan kedves... – Elhallgatott. Az asszony sötét, tűnődő szemmel pillantott rá.

– Talán árulnak valamit...? – kérdezte.

– Nem, várjon! – kiáltotta a kapitány. – Milyen város ez?

Az asszony tetőtől talpig végigmérte.

– Hogy érti, hogy milyen város? Itt van egy városban, és nem tudja a nevét?

– Idegenek vagyunk itt – szólt fáradtan a kapitány. – Szeretnénk tudni, hogyan került ide ez a város, és hogyan került ide maga.

– Maguk talán népszámlálók?

– Nem.

– Mindenki tudja – mondta az asszony –, hogy a város 1868-ban épült. Ez valami vicc?

– Dehogyan vicc! – kiáltotta a kapitány. – A Földről jöttünk.

– Úgy érti, hogy a földből? – csodálkozott az asszony.

– Nem, hanem a harmadik bolygóról, a Földről, egy űrhajón. És leszálltunk itt, a negyedik bolygón, a Marson...

– Ez itt – magyarázta az asszony, mintha gyerekhez beszélne – Green Bluff város, Illinois államban, az amerikai kontinensen, amelyet az

Atlanti- és a Csendes-óceán határol, azon a helyen, amelyet néha világnak, néha Földnek mondanak. Most pedig menjenek isten hírével.

Végigsietett a hallon, ujjait végigfuttatta a gyöngyfüggönyön.

A három ember egymásra nézett.

– Törjük be a rácsos ajtót – mondta Lustig.

– Nem lehet. Magántulajdon. Jóságos isten!

Leültek a veranda lépcsőjére.

– Gondolt arra, Hinkston, hogy talán valahogy, valamilyen úton-módon, letértünk a pályánkról, és véletlenül visszakanyarodtunk, és a Földön szálltunk le?

– Hogy volna ez lehetséges?

– Nem tudom, nem tudom. Ó, uramisten, hadd gondolkozzam.

Hinkston megszólalt:

– Az út minden mérföldjét ellenőriztük. A műszerek ennyi meg ennyi mérföldet mutattak. Elhagytuk a Holdat, ki az űrbe, és most itt vagyunk. Biztos, hogy a Marson vagyunk.

Lustig is megszólalt:

– De tegyük fel, hogy véletlenül eltévedtünk a térben, az időben, a dimenzióban, és most kikötöttünk a harminc vagy negyven évvel ezelőtti Földön!

– Ugyan, Lustig!

Lustig az ajtóhoz ment, becsengetett, és beszólt a hűvös, homályos szobába:

– Melyik évben vagyunk?

– Természetesen ezerkilencszázhuszonhatban – válaszolt a hölgy, aki hintaszékben ült, és a limonádéját szüröcsölgette.

– Hallották? – Lustig vadul a többiekhez fordult. – Ezerkilencszázhuszonhat. Igenis, visszamentünk az időben! A Földön vagyunk!

Lustig leült, és a három embert elárasztotta a gondolat csodája és borzalmassága. Kezük idegesen táncolt a térdükön. A kapitány megszólalt:

– Ilyesmire nem számítottam. Ettől kiszalad belőlem a lélek. Hogyan lehetséges ez? Bárcsak magunkkal hoztuk volna Einsteint!

– Hihet valaki nekünk ebben a városban? – kérdezte Hinkston. – Nem túl veszedelmes játékba kezdünk? Az időre gondolok. Nem volna okosabb egyszerűen felszállni és visszamenni?

– Nem. Nem, amíg nem próbálkoztunk még egy házzal.

Odébb mentek három házzal: kis fehér villa volt egy tölgyfa alatt.

– Amíg csak lehetséges, a józan logika híve vagyok – mondta a kapitány. – És nem hiszem, hogy már rábukkantunk volna a dolog nyitjára! Tétélezzük fel, Hinkston, amit eredetileg felvetett: hogy a rakétautazás sok évvel ezelőtt megindult. És mikor a földi emberek már jó néhány éve itt éltek, elfogta őket a honvágy a Föld után. Először csak enyhe neurózis volt, azután érett pszichózis. Az örület fenyegette őket. Ha pszichiáter volna, hogyan oldana meg egy hasonló problémát?

Hinkston elgondolkozott.

– Hát igen, azt hiszem, átrendezném a Mars civilizációját, hogy napról napra jobban hasonlítson a Földhöz. Ha volna eszközőm minden egyes növény, minden egyes út, minden tó, sőt akár egy óceán reprodukálására, felhasználnám. Azután valami óriás tömeghipnózissal meggyőznék egy ilyen méretű városban mindenkit, hogy ez *valóban* a Föld, és egyáltalán nem a Mars.

– Nem rossz, Hinkston. Azt hiszem, jó nyomon járunk. Az asszony abban a házban egyszerűen azt hiszi, hogy a Földön él. Így őrzi meg a józan esztét. Ő meg a többi lakos a legnagyobb népvándorlási kísérlet és hipnózis alanyai, amit valaha láthatunk az életben.

– Ez az, uram! – kiáltott Lustig.

– Helyes! – mondta Hinkston.

– Nos hát – sóhajtott a kapitány –, idáig eljutottunk. Most már jobban érzem magam egy kissé. Így már kicsit logikusabb az egész. Az a duma az időről meg az időutazásról oda-vissza felfordítja a gyomromat. De ha így van... – A kapitány mosolygott. – Igen, igen, úgy látszik, hogy mi itt meglehetősen népszerűek leszünk!

– Ez kérdéses – mondta Lustig. – Végül is ezek az emberek, mint a Zarándok Atyák, azért jöttek ide, hogy megszabaduljanak a Földtől.

Lehet, hogy nem ugrálnak a boldogságtól, ha meglátnak bennünket. Lehet, hogy elkergetnek, vagy meg akarnak ölni.

– Tökéletesebb fegyvereink vannak. No, itt a következő ház. Bemegyünk.

De alig mentek át a pázsiton, Lustig megtorpant, és a távolba meredt, valahová a város végébe, túl a csendes, álmos délutáni utcán.

– Kapitány úr... – kezdte.

– Mi az, Lustig?

– Ó, uram, mit látok... – mondta Lustig, és sírva fakadt. Ujjai reszkettek, táncoltak, rángatóztak, arcán csodálkozás, öröm és hitetlenség tükröződött. Úgy látszott, nyomban esztét veszti a boldogságtól. Végignézett az utcán, és futásnak eredt, megbotlott, feltápászkodott, és továbbfutott.

– Nézzék, nézzék!

– Ne engedjük el! – A kapitány is nekiiramodott. De Lustig már rohant, egyre gyorsabban, és kiáltozott. Befordult az egyik árnyas utcába, és a közepe táján felugrott egy ércakassal díszített ház zöld verandájára.

Verte az ajtót, üvöltözött és sírt, amikor Hinkston és a kapitány utolérte. Ziháltak és lihegték a futástól a ritka levegőben.

– Nagymami! Nagypapi! – kiáltotta Lustig. Az ajtóban két öregember állt.

– David! – Hangjuk öregesen sipított, és kifutottak, ölelgették, a vállát veregették, tipegtek körülötte. – David, ó, David, hány éve már... Hogy megnőttél, te gyerek, milyen nagy vagy, fiú... Ó, David, kisfiam, hogy vagy?

– Nagymami! Nagypapi! – zokogta David Lustig. – Remekül néztek ki, igazán! – Ölelte, forgatta, csókolta őket, rájuk borult, és sírt, aztán eltartotta őket magától, úgy nézte a kis öregeket. A nap magasan járt az égen, fújt a szél, a fű zöld volt, a rácsos ajtó tárva-nyitva állt.

– Gyere be, fiú, gyere! Van jeges tea, friss, rengeteg!

– Itt vannak a barátaim. – Lustig megfordult, hevesen integetett a kapitánynak és Hinkstonnak, és kacagott. – Kapitány, jöjjenek be!

– Jó napot – mondták az öregek. – Kerüljenek beljebb! David barátai nekünk is barátaink. Kerüljenek már beljebb!

A régi ház nappalija hűvös volt, és magas, bronzszegű, hosszan elnyúló hangon egy öreg állóóra ketyegett a sarokban. Puha párnák nagy kanapékon, könyvekkel rakott falak, vastag, rózsamintás szőnyeg, és izzadt kezükben jeges tea, amely szomjas ínyüket hűsítette.

– Egészségünkre! – Nagymami porcelánfogaihoz koccintotta poharát.

– Mióta vagytok itt, nagymami? – kérdezte Lustig.

– Amióta meghaltunk – mondta nagymami kedvesen.

– Amióta... mit?! – John Black kapitány letette a poharát.

– Igen – bólintott Lustig. – Már harminc éve, hogy meghaltak.

– És maga nyugodtan ül?! – kiáltotta a kapitány.

– Csitt! – intett az öregasszony ragyogó arccal. – Kicsoda maga, hogy ilyeneket kérdez? Itt vagyunk. Mi az élet egyáltalán? Ki cselekszik a mit, miért és hol kedvéért? Mindössze annyit tudunk, hogy itt vagyunk, megint élünk, és nem kérdezősködünk. Kaptunk még egy lehetőséget. – Odatipegett, és a csuklóját nyújtotta. – Tessék, fogja meg. – A kapitány megérintette. – Szilárd, ugye? – kérdezte. A kapitány bólintott. – No látja – mondta nagymami diadalmasan. – Minek annyit kérdezősködni?

– Hát – szólalt meg a kapitány –, egyszerűen sosem hittük volna, hogy a Marson ilyesmit találunk.

– És íme, ezt találták. Merem állítani, hogy minden bolygón rengeteg dolog vall Isten beláthatatlan útjaira.

– Ez a mennyország? – kérdezte Hinkston.

– Badarság, dehogyis az. Ez is egy világ, és mi kaptunk még egy lehetőséget. Senki sem magyarázta meg, hogy miért. Igaz, azt sem magyarázta meg senki, hogy miért éltünk a Földön. Úgy értem, hogy a *másik* Földön. Ahonnan maguk jöttek. Honnan tudhatnánk, hogy nem volt-e egy *másik* annak előtte is?

– Jó kérdés – mondta a kapitány.

Lustig a nagyszüleire mosolygott.

– De jó, hogy látlak benneteket, istenem, de jó!

A kapitány felállt.

– Mennünk kell. Köszönjük a teát.

– De ugye visszajönnek? – kérdezték az öregek. – Ma este vacsorára?

– Megpróbáljuk, ha lehetséges, köszönjük szépen. Sok a dolgunk.

Embereim a rakétánál várakoznak, és...

Megakadt. Az ajtó felé nézett, meghökkent.

A napfényes messzeségből hangzavar, kiáltozás, nagy ováció hallatszott.

– Mi történt? – kérdezte Hinkston.

– Mindjárt megtudjuk. – És John Black kapitány kirobbant az ajtón, és végigfutott a zöld gyepen, ki a marsbeli városka utcájára.

Megállt, és a rakétát nézte. Tárva-nyitva álltak az ajtók, és emberei integetve tódultak kifelé. Emberek gyűltek a rakétához, és a legénység ott forgolódott, beszéltek, nevettek, kezeket ráztak. A tömeg táncra perdült. A legénység szétszéledt. A rakéta üresen és elhagyottan állt.

Rezesbanda csinnadrattája robbant a napfényben, vidám melódiát harsogtak az égnek emelt kürtök és trombiták. Dobok puffantak, sípok sivitottak. Aranyszőke kislányok ugrabugráltak, kisfiúk rikongtak. Kövér férfiak tízcentes szivarokat osztogattak. A polgármester szónokolt. Azután a legénység minden egyes tagja, egy anyával egyik karján, egy apával vagy nővérrel a másikon, eltűnt az utcák kis villáiban vagy lakóházaiban.

– Állj! – kiáltotta Black kapitány. Az ajtók becsapódtak.

A hőség nőtt a tiszta, tavaszi égben, és már minden csendes volt. A rezesbanda nagy csinnadrattával befordult az egyik sarkon, a rakéta ott csillogott-villogott egyedül a napsütésben.

– Otthagyták! – mondta a kapitány. – Otthagyták a hajót, ezt tették! Istenemre! Megnyúzzom őket! Parancsuk volt!

– Kapitány úr – mondta Lustig –, ne legyen túl szigorú hozzájuk. Mind a rokonaik és barátaik voltak.

– Ez nem mentség!

– Képzelve el, kapitány úr, mit éreztek, mikor ismerős arcokat láttak a hajó körül!

– Parancsuk volt, a fene enne meg!

– De maga mit érzett volna, kapitány?

– Engedelmeskedtem volna a parancsoknak... – A kapitány szája tátva maradt.

A Mars napja alatt egy magas, mosolygó, meglepően tiszta kék szemű, huszonhat év körüli fiatalember közeledett hosszú léptekkel a járdán.

– John – kiáltotta, és futni kezdett feléjük.

– Mi? – John Black kapitány megingott.

– John, te vén csirkefogó! – A fiatalember odaért, megragadta a kezét, és hátba vágta.

– Te vagy...? – kérdezte Black kapitány.

– Hát persze, mit gondoltál, kicsoda?

– Edward! – A kapitány Lustighoz és Hinkstonhoz fordult, míg az idegen kezét szorongatta. – Edward a bátyám. Ed, bemutatom az embe-reimet. Lustig, Hinkston. A bátyám.

Rázták egymás kezét, végül összeölelkeztek.

– Ed!

– John, te csavargó, te!

– Jó színben vagy, Ed, de hát hogy van ez, Ed? Semmit sem változtál azóta! Meghaltál, emlékszem, mikor huszonhat éves voltál, én meg tizenkilenc. Te jóisten, ennyi éve, és most itt vagy, és... Uramisten, hát mi történik itt?

– Mama vár – mondta Edward Black, és vigyorgott.

– Mama?

– És apa is.

– Apa? – A kapitány majdnem hanyatt esett, mintha puskatussal verték volna főbe, gépiesen lépegetett. – Mama és apa élnek? Hol?

– A régi házban, a Tölgyes Domb utcában.

– A régi ház... – A kapitány elragadtatva álmélkodott. – Hallották, Lustig, Hinkston?

Hinkston már nem volt ott. Meglátta házukat az utca végén, és rohant. Lustig nevetett.

– Láthatja, kapitány, hogy mi történt az emberekkel a rakétán. Igazán nem tehetnek róla.

– Igen, igen. – A kapitány lehunyta a szemét. – Mire kinyitom a szemem, nem leszel itt. – Kinyitotta. – Mégis itt vagy. Istenem, Ed, milyen klasszul nézel ki!

– Gyerünk, vár az ebéd! Szóltam mamának.

Lustig megszólalt.

– Kapitány úr, a nagyszüleimnél leszek, ha szüksége lenne rám.

– Hogyan? Jól van, nagyon jól van, Lustig. Viszlát később.

Edward karon fogta, és vitte.

– Ott a ház. Emlékszel?

– Ördög és pokol. Ki ér hamarabb a verandához?

Futottak. A fák zúgtak Black kapitány feje fölött; a föld zúgott a lába alatt. Láta, hogy Edward Black aranyló alakja elhúz mellette a valóság meghökkentő álmában. Láta, hogy rohanvást közeledik a ház, a rácsos ajtó szélesre tárul.

– Győztem! – kiáltott Edward.

– Megöregedtem – lihegett a kapitány –, és te fiatal maradtál. Különbösen is, mindig megvertél, emlékszem.

Az ajtóban ott állt mama rózsásan és gömbölyűen és ragyogó arccal. Mögötte apa őszbe csavarodott hajjal, pipájával a kezében.

– Mama, apa!

Rohant feléjük, fel a lépcsőkön, mint egy kisfiú.

Szép, hosszú délután volt. Befejezték a késői ebédet, üldögéltek a szalonban, és mindent elmesélt nekik a rakétájáról, ők meg bólogattak és mosolyogtak, és mama ugyanaz volt, apa pedig leharapta az egyik szivar végét, és elgondolkozva, ahogy szokta, lassan rágyújtott. Vacsorára pulykát ettek, és az idő elrepült. Mikor már csak a tisztára rágott csontok maradtak

a tányérokon, a kapitány hátradőlt, és nagy-nagy elégedettséggel sóhajtott. Az éjszaka előbújt a fák lombja közt, és kezdte színezn az eget, és a lámpák rózsaszín fényudvarban égtek a kedves otthonban. Végig az utca hosszában valamennyi házból zeneszó hallatszott, zongorajáték, ajtók csapódása.

Mama feltett egy lemezt a gramofonra, és táncra perdült John Black kapitánnyal. Most is azt a parfümöt használta, amelyikre John emlékezett, mielőtt apával meghaltak a vasúti szerencsétlenségben. Mama nagyon valóságos volt a karjában, ahogy könnyedén táncoltak a zenére.

– Nem esik meg mindennap – mondta mama –, hogy az ember újra lehetőséget kap az életre.

– Reggelre felébredek – mondta a kapitány –, és a rakétámban leszek, az űrben, és mindez nem lesz sehol.

– Nem, ne hidd – szólt az anyja csendesen. – Ne kételkedj! Isten jó hozzánk. Legyünk boldogok!

– Bocsáss meg, mama.

A lemez sziszegett egy kört, ahogy véget ért.

– Elfáradtál, fiam. – Apa felemelte a pipáját. – Vár a régi hálószobád a rézággyal és mindennel.

– De össze kéne szednem az embereimet.

– Minek?

– Minek? Nos, nem is tudom. Valóban, pillanatnyilag nem sok értelme van, azt hiszem. Biztosan vacsoráznak, vagy már lefeküdtek. Egy jó kiadós alvás nem árt nekik.

– Jó éjszakát, fiam. – Mama megcsókolta. – Jó érzés, hogy hazajöttél.

– Nagyon jó érzés.

Otthagya a szivarfüst, a parfüm, a könyvek és az enyhe fény világát, és felment a lépcsőn, és beszélt, állandóan beszélt Edwarddal. Edward belökte az ajtót, és ott volt a sárga rézággy és a régi kollégiumi zászlócskák és egy nagyon kopott bőrkabát, amit szeretettel simogatott végig.

– Ez már sok – mondta a kapitány. – Megbénított és kifárasztott. Annyi minden történt ma. Úgy érzem, negyvennyolc órát álltam a zuhogó esőben esernyő nélkül, kabát nélkül. Bőrig áztam az érzelmektől.

Edward széthajtotta a hófehér ágyneműt, és felveregette a párnákat. Kinyitotta az ablakot, és beeresztette az éjszakai jázminillatot. Telehold fénylett, messziről tánc és suttogás nesze hallatszott.

– Ez hát a Mars – szólalt meg a kapitány vetkőzés közben.

– Igen, ez. – Edward hanyagul, könnyed mozdulatokkal vetkőzött, fején át lehúzta az ingét, feltárta aranybarna vállát és izmos nyakát.

Eloltották a villanyt. Az ágyban voltak egymás mellett, mint valamikor régen... hány évtizede is? A kapitány ernyedten feküdt, és hagyta, hogy cirógassa a jázminillatú szellő, mely a csipkefüggönyöket lengette a szoba sötétjében. A fák között a pázsiton valaki felhúzott egy hordozható gramofont, amely most halkán játszott a *Always* című dalt. Eszébe jutott Marilyn.

– Marilyn itt van?

Bátyja, aki az ablakon bevilágító holdfényben kinyújtózkodva feküdt, kis szünet után válaszolt.

– Igen. Most nincs a városban. De reggelre itt lesz.

A kapitány lehunyta szemét.

– Nagyon szeretném látni Marilynt.

A szoba szögletes és csendes volt, csak a lélegzetük hallatszott.

– Jó éjszakát, Ed.

Szünet.

– Jó éjszakát, John.

Békésen feküdt, hagyta gondolatait rajzani. Most szabadult csak a nap benyomásainak terhéől, módjában volt logikusan gondolkozni. Mindez érzelem volt. A rezesbanda játéka, az ismerős arcok. De most...

Hogy is történt? – tűnődött. Hogy csinálták? Miért? Mi célból? Isteni beavatkozás? Hát az Isten ennyire törődik gyermekeivel? Hogyan és miért és mi célból?

Megint végiggondolta a különböző elméleteket, amelyeket a délután első hevületében Hinkston és Lustig kiagyaltak. Mindenféle új elmélet hullott át a tudatán, mint megannyi lusta kavics, forogva, tompa fénysugarakat vetve. Mama. Apa. Edward. A Mars. A Föld. Mars. Mars-lakók.

Kik éltek itt, ezer évvel ezelőtt, a Marson? Mars-lakók? Vagy örökké az történt, ami a mai napon?

Mars-lakók. Megismételte a szót tétlenül, befelé. Kis híján felnevetett. Hirtelen a legneveztesebb elmélet ötlött fel benne. Megborzongott. Persze, nincs értelme töprengeni rajta. Valószínűtlen. Ostobaság. Felejtünk el. Nevetséges.

De, gondolta, *tételezzük fel...* Tegyük fel, hogy a Marson Mars-lakók élnek, és látták, hogy közeledik a hajónk, és láttak bennünket a hajóban, és gyűlölnék bennünket. Tegyük fel, csak éppen a hecc kedvéért, hogy el akarnak pusztítani bennünket mint betolakodókat, mint nemkívánatos személyeket, és mindezt olyan okosan, hogy mi ne gyanakodjunk, és ne legyünk óvatosak. Nos, mi a Mars-lakó legjobb fegyvere atomfegyverrel felszerelt földi emberek ellen?

A válasz érdekes volt. Telepátia, hipnózis, emlékezet és képzelet.

Tegyük fel, hogy ezek a házak nem valóságosak, az ágy sem igazi ágy, hanem csak képzeletem alkotása, melyet a Mars-lakók telepátia és hipnózis segítségével anyagi valóságnak tüntetnek fel – gondolta John Black kapitány. Tegyük fel, hogy ezek a házak a valóságban egészen más alakúak, valódi marsbeli házak, de a vágyaim és kívánságaim klaviatúráján játszva a Mars-lakók – hogy minden gyanúmat elaltassák – elhitették velem, hogy ez itt a szülővárosom, a szülői házam.

Van-e jobb módszer bolonddá tenni egy embert, mint anyját-apját használni csaléteknek?

És hogy ez a város olyan régi, 1926-os, sokkal korábbi, mint bármelyik emberem születési éve. Abból az évből való, mikor én hatéves voltam, és mikor Harry Lauder lemezei járták, és Maxfield Parrish-képek függtek a falon, és gyöngyfüggöny volt, és *Beautiful Ohio* és századfordulós építészet. És ha a Mars-lakók kizárólag az én agysejtjeimből vették a város emlékképeit? Azt mondják, a gyermekkori emlékképek a legtisztábbak. És miután létrehozták a várost az én agysejtjeimből, benépesítették a rakétán érkezett legénység emlékeiből mindazokkal, akiket ki-ki a legjobban szeretett. És tegyük fel, hogy a szomszéd szobában alvó két személy

egyáltalán nem az anyám és az apám. Hanem két Mars-lakó, hihetetlenül ragyogó elmék, s mindvégig hipnózisban tudtak tartani.

És mi volt ez a rezesbanda? Milyen döbbenetes, milyen csodálatos terv. Előbb elbolondítják Lustigot, azután Hinkstont, azután összegyűlik a tömeg, és az emberek a rakétából meglátják tíz-húsz éve halott anyjukat, nagynénjüket, nagybátyjukat, szerelmesüket, természetesen elfelejtik a parancsot, kirohannak, és otthagyják a hajót. Van ennél természetesebb? Van ennél megnyugtatóbb? Van egyszerűbb? Az ember nem sokat kérdezősködik, ha az anyja egyszerre csak visszatér az élők sorába, ehhez túlságosan is boldog. És most itt vagyunk mindnyájan különböző házakban, különböző ágyakban fegyvertelenül, védtelenül, és a rakéta ott áll a holdfényben üresen. És milyen szörnyű és borzalmas volna, ha rájönnénk, hogy az egész csak része a Mars-lakók nagy és okos tervének, amelyet a mi megosztásunkra és legyőzésünkre és megölésünkre agyaltak ki! Valamikor az éjszaka óráiban talán a bátyám itt, az ágyon, megváltoztatja alakját, szétfoszlik, átalakul, és valami más lesz, valami szörnyűség, egy Mars-lakó. Egyszerű a feladata: csak éppen megfordul az ágyban, és kést dő a szívembe. És minden házban, az egész utcában még egy tucat fivér és apa hirtelen szétfoszlik, és kést ragad, és a gyanútlan, alvó földi emberek ellen elkövet valamit...

Keze reszketett a takaró alatt. Teste jéggé dermedt. Hirtelen már nem is volt elmélet. Hirtelen elfogta a rettegés. Felült az ágyban, és figyelt. Az éjszaka igen csendes volt. A zene elhallgatott. A szél elült. Bátyja ott feküdt mellette, és aludt.

Óvatosan felemelte és visszahajtotta a takarókat. Kicsúszott az ágyból, és halkán átment a szobán, amikor bátyja utánaszólt:

– Hová mész?

– Tessék?

Bátyja hangja dermesztően hideg volt.

– Azt kérdeztem, mit gondolsz, hova mész?

– Iszom egy korty vizet.

– De nem is vagy szomjas.

– De igen, igen, szomjas vagyok.

– Nem, nem vagy az.

John Black kapitány ugrott egyet, és végigfutott a szobán. Sikoltott. Kétszer sikoltott.

De az ajtót már nem érte el.

Reggel a rezesbanda szomorú gyászéneket fűjt. Az utca minden házából hosszú ládákat hordozó, kicsiny és ünnepélyes menetek indultak el, és zokogó nagymamák és mamák, testvérek, apák és nagybácsik vonultak a napos utcán a temető felé, ahol frissen ásott új sírok és új sírkövek várták őket. Összesen tizenhat sír és tizenhat sírkő.

A polgármester rövid gyászbeszédet mondott, és arca néha a polgármester arca volt, néha valami más. Ott volt Black papa és Black mama és az idősebb fiuk, Edward, és buzgón sírtak, s közben arcuk ismerős vonásai átalakultak valami mássá.

Ott volt Lustig nagypapa és nagymama, ők is sírtak, és arcuk csillogott, mint a viasz, mint ahogy sok minden csillog a tűző napon.

A koporsókat leeresztették. Valaki néhány szót mormolt tizenhat derék férfi tragikus hirtelenségű haláláról... A rögök doboltak a koporsófedeleken. A rezesbanda a *Columbia, the Gem of the Ocean*t játszotta, azután visszamasíroztak a városba, és aznap mindenki szabadságot vett ki.

2001. június. „S ragyog még a holdsugár”

Olyan hideg volt, amikor kiléptek a rakétából az éjszakába, hogy Spender szedegetni kezdte a száraz marsbeli fát, és kis tüzet rakott. Az ünnepségről nem szólt semmit, csak szedte a fát, alágyújtott, és nézte, hogyan ég.

A fényben, amely megvilágította ennek a kiszáradt marsbéli tengernek a híg levegőjét, visszafordult, és nézte a rakétát, amely mindnyájukat idehozta; Wilder kapitányt, Cherokee-ot, Hathawayt, Sam Parkhillt és őt magát, keresztül a csillagok néma fekete térségén, míg kikötöttek ezen a halott, álmodó világon.

Jeff Spender várta a hangzavart. Figyelte a többieket, és várta a diadalmas ugráندozást és ordibálást. Elmúlik a megilletődöttség, hogy ők az „első” emberek a Marson, és jön a hajcihő. Mindnyájan hallgattak, de titokban sokan remélték, hogy az előző expedíciók kudarcba fulladtak, és ez, a negyedik, az *igazi*. Nem rossz szándékból tették. De mégis erre vágyakoztak, a dicsőségre és hírnévre, miközben tüdejük lassanként hozzászokott a ritka levegőhöz, és majdnem berúgtak tőle, ha túl gyorsan mozogtak.

Gibbs odaballagott a frissen rakott tűzhöz, és megszólalt:

- Miért nem a hajó kémiai tüzet égeted?
- Hagyd csak – mondta Spender, és rá se nézett.

Nem volna illendő a Marson mindjárt az első éjszaka nagy lármát csapni, és meggyújtani egy olyan idegen, hülye és fényes vackot, mint amilyen a kályha. Importált szentségtörés. Lesz még erre idő – eljön az

ideje, hogy üres tejkonzervdobozokat hajigáljanak a Mars büszke csatornáiba, eljön az idő, amikor a *New York Times* régi számai röpködnek és zörögnek a magányos, sötét marsbéli tengerfenéken; eljön az ideje annak is, hogy banánhéjat és zsírpapírt dobáljanak szét a marsbéli városok finom vonalú romjai között. Bőven jut idő minderre. És Spender kissé megborzadt a gondolattól.

Megrakta a tüzet, és úgy érezte, mintha egy halott gigásznak áldozna. Egy végtelen síron kötöttek ki. Itt egy civilizáció halt meg. Elemi udvariasság, hogy az első éjt csendben töltsék.

– Én nem így képzeltem az ünneplést – fordult Gibbs Wilder kapitányhoz. – Azt hiszem, kapitány úr, gin kellene, és hús és egy kis vidámság.

Wilder kapitány elfordult, és a mérföldnyire fekvő halott várost nézte.

– Mindnyájan elfáradtunk – mondta tétován, mintha csakis a város érdekelné, és embereiről elfeledkezett volna. – Talán holnap este. Ma estére legyen elég, hogy átjutottunk az űrön, és egyetlen meteor sem csapódott belénk, és egy emberünk sem pusztult el.

Az emberek egyik lábukról a másikra álltak. Húszan voltak, vállhoz igazodtak, derékszójukat igazgatták. Spender nézte őket. Elégedetlenek voltak. Életüket kockáztatták egy nagy ügyért. Most szerettek volna részegen kurjongatni és a levegőbe pufogtatni, hogy megmutassák, micsoda nagyszerű fickók, mert lyukat fúrtak az űrbe, és egy rakétán elvágattak a Marsig.

De senki sem ujjongott.

A kapitány csöndesen parancsot adott. Egyik ember a hajóhoz futott, konzerveket hozott, ezeket csöndesen felbontották és feltálták. Csak most kezdtek beszélgetni. A kapitány közéjük ült, és újra beszámolt az útról. Már mindent tudtak, de jó volt hallani, mert túlestek rajta, és biztonságosan letették a gondját. A visszautazásról nem beszéltek. Valaki szóba hozta, de lehurrogták. A kék hold fényében mozogtak a kanalak; az étel ízlett, a bor még jobban.

Tűz villant az égen, és egy perc múlva leszállt a segéd rakéta a tábor mögött. Spender figyelte, amint a keskeny ajtó kinyílik, és Hathaway, az

orvos-geológus – mindenkinek két szakmája volt, hogy helyet takarítsanak meg az utazásnál – kilép rajta. A kapitányhoz baktatott.

– Nos? – kérdezte Wilder kapitány.

Hathaway a csillagfényben derengő távoli városok felé intett. Nyelt, összehúzta a szemét, és megszólalt:

– Az a város, kapitány, halott, és már jó néhány ezer éve halott. Ugyancsak halott a többi három város is a dombokon. De az ötödik város, innen kétszáz mérföldnyire, uram...

– Mi van vele?

– Múlt héten még éltek a lakói, kapitány úr.

Spender feltápáskodott.

– Mars-lakók – mondta Hathaway.

– És most hová lettek?

– Meghaltak – mondta Hathaway. – Bementem egy házba az egyik utcában. Azt hittem, hogy akár a többi városok és házak, ez is évszázadok óta kihalt. Úristen! Tele volt hullával. Mintha őszi avarban taposna az ember. Mintha csupa gyufaszál és égett újságpapír volna az egész. És frissek. Ránézésre tíznapos hullák lehetnek.

– Megnézett más városokat is? Látott egyáltalán valami *élőt*?

– Egyáltalán semmit. Megnéztem más városokat is. Öt közül négy évezredek óta kihalt. Fogalmam sincs, hogy mi történt az őslakókkal. De minden ötödik városban ugyanazt találtam. Hullákat. Hullák ezreit.

– Mitől haltak meg? – Spender előlépett.

– Nem fogjátok elhinni.

– Mi pusztította el őket?

– Bárányhimlő – mondta Hathaway egyszerűen.

– Szent isten, ez lehetetlen!

– Pedig így van. Mintákat vettem. Bárányhimlő. Úgy hatott a Mars-lakókra, mint a földi emberekre soha. Azt hiszem, az anyagcseréjük más-képpen reagált. Feketére égtek, és törékeny pelyhekké száradtak tőle. De mégis bárányhimlő. Tehát mind a három expedíció, York és Williams kapitány és Black kapitány is nyilván eljutott a Marsra. Isten tudja, mi

lett velük. De hogy akaratlanul is mit tettek a Mars-lakókkal, azt legalább tudjuk.

– Más élet nyomát nem látta?

– Elképzelhető, hogy néhány Mars-lakó, ha észbe kapott, elmenekült a hegyekbe. Nem lehetnek sokan. Lefogadom, hogy itt nincs bennszü-löttkérdés. Ez a bolygó kihalt, kész.

Spender megfordult, visszaült a tűzhöz, és a lángokba bámult. Bárány-himlő, istenem, bárányhimlő, még csak elgondolni is rémes! Kifejlődik egy faj évmilliókon át, kifinomul, városokat épít, olyanokat, mint az ott, megtesz mindent a becsületért és a szépségért, és kihal. Egyik része – a mi korunk előtt – lassan, a maga idejében, méltósággal. De a többi! Olyan veszedelem pusztította el a Mars többi lakóját, melynek legalább szép neve vagy borzalmas neve vagy méltóságteljes neve van? Nem – min-denre, ami szent! –, éppen egy gyerekbetegség volt; bárányhimlő; betegség, amely a Földön gyermekeket sem öl meg. Igazságtalan és ocsmány sors. Mintha azt mondanánk, hogy a görögök mumpszban haltak ki, vagy a büszke rómaiak szép dombjaikon lúdtalptól pusztultak el. Ha legalább időt hagytunk volna a Mars-lakóknak, hogy felöltsék halotti ruháikat, és szépen lefeküdjenek, vagy hogy megtalálják a halálnak valami más for-máját. De nem ilyen piszkos hülyeséget, mint a bárányhimlő! Nem illik az architektúrába; nem illik a világgépbe.

– Rendben van, Hathaway, egyen valamit.

– Köszönöm, kapitány úr.

És ezzel el is felejtették az egészet. Az emberek nyugodtan tovább beszélgettek.

Spender nem vette le róluk a szemét. Vacsorája a tányérján maradt. Érezte, hogy a föld lassan kihül. A csillagok közelebb jöttek, nagyon tisztán ragyogtak.

Ha valaki lármázni kezdett, a kapitány csendesen válaszolt, úgyhogy a többiek is követték példáját. Tiszta és új illata volt a levegőnek. Spender sokáig ült, és a levegőt élvezte. Rengeteg felismerhetetlen szag keveredett benne: virágok, vegyi anyagok, porok, szelek.

– Akkoriban történt New Yorkban, amikor megkaparintottam azt a szőkét, hogy a fenébe hívták, no... Ginnie! – kiabálta Biggs. – Az volt csak igazi!

Spender megmerevedett. Keze megremegett. Szeme ugrált a vékony, finom szemhéj alatt.

– ... és akkor Ginnie azt mondja nekem... – Biggs kiabált.

Az emberek röhögtek.

– Jól a fenékre csaptam! – bömbölt Biggs egy palackkal a kezében.

Spender letette a tányérját. A füle mellett elsuhanó hűvös, suttogó szelet figyelte. Nézte a fehér, marsbeli épületek hús jegét odaát, az üres tengerfenéken.

– Micsoda nő, micsoda nő! – Biggs széles szájába döntötte a palackot. – A legjobb, akit valaha ismertem!

Biggs testének izzadságszaga szétterjedt a levegőben. Spender hagyta kialudni a tüzet.

– Hé, Spender, ne lógasd az orrod! – Biggs egy pillanatra ránézett, majd visszatért a palackjához. – Szóval, egy este Ginnie meg én...

Egy Schoenke nevű ember elővette a harmonikáját, és csürdögölőt járt, csak úgy porzott.

– Hej, élek! – ordította.

– Hurrá! – ordították a többiek. Ledobálták az üres tányérokat. Hárman egymás mellé álltak, lábukat magasba rugdalták, mint a kóristalányok, és lármásan viháncoltak. A többiek ütemesen tapsoltak, és éljeneztek. Cherokee lehúzta az ingét, és meztelen, izzadó felsőtesttel forgott. A holdfény megvilágította rövidre nyírt haját és fiatal, simára borotvált arcát.

A tengerfenéken gyenge párák szálltak, szél támadt, és a hegyekről nagy, merev kőarcok bámulták az ezüstös rakétát és a tűz kicsiny paraszát.

A lárma fokozódott, egyre többen ugrottak fel, valaki szájharmónikán játszott, egy másik selyempapírral bevont fésűn fújta. Megittak még vagy húsz üveggel. Biggs tántorgott, és hadonászva irányította a táncosokat.

– Jöjjön, uram! – kiáltotta Cherokee a kapitánynak, miközben valami dalt kornyikált.

A kapitánynak is táncolnia kellett. Kelletlenül mozgott. Arca ünneplés maradt. Spender figyelte, és azt gondolta: – Szegény ember, micsoda éjszaka! Nem tudják, hogy mit cselekszenek. Felvilágosító tanfolyamot kellett volna rendezni nekik, mielőtt a Marsra jöttek, és megtanítani őket, hogyan viselkedjenek és hogyan járjanak, és hogy néhány napig tisztességesek legyenek.

– Nem, elég! – A kapitány fáradtságára hivatkozott, elnézést kért, és leült. Spender a kapitány mellkasát figyelte. Nem nagyon zihált. Az arca sem veritékezett.

Harmonika, szájharmonika, bor, ordítózás, tánc, nyerítés, körbeforgás, összeveregedett serpenyők, hahota.

Biggs a Mars-csatorna partjára imbolygott. Hat üres üveget vitt, és sorra behajigálta a csatorna mély, kék vizébe. Az üvegek kotyogtak, nyeltek, bugyborékolnak és elmerültek.

– Megkeresztellek, megkeresztellek, megkeresztellek... – bőgte vastag hangján Biggs. – Megkeresztellek Biggs, Biggs, Biggs-csatorna névre!

Spender felpattant, átugrott a tűzön, és mielőtt bárki moccanhatott volna, Biggsnél termett. Egyet a szájára vert, egyet a fülére. Biggs kalimpálva zuhant a csatorna vizébe. A csobbanás után Spender csendesesen várta, hogy Biggs visszamásszon a kőpartra. De a többiek már ott voltak, és lefogták Spendert.

– Neked meg mi bajod, Spender? Mi? – kérdezték.

Biggs kimászott, folyt róla a víz. Láta, hogy a többiek tartják Spendert.

– No nézzük... – mondta, és feléje indult.

– Most már elég! – csattant fel Wilder kapitány. Az emberek elhúzódtak Spendertől. Biggs megállt, és a kapitányra nézett.

– Rendben van, Biggs, vegyen fel száraz ruhát! Maguk mulassanak tovább. Spender velem jön!

Az emberek tovább mulattak. Wilder kicsit odébb ment, és szembe fordult Spenderrel.

– Föltételezem, hogy megmagyarázza – mondta.

Spender a csatornába nézett.

– Nem tudom. Szégyenkeztem. Biggs meg mindnyájunk és a ricsajozás miatt. Krisztusom, micsoda látvány!

– Hosszú út volt. Kellott már, hogy kitombolják magukat.

– És a tisztességtudás, uram? Hol van a tapintat és a jóérzés?

– Maga kimerült, és másképp látja a dolgokat, Spender. Ötven dollárra büntetem!

– Igenis, uram. Csak éppen eszembe ötlött, hogy azok figyelnek, míg mi bolondot csinálunk magunkból.

– Azok?

– A Mars-lakók, akár halottak, akár nem.

– Tökéletesen halottak – mondta a kapitány. – Azt hiszi, tudják, hogy itt vagyunk?

– A régi nem tudja mindig, hogy új következik?

– Talán igen. Maga úgy beszél, mintha hinne a szellemekben.

– Hiszek a tettekben, és a Marson nyilvánvalóan sokat tettek. Utcák vannak itt, és házak, és, gondolom, könyvek és hatalmas csatornák és órák és istállók, ha nem lovaknak, hát valami más, talán tizenkét lábú háziállatnak... Ki tudja? Amerre csak nézek, olyasmit látok, amit használtak valaha. Évszázadokig fogták a kezükben, és használták. Ha megkérdezi, hogy hiszek-e a tárgyak szellemében, azt mondom, hogy igen. Ezek itt mind-mind léteznek. Minden eszköz, amelyet valamire használtak. Minden hegy, amelynek nevet adtak. És mi soha, soha nem menekülhetünk a kényelmetlen érzéstől, ha elveszünk itt valamit. És valahogy a hegyek neve sohasem lesz igazi. Új nevet adunk nekik, de ott élnek a régi nevek is valahol az időben, és a hegyeket eredeti nevükön művelték és nevezték. Nevet adunk a csatornáknak és a hegyeknek és a városoknak, de leperreg róluk, mint vízcseppek a vadkacsáról. Bárhogy keressük a Marsot, sohasem fogjuk megtalálni. És akkor örülten feldühödünk, és tudja, mit csinálunk? Felszaggatjuk, letépjük róla a bőrt, és átalakítjuk a magunk képére!

– Nem romboljuk le a Marsot – mondta a kapitány. – Ahhoz túl nagy és túl jó.

– Azt gondolja? Mi, földiek különösen tehetségesek vagyunk nagy és szép dolgok lerombolásában. Csak azért nem állítottunk fel hot dogos bódékat Egyiptomban, Karnak templománál, mert kiesik a forgalomból, és nem kereskedelmi gócpont. De Egyiptom csak kis része a Földnek. Itt viszont minden ősrégi és más, és valahol csak le kell telepednünk, és meg kell kezdenünk elrondítani. A csatornát elkereszteljük Rockefeller-csatornának, a hegyet György király-hegynek; a tengert Dupont-tengernek; és lesznek Roosevelt és Lincoln és Coolidge nevű városok, de egyik sem lesz helyes, mert itt mindennek megvan az eredeti neve is.

– Ezért van maga itt mint archeológus; kutassa fel a régi neveket, és akkor azokat használjuk.

– Egy maroknyi magunkfajta ember, kereskedelmi érdekek ellen? – Spender a vashegyek felé nézett. – Tudják, hogy itt vagyunk, hogy felhígítsuk a borukat, és úgy képzelem, hogy gyűlölnék bennünket.

A kapitány megrázta a fejét.

– Nincs itt gyűlölet. – Belehallgatott a szélbe. – Városaikból ítélve kecses, szép és filozofikus lények voltak. Elfogadták a sorsukat. Amennyire tudjuk, beletörődtek fajuk halálába, és nem döntöttek halomra az utolsó percben pusztító háborúval a városaikat. Minden városuk, amit eddig láttunk, ép és érintetlen. Valószínű épp úgy nem bánják, hogy itt vagyunk, mint ahogy nem bánnák, ha gyermekek játszanának a pázsitjukon, mert ismerik és megértik a gyerekeket. És különben is, lehet, hogy mindez a javunkra válik, és megváltoztat minket. Megfigyelte, Spender, az emberek sajtáságos némaságát, mielőtt Biggs bele nem kényszerítette őket a mulatozásba? Meglehetősen alázatosnak és rémültnek látszottak. Látjuk mindezt, és tudjuk, hogy nem vagyunk tökéletesek; hátulgombolós gyerekek vagyunk, és hadonászunk a rakétáinkkal és atomjainkkal. De egyszer a Föld is olyan lesz, mint ma a Mars. Ettől kijózanodhatunk. Ez a civilizációk szemléltető oktatása. Tanulni fogunk a Marstól. No, fel a fejjel! Menjünk vissza, és játsszuk a vidámat! Az ötven dollár büntetés marad.

A mulatságnak vége szakadt. Szél fújt a halott tenger felől, körüljárta az embereket meg a kapitányt és Jeff Spender, ahogy visszatértek a csoport-hoz. A szél felkavarta a homokot, nekizúdult a csillogó rakétának, tépte a harmonikát, és port tömött a szájharmonikába. A por a szemükbe ment, és a szél vékony hangon énekelt a levegőben. És azután hirtelen, mint ahogyan támadt, elült a szél.

De a multság is.

Az emberek egyenesen álltak a sötét, hideg égbolt alatt.

– Gyerünk, pajtások, gyerünk! – Biggs tiszta egyenruhában ugrott ki a hajóból, és rá sem pillantott Spenderre. Hangja olyan volt, mintha egy üres nézőtéren visszhangzott volna. Egyedül maradt. – Rajta!

Senki sem mozdult.

– Gyerünk, Whitie, húzd rá!

Whitie próbált egy akkordot. Furán és hamisan hangzott. Whitie kiverte belőle a nyálat, és zsebre vágta a szájharmonikát.

– Valami baj van talán? – tudakolta Biggs. Egyikük kihúzta a harmonika dobját. Hörgött, mint egy halódó állat. Ez volt minden.

– Jól van. Én meg az üvegem majd mulatunk! – Biggs leguggolt, hátát a rakétának támasztotta, és az üveget a szájához emelte.

Spender figyelte. Spender sokáig nem is mozdult. Azután ujjai nagyon lassan felkúsztak remegő combján a pisztolytáskáig, és simogatták, ütögették a börtököt.

– Aki akar, velem jöhet a városba – jelentette be a kapitány. – Őrséget állítunk a rakétánál, és a biztonság kedvéért fegyvert viszünk.

Sorban jelentkeztek. Tizennégyen akartak menni, Biggs is, aki nevetve, üveget lóbálva jelentkezett. Hatan maradtak.

– Gyerünk, gyerünk! – kiabálta Biggs.

A csapat csendesen megindult a holdfényben. Az álmodó, halott város pereme felé tartottak a két száguldó hold világánál. Árnyékuk kettős

árnyék volt alattuk. Néhány percig nem is lélegeztek, vagy legalábbis úgy látszott. Várták, hátha moccan valami a halott városban, hátha felemelkedik valami szürke alakzat, hátha előbukkan, vágatva, az üres tengerfenéken valami ősrégi figura lehetetlen alakú, hihetetlen eredetű ősi páncélban.

Spender képzeletében benépesedtek az utcák. Emberek jártak-keltek, megannyi világító kék pára a kövezett sétányokon, beszéd gyenge mormolása hallatszott, furcsa állatok surrantak a szürkésvörös homokon. Minden ablakba odaképzelt valakit, amint kikönyököl, és lassan integet – mintha időtlen víz mélyén volna – a tér mélységeiben, holdezüst toronyok tövében mozgó alaknak. Zene zengett; Spender szinte hallotta, és elképzelte a hangszerek alakját, melyekből ez a muzsika ébred. Kísérteties volt a táj.

– Hé! – kiáltotta Biggs, kihúzta magát, kezével tölcsért formált nyitott szája köré. – Hé, ti emberek, ott a városban!

– Biggs – mondta a kapitány. Biggs elcsendesedett.

Egy csempével kirakott sétányon mentek előre. Mindnyájan suttoztak, mert úgy érezték, óriási, nyitott könyvtárban vagy mauzóleumban lépkednek, melyet átjár a szél, és fölötte a csillagok ragyognak. A kapitány csendesen beszélt. Találgatta, hogy vajon hová lehetnek az emberek, és milyenek voltak; kik voltak a királyaik, és hogyan haltak meg. És találgatta, hogyan építették ezt a várost, hogy az idők kezdetétől áll, és hogy jártak-e valaha a Földön? Vajon ők voltak-e a földi emberek ősei tízezer évvel ezelőtt? És hasonlóan szerettek és gyűlöltek-e, és hasonló ostobaságokat műveltek-e, amikor ostobaságokat műveltek?

Senki sem mozdult. A holdak mintegy a helyükre fagyasztották őket, a szél lassan hullámozott körülöttük.

– Lord Byron – mondta Jeff Spender.

– Lord kicsoda? – A kapitány megfordult, és végigmérte.

– Lord Byron, költő a XIX. századból. Írt egy költeményt réges-rég, amely épp illik erre a városra és arra, hogyan éreznének a Mars-lakók, ha maradt volna belőlük valami, ami érezhet. Az utolsó marsbeli költő is írhatta volna a költeményt.

Az emberek mozdulatlanul álltak, alattuk árnyékaikkal.

A kapitány megszólalt:

– Hogy van az a vers, Spender?

Spender megmozdult, kinyújtotta a kezét, hogy emlékezzen, egy percig csendben ráncolta a homlokát, majd felidézve az emléket, lassan, nyugodtan citálta a szavakat, az emberek pedig hallgatták.

*Többé nem csatangolunk hát
ily késő éjbe már,
bár szívünk csöppet se lombább,
s ragyog még a holdsugár.*

A város szürke, magas és mozdulatlan volt. Az emberek arca átváltozott a fényben.

*Kardról lebill a hüvely
és a lélekről a mell,
nem libeghet szüntelen:
a szívnek béke kell.*

*Bár az éjben érzélem gyúl
s túl hamar megtér a nap,
nem csatangolunk ezentúl
holdas ég alatt.³*

A földi emberek hangtalanul álltak a város közepén. Világos éjszaka volt. Nem hallatszott más, csak a szél susogása. Lábuknál csempével borított udvar ősi állatok és emberek alakjaival rakva. Ezt nézték.

Biggs torkából öklendezés tört elő. Szeme kidülledt. Kezét szájához kapta, fulladozott, szemét lecsukta, lehajolt, és szájából vastag sugárban

³ Byron: *Többé nem csatangolunk hát...* (Devecseri Gábor fordítása.)

loccsant a hányadék a csempére, és elborította a rajzokat. Biggs kétszer is hányt. Bor savanyú bűze töltötte meg a friss levegőt.

Senki sem mozdult, hogy segítsen Biggsnek. Tovább öklendezett.

Spender megdermedt egy pillanatra, azután sarkon fordult, és elindult a város útjain egyedül a holdfényben. Nem állt meg, hogy visszanézzen a csoportban álló emberekre.

Reggel négykor tértek vissza. Lefeküdtek takaróikra, lecsukták a szemüket, és szívták a nyugodt levegőt. Wilder kapitány rőzsével táplálta a tüzet.

McClure két óra múlva felnézett.

– Nem alszik, kapitány úr?

– Spendert várom. – A kapitány fanyarul mosolygott.

McClure elgondolkodott.

– Tudja, kapitány úr, nem hiszem, hogy visszajön. Nem tudom, miért, de úgy érzem, hogy nem jön vissza soha.

McClure megfordult és elaludt. A tűz pattogott, azután kialudt.

Spender nem jött vissza a következő héten. A kapitány kutatócsoportokat küldött utána, de azzal tértek vissza, hogy nem tudják, hová tűnhetett Spender. Ha kikészül, majd visszajön. Forrófejű, mondták. Vigye el az ördög!

A kapitány nem szólt semmit, csak beírta a naplóba.

Reggel volt, hétfő is lehetett, kedd is, vagy bármely nap a Marson. Biggs a csatorna szélén ült, lábát a hús vízbe lógatta, áztatta, közben arcát fűrdette a napon.

Egy férfi közeledett a csatorna partján. Árnyéka Biggsre vetődött. Biggs felnézett.

– Hát, az ördögbe is... – mondta Biggs.

– Én vagyok az utolsó Mars-lakó! – mondta a férfi, és elővett egy pisztolyt.

– Mit mondtál? – kérdezte Biggs.

– Megöllek.

– Hagyd abba. Miféle hülyeség ez, Spender?

– Állj fel, a gyomrodba kapod.

– Krisztus szerelmére, tedd le azt a pisztolyt!

Spender csak egyszer húzta meg a ravaszt. Biggs még egy pillanatig ülve maradt a csatorna szélén, azután előrebukott a vízbe. A pisztoly csak halk zümmögő hangot adott. A hulla lassú bizonytalansággal sodródott a csatorna lusta hullámaiban. Bugyborékkolt egy percig, aztán semmi.

Spender visszadugta a pisztolyt a tokba, és némán továbbment. A Marsra keményen sütött le a nap. Spender érezte, hogy égeti a kezét, és hogy végigsiklik az arcán. Nem futott, inkább sétált, mintha semmi új dolog nem lett volna, csak az égető napfény.

Leballagott a rakétához. Néhányan az éppen elkészített reggelinél ültek egy ernyő alatt, amelyet Cookie épített.

– Itt jön a Magányos Farkas – mondta valaki. – Helló, Spender, régen láttunk!

A négy férfi az asztalnál ült, és nézte a hallgatag embert, aki ott állt, és visszanezített rájuk.

– Te meg azok az istenverte romok – nevetett Cookie, valami feketeséget kavargatva a serpenyőben. – Olyan vagy, mint a kutya a csontraktárban.

– Lehet – mondta Spender. – Felfedeztem egyet-mást. Mit szólnátok, ha azt mondanám, hogy találtam egy kóbor Mars-lakót?

A négy ember letette a villáját.

– Igazán? Hol?

– Nem érdekes. Hadd kérdezzek valamit! Mit éreznétek, ha Mars-lakók volnátok, és emberek érkeznének, és kezdenék szétszaggatni az otthonotokat?

– Én pontosan tudom, mit éreznék – mondta Cherokee. – Van bennem némi cserokivér. A nagyapám rengeteget mesélt az oklahomai rezervátumról. Ha él itt valahol Mars-lakó, szívvel-lélekkel mellette vagyok.

– Hát ti, többiek? – kérdezte Spender lelkiismeretesen.

Senki sem felelt; hallgatásuk érthetően beszélt.

Fogd, ahol éred, aki kapja, marja, ha a másik az arcát tartja oda, akkor vágd pofán – és a többi.

– Szóval – mondta Spender –, találtam egy Mars-lakót.

Az emberek nagy szemeket meresztettek.

– Odafejt, az egyik halott városban. Nem is gondoltam, hogy találók. Tulajdonképpen nem is kerestem. Nem tudom, mit csinált ott. Egy kis völgyi városban éltem egy hétig, tanulmányoztam, hogyan kell olvasni a régi könyveiket, nézegettem az ősi művészi alkotásaikat. És egyik nap megláttam egy Mars-lakót. Ott állt egy percig, aztán eltűnt. Csak másnap jött vissza. Ott üldögéltem, és tanulmányoztam a régi írást, és a Mars-lakó visszajött, mindennap kissé közelebb jött, és amikor rájöttem a marsbeli nyelv nyitjára – hallatlanul egyszerű, és rajzok is segítik a megértést –, akkor a Mars-lakó megjelent előttem, és azt mondta: „Add ide a cipődet!” Odaadtam neki a cipőmet. Erre azt mondta: „Add ide az egyenruhádát és minden ruhadarabodat!” Odaadtam neki mindent, és erre azt mondta: „Add ide a pisztolyodat” És én odaadtam neki a pisztolyomat.

Akkor azt mondta: „Most gyere, és nézd meg, mi történik!” És a Mars-lakó lesétált a táborhoz, és most itt van.

– Sehol sem látok Mars-lakót – mondta Cherokee. – Sajnálom.

Spender kihúzta a pisztolyát. Halk zümmögés. Az első golyót a baloldalt ülő kapta, a másodikat és harmadikat az asztal közepén és a jobboldalt ülő ember. Cookie elborzadva odafordult a tűztől: ő kapta a negyedik golyót. Hanyatt esett a lángokba, és ott hevert, miközben ruhája tüzet fogott.

A rakéta ott feküdt a napon. Három ember ült a reggelineél, kezük az asztalon, mozdulatlanul, az étel kihűlt előttük. Cherokee sértetlenül, egyedül ült, és néma borzadályal bámulta Spender.

– Te velem jöhetsz – mondta Spender. Cherokee megnémult. – Velem tarthatsz. – Spender várt.

Végül Cherokee-nak visszatért a hangja.

– Megölted őket.

Alig mert a körülötte ülőkre nézni.

– Rászolgáltak.

– Megőrültél!

– Lehet. De te velem jöhetsz.

– Hogy veled menjek?! Minek? – kiáltotta Cherokee. A vér kifutott az arcából, szeméből patakzott a könny. – Takarodj innen, takarodj!

Spender arca megkeményedett.

– Azt hittem, hogy legalább te megérted.

– Takarodj! – Cherokee a pisztolyáért nyúlt.

Spender még egyet lőtt. Cherokee nem mozdult többé.

Most Spender megtántorodott. Kezét izzadó arcára szorította. A rakétára nézett, és hirtelen egész testében remegni kezdett. A fizikai reakció olyan erős volt, hogy majdnem elvágódott. Arckifejezése a hipnózisból vagy álomból ébredőé.

Leült egy percre, és összeszedte akaratát, hogy lebírja a reszketést.

– Hagyd abba, hagyd abba! – parancsolta testének. Minden sejtje remegett, rázkódott. – Abbahagyni! – Akaratával addig fegyelmezte testét, míg minden reszketést kiszorított belőle. Keze most nyugodtan feküdt a térdén.

Felkelt, és nyugodtan, ügyesen hátára csatolt egy élelmiszertartályt. Keze megint reszketett, de Spender keményen csak annyit mondott: – Nem! – és a reszketés elmúlt. Azután egyes-egyedül, merev léptekkel elindult a forró, vörös dombok közé.

Az égő nap tovább kapaszkodott felfelé az égen. Egy óra múlva a kapitány lemászott a rakétából, hogy kérjen egy kis sonkát tojással. Üdvözölte az ott üldögélő négy embert, de hirtelen megállt, mert gyenge lőporfüstszagot érzett a levegőben.

Meglátta a földön fekvő szakácsot, alatta a tűzzel. A négy ember előtt az étel hideg volt.

Egy perc múlva Parkhill és két másik ember került elő. A kapitány megállította őket, és szinte megbabonázva nézte a négy hallgatag embert, amint az asztalnál ülnek a reggelijük felett.

– Mindenki jöjjön ide! – mondta a kapitány. Parkhill lerohant a csatorna partjára.

A kapitány megérintette Cherokee-ot. Cherokee megbillent, és leesett a székről. Rövid, tüskés haját, kiálló pofacsontjait perzselte a nap.

Az emberek sorakoztak.

– Ki hiányzik?

– Még mindig Spender. Biggs holttestét megtaláltuk a csatornában.

– Spender!

A kapitány a napfényben magasodó dombokra nézett. A nap vigyorgva mutogatta fogait.

– Az átkozott – mondta kimerülten. – Miért nem jött hozzám beszélgetni?

– Velem kellett volna beszélgetnie – kiáltotta Parkhill, és szikrázott a szeme. – Szétlőttem volna azt a rohadt agyát, istenemre, megtettem volna!

Wilder kapitány intett két embernek.

– Hozzatok lapátot! – mondta.

Hőség volt, amíg a sírt ásták. Meleg szél támadt az üres tengerről, arcukba fújta a port, miközben a kapitány a Biblia lapjait forgatta. Mikor becsukta a könyvet, valaki lassan lapátolni kezdte a homokot a begöngyölt alakokra.

Visszatértek a rakétához, felkattantották a puskák závarját, nehéz kézi-gránátkötegeket dobtak a vállukra, és ellenőrizték, hogy könnyen csúsznak-e a pisztolyok a pisztolytáskából. Mindegyikük más-más részére indult a domboknak. A kapitány eligazította őket anélkül, hogy a hangját felemelte volna, vagy megmozgatta volna a kezét, amit csak lógatott a teste mellett.

– Induljunk! – mondta.

Spender látta, hogy finom homok száll fel több helyen a völgyben, és tudta, hogy megszervezték és megkezdték az üldözést. Letette a vékony, ezüstkönyvet, amelyet egy lapos kövön ülve olvasott. A könyv lapjai selyempapírvékony, tiszta ezüstből voltak, a fekete és aranybetűket kézzel

festették. Legalább tízezer éves filozófiai könyv volt, amelyet az egyik völgyi Mars-városban, egy villában talált. Vonakodva tette félre.

Egy ideig gondolkozott. Mi értelme? Itt ülök, és olvasok, míg ideérnek, és lelőnek.

Az első reakciója, miután reggel megölte a hat embert, kábult üresség volt, de kis idő múltán rosszul lett, most pedig különösen megbékélt. De a megbékéltség is múltóban volt, mert amint látta a vadászok nyomán felvert por szállingózását, ismét úrrá lett rajta a harag.

Ivott egy kis friss vizet a csípőjén lógó kulacsból. Azután felállt, nyújtózkodott, ásítózott, és figyelte a völgy békés csodáját maga körül. Nagyszerű lenne, ha ő és még néhányan, akiket ismert a Földön, itt élhetnék az életüket szóltanul és gondtalanul.

A könyvet az egyik kezében vitte, a pisztolyt a másikban. Gyors kis patak bukdácsolt arra tele fehér kavicssal és sziklával; ott levetkőzött, és belegázolt, hogy megmosakodjon. Kényelmesen, ráérősen mosakodott, azután felöltözött, és ismét felvette a pisztolyt.

A lövöldözés délután három óra körül kezdődött. Spender ekkor már magasan a hegyek közt járt. A nyomában voltak három kis hegyi Mars-városon keresztül. A városok fölött, mint elszórt kavicsok, magányos villák álltak ott, ahol ősi családok találtak egy-egy patakot vagy pázsitos helyet, és csempézett medencét, könyvtárat, udvart és szökőkutat építettek maguknak. Spender fél órát úszkált az egyik medencében, amelyet feltöltött az esős évszak vize, és várta, hogy üldözői utolérjék.

Lövések dördültek, mikor elhagyta a kis villát. Csempe pattogzott mintegy húszlábnyira mögötte. Kényelmesen futni kezdett, egy sor kis szikla mögé került, majd megfordult, és egy lövéssel leterítette elsőnek felbukkanó üldözőjét.

Gyűrűbe akarják fogni, Spender tudta jól. Körbekerítik, egyre szorosabban, végül elejtik. Furcsa, hogy nem használnak gránátot. Wilder kapitány könnyen megparancsolhatná, hogy dobják oda a gránátokat.

Úgy látszik, túl szép fiú vagyok ahhoz, hogy darabokra tépjenek, gondolta Spender. Ezt gondolja a kapitány. Úgy akar megkapni, hogy csak

egy lyuk legyen bennem. Nem furcsa? Azt akarja, hogy tiszta halálom legyen. Csak semmi mocsok. Miért? Mert megért engem. És mert megért, hajlandó derék emberek életét kockáztatni, hogy egyetlen tiszta lövést kapjak a fejembe.

Kilenc-tíz lövés dördült. Sziklaszilánkok röpködtek körülötte. Spender kitartóan tüzelt, közben néha a kezében tartott ezüstkönyvbe pillantott.

A kapitány a tűző napon puskával futott feléje. Spender pisztolya célgömbjével követte, de nem lőtt. Inkább helyet változtatott, és lelőtte az egyik szikla csúcsát, mely mögött Whitie bújt meg. Hallotta dühös kiáltását.

A kapitány hirtelen felemelkedett. Fehér zsebkendővel integetett. Mondott valamit az embereknek, letette puskáját, és elindult a hegyen felfelé. Spender ott feküdt, azután felállt a pisztolyát készen tartva.

A kapitány felért, leült egy forró sziklára, és egy pillanatig nem nézett Spenderre.

A kapitány zubbonya zsebéhez nyúlt. Spender megmarkolta a pisztolyt.

– Cigarettát? – kérdezte a kapitány.

– Köszönöm. – Spender vett egyet.

– Tűz?

– Köszönöm, van.

Egyet-kettőt csendben szippantottak.

– Meleg van – mondta a kapitány.

– Az.

– Kényelmesen elhelyezkedett itt fent?

– Meglehetősen.

– Mit gondol, meddig tudja tartani magát?

– Körülbelül tizenkét emberig.

– Miért nem ölt meg mindnyájunkat ma reggel, mikor volt rá lehetősége? Megtehetette volna.

– Tudom. Rosszul tettem. Ha az ember valamit nagyon akar, hazudik önmagának. Azt mondja, hogy senki másnak nincs igaza. Nos, miután elkezdtem lelődzni az embereket, hamarosan rájöttem, hogy csak buták,

nem szabad megölnöm őket. De már késő volt. Akkor nem folytathattam tovább, ezért feljöttem ide, ahol tovább hazudhattam magamnak, hogy ismét felszítsam a dühömet.

– Sikerült?

– Nem egészen. De azért eléggé.

A kapitány a cigarettáját tanulmányozta.

– Miért csinálta?

Spender csendesen letette pisztolyát a lábához.

– Mert láttam, hogy amit ezek a Mars-lakók elértek, az legalább olyan jó, mint amit mi valaha is remélhetünk. Megálltak; ahol nekünk is meg kellett volna állnunk száz évvel ezelőtt. Járkáltam a városaikban: ismerem ezt a népet, és örülnék, ha őseimnek mondhatnám őket.

– Van arra egy nagyon szép városuk. – A kapitány a fejével mutatta az irányt.

– Nem csak erről van szó. Igen, a városaik szépek. Tudták, hogyan olvasszák a művészetet az életükbe. Az ilyesmi mindig idegen volt az amerikaiaknak. A művészet olyasmi volt, amit a család eldugott a bolond fiú padlásszobájában. Amit vasárnap fogyasztottak – vallással keverve. Ezeknek a Mars-lakóknak volt művészetük és vallásuk és mindenük.

– Azt gondolja, hogy tudták, mi az értelme az egésznek?

– Lefogadom!

– És ezért lövöldözte le az embereket?

– Gyerekkoromban egyszer elvittek kirándulni Mexikóvárosba. Sosem felejttem el, hogy az apám hogy viselkedett. Hangosan és nagyképűen. És az anyám fintorgott, mert az emberek sötét bőrűek voltak, és nem mosakodtak eleget. És a nővérem a legtöbbször szóba sem állt. Csak nekem tetszett minden. És el tudom képzelni anyámat és az apámat, ha a Marsra jönnek, éppen úgy viselkednek. Bármi, ami idegen, az nem jó az átlagamerikaiaknak. Ha nincsen chicagói közművesítés, hülyeség az egész. Micsoda gondolat! Istenem, micsoda gondolat. És azután... a háború. Hallotta a kongresszusi beszédeket, mielőtt elindultunk. Ha úgy alakul, ahogyan remélik, három atom-kutatóintézet és atombombaraktár lesz a Marson!

Ezzel a Marsnak vége. Mindez a csoda elpusztul. Hogy érezné magát, ha egy Mars-lakó poshadt alkoholt okádna a Fehér Ház padlójára?

A kapitány nem szólt semmit, csak figyelt.

Spender folytatta.

– És azután jönne a többi hatalmi érdek. Bányáérdekeltségek, utazási irodák. Emlékszik, mi történt Mexikóval, mikor Cortez és finom kis barátai megérkeztek Spanyolországból? Összezüzták az egész civilizációt ezek a kapzsi, öntelt bigottok. A történelem nem bocsáthat meg Corteznek.

– Maga sem cselekedett etikusan ma – jegyezte meg a kapitány.

– Mit tettem volna? Kezdek vitatkozni? Hiszen egyedül vagyok az egész körmönfont, alávaló, kapzsi földi vircsafttal szemben. Majd ideszálítják a mocskos atombombáikat, bázisokért harcolnak, hogy háborúzhassanak. Nem elég, hogy egy bolygót tönkretettek – még egyet tönkre akarnak tenni. Hát megengedhető, hogy másnak a tényéjébe rondítsanak? Együgyű fecsegők. Mikor ideértünk, úgy éreztem, hogy nemcsak úgynevezett kultúrájuktól szabadultam meg, hanem etikájuktól és szokásaiktól is. Azt gondoltam, hogy felülemelkedtem a véleményeiken. Annyi az egész, hogy megölöm magukat, és élem a magam életét.

– De nem így sikerült – mondta a kapitány.

– Nem. Miután az ötödiket is megöltem a reggelinél, felfedeztem, hogy mégsem vagyok teljesen új, teljesen Mars-lakó. Nem tudtam mindent olyan könnyen eldobni, amit a Földön megtanultam. De most ismét megbiztos vagyok. Mindnyájukat megölöm. Emiatt a következő rakéta jó öt évet késlekedik. Ma ez az egyetlen rakéta. Az emberek a Földön várnak egy évig, két évig, és ha nem hallanak rólunk semmit, nem mernek új rakétát építeni. És ha mégis megteszik, az is kétszer annyi ideig tart a száz speciális kísérleti modellel, hogy biztosítsák magukat az újabb kudarc ellen.

– Ebben igaza van.

– Viszont egy kedvező jelentés öntől, ha visszatér, meggyorsítja a Mars invázióját. Ha szerencsém lesz, élek hatvan évet. Minden expedíciót, amely kiköt a Marson, én fogadok. Egyszerre nem érkezik egy hajónál több, tehát évenként egy, és húsz embernél több sohasem lesz egy hajón.

Megbarátkozom velük, és elmondom nekik, hogy a mi hajónk felrobbant egy szép napon – felrobbantom, mihelyt befejeztem a munkámat, még e héten –, és megölöm őket egy szálig. A Mars érintetlen marad a következő fél évszázadban. Egy idő múlva a földi emberek talán abbahagyják a próbálkozást. Emlékezzék csak, hogy elment a kedvük a zepelinek építésétől, mikor azok mindig kigyulladtak.

– Jól kitervelte – ismerte el a kapitány.

– Ki.

– Csakhogy mi többen vagyunk. Egy órán belül körülzárjuk. Egy óra múlva maga halott.

– Találtam néhány föld alatti folyosót és egy búvóhelyet, amit sohasem találnak meg. Néhány hétre visszavonulok oda. Amíg megint óvatlanok nem lesznek. Egyenként leszedem magukat.

A kapitány bólintott.

– Meséljen valamit erről a civilizációról! – mondta, és a hegyi városok felé intett.

– Tudtak a természetben és a természettel élni. Nem arra törekedtek, hogy emberek legyenek, és ne maradjon bennük semmi az állatból. Mi elkövettük ezt a hibát, amikor Darwin megjelent. Keblünkre öleltük őt is, Huxley-t is, Freudot is – boldog mosollyal. Azután felfedeztük, hogy Darwin és a vallásaink nem férnek össze. Legalábbis azt hittük, hogy nem férnek össze. Ostobák voltunk. Megpróbáltuk odébb taszigálni Darwint, Huxley-t és Freudot. Nem nagyon mozdultak. Akkor mi, idióták, megpróbáltuk lerombolni a vallást. Ez meglehetősen sikerült. Elvesztettük a hitünket, és azon tűnődtünk, hogy mire való az élet. Ha a művészet nem több, mint frusztrált vágykiélés, ha a vallás nem egyéb, mint önámítás, akkor mire jó az élet? A hit mindig válaszolt minden kérdésre. De Darwinnal és Freuddal az egészet kiöntöttük a kanálisba. Elveszett emberek voltunk és vagyunk.

– És ezek a Mars-lakók megtalálták magukat? – kérdezte a kapitány.

– Igen. Tudták, hogyan egyesítsék a tudományt és a vallást, hogy a kettő váll váll mellett dolgozzék, és egyik se tagadja, hanem gazdagítsa a másikat.

– Eszményinek hangzik.

– Az volt. Szeretném megmutatni magának, hogyan csinálták a Mars-lakók.

– Várnak az embereim.

– Fél óra az egész. Szóljon nekik, kapitány úr.

A kapitány tétovázott, azután felemelkedett, és parancsot adott a dombról.

Spender elvezette egy kis marsbeli faluba, amely hús, tökéletes márványból épült. Nagy méretű frízek gyönyörű állatokat, fehér lábú macskaféléket és sárga lábú napszimbólumokat ábrázoltak; bikaszerű állatszobrok, férfiak és nők, és hatalmas, kecses kutyák szobrai álltak ott.

– Tessék a válasz, kapitány!

– Nem látom.

– A Mars-lakók az állatok körében fedezték fel az élet titkát. Az állat nem kérdi az élet értelmét. Él. Magáért az életért. Élvezi és gyönyörűsögesnek találja az életet. Nézze a szobrokat, az állatszimbólumokat!

– Pogány dolog.

– Ellenkezőleg, ezek Isten szimbólumai, az élet szimbólumai. Az ember túlságosan emberi lett, és túl kevésbé állati a Marson is. És a marsbeliek rájöttek, hogy fennmaradásuk érdekében nem szabad megkérdezniük többé, hogy miért élnek. Az élet válasz önmagára. Az élet újabb élet létrehozása, és olyan szép élet élése, amilyen csak lehetséges. A Mars-lakók rájöttek, hogy azt a kérdést, „miért is élünk egyáltalán?”, mindig háború és reménytelenség idején tették fel, amikor erre úgysem lehetett válaszolni. És amint a civilizáció kitisztult és megnyugodott, és a háborúk megszűntek, a kérdés, más módon, megint értelmetlenné vált. Az élet jó volt, és nem volt szüksége bizonyítékokra.

– Úgy hangzik, mintha a Mars-lakók teljesen naivak lettek volna.

– Csak amikor érdemes volt naivnak lenni. Felhagytak azzal, hogy mindent leromboljanak, mindent megalázzanak. Elegítették a vallást, a művészetet és a tudományt, mert végül a tudomány sem más, mint egy csoda vizsgálata, amelyet sohasem tudunk megmagyarázni, és a művészet

is ennek a csodának a tolmácsolása. Sohasem engedték meg, hogy a tudomány összezúzza az esztétikusát és szépet. Az egész csak fokozatok kérdése. A földi ember így gondolkodik: „Ezen a képen tulajdonképpen nincs szín. A tudós bebizonyítja, hogy a szín csak az anyag molekuláinak bizonyos rendje, amely így és így veri vissza a fényt. Ezért a szín nem valódi tulajdonsága annak, amit látok.” A Mars-lakó sokkal eszesebb, és ezt mondja: „Gyönyörű ez a kép. Ihletett ember kezének és lelkének szülötte. Eszméit és színeit az életből vette. Igazán jó.”

Hallgattak. A délutáni napfényben üldögélve a kapitány kíváncsian nézett körül a csendes, hűvös városkában.

– Szívesen élnék itt – mondta.

– Megteheti, ha akarja.

– Épp engem kér erre?

– Van az emberei közt egy is, aki ezt valóban megértené? Hiszen mind hivatásos cinikusok – számukra már késő. Miért akar visszamenni velük? Hogy versengjen a Jonesokkal? Hogy ugyanolyan robotembert vásároljon, mint Smithék? Hogy a pénztárcájával hallgasson zenét az érzékei helyett? Van itt lejjebb egy ház, találtam ott egy tekercs marsbeli zenét: legalább ötvenezer éves. Még mindig le lehet játszani. Ilyen zenét még nem hallott soha életében. Hallgathatná. Vannak könyvek. Már egészen jól haladok az olvasásukban. Ülhetne és olvashatna.

– Mindez csodásan hangzik, Spender.

– De nem marad?

– Nem. De mindenesetre köszönöm.

– És biztos, hogy engem sem hagy zavartalanul itt maradni. Kénytelen leszek mindnyájukat megölni.

– Maga optimista.

– Nekem van miért harcolnom és élnem, ezért jobb gyilkos leszek. Hiszek valamiben, ami felér egy vallással. Tudom ugyanis, hogy hogyan lélegezzen az ember. És hogyan feküdjön a napon, hogy leburnuljon, hagyva, hogy a fény beleépüljön a szervezetébe. És hogy hogyan kell zenét hallgatni és könyvet olvasni. Mit nyújthat a maguk civilizációja?

A kapitány váltogatta a lábát. Megrázta a fejét.

– Sajnálom, hogy így történt. Igazán sajnálom az egészet.

– Én is. Azt hiszem, most jobb lesz, ha visszaviszem magát, hogy megindíthassa a támadást.

– Én is azt hiszem.

– Kapitány, magát nem ölöm meg. Ha vége lesz az egésznek; maga életben marad.

– Hogyan?

– Mikor megkezdtem, elhatároztam, hogy magát sértetlenül hagyom.

– Nos...

– Kimentem magát a többiek közül. Ha meghaltak, talán megváltoztatja a véleményét.

– Nem – mondta a kapitány. – Túl sok bennem a földi vér. Üldözni kell magát.

– Akkor is, ha lehetősége volna itt maradni?

– Furcsa, de igen, még akkor is. Nem tudom, miért. Sohasem kérdeztem magamtól. Szóval... így vagyunk. – Visszatértek oda, ahol találkoztak. – Velem jön-e önként, Spender? Ez az utolsó ajánlatom.

– Köszönöm, nem. – Spender kezét nyújtott. – Még egy utolsót. Ha maga győz, tegyen meg nekem egy szívességet. Nézzon utána, mit lehetne tenni, hogy korlátozza ennek a bolygónak a szétrombolását legalább ötven évig, amíg az archeológusoknak becsületes esélyük lesz megmenteni. Megteszi?

– Rendben van.

– És végül, ha ez segít, gondoljon rám úgy, mint egy tökéletesen őrült fickóra, aki egy nyári napon megbolondult, és többé sohasem jön rendbe. Kicsit könnyebb lesz magának is.

– Majd meggondolom. Isten vele, Spender. Jó szerencsét.

– Furcsa ember maga – mondta Spender, mikor a kapitány lement az ösvényen a meleg leheletű szélben.

A kapitány úgy tért vissza poros embereihez, mint valaki, aki már elvesztett. Hunyorgott a napon, és nehezen lélegzett.

– Van valami ital? – kérdezte. Érezte, hogy hűvös palackot nyomnak a kezébe. – Köszönöm. – Ivott. Megtörölte a száját. – Rendben van – mondta. – Legyenek óvatosak! Időnk bőven van. Nem akarok több veszteséget. Meg kell ölnünk. Nem akar lejönni. Ha lehet, telitalálattal. Ne roncsolják széjjel. Essünk túl rajta.

– Kilövöm az átkozott agyvelejét! – mondta Sam Parkhill.

– Nem, inkább mellbe – mondta a kapitány. Maga előtt látta Spender erős, határozott arcát.

– Az átkozott agyvelejét – mondta Parkhill.

A kapitány a kezébe lökte a palackot.

– Hallotta, mit mondtam! A mellébe.

Parkhill morgott valamit magában.

– Rajta! – mondta a kapitány.

Ismét széthúzódtak lépésben, majd futva, azután a forró domboldalban nyomultak előre a hirtelen feltáruló kis hűs barlangok mellett, amelyek mohától illatoztak, azután megint kopár helyeken, ahol a nap a követ égette.

Utálok okos lenni – gondolta a kapitány –, mikor nem érzem magam valóban okosnak, és nem akarok okos lenni. Lopózkodni és tervezgetni és nagynak érezni magam ezért. Utálok azt az érzést, hogy helyesen cselekszem, mikor nem vagyok benne biztos, hogy valóban igaz. Kik vagyunk mi egyáltalán? A többség? És ez válasz? A többség mindig szent, mi? Mindig, mindig: nem tévedhet soha, egyetlen jelentéktelen pillanatra sem? Sohasem tévedhet, még tízmillió év távlatában sem? Mi ez a többség, és kiből áll? És mit gondolnak ezek, és hogyan lettek ilyenek? Megváltoznak valaha? És hogy az ördögbe keveredtem én ebbe a többségbe? Nyugtalan vagyok. Klausztofóbia ez, félelem a tömegtől, vagy józan ész? Lehet, hogy egy embernek van igaza, míg az egész világ azt hiszi, hogy nekik van igazuk? Jobb nem gondolni erre. Csak kúsunk körbe-körbe, és izgalmasdit játszunk, és meghúzzuk a ravaszt. Úgy, úgy!

Az emberek futottak és feküdtek, és megint futottak, és leguggoltak az árnyékban, fogukat vicsorgatták, és ziháltak, mert a levegő ritka volt, nem

futáshoz való; a levegő ritka volt, és öt percig is ülniük kellett egy-egy alkalommal levegőért kapkodva, és fekete karikák villódtak a szemük előtt, egyre több és több ritka levegőt szomjaztak, szemüket szorosan behunyták, aztán felálltak, és felemelték a puskájukat, hogy lyukat szakítsanak a ritka, nyári levegőbe, hang- és hőlyukakat.

Spender ott maradt, ahol volt, és csak néha tüzelt.

– Az átkozott agyvelejét! – rikoltotta Parkhill, és felfelé futott a dombon.

A kapitány Sam Parkhillre célzott a puskájával. Letette, és elszörnyedve bámulta.

– Mit tettél? – kérdezte bénán lógó kezét és a puskát.

Majdnem hátba lőtte Parkhillt.

– Uram, irgalmazz!

Látta, hogy Parkhill még mindig szalad, azután elvágódik, hogy fedezze magát.

Spender gyűrűbe fogta az emberek laza, futó hálója. A domb tetején, két szikla között feküdt; a ritka levegőtől kimerülten vigyorgott, nagy izzadságfoltok vertek ki a hóna alatt. A kapitány látta a két sziklát. Tízcentis rés volt köztük, szabad utat nyitott Spender mellkasához.

– Hé, te! – kiáltott Parkhill. – Itt egy golyó a fejedbe!

Wilder kapitány várt. Gyerünk, Spender – gondolta. Tűnj el, mint ahogy mondtad. Csak néhány perced van a menekülésre. Menj, és gyere vissza később. Menj már. Azt mondtad, hogy elmész. Menj le az alagutakba – azt mondtad, találtál alagutakat; hát lapulj meg ott, és élj még hónapokig és évekig, és olvasd a szép könyveidet, és fűrdj a templomi medencékben. Gyerünk, ember, míg nem késő!

Spender nem mozdult a helyéről.

Mi van veled? – kérdezte önmagától a kapitány. Felvette a puskáját. Nézte a futó, bűvő embereket. Nézte a tiszta kis marsi falu tornyait, amelyek, mint a faragott sakkfigurák, élesen kiváltak a délutánban. Látta a sziklákat és a rést, amely Spender mellét feltárta.

Parkhill dühében rikoltozva rohamozott felfelé.

– Nem, Parkhill – mondta a kapitány. – Nem engedhetem, hogy te tegyed. Sem a többiek. Nem, közületek senki. Csak én. – Felemelte a puskáját, és célzott.

Tiszta maradok ezután? – gondolta. Helyes, hogy én teszem? Igen, helyes. Tudom, hogy amit teszek, miért teszem, és ez rendjén való, mert azt hiszem, én vagyok a megfelelő személy. Remélem és kívánom, hogy méltó lehessen erre.

Fejével intett Spender felé.

– Menj! – szólította hangos suttogással, amit senki sem hallott. – Adok neked még harminc másodpercet, hogy elmenekülj. Harminc másodpercet.

Az óra ketyegett a csuklóján. A kapitány figyelte, ahogy ketyeg. Az emberek futottak. Spender nem mozdult. Az óra hosszú ideig ketyegett nagyon hangosan a kapitány fülébe.

Menj, Spender, menj, menekülj!

A harminc másodperc letelt.

A puskát beirányozta. Mélyet lélegzett.

– Spender – mondta kilélegezve.

Meghúzta a ravaszt.

Csak annyi történt, hogy a napfényben halvány kőpor szállt fel. A lövés visszhangja elhalt.

A kapitány felállt, és odakiáltott az embereinek:

– Meghalt.

A többiek nem hitték. Olyan szögben álltak, hogy nem láthatták azt a bizonyos rést a sziklák közt. Látták, hogy a kapitányuk felszalad a dombon egyedül, és azt gondolták, hogy vagy nagyon bátor, vagy őrült.

Az emberek pár perccel később követték. Körülvették a testet, és valaki megszólalt:

– A mellébe kapta?

A kapitány lenézett.

– A mellébe – mondta. Látta, hogy a szikla színt változtat Spender alatt. – Vajon miért várt? Miért nem menekült el, ahogy tervezte? Vajon miért maradt, miért ölette meg magát?

– Ki tudja? – mondta valaki.

Spender ott feküdt: kezei görcsbe szorultak, egyik a fegyverét markolta, a másik a napfényben csillogó ezüstkönyvet.

Miattam tette? – gondolta a kapitány. Mert nem hódoltam be? Spender gyűlölte a gondolatot, hogy megöljön engem? Hát más vagyok, mint a többiek? Talán ez hatott rá? Úgy gondolta, hogy bennem megbízhat? Mi más lehet a válasz?

Semmi. Leguggolt a csendes test mellé.

Méltónak kell hozzá lennem – gondolta. Nem hagyhatom cserben. Ha azt gondolta, hogy van bennem valami őbelőle, és ezért nem tudott megölni, akkor micsoda munka áll előttem! Ez az, igen, ez az. Én Spender vagyok újjászületve, de én gondolkozom, mielőtt lőnék. Egyáltalán nem lövök. Nem ölök. Az embereimmel csináltatom. És azért nem tudott megölni engem, mert én ő voltam kissé más helyzetben.

A kapitány érezte a nap melegét a tarkóján. Hallotta a tulajdon hangját:

– Ha eljött volna hozzám, és megbeszéltük volna, mielőtt bárkit lelőtt, valahogy dűlőre jutottunk volna.

– Miféle dűlőre? – kérdezte Parkhill. – Hogy tudtunk volna dűlőre jutni az effajtaival?

A forróság szinte énekelt a sziklákön és a kék égből.

– Azt hiszem, igaza van – mondta a kapitány. – Talán sohasem értetünk volna egyet, Spender és én. De Spender és maga és a többiek: biztos, hogy soha. Jobb neki így. Hadd igyak egyet abból a kulacsból!

A kapitány azt ajánlotta, hogy tegyék egy üres szarkofágba Spender holttestét. Találtak egy régi, marsi temetőt. Betették Spendert egy ezüstládába, tízezer éves viaszok és borok közé, és kezét összekulcsolták a mellén. Megbékélt arcát látták utoljára.

Egy percig álltak az ősrégi kriptában.

– Azt hiszem, nem ártana, ha néha-néha eszünkbe jutna Spender – mondta a kapitány.

Kimentek a kriptából, és bezárták a márványajtót. Másnap délután Parkhill célba lövöldözött az egyik halott városban, kilőtte a kristályablakokat, és lelövdözte a törékeny tornyok csúcsát. A kapitány elkapta Parkhillt, és kiverte a fogait.

2001. augusztus. A telepések

Az emberek a Földről a Marsra utaztak.

Mentek, mert féltek, vagy mert nem féltek, mert boldogok vagy boldogtalanok voltak, mert Zarándok Atyáknak érezték magukat, vagy mert nem érezték magukat Zarándok Atyáknak. Mindenkinek volt valami indoka. Rossz feleséget vagy rossz munkát vagy rossz városokat hagytak ott; mentek, hogy találjanak valamit, vagy hogy otthagyjanak valamit, vagy hogy szerezzenek valamit, hogy kiássanak vagy eltemessenek valamit, vagy hogy békén hagyjanak valamit. Mentek kisdéd álmokkal és nagy álmokkal és álmok nélkül. Sok városban a kormány négyszínű plakátjain egy kéz mutatott felfelé: „MUNKA AZ ŰRBEN! NÉZD MEG A MARSOT!” És az emberek mentek, eleinte csak kevesen, egykét tucat, mert a legtöbb valami betegséget érzett, még mielőtt a rakéta kiért volna az űrbe. Ez a betegség a magányosság volt, mert amikor az ember látja, hogy szülővárosa ököl nagyságúra zsugorodik, azután citrom, azután gombostűfej nagyságúra, és végül eltűnik a rakéta kiáramló lángcsóvájában, úgy érzi, hogy nem is született, nem is volt ott semmiféle város, nem is volt sehol, körös-körül pedig semmi sem ismerős, csak az űr van, és csupa idegen ember. És akkor is, amikor Illinois, Iowa, Missouri vagy Montana állam eltűnt a felhők tengerében, és kétszeresen, amikor az Egyesült Államok ködös szigetté zsugorodott, és az egész földgolyó eldobott, sáros futball-labda lett, s az ember egyedül maradt, úton az űrtérségeiben távoli célja felé, amit elképzelni sem tudott.

Így hát nem csoda, hogy az elsők kevesen voltak. Számuk fokozatosan nőtt, arányosan azoknak a földi embereknek a számával, akik már a Marson voltak. Minél többen vagyunk, annál jobban vagyunk. De az első, magányos telepéseknek egyedül kellett kitartaniuk.

2001. december. A zöld reggel

Amikor a nap lenyugodott, lekuporodott az ösvény mellett, megfőzte szerény vacsoráját, és miközben szájába rakta a falatot, és elgondolkozva rágcsált, figyelte a tűz pattogását. Olyan nap volt, mint a többi harminc; hajnalban sok szabályos kis gödröt ásott, magvakat dugott beléjük, és vizet cipelt a nagy csatornából az öntözésükre. Most ott feküdt vasnehéz fáradtsággal sovány testében, és figyelte, hogyan változik át az ég színe egyik sötétből a másikba.

Benjamin Driscollnak hívták, és harmincegy éves volt. Csak annyit akart, hogy a Mars magas fák lombjától zöldelljen, amelyek levegőt bocsátanak ki, egyre több levegőt, és évszokról évszakra nagyobbra nőnek. Fák, amelyek hűsítik a városok forró nyarait, és feltartóztatják a téli szeleket. Oly sokat tud adni a fa; színt ad, árnyékot ad, gyümölcsöt ad, játszótér a gyerekeknek, egész égi világmindenség, amelyre fel lehet mászni, és amelyen kapaszkodni lehet, a csemege és az öröm építménye – ez a fa. De legfőképpen a fa kristálytiszta levegőt szűr magából az emberi tüdőnek, és kedves susogást a fülnek, mikor az ember fekszik éjszaka a hófehér ágyban, és várja, hogy a susogás álomba ringassa.

Feküdt, és figyelte, hogyan sűrűsödik a sötét talaj, várva a napot és az esőket, amelyek még nem jöttek meg.

Fülét a földre szorította, és hallotta az eljövendő évek távoli lépteit, és elképzelte, amint a magvak, amelyeket ma ültetett, zölden kicsíráznak, és elborítják az eget, ágat ág után eresztenek, amíg hatalmas erdősséggé,

virágzó gyümölcsöskertté nem válik a Mars. Kora reggel, mikor még erőtellenül emelkedett a hullámos dombok fölé a nap, mindig felkelt, néhány perc alatt elfogyasztotta füstös reggelijét, eltaposta a tüzet, és már ment is hátizsákjával, talajpróbákat vett, ásott, magvakat és csemetéket ültetett, enyhén megnyomkodta rajtuk a földet, öntözött, továbbment, füttyörészett, és figyelte a felhőtlen eget, amely egy forró délre hajlott, és mind ragyogóbbá vált.

– Neked is levegő kell – mondta a pásztortűznek. Parázsló, élő társa volt a tűz, felé-felé kapott, és a hűvös éjszakában melegen, álmos, rózsaszín hunyorgással szorosan mellette feküdt. – Mindnyájunknak levegő kell. A levegő ritka itt a Marson. Az ember hamar elfárad. Olyan, mintha Dél-Amerikában élnénk, magasan, az Andokban. Az ember belélegzi, és nem kap semmit. Nem eleget. – Megtapogatta a mellét. Harminc nap alatt hogy megnagyobbodott. Mindenkinek meg kell növelnie a tüdejét, hogy több levegőt kapjon. Vagy több fát kell ültetni.

– Ezért vagyok itt – mondta. A láng fellobogott. – Az iskolában meséltek bizonyos Almamag Johnnyról, aki Amerikát járta, és almafákat ültetett. Én többet teszek. Tölgyeket ültetek, szilfát, juharfát, mindenféle fát. Nyárfát és cédrust és gesztenyefát. Nemcsak gyümölcsöt adok a gyomor-nak, hanem levegőt is a tüdőnek. Ha majd egyszer megnőnek ezek a fák, jó csak rágondolni is, hogy mennyi oxigént adnak!

Eszébe jutott, hogyan érkezett a Marsra. Mint ezrek és ezrek, egy csendes reggelen kinézett, és ezt gondolta: „Hogyan illek én ide? Mit csinálhatok? Lesz itt munka nekem?”

Aztán elájult.

Ammóniás fiolát tartottak az orra alá, ettől köhögött, és magához tért.

– Nem lesz semmi baja – mondta az orvos.

– Mi történt?

– A levegő kissé ritka. Van, aki nehezen bírja. Azt hiszem, magának vissza kellene mennie a Földre.

– Nem! – Felült, és szinte abban a pillanatban érezte, hogy szeme előtt elsötétül a világ, és a Mars kétszer megfordul alatta. Orrcimpája kitágult,

de kényszerítette tüdejét, hogy igya be a mély semmit. – Nem lesz baj. Itt akarok maradni.

Hagyták feküdni: tátogott borzalmasan, mint a halak. És gondolkodott. Levegő, levegő, levegő. Visszaküldenek a levegő miatt. És fejét oldalt fordította, hogy megszemlélje a marsi mezőket és dombokat. Élesen figyelt, és elsőnek azt vette észre, hogy nincsenek fák. Egyáltalán semmilyen fák, ameddig csak a szem ellát, bármilyen irányban. A talaj puszta volt, fekete humusz, de nem nő rajta semmi, még fű sem. Levegő, gondolta, és orrában füttyült a ritka gáz. Levegő, levegő. És a dombok tetején vagy az árnyékukban, de még a kis szakadékokban sem: sehol egy fa, sehol egyetlen szál fű! Világos! Úgy érezte, hogy nem is az agya, hanem a tüdeje és a torka válaszol. A gondolat, mint a tiszta oxigén áramlata, hirtelen a magasba emelte. Fák és fű. Lenézett a kezére, és megmozdította. Fákat és fűvet ültet. Ez lesz a munkája; harcolni az ellen, ami ittmaradását megghiúsíthatná. Kertészi magánháborút indít a Mars ellen. Az ősi talaj növényei olyan régiek, hogy kimerítették magukat. De mi lenne, ha új fajtákat honosítana meg? Földi fákat, nagy mimózákat és szomorúfüzeket és magnóliát és nagyszerű eukaliptuszokat? Mi lenne akkor? Sejteni sem lehet, mekkora ásványi gazdagság rejlik a talajban, érintetlenül, mert a régi páfrányok, virágok, bokrok és fák halálra fárasztották magukat.

– Engedjenek! – kiáltotta. – Beszélni akarok a Koordinátorral!

Egész délelőtt beszélgettek a Koordinátorral a növényekről, amelyek teremnek és zöldellnek. Hónapok, ha nem évek telnek még, míg a szervezett telepítés megkezdődik. Eddig fagyasztott élelmiszert hoztak a Földről repülő hűtőtartályokban, és néhány vízinövényekből álló közkert zöldellt itt-ott vegyi oldatokban.

– Addig is – mondta a Koordinátor – ez lesz a maga munkája. Beszerezzük a magvakat, amit csak tudunk, és némi felszerelést magának. A raktártér a rakétákban most hallatlanul értékes. Attól félek, hogy mivel az első városok úgyszólván bányavárosok, nem nagyon lesznek elragadtatva a maga fásítási munkájától...

– De hagyják, hogy csináljam?

Hagyták. Ellátták egyetlen motorkerékpárral, amelynek oldalkocsija tele volt dús magvakkal és hajtásokkal, ő pedig leállította járművét a kietlen völgyekben, és gyalog járta be a földeket.

Már harminc napja múlt, és sohasem nézett vissza. Mert a visszapillantás szívfájdító lett volna. Az időjárás iszonyúan száraz volt – kétségessé vált, hogy egyáltalán kihajtanak-e a magvak. Lehet, hogy az egész hadjárat, a négyheti görnyedés kárba veszett.

Így mindig csak előrenézett, és ment tovább ebben a széles, sekély völgyben a nap alatt, távolodva az Első Várostól, és várva az esők érkezését.

Most felhők gyülekeztek a száraz hegyek felett, és ő magára húzta takaróját. A Mars éppoly kiszámíthatatlan volt, mint az időjárás. Érezte, hogy a kiégett dombok belesüllyednek a fagyos éjszakába, és a gazdag, tintafekete talajra gondolt, amely olyan sötéten csillog, hogy szinte megmozdul és él az ember markában. Elsőrendű föld, kihajthatnak belőle a mesék égig érő paszulyai, csonttörő erővel hullatva az óriási szemeket.

A tűz álmos hamuvá hamvadt. A levegő távoli szekér dübörgésétől remegett. Mennydörgés. Hirtelen esőszag. Ma éjjel, gondolta, és kidugta kezét, hogy érezze az esőt. Ma éjjel.

Arra ébredt, hogy egy csepp hullik a szempillájára. Víz koppan az orrán és a száján. Egy másik csepp a szemébe hullott, és elhomályosította. A harmadik az állán pattant szét.

Az eső.

Erősen, finoman, könnyedén hullott a magasból a különös varázsital, amelyben mondókák, csillagok és levegő íze égett; borsízú port ragadott magával, és mint ritka, könnyű bor folyt szét a nyelvén.

Az eső.

Felült. A takaró visszahullott róla, és kék gyapjúinge bepettyesedett, amint tömörebbé váltak a cseppek. A tűz, mintha valami láthatatlan állat táncolna rajta, széttöredezett, végül csak haragos füst maradt belőle. Esett az eső. Az ég nagy, fekete fedele hetvenhét szikrázó és kék szilánkra

szakadt, mint a csodálatosan berepedezett zománc, és a földre zuhant. Tízmilliárd esőkristályt látott; csak annyi ideig pattogtak, hogy lefényképezhesse őket az elektromos kisülés fénye. Azután sötétség és víz.

Bőrig ázott, de felfelé tartotta az arcát: hagyta, hogy szemhéját verje a víz, és kacagott. Tapsolt, felállt, és járkált kis táborhelye körül. Éjjel egy óra volt.

Egyfolytában esett két órát, aztán elállt. Kibújtak a csillagok frissen mosottan, tisztábban, mint valaha. Mr. Benjamin Driscoll celofánzsákjából száraz ruhát váltott, lefeküdt, és boldogan aludt.

A nap lassan emelkedett a dombok fölé. Csendesen súrolta fénye a földet, és felébresztette Mr. Driscollt a fekvőhelyén.

Várt egy percet, mielőtt felkelt. Egy hosszú, forró hónapig dolgozott és várt, és most, amikor felállt, lassan megfordult: abba az irányba, ahonnan elindult.

Zöld reggel volt.

Ameddig csak látott, fák emelkedtek az égnek. Nem egy fa, nem kettő, nem tucat, hanem a fák ezrei, amelyeket ő ültetett mint magot vagy mint csemetét. És nem kis fák, ó, nem, nem zsengek, nem apró, gyenge fácskák, hanem nagy fák, óriási fák. Tíz ember magasságú fák, zöldek és zöldek és hatalmasak, dús lombúak, teljesek, fémszínű leveleket csillogtató fák, susogó fák, fasorok a dombokon, citromfák, hársfák, vörösfenyők és mimózák és tölgyek és nyárfák, cseresznyefák, juharfák, nyírfák, almafák, narancsfák, eukaliptuszok, melyeket a lármas eső szökkenett, és az idegen, varázslatos talaj táplált, és amíg bámulta őket, új és új ágakat hajtottak, új és új rügyeket nyitottak.

– Lehetetlen! – kiáltotta Mr. Benjamin Driscoll. De a völgy és a reggel zöld volt.

És a levegő!

Körös-körül akár az áradat, akár egy hegyi folyó áramlott az új levegő; a zöld fák ontották az oxigént. Látható volt, ahogyan kristályos

hullámokban hömpölyög a magasban. Oxigén, friss, tiszta, zöld, hús oxigén, amely folyódeltává alakította a völgyet. Egy pillanat, és a város ajtói kicsapódtak, emberek futottak ki az oxigén új csodájára, szívták, ízlelték teli tüdővel, arcuk kipirult, orruk fagyos lett tőle, tüdejük, szívük ugrándozott, és a fáradt testek táncra perdültek.

Mr. Benjamin Driscoll hosszat, mélyet szippantott a zöld levegőből, és elájult.

Míg magához tért, ötezer új fa kúszott fel a nap sárga fényébe.

2002. február. A sáskák

A rakéták tűzbe borították a csontszáraz réteket, a sziklából lávát, a fából szenet, a vízből gőzt, a homokból és kovából zöld üveget égettek, üveget, amely mint a tükörcherép tükrözte az egész inváziót. A rakéták olyan sűrűn jöttek, mint a dobpergés az éjben. A rakéták, akár a sáskák, rajokban érkeztek, és rózsaszín füstfelhőkben ereszkedtek alá. És a rakétákból emberek tódultak ki, kezükben kalapács, hogy az idegen világot a szemnek megszokottá kalapálják, hogy minden idegenszerűségét elkalapálják; szájuk tele szegekkel, hogy acélfogú ragadozókhöz hasonlítottak, és gyors kezükbe köpködték a szegeket, míg a keretvázaz villákat összeütötték, és zsindelemmel fedték be a tetőket, hogy a titokzatos csillagokat eltakarják, és zöld zsalukat szereltek fel, hogy az éjszakát kirekesszék. És amikor az ácsok továbbálltak, jöttek a háziasszonyok virágcserepekkel és rémes bútorhuzatokkal és lábasaikkal, és konyhai csörömpölésük elnyomta a csendet, mellyel a Mars várt az ajtókon és a bezsaluzott ablakokon túl.

Hat hónap alatt felépítettek egy tucat kisvárost a meztelen bolygón teli sziszegő neonfényekkel és sárga villanykörtekkel. Összesen mintegy kilencvenezer ember érkezett a Marsra, és még többen csomagolták a Földön ingóságait...

2002. augusztus. Éjszakai találkozás

Mielőtt a Kék Hegyek felé fordult volna, Tomás Gomez megállt egy magányos benzinkútnál benzinért.

– Kicsit egyedül van itt kint, ugye, papa! – mondta Tomás.

Az öregember letörölte a kis teherkocsi szélvédőjét.

– Nem rossz ez.

– Hogy tetszik a Mars, papa?

– Klassz. Mindig valami új. Mikor tavaly idejöttem, elhatároztam, hogy semmit nem várok, semmit sem kérdezek, semmin sem lepődöm meg. El kell felejteni a Földet és a földi ügyeket. Azt kell nézni, hogy mi van itt, és hogy itt mennyire más. Engem hallatlanul elszórakoztat már maga az időjárás. Marsi időjárás. Nappal forró, mint a pokol, és éjszaka hideg, mint a pokol. Nagyon szórakoztatnak az egészen más virágok és az egészen más eső. A Marsra vonultam vissza az életből, és olyan helyre akartam visszavonulni, ahol minden más. Az öregembernek szüksége van rá, hogy a környezete más legyen. A fiatalok nem állnak vele szóba, az öregek halálra untatják. Azt gondoltam, hogy ez lesz nekem a legjobb hely, hiszen annyira más, hogy csak kinyitom a szememet, és már meg is van a szórakozásom. Megvettem ezt a benzinkutat. Ha túl nagy lesz a forgalom, beljebb költözöm valahova egy másik, régi országútra, amely nem olyan forgalmas, ahol megkeresem a mindennapit, és marad időm, hogy az itteni másféle dolgokat megfigyeljem.

– Nagyon jó ötlet, papa – mondta Tomás, és barna kezét tétlenül pihentette a kormányon. Jól érezte magát, tíz napig egyfolytában dolgozott az egyik új településen, és most kivett két szabadnapot, és egy mulatságba igyekezett.

– Én már nem lepődöm meg semmin – mondta az öregember. – Csak figyelek. Csak gyűjtöm a tapasztalatokat. Ha az ember nem tudja a Marsot elfogadni olyannak, amilyen, legjobb, ha visszamegy a Földre. Bolond itt minden, a talaj, a levegő, a csatornák, a bennszülöttek (még nem láttam egyet sem, de hallom, hogy vannak), az órák. Az órák is hülyén viselkedik. Még az idő is megbolondul itt. Néha úgy érzem, hogy rajtam kívül senki sincs az egész istenverte bolygón. Akár le is merném fogadni. Néha úgy érzem, mintha nyolcéves volnék, mintha a testem összezsugorodna, és minden más magas hozzám képest. Jézusom, ez aztán öregembernek való hely! Ébren tart és boldoggá tesz. Tudja, mi a Mars? Olyan, mint az a játék, amit karácsonyra kaptam hetven éve – nem tudom, volt-e magának is valaha: kaleidoszkópnak hívták, kristály- és szövetdarabokból, gyöngyökből és más csillogó semmiségekből csinálták. Az ember a nap felé tartotta, belenézett, és elállt a lélegzete. Az a sok minta! No, hát ez a Mars. Élvezze! Nem kell, hogy más legyen, mint ami. Jézusom, tudja, hogy ezt az országutat a Mars-lakók tizenhat évezreddel ezelőtt építették, és még ma is jól tart? Egy dollár ötven cent az egész. Jó éjszakát!

Tomás elhajtott az ősrégi országúton, és csendesen nevetgélt magában.

Jó hosszú út volt, belefolyt a sötétségbe és a hegyekbe, és ő a kormányra figyelt, csak néha nyúlt bele uzsonnacsomagjába, hogy kivegyen egy szem cukorkát. Egy órája hajtott, és egyetlen kocsival sem találkozott az úton; sehol semmi fény, csak az út, a motor zümmögése és odakint nagy csendjével a Mars. A Mars mindig csendes, de ma este még csendesebb, mint máskor. Sivatok és üres tengerek suhantak el mellette, és hegyek csillogos háttérrel.

Az Idő szaglott a levegőben. Elmosolyodott, és játszani kezdett a képpel. Jó kis gondolat. Milyen szaga lehet az Időnek? Mint a pornak, az óráknak meg az embernek. És milyen hangja van az Időnek? Mint a kopogó

víznek egy sötét barlangban és mint a sírásnak és mint üres ládák tetejére gördülő göröngyöknek és mint az esőnek. És tovább, milyennek látszik az Idő? Az Idő olyannak látszik, mint egy fekete szobában csendesen hulló hó, vagy mint egy némafilm egy régi moziban, mint százmilliárd arc száll, száll a semmibe, mint az újévi léggömbök. Ilyen az Idő szaga, hangja, képe. És ma este – Tomás kidugta a kezét a szélbe a kocsiból –, ma este szinte tapintani lehet az Időt.

Kocsiját az Idő dombjai között hajtotta. Nyaka csiklandott, kihúzta magát, úgy nézett előre.

Befutott egy kihalt kis marsi városba, leállította a motort, és élvezte, hogy a csend folydogál körülötte. Ült, nem is lélegzett, és nézegette a holdfényben fürdő fehér épületeket. Évszázadok óta lakatlanok. Tökéletesek, hibátlanok; igaz, romokban, de mégis tökéletesek.

Megindította a motort, és ment egy mérföldet vagy valamivel többet, megint megállt, kiszállt, kivette az uzonnacsomagját, felballagott egy kis magaslatra, ahonnan visszaneézhetett a poros városra. Kinyitotta a termosztát, és töltött magának egy csésze kávé. Egy éjjeli madár repült át felette. Igen jól érezte magát; megtelt békével.

Vagy öt perc múlva hangot hallott. A dombok között, ahol az ősi országút elkanyarodott, mozgott valami; halvány fény és lassú mozgás. Tomás kávécsészéjével a kezében lassan arra fordult.

És a dombok közül különös valami jött elő.

Egy gépezet volt, olyan, mint egy jáspiszöld rovar, mint egy imádkozó sáska; finoman hasította a hideg levegőt, testén megszámlálhatatlan villódzó, zöld gyémánttal és piros drágakövekkel, amelyek sziporkáztak, mint a soklapúra csiszolt szemek. Hat lába olyan hangot adott az ősi országúton, mint a ritkásan szitáló eső, és a gép hátáról egy Mars-lakó nézett Tomásra olvasztott aranszínű szemmel, mintha kútba tekintene.

Tomás felemelte a kezét, és gondolatban automatikusan hellót köszönt, de száját nem nyitotta ki, hiszen ez Mars-lakó. Tomás úszott a Föld kék folyóiban, idegen emberek mentek el mellette az utakon, és evett idegen házakban idegen emberekkel, és fegyvere mindig a mosolya volt. Pisztolyt

nem hordott. És most sem hiányzott, pedig egy pirinyó félelem összesűrűsödött szíve körül ebben a pillanatban.

A Mars-lakó keze is üres volt. Egy pillanatig nézték egymást a hűvös levegőn át.

Tomás mozdult elsőnek.

– Helló – mondta.

– Helló – felelt a Mars-lakó a maga nyelvén.

Nem értették egymást.

– Azt mondta, hogy helló? – kérdezte mindkettő.

– Mit mondott? – kérdezte mindegyikük más-más nyelven.

Homlokukat ráncolták.

– Ki maga? – kérdezte Tomás angolul.

– Mit csinál itt? – A Mars nyelvén; az idegennek mozgott a szája.

– Hová megy? – kérdezték, és meghökkenően néztek egymásra.

– Én Tomás Gomez vagyok.

– Én Muhe Ca.

Nem értették, de mellükre ütöttek a szavaknál, és így ez világos volt.

A Mars-lakó felnevetett.

– Várjon! – Tomás érezte, hogy megérintik a fejét, de nem kéz érintette meg. – Így ni! – mondta a Mars-lakó angolul. – Így már jobb!

– Ilyen gyorsan megtanulta a nyelvet?

– Semmi az egész!

Újabb hökkent csend, nézték a gőzölgő kávét, amit egyikük a kezében tartott.

– Valami újdonság? – kérdezte a Mars-lakó. Hol Tomást, hol a kávét nézte, és talán mindkettőre értette.

– Megkínálhatom kávéval? – kérdezte Tomás.

– Köszönöm.

A Mars-lakó lecsúszott a gépéről.

Tomás elővett még egy csészét, megtöltötte, és odanyújtotta a gőzölgő kávét. Kezüik találkozott, de mintha ködből volnának, átmentek egymáson.

– Jézus Krisztus! – kiáltotta Tomás, és elejtette a csészéjét.

– Halhatatlan istenek! – mondta a Mars-lakó a maga nyelvén.

– Láta, hogy mi történt? – sottogták mindketten.

Végigfutott rajtuk a hideg, és iszonyúan megdöbbenek.

A Mars-lakó lehajolt a csészéért, és nem tudta megfogni.

– Jézusom! – mondta Tomás.

– No de ilyet! – A Mars-lakó újra és újra megpróbálta megfogni a csészét, de nem tudta. Felállt, gondolkozott egy pillanatig, azután övéről levett egy kést.

– Hé! – kiáltotta Tomás.

– Ne értsen félre, kapja el! – mondta a Mars-lakó, és odadobta. Tomás összetette a tenyerét. A kés átesett rajta, és a földre koppant. Tomás lehajolt, hogy felemelje, de nem tudta megfogni. Reszketve felpillantott.

Most a Mars-lakóra nézett, és testén át meglátta az eget.

– A csillagok! – mondta.

– A csillagok! – mondta a Mars-lakó is, és most ő nézett keresztül Tomáson.

A csillagok fehéren és élesen látszottak, mintha be volnának varrva a Mars-lakó húsába, úgy, mint a zselatinhúsú tengeri halak vékony, foszforeszkáló membrántestében a lenyelt, csillogó állatkák. A csillagok mint ibolyaszín szemek hunyorogtak a Mars-lakó gyomrában és mellében, s mint ékszerek a csuklójában.

– Maga átlátszó! – mondta Tomás.

– Maga is! – mondta a Mars-lakó, és hátralépett.

Tomás megtapogatta a testét, érezte melegét, és megnyugodott. Én valóság vagyok – gondolta.

A Mars-lakó megérintette az orrát és az ajkát.

– Húsom van – mondta félhangosan –, létezem.

Tomás az idegenre meredt.

– És ha én valóság vagyok, akkor maga biztosan halott.

– Nem, nem. Maga az!

– Kísértet.

– Fantom.

Egymásra mutattak, közben a csillagok fénye sütött át tagjaikon, török, jégcsapok és szentjánosbogarak; azután ismét saját tagjaikat vizsgálgatták, és mindegyikük épnek, melegnek, izgatottnak és döbrentnek találta magát, a másikat pedig valótlannak, kísérteties prizmának, amely távoli világok összegyűjtött fényét sugározza.

Részeg vagyok – gondolta Tomás. Nem mesélem el holnap senkinek, nem, nem.

Álltak az ősrégi országúton, és nem moccantak.

– Maga honnan való? – kérdezte végül a Mars-lakó.

– A Földről.

– Az mi?

– Ott van. – Tomás az égre mutatott.

– Mikor jött?

– Több mint egy éve. Nem emlékszik?

– Nem.

– És maguk mind halottak, néhány kivételével. Maguk ritkák, nem tudja?

– Ez nem igaz.

– De meghaltak. Láttam a hullákat. Feketék, a szobákban, a házakban, halottak. Sok, sok ezer.

– Nevetséges. Mi élünk.

– Uram, magukat megszállták. Csak maga nem tudja. Nyilván megmenekült.

– Nem menekültem, nem volt mi elől menekülnöm. Hogy érti ezt? Éppen egy ünnepségre megyek a csatornához, az Eniall-hegyek tövébe. Ott voltam tegnap este is. Látja azt a várost? – mutatta a Mars-lakó.

Tomás arra nézett, és romokat látott.

– Hiszen az a város évezredek óta halott.

A Mars-lakó nevetett.

– Halott? Az éjjel ott aludtam.

– Én pedig ott jártam a múlt héten és az előző héten, és most is keresztülhajtottam rajta, és csupa rom. Látja a törött oszlopokat?

– Törött? Én épnek látom. A holdfény segít. És az oszlopok állnak.

– Az utcákon por van – mondta Tomás.

– Az utcák tiszták.

– A csatornák kiszáradtak.

– A csatornák telve vannak levendulaborral.

– Halott.

– Élő! – tiltakozott a Mars-lakó, és még jobban nevetett. – Ó, maga mindent hamisan lát. Látja a sok karneváli fényt? Gyönyörű csónakok vannak ott, karcsúak, mint egy asszony; gyönyörű asszonyok, karcsúak, mint egy csónak; homokszín nők, kezükben tűzvirágok. Látom őket, innen kicsik, ott futkosnak az utcákon. Éppen oda megyek, az ünnepségre. És egész éjjel a vízen suhanunk, és énekelünk és iszunk és szerelmeskedünk. Hát nem látja?

– Uram, ez a város olyan halott, mint egy kiszáradt gyík. Kérdezze csak meg bármelyikünket. Én ma este a Zöld Városba megyek. Ez az új település, amelyet nemrég építettünk az Illinois országútnál. Maga meg van keveredve. Hoztunk egymillió láb oregoni deszkát, néhány tucat tonna jó acélseget, és összeácsoltuk a két legszebb kis községet, amit valaha is látott. Ma este az egyiket jól bemelegítjük. Egy tucat rakéta jön a Földről feleségekkkel és lányokkal. Táncolunk, lesz whisky.

A Mars-lakó nyugtalan lett.

– Azt mondja, hogy arra?

– Ott vannak a rakéták. – Tomás a fennsík szélére vezette, és lemutatott. – Látja?

– Nem.

– Az ördögbe is, hát ott vannak. Azok a hosszú, ezüsttárgyak.

– Nem látom.

Most Tomás nevetett.

– Maga vak.

– Én nagyon jól látok. Maga nem lát.

– De az új várost csak látja? Vagy nem?

– Nem látok semmit, csak az óceánt. Éppen apály van.

– Uram, az a víz már negyven évszázada elpárolgott.

– Ó, most már igazán elég!

– Így van, én is ezt mondom.

A Mars-lakó elkomolyodott.

– Mondja el még egyszer! Maga valóban nem látja a várost úgy, ahogy én leírom? A vakítóan fehér oszlopokat, a karcsú bárkákat, az ünnepi fényeket... Ó, hiszen tisztán látom. És figyeljen csak! Hallani az éneket. Hiszen nincs is messze!

Tomás figyelt, és megrázta a fejét.

– Nem.

– Én viszont – mondta a Mars-lakó – azt nem látom, amit maga leír.

Így van.

Ismét átjárta őket a hideg. Jég volt a testükben.

– Lehetséges...?

– Micsoda?

– Maga azt mondja, hogy az égből...?

– A Földről.

– Föld. A név az semmi – mondta a Mars-lakó. – De... az előbb, amint jöttem a szorosban – megtapogatta nyakszirtjét –, úgy éreztem...

– Hideget?

– Igen.

– És most?

– Ismét hideget. Különös. Valami történt a fényvel, a hegyekkel, az úttal. Idegennek éreztem az utat, a fényt, és egy pillanatig azt hittem, hogy én vagyok az utolsó élő ember ezen a világon...

– Én is úgy éreztem – mondta Tomás. Mintha régi, kedves jó barátal beszélt volna bizalmasan, belemelegedve a témába.

A Mars-lakó lehunyta a szemét, majd újra kinyitotta.

– Ez csak egyet jelenthet. Valahogy az Idővel van összefüggésben. Igen. Maga látomás a múltból.

– Nem, maga való a múltból – mondta a földi ember rövid gondolkodás után.

– Annyira biztos maga! Mivel tudja bizonyítani, hogy ki való a múltból, ki a jövőből? Melyik évben vagyunk?

– Kétezeregyben.

– És mit jelent ez nekem?

Tomás mérlegelte, és vállat vont.

– Semmit.

– Annyi, mintha én azt mondanám magának, hogy a S. E. C. 4462853. évben vagyunk. Semmi, és több mint semmi. Hol az óra, amelyik a csillagok állását mutatja?

– De a romok bizonyítanak. Bizonyítják, hogy én vagyok a jövő, én élek, és maga halott.

– Bennem minden tiltakozik. Ver a szívem, a gyomrom éhes, a szám szomjas. Nem, nem, nem halott, nem élő egyikünk sem. Csak elevenebb, mint minden más. Valami a kettő közt. Két idegen, aki elhalad egymás mellett az éjszakában, ez az. Két egymás mellett elhaladó idegen. Romok, azt mondja?

– Igen. Fél?

– Ki akarja látni a jövőt? Ki láthatja valaha is? Az ember szembenézhet a múlttal, de elgondolni... Az oszlopok leomlottak, azt mondja? És a tenger üres, és a csatornák kiszáradtak, és a leányok meghaltak, és a virágok elhervadtak? – A Mars-lakó elhallgatott, de azután arra fordult. – Hiszen ott vannak. Látom őket. Ez elég is nekem. Várnak rám, bármit is beszél.

Tomásra pedig a rakéták vártak a távolban, és a város és a földi nők.

– Mi sohasem érthetünk egyet – mondta.

– Értsünk egyet abban, hogy nem értünk egyet – mondta a Mars-lakó.
– Mit számít, hogy ki a múlt és ki a jövő, ha mindketten élünk? Mert ami jön, az eljön, holnap vagy tízezer év múlva. Honnan tudja, hogy azok a templomok nem a maga civilizációjának templomai, száz évszázad múlva, ledőlve romokban? Nem tudja. Akkor ne kérdezze. De az éj nagyon rövid. Ott már égbe röppennek az ünnepség tüzei és a madarak.

Tomás kezét nyújtott. A Mars-lakó utánozta. Kezüik nem érintkezett, átsiklott egyik a másikon.

– Találkozunk még?

– Ki tudja? Talán majd megint egy éjjel.

– Szeretnék magával menni arra az ünnepségre.

– És én szeretném, ha elmehetnék a maga új városába, láthatnám azokat a hajókat, amelyekről beszél, láthatnám az embereket, és hallhatnám, hogy mi minden történt.

– Isten vele – mondta Tomás.

– Jó éjszakát.

A Mars-lakó zöld fém járművén ellovagolt a hegyekbe, a földi ember megfordította kocsiját, és csendesen az ellenkező irányba hajtott.

– Szent isten, mit álmódtam – sóhajtott Tomás, kezével a kormányon, és a rakétákra, a nőkre, az erős whiskyre, a körtáncra és az ünnepségre gondolt.

Micsoda furcsa látomás volt – gondolta a Mars-lakó, míg száguldott, és az ünnepségre, a csatornákra, a bárkákra, az arany szemű nőkre és a dalokra gondolt.

Az éjszaka sötét volt. A holdak lementek. A csillagok fénye pislákol, és az öreg országúton egy hang sem volt már, senki és semmi. És így is maradt végig a hűvös, sötét éjszakában.

2002. október. A part

Távoli part volt a Mars, és az emberek hullámokban szóródtak szét rajta. Minden hullám más volt, erősebb, mint az előző. Az első hullám terekhez, hideghez, egyedülléthez szokott embereket vitt magával; farkasvadászokat; szikárok voltak, arcukról az évek leszedték a húst, szemük, mint a szögek hegye, és kezük akár a régi kesztyűbőr, alkalmas megfogni bármit. A Mars ezeknek semmit sem árthatott, mert nyílt síkságokra és prérikre születtek, amilyenek a marsi mezők. Megjöttek, és kicsit enyhítettek az ürességen, hogy mások is bátorságra kapjanak, és kövessék őket. Üvegtáblákat raktak az ablakkeretekbe, és fényt az üvegtáblák mögé.

Ők voltak az első férfiak.

Mindenki tudta, hogy kik lesznek az első nők.

A második hullámnak más országokból kellett volna jönni más beszédű és más gondolkozású emberekkel. De a rakéták amerikaiak voltak, és az emberek is, és így is maradt, és Európa, Ázsia, Dél-Amerika, Ausztrália és a szigetek csak nézték, hogy a röppentyűk tűzijátéka hogyan süvölt el mellettük. A világ többi része háborúba temetkezett vagy a háborúra gondolt.

Így a második hullám emberei is amerikaiak voltak. Ezek a nyomortanyákról és a hidak alól jöttek, és megnyugodtak és felszabadultak a prériállamok hallgatag férfiainak társaságában, akik tudták, hogyan kell élni a csenddel, hogy megtöltse az embereket békességgel a New York-i aluljárókban, csatornáknak és ládáknak eltöltött sokévi törődöttség után.

És a második hullám emberei közt akadtak, akiknek olyan volt a szemük, mintha útban lennének Isten felé...

2003. február. Közjáték

Hoztak tizenötezer láb oregoni fenyőt a Tizedik Város építéséhez, és hetvenkilencezer láb kaliforniai vörösfenyőt, és összeácsoltak egy tiszta, szép kisvárost a kikövezett csatorna partján. Vasárnap estéenként piros, kék és zöld fények villóztak a templomok színes üveglakain át, és kihallatszott a város éneke.

– Most énekeljük el a 79. zsoltárt. Most énekeljük el a 94. zsoltárt.

És egyes házakból kihallatszott az írógép kemény kopogása, ott a regényírók munkálkodtak; vagy a toll percegése, ott költő munkálkodott: vagy nem hallatszott semmi, ott a régi naplopó munkálkodott. Mintha egy nagy földrengés meglazította volna egy iowai város gyökereit és pincéit, és egy forgósél, mint az Ózban, az egész várost egy pillanat alatt felkapta és elvitte volna a Marsra, hogy óvatosan, zökkenés nélkül letegye...

2003. április. A zenészek

A fiúk hosszú túrákra indultak a távoli marsi vidékekre. Jó szagokat árasztó papírzacskokat vittek magukkal, a hosszú úton bele-beledugták az orrukat, hogy szippantsanak a sonka és a majonézes savanyúság dús illatából, és a fülüket, hogy hallják a narancsos szóda bugyborékolását a melegedő üvegekben. Fehér kenyérrel, piros mártással, illatos májas kolbásszal és friss zöldhagymával teli bevásárlótáskájukat lóbálták, és versengtek a szigorú mamák megszabta határok átlépésében.

– Aki előbb odaér, az lesz a zenész.

Kirándultak nyáron, ősszel vagy télen. Legszívesebben ősszel mentek, mert úgy képzelhették, hogy őszi avarban gázolnak, mint a Földön.

Akár a kőzapor zúdultak a márványlakásokba a csatornák mentén a cukorkaképű, kék szemű kislányok, míg hagymaszagú vezényszavakat lihegettek egymásnak. Mert most, hogy elértek a halott, tiltott városba, már nem azt játszották, hogy „aki utolsó, az a leány” vagy „aki első, az a zenész”. A halott városok ajtajai szélesre tárva álltak, és a fiúk azt gondolták, hogy a leghalkabb recsenést, az őszi levél roppanását is meghallják odabentről. Egymás mellett lopakodtak előre, kezükben bottal, fülükben szülei szavával, hogy „Oda ne! Ne merjetek a régi városba menni! Vigyázzatok a kirándulással. Az életben még olyan verést nem kaptatok, ha hazajöttök. Megnézzük a cipőtöket!”

És ott álltak a halott városban, egy csomó kislány, félig elfogyasztott uzsonnájukkal, és rekedten suttogva biztatták egymást.

– Nincs itt semmi. – És hirtelen az egyik nekiiramodik, uzsgyi a legközelebbi kőházba, be az ajtón, a nappaliba, a hálószobába, ahol körül sem néz, rugdos ide-oda, dobbant, és fekete levelek röpködnek a levegőben törékenyen, vékonyan, mint az éjféλι égből kivágott szövet. Mögötte rohan hat másik, és az első fiú a zenész, ő játszik a fekete pelyhekkkel elborított fehér xilofonsontokon. Előgurul egy nagy koponya, mint egy hólabda, és a gyerekek kiáltoznak. Bordák, mint a póklábak, bonganak, mint a lehangolt hárfa, és a maradványok fekete pelyhei vad táncban röpködnek; a fiúk nyomakodtak és tomboltak, és belehemperegtek a „levelekbe”, a halálba, amely a testeket kiszárította, és pelyhekké változtatta, játékká a kisfiúknak, akiknek hasában a narancslé gurgulázott.

Azután egyik házból ki, a másikba be, tizenhét ház, hiszen tudták, hogy a tűzoltók mindegyik várost megtisztítják borzalmaitól, hogy fertőtlenítőosztagok lapáttal és vödörrel eltakarítják az ébenfekete pelyheket és a cukorkacsontokat, lassan és biztosan szétválasztják a rettenetést a normálistól – így hát sietni kellett a játékkal a fiúknak, mert hamarosan itt lesznek a tűzoltók.

Azután veritéktől fényesen beleharapnak az utolsó szendvicsbe. Még egy utolsó rúgás, egy utolsó marimbakoncert, egy utolsó őszilevel-gázolás, és azután hazamennek.

Anyjuk megvizsgálta cipőjüket, fekete pelyhek után kutatott, és ha talált, tűzforró fürdő és apai verés következett.

Év végére a tűzoltók eltakarították az őszi leveleket és a fehér xilofonokat, és nem maradt szórakozás.

2003. június. Az égi lovasok

- Hallotta?
- Mit?
 - A négerek, a négerek!
 - Mi van velük?
 - Itt hagynak, elmennek, kereket oldanak, nem hallotta?
 - Hogyhogy elmennek? Hogy tudnak elmenni?
 - Tudnak, fognak, már mennek is.
 - Egy tucatnyi?
 - Innen, Délről, valamennyi.
 - Nem lehet!
 - De igen!
 - Azt megnézném. Nem hiszem. Hová mennek, Afrikába?
- Csend.
- A Marsra.
- Már mint a Mars bolygóra?
- Oda.
- A férfiak felálltak a vasüzlet tornácának meleg árnyékában. Valaki nem gyújtotta meg a pipáját. Másvalaki kiköpött a déli, forró porba.
- Nem mehetnek, nem tehetik meg.
- De bizony megteszik.
- Honnan tudja?
- Mindenki beszéli. Egy perce bement a rádió is.

Mint porlepelt szobrok, megelevenedtek az emberek.

Samuel Teece, a vaskereskedő, kényszeredetten nevetett:

– Éppen azon spekuláltam, hogy mi történt Sillyvel. Egy órája elküldtem a kerékpáromon. Még mindig nem jött vissza Mrs. Bordmantól. Gondoljátok, hogy az a fekete szamár egyenesen elpedálozott a Marsra?

Az emberek felhorkantak.

– Csak annyit mondok, hogy jobb lesz, ha visszahozza a kerékpáromat. Lopást nem nyelek le senkitől, erre esküszöm.

– Odanézzetek!

Az emberek ingerülten egymásba ütköztek, miközben megfordultak.

Messze, az utca túlsó végén, úgy látszik, megindult a menet, mint meleg, fekete víz, és elöntötte a várost. A városi üzletek világító fehér partjai közt, a faszor sétányain fekete folyam hömpölygött. Mint a nyári cukorrépalé ömlött kavarogva a fahéjszín, poros úton. Lassan-lassan áradt, férfiakból, asszonyokból, ugató kutyaiból, kisfiúkból és lányokból állt. És az emberek hangja az áradatban zúgott, akár a folyam. Mint a folyam nyáron, amikor özönlik valamerre, mormolva és megállíthatatlanul. És ebben a lassú, állandó, sötét áradatban, amely átvágott a nap fehér világosságán, élénk fehér színek villogtak; szemek, előre, oldalt pillantó elefántcsontfehér szemek, míg a folyam, a hosszú és végtelen folyam régi medréből új mederbe ömlött. Megszámlálhatatlan mellékfolyóból, a szín és a mozgás csermelyeiből és patakjaiból olvadtak össze részei, és váltak egyetlen, tova-hömpölygő folyamanyává. És a folyam, akár a tajtékot, tárgyakat sodort: harangozó állóórákat, tiktakoló ébresztőórákat, kalitkákban kotkodáló tyúkokat, síró csecsemőket. És a sűrű örvényben öszvérek és macskák úsztak, és repedt matracok orcátlanul kimeredő rugói, kilógó lószőr tömések, ládák, kalitkák, sötét képű nagyapák tölgyfa keretes arcképei; keringtek, vitte őket a folyam, míg a vasület tornácán a férfiak, mint ideges kopók ültek, lekésve a menet szétugratását, üres kézzel.

Samuel Teece nem hitt a szemének.

– De a fenébe is, miből fizetik a szállítást? Hogy jutnak el a Marsra?

– Rakétán – mondta Quartermain nagypapa.

– Átkozott disznók. Honnan veszik a rakétákat?
– Összespórolták a pénzt, és megépítették.
– Erről nem is hallottam.
– Úgy látszik, ezek a négerek titokban tartották, teljesen egyedül dolgoztak a rakétákon, nem tudom, hol, talán Afrikában.

– Ezt meg lehetett csinálni? – kérdezte Samuel Teece, le-fel járva a tornácon. – Hát törvény nincs?

– Nem olyan, mintha háborút üzennének – mondta a nagypapa nyugodtan.

– Hol hagyják abba, az isten verje meg, ha így titokban dolgoznak, összeesküsznek? – kiabált Teece.

– A város összes négere a Loon tónál gyülekezik, ez a program. Egy órakor. Ott lesznek a rakéták, felszedik őket, és viszik a Marsra.

– Telefonálni kell a kormányzónak, ki kell hívni a polgárőröket – kiabált Teece. – Hiszen föl sem mondtak!

– Jön a feleséged, Teece.

A férfiak ismét megfordultak.

Ahogy odafordultak a forró utcán, a szellőtlen napsütésben előbb egy, azután mind több és több fehér asszony közeledett elképedt arccal, mindnyájan zörögtek, mint a régi papír, egyesek sírtak, mások zordul néztek. A férjüket keresték. Söntések forgóajtaján nyomultak be. Bementek a hűvös, csendes fűszerüzletekbe. Illatszerüzletekbe és garázsokba nyitottak be. És egyikük, Mrs. Clara Teece, megállt a porban, a vasület előtt, felfelé pislogott szikár és dühös férjére, míg mögötte vonult a fekete folyam.

– Lucindáról van szó, papa. Gyere rögtön haza.

– Nem megyek haza egy átkozott sötétbőrűért.

– Elmegy. Mit csinálok nélküle?

– Majd magad melózol talán. Nem térdelek eléje, hogy visszatartsam.

– De hiszen valósággal családtag! – nyöszörgött Mrs. Teece.

– Ne kiabálj! Nem tűröm, hogy nyilvánosan fecsegy egyetlen átkozott...

Felesége siránkozása félbeszakította. Az asszony a szemét törölgette.

– Magyaráztam neki, „Lucinda, mondtam, maradj, és felemelem a fizetésedet, és ha akarsz, két este kapsz kimenőt hetenként”, de oda se figyelt. Még sose láttam ilyen elszánnak, és mondtam neki, „hát nem szeretsz engem, Lucinda?”, és azt mondta, de igen, de mennie kell, mert ez így van, és ez minden. Kitakarított, letörölte a port, behozta az ebédet, és azután a nappalijához lépett, és ott állt két batyuval, mindegyik lábánál egy batyuval, megrázta a kezemet, és azt mondta: „Isten vele, Mrs. Teece.” És elment. És az ebéd ott az asztalon, és mindnyájan annyira kiborultunk, hogy nem is tudtunk enni. Még mindig ott van, tudom. Mikor utoljára néztem, kezdett kihűlni.

Teece majdnem megütötte.

– Az isten verje meg, Mrs. Teece, menj a pokolba, haza. Itt állsz, és cirkuszt csinálsz magadból!

– De, papa...

A férfi bement az üzlet forró félhomályába. Néhány másodperc múlva visszajött egy ezüstpisztollyal a kezében.

A felesége elkotródott.

A folyam feketén, suhogással, csikorgással és állandóan suttogó csoszogással áramlott az épületek között. Nagyon nyugodt, nagyon magabiztos volt az egész, semmi nevetgélés, semmi féktelenség, csak az állandó, elszánt, szüntelen vonulás.

Teece keményfa székének karfájára ült.

– Ha csak egy is röhögni próbál, Krisztusra, megölöm őket.

Az emberek várokoztak.

A folyam nyugodtan hömpölygött az álmos délidőben.

– Úgy látszik, ezután egyedül kapálsz a répádat, Sam – kaccantott a nagypapa.

– Fehér fickókra sem lövök rosszul. – Teece nem nézett a nagypapára. A nagypapa elfordult, és befogta a száját.

– Hé, álljanak meg! – Samuel Teece leugrott a tornácról. Felnyúlt, és megragadta egy ló gyeplőjét, melyen egy magas fekete férfi lovagolt.

– Te, Belter, szállj le onnan!

– Igenis, uram! – Belter lecsúszott.

Teece tetőtől talpig végigmérte.

– Mit gondolsz, mi lesz most?

– Hát. Mr. Teece...

– Úgy látom, azt gondolod, hogy csak úgy elrepülsz, mint abban a nótában... Hogy is van a szöveg? Mint az égi lovasok – vagy mi?

– Igen, uram. – A férfi várt.

– Emlékszel, hogy jössz nekem ötven dollárral, Belter?

– Igen, uram.

– És szeretnél meglógni? Isten az atyám, hogy végigkorbácsollak!

– Kiment az eszemből ebben az izgalomban, uram.

– No nézzék, kiment az eszéből! – Teece gonoszul kacintott a vasúlet tornácáról figyelő emberekre. – De az istenit, mister, tudod, hogy mit fogsz csinálni?

– Nem, uram.

– Itt maradsz, és ledolgozod az ötven dollárt, vagy ne hívjanak Samuel W. Teece-nek!

Ismét megfordult, és diadalmasan mosolygott embereire az árnyékban.

Belter nézte a folyamat az utca hosszában, a sötét, áradó folyamat, amely hömpölygött az üzletek között; a sötét folyamat, kerekék és lovak és poros cipők sötét folyamát, melyből útközben kiszakították. Reszketni kezdett.

– Engedjen el, Mr. Teece! Megküldöm a pénzt odafentről, esküszöm.

– Figyelj ide, Belter. – Teece meghúzta az ember nadrágtartóját, mint két hárfahúrt, néha-néha megvetően megrántotta, az ég felé horkant, és egyik csontos ujjával egyenesen Istenre mutatott. – Belter, tudod te egyáltalán, hogy mi van ott?

– Csak amit meséltek.

– Csak bemeséltek! Krisztusom! Hallottátok? Amit meséltek. – A nadrágtartóval előre-hátra húzgálta az embert, hintáztatta oda-vissza lustán, irtózatosan tárgyilagos képpel, egyik ujját a fekete arc elé bökve.

– Repülni fogtok, Belter, mint egy július negyedik tűzijáték-röppentyű, föl, föl, és aztán, bummm! Szétszóródtok az úrben, mint a hamu. Azok a kótyagos tudósok nem tudnak semmit, kinyiffantanak egy szálíg!

– Nem bánom.

– Örömmel hallom. Mert tudod, mi van ott, azon a Mars bolygón? Szörnyek nagy gurigaszemmel, mint a gombák. Láttad azokat a képeket a jövőből a tízcentes magazinokban, amit a szatócsnál megvehetél? Nohát! Azok a szörnyek ráugranak az emberre, és kiszopják a velőt a csontjaiból!

– Nem bánom, nem bánom, még azt se bánom! – Belter nézte a menetet, amint halad, halad, és őt otthagya. Fekete homlokát kiverte a veríték, úgy látszott, hogy mindjárt összeesik.

– És odafent hideg van, nincs levegő, elájulsz, rángatózol, mint egy hal, tátoatsz, meghalsz, megfulladsz, megfulladsz és meghalsz. Ez tetszik neked?

– Sok minden nem tetszik nekem, uram. Kérem, uram, engedjen elmenni! Elkések.

– Majd elengedlek, ha el akarlak engedni, mister. Beszélgetünk egy kicsit szépen, udvariasan, amíg azt nem mondom, hogy elmehetsz, és te ezt átkozottul jól tudod. Utazni akarsz, ugye? No, mister, Égi Lovas, te szépen visszafordulsz haza, a pokolba, és ledolgozol az ötven dollárt, amivel sáros vagy. Két hónap lesz az egész.

– De ha ledolgozom, lemaradok a rakétáról, uram.

– Ejnye, ejnye, szégyen, gyalázat! – Teece szomorú arcot vágott.

– Odaadom a lovamat, uram.

– A ló nem törvényes fizetőeszköz. Nem mozdulsz, amíg meg nem kapom a pénzemet. – Teece nevetett magában.

Meleg, kellemes érzés öntötte el.

A feketék kis csoportja állt meg körülöttük, hogy hallja, miről van szó. Most, hogy Belter ott állt fejét lecsüggesztve és remegve, egy öregember lépett elő.

– Mister...

Teece gyors pillantást vetett rá.

– Mi van?

– Mennyivel tartozik magának ez az ember, mister?

– Semmi köze hozzá.

Az öreg Belterre nézett.

– Mennyi az, fiam?

– Ötven dollár.

Az öreg fekete kezével a körülötte álló emberekre mutatott.

– Itt vagytok huszonöten. Mindenki ad két dollárt, gyorsan, nem érünk rá vitatkozni.

– Nocsak, nocsak – kiáltotta Teece, és nagyon, nagyon kihúzta magát.

Pénzdarabok kerültek elő. Az öreg beleszámolta a kalapjába, és oda-nyújtotta a kalapot Belternek.

– Fiam, nem fogsz lemaradni a rakétáról.

Belter belemosolygott a kalapba.

– Nem, uram, most már én is azt hiszem, hogy nem.

Teece felkiáltott:

– Add vissza a pénzüket!

Belter tisztelettel meghajolt, nyújtotta a pénzt, és mikor Teece nem nyúlt utána, letette a porba Teece lábához.

– Tessék a pénze, uram – mondta. – Nagyon köszönöm. – Mosolygott, nyeregbe ugrott, és előreléptetett, köszönetet mondva az öregnek, aki most vele lovagolt, amíg látó- és hallótávolságon túl nem jutottak.

– A szemétláda – morogta Teece, elvakultan a napfénytől –, a szemétláda.

– Vedd fel a pénzt, Samuel! – mondta valaki a tornácról.

Így történt végig az úton. Mezítlábas fehérifűk hozták futva a hírt:

– Akinek nincs, az kap attól, akinek van. És így mindenki elszabadul: láttuk, hogy egy gazdag kétszáz dolcsit adott egy szegénynek, hogy kifizethesse az adósságát. Láttuk, hogy egy másik tíz dolcsit adott, öt dolcsit, tizenhat dolcsit, rengetegen, mindenütt, mindenki!

A fehérek keserű szájjal üldögéltek. Szemhéjuk megduzzadt, majdnem bedagadt, mintha a szél, homok és hőség pofon verte volna őket.

Samuel Teece dühöngött. Visszamaszzott a tornácre, rosszindulatúan bámulta az elhaladó rajokat. Pisztolyát lóbálta. Valamivel később, amikor úgy érezte, hogy tennie kell valamit, kiáltozni kezdett rájuk, bármelyik feketére, aki odanézett.

– Bumm! Még egy szétrobbant rakéta az űrben – ordította, hogy mindenki hallja. – Bumm, istenemre! – A fekete fejek csak vonultak, mintha nem hallották volna, de fehér szemük ide-oda cikázott. – Reccs! Zuhannak a rakéták! Sikoltozás, halál! Bumm! Mindenható Isten, de boldog vagyok itt, a jó öreg Földön. Mint a régi vicc mondja, minél keményebb, annál jobb! Ha-ha-ha!

Lovak dobogtak mellettük, felverték a port. Szekerek bukdácsoltak rossz rugókon.

– Bumm! – Hangja magányos volt a hőségben, ahogy a port és a naptól izzó eget rémítgette. – Négerek az űrben. Potyognak a rakétából, mint a sült halak, mikor összeütköznek egy meteorral, istenemre. Az űr dugig van meteorral! Tudjátok? Ez hétszentség! Sűrűn, mint a sörét. Úgy ledurrantják ezeket a bádograkétákat, mint a kacsákat, mint az agyagkorongokat. Ócska, fekete pacákokkal tömött vacak szardíniásdobozok. Durrognak, mint egy füzér tűzijáték, bumm, bumm, bumm! Tízezer halott itt, tízezer ott. Úsznak az űrben, körbe-körbe a Föld körül, örökkön örökké, hidegen, messze kint! Ó, Uram! Halljátok?

Csend. A folyam széles és megszakíthatatlan. Behatolt a gyapotnál kunyhókba egy óra alatt, kimosott belőlük minden értéket, és most vitte a faliorákat és a mosódeszkákat, a selyembojtokat és a függönyrudakat valami távoli, fekete tengerbe.

A dagály elvonult. Két óra volt. Jött az apály. Hamarosan kiszáradt a folyó, a város elcsendesedett, a por vékony hártája leülepedett a boltokra, az ácsorgó emberekre, a magas, forró fákra.

Csend.

A férfiak a tornácon csak figyeltek.

Mikor már nem hallottak semmit, szabadjára eresztették gondolataikat, képzeletüket a környező földekre. Reggel még a megszokott lárma zűrzavara töltötte be a vidéket, itt-ott makacsul egyhangú dalokat énekeltek; nevetés csilingelt a mimózaágak alatt; kis fekete gyerekek kacagtak együtt a patak tiszta vizű susogásával; mozgás, hajlongás volt a földeken, tréfaszó és vidám kiáltozás a friss zöld szőlővel befuttatott zsúptetős kunyhókban.

Most mintha erős szél fújta volna el a földekről a zajokat. Nem maradt semmi. Csontvázajtok himbálóztak bőrsarokpántjaikon. Ócska gumike-rekhinták függtek üresen a csendes levegőben. A mosókövek a folyóban üresen álltak, és a dinnyeparcellák magukra hagyva érlelték rejtett nedveiket a napon. A pókok új hálókat kezdtek szőni az elhagyott kunyhókban; a lyukasan hagyott tetőkön aranykarikákban szállt le a por. Itt-ott tűz füstölgött, úgy felejtették az utolsó rohanásban, és néha hirtelen erőre kapott egy szétesett kunyhó száraz vázán. Az égés gyenge ropogása szállt az elcsendesedett levegőben.

A férfiak a vasüzet tornácán ültek, nem is pislogtak, nem is nyeltek.

– Nem tudom kitalálni, miért éppen most. Napról napra jobb soruk volt. Most, amikor mindennap több jogot kaptak. Különb is, mit akartak? A szavazati adót eltörölték, egyre több állam hozott lincselés elleni törvényeket és mindenféle egyenlő jogokat. Mit akartak még? Majdnem annyit kerestek, mint a fehérek, és tessék, most elmennek.

Messze, az üres utcán kerékpár közeledett.

– Vigyen el az ördög, Teece, ha nem a te Sillydet látom.

A kerékpár megállt a tornác előtt, rajta egy tizenhét éves fekete fiú, csupa kéz, csupa láb és kerek dinnyefej. Samuel Teece-re nézett, és mosolygott.

– Visszahajtott a rossz lelkiismereted? – kérdezte Teece.

– Nem, uram, csak a kerékpárt hoztam vissza.

– Mi volt a baj, nem fértél fel a rakétára?

– Nem erről van szó, uram.

– Hagyd a fenébe, hogy mi volt! Szállj le, nem lopod el az enyémet! – Meglökte a fiút. A kerékpár eldőlt. – Indulj, és nyomás tisztítani a rezet!

– Hogy tetszik mondani? – A fiú szeme nagyra nyílt.

– Jól hallottad. Ki kell pakolni a puskákat, és most jött egy láda szeg Natchezből.

– Mr. Teece...

– És egy láda kalapácsba nyelet kell verni.

– Mr. Teece! Uram...

– Még mindig itt vagy? – Teece szeme kidülledt.

– Mr. Teece, ha nem haragszik, kérek ma egy szabadnapot – mondta bocsánatkérően.

– És a holnapot és a holnapután, az azután és az azután és mind, igaz?

– Attól félek, uram, hogy igen.

– Félni félhetsz is, fiú. Gyere ide! – A tornácon át a pulthoz vezette a fiút, és elővett egy papírt. – Tudod, hogy mi ez?

– Tessék?

– Ez a te szerződésed. Aláírtad, nem? Itt van a kereszted, nem? Felelj.

– Én nem írtam alá, Mr. Teece. – A fiú remegett. – Keresztet bárki tud rajzolni.

– Hallgass ide, Silly. „Szerződés: Vállalom, hogy 2001. július 15-től kezdve két évig dolgozom Mr. Samuel Teece-nél, és ha távozni akarok, kötelezem magam négyheti felmondásra, és tovább dolgozom, míg helyemet be nem töltik.” Itt van.

Teece a papírra csapott, a szeme villogott.

– Ha akadékoskods, megyünk a bíróságra.

– Ezt nem lehet – jajdult a fiú, és könnyek gördültek végig az arcán. – Ha ma nem megyek, akkor soha!

– Tudom, hogy mit érzel, Silly. Én együttérzek veled, fiú. De jó dolgod lesz, és jó kaját kapsz, fiú. Most menj szépen, és kezdj dolgozni, és elfelejted az egész ostobaságot, ugye, Silly? Ez fix. – Teece vigyorgott, és a fiú vállát veregette.

A fiú megfordult, és a tornácon üldögélő öregemberre nézett. A könyveitől alig látott.

– Talán, talán valaki, itt, az urak közül... – Az emberek felnéztek a forró, füledt árnyékban, előbb a fiúra, aztán Teece-re.

– Úgy gondolod, hogy egy fehér ember foglalja el a helyedet, fiú? – kérdezte Teece hidegen. Quartermain nagypapa levette vörös kezét a térdéről. Elgondolkozva nézett a horizont felé, és megszólalt:

– Mit szólnál hozzám, Teece?

– Hogy mi?

– Átvenném Silly munkáját.

A tornác hallgatott.

Teece hintázta magát a levegőben.

– Nagypapa – mondta fenyegetően.

– Hagyd futni a fiút. Én majd pucolom a rezet.

– Megtenné, igazán megtenné? – Silly a nagypapához futott, hitetlenül nevetett; arcán könnyek folytak.

– Persze.

– Nagypapa – mondta Teece –, tartsd az átkozott pofádat!

– Hadd fusson a kölyök, Teece.

Teece odalépett, és megragadta a fiú karját.

– Az enyém. Estig bezárom a hátsó szobába.

– Ne, Mr. Teece!

A fiú zokogni kezdett. Sírása megtöltötte a tornác levegőjét. Szeme megállt. Az utca végén, messze, egy régi, zörgő Ford közeledett hörögve, benne egy utolsó rakomány színessel.

– Itt jön a családom Mr. Teece, ó, kérem, az istenre, kérem!

– Teece – mondta a tornácon az egyik ember, és felállt. – Engedd el!

Egy másik is felemelkedett.

– Én is azt mondom.

– Én is – mondta egy harmadik.

– Mi értelme van? – Mindnyájan beszéltek. – Engedd el, Teece!

– Hagyd, hadd menjen!

Teece a zsebéhez kapott a pisztolyáért. És akkor meglátta az emberek arcát. Kezét leeresztette, a pisztolyt a zsebében hagyta, és megszólalt.

– Szóval így állunk?

– Így állunk – mondta valaki.

Teece elengedte a fiút.

– Jól van. Mehetsz. De – a bolt felé mutatott –, de remélem, nem hiszed, hogy minden szemetet ott hagysz a boltomban?

– Nem, uram!

– Mindent kipucolsz a kamrádból, és elégeted.

Silly a fejét rázta.

– Elviszem.

– Nem engedik úgyse, hogy fölrakd arra az átkozott rakétára.

– Elviszem – ismételte halkán a fiú.

Berohant, át a vasüzleten. Seprés, takarítás zaja, és egy perc múlva megjelent, kezében csigák és játék golyók, régi, poros papírsárkányok és évekig gyűjtött mindenféle limlom. Az öreg, rozoga Ford éppen akkor ért oda, Silly bemászott, és az ajtó becsapódott. Teece keserűen mosolygott a tornácon.

– Mihez fogsz odafenn?

– Újrakezdek – mondta Silly. – Nyitok egy vasüzletet.

– Az istenit, megtanultad nálam a szakmát, hogy megszökjél, és felhasználod?

– Nem, uram, sohasem gondoltam, hogy így lesz, uram, de megtörtént. Nem tehetek róla, ha megtanultam, Mr. Teece.

– Feltételezem, hogy megkereszteltétek a rakétákat?

A kocsni műszerfalába beépített egyetlen órájukra néztek.

– Igen, uram.

– Hogy Illés Szekere meg Hívek Kősziklája meg Hit, Remény, Szeretet, ugye?

– Megkereszteltük a hajókat, Mr. Teece.

– Meg Atya, Fiú, Szentlélek; azon se csodálkoznék! Mondd, fiú, van-e olyan, hogy Első Baptista Egyház?

– Indulnunk kell, Mr. Teece.

– Olyan van-e, hogy A Kóporsók Kinyílnak?

– Isten vele, mister.

– Meg olyan, hogy Át a Jordánon! Ha-ha! Hej, húzd azt a rakétát, fiú, nyomd azt a rakétát! Menj, robbanj fel, azt hiszed, törődöm veled?

A kocsni elcsörömpölt a porban. A fiú felemelkedett, kezéből tölcseért formált, és még egyszer, utoljára odakiáltott Teece-nek:

– Mr. Teece, Mr. Teece, és maga mit csinál ezután éjjelenként? Mit csinál éjjelenként, Mr. Teece?

Csend. A kocsni egyre kisebbedett az úton. Végül eltűnt.

– Mi a fenét akart? – morfondírozott Teece. – Hogyhogy mit csinállok éjjelenként?

Nézte a leülepedő port, és hirtelen világosság gyúlt az agyában.

Eszébe jutottak az éjszakák, mikor férfiak autóztak a háza elé hegyesen felhúzott térdrel és még hegyesebben kiálló sörétes puskákkal, akár egy kocsirakomány gonoszul figyelő daru a nyáréji fák tövében. Dudáltak, ő pedig bevágta maga után a koci ajtaját, kezében pisztoly, magában nevetgélt, és szíve repesett, mint egy tízévesé, és elhajtottak, ki a nyáréji országúton, és a koci aljában egy karika kenderkötél, és minden kabát alatt friss benzinesüvegek. Hány éjszaka az évek során, hány éjszakán süvített a szél a koci felett, gonosz szemükbe vágta a hajukat, és ordítottak, mikor kiválasztották a fát, a jó erős fát, és dörömböltek egy-egy rozoga ajtón.

– Szóval erre gondoltál, te kurafi! – Teece kiugrott a napra. – Visszajössz még, te fattyú! Hogy mit csinállok éjjelenként? Azt a tetves, szemtelen disznaját...

Jó kérdés volt. Émelygett, és üresnek érezte magát. Igen. Mit csinálunk éjjelenként? – gondolta. Most, hogy elmentek, mit? Teljesen kiürült, és meggémberedett.

Kivette a pisztolyt a zsebéből, megnézte, hogy meg van-e töltve.

– Mit akarsz, Sam? – kérdezte valaki.

– Megölöm azt a kurafit!

– Ne piszkáld fel magad – mondta a nagypapa.

De Samuel Teece már az üzlet mögött járt. Egy perc múlva már a ház elé kanyarodott nyitott tetejű kocsiján.

– Ki jön velem?

– Én kocsikáznék egyet – mondta a nagypapa, és felkelt.

– És más?

Senki sem válaszolt.

A nagypapa beszállt, és becsapta az ajtót. Samuel Teece nagy porfelhőt verve elindította a kocsit. Nem beszéltek, csak száguldottak az úton a ragyogó ég alatt. A hőség vibrált a száraz mezők fölött.

Egy kereszteződésnél megálltak.

– Merre mehettek, nagypapa?

A nagypapa összehúzta a szemét.

– Egyenest előre, azt hiszem.

Továbbmentek. Csak az ő kocsijuk berregett a nyári fák alatt. Az országút üres volt, és ahogy hajtottak, megláttak valamit. Teece lassított, és kihajolt. Sárga szeme lángolt.

– Az isten verje meg, látja, nagypapa, mit csináltak azok a csirkefogók?

– Mit? – kérdezte a nagypapa, és ő is körülnézett.

Gondosan kis halmokba rakva, egymástól néhány lábnyira, végig az üres országút mentén ócska görkorcsofolyák, színes zsebkendőbe kötött limlom, régi cipők, egy kocsikerék, alsónadrágok és kabátok és régi kalapok, keleti kristályharangok, melyek valaha csilingeltek a szélben, bádogdobozokban rózsaszín muskátli, tálakban viaszgyümölcs, dobozok régi pénzekkel, mosdótálak, mángorlófák, szárítókötelek, szappan, tricikli, kertészolló, egy játék kocsi, egy keljfeljancsi, a feketék baptista templomának ólomkeretes ablaka, egész készlet fékkarima, autógumi-belső, matracok, heverők, hintaszékek, arckenőcsös tégelyek és kézitükrök halmozódtak. Nem szétszórta, hanem szépen, érzéssel, méltósággal, letéve az út poros szélén, mintha egy város járult volna ide tele kézzel, és mikor a nagy bronztrombita megszólalt, letették tárgyaikat a sima porba, és a Föld lakói egytől egyig felmenekültek egyenesen a kék égbe.

– Nem égetik el, azt mondták – kiáltotta Teece dühösen. – Nem akarták elégetni, ahogyan én parancsoltam, hanem cipelték, hogy itt lerakják, hogy utoljára még megnézzék az úton együtt az egészet! Ezek a niggerek értelmesnek képzelik magukat!

Vadul vágatott a kocsival, mérföld jött mérföld után az úton; ide-oda cikázott, tört, zúzott, szétszórta a papírkötegeket, ékszerdobozokat, tükröket, székeket.

– Nesztek, nesztek, átkozottak, nesztek!

Az első gumi sivítva füttyent. A kocsi örülten csúszott, egy árokba szaladt, és Teece az üveghez vágódott.

– A ganaj! – Leporolta magát, és felállt a kocsiban. Sírni tudott volna dühében.

Nézte a csendes, üres országutat.

– Most már sohasem érzük utol őket, soha, soha. – Ameddig csak látott, nem volt más, csak batyuk és halmok és megint batyuk szép sorban, mint kicsiny, elhagyott oltárok a délutáni napon, a meleg szélben.

Teece és a nagypapa egy óra múlva fáradtan, gyalog értek a vasüzlethez. A férfiak még akkor is ott ültek, füleltek, és az eget nézték. Éppen mikor Teece leült, és kifűzte szoros cipőzsinórját, valaki felkiáltott:

– Nézzétek!

– Dögljek meg, ha nézem – mondta Teece.

De a többiek nézték. És látták az aranyorsókat égneek emelkedni és eltűnni messze-messze, lángokat lövellve.

A gyapotföldeken lustán fújdogálta a szél a bokrok hópihéit. A távolabbi dinnyeföldeken ott kuksoltak a kövér görögdinnyék, egyetlen ujjlenyomat sem volt rajtuk, doromboltak, mint a cirmos cicák a napon.

Az emberek a tornácon leültek, egymásra néztek, nézték a bolt polcaira felrakott sárga kötéltekercecseket, a dobozokban sárgán csillogó töltényeket, az ezüstpisztolyokat és a homályban magasan lógó hosszú, fekete, acélos sörétes puskákat.

Valaki szalmaszálat rágcsált. Egy másik ábrákat rajzolt a porba.

Végül Samuel Teece diadalmasan felemelte lehúzott cipőjét, megforgatta, megbámulta, és megszólalt:

– Észrevettétek? Az istenit neki, az utolsó pillanatban is „uramnak” szólított!

2004–05. Neveknek adása

Eljöttek a különös kék földekre, és odaadták nevüket a földeknek. Volt Hinkston-szakadék és Lustig-völgy és Black-folyó és Driscoll-erdő és Peregrine-hegység és Wilder-város, és nevet kapott a táj az emberektől és tetteiktől. Ahol a Mars-lakók megölték az első földi embereket, ott volt a Vörös Város, amely a vérre emlékeztetett. És azt a helyet, ahol a második expedíciót elpusztították, Második Próbának keresztelték, és mindenütt, ahol a rakéták beleégették tüzes nyomukat a talajba, ott hagyták nevüket is, mint a salakot, és természetesen volt Spender-hegy és Nathaniel York-város. A Mars tájai a levegőtől, a víztől, a szélről kapták régi nevüket. És a havazástól, amely dél felé kanyargó kőcsatornákon át töltötte meg az üres tengereket. És elzárt és eltemetett varázslóktól és tornyoktól és obeliszekről. A rakéták, akár a kalapács, széttörték a régi neveket. A márvány törmelékké tört, a porcelán mérföldkövekre írt régi városnevek apró darabkáiban szétszóródtak. Helyükre nagy oszlopokat raktak új nevekkel: VASVÁROS, ACÉLVÁROS, ALUMÍNIUMVÁROS, ELEKTROFALU, GABONAVÁROS, MAGVASKÖZSÉG, DETROIT II, csupa mechanikus és fémes név a Földről.

És miután a városokat felépítették és elnevezték, körülkerítették a temetőket is, és azokat is elnevezték: ZÖLDLOMB, MOHAVÁROS, SIRALOMHEGY, EJTS EGY KÖNNYET. És eltemették az első halottakat.

De mikor már mindent eligazítottak, és minden szépen a helyére került, mikor már minden védett és biztonságos volt, mikor a városokat már

elég jól berendezték, és egyre csökkent a magány, megjöttek a Földről az okosok. Kirándulni jöttek, és vakációzni; kis bevásárlótúrákra emléktárgyakért; fényképezni; az „atmoszférát” vizsgálni, és társadalmi törvényeket tanulmányozni és alkalmazni; jöttek csillagocskákkal, jelvényekkel, szabályokkal és rendelkezésekkel, hozták a bürokráciát, amely mint idegen gyom behálózta a Földet, és elültették a Marson is, ahol csak gyökeret tudott verni. Kezdték megtervezni az emberek életét és a könyvtárakat, kezdték instruálni és ide-oda dobálni az embereket, akik éppen azért utaztak a Marsra, hogy megszabaduljanak az instruálástól, a rendszabályoktól és az ide-oda dobálástól. És elkerülhetetlen volt, hogy egyesek vissza ne üssenek...

2005. április. A második Usher-ház

„Egy egész unalmas, ködös, hangtalan napon át, az esztendő őszién, mikor a felhők nyomasztó alacsonyán csüggtek az égen, utaztam egyedül, lóháton egy különösen sivár tájdarabon, és végre, mire az est árnyai felvonultak, ott voltam a méla Usher-ház látkörében...”⁴

Mr. William Stendahl szünetet tartott az idézetben. A ház ott állt egy alacsony, fekete dombon, sarokkövén vésett felirat: Kr. u. 2005.

Mr. Bigelow, az építész, megszólalt:

– Készen van. Tessék a kulcs, Mr. Stendahl.

A két férfi szótlanul állt egymás mellett a csendes, őszi délutánban. Lábuknál műszaki rajzok zizegtek a hollófekete fűvön.

– Az Usher-ház – mondta Mr. Stendahl élvezettel. – Megtervezve, felépítve, megvásárolva, kifizetve. Mr. Poe el lenne ragadtatva.

Mr. Bigelow a homlokát ráncolta.

– Ilyennek képzelte, uram?

– Igen.

– A szín megfelel? *Pusztá és borzalom?*

– Igazán *puszta*, igazán *borzalom*.

– S a *zordon falak*?

– Megdöbentően *zordonak*.

– Elég *halványfekete* és *komor* a tó?

⁴ A fejezet Poe-idézetei Babits Mihály fordításából származnak.

– Hihetetlenül *halványfekete* és *komor*.

– És a *sás* – tudja, festenünk kellett – megfelelően *szürke* és *ébenfekete*?

– Hátborzongatóan.

Mr. Bigelow a tervrajzait vizsgálgatta. Részben belőlük idézett:

– Ébreszt-e az egész összeállítás valami *jegességet*? *Émelyedő* érzését a *szívnek, könyörtelen zordságát a gondolatnak*? A ház, a tó, a föld, Mr. Stendahl?

– Az utolsó pennyt is megéri, Mr. Bigelow. Istenemre, gyönyörű.

– Köszönöm. Teljesen titokban kellett dolgoznom. Hála az Úrnak, hogy önnek magánrakétái vannak, különben sohasem engedték volna meg a felszerelés nagy részének áthozatalát. Amint látja, itt mindig szürkület van, ez a föld mindig októberi, kiaszott, meddő, halott. Elég sok munkát fölemésztett. Mindent kiirtottunk. Tízezer tonna DDT. Se kígyó, se béka, még egy árva marsi légy sem maradt. Örök félhomály, Mr. Stendahl. Büszke vagyok rá. Gépeket rejtettünk el, amelyek „kioltják” a napot. Mindig kellőképpen komor.

Stendahl beitta a komorságot, a depressziót, a titokzatos gőzt, az egész finoman kidolgozott és megvalósított „atmoszférát”. És az a ház! Az az omlatag borzalom, a gonosz tó, a moszatok, a kiterjedt pusztulás. Műanyag vagy más valami, ki tudja?

Felnézett az őszi égre. Valahol fent, messze túl ott volt a nap. Valahol április hónap volt a Mars bolygón, sárga hónap kék ég alatt. Valahol rakéták szálltak le lángot okádva, hogy civilizáljanak egy gyönyörűen halott bolygót. Sivító hangjukat, ahogy átröppentek fölötte, letompította ez a homályos, hangfogózott világ, ez a régi, őszi világ.

– Most, hogy befejeztem a munkát – mondta Mr. Bigelow kényszerezetden –, szabad megkérdeznem, hogy mit kezd ön mindezzel?

– Az Usher-házzal? Nem találta ki?

– Nem.

– Az Usher név nem mond önnek semmit?

– Semmit.

– És ez a név: Edgar Allan Poe?

Mr. Bigelow a fejét rázta.

– Természetesen. – Stendahl nemtetszése és megvetése jeleként finoman felszisszent. – Hogyan is várhatnám, hogy ismerje az áldott emlékű Mr. Poe-t? Régen meghalt, Lincoln előtt. Összes könyveit elégették a Nagy Tűzben. Harminc évvel ezelőtt, 1975-ben.

– Aha – mondta Mr. Bigelow okosan. – Szóval közülük való?

– Igen, Bigelow, közülük való. Őt és Lovecraftet és Hawthorne-t és Ambrose Bierce-t és a rémület és fantázia és borzalom összes meséit, és ami azt illeti, a jövő meséit is, mind elégették. Könnyörtelenül. Törvényt hoztak. Ó, igen, kicsiben kezdődött. 1950-ben és 60-ban még csak egy homokszem volt. Cenzúrázni kezdték a képregényeket és a krimiket, és természetesen a filmeket, innen vagy onnan, hol az egyik, hol a másik csoport, politikai elfogultság, vallási előítélet, szakszervezeti nyomás alapján. Mindig akadt kisebbség, amely félt valamitől, a nagy többség pedig félt a sötétől, félt a jövőtől, félt a múlttól, félt a jelentől, félt önmagától és önmaga árnyékától.

– Értem.

– Félték a „politika” szótól – amely egyébként, mint hallom, a kommunizmus szinonimája lett a reakciósabb elemek közt, és a szó használata életveszélyt jelentett –, és hol egy csavart húztak meg, hol egy szelepet szorítottak le, egy lökés, egy húzás, egy nyomás, és a művészet és irodalom hamarosan egy nagy kötélfonat fonásához hasonlított; itt copfokká csavarintják, ott csomókba kötik, és minden irányba szétdobják, amíg minden rugalmasságát, minden ízét elveszíti. Azután a filmfelvételeket korlátozták, bezárták a színházakat, a nyomdák összezsugorodtak, és az olvasnivaló hatalmas Niagarájából a „tisztá” anyag alig szívárgó cseppei maradtak. Ó, még a „menekülés” szó is radikális volt, én mondom magának.

– Valóban?

– Igen. Azt mondták, hogy minden ember nézzen szembe a realitással. Nézzen szembe az Itt-tel és a Most-tal! Ami nincs, annak el kell tűnnie. Röptében le kell lőni az összes gyönyörű irodalmi hazugságot és a szárnyas képzeletet. Aztán egy vasárnap reggel, vagy harminc éve, 1975-ben,

felsorakoztatták őket egy könyvtár falához, falhoz állították a Mikulást és a Fejetlen Lovast és Hófehérkét és a Nagyszakállú Manót és Lúdanyót – ó, micsoda nyomorúság! –, és lelőtték őket, és elégették a papírvárakat és a békakirályfikát és az öreg királyokat és az embereket, akik boldogan éltek, míg meg nem haltak, mert persze tény volt, hogy senki sem élt boldogan, míg meg nem halt, és a hol volt, hol nem volt többé sehol sem volt. És a Fantomriksa hamvait szétszórták Ózzal, a csodák csodájával együtt. És Glindának és Ozmának a csontjait feldarabolták; és Szivárványtündért színeképelemzőbe szórták, és Babszem Jankót felszolgálták pürének egy biológusbálon. Az Égigérő Fát megfojtotta a bürokrácia bojtortánja. Csapkerózsikát egy tudós csókja ébresztette fel, és az injekcióstű végzetes szúrásától kiszenvedett. És Alizt megittatták valamivel egy üvegből, amitől olyan kicsi lett, hogy többé már nem tudta kiáltani, hogy „furcsul, egyre furcsul!”, és a tükröt betörték egy kalapáccsal, és elpusztították Szív királyt meg a Hamis Teknősbékát!

Kezét ökölbe szorította. Úristen, mintha csak most történt volna! Arca kipirult, levegő után kapkodott.

Mr. Bigelow elámult ezen a hosszú kitörésen. Pislogott, és végül megszólalt.

– Bocsánat, de nem tudom, hogy miről beszél. Nekem ezek csak nevek. Ahogy én tudom, az az égetés jó megoldás volt.

– Takarodjon innen! – ordította Stendahl. – Elvégezte a dolgát, hagyjon magamra, maga idióta!

Mr. Bigelow összeszedte az ácsokat, és eltávozott.

Mr. Stendahl egyedül állt a háza előtt.

– Ide figyeljete! – mondta a láthatatlan rakétáknak. – Én azért jöttem a Marsra, hogy lerázzalak benneteket, ti Tisztított Agyú emberek, de ti mindennap sűrűbb és sűrűbb rajokban repültök ide, mint a legyek a hulladéokra. Most majd megmutatom nektek. Jól megleckéztetek benneteket azért, amit Mr. Poe-val tettetek a Földön. Mától kezdve vigyázzatok! Üzemben van az Usher-ház.

És öklét rázta az égre.

A rakéta leszállt. Egy ember lépett ki belőle ruganyosan.

A házra nézett, és sűrke szeme nemtetszésről és bosszúságról árulkodott. Átlépdelt a védőárkon, és megállt a kis ember előtt.

– Ön Mr. Stendahl?

– Igen.

– Garrett vagyok, a Morális Légkör nyomozója.

– Szóval maguk, a Morális Légkör emberei is elértek a Marsra? Már tűnődtem, hogy hol maradnak.

– Múlt héten érkezünk. Hamarosan rendbe tesszük itt is a dolgokat, akárcsak a Földön. – A férfi igazolólapjával bosszúsán intett a ház felé. – Tegyük fel, hogy mesél nekem erről a házról, Mr. Stendahl.

– Ez egy kísértetkastély, ha úgy tetszik.

– Nem tetszik nekem, Stendahl, egyáltalán nem tetszik. A „kísértet” szó hangzása ugyanis.

– Pedig egyszerű. Ebben az évben, az Úr 2005. esztendejében építettem egy gépesített szentélyt. Rézdenevérek röpködnek benne elektronikus sugárnyalábokon, rézpatkányok surrannak a plasztikpincékben, robotcsontvázak táncolnak, robotvámírok, harlekinék, vérfarkasok és fehér fantomok támadnak életre a kémia és a találékonyság jóvoltából.

– Pont ettől féltém – mondta Garrett, és nyugodtan mosolygott. – Sajnos kénytelenek leszünk a házat lebontani.

– Tudtam, hogy kijönnek, amint megneszelik, hogy mi történt.

– Hamarább jöttem volna, de mi, a Morális Légkörnél, meg akartunk győződni a szándékairól, mielőtt beavatkozunk. A bontó- és égetőbrigád vacsoráig itt lehet. Éjfélre a házat a pinceszintig lebontják. Kissé bolondnak tartom magát, Mr. Stendahl. Nehezen kerestt pénzt költeni ilyen szeszélyekre... Hiszen legalább hárommillió dollárjába került...

– Négymillióba. De, Mr. Garrett, én huszonötmilliót örököltem igen fiatalon. Megengedhetem magamnak a pazarlást. Viszont szégyen, gyalázat, hogy alig egy órával a ház elkészülte után már itt vannak a magafajták

a bontóbrigáddal. Nem hagyhatná, hogy játsszak, mondjuk, legalább huszonnégy órát a játékkal?

– Ismeri a törvényt! Világos minden betűje! Se könyv, se ház, tilos mindennek az előállítása, ami bármely módon kísértetekre, vámpírokra, tündérekre vagy bármiféle képzeletbeli teremtményre utal. Maga sok bajt okozott már nekünk, Mr. Stendahl. Mindent feljegyeztünk. Húsz éve, a Földön. Maga meg a könyvtára!

– Igen, én meg a könyvtáram. Meg még néhány magamfajta. Ó, Poe-t már sok-sok éve elfelejtették, és Ózt és a többi teremtményt is. De nekem volt egy kis rejtekem. Néhányunknak volt magánkönyvtárunk, amíg maguk ki nem küldték az embereiket lángszórókkal és hamvasztókemencékkel, és elégették ötvenezer kötet könyvemet. Mintha máglyát gyújtanának a karneváli felvonulás alá, és filmeseinknek azt mondanák, hogy ha egyáltalán csinálnak valamit, filmesítsék meg újra és újra Ernest Hemingwayt. Istenem, hányszor láttam az *Akiért a harang szólt* filmen! Harminc változatban! Mind realista! Ó, realizmus! Ó, Itt, ó, Most, ó, pokol!

– A kesergéssel nem sokra megy.

– Magának részletes jelentést kell tennie, ugye, Garrett?

– Igen.

– Akkor, már csak kíváncsiságból is, jobb lenne, ha bejönne, és körülnézne. Egy perc az egész.

– Rendben van. Vezessen! Csak semmi trükk. Fegyver van nálam.

Az Usher-ház kapuja csikorogva kitárult. Nedves szél csapta meg őket. Szörnyű sóhajokat és nyöszörgést hallottak, mintha föld alatti kovácsfűjtató lélegezne az elveszett katakombákban. Patkány futott át a kőpadlón. Garrett felkiáltott, és belerúgott. A patkány felfordult; nejlombundájából fémbolhák hihetetlen hordája rajzott elő.

– Bámulusos! – Garrett lehajolt, hogy megnézze. Egy fülkében vén boszorka ült, viaszkezében narancsszín és kék cigánykártyák remegtek. Felkapta a fejét, zsíros kártyáit ütögette, és fogatlan szájából Garrettre huhogott.

– Halál! – kiáltotta.

– Hát éppen ez az, amire gondoltam – mondta Garrett. – Szánalmas.
– Megengedem, hogy maga égesse el!
– Igazán? – Garrettnek tetszett az ötlet. Azután elkomolyodott. – Úgy látom, mintha kissé könnyedén venné az egészet.

– Nekem elég öröm, hogy egyáltalán megteremtettem ezt a helyet. Hogy elmondhatom, hogy megtettem. Hogy középkori atmoszférát teremtettem egy modern és hitetlen világban.

– Némi fenntartással magam is csodálom a géniusát. – Garrett előtt ködfelhő gomolygott át sűgva-bűgva gyönyörű ködasszony alakjában. Egy nyirkos folyosó végében gép pörgött. Mint vattacukor-centrifugából szállt belőle a köd, és tovaúszott mormolva a csendes termek során.

Egy majom lépett elő a semmiből.

– Fogja meg! – kiáltotta Garrett.

– Ne féljen! – Stendahl megkopogtatta az állat fekete mellkasát. – Ez is robot. Réz csontváz és a többi, akár a boszorkány. Látja? – Félresimította a szőrt, s fémcsövek látszottak alatta.

– Igen. – Garrett félénken kinyújtotta a kezét, hogy megsimogassa. – De miért, Mr. Stendahl, mire való ez az egész? Mi szállta meg magát?

– A bürokrácia, Mr. Garrett. De most nincs időm megmagyarázni. A kormány majd elég hamar rájön. – Bólintott a majomnak. – Rendben van. Most.

És a majom megölte Mr. Garrettet.

– Készen vagyunk, Pikes?
Pikes felnézett az asztalról.

– Igen, uram.

– Ragyogó munka, Pikes.

– Hiszen azért kapom a fizetésemet, Mr. Stendahl – mondta Pikes hal-
kan, miközben felhúzta a robotember műanyag szemhéját, és beillesztette az üveg szemgolyót úgy, hogy a gumizmok pontosan fogják. – Így ni.

– Kiköpött Mr. Garrett.

– És vele mit csináljunk, uram? – Pikes a kőlap felé intett, amelyen holtan feküdt az igazi Mr. Garrett.

– Legjobb lesz, ha elégeti, Pikes. Két Mr. Garrettre nincs szükségünk, igaz?

Pikes a kerekeken a téglahamvasztóhoz gurította Mr. Garrettet.

– Isten vele! – Betolta Mr. Garrettet, és rácsapta az ajtót.

Stendahl a robot-Garretthez fordult.

– Mindent megértett, Garrett?

– Igen, uram. – A robot felült. – Visszatérek a Morális Légkörhöz. Kiegészítő jelentést adok be. Az akciót legalább negyvennyolc órára fel-függesztem. Közlöm, hogy alaposabb vizsgálat szükséges.

– Helyes, Garrett. Isten vele.

A robot kisietett Garrett rakétájához, beszállt, és elrepült.

Stendahl megfordult.

– Most pedig, Pikes, kiküldjük a meghívókat ma estére. Gondolom, jól szórakozunk majd, igaz?

– Tekintve, hogy húsz éve ezt várjuk, kitűnően.

Egymásra kacsintottak.

Hét óra. Stendahl az óráját nézte. Mindjárt itt az idő. Forgatta a pohár sherryt. Nyugodtan ült. Fölötte a tölgygerendák közt a gumihúsú, réztestű denevérek hunyorgattak és sivitottak. Feléjük emelte a poharát.

– A sikerre! – Azután hátradőlt, szemét lehunyta, és még egyszer átgondolta az egész ügyet. Micsoda élvezet lesz ez öregségére. Hogy visszafizetett az antiszeptikus kormánynak az irodalmi terrorért, a könyv-égetésekért! Ó, hogy nőtt benne a harag és a gyűlölet az évek során! Hogyan formálódott bénult agyában lassan a terv addig a napig, három évvel ezelőtt, amikor találkozott Pikesszal. Ó, igen, Pikes. Pikes, akiben a keserűség olyan mély, mint egy zöld savat tároló fekete, elszenesedett kút. Ki is volt Pikes? Csupán a legnagyobb mind közül. Pikes a tízezer arcú ember, a düh, a füst, kék köd, fehér eső, denevér, vízköpő gnóm,

szörnyeteg – ez Pikes. Jobb, mint az idősebb Lon Chaney? Stendahl töprengett. Estéről estére látta Chaney-t azokban a régi-régi filmekben. Igen, jobb, mint Chaney. Jobb, mint az a másik régi némafilmszínész. Hogy is hívták? Karloff? Sokkal jobb. Lugosi? Az összehasonlítás is méltatlan. Nem, Pikes csak egy van, és ő az az ember, akit megfosztottak mindenétől, nincs hová menjen a Földön, nem játszhat senkinek sem. Még azt is megtiltották, hogy magának játsszon a tükörben.

Szegény, megvert, tönkretett Pikes! Mit érezhetett akkor este, mikor megragadták a filmjeit, és mint a zsigereket kiszakították a kamerából, összegyűrték, kályhába gyömöszölték, és elégették? Volt-e ez olyan rossz érzés, mint amikor megsemmisítik az embernek ötvenezer pótolhatatlan könyvét? Igen, igen. Stendahl érezte, hogy kihűl a keze a mindent elborító dühtől. Mi is lett volna hát természetesebb, mint hogy végtelen kávéscsészék felett, számtalan éjfélékig együtt ültek és beszélgettek, és összes beszélgetésükből, keserű forrongásukból megszületett az Usher-ház.

A nagy templomi harang megkondult. A vendégek megérkeztek.

Mosolygott, eléjük ment, és üdvözölte őket.

Emlékezet nélkül, életnagyságban várakoztak a robotok. Zöld selymekben, erdei tavak színében, béka- és páfrányszínű selymekben várakoztak. Sárga hajjal, a nap és a homok színében várakoztak a robotok. Olajozottan, zselatinba süllyesztett bronzcső csontozatukkal feküdtek a robotok. A sem nem élők, sem nem holtak koporsóiban, deszkaládákban várták a metronómok, hogy meginduljanak. Kenőanyag és esztergált réz szaga érződött. Csend volt, akár a temetőben. Nemiség nélkül, de nemek szerint, a robotok. Névtelenül, de elnevezve, az emberség kivételével minden emberi tulajdonsággal felruházva, bámulták a robotok a „Vigyázat! Törékeny!” jelzésű ládák leszegezett fedelét, halálban, ami nem volt halál, mert hiszen sohasem volt élet! És most: a kihúzgált szegek éles csikorgása. A fedeleket fölemelték. Árnyék esett a ládákra, kezek olajozókannak gombjait nyomogatták. Felhúztak egy óraművet, csendes tiktakolás. Azután egy másikat,

majd még egyet, amíg az egész raktár hatalmas, duruzsoló órásboltta nem változott. Az üvegszemek forogtak a gumi szemhéjak alatt. Az orrcimpák kitágultak. Majom és fehér nyúl bundájába öltöztetett robotok keltek életre. Jansci és Juliska, a Fanyúvő és a Héttalvó, vízi hullák, rajtuk só és fehér tengeri moszat, elkékült akasztottak kifordult szemmel, teremtmények jégből és aranyfüstből, agyagtörpék és nádszáltündérek. Hegyforgató és Vízi Péter és Mikulás, előtte porhófellegek és Kékszakállú Herceg acetilénláng pofaszakállal, és kénfelhők, amelyekből zöld tűzormányok bukkantak elő, és mint pikkelyes, óriási szerpentin a Hétféjű Sárkány, hasában kemencével; kigördültek az ajtón, sivitottak, zakatoltak, fújtattak, zúgtak, mint a szél, majd elcsendesültek. Tízezer fedél nyílt. Az órásbolt az Usher-házba özönlött. Az éjszaka megtelt varázssal.

Meleg szellő lengedezett. A vendégek rakétái érkeztek, tüzessé világították az eget, őszi-ről tavaszra változtatták az időjárást.

A férfiak feketében, utánuk a nők művészi frizurákkal.

– Ez volna az Usher-ház?

– De hol a kapu?

Ebben a pillanatban megjelent Stendahl. Az asszonyok nevetgéltek és csacsogtak, Mr. Stendahl csendet intett. Megfordult, a kastély magas ablakára nézett, és felkiáltott:

*Ligetszépe, itt vagyok a torony alatt,
ligetszépe, ereszd le a szép hajadat!*

És fent egy gyönyörű leányzó kihajolt az ablakon az éjjeli szélben, és leeresztette aranyhaját. És a haj kibomlott, és létra lett belőle, melyen a vendégek nevetve felszálltak a házba.

Micsoda elsőrangú szociológusok! Milyen mély pszichológusok! Milyen roppant fontos politikai személyiségek, bakteriológusok és neurológusok! Ott álltak a csepegő, penészes falak között.

– Isten hozta mindnyájukat!

Mr. Tryon, Mr. Owen, Mr. Dunne, Mr. Lang, Mr. Steffens, Mr. Fletcher és még kéttucatnyian.

– Fáradjanak be.

Miss Gibbs, Miss Pope, Miss Churchill, Miss Blunt, Miss Drummond és még egy sereg ragyogó nő. Kiváló, kiváló emberek egytől egyig, a Fantáziakiküszöbölő Társaság tagjai, Karnevál Herceg száműzésének propagálói, szalmabáberpszselők, denevérpusztítók, könyvégetők, fáklya-hordozók, makulátlan állampolgárok, akik csak addig vártak, míg a durva emberek feljöttek, és eltemették a Mars-lakókat, és megtisztították a városokat, és felépítették az új városokat, és megjavították az utakat, és megteremtették a közbiztonságot. És ezután, mikor minden a legjobb úton volt a biztonsághoz, megjelentek a játékrontók, a higanykrómvérűek és jódszínzeműek a Morális Légkörükkel, és kiadagolták a jóságot mindenkinék. És ezek mind a barátai voltak. Igen, óvatosan, nagyon óvatosan megközelítette őket, és megbarátkozott velük mindegyikkel még a Földön, tavaly.

– Isten hozta önöket, a halál hatalmas csarnokaiban! – kiáltotta.

– Hé, Stendahl, ez meg micsoda?

– Majd meglátják. Mindenki vetkőzzön le. Az öltözőfülkék ott vannak oldalt. Öltözzenek át az ott talált jelmezekbe. Férfiak jobbra, hölgyek balra.

Az emberek kényszeredetten álldogáltak.

– Maradjunk? – kérdezte bizonytalanul Miss Pope. – Nem tetszik nekem az egész. Már-már az istenkáromlást súrolja.

– Szamárság, hiszen csak jelmezbál!

– Teljesen törvényellenesnek látszik. – Mr. Steffens körbeszimatolt.

– Ugyan már – nevetett Stendahl. – Szórakozzanak, érezzék jól magukat. Holnapra az egész rom lesz. Parancsoljanak az öltözőfülkékbe!

A ház élettel és színnel telt meg. Pojácák csilingeltek csörgősapkájukkal, fehér egerek táncoltak miniatűr francianégyest pici hegedűkön pici vonókkal játszó törpék muzsikájára, zászlók bomlottak ki a kormos

gerendákból, felhőrajokban röpködtek a denevérek a hideg, erős habzóbort ontó szökőkútfigurák fölött. Patak csörgedezett. A vendégek belekóstoltak: sherry volt. Kiözönlöttek az öltözőfülkékből, más korok figuráivá alakultak, arcukat dominó takarta. Felvették a jelmezt, és elvetették a fantázia és a borzalom elleni minden fenntartásukat. A nők piros estélyi ruhában sétálgattak és nevetgéltek. A férfiak körülöttük táncoltak. És a falakon emberek nélkül is mozgó árnyékok jelentek meg, és itt-ott tükrök álltak, amelyek nem mutattak semmit.

– Mindnyájan vámpírok vagyunk! – nevetett Mr. Fletcher. – Halottak egytől egyig!

Hét csodás terem volt, mindegyik más színű, egy kék, egy bíborpiros, egy zöld, narancsszín, fehér, a hatodik lila és a hetedik fekete bársonykárpittal borított. Ebben a teremben óriási ébenfa óra állott, érctüdejéből minden órában hang kelt életre. Ezekben a termekben futkároztak a vendégek, végül már részegen a robotfantáziák között. Mormoták és Részeg Kefekötők, Trollok és Óriások, Fekete Macskák és Fehér Királynők között, és táncoló lábuk alatt a padlóba rejtve az Áruló Szív lüktetett egyhangú dobogással.

– Mr. Stendahl. Mr. Stendahl. – Suttogás. Halálfejű szörny állt a könyökénél. Pikes volt. – Mondanom kell valamit négyszemközt.

– Mi van?

– Nézze! – Pikes kinyitotta csontvázmarkát. Néhány félig megolvadt, füstös kerék, csavaranya, kerékfog és csavar volt benne.

Stendahl bosszúsán vizsgálta a tárgyakat. Azután Pikest az egyik folyosóra vonta.

– Garrett? – suttogta.

Pikes bólintott.

– Egy robotot küldött maga helyett. A hamvasztó tisztításakor, alig egy perce találtam.

A vészjósító fogaskerekekre bámultak.

– A rendőrség minden pillanatban itt lehet – mondta Pikes. – Meghiúsul a tervünk.

– Várjunk csak. – Stendahl kinézett a sárga, kék és narancsszínű kavargásba. A zene hullámzott a ködös termekben. – Gondolhattam volna, hogy Garrett nem lesz bolond maga jönni. Figyeljen csak.

– Van valami?

– Semmi. Még semmi baj. Garrett küldött egy robotot. Nos, mi visszaküldtünk egy másikat. Ha nem ellenőrzi nagyon alaposan, nem veszi észre a cserét.

– Természetesen.

– Legközelebb személyesen jön. Most már azt hiszi, hogy biztonságos. Sőt bármely percben itt lehet. Még bort, Pikes!

A nagy harang megszólalt.

– Megjött. Lefogodom. Menjen, bocsássa be Mr. Garrettet!

Ligetszépe leeresztette aranyhaját.

– Mr. Stendahl?

– Mr. Garrett? Az igazi Mr. Garrett?

– Az. – Garrett körüljártatta szemét a nedves falakon és a kavargó tömegen. – Gondoltam, legjobb lesz, ha magam nézem meg ezt a dolgot. Az ember nem bízhat a robotokban. Különösen nem *mások* robotjaiban. Mindenesetre óvatosságból már intézkedtem, és iderendeltem az épületbontókat. Egy óra múlva itt lesznek, és kiverik a támfákat ez alól a rémes hely alól.

Stendahl meghajolt.

– Köszönöm, hogy megmondta. – Befelé tessékelte. – Addig is időtöltésül szórakozhat egy keveset. Bort?

– Nem, köszönöm. Mi történik itt? Milyen mélyre sülljedhet az ember?

– Nézze meg maga, Mr. Garrett.

– Gyilkosság – mondta Garrett.

– A legaljasabb gyilkosság – helyeselt Stendahl. Egy nő sikoltott. Miss Pope futott oda, arca fehér, mint a fal.

– Iszonyatos, hogy mi történt ebben a percben! Láttam, amint egy majom megfojtotta Miss Bluntot, és begyömöszölte a kéménybe!

Odanéztek, és látták, hogy hosszú, szőke haj lóg ki egy kandalló kürtőjéből.

Garrett felkiáltott.

– Borzalmas! – zokogott Miss Pope, azután elhallgatott, szeme kitágult, és megfordult. – Miss Blunt!

– Igen – válaszolt Miss Blunt nyugodtan.

– De hiszen éppen most láttam, amint begyömöszölték a kürtőbe.

– Az a robotképmásom volt – nevetett Miss Blunt. – Ügyes utánzat!

– De, de...

– Ne sírjon, drágám! Nincs semmi bajom. Hadd nézzem csak. Jé, tényleg ott vagyok! Ott a kürtőben! Ahogy mondta. Hát nem vicces?

Miss Blunt nevetve továbbsétált.

– Egy kortyot, Garrett.

– Azt hiszem, kérek. Ez kiborított. Úristen, micsoda hely. Rászolgált a lebontásra. Egy pillanatra már...

Garrett ivott.

Újabb sikoltás. Négy fehér nyúl a vállán vitte lefelé Mr. Steffent egy lépcsőn, amely varázslatosan, hirtelen megnyílt a padlóban. Levitték Mr. Steffent egy kútba, és egy padra szíjazva ott hagyták egy hatalmas, borotvaéles inga alatt, amely most jobbra-balra lengett, mind lejjebb, lejjebb ereszkedett, és feltartóztathatatlanul, egyre közeledett a vonagló testhez.

– Az én volnék ott lent? – kérdezte Mr. Steffens Garrett vállánál. A mély kút fölé hajolt. – Milyen különös, milyen furcsa, mikor önmagát látja meghalni az ember!

Az inga lecsapott.

– Milyen realiztikus! – mondta Mr. Steffens, és elfordult.

– Még egy pohárral, Mr. Garrett?

– Igen, kérek.

– Nem tart sokáig, az épületbontók mindjárt itt lesznek.

– Hála istennek.

És most harmadszor is sikoly.

– Mi az már megint? – kérdezte Garrett rosszállóan.

– Most én vagyok soron – mondta Miss Drummond. – Odanézzzen!

És egy másik sikoltozó Miss Drummondot szögeltek koporsóba, és dobtak a padló alatti üregbe.

– Hiszen én emlékszem erre! – A Morális Légkör nyomozója levegőért kapkodott. – A régi, tiltott könyvekből! Az elsietett temetés! És a többire is! A mélykút, az inga, a majom, a kémény, a Morgue utcai kettős gyilkosság! Igen, igen, egy könyvből, amit elégettem!

– Még egy pohárral, Garrett. No, csak nem remeg a keze?

– Te jóisten, magának aztán van fantáziája, mi?

Álltak, és öt ember halálát nézték végig: az egyik egy sárkány torkában lelte vesztét, a többieket a fekete tóba dobták, ahol elmerültek és eltűntek.

– Nem akarja látni, hogy mit terveztünk magának? – kérdezte Stendahl.

– Miért ne? – mondta Garrett. – Az már nem változtat a dolgon. Úgyis felrobbantjuk az egész átkozott házat. Undorító!

– Akkor gyerünk! Erre.

Levezette Garrettet a földszintre, azután számos folyosón, hosszú és kanyargós csigalépcsőkön mentek lefelé, míg végül megálltak a katakombák nyirkos talaján.

– Mit akar itt lent mutatni? – kérdezte Garrett.

– A maga megöletését.

– A másolatát?

– Igen. És még valamit.

– Mit?

– Az amontilladót – mondta Stendahl; előrement, és lobogó lámpát tartott magasra. Egymásra hányt csontokkal szegélyezett falak mentén haladtak, Garrett orrához tartotta a kezét, utálkozva fintorgott.

– A micsodát?

– Nem hallott még az amontilladóról?

– Nem én.

– Nem ismeri? – Stendahl egy fülkére mutatott.

– Ismernem kellene?

– És ezt? – Stendahl mosolygott, és egy vakolókanalat húzott elő köpönye redői közül.

– Mi ez?

– Menjünk – mondta Stendahl.

Beléptek a fürkébe. A sötétben Stendahl a láncokat a félig ittas emberre kapcsolta.

– Az istenit, mit csinál? – ordított Garrett, és a láncokat rázta.

– Éppen tréfás kedvemben vagyok. Ne szakítson félbe valakit, mikor az éppen tréfálgozik: ez udvariatlanság. Nohát.

– Maga ideláncolt engem.

– Oda bizony.

– És mit akar csinálni?

– Itthagynom.

– Ne hülyéskedjen.

– Nagyon jó kis hülyeség.

– Hol van a hasonmás? Nem nézzük meg a megöletését?

– Nincs hasonmás.

– De a többieknél...

– A többiek halottak. Akiket látott meghalni, azok igazi emberek voltak. A nézők voltak a robotmásolatok.

Garrett hallgatott.

– Magának most azt kell mondania: „Montresor, az isten szerelmére!” – mondta Stendahl. – És én azt válaszolom: „Úgy van, úgy... az isten szerelmére.” Nem mondja? Gyerünk, mondja!

– Maga barom.

– Hát rá kell beszélmem? Mondja! Mondja, hogy „Montresor, az isten szerelmére!”.

– Nem mondom, maga idióta. Engedjen ki innen! – Most már kijózanodott.

– Itt van. Tegye fel! – Stendahl bedobott valami csengő-bongó holmit.

– Mi ez?

– Csörgősipka. Ha felteszi, lehet, hogy kieszem.

– Stendahl!

– Azt mondtam, tegye fel.

Garrett engedelmeskedett. A csengők csilingeltek.

– Nem úgy érzi, mintha mindez már megtörtént volna? – kérdezte Stendahl, közben dolgozni kezdett a vakolókanállal, malterrel és téglával.

- Mit csinál?
- Befalazom. Itt egy sor. Itt a második sor.
- Maga örült.
- Erről nem vitatkozom.
- Ezért törvény elé kerül.

Megkoppantott egy téglát, és dúdolva a nedves malterba nyomta.

A sötétedő fülkéből most ordítás és a lánc nekidühödt, eszeveszett csörgése hallatszott. A téglafal emelkedett.

– Toporzékoljon még, kérem! – mondta Stendahl. – Hadd legyen jó az előadás.

– Engedjen ki, engedjen ki!

Már csak az utolsó téglá hiányzott. Az ordítás nem szakadt meg.

– Garrett – szólította Stendahl csendesen. Garrett elhallgatott. – Garrett – mondta Stendahl –, tudja, miért csináltam ezt magával? Mert elégette Mr. Poe könyveit anélkül, hogy igazán elolvasta volna őket. Elfogadta mások tanácsát, hogy el kell égetni őket. Másképpen tudnia kellett volna, hogy mire készülök, mikor ide lejöttünk az előbb. A tudatlanság végzetes, Mr. Garrett.

Garrett hallgatott.

– Szeretném tökéletesen csinálni – mondta Stendahl, és a lámpa sugarával megvilágította a fal mögött vergődő alakot. – Csilingeltesse lágyan a csengőket. – A csengők megszörrentek. – Na most, ha elmondja, hogy „Montresor, az isten szerelmére!”, lehet, hogy szabadon bocsátom.

A férfi arca a fénybe emelkedett. Még tétovázott. Azután groteszkül utánamondta:

– Montresor, az isten szerelmére!

– Ó! – sóhajtott Stendahl szemét lehunyva. Berakta az utolsó téglát a helyére, és szorosán bevakolta. – *Requiescat in pace*, kedves barátom.

Sietve elhagyta a katakombákat. A hét teremben éjféli zengésével mindent megállított az ébenfa óra. Megjelent a Vörös Halál.

Stendahl egy percig figyelmesen az ajtóra nézett. Azután kifutott a házból, keresztül a védőárkon, a várakozó helikopterhez.

- Kész, Pikes?
- Kész.
- Akkor jöhet a vég.

Mosolyogva nézték a nagy házat. Középen lassan megrepedt, mintha földrengés volna, és miközben Stendahl bámulta a nagyszerű látványt, hallotta, amint mögötte Pikes csendesen hangsúlyozva szavalja:

„...agyam elszédült, amint a hatalmas falakat szétesni láttam – hosszú, viharos, robbanó hang támadt, mintha ezer vízesés zuhanna, s a mély és poshadt tó vize lábam alatt komoran és némán zárult össze az Usher-ház romjai fölött.”

A helikopter a poshadt tó fölé emelkedett, és elrepült nyugat felé.

2005. augusztus. Az öregek

Mi sem természetesebb, mint hogy végül öregek is érkeztek a Marsra a lármás úttörők, a nagy fene okosok, a hivatásos utazók és az új táplálékot kereső romantikus egyetemi előadók nyomában. És a kiszáradt, törékeny emberek, akik idejüket szívverésük megfigyelésével és pulzusuk tapogatásával és orvosságuk szopogatásával töltötték, ezek az emberek, akik egykor párnás kocsiban utaztak Kaliforniába novemberben és harmadosztályú gőzösön Olaszországba áprilisban, az aszaltszilva-emberek, a múmiaemberek is megérkeztek végül a Marsra...

2005. szeptember. A Mars-lakó

A Kék Hegyek magasra tornyosultak az esőben, és az eső a hosszú csatornába zuhogott, az öreg LaFarge meg a felesége pedig kiálltak a ház elé, hogy nézzék.

– Az első eső ebben az évszakban – jegyezte meg LaFarge.

– Jó kis eső – mondta a felesége. – Nagyon jól jön.

Becsukták az ajtót. Bent kezüket melengették a tűznél. Dideregtek. Messze, az ablakon át látták, hogy csillog az eső a rakéta oldalán, amely idehozta őket a Földről.

– Csak egyvalami hiányzik – mormolta LaFarge, és a kezét nézte.

– Mi? – kérdezte a felesége.

– Bárcsak magunkkal hozhattuk volna Tomot is!

– Ó, igazán, Lafe.

– Nem kezdem újra, ne haragudj.

– Azért jöttünk ide, hogy békében élvezzük az öregségünket, nem azért, hogy Tomra gondoljunk. Olyan régen meghalt már, próbáljuk meg elfelejteni őt is és mindent, ami a Földön történt.

– Igazad van – mondta a férfi, és tenyerét megint a tűz felé fordította. Belebámult a tűzbe. – Nem beszélek róla többé. Csak hiányozni fog a vasárnapi utazás a Zöld Pázsit Parkba, hogy virágot tegyek a sírjára.

A kék eső gyengéden kopogott a tetőn.

Kilenc órakor lefeküdtek, és csendesen pihentek kéz a kézben: az ötvenöt éves férfi és a hatvanéves asszony az esős sötétségben.

- Anna? – szólt halkán a férfi.
 - Tessék!
 - Nem hallottál valamit?
- Figyelték az eső és a szél hangját.
- Semmit – mondta az asszony.
 - Valaki füttyült.
 - Nem, nem hallottam.
 - Felkelek, mindenesetre megnézem.

Felvette házikabátját, átment a házon a külső ajtóig. Habozva kitárta az ajtót, és az eső hidegen hullott az arcára. Fújtt a szél.

Az ajtó előtt a teraszon kicsiny alak állt.

Villám hasította át az eget, és a fény fehér villanása megvilágította a teraszon az öreg LaFarge-ra tekintő arcot.

– Ki van ott? – kiáltotta LaFarge remegve. Semmi válasz. – Ki az? Mit akarsz? – Még mindig semmi hang.

A férfi gyengének, fáradtnak, bénának érezte magát.

– Ki vagy? – kiáltotta.

Felesége mögéje lépett, és megfogta a karját.

– Miért kiabálsz?

– Egy kisfiú áll az udvaron, és nem válaszol – mondta remegve az öregember. – Éppen olyan, mint Tom...

– Gyere lefeküdni. Álmodtál.

– De hiszen ott van, nézd csak!

Szélesebbre tárta az ajtót, hogy az asszony is lássa. Hideg szél fújtt, vékony eső szitált a földre, és az az alak ott állt, és nagy szemekkel nézett rájuk. Az öregasszony az ajtóba kapaszkodott.

– Menj el! – hessegette. – Menj el!

– Nem olyan, mint Tom? – kérdezte az öregember.

Az alak nem mozdult.

– Félek – mondta az öregasszony. – Zárd be az ajtót, és gyere lefeküdni. Nem akarom, hogy bármi közöm legyen hozzá.

Halkan nyöszörögve visszahúzódott a hálószobába. Az öregember ott állt, a szél az arcába csapta a hideg esőt.

– Tom – szólt halkan –, Tom, ha te vagy az, ha valami csoda történt, és te vagy az, Tom, nem zárom be az ajtót. És ha fázol, és be akarsz jönni megmelegedni, gyere be később, és feküdj le a tűzhelynél, van ott néhány prémszőnyeg.

Becsukta az ajtót, de nem zárta kulcsra.

Felesége érezte, hogy visszafekszik az ágyba, és összerázkódott.

– Borzasztó éjszaka! Olyan öregnek érzem magam – mondta sírva.

– No, no – csitította a férfi, és átkarolta. – Aludj.

Hosszú idő után az asszony elaludt.

És ahogy LaFarge figyelt, hallotta, hogy a külső ajtó igen halkan kinyílik, a szél és az eső besuhan, és az ajtó becsukódik.

Halk lépteiket hallott a tűzhelynél, és csendes lélegzést.

– Tom – mondta magának.

Villámlott, és a fény kettéhasította a sötétséget.

Nagyon meleg napra ébredtek.

Mr. LaFarge kinyitotta a nappali ajtaját, és gyorsan körülpillantott. A szőnyegek üresen heverték a tűzhely előtt. LaFarge felsóhajtott.

– Öregszem – mondta. Kiment, hogy tiszta vizet hozzon a csatornából a mosakodáshoz. A külső ajtónál majdnem fellökte Tomot, aki egy színültig teli vödört cipelt befelé.

– Jó reggelt, apa!

– Jó reggelt, Tom. – Az öregember félreállt. A fiú mezítláb keresztülisetett a szobán, letette a vödört, és mosolyogva megfordult.

– Isteni időnk van.

– Igen... – mondta az öregember hitetlenül. A fiú otthonosan viselkedett. Az arcát kezdte mosni a vízben.

Az öregember előbbre lépett.

– Tom, hogy kerülsz ide? Élsz?

– Miért ne élnék? – nézett fel a fiú.

– De, Tom, a Zöld Pázsit Park minden vasárnap, a virágok és...

LaFarge-nak le kellett ülnie. A fiú hozzálépett, megállt előtte, és megfogta a kezét. Az öregember megszorította a fiú szilárd, meleg ujjait.

– Valóban itt vagy? Hát nem álom?

– Akarod, hogy itt legyek, nem? – tekintett rá aggódalmasan a fiú.

– Igen, Tom, igen.

– Akkor miért kérdezősködsz? Fogadj el!

– De az anyád. A megrendülés...

– Ne aggódj, apa! Az éjszaka énekeltem nektek. Úgyhogy biztosan elfogadtok engem, különösen ő. Tudom, mi a megrázkódtatás. Várj, amíg kijön, majd meglátod. – Nevetett; bodros, szőke feje beleremegett. Szeme kék volt, és nagyon tiszta.

– Jó reggelt, Lafe, jó reggelt, Tom. – Anya kilépett a hálószobából, haját kontyba tűzte. – Ugye milyen szép idő van?

Tom megfordult, és apjára nevetett.

– Látod?

Nagyon jól ebédeltek hármasan a ház mögötti árnyékban. Mrs. LaFarge talált egy üveg régi napraforgóbort, és mindnyájan ittak belőle. Mr. LaFarge még sohasem látta felesége arcát ilyen ragyogónak. Ha gondolatban kételkedett is Tomban, hangosan nem mondta. Neki ez tökéletesen természetes volt. És lassan LaFarge is természetesnek látta.

Míg anya leszedte az edényeket, LaFarge a fiához hajolt, és bizalmasan megkérdezte:

– Hány éves vagy most, fiam?

– Nem tudod, apa? Hát tizennégy!

– Ki vagy te valójában? Nem lehetsz Tom, de valaki vagy. Kicsoda?

– Ne! – A fiú ijedten arcához kapta a kezét.

– Nekem megmondhatod – szólt az öregember. – Én megértem. Mars-lakó vagy, ugye? Hallottam mesélni a Mars-lakókról, de semmi biztosat nem tudok. Történeteket arról, hogy milyen ritkák, és ha közénk jönnek, földi ember képében jönnek. Van benned valami: Tom vagy, és mégsem vagy ő.

– Miért nem tudsz kérdés nélkül elfogadni? – kiáltott a fiú. Tenyerébe rejtette az arcát. – Ne kételkedj, kérlek, ne kételkedj bennem! – Elfordult, és elfutott az asztaltól.

– Tom, gyere vissza!

De a fiú csak futott a csatorna mentén a távoli város felé.

– Hová megy Tom? – kérdezte Anna, mikor visszajött a tányérokért. Férje arcába nézett. – Megbántottad valamivel?

– Anna – mondta a férfi, és megfogta az asszony kezét. – Anna, emlékszel a Zöld Pázsit Parkra, arra a vásárra és Tom tüdőgyulladására?

– Miket beszélsz? – nevetett az asszony.

– Nem fontos – mondta a férfi csendesen. A távolban, ahol Tom futott a csatorna partján, porzott a föld.

Délután ötkor, napnyugtakor, Tom visszatért. Kétkedően nézett apjára.

– Akarsz valamit kérdezni tőlem? – tudakolta.

– Nincs kérdésem – felelte LaFarge.

A fiú fehér mosolya felvillant.

– Nagyszerű!

– Hol jártál?

– A város közelében. Kis híja, hogy nem jöttem vissza. Majdnem... – a fiú kereste a megfelelő szót – csapdába estem.

– Miféle csapdába?

– Elmentem egy kis bádogház mellett a csatornánál, és majdnem úgy alakult, hogy sohasem tudtam volna visszajönni hozzátok. Nem tudom, hogyan magyarázzam, nincs rá szavam, nem tudom elmondani, magam sem értem. Különös dolog, nem szeretnék beszélni róla.

– Akkor ne beszéljünk róla. Jobb lesz, ha mosakszol. Vacsorázunk.

A fiú már szaladt is.

Alig tíz perccel később csónak siklott lefelé a csatorna sima tükreán. Magas, fekete hajú, vékony ember hajtotta egy rúddal, kényelmesen nekidőlve.

– Jó estét, LaFarge bátyám – mondta, és megállt a munkában.

– Jó estét, Saul, mi újság?

– Ma este sok újság van. Ismeri azt a Nomland nevű fickót, aki itt lejjebb lakik a csatorna mellett egy bádognyíróban?

LaFarge megdermedt.

– Ismerem.

– Tudja, hogy micsoda gazfickó volt?

– Azt beszélük, azért jött el a Földről, mert megölt valakit.

Saul a vizes rúdra támaszkodott, úgy nézett LaFarge-ra.

– Tudja, hogy hívták, akit megölt?

– Gillingsnek, nem?

– Úgy van, Gillingsnek. No, körülbelül két órája ez a Mr. Nomland beszaladt a városba, ordítózott, hogy látta Gillingset élve itt a Marson, ma délután. Rá akarta beszélni a hatóságokat, hogy zárják börtönbe, mert nincs biztonságban. A hatóság persze nem zárta be. Erre Nomland hazament, és húsz perccel ezelőtt, ahogy hallom, pisztollyal föbe lőtte magát. Éppen onnan jövök.

– Hát, hát... – motyogta LaFarge.

– Milyen furcsa dolgok esnek – mondta Saul. – No, jó éjszakát, LaFarge.

– Jó éjszakát.

A csónak továbbcsiklott lefelé a csatorna sima tükreán.

– Meleg a vacsora – hívta az öregasszony.

Mr. LaFarge leült a vacsorához, és kezében a késsel átnézett Tomra.

– Mit csináltál ma délután, Tom?

– Semmit – válaszolta Tom tele szájjal. – Miért?

– Csak épp tudni akartam. – Az öregember begyűrte asztalkendőjét.

Este hétkor az öregasszony a városba akart menni.

– Hónapok óta nem jártam ott – mondta.

De Tom ellenkezett.

– Félek a városban – mondta. – Az emberek. Nem akarok odamenni.

– Micsoda beszéd ez egy nagyfiútól! – szólt rá Anna. – De nem hallgatsz rád. Velünk jössz, és kész.

– Anna, ha a fiú nem szeretne... – kezdte az öregember. De az asszony-nyal nem lehetett vitatkozni. Beterelte őket a csónakba, és már siklottak is tova a csatornán az esti csillagok alatt. Tom a hátára feküdt, szemét lehunyta. Nem lehetett tudni, hogy alszik-e, vagy sem. Az öregember állandóan figyelte, és tűnődött. Ki lehetsz, gondolta, akinek éppen olyan nagyon kell a szeretet, mint nekünk? Kicsoda és micsoda, hogy magányosságában az idegen táborba jön, átveszi az emlékezetből a hangot és az arcot, és itt van közöttünk, befogadtuk, és végül boldog? Milyen hegyekből, melyik barlangból, milyen kivesző emberfajtából való, amely megmaradt e világon, mikor a rakéták megérkeztek a Földről? Az öregember a fejét csóválta. Sohasem tudhatja meg. Ez a valaki végül is Tom, tökéletes Tom.

Az öregember a város felé nézett, és rossz sejtelmei támadtak, de azután gondolatban ismét visszatért Tomra és Annára. Lehet, hogy rossz, ha Tomot akár csak rövid ideig is magunknál tartjuk, hiszen ebből csak baj és bánat származhat, de hogy mondhatnánk le éppen arról, amit annyira szeretnénk, még ha csak egy napig marad is, és ha elmegy, az űr még üresebb, a sötét éjszaka még sötétebb, az esős éjszaka még nyirkosabb lesz? Ugyanúgy kívánhatnánk azt is, hogy mondjunk le az evésről, mint ahogy róla.

Elnézte a csónak aljában békésen szendergő fiút. A fiú nyöszörgött:

– Az emberek – mormolta álmában. – Átváltozás, csupa átváltozás! Csapdák...

– No, no, fiacskám! – LaFarge megsimogatta a fiú lágy fürtjeit, és Tom megnyugodott.

LaFarge kiségitette feleségét és fiát a csónakból.

– Megérkeztünk! – mondta Anna, és mosolygott a sok fénytől, a bárók-ból áradó zenétől, a zongorák és lemezjátszók hangjától és az emberektől, akik karonfogva sétáltak a zsúfolt utcákon.

– Szeretnék otthon lenni – mondta Tom.

– Azelőtt sosem beszéltél így – mondta az anya. – Mindig szeretted a szombat esti városnézést.

– Maradj mellettem – suttogta Tom. – Nem akarok csapdába esni.
Anna meghallotta.

– Miket beszélsz? Gyerünk csak!

LaFarge észrevette, hogy a fiú a kezébe kapaszkodik. Megszorította a gyerek kezét.

– Itt vagyok, Tommy boy. – Nézte a sürgő-forgó tömeget, és őt is elfogta az aggodalom. – Nem maradunk sokáig.

– Ne butáskodj, itt töltjük az estét – mondta Anna.

Átmentek az egyik utcán, és három részeg került az útjukba. Összekavarodtak, elszakadtak egymástól, ide-oda forogtak, és végül LaFarge döbbenetesen megállt.

Tom eltűnt.

– Hol van? – kérdezte ingerülten Anna. – Mindig elfutkos egyedül, ha csak alkalmat talál. Tom! – kiáltotta.

Mr. LaFarge sietve átnyomakodott a tömegen, de Tom nem volt sehol.

– Majd visszajön, biztos a csónaknál lesz, mikor hazaindulunk – mondta Anna szilárdan, és férjét a mozihoz kormányozta. A tömegben hirtelen kavarodás támadt, egy férfi és egy nő rohant el LaFarge mellett. Felismerte Joe Spauldingot és a feleségét. Eltűntek, mielőtt szólhatott volna nekik.

Aggodalmasan hátra-hátranézve megvette a mozijegyeket, és hagyta, hogy felesége bevezesse a mozi nem kívánt sötétjébe.

Tizenegy órakor Tom nem volt a csónaknál. Mrs. LaFarge halottfehérre sápadt.

– Na, anya – mondta LaFarge –, ne nyugtalankodj! Megkeresem. Várj meg.

– Siess, siess! – Az asszony hangja beleveszett a víz csobogásába.

Kezét zsebre dugva járta az éjszakai utcákat. Körös-körül a fények sorra kialudtak. Néhány ember még könyökölt az ablakokban, mert az éjszaka meleg volt, pedig az égen viharfelhők sötétedtek a csillagok között. Ahogy járkált, eszébe jutott, hogy a fiú állandóan csapdáról beszélt, és hogy félt

a tömegtől és a várostól. Nem volt semmi értelme, gondolta az öregember fáradtan. Lehet, hogy a fiú örökre eltűnt, talán nem is létezett soha. LaFarge befordult az egyik sétányra, és a házszámokat nézegette.

– Helló, LaFarge.

Egy férfi ült az egyik kapuban, és pipázott.

– Helló, Mike.

– Összezdördültetek az asszonnyal, és most kísétálod?

– Nem. Csak sétálok.

– Az ember azt hinné, elvesztettél valamit. Egyébként, ha már veszteségekről beszélünk, valaki megkerült ma este. Ismered Joe Spauldingot? Emlékszel a lányára, Laviniaára?

– Igen. – LaFarge-on végigfutott a hideg. Visszatérő álomnak tűnt az egész. Előre tudta a szavakat, tudta, mit fog hallani.

– Lavinia ma este hazajött – mondta Mike, és fújta a füstöt. – Emlékszel ugye, hogy egy hónapja eltűnt a halott tenger fenekén? Megtalálták a holttestét, legalábbis azt hitték, hogy ő volt erősen felozlott állapotban, és a Spaulding család valósággal összeomlott. Joe azóta is állandóan mondogatta, hogy a leánya nem halhatott meg, az nem az ő teste volt. És képzeld csak, igaza lett! Lavinia ma este megjelent.

– Hol? – LaFarge érezte, hogy lélegzete meggyorsul, szíve örülten dobogni kezd.

– A Fő utcán. Spauldingék éppen jegyet vettek a moziba. És egyszerre csak a tömegben felbukkant Lavinia. Szép jelenet lehetett. A leány először nem ismerte meg őket. Egy fél utcán át kísérték, és beszéltek hozzá, míg visszatért az emlékezete.

– Te is láttad a leányt?

– Nem, de hallottam énekelni. Emlékszel, hogyan énekelte a *The Bonnie Banks of Loch Lomond*? Hallottam, ahogy az előbb eldalolta az apjának odaát, a házukban. Jólesett hallani. Micsoda szép lány! Hát nem borzasztó, gondoltam, hogy meghaljon? És most, hogy előkerült, megint szép a világ. Mi van veled? Rosszul vagy, úgy látszik. Gyere, igyál egy korty whiskyt!

– Köszönöm, nem kérek, Mike. – Az öregember továbbment. Hallotta, hogy Mike jó éjszakát kíván, de nem válaszolt – szemét az emeletes házra meresztette, látta magas kristálytetején az élénkpiros marsvirágok hajladozó-susogó bokrait. Hátról a kert felől csavart vasoszlopos erkélye volt a háznak, az ablakok világítottak. Későre járt, és ő csak arra gondolt, hogy mi lesz Annával, ha Tomot nem viszi haza. Borzasztó lesz a második csapás, ez a második halál – hogy viseli majd? Emlékszik-e még az első halálra is, és erre az álomra és a hirtelen eltűnésre? Ó, istenem, meg kell találnom Tomot, különben mi lesz Annával? Szegény Anna, ott vár a csónaknál. Megállt, és felemelte a fejét. Valahol fent gyöngéd hangok jó éjszakát kívántak egymásnak, ajtók csukódtak, fények hunytak, és halk énekszó zsongott tovább.

Egy perc múlva kilépett az erkélyre a tizennyolc éves forma, szép leány. LaFarge felszólt hozzá a susogó szélben.

A leány megfordult és lenézett.

– Ki van ott? – kiáltotta.

– Én vagyok – mondta az öregember, de ráébredt, hogy válasza ostoba és furcsa, és elhallgatott, bár mozgott a szája. Kiáltson fel neki, „Tom, fiam, az apád vagyok”? Mit mondjon neki? Azt hiheti, hogy őrült, és hívja a szüleit.

A leány előrehajolt a kiömlő fényben.

– Tudom, ki vagy – mondta halkan. – Kérlek, menj, nem tehetsz semmit.

– Velem kell jönnöd! – szaladt ki LaFarge száján, még mielőtt megakadályozhatta volna.

Az alak a holdfényből visszahúzódott az árnyékba – így már nem láthatta, csak pusztá hang volt. – Nem vagyok többé a fiad – mondta a hang. – Nem lett volna szabad a városba jönnünk.

– Anna a csónaknál vár!

– Sajnálom – mondta nyugodtan a hang. – Mit tehetek? Itt boldog vagyok, szeretnek, ugyanúgy, ahogy ti szerettetek. Az vagyok, ami vagyok, és elfogadom, amit kaphatok. Most már késő, megfogtak.

– De mi lesz Annával? Gondolj a megrázkódtatásra!

– Nagyon erősek a gondolatok ebben a házban; úgy érzem, mintha börtönben volnék. Nem tudok visszaváltozni.

– Te Tom vagy, te Tom voltál, nem? Nem tréfálhatsz egy öregemberrel, te nem lehetsz igazán Lavinia Spaulding!

– Én egyik sem vagyok, csak önmagam. Bárhol vagyok, más vagyok, és most olyan valaki lettem, akit nem változtathatsz vissza.

– De a városban nem vagy biztonságban. Jobb neked kint, a csatornánál, ott senki sem bánthat! – érvelt az öregember.

– Ez igaz. – A hang habozott. – De most ezekre az emberekre kell gondolnom. Mit éreznek, ha reggelre ismét eltűnők, és most már örökre? Különb is, anya tudja, hogy ki vagyok, kitalálta ugyanúgy, mint te. Azt hiszem, mindnyájan kitalálták, csak nem kérdeznek. Az ember nem kérdi a gondviselést. Ha a valóság nem lehetséges, az álom is jó. Én nem a halottjuk vagyok, aki visszatért, hanem valaki más, valami jobb, az ideál, akit elképzelték maguknak. Választhatok, kinek okozzak fájdalmat, nekik vagy a feleségednek.

– Ők ötven vannak. Jobban elviselik a veszteséget.

– Engedj – mondta a hang. – Fáradt vagyok.

Az öregember hangja megkeményedett.

– Jönnöd kell. Nem engedhetem, hogy Annát ismét gyász érje! Te a mi fiunk vagy. A fiam vagy, hozzánk tartozol.

– Nem, nem, engedj! – Az árny reszketett.

– Nem maradhatsz ebben a házban, nem maradhatsz ezeknél az embereknél!

– Nem, ne bánj így velem!

– Tom, Tom, fiam, hallgass rám! Gyere vissza! Mássz le a szőlőindákon, fiú! Gyere velem! Anna vár. Jó dolgod lesz, megkapsz mindent, amit akarsz.

Nézett, erősen nézett felfelé, minden akaratát összeszedte, hogy úgy legyen.

Az árny megmozdult, a szőlő zizegett.

Aztán megszólalt egy halk hang.

– Rendben van, apa.

– Tom!

A holdfényben fiúalak csúszott le fűgén a szőlőindán. LaFarge kitárta a karját, hogy elkapja. Fent a szobában világosság gyúlt. Hang hallatszott az egyik rácsos ablakból:

– Ki van odalent?

– Siessünk, fiú!

Fények, hangok.

– Állj, puska van nálam! Vinny, nincs valami baj? – Futó lábak dobogása. Az öregember és a fiú együtt rohannak a kerten át.

Lövés dördül. Golyó csapódik a falba, mikor éppen becsapják maguk mögött a kaput.

– Tom, te arra fuss, én erre megyek, és elcsalom őket! Fuss a csatornához! Tíz perc múlva ott találkozunk, fiú!

Elváltak. A hold felhő mögé bújt. Az öregember rohant a sötétben.

– Anna, itt vagyok!

Az öregasszony a csónakba segítette a lihegő férfit.

– Hol van Tom?

– Egy perc múlva itt lesz – zihálta LaFarge. Megfordultak, és nézték a sétányokat és az alvó várost. Késői járókelők rótták az utcát, egy rendőr, egy éjjeliőr, egy rakétapilóta, magányos férfiak, akik valami éjjeli találkáról siettek hazafelé. Négy férfi és egy nő lépett ki az egyik bárból hangosan nevetgélve. A távolban halk zene szólt.

– Miért nem jön? – kérdezte az öregasszony.

– Jön, jön, mindjárt itt lesz. – De LaFarge már nem volt olyan biztos benne. Tegyük fel, hogy a fiú már megint „csapdába esett” valahogyan valahol, útban a csatornához, amint futott az éjfél utcaikon, a sötét házak között! Hosszú az út, még egy fiatal fiúnak is. De azért neki kellett volna először ideérnie.

És most messze, a holdsütötte sétányon, futó alak tűnt fel. LaFarge felkiáltott, de tüstént elakadt a hangja, mert a távolból kiáltozás és lábdobogás hallatszott. Fények gyúltak az ablakokban. A magányos alak most

a csónakkikötőhöz vezető nyílt térségen futott. De nem Tom volt, csak egy futó alak, arca, mint az ezüst csillogott a tér lámpáinak fényében. Amint közelebb-közelebb ért, úgy vált egyre ismerősebbé, míg végül, mire elérte a partot, már Tom volt. Anna kitérte a karját.

LaFarge igyekezett az indítással, de már elkésett.

Mert a faszorból a csendes téren át egy férfi bukkant elő, azután még egy, azután egy nő, két másik férfi, azután Mr. Spaulding, mind futva. Zavarodottan megálltak. Néztek mindenfelé, és már vissza akartak fordulni, mert csak vízió lehetett, teljes őrültség. De azután újra közeledtek, haboztak, meg-megálltak, majd ismét megindultak.

Késő volt. Az éjszaka, az esemény elmúlt. LaFarge a csónak kötelét morzsolgatta ujjjaival. Nagy hideget, magányosságot érzett. Láta, hogy az emberek közelednek a holdfényben, szemük kitérül, s végre a csoport – már tíz fő – ott áll a kikötőnél. Vadul meredtek a csónakra. Felkiáltottak.

– Ne moccanj, LaFarge! – Spaulding puskát szorongatott.

És most már tudta, hogy mi történt. Tom rohant a holdfényes utcán, emberek mellett húzott el. Egy rendőr felfigyelt a mellette elsuhanó alakra. Hirtelen utánafordult, meglátta az arcát, egy nevet kiáltott, és üldözőbe vette.

– Állj meg, hé! – Mert egy bűnöző arcát látta. És így történt végig az egész úton, itt egy férfi, ott nők, éjjeliőrök, rakétapilóták. A gyorsan futó alakban mást és mást láttak, személyeket, neveket, azonosságokat. Hány különböző nevet mondtak ki az utolsó öt percben? Hány különböző arcot tükrözött Tom arca? – És egyik sem volt.

Rohantak az úton az üldözött és az üldözők, az álom és az álmodók, a zsákmány és a kopók.

Végig az úton itt is, ott is ismerős szem villant, régi, régi név csendült, távoli idők emlékképei, és a futók csoportja szaporodott. Mindenki előreugrik, amikor, mint ha tízezer tükörben, tízezer szemben visszaverődve közeleg a futó álmokép, és már elsuhan, és más és más arcot látnak a szembejövők, mást, akik követik, megint mást, akikkel csak ezután találkozik, akiket még nem is lát.

És most mind itt állnak a csónaknál, mindegyik magának akarja az álmot ugyanúgy, mint ahogyan mi azt akarjuk, hogy Tom legyen, és ne Lavinia vagy William vagy Roger vagy bárki más, gondolta LaFarge. De most már mindennek vége.

Túlságosan messzire mentünk.

– Szálljanak ki mindnyájan! – rendelkezett Spaulding. Tom kilépett a csónakból. Spaulding megragadta a csuklóját. – Velem jössz!

– Megálljunk! – mondta a rendőr. – Ő a foglyom. Dexternek hívják, gyilkosságért körözik.

– Nem lehet – sírt az egyik asszony. – Hiszen a férjem! Csak megismerem a férjemet!

Más hangok mást mondtak. Az embergyűrű szorosabbra zárult.

Mrs. LaFarge eltakarta Tomot.

– Ez az én fiam. Nincs joguk bármivel is vádolni. Máris hazamegyünk!

Tom erősen reszketett, valósággal rázta a remegés.

Nagyon betegnek látszott. A tömeg tolongott körülötte, vad kezek ragadták meg, követelték maguknak.

Tom felsikoltott.

A szemük láttára változott át. Tom volt és James volt és egy Switchman nevű ember, majd egy másik, Butterfield nevű; a polgármester volt, és egy Judith nevű fiatal leány, William, a férj, és Clarisse, a feleség. Mint az olvadó maszk, változott és változott, megszemélyesítve az elképzeléseket. Az emberek kiáltottak, előrenyomultak, vitatkoztak. Ő csak sikoltott, kitérte a karját, arca minden követelésre átváltozott.

– Tom! – kiáltotta LaFarge.

– Alice! – kiáltotta másvalaki.

– William!

Megragadták a csuklóját, ide-oda rángatták, míg végül borzalmasan sikoltott, és összeesett.

Ott feküdt a kövön, mint a dermedő olvasztott viasz, arca minden arc, egyik szeme kék, a másik arany, haja barna, vörös, szőke, fekete, egyik szemöldöke vastag, a másik vékony, egyik keze nagy, a másik kicsi.

Ott álltak körülötte, és kezüket a szájukhoz kapták. Föléje hajoltak.

– Meghalt – mondta valaki végül.

Megeredt az eső.

Hullott az emberekre, és ők felnéztek az égre. Előbb lassan, azután mind gyorsabban sarkon fordultak, és elmentek, majd futásnak eredtek, hogy mielőbb eltávolodjanak a színhelytől. Egy perc alatt kiürült a tér. Csak Mr. és Mrs. LaFarge maradtak ott, néztek lefelé, kéz a kézben, megkövülten.

Hullott az eső az égre meredő felismerhetetlen arcra.

Anna nem szólt semmit, csak sírni kezdett.

– Gyere haza, Anna, nem tehetünk semmit! – mondta az öregember.

Bemásztak a csónakba, és elindultak a csatornán, vissza a sötétségbe. Bementek a házba, kis tüzet gyújtottak, a kezüket melengették. Azután ágyba bújtak, és hidegen és véznán feküdtek egymás mellett, és hallgatták a tetőre zuhogó esőt.

– Figyelj csak! – mondta LaFarge éjjélkor. – Nem hallottál valamit?

– Semmit, semmit.

– Felkelek mindenesetre, megnézem. – Átbotladozott a sötét szobán, és hosszú ideig várakozott a külső ajtónál, mielőtt kinyitotta volna.

Azután szélesre tárta az ajtót, és kinézett. Ömlött az eső a fekete égből az üres udvarra, a csatornába és a Kék Hegyekre.

Öt percig várt, azután nedves kezével lassan becsukta és kulcsra zárta az ajtót.

2005. november. A bőröndüzlet

Nagyon-nagyon távolinak tűnt, amikor a bőröndüzlet tulajdonosa meghallotta a hírt az éjjeli rádióadásban, amelyet egy fényhanghullámon fogott, egyenesen a Földről. A tulajdonos érezte, hogy milyen rettentően távoli az egész.

Kitört a háború a Földön. Kiment, hogy az égre nézzen.

Igen, ott a Föld az esti égbolton, követi a napot a hegyek mögé. A szavak a rádióban és a zöld csillag azonosak.

– Nem hiszem el – mondta a tulajdonos.

– Azért, mert nincs ott – mondta Peregrine atya, aki esténként átlátogatott beszélgetni.

– Hogy érti, atyám?

– Olyan az egész, mint kisleánykoromban – mondta Peregrine atya. – Hallottuk, hogy Kínában háború van, de sosem hittük el. Túl messze volt. És túl sok ember halt meg. Lehetetlennek tűnt. Még mikor a moziban láttuk, akkor sem hittük el. Hát, így van most is. A Föld – Kína. Olyan messze van, hogy hihetetlen. Nincs itt. Nem lehet megfogni. Még látni sem lehet. Amit látunk, az csak a zöld fény. Hogy kétmilliárd ember él ott? Hihetetlen. Háború? Hiszen nem halljuk a robbanásokat.

– De meghalljuk – mondta a tulajdonos. – Állandóan azokra gondolok, akiket e héten várunk a Marsra. Hányan is jönnek? Jövő hónapban körülbelül százezer embernek kell érkeznie. Mi lesz velük, ha kitör a háború?

– Gondolom, visszafordulnak. Szükség lesz rájuk a Földön.

– Nos – mondta a tulajdonos –, jó lesz, ha leporolom a bőrröndöket. Az az érzésem, hogy bármelyik percben megrohanhatnak a vevők.

– Gondolja, hogy mindenki visszamegy a Marsról a Földre, ha ez lesz az a Nagy Háború, amit évek óta várnak?

– Furcsa ügy ez, atyám, de azt hiszem, mindnyájan visszamegyünk. Tudom, éppen azért jöttünk, hogy otthagyjunk minden ilyesmit: a politikát, az atombombát, a háborút, a hatalmi csoportokat, előítéleteket, törvényeket, tudom jól. De mégis ott az otthon. Várjunk csak, majd meglátja. Amikor az első bombák hullanak Amerikára, az emberek itt is elkezdnek gondolkozni. Még nincsenek itt elég régen. Alig néhány év az egész. Ha már negyven éve itt lennének, más volna; de most még ott élnek a rokonaik, és ott a szülővárosuk. Magam sem tudok már hinni a Földben. Nem nagyon tudom elképzelni. De én öreg vagyok. Nem számítok. Lehet, hogy itt maradok.

– Nem hiszem.

– Igen, talán igaza van.

Álltak a tornácon, és nézték a csillagokat. Végül Peregrine atya pénzt húzott elő a zsebéből, és átnyújtotta a tulajdonosnak.

– Most jut eszembe, jó lenne, ha adna nekem egy új útitáskát. A régi már meglehetősen rozoga.

2005. november. Uborkaszезon

Sam Parkhill a seprűvel buzgólkodott, a kék marsi homokot söpörte.

– Kész – mondta. – Igen, uraim, idesüssenek! – Felmutatott. – Látják a cégtáblát? „SAM HOT DOGOZÓJA”. Elma, hát nem gyönyörű?

– De igen, Sam – mondta a felesége.

– Micsoda fordulat, fiúk! Ha most látnának a cimborák a negyedik expedícióból! Ez igen, én itt üzletelek, a többiek meg még mindig a borjút cipelik valahol. Ezresek potyognak itt, Elma, ezresek!

Felesége sokáig nézte, de nem szólt.

– Mi lett Wilder kapitánnyal? – kérdezte végül. – Azzal a kapitánnyal, aki megölte azt a fickót, mert el akart pusztítani minden földi embert, hogy... hogy is hívták, na?

– Spendernek, azt a hülyét. Piszokul kényes mókus volt. Wilder kapitány? Úgy hallom, a Jupiterre repült egy rakétán. Magasba buktatták. Neki is egy kicsit agyára ment a Mars. Érzékeny, tudod. Legjobb esetben húsz év, mire visszajön a Jupiterről és a Plutóról, ha ugyan megéri. Ezt kapta a pofázásáért. És míg ő halálra fagy, nézz meg engem, nézd ezt a placcot!

A placc egy kereszttútnál volt; két kihalt országút találkozott ott, és veszett a sötétbe. Ide állította Sam Parkhill szegecselt alumíniumkioszkját, amely tündökölt a fehér fényben, és zörgött a wurlitzer muzsikájától.

Lehajolt, hogy megigazítson valamit a bevezető ösvény üvegszegélyén. A hegyekben néhány régi marsi épület üvegeit törte össze e célra.

– Két világ legjobb hot dogja! Az első hot dogozó a Marson! A legjobb hagyma és majonéz és mustár! Nem mondhatod, hogy nem vagyok szemfüles. Itt a főút, ott a halott város és az ásványlelőhelyek. A kocsik a 101-es földi telepről naponta huszonnégy órán át itt vágatnak el. Jól kiszúrtam a terepet, mi?

Felesége a körmeit nézegette.

– Gondolod, hogy az a tízezer új típusú munkarakéta eljut a Marsra?
– kérdezte végül.

– Egy hónapon belül – hangoskodott Parkhill. – Miért nézel olyan furcsán?

– Nem bízom a földiekben – mondta az asszony. – Csak akkor hiszem, ha látom, hogy itt a tízezer rakéta, rajtuk pedig százezer mexikói és kínai.

– Vevők. – Élvezettel ízlelgette a szót. – Százezer éhes ember.

– Ha nem lesz atomháború – mondta a felesége lassan, és az eget nézte.
– Nem bízom az atombombában. A Földön már olyan sok van belőlük, hogy az ember sohasem tudhatja...

– Ugyan – legyintett Sam, és folytatta a söprést. A szeme sarkából kék villanást látott. Valami könnyedén lebegett mögötte a levegőben. Felesége hangját hallotta.

– Sam, egy barátod keres.

Sam megperdült, hogy lássa a látszólag a szélben lebegő maszkot.

– Szóval már megint itt van! – És Sam úgy tartotta seprűjét, mint egy fegyvert.

A maszk bólított. Halvány, kék üvegből vágták ki, vékony nyak fölött ingott, alatta bő, sárga selymeköntös lengett a szélben. A selyem közül két fonott ezüstkéz tűnt elő. Az álarc szája csupán hasíték volt: zenei hangok bugyogtak belőle, amint a ruha, az álarc és a kéz nőtt és kisebbedett.

– Mr. Parkhill, visszajöttem, hogy ismét beszéljek magával – mondta a hang az álarc mögül.

– Úgy emlékszem, mondtam már, hogy nem akarom magát látni a közelenben! – kiáltotta Sam. – Menjen innen, elkapja tőlem a betegséget.

– Már elkaptam a betegséget – mondta a hang. – Néhányan, én is, túléltek. Sokáig betegeskedtem.

– Menjen innen, bújjon a hegyekbe, oda való, ott volt eddig is. Mit jön ide folyton, és zaklat engem? Most, egyszerre, naponta kétszer is?

– Nem akarunk rosszat magának.

– De én magának igen – mondta Sam, és hátrált. – Nem szeretem az idegeneket, nem szeretem a Mars-lakókat. Sohasem láttam azelőtt egyet sem. Nem tetszik ez az ügy. Évekig rejtőzködtek, most meg egyszerre kiszemelnek engem. Hagyjanak békén!

– Fontos ügyben jövünk – mondta a kék álarc.

– Ha erről a telekről van szó, ez az enyém. Magam építettem ezt a hot dogozót, a saját kezemmel.

– Bizonyos értelemben erről a telekről is szó van.

– Ide figyeljen! – mondta Sam. – Én New York Cityből jöttem. Ott még tízmillió épp ilyen ember van, mint én. Maguk, Mars-lakók, csak néhány tucatnyian maradtak, nincsenek városaik, a hegyek közt bolyonganak, nincsenek vezetőik, nincsenek törvényeik, és maga most idejön, és kioktat engem erről a telekről. Értse meg, a régi helyet kell adjon az újnak. Ez a hoci-nesze törvénye. Nekem fegyverem van. Ma reggel, miután elment, elővettem és megtöltöttem.

– Mi, Mars-lakók, telepaták vagyunk – mondta a hideg kék álarc. – Érintkezésben állunk a maguk egyik városával a halott tengeren túl. Hallgatta a rádiót?

– A rádióm elromlott.

– Akkor nem is tudja. Nagy események történtek. A Földdel kapcsolatban...

Az ezüstkéz megmozdult. Egy bronzcső jelent meg benne.

– Hadd mutassam meg ezt magának...

– Pisztolyl! – kiáltotta Sam Parkhill.

A következő pillanatban kirántotta pisztolyát a csípőjén lógó tokból, és belelőtt a ködbe, a selymekbe, a kék álarcba.

Az álarc egy másodpercig még lebegett. Azután, mint egy kis cirkuszi sátor, mikor kihúzzák a karókat, és összehajtogatják a kelmét, a ruhák lágyan, zizegve egymásra hullottak, az álarc leereszkedett, az ezüstkarmok

a kőjárdához koppantak. Az álarc elfeküdt a csendes, fehér csontok és az anyagok kis halmazán.

Sam lihegett.

Felesége az összecsuklott halom fölé hajolt.

– Ez nem pisztoly – mondta, és lehajolt, hogy fölemelje a bronzcsövet. – Valami üzenetet akart neked megmutatni. Az egész tele van írva kígyóírással, csupa kék kígyó. Én nem tudom elolvasni. Te tudod?

– Nem, ez marsi képírás, nem értek belőle semmit. Hagyd. – Sam gyorsan körülnézett. – Lehetnek többen is. El kell tüntetni szem elől. Hozd az ásót!

– Mit akarsz vele?

– Elásni, természetesen.

– Nem kellett volna lelőnöd.

– Tévedés volt. Gyorsan!

Az asszony szó nélkül hozta az ásót.

Nyolc órakor Parkhill újra a kiosk bejáratánál söprögetett nyugtalanul. A felesége összefont karokkal állt a kivilágított ajtóban.

– Sajnálom az egészet – mondta a férfi. Az asszonyra nézett, azután elfordult. – Tudod, ez a fatális véletlen...

– Igen – mondta a felesége.

– Pokolian begerjedtem, mikor láttam, hogy előveszi azt a pisztolyt.

– Miféle pisztolyt?

– Azt hittem, hogy az. Sajnálom, sajnálom. Hányszor mondjam még?

– Pszt – mondta Elma ujját a szájára téve –, pszt!

– Nem érdekel az egész – mondta a férfi. – Mögöttem áll a Földi Települések Rt. – Felhorkant. – Ezek a Mars-lakók nem merészelnek...

– Odanézz! – szólt Elma.

A férfi kinézett a halott tenger fenekére. Elejtette a seprűt. Felvette, de szája nyitva maradt, nyál freccsent belőle a levegőbe, és Sam hirtelen összeborzadt.

– Elma, Elma, Elma! – kiáltotta.

– Jönnék – mondta Elma.

Az őszi tenger fenekén egy tucat magas, kék vitorlájú marsbeli homokhajó úszott, akár a kék kísértetek, akár a kék füst.

– Homokhajók! De hiszen már nincsenek, Elma, már nem léteznek homokhajók!

– Márpedig ezek homokhajók – mondta a nő.

– De a hatóságok mindet elkobozták! Feldarabolták, vagy eladták árverésen. Én vagyok az egyetlen ebben a rohadt tartományban, akinek van homokhajója, és aki tudja kezelni!

– Most már nem az egyetlen – mondta az asszony, és a tenger felé biccentett.

– Gyerünk, meneküljünk innen! – kiáltott Parkhill.

– Miért? – kérdezte a nő lassan. Megbűvölten nézte a marsi hajókat.

– Meg akarnak ölni! Gyere a kocsiba, gyorsan!

Elma nem mozdult.

Úgy kellett hátravonszolni a bódé mögé, ahol a két jármű állt, a kocsi, amelyet egy hónapja még állandóan használt, és a régi, marsi homokhajó, amelyet Parkhill egy árverésen vett mosolyogva, és azóta a készletek szállítására használta az üveges tengerfenéken. A kocsijára nézett, és eszébe jutott, hogy a motort kiszedte belőle, ott hevert a földön, már két napja bíbelődött vele.

– Úgy látszik, a kocsi nem üzemképes – mondta Elma.

– A homokhajó! Szállj be!

– Hogy a homokhajón vigyél? Ó, nem!

– Szállj be! Tudom kezelni!

Betuszkolta az asszonyt, maga is beugrott, felcsapta a kormányt, és feleresztette a kobaltvitorlát, hogy befogja az esti szelet.

A csillagok ragyogtak, a kék marsi hajók pedig közeledtek a susogó homokon. Először nem moccan a hajója, azután eszébe jutott a homokhorgony, és beemelte.

– Most!

A szél repítette a homokhajót a halott tenger fenekén, rég eltemetett kristályok felett, kiálló oszlopfők mellett, elhagyatott márvány- és

rézdokkok mellett, halott, fehér sakkfiguravárosok mellett, alacsony, bíbor dombok között, ki a messzeségbe. A marsi hajók elmaradoztak, de ekkor mintha valaki más kezdte volna irányítani Sam hajóját.

– Megmutattam nekik, istenemre! – kiáltotta Sam. – Jelentem a Rakéta-szövetségnek. Ők majd megvédenek. Nem hagyom magam!

– Megállíthattak volna, ha nagyon akarják! – mondta Elma fáradtan.
– Éppen csak nem nagyon erőlködtek.

A férfi nevetett.

– Verd ki a fejedből. Miért hagytak volna kisiklani a markukból? Nem voltak elég gyorsak, erről van szó!

– Nem? – Elma hátrafelé intett.

A férfi nem fordult meg. Érezte, hogy hideg szél támad. Félt megfordulni. Érzett maga mögött valamit az ülésen, valami könnyűt, mint a lehelet a hideg reggelben, valami kéket, mint a mogyorófa füstje alkonyatkor, valami olyat, mint a régi, fehér csipke, mint a hóesés, mint a tél dere a törékeny nádton.

Hang hallatszott, mintha vékony üvegtálca csörrenne... Nevetés. Azután csend. A férfi megfordult. Egy fiatal nő ült nyugodtan a kormánypadon.

Csuklója vékony volt, akár a jégcsapok, szeme olyan tiszta, mint a hold, és olyan nagy is, határozott és fehér. Szél fúj, és a leány hullámozott, mint a tükrökép a hideg vízen, és törékeny alakján akár a kék eső hullott alá a selyem.

– Fordulj vissza – mondta a leány.

– Nem! – Sam úgy remegett a félelem finom remegésével, mint a levegőben függő darázs, határozatlanul a rettegés és a gyűlölet között. – Szállj le a hajómról!

– Ez nem a te hajód – mondta a látomás. – Ez olyan régi, mint a mi világunk. A homoktengeren vitorlázott tízezer évvel ezelőtt, mikor a tengerek elpárologtak, és a dokkok kiürültek, és te idejöttél és elvitted, ellop-tad. Most fordítsd meg, és menj vissza az útkereszteződésnél levő házhoz. Beszelnünk kell veled. Valami fontos dolog történt.

– Szállj le a hajómról! – mondta Sam.

Előhúzta a pisztolyt a tokjából, a bőr csikorgott. Gondosan megcélozta.

– Ugorj, mire hármat számolok, különben...

– Ne! – kiáltotta a leány. – Én nem bántalak, és a többiek sem akarnak bántani. Békés szándékkal jöttünk!

– Egy – mondta Sam.

– Sam! – kiáltott Elma.

– Figyelj ide... – kezdte a leány.

– Kettő – mondta Sam elszántan, és felhúzta a pisztoly ravaszát.

– Sam! – kiáltott Elma.

– Három – mondta Sam.

– Mi csak... – szólt a leány. A pisztoly eldördült.

A napsütésben a hó elolvad, párává, semmivé gőzölög a kristály. A párák táncolnak, és eltűnnek a tűzben. A vulkán torkában szétrobbannak és eltűnnek a törékeny anyagok. A revolverlövésre, a hőre, az ütésre a leány összehajtogatódott, mint egy puha sál, elolvadt, mint egy kristályszoborcska. Ami maradt belőle, jég, hópehely, füst, az elfoszlott a szélben. A kormánypad üres volt.

Sam visszadugta a fegyvert a tokjába, és nem nézett a feleségére.

– Sam – mondta az asszony egy perc múlva, míg suhogva szálltak a homok hold színezte tengerén –, állítsd meg a hajót.

Az asszonyra nézett, és az arca sápadt volt.

– Nem, azt már nem. Ennyi idő után nem fogsz kitolni velem.

Az asszony a pisztolyon babráló kezét nézte.

– Elhiszem, hogy megtennéd – mondta. – Biztosan megtennéd.

A férfi jobbra-balra ingatta a fejét, keze görcsösen szorította a kormányrudat.

– Elma, ez tébolyító. Egy perc és a városban leszünk, és minden rendben lesz.

– Igen – mondta a felesége hidegen, és hátradőlt a hajóban.

– Elma, figyelj ide.

– Nincs mire figyelni, Sam.

– Elma!

Elhúztak egy kis fehér sakkfiguraváros mellett, és Parkhill tehetetlen dühében hat golyót eresztett a kristálytoronyokba. A város szétfoszlott a régi üveg és a széthulló kvarc zuhatagában. Elillant, mint a pukkanó szappanbuborék. Nem volt többé. A férfi nevetett, és megint tüzelt, és az utolsó torony, az utolsó sakkfigura tüzet fogott, kigyúlt, és kék lánggal röppent a csillagok felé.

– Majd megmutatom nekik! Mindenkinék megmutatom!

– Csak rajta, Sam, mutasd meg nekünk. – Az asszony az árnyékban feküdt.

– Itt egy másik város! – Sam újratöltötte pisztolyát. – Nézd csak, elintézem!

A kék fantomhajók sorra feltűntek mögöttük. Először nem látta őket. Csak füttyülést hallott, és a szél sivítő, magas hangját, mint ahogyan az acél csikorog a homokon. A homokhajók borotvaéles talpfutói sivítottak, amint csiszolták és szelték a tengerfeneket, piros és kék zászlóik pedig kibomolva lobogtak. A világoskék hajókban sötétkék árnyak álldogáltak, álarcos emberek, emberek ezüstös arcokkal, emberek kék csillagszemekkel, emberek faragott aranyfülekkel, emberek sztaniolpapír arccal és rubinvörös ajakkal, emberek összefont karral, emberek, akik őt üldözték, marsbeli emberek.

Egy kettő, három. Sam számlált. A marsi hajók felzárkóztak.

– Elma, Elma, nem tudom mindet visszatartani!

Elma nem szólt, fel sem emelkedett onnan, ahová sülyyedt.

Sam nyolcszor sütötte el a pisztolyát. Az egyik homokhajó szétesett, a vitorla, a smaragdtest, a bronz köpenyrögzítések, a holdfehér kormány és velük az összes alak. Az álarcos emberek a homokba fúródtak, és narancsszín, majd kék füstű lánggá lobbantak. De a többi hajó egyre közelebb ért.

– Türelőben vannak, Elma! – kiáltotta Sam. – Megölnek!

Kidobta a horgonyt. Hiába minden. A vitorla sóhajtvá összegöngyölődött és lehullt. A hajó megállt. A szél megszűnt. Az utazás véget ért. A Mars hallgatott, miközben a Mars-lakók méltóságteljes hajói körülfogták Parkhillt, és tétovázva megálltak.

– Földi ember! – Egy hang szólalt meg valahonnan a magasból. Ezüstös álarc mozdult, rubinszélű száj csillant a szavaktól.

– Nem csináltam semmit! – Sam az arcokat nézte, száz arcot, amelyek körülfogták. Nem sok Mars-lakó maradt a Marson, száz-százötven összesen. És többségük most itt volt, a halott tengeren, a feltámadt hajókon, halott sakkfiguravárosaik közelében, amelyek közül az egyik éppen most omlott össze, mint egy kavicszal megdobott törékeny váza. Az ezüstös álarcok csillogtak.

– Az egész tévedés volt! – védekezett Sam, kiemelkedve a hajójából, míg felesége mögötte feküdt a hajófenék mélyén összeroskadva, mint egy halott. – Úgy jöttem a Marsra, mint bármelyik tisztességes, vállalkozó üzletember. Egy lezuhant rakétából kiszedtem egy kis felesleges anyagot, és megépítettem magamnak az útkereszteződésnél a legszebb kis kioszkot, amit valaha is láttak azon a telken, tudják, hogy hol. Ismerjék el, hogy jó munka. – Sam izgatottan nevetett, és körbetekintett. – És akkor az a Mars-lakó – tudom, a barátjuk volt – odajött. Az ő halála baleset volt, higgyék el. Én csak annyit akartam, hogy legyen egy hot dogozóm, az egyetlen a Marson, az első és a legfontosabb! Értik ezt maguk? Én akartam felszolgálni a legjobb hot dogot és mustárt és hagymát és narancslevet!

Az ezüst álarcok nem mozdultak. Égtek a holdfényben. Sárga szemek sütöttek Samre. Érezte, hogy görcsbe rándul a gyomra, zsugorodik, kővé válik. Pisztolyát a homokra dobta.

– Feladom.

– Vegye fel a fegyverét – mondták a Mars-lakók kórusban.

– Mit?

– A fegyverét. – Ékszeres kéz intett az egyik kék hajó orrából. – Vegye fel. Tegye el.

Hitetlenkedve felvette a pisztolyt.

– Most – mondta a hang – fordítsa meg a hajóját, és jöjjön vissza a kioszkjához.

– Most?

– Most – mondta a hang. – Nem akarjuk bántani. Maga elfutott, mielőtt megmagyarázhattuk volna, miről van szó. Menjünk!

A nagy hajók oly könnyedén fordultak, mint az ördögszekér. Szárnyvitorláik halkán tapsolva csapkodtak a levegőben. Az álarcok villogtak, forogtak, és elkergették az árnyakat.

– Elma! – Sam a hajóba támolygott. – Kelj fel, Elma, visszamegyünk. – Izgatott volt, szinte makogott megkönnyebbülésében. – Nem bántanak, nem ölnek meg. Kelj fel, édes, kelj fel!

– Mi-mi? – Elma körbepislogott, és amint a hajó ismét a szélbe állt, lassan, szinte álomban feltápáskodott az egyik ülésre, és ott gubbasztott szótlánul.

A homok siklott a hajó alatt. Fél óra múlva visszaérkeztek az útkeresztződéshez, lehorgonyoztak, és mindnyájan kiszálltak a hajókból.

A vezető megállt Sam és Elma előtt. Álarca fényezett bronzból készült, szeme csak üres, végtelen kék-fekete rés, és a száj is egy rés, amelyből szavak sodródtak a szélbe.

– Készítse elő a kioszkját! – mondta a hang. Egy gyémántkesztyűs kéz intett. – Készítse el a húsokat, az ételeket, készítse az idegen borokat, mert a mai nap valóban nagy nap!

– Úgy érte – kérdezte Sam –, hogy engednek itt maradni?

– Igen.

– És nem vesszétül dühösek rám?

Az álarc merev, faragott, hideg és kifürkészhetetlen maradt.

– Terítse meg az asztalokat – mondta a hang halkán –, és fogja ezt.

– Mi ez?

Sam a kezébe adott ezüst lemeztekerésre pillantott; kígyófigurás hieroglifák táncoltak rajta.

– Adományozási okmány az egész területre az ezüsthegyől a kék dombokig, a halott sós tengertől a távoli holdkő- és smaragd völgyekig – mondta a vezető.

– Az enyém? – kérdezte Sam hitetlenül.

– A magáé.

– Százezer mérföld terület?

– A magáé.

– Hallottad, Elma?

Elma a földön ült, az alumínium hot dogozónak támaszkodott, szemét lehunyta.

– De miért, miért, miért adják nekem? – kérdezte Sam, és a szemek fémréseit kémlelte.

– Ez még nem minden. Íme. – Még hat tekercs került elő. Felolvasták a helyneveket, meghatározták a tartományokat.

– De hiszen ez a fél Mars! A fél Mars az enyém! – Sam lobogtatta a tekercseket, Elma orra alá dugta, bolondul kacagott. – Elma, hallottad?

– Hallottam – mondta Elma, és az égre nézett. Úgy tűnt, mintha figyelne valamit. Tartása most még feszültebbé vált.

– Köszönöm, ó, köszönöm! – hálálkodott Sam a bronz álarcosnak.

– Ma éjjel lesz az az éjjel – mondta az álarc. – Készüljön fel!

– Készen leszek. Valami meglepetés jön? Hamarabb érkeznek a Földről a rakéták? A tízezer rakéta, amelyek a telepéseket, a bányászokat, a munkásokat és feleségeiket hozzák, mind a százezret? Hát nem nagyszerű ez, Elma? Látod, mondtam neked. Mondtam, hogy ez a város nem marad örökké ezerlakosú! Jönnek még ötvenezren, és a következő hónapban még százezren, és év végére ötmillió földi ember lesz itt! És az enyém az egyetlen hot dogozó a bányákhoz vezető legforgalmasabb úton!

Az álarc lebegett a szél szárnyán.

– Mi megyünk. Készüljön fel! A terület a magáé.

A holdfényes szélben, mint őszi virágok fémszirmai, mint kék tollak, mint óriási és nyugodt kobaltpillangók, megfordultak a régi hajók, és siklottak a futóhomokon; az álarcok hajlongtak és csillogtak, míg az utolsó villanás, az utolsó kékség is eltűnt a dombok között.

– Elma, miért tették? Miért nem öltek meg? Nem tudnak semmit? Mi bajuk lehet? Elma, te érted? – Megrázta a nő vállát. – Enyém a fél Mars!

A nő az éjszakai eget figyelte, és várt.

– Gyerünk – mondta a férfi. – Fel kell készülnünk. Rotyogjon a virsli, süljön a fánk, forrjon a mártás, a hagyma hámozva és felszeletelve, terítékek az asztalon, szalvéták a tartókban, a helyiség makulátlan legyen! Hej! – Táncra perdült, sarkát összeverte. – Húha, boldog vagyok, tyuhaj, boldog vagyok! – énekelte hamisan. – Ez az én szerencsenapom!

Főzte a virslit, szelte a süteményt, tisztította a hagymát, mint a megszállott.

– Gondold csak el, a Mars-lakók meglepetést emlegettek. Ez csak egy dolgot jelenthet, Elma. Az a százezer ember korábban érkezik, mégpedig ma éjjel. Elárasztanak! Napokig túlórázhatunk, hisz rengeteg turista lesz, tömérdek báméskodó! Elma! Gondolj a pénzre!

Kiment, és az eget kémlelte. Nem látott semmit.

– Talán egy perc múlva – mondta, és hálásan szimatolta a hús levegőt, karját felemelte, és a mellét döngette. – Ó!

Elma hallgatott. Csendesen hámozta a krumplit a hasáburgonyához, de szemét állandóan az égre emelte.

– Sam – mondta fél óra múlva –, ott van, nézd!

Felnézett, és látta.

A Föld.

Teljes körben, zölden, mint finoman csiszolt kő kelt fel a dombok felett.

– A jó öreg Föld – suttogta Sam szeretettel. – Jó öreg, csudálatos Föld. Küldd, aki éhes, aki koplal, tatatani, tatata... Hogy is van az a vers? Küldd el hozzám az éheseiket, öreg Föld. Itt van Sam Parkhill, fő a virslije, meleg a mártása, minden tipp-topp. Gyerünk, te, Föld, küldd már a rakétáidat!

Kiment, hogy körüljárja a bódéját. Tökéletes volt, mint egy friss tojás, itt, a halott tenger fenekén, az egyetlen fény- és melegforrás a száz meg száz mérföldnyire magányos pusztaságban. Olyan volt, mint egy szív, amely magányosan ver a nagy, sötét testben. Valósággal elszomorodott a büszkeségtől, amint könnyes szemmel nézegette az üzletét.

– Hát igen, az ember elég kicsinek érzi magát – mondta a készülő kolbász, a meleg fánk és a dús vaj illatában. – Tessék besétálni – invitálta a csillagokat az égről. – Ki lesz az első vevő?

– Sam – szólt Elma.

A Föld megváltozott a fekete égen. Tüzet fogott.

Úgy látszott, hogy egy része millió darabban leválik, mintha valami óriás kirakójáték robbant volna szét. Egy percre baljós, freccsenő, vakító fénnel égett, háromszorosára növekedett, azután eltűnt.

– Mi volt ez? – Sam a zöld tüzet nézte az égen.

– A Föld – mondta Elma, és összekulcsolta a kezét.

– Nem lehet a Föld, az nem a Föld! Nem, az nem a Föld! Nem lehet!

– Úgy érted, hogy nem lehetett a Föld? – kérdezte Elma, és ránézett. – Hogy az egyszerűen nem a Föld. Nem, az nem a Föld, így érted?

– Nem a Föld... Ó, nem, nem lehetett az! – vinnyogta a férfi. Ott állt, kezét felemelte, álla leesett, szeme tágra nyílt, bambán, moccsanatlanul állt.

– Sam. – Az asszony a nevét kiáltotta. Napok óta először csillogott a szeme. – Sam, hallod?

A férfi az eget nézte.

– Hát igen – mondta az asszony. Hallgatagon körülnézett. Azután törlőruhát csapott a karjára. – Kapcsolj be minden lámpát, erősítsd fel a zenét, tárd ki az ajtókat! Vendégsereg érkezik körülbelül egymillió év múlva. Fel kell készülnünk, ó, igen!

Sam nem mozdult.

– Ez aztán a remek hely egy hot dogozónak – mondta az asszony. Átnyúlt, fogpiszkálót húzott ki egy tartóból, és a foga közé harapta. – Elárulok neked egy apró titkot, Sam – suttogta, és felé hajolt –, úgy érzem, itt az uborkaszezon.

2005. november. A figyelők

Mind-mind kitódultak, és az eget nézték azon az éjszakán. Otthagyták a vacsorát, a mosogatást, a színházi készülődést, és kimentek a már nem egészen új verandákra, és nézték a zöld csillagot, a Földet. Szervezetlen, ösztönös mozgalom volt, mindenki kiment figyelni, hogy jobban megértse, amit egy pillanattal azelőtt hallott a rádióban. Ott volt a Föld és a küszöbön álló háború, és a sok százezer anya vagy nagymama vagy apa vagy testvér, nagynéni, nagybácsi, unokatestvér. Álltak a verandákon, és próbáltak hinni a Föld létezésében, majdnem úgy, ahogyan valaha a Mars létezésében próbáltak hinni. A probléma visszajára fordult. Gyakorlati szempontból a Föld most halott volt; három vagy négy éve elhagyták. Az űr altatószer volt; hetvenmillió mérföldnyi űr megbénította az embert, elaltatta emlékezetét, elnéptelenítette a Földet, eltörölte a múltat, és lehetővé tette, hogy ezek az emberek itt folytassák a munkájukat. De most, ma este a halottak feltámadtak, a Föld újra benépesült, az emlékezet felébredt, és milliónyi nevet mondtak ki: mit csinál most ez és ez a Földön? Mi lehet ezzel és azzal? Az emberek a verandákon lopva egymás arcát nézték.

Kilenc órákor úgy látszott, hogy a Föld felrobbant, tüzet fogott, és elégett.

Az emberek a verandákon felemelték a kezüket, mintha a tüzet akarnák eloltani.

Vártak.

Éjfélre a tűz kialudt. A Föld még a helyén volt. Sóhajtság kelt, mint őszi szél, a verandákról.

- Régóta nem hallottunk Harryről.
- Biztosan jól van.
- Üzennünk kellene anyának.
- Biztosan jól van.
- Gondolod?
- No, ne aggódj.
- Igazán azt hiszed, hogy jól van?
- Természetesen, természetesen, gyere, feküdjünk le.

De senki sem mozdult. A vacsorát kivitték az éjszakai pázsitra, összehozható asztalokra rakták, és lassan eszegették éjjel kettőig, és ekkor a fényrádióadás megindult a Földről. Ki tudták betűzni a távoli szentjánosbogarak módjára felvillanó nagy morzejeleket:

AUSZTRÁLIAI KONTINENS ATOMIZÁLVA, ATOM-
MÁGLYA IDŐ ELŐTT FELROBBANT; LOS ANGELES,
LONDON BOMBÁZVA. HÁBORÚ. GYERTEK HAZA,
GYERTEK HAZA, GYERTEK HAZA.

Felálltak az asztaloktól.

GYERTEK HAZA, GYERTEK HAZA, GYERTEK HAZA!

- Hallottál valamit Ted bátyádról az idén?
- Tudhatod. A levél portója a Földre öt dollár, így hát nem sokat levelezek.

GYERTEK HAZA!

- Jane-re gondoltam éppen; vajon mi lehet vele? Emlékszel Jane-re, a kishúgomra?

GYERTEK HAZA!

Három órákor, a fagyos reggelben a bőröndüzlet tulajdonosa kinézett.
Rengeteg ember közeledett az utcán.

– Szándékosan sokáig nyitva tartottam. Mivel szolgálhatok, uram?

Hajnalra a bőröndök elfogytak a polcokról.

2005. december. A néma városok

Kicsiny, fehér, néma város volt a halott marsi tenger partján. Üresen állt. Senki sem mozgott benne. Magányos lámpák égtek naphosszat az üzletekben. A boltajtók tárva-nyitva álltak, mintha az emberek úgy futottak volna ki, hogy még a kulcsot sem használták. Az újságok, amelyeket egy hónapja hoztak az ezüstrakéták a Földről, érintetlenül, a naptól barnára perzselten csapkodtak a néma trafikok előtti drótállványokon.

A város kihalt. Az ágyak üresek és hidegek voltak. Csak az elektromos vezetékek és a dinamók zümmögtek továbbra is. Valahol nyitva felejtettek egy csapot; folyt a fürdőkádba a víz, végigömlött a lakószobán, ki a verandára és onnan a kis kertekbe, táplálva az elhanyagolt virágokat. A sötét moziban a székek alatt megkeményedett a rágógumi, benne a fogak nyomával. Rakétakikötő állt a városon túl. Még érzett a kemény, égett szag, ahonnan az utolsó rakéta indult vissza a Földre. Ha az ember bedobott egy tízcentest a teleszkópba, és a Föld felé fordította, esetleg láthatta az ott dúló nagy háborút. Vagy Londont a gomolygó, újfajta ködben. Talán akkor megérthette, miért elhagyott ez a kis marsi város. Mennyi ideig tartott ez a gyors kiürítés? Besétálhatsz bármelyik üzletbe, lenyomhatod a pénztárgépen az „Eladás nincs” gombot. Kiugrik a fiókja tele fényes, csengő ércpénzzel. Az a háború a Földön nagyon súlyos lehet...

A város üres fasoraiban egy magas, vékony férfi baktatott halkán fütyörészve, és egy konzervdobozt rugdosott elmélyülten maga előtt. Szeme izzott a magányosság sötét nyugalmatól. Csontos keze aprópénzt

csörgetett a zsebében. Néha egyet-egyet a földre hajított, csendesen nevetgélt, és továbbment mindenfelé szétszórva az érméket.

Walter Grippnek hívták. Volt egy aranyosó helye és egy vityillója messze fent a kék marsi hegyekben, és kéthetenként leruccant a városba megnézni, nem akad-e egy nyugodt és intelligens leány, akit feleségül vehetne. Évek múltak, és mindig egyedül és csalódottan tért vissza a vityillójába. Egy héttel ezelőtt érkezett a városba, és üresen találta. Annyira meglepődött, hogy berontott egy falatozóba, ki akarta tombolni magát, és rendelt egy háromréteges marhahússzendvicset.

– Máris hozom! – kiáltotta kendővel a karján. Előző nap sült húst és kenyeret talált, leporolt egy asztalt, hellyel kínálta magát, és addig evett, míg kénytelen volt keresni egy gyógyszertárat, ahol egy adag szódabikarbónát kért. A gyógyszerész, bizonyos Walter Gripp, meglepően udvarias volt, és rögtön ki is szolgált.

Zsebébe gyömöszölte a pénzt, amennyit csak talált. Egy gyerekkocsit megtömött tízdollárosokkal, és vidáman száguldozott a városban. Mikor a külvárosba ért, jutott eszébe, hogy milyen szégyenletesen ostoba. Hiszen nincs szüksége pénzre. Visszavitte a tízdollárosokat oda, ahol találta, előkapart egy dollárt a saját zsebéből, bedobta a csemegekazsába a szendvicserért, és hozzátett még negyeddollár borraivalót.

Este a gőzfürdőbe ment, utána egy kiadós borjúszeletet vacsorázott finom gombakörítéssel, importált száraz sherryvel és borban elrakott földieperrel. Kiválasztott magának egy új, kék flanelöltönyt és egy szép szürke Homburg-kalapot, amely furán ingadozott rövidre nyírt feje búbján. Pénzt dobott a wurlitzerbe, eljátszatta a *That Old Gang of Mine*-t. Ezután húsz wurlitzerbe dobott pénzt a városban mindenfelé. A néptelen utcák és az éjszaka megteltek a dal szomorú melódiájával, amíg a magas, sovány férfi egyedül járkált puhán dobogó új cipőjében, hideg kezét a zsebébe dugva.

De ennek már egy hete. Jó szállodában aludt a Mars sétányon, reggel kilenckor kelt, megfürdött, és a városba sétált sonkás tojásért. Minden reggel megfagyasztott egy tonna húst, főzeléket és citrompudingot, tíz

évre elegendőt, amikor majd a rakéták visszajönnek a Földről, ha egyáltalán visszajönnek.

Ezen az estén fel-alá mászkált, megbámulta a kirakatok szép, rózsaszín viaszbabáit. Először hatolt a tudatába, hogy mennyire halott a város. Lehajtott egy pohár sört, és csendesen elsírta magát.

– Hiszen teljesen egyedül vagyok! – mondta. Belépett az Elit Filmszínházba levetíteni magának egy filmet, hogy figyelmét elterelje a magányosságról. A mozi kongott, akár egy kripta, fantomok csúsztak-másztak szürkén és feketén a hatalmas vásznon. Megborzongott, és kirohant a kísértetjárta teremből.

Elhatározta, hogy hazamegy, és éppen egy mellékutca közepe táján vágott át szinte futva, mikor telefoncsengést hallott.

Felfigyelt.

– Valakinek a lakásán cseng a telefon! – Megszaporázta lépéseit. – Valakinek válaszolnia kell arra a hívásra – morfondírozott.

Tétován egy korlátra ült, hogy egy kavicsot kiszedjen a cipőjéből.

– Valakinek?! – rikoltotta, és felugrott. – Nekem! Szent isten, mi van velem? – sikoltotta. Megpördült a sarkán. – Melyik ház lehet? Az lesz!

Átrohant a pázsiton, fel a lépcsőkön, be a házba, végig a sötét hallon. Felkapta a kagylót.

– Halló! – kiáltotta.

BZZZZZZZZZZZZZZZZZZ.

– Halló, halló!

Letették.

– Halló! – ordította, és lecsapta a telefont. – Te ostoba hülye! – szidta magát. – Ott ülsz a korláton, te barom! Ó, te átkozott, szörnyűséges barom! – Szorongatta a kagylót. – Rajta, szólalj meg! Gyerünk!

Eszébe sem jutott, hogy más is maradhatott a Marson. Egész héten nem látott senkit. Feltételezte, hogy a többi város ugyanilyen üres.

Reszketett, ahogy a szörnyű, fekete telefonkészüléket bámulta. Helyi telepes, számtársás készülékek kapcsolták össze a marsi városokat. A harminc város közül melyikből jött a hívás?

Nem tudta.

Várt. Bement az idegen konyhába, megolvasztott egy kevés fagyasztott ribizskét, és vigasztalanul csipegette.

– Nem volt senki a vonal másik végén – mormolta. – Lehet, hogy valahol kiégett egy biztosíték, és a telefon magától csengetett. De a kattánás is hallatszott, és ez azt jelenti, hogy valaki, valahol messze, letette a kagylót.

A hallban álldogált egész éjszaka.

– Nem a telefon miatt – mondta magának. – Egyszerűen nincs semmi dolgom.

Hallgatta órája ketyegését.

– Nem fog újra telefonálni – mondta. – Az a nő soha többé nem hív egy számot, amelyik nem felelt. Valószínű, hogy éppen most más lakásokat hív a városban. Én meg itt ülök... Várjunk csak?

Elnevette magát.

– Miért gondolom, hogy nő? Éppen úgy lehet férfi is.

Szívverése lelassult. Hidegnek és üresnek érezte magát.

Nagyon szerette volna, hogy nő legyen az illető. Kiment a házból, és megállt a derengő hajnali utca közepén.

Figyelt. Schol egy hang. Sem madarak, sem kocsik. Csak a saját szívverése. Dobbanás, szünet, ismét dobbanás. Arca fáj a feszültségtől. A szél enyhén fújt, nagyon enyhén, és lobogtatta kabátja sarkát.

– Sss – suttogta –, figyelj!

Lassan körbefordult, fejét egyik néma házról a másakra fordította.

A nő egymás után hívja majd a számokat, gondolta. Biztos, hogy nő. Hogy miért? Mert csak egy nő hívhat új és új számokat. Férfi ezt sohasem tenné. A férfi önálló. Felhívtam én valakit? Nem. Eszembe sem jutott. Nőnek kell lennie. Az kell, hogy legyen, istenemre!

Figyelj!

Messze, a csillagok alatt telefon csengetett. Futásnak eredt. Megállt, hogy figyeljen. A csengetés még szólt, halkan.

Néhány lépést továbbfutott. Most hangosabb. Végigrohant egy sétányon. Még hangosabb. Odébb ment hat házzal. Még hattal. Sokkal hangosabb. Kiválasztott egy házat, de az ajtaja zárva volt.

Bent csengett a telefon.

Átkozott! Kitépte az ajtó kilincsét. A telefon süvöltött.

Egy kerti székkal beverte a verandáról a nappali ablakát, és a szobába ugrott.

A telefon, még mielőtt megérinthette volna, elhallgatott.

Ide-oda lődörgött a házban, bezúzta a tükröket, leszaggatta a függönyöket, belerúgott a konyhai tűzhelybe.

Végül kifáradt, és felemelte a vékony telefonkönyvet, amely a Mars telefon-előfizetőit felsorolta. Ötvenezer név.

Az egyes számmal kezdte a tárcsázást.

Amelia Ames. New Chicago. Száz mérföld a halott tengeren túl.

Semmi válasz.

A kettes szám. New New York. Ötezer mérföld a Kék Hegyeken túl.

Semmi válasz.

Felhívta a hármast, a négyest, az ötöst, a hatost, a hetest, a nyolcast, ujjai rángatóztak, már nem tudta a kagylót tartani.

Egy női hang válaszolt.

– Halló?

Walter nagyot kiáltott a kagylóba:

– Halló, ó, istenem, halló!

– Hangszalag beszél – recitálta a női hang. – Miss Helen Arasumian nincs itthon. Szíveskedjék üzenetet hagyni a felvevőn, hogy visszahívhassa önt, ha megérkezik. Halló? Hangszalag beszél. Miss Helen Arasumian nincs itthon. Szíveskedjék üzenetet hagyni...

Letette a kagylót.

Ült, és rángatózott a szája.

Azután meggondolta magát, és újra felhívta a számot.

– Ha Miss Helen Arasumian hazaér – mondta –, mondja meg neki, hogy menjen a pokolba.

Végigtelefonálta Mars-Csatlakozó, New Boston, Arcadia és Roosevelt-City telefonközpontjait, mert az volt a legvalószínűbb, hogy onnan telefonáltak. Ezután felhívta minden városban a városházát és

a közintézményeket. Felhívta a legjobb szállodákat. Biztos, hogy minden nő a luxust választja.

Egyszerre csak megállt, kezét hangosan összecsapta, és felkacagott. Hát persze! Megnézte a telefonkönyvet, és felhívta távolsági beszélgetésre New Texas City legnagyobb kozmetikai szalonját. Ha van hely, ahol egy nő sürgölődhet, krémpakolást ken az arcára, és búra alatt üldögél, az csakis egy bársonyos, gyémántcsillogású kozmetikai szalon lehet!

A telefon csengetett. A túlsó oldalon felvette a kagylót valaki.

Női hang szólalt:

– Halló?

– Ha hangszalag beszél – közölte Walter Gripp –, odamegyek, és felrobbantom azt a helyet.

– Nem hangszalag beszél – sikoltotta egy elragadtatott női hang. – Halló, ó, halló, hát él még valaki a Marson? Honnan beszél?

Walter majdnem összeesett.

– Ide figyeljen! – Ruganyosan felpattant vad szemekkel. – Te jóisten, micsoda szerencse! Hogy hívják?

– Geneviève Selsor! – zokogta a nő a kagylóba. – Ó, úgy örülök, hogy hallok magáról, bárki legyen is!

– Walter Gripp vagyok!

– Walter! Helló, Walter!

– Helló, Geneviève!

– Walter! Milyen szép név! Walter, Walter!

– Köszönöm.

– Hol van, Walter?

A hang kedves és édes és finom volt. Füléhez szorította a kagylót, hogy a lány édesen belesuttoghasson. Úgy érezte, mindjárt összecuklik. Arca lángba borult.

– Marlin Village-ben vagyok – mondta. – És...

Kattanás.

– Halló? – kiáltott. Zúgás.

Megrázta a kagylót. Semmi.

Lehet, hogy valahol kiégett egy biztosíték. Amilyen gyorsan jött, úgy el is suhant Geneviève Selsor. Tárászott, de a vonal süket volt.

– De legalább tudom, hogy hol van! – Kifutott a házból. A nap éppen felkelt, amikor az ismeretlen garázból kifarolt egy túrakocsival, a hátsó ülést megrakta élelemmel, és nyolcvan mérföldes sebességgel nekivágott New Texas City országútjának. Ezer mérföld, gondolta. Geneviève Selsor, el ne mozdulj, ha hallani akarsz rólam!

Az országúton minden kanyarnál bőgette a kürtöt. Napnyugtakor, egész napi vezetés után megállt az útszélen, lerúgta szűk cipőjét, hanyatt dőlt az ülésen, a szürke Homburg-kalapot fáradt szemére húzta, és lélegzése lassúvá és szabályossá szelődött. Fújta a szél, a csillagok gyengéden ragyogtak rá az új szürkületben. Körös-körül sok millió éves marsi hegyek emelkedtek égnek. Csillagfény ragyogott egy kicsiny sakkjátéknál alig nagyobb marsi város tornyain a kék dombon.

Félálomban feküdt ott. Suttogott. Geneviève. Ó, *Geneviève*, énekelte halkán, *évek jöhetnek, évek mehetnek, de Geneviève, édes Geneviève...* Melegség töltötte el. Hallotta a nyugodt, hűs, édes hang dallamát. *Walter, helló, Walter! Nem hangszalag beszél. Hol van, Walter, hol van?*

Sóhajtott, és felemelte a kezét, hogy a holdfényben megérinthesse a lányt. Gyönyörű volt a szélben hullámozó hosszú, fekete haj. Ajka, mint a piros mentacukor. Arca akár a frissen vágott, hamvas rózsaszál. És teste, mint a tiszta könnyű pára, lágy, hűvös és édes, hangja a régi, szomorú dalt dúdolta, csak neki, újra és újra: Ó, *Geneviève, édes Geneviève, évek jöhetnek, évek mehetnek...*

Elaludt.

New Texas Cityt éjfélkor érte el.

Megállt a Szőke Csoda Szépségszalon előtt, és rikkantott. Várta, hogy a leány kifusson csupa parfümben, csupa kacagásban.

Nem történt semmi.

– Alszik. – Az ajtóhoz ment. – Itt vagyok! – kiáltotta. – Halló, Geneviève!

A város csendben nyugodott a kék hold fényében. Valahol egy vászontetőt csapdosott a szél.

Szélesre tárta az üvegajtót, és belépett.

– Hé! – nevetett kényszeredetten. – Ne bújj el! Tudom, hogy itt vagy! Átkutatott minden fülkét.

Egy apró zsebkendőt talált a padlón. Olyan jó illata volt, hogy majdnem elszédült tőle.

– Geneviève... – suttogetta.

Végighajtott a kocsival az üres utcákon, de nem látott semmit.

– Ha valami rossz tréfa...

Lassított.

– Várjunk csak! Szétkapcsolt a vonal. Lehet, hogy ő Marlin Village-be hajtott, míg én ide jöttem. Valószínűleg a régi tengeri úton ment. Napközben elkerültük egymást. Honnan tudhatta volna, hogy érte jövök? Nem mondtam. És úgy félt, mikor a vonal megszakadt, hogy egyenesen Marlin Village-be rohant, hogy megkeressen. És én itt vagyok. Úristen, milyen ostoba vagyok!

Dudált egyet, és mint a villám száguldott ki a városból.

Egész éjjel hajtott. Gondolkozott. Mi lesz, ha nem vár Marlin Village-ben, mikor megérkezem?

De nem akart erre gondolni. Ott kell lennie. És ő majd odafut hozzá, megöleli, és talán meg is csókolja egyszer a száját.

Geneviève, édes Geneviève – fütyülte, és száz mérföldre fokozta a sebességet.

Marlin Village csendes volt hajnalban. Egyik-másik üzletben még sárga fények égtek. A wurlitzer, amely száz órája játszott egyfolytában, elektromos kattanással elhallgatott, és így teljessé vált a csend. A nap felmelegítette az utcákat és a hideg, üres égboltot.

Walter befordult a Fő utcára, a kocsí lámpái még égtek, és minden sarkon hatszor egymás után kettős dudaszóval jelzett.

Nézte a cégtáblákat. Arca sápadt és nyüzött volt, keze az izzadságtól csúszkált a kormánykeréken.

– Geneviève! – kiáltotta az üres utcán. Egy kozmetikai szalon ajtaja kinyílt. – Geneviève! – Megállította a kocsit.

Geneviève Selsor ott állt a szalon nyitott ajtajában, míg ő futott feléje, át az úttesten. Kezében nyitott csokoládésdobozt tartott, a dobozt ölelő ujjai tömpék és sápadtak voltak. Arca, ahogy a fénybe lépett, kerek volt, és vastag, szeme olyan, mintha két nagy tojást vertek volna egy kupac fehér kenyértészta. Lába vastag, akár a fatörzs, és visszataszító csoszogással mozgott.

Haja bizonytalanul barnás volt, és látszott rajta, hogy újra- és újraformázták, mint a szarkafészkét. Ajka egyáltalán nem volt, és hiányát úgy ellensúlyozta, hogy nagy, zsíros, piros ajkat festett, és szája hol tátva maradt az elragadtatástól, hol becsukódott hirtelen aggodalmában. Szemöldökét kiszedte, csak vékony légylábvonalakat hagyott a helyén.

Walter megállt. Mosolya szertefoszlott. Állt, és nézte a nőt.

A nő a járdára ejtette a csokoládésdobozt.

– Maga... Geneviève Selsor? – A füle megcsendült.

– Maga Walter Griff? – kérdezte a nő.

– Gripp.

– Gripp – javította a nő.

– Jó napot! – mondta Walter fojtott hangon.

– Jó napot! – A nő megrázta a kezét.

Ujja ragadt a csokoládétól.

– Nos – szólt Walter Gripp.

– Tehát? – kérdezte Geneviève Selsor.

– Csak azt mondtam, hogy nos – mondta Walter.

– Ó.

Este kilenc óra volt. Napközben kirándultak. Vacsorára Walter vesepecsenyét készítette, de az nem ízlett a nőnek, mert nem volt elég puha,

így még egy kicsit főzte, erre túlfőtt vagy túlsült, vagy ilyesvalami történt vele. Nevetett, és azt mondta:

– Gyerünk moziba! – A nő helyeselt, és csokoládés kezével Walterba karolt. De semmi mást nem akart látni, csak Clark Gable egyik ötvenéves filmjét.

– Hát nem haláli? – vihogott. – Ugye milyen haláli? – A film véget ért.

– Játssza le még egyszer! – rendelkezett.

– Még egyszer?

– Még egyszer – mondta a nő. És mikor Walter visszaült a helyére, a nő hozzádörgölődött, és ráarkta a mancsát. – Nem éppen olyan vagy, amilyet vártam, de azért helyes vagy – ismerte el.

– Köszönöm – mondta Walter, és nagyot nyelt. – Ó, ez a Gable! – sóhajtott Geneviève, és belecsípett Walter combjába.

– Hú! – szisszent fel Walter.

Mozi után vásárolni mentek a néma utcákon. Geneviève betört egy kirakatot, és felöltötte a legrikítóbb ruhát, amit csak talált. Azután hajára locsolt egy üveg parfümöt, és olyan lett, mint egy bőrig ázott pincsikutyá.

– Hány éves vagy? – kérdezte Walter.

– Találd ki. – Csepegett a haja, ahogyan mentek az utcán.

– Talán harminc.

– Tudd meg – közölte sértődötten Geneviève –, hogy a huszonhetedikben vagyok. Igen. – Nini, édességbolt! – sikoltott azután. – Mióta minden felrobbant, igazán úgy élek, mint Eldorádóban. Ki nem állhattam a rokonaimat, mert hülyék voltak. Két hónapja visszamentek a Földre. Nekem az utolsó rakétán kellett volna utánuk mennem, de itt maradtam. Tudod, miért?

– Miért?

– Mert folyton piszkáltak. Hát itt maradtam, ahol egész nap illatosíthatom magam, és tízezer szörpöt ihatok, és minden édességet megehetek anélkül, hogy valaki rám szólna: „Ó, ez csupa kalória!” Szóval itt vagyok.

– Szóval itt vagy. – Walter lehunyta a szemét.

– Későre jár – mondta a leány, és kacsintott.

- Igen.
- Elfáradtam.
- Furcsa, én teljesen éber vagyok – mondta a fiú. – Úgy érzem, egész éjjel fent maradok. Van Mike-nál egy jó lemez, gyere, meghallgatjuk.
- Elfáradtam! – A nő ravaszul csillogó szemmel nézte.
- Én egészen friss vagyok – mondta a fiú. – Furcsa.
- Gyere velem a kozmetikai szalonba, mutatok valamit – mondta a leány. Bevezette az üvegajtón, és egy nagy, fehér dobozhoz kalauzolta.
- Magammal hoztam, mikor Texas Cityből idehajtottam. – Kioldozta a rózsaszínű szalagot. – Gondoltam, én vagyok az egyetlen hölgy a Marson, és itt van az egyetlen férfi, és így... – Felemelte a doboz tetejét, és zizegő rózsaszínű selyempapírrétegeket hajtogatott szét. Ráveregetett. – Ez az. Walter Gripp bámult.
- Mi ez? – kérdezte, és reszketni kezdett.
- Hát nem tudod, butuska? Csupa csipke, és tiszta fehér és finom és minden!
- Nem tudom, mi lehet...
- Menyasszonyi ruha, te butus!
- Igazán? – A férfi hangja rekedt volt. Szemét becsukta. A leány hangja most is lágy és hűs és édes volt, mint a telefonban. De ha kinyitotta a szemét, látta!
- Kiegyenesedett.
- Nagyon csinos – mondta.
- Ugye?
- Geneviève... – A férfi az ajtóra pillantott.
- Igen?
- Geneviève, mondanom kell valamit.
- Igen? – A leány lassan feléje lépett, kerek, fehér arca körül vastag parfümfélleg lebegett.
- Amit mondani szeretnék, az, hogy...
- Mondd...
- Isten veled!

És már kint is termett az ajtón, és már a kocsiban ült, mielőtt a leány sikoltozhatott volna.

De utánaszaladt, és megállt a korlátnál, mikor a fiú megfordult a kocsival.

– Walter Griff, gyere vissza! – siránkozott, és hadonászott a levegőben.

– Gripp – javította ki a férfi.

– Gripp! – kiáltott a leány.

A kocsi elvágatott a néma utcán, ügyet sem vetve a leány toporzékolására. Kipufogásával beszennyezte a fehér ruhát, amelyet a leány esetlen kezében gyűrögetett, azután eltűnt a puszta sötétségben.

Három nap vágatott, és három éjjel. Néha úgy érezte, követik. Ilyenkor kiverte a verejték, rázta a hideg, és gyorsan egy másik útra kanyarodott, átszelte a magányos marsi világot halott kis városok mellett, és hajtott, hajtott egy hétig és egy napig, míg tízezer mérföldre nem nőtt a távolság közte és Marlin Village között. Ekkor befordult egy Holtville Springs nevű kisvárosba, talált néhány kis üzletet, éjszaka kivilágíthatta őket, és néhány vendéglőt, ahová beülhetett, és étkezhetett, rendelhetett. Azóta is ott él, két mélyhűtött raktárt megtömött száz évre elegendő élelemmel, van tízezer napra elegendő szivarja és egy jó ágya puha matraccal. És ha a hosszú évek során egyszer-egyszer cseng a telefon – hát nem veszi fel.

2026. április. A hosszú évek

Valahányszor megérkezett az égből a szél, ő és a kicsiny család behúzódtak a kőházacskába, és ott melengették a kezüket a rőzse lángjainál. A szél felkorbácsolta a csatornák vizét, és kis híján leverte a csillagokat az égről, de Mr. Hathaway elégedetten üldögélt, és mesélt a feleségének, és az asszony válaszolt, és mesélt két leányának és fiának a régi földi napokról, és mindnyájan értelmesen válaszoltak.

Ez volt a huszadik év a Nagy Háború után. Sírok bolygója volt a Mars. Hogy a Föld is ilyen-e, vagy sem, arról sok csendes vitát gombolyított Hathaway és családja a hosszú marsbéli éjszakákon.

Ezen az éjszakán az egyik szokásos marsi homokvihar dühöngött, végigsöpörte a lapos marsi temetőket, átsüvített az ősi városokon, és leszaggatta a plasztikfalakat az újabb, de éppolyan elhagyott és lassan homokba süpedő, amerikaiak emelte városban.

A vihar elült. Hathaway kilépett a felfrissült levegőre, hogy lássa a Földet zölden fényleni a szeles égbolton. Fölnyúlt, mintha elsötétített szoba menyegyzetén akarná megigazítani a pislákoló lámpát. Végignézett az ősrégen halott tenger fenekén.

Nincs egyetlen élőlény az egész bolygón. Csak én. Meg ők. A kőkunyhó felé pillantott.

Mi történhetett a Földön? Méretes teleszkópján sem észlelte látható jelét a Föld bármilyen elváltozásának. Nos, gondolta, kibírom még hús évig, ha vigyázok. Valaki jöhet. Vagy a halott tengeren át, vagy az űrből, egy rakétában, a vörös láng vékony fonalán.

Bekiáltott a kunyhóba:

– Megyek, sétálok egyet.

– Jól van – mondta a felesége.

Csendesen mendegélt a romok között. „Made in New York”, olvasta menet közben egy fémdarabkán.

– És ezek a Földről származó holmik sokkal hamarabb eltűnnek majd, mint a régi marsi városok.

Az ötven évszázados falu felé nézett, a Kék Hegyek távolába.

Megérkezett az egyik magányos marsi temetőhöz. Kis hatszögletes kövek sora a széljárta dombon. Állt, és nézte a négy sírt, a durva fakereszteket és rajtuk a neveket. Nem sírt, könnyei már régen kiapadtak.

– Meg tudjátok bocsátani, amit tettem? – kérdezte a keresztektől. – Annyira egyedül voltam. Megértitek, ugye?

Visszatért a kőkunyhóhoz, és mielőtt bement, szemét kezével ernyőzve még egyszer végigkutatta a fekete égboltot.

– Csak várj, várj és figyelj – mondta magának –, és egy éjszaka talán...

Ekkor piciny, vörös láng tűnt fel az égen. Ellépett a kunyhó fényéből.

– ...még egyszer meg kell nézнем – suttogetta. A piciny vörös láng még mindig ott világított. – Tegnap éjjel még nem volt ott – suttogetta.

Megbotlott és elesett, aztán feltápászkodott, a kunyhó mögé futott, megigazította a teleszkópot, és az égre irányította.

Egy percig bámult izgatottan, majd megállt a kunyhó alacsony ajtajában. A felesége, a két leány és a fiú feléje fordultak. Végül nagy nehezen megszólalt.

– Jó hírt hoztam – mondta. – Az eget figyeltem. Rakéta jön. Mindnyájunkat hazavisz. Kora reggelre itt lesz.

Féjét kezébe hajtotta, és csendesen elsírta magát. Reggel háromkor felgyújtotta, ami New Yorkból megmaradt.

Fogott egy fáklyát, végigment a plasztikvároson, és hol itt, hol ott a falakhoz érintette a lángot. A városban kinyíltak a hó és a fény óriási virágai. Egy négyzetmérföldnyi kivilágítást észre lehet venni az úrból. Ez irányítja a rakétát Mr. Hathawayhez és családjához.

Szíve gyorsabban vert a fájdalomtól, mikor a kunyhóhoz visszatért.

– Látjátok? – Poros palackot tartott magasra a fényben. – Ezt a bort ma estére tettem félre. Tudtam, hogy egyszer valaki megtalál bennünket. Iszunk egyet ennek örömére.

Megtöltött öt poharat.

– Sokáig tartott – mondta mélyen elkomolyodva, és a pohárba nézett. – Emlékeztek a háború kitörésének napjára? Húsz és fél éve. Amikor az összes rakétát hazahívták a Marsról. És te és én és a gyerekek kint voltunk a hegyekben régészeti munkán, a Mars-lakók ősi sebészeti módszereit kutattuk. Szakadásig hajszoltuk a lovakat, emlékeztek? Mégis egy hetet késtünk, mire ideértünk a városba. Már mindenki elment. Minden rakéta rögtön indult, nem várt egy percig sem az elkésettékre. Emlékeztek? Emlékeztek? És kiderült, hogy csak mi maradtunk itt. Úristen, úristen, hogy múlnak az évek. Nem bírtam volna ki nélkületek, mindnyájatok nélkül. Öngyilkos lettem volna nélkületek. De veletek érdemes volt várni. Egészségünkre hát! – Felemelte poharát. – És a mi hosszú, hosszú várakozásunkra. – Ivott.

Felesége, a két leány és a fiú is szájukhoz emelték poharukat. A bor lecsurgott mind a négyük állán.

Reggel a városból nagy, puha, fekete pelyhek szálltak a tengerfenéken át. A tűz kialudt, de feladatát teljesítette; a vörös folt egyre növekedett az égen.

A kőkunyhóból frissen sült köménymagos kenyér dús, barna illata áradt. Amikor Hathaway belépett, felesége az asztalnál állt, és kiborította a forró tepsikből a friss kenyeret. A két leány durva seprével óvatosan seperte a pusztá kőpadlót, a fiú az ezüst evőeszközt tisztította.

– Pompás reggelit készítünk nekil – nevetett Hathaway. – Vegyétek fel a legjobb ruhátokat!

Telkén át a fémből épült óriási raktárhoz sietett. Itt volt a hűtőberendezés és az erőmű, amelyet kis, ügyes, ideges ujjaival kijavított és üzembe helyezett az évek folyamán úgy, ahogyan órákat, telefonokat és

magnetofonokat javított a szabadidejében. A raktár tele volt masinával; akadtak köztük értelmetlen mechanizmusok is, melyeknek rendeltetése most, ahogyan végignézett rajtuk, még az ő számára is rejtélyes volt.

A mélyhűtőből deres, húszéves bab- és földieperdobozokat szedett elő.

– Lázár, jöjj ki! – gondolta, és előhúzott egy fagyasztott csirkét.

A levegőben sütés-főzés szaga áradt, amikor a rakéta leszállt.

Hathaway, mint egy gyerek, rohant le a dombon. Egyszer megállította a hirtelen szűrő fájdalom, amit a mellében érzett. Leült egy sziklára, hogy újra levegőt kapjon, azután végigszaladta az utat.

Megállt a tüzes rakéta forró légkörében. Ajtó nyílt. Egy férfi nézett ki rajta.

Hathaway kezével beárnyékolta a szemét, végül megszólalt:

– Wilder kapitány!

– Ki az? – kérdezte Wilder kapitány, leugrott, és nézte az öregembert. Kezet nyújtott. – Úristen, Hathaway!

– Én vagyok.

Egymás arcába bámultak.

– Hathaway a régi gárdából, a negyedik expedícióból.

– Régen volt már, kapitány.

– Nagyon régen. Örülök, hogy látom.

– Megöregedtem – mondta Hathaway egyszerűen.

– Magam sem vagyok már fiatal. Húsz éve járom a Jupitert, a Szaturnuszt, a Neptunuszt.

– Hallottam, amikor felfelé buktatták, hogy ne avatkozhasson bele a gyarmati politikájukba itt a Marson. – Az öregember körülnézett. – Olyan rég elment, hogy nem is tudja, mi történt...

– Sejttem – mondta Wilder. – Kétszer megkerültük a Marsot. Csak egyetlen embert találtunk még, egy Walter Gripp nevűt körülbelül tízezer mérföldre innen. Felajánlottuk neki, hogy magunkkal visszük, de nem akarta. Utoljára, amikor láttuk, az országút közepén ült egy hintaszékben, pipázott és integetett. A Mars halott, egyetlen Mars-lakó sincsen életben. Mi van a Földdel?

– Én sem tudok többet, mint maga. Néha, nagyon ritkán, hallok rádióadást a Földről, nagyon gyengén. De mindig idegen nyelvű. Sajnálom, de csak latinul tudok. Néhány szót sikerült csak kibogoznom. Feltételezem, hogy a Föld legnagyobb része elpusztult, de a háború folytatódik. Visszamegy?

– Igen. Természetesen kíváncsiak vagyunk. Eddig nem volt rádió-összeköttetésünk, olyan messze voltunk az űrben. Mindnyájan látni akarjuk a Földet, bármi történt is.

– Magával vinne minket?

A kapitány összerezett.

– Persze, a felesége, emlékszem rá. Huszonöt éve történt, ugye? Mikor felépült az első város, maga kilépett a szolgálatból, és ide hozta. És gyerekek is...

– Igen. Fiam van, és két lányom.

– Igen, emlékszem. Itt vannak?

– Fent a kunyhóban. Finom reggeli várja magukat a dombon. Eljönnek?

– Igazán megtisztel, Mr. Hathaway.

Wilder kapitány bekiáltott a raktárba:

– Hajót elhagyni!

Mentek fel a dombon, Hathaway és Wilder kapitány, s a húszfőnyi legénység követte őket, mélyeket szippantva a híg, hűvös, reggeli levegőből. A nap felkelt, szép idő volt.

– Emlékszik Spenderre, kapitány?

– Sohasem felejttem el.

– Évenként egyszer elmegyek a sírjához. Úgy látszik, végül az ő kívánsága teljesült. Nem akarta, hogy idejőjjünk. Gondolom, most boldog lehet, hogy mindnyájan elmegyünk.

– Mi van... hogy is hívták csak... Parkhill-lel, Sam Parkhill-lel?

– Hot dogozót nyitott.

– Jellemző!

– És egy hétre rá visszament a Földre, a háborúba. – Hathaway kezét a mellére szorította, és gyorsan leült az egyik sziklára.

– Bocsánat. A felindulás. Hogy ennyi év után viszontlátom. Pihennem kell. – Kezét a szívére szorította. Számolta a szívverését. Nagyon lassú volt.

– Van egy doktorunk – mondta Wilder. – Ne haragudjék, Hathaway, tudom, maga is az, de jobb lesz, ha a mienk megnézi... – Odahívta az orvost.

– Semmi bajom – erősködött Hathaway. – A várakozás. Az izgalom. – Nehezen lélegzett. Szája széle elkékült. – Tudja – mondta az orvosnak, aki a sztetoszkópjával hallgatta –, úgy érzem, mintha évek óta csak ezért a napért éltem volna, és most, hogy megjöttek, hogy visszavigyenek a Földre, boldog vagyok, és akár le is fekehetek, és meghalhatok.

– Vegye be! – Az orvos egy sárga pirulát adott neki. – Legjobb lesz, ha pihen.

– Szamárság. Elég, ha ülök egy kicsit. Milyen jó magukat látni. Jólesik hangokat hallani.

– Használt a pirula?

– Remekül vagyok. Már mehetünk is!

Továbbmentek, fel a dombra.

– Alice, gyere, nézd, ki van itt!

Hathaway a homlokát ráncolta, és behajolt a kunyhóba.

– Alice, hallottad?

Az asszony előbukkant. Egy perc múlva kijött két magas, kecses lány és a szép szál fiú.

– Alice, emlékszel Wilder kapitányra?

Az asszony habozott, Hathawayre nézett, mintegy emlékeztetőért, azután elmosolyodott. – Természetesen, Wilder kapitány.

– Emlékszem, együtt vacsoráztunk, mielőtt a Jupiterre utaztam, Mrs. Hathaway.

Az asszony szívélyesen megszorította a kezét.

– A lányaim, Marguerite és Susan. A fiam, John. Biztosan emlékeztek a kapitányra.

Kezet fogtak, nevettek, beszélgettek.

Wilder kapitány a levegőbe szimatolt.

– Köménymagos kenyér?

– Megkóstolja?

Sürgölődni kezdtek. Szétnyitható asztalokat hoztak elő sietősen, meleg ételeket, tányérokat, finom damaszt asztalkendőt és szép ezüstneműt raktak az asztalokra. Wilder kapitány csak állt, és nézte először Mrs. Hathawayt, azután a fiát és a két magas, nyugodt mozgású lányt. Az arcukba nézett, amint elsiettek mellette, követte fiatalos kezük minden mozdulatát és ránc-talan arcuk minden kifejezését. Leült egy székre, amelyet a fiú hozott neki.

– Hány éves vagy, John?

– Huszonhárom – felelte a fiú.

Wilder esetlenül rakosgatta az ezüst evőeszközt. Hirtelen elsápadt. A mellette ülő férfi a fülébe súgott:

– Kapitány úr, itt valami nem egyezik.

A fiú újabb székekért sietett.

– Mit mond, Williamson?

– Én negyvenhárom éves vagyok, kapitány úr. Akkor jártam iskolába, amikor ifjabb John Hathaway, húsz évvel ezelőtt. Ő azt mondta, hogy huszonhárom éves, és annyinak is látszik. De hát ez lehetetlen, hiszen legalább negyvenkét évesnek kell lennie! Mit jelentsen ez, uram?

– Nem tudom.

– Mintha beteg lenne, uram.

– Rosszul érzem magam. Itt vannak a lányok is; húsz éve láttam őket, és nem változtak semmit, még egy ráncuk sincs. Megtenne nekem valamit? Szeretném, ha elszaladna valahová, Williamson. Megmondom, merre menjen, és mit nézzen meg. Mielőtt befejeznénk a reggelit. Tíz perc az egész. Nem kell messzire mennie. Láttam a helyet a rakétáról, mielőtt leszálltunk.

– Maguk meg mit tárgyalnak olyan komolyan?

Mrs. Hathaway fűgén merte kanalával a levest a tányérokba.

– Mosolyogni tessék, mindnyájan együtt vagyunk, az útnak vége, érez-
zék magukat otthon!

– Igen, igen – Wilder kapitány nevetett. – Ön igazán szép és nagyon
fiatal, Mrs. Hathaway.

– Bókolni akar?

Figyelte a sürgölődő asszonyt, piros, meleg arcát, mely olyan sima,
akár az alma, ránctalan és egészséges. Kacagása minden tréfára felcsen-
dült, fáradhatatlanul osztotta a salátát, egy pillanatra sem állt meg, hogy
megpihenjen. És a csontos fiú és a sudár lányok ragyogóan szellemesek
voltak, akár az apjuk, a hosszú évekről és titkos életükről beszéltek, míg
apjuk büszkén rá-rábólintott szavaikat hallgatva.

Williamson fölkelt, és lement a dombon.

– Hová megy? – kérdezte Hathaway.

– A rakétát ellenőrizni – felelte Wilder. – Hanem, ahogy mondtam
magának, Hathaway, a Jupiteren nincs semmi, semmi az égvilágon. És
ugyanaz a helyzet a Szaturnuszon és a Plútón is.

Wilder csak beszélt, beszélt, nem is hallotta szavait, csak Williamsonra
gondolt, amint fut lefelé a dombon, aztán jön vissza megmondani, hogy
mit talált.

– Köszönöm. – Marguerite Hathaway vizet töltött a kapitány poharába.
A kapitány hirtelen ötlettel megfogta a karját. A leány nem is bánta. Húsa
meleg és lágy volt.

Hathaway az asztalnál többször elhallgatott, fájdalmasan tapogatta
a mellét, aztán tovább figyelt a morajló beszédre, a hirtelen hangossá váló
csevegésre. Néha-néha gondterhelten pillantott Wilderre, aki láthatóan
nem nagy élvezettel rágt a köményes kenyeret.

Williamson visszatért. Pizskálgatta az ételt, míg a kapitány oda nem
súgott:

– Nos?

– Megtaláltam, uram.

– És?

Williamson arca elfehéredett. Szemét a nevető háziakra szegezte. A leányok sokatmondóan mosolyogtak, a fiú viccet mesélt.

– Elmentem a temetőbe – mondta Williamson.

– Ott van a négy kereszt?

– Ott van, uram, a négy kereszt. Még látszanak a nevek. A biztonság kedvéért leírtam. – Elővett egy fehér papírt, arról olvasta. – „Alice, Marguerite, Susan és John Hathaway. Meghaltak ismeretlen vírustól 2007 júliusában.”

– Köszönöm, Williamson. – Wilder behunyta a szemét.

– Tizenkilenc éve, uram. – Williamson keze reszketett.

– Igen.

– De akkor kik ezek?

– Nem tudom.

– Mit tegyünk?

– Azt sem tudom.

– Megmondjuk a többieknek?

– Később. Egyen tovább, mintha semmi sem történt volna.

– Nem sok étvágyam maradt, uram.

Az étkezést a rakétáról hozott borral fejezték be.

Hathaway felemelkedett.

– Egy pohárral mindnyájunkra; jólesik megint barátok közt lenni. És feleségemre és gyermekeimre, hiszen nélkülük, magányosan, nem maradhattam volna életben. Csakis az ő gondoskodásuknak köszönhetem, hogy tovább éltem, és vártam az önök érkezését.

Poharát családja egészségére emelte, azok zavartan néztek rá, és lesüdtötték a szemüket, amikor mindenki ivott.

Hathaway lehajtotta poharát. Nem kiáltott, amikor előrezuhant az asztalra, és onnan a földre csúszott. Gyorsan lefektették. Az orvos föléje hajolt, a szívverését hallgatta. Wilder az orvos vállára tette a kezét. Az orvos felnézett, és a fejét rázta. Wilder letérdelt, és kezébe vette az öregember kezét.

– Wilder? – Az öregember hangja alig hallatszott. – Elrontottam a reggelit.

– Szamárság.

- Búcsúzzon el Alice-től és a gyerekektől a nevemben.
- Egy pillanat. Idehívom őket.
- Ne, ne tegye! – lihegte Hathaway. – Nem értenék. Nem is akarnám, hogy értsék! Ne tegye!

Wilder nem mozdult.

Hathaway halott volt.

Wilder sokáig várt. Azután felkelt, és eltávolodott a Hathawayt körülálló döbönt csoporttól. Odament Alice Hathawayhez, arcába nézett, és így szólt:

- Tudja, hogy mi történt?
- Valami baj van a férjemmel?
- Meghalt. A szíve! – mondta Wilder, és figyelte az asszonyt.
- Nagyon sajnálom – mondta az asszony.
- Mit érez? – kérdezte Wilder.

– Ő nem akarta, hogy rosszat is érezzünk. Megmondta nekünk, hogy egyszer majd ez történik, és nem akarta, hogy sírjunk. Tudja, erre nem tanított meg bennünket. Nem akarta, hogy tudjuk. Azt mondta, a legrosszabb dolog, ami az emberrel megeshet az, ha megtudja, hogy mi a magány, ha tudja, mi a szomorúság és a sírás. Ezért nem volt szabad tudnunk, hogy mi a sírás vagy a szomorúság.

Wilder az asszony kezét nézte, a lágy, meleg kezét, a finom, manikűrözött körmöket, az ívelt csuklókat. Nézte karcsú, sima, fehér nyakát és intelligens szemét. Végül megszólalt:

- Mr. Hathaway finoman megművelte magát és a gyermekeit.

– Örült volna, ha hallja öntől ezt a dicséretet. Annyira büszke volt ránk. Egy idő múlva el is felejtette, hogy ő készített bennünket. Megszeretett bennünket, és úgy bánt velünk, mint az igazi feleségével és gyermekeivel. És bizonyos értelemben azok is vagyunk.

- Maguk sokszor megvigasztalták.

– Igen, évszámra ültünk és beszélgettünk. Nagyon szeretett beszélgetni. Szerette a kőkunyhót és a nyílt tüzet. Élhattünk volna rendes házban is a városban, de ő szeretett itt fenn, ahol természetes lehetett, ha úgy

tetszett neki, vagy modern, ha ahhoz volt kedve. Mindent elmesélt nekem a laboratóriumáról és arról, amit ott csinált. Az egész halott amerikai várost behálózta hangszórókkal. Ha megnyomott egy gombot, kigyúltak a város fényei, és olyan lárma támadt, mintha tízezer ember lakna benne. Voltak repülőgépzajok és gépkocsizajok és emberi beszélgetés. Szeretett csendesen ülni vagy szivarra gyújtva beszélgetni velünk, miközben a város zaja felhallatszott hozzánk, néha csengett a telefon, és egy szalagra felvett hang tudományos és sebészeti dolgokról érdeklődött Mr. Hathawaytól, ő pedig válaszolt a kérdésekre. A telefoncsengéssel és velünk és a város lármaival Mr. Hathaway végül is egészen boldog volt. Csak egyet nem tudott elérni nálunk: hogy öregedjünk mi is. Ő minden nap öregedett, de mi ugyanazok maradtunk. Azt hiszem, nem is bánta. Azt hiszem, ilyennek akart látni bennünket.

– Oda temetjük a négy kereszt mellé. Úgy gondolom, ez volna a kívánsága.

A nő szelíden a kapitány csuklójára tette a kezét.

– Biztos vagyok benne.

A parancs elhangzott. A család követte a menetet lefelé a dombon. Két férfi vitte Hathawayt egy letakart hordágyon. Elhaladtak a kőkunyhó és a raktár mellett, amelyben Hathaway sok évvel ezelőtt megkezdte munkáját. Wilder megállt a műhely ajtajában.

– Milyen is lehet – töprengett – egy bolygón élni feleséggel és három gyerekkel, és aztán ezek meghalnak, és egyedül hagyják az embert a széllel és a csenddel? Mit csinálna ilyenkor az ember? Eltemetné őket, keresztet állítana a sírjukra, aztán feljönne a műhelybe, és elméjének és emlékezetének teljes erejével és ujjainak és géniuszának pontosságával darabról darabra összerakná, ami a felesége, a fia és a lányai voltak. Keze ügyében egy egész amerikai várossal, amelyből a szükséges felszerelést megszerezheti, egy ragyogó koponya bármit megcsinálhat.

Lépteik zaját elnyelte a homok. Két ember már ásta a sírt a temetőben, mire odaértek.

* * *

Alkonyattájban visszatértek a rakétához.

Williamson a kőkunyhó felé intett.

– Mi legyen velük?

– Nem tudom – mondta a kapitány.

– Nem kapcsolja ki őket?

– Kikapcsolni? – A kapitány meglepődött. – Eszembe sem jutott.

– Nem vesszük őket magunkkal?

– Nem, annak semmi értelme.

– Hát itt hagyjuk őket úgy, ahogy vannak?

A kapitány egy pisztolyt nyújtott át Williamsonnak.

– Ha meg tudja tenni, erősebb lélek, mint én...

Öt perc múlva Williamson visszatért a kunyhóból. Verítékezett.

– Itt van a pisztolya. Értem már, hogy mire gondolt. Bementem a kunyhóba a pisztollyal. Egyik leány reám mosolygott. A többiek is. Az asszony megkínált egy csésze teával. Úristen, hiszen gyilkosság lett volna!

Wilder bólintott.

– Soha többé nem lesz semmi annyira tökéletes, mint ők. Úgy alkotta meg őket, hogy eltartsanak tíz, ötven, kétszáz évig. Igen, nekik éppen úgy joguk van élni, mint magának vagy nekem vagy bármelyikünknek. – Kiverte a pipáját. – Na, szálljunk be. Indulunk. Ennek a városnak befellegzett, nem vesszük többé hasznát.

Lefelé ment a nap. Hideg szél kerekedett. Az emberek már beszálltak. A kapitány habozott. Williamson megszólalt:

– Csak nem akar visszamenni... elbúcsúzni tőlük?

A kapitány hidegen Williamsonra pillantott.

– Nem a maga dolga.

Wilder felballagott a kunyhóba a szeles sötétségben. Az emberek a rakétában látták az árnyékát a kőkunyhó ajtajában tétovázni. Azután egy női árnyékot láttak, és látták, hogy a kapitány kezét fog vele.

Pár perc múlva ért vissza a rakétához.

* * *

Éjszakánként, mikor feltámad a szél a halott tenger fenekén, és süvít a hatszögletű temetőben, a négy régi és egy új kereszt fölött, kicsiny fény szivárog az alacsony kőkunyhóból, és míg a szél dühöng, és kavarg a homok, és magasban hideg csillagok égnek, négy alak: egy asszony, egy fiú és két leány rakja a kis tüzet odabent minden ok nélkül, és beszélgetnek és nevetgélnek. És estéről estére, évről évre az asszony kimegy, és minden ok nélkül felpillant az égre, karját egy hosszú percig a zölden égő Föld felé tárja, nem tudva, mit néz, és miért, azután visszatér, és rőzsét dob a tűzre, és a szél feltámad, és a halott tenger továbbra is halott.

2026. augusztus. Langy esők jönnek

A nappali szobában a beszélő óra énekelni kezdett: *Tik-tak, tik-tak, hét óra, ébredjetek szép szóra!* – mintha attól félne, hogy senki sem ébred. A ház üresen állt a reggelben. Az óra tiktakolt, és újra meg újra ismételte a szavakat a nagy ürességnek. *A negyed nyolcat veri, készen áll a reggeli...*

A konyhában a tűzhely sziszegett és sóhajtozott, és forró belsejéből kitálalt nyolc szelet tökéletesen barna pirítós kenyeret, nyolc tükörtojást, tizenhat szelet szalonnát, két kávét és két pohár hideg tejet.

– Ma 2026. augusztus 4-e van – mondta egy másik hang a konyha mennyezetéről – Allendale városában, Kaliforniában. – Háromszor ismételte a dátumot, hogy meg lehessen jegyezni. – Ma van Mr. Featherstone születésnapja és Tilita házassági évfordulója. Esedékes a biztosítás-, a víz-, a gáz- és a villanyszámla.

Valahol a falban relék kattantak, memóriaegységek futottak elektromos szemek előtt.

Tik-tak, tik-tak, nyolc óra, figyeljetek a szóra, mindenkinek járjon lába, munkahelyre, iskolába, tik-tak, tik-tak, nyolc óra...

De nem csapódtak az ajtók, a szőnyegek nem nyelték el gumisarkok puha lépteit. Kint esett az eső. Az időmondó doboz a külső ajtón nyugodtan énekelte: *Eső, eső el nem állt, esernyő kell, és kabát...* És az eső visszhangosan kopogott az üres házon.

Kint csengő szólta a garázsban, a garázsajtó felemelkedett, és feltárta a várakozó kocsit. Hosszú várakozás után az ajtó ismét becsukódott.

Fél kilencre a tükörtojás összezsugorodott, és a pirítós kenyér olyan lett, mint a kő. Egy alumíniumkar egy kagylóba söpörte az egészszet, forró víz zúdult rá, lemosta egy fémgaraton, ott felaprózódott, és lefolyt a távoli tengerbe vezető csatornába. A piszkos tányérok forró mosogatókagylóba süllyedtek, és ragyogó szárazon kerültek megint elő.

Negyed tíz, takaríts... – énekelt az óra.

A fal rejtett rekeszeiből kis robotegerek surrantak elő. A szobákban hemzsegték a csupa gumi és fém takarítóállatkák. Sűrű koppanásokkal végigpásztázták a székeket, átgyúrták a szőnyegek minden szálát, felszívták a rejtett port, azután, mint titokzatos megszállók, eltűntek rekeszeikben, rózsaszín elektromos szemük kialudt. A ház tiszta volt.

Tíz óra! A nap kibújt az eső mögül. A ház egyedül állt a csupa rom és hamu városban. Ez volt az egyetlen ép ház. Éjszaka a romváros mérföldekre látszó radioaktív sugárzást bocsátott ki.

Negyed tizenegy. A kerti locsolók arany szökőkutakat lövelltek, szét-szórt csillogással töltötték meg az enyhe délelőtti levegőt. A víz lemosta az ablaktáblákat, és lefutott az elszenesedett nyugati oldalon, amelyről a fehér festék egyenletesen leégett. A ház nyugati fala néhány foltocskát kivéve teljesen fekete volt. Az egyik folt pázsitot nyíró férfi árnyképe volt. A másik, mint egy fénykép, asszonyt ábrázolt, amint lehajlik virágot szedni. Valamivel távolabb, mint egyetlen titáni pillanatban fára égetett képek, egy kisfiú, ahogy a levegőbe ugrik, fölötte magasabban a feldobott labda képe, szemben vele meg egy leányka akarja felemelt kézzel elkapni a labdát – amely soha többé nem esett a földre.

Az öt festékfolt – a férfi, az asszony, a gyerekek és a labda – megmaradt. A többi vékonyan elszenesedett.

A locsolók enyhén permetező esője megtöltötte a kertet lehulló fénnel.

Mindeddig megőrizte békéjét a ház. Gondosan megkérdezte, „Ki az? Mi a jelszó?” – és mivel a magányos rókáktól és síró macskáktól nem kapott választ, becsukta ablakait, lehúzta redőnyeit, és vénlányos szemérmességgel és gépesített paranoiával védte magát.

A ház tulajdonképpen minden hangra megrezzent. Ha veréb súrolta az ablakot, a redőny lecsapódott. A madár megrettenve elrepült. Nem, még egy madár sem érinthette a házat!

A ház valóságos oltár volt, tízezer nagy és kicsi karbantartó és takarító szolgálattévővel és kórossal. De az istenek elhagyták, és a vallásos szertartás értelmetlenül, haszontalanul folytatódott.

Déli tizenkettő.

Az elülső verandán egy reszkető kutya sírt fel.

A külső ajtó felismerte a kutya hangját, és kinyílt. A valaha nagy és erős, de most csontig lesóványodott és sebekkel borított kutya beoldalgott, és végigfutott a házon, sáros lábnyomokat hagyva maga után. Mögötte haragos egerek cikáztak, haragosak, mert sarat kell felszedniük, és haragosak a zavarásért.

Mert egy levéltörmeléket sem hordhatott be a szél az ajtó alatt, hogy a falburkolat ki ne táruljon, kibocsátva a gyors rézegereket, kik az ellenséges port, hajszálat vagy papírdarabkát megragadták miniatűr acél állkapcsukkal, rekeszeikbe rohantak vele, és a pincébe vezető csövekbe dobták, hogy eljusson az egyik sötét sarokban gonosz Baálként guggoló hamvasztókemence sziszegő gyomrába.

A kutya felszaladt a lépcsőn, hisztérikusan vakkantott minden ajtónál, míg végül rájött, mint a ház is, hogy csak a csend hallgat odabent.

A levegőbe szimatolt, és kaparni kezdte a konyhaajtót.

Az ajtó mögött a tűzhely fánkot készített, és megtöltötte a házat a sütés dús illatával és az áfonyalekvár szagával.

A kutyanak habzott a szája, az ajtó felé hasalt, szimatolt, szeme tűzben égett. Vadul forgott körbe-körbe, farkát harapta, veszettül pörgött, és kiadta páráját. Egy óráig feküdt a nappali szobában.

Két óra – énekelte a hang.

Végül finom szimattal megérezve a bomlást, zümmögve kirajzott az egerek regimentje, megannyi szürke falevél az elektromos szélben.

Negyed három.

A kutya eltűnt.

A pincében a hamvasztókemence hirtelen felizzott, és szikraeső repült ki a kéményen.

Két óra harmincöt. Bridzsasztalok hajlottak ki a kertilak falából. Játékkártyák hullottak a posztóra színes zuhatagban.

Martinik jelentek meg egy tölgyfa asztalkán, és tojássalátás szendvicsek. Zene szólt.

De az asztalok csendesek, a kártyák érintetlenek maradtak.

Négy órakor az asztalok, mint nagy lepkék, összecukódtak, és visszahúzódtak a fal borításába.

Fél öt.

Kivilágosodtak a gyerekszoba falai.

Állatalakok jelentek meg rajtuk, sárga zsiráfok, kék oroszlánok, rózsaszín antilopok, lila párducok a kristályos anyagban tündökölve. Az üvegfalak színt és fantáziát sugároztak. Rejtett filmek futottak jól olajozott tárcsákon, és a falak életre keltek. De a gyermekszoba padlója olyan volt, mint a friss, zöldellő mező. Alumíniumszöcskék és vastücskők futkároztak rajta, és a csendes, meleg levegőben finom szövésű piros pillangók röpködtek az állati lábnyomok erős szagában. Olyan hang töltötte be a levegőt, mint egy nagy, sárga, szalmából fonott méhkas zümmögése, és egy rejtett fűjtatóból oroszlánok lusta dorombolása hallatszott. És okapilábak dobogása hangzott fel, és friss eső kopogása a dzsungelben, és különös állatok patái ropogtak a nyár melegétől száraz füveken. Most sok-sok mérföld távolságban hőségtől repedezett növényzetet és végtelen, forró eget mutattak a falak. Az állatok tüskés szakadékokba és vízmosások mélyére húzódtak.

Mesedélután volt a gyermekeknek.

Öt óra. A fürdőkád megtelt tiszta, meleg vízzel.

Hat, hét, nyolc óra. A vacsoraasztalok varázslatosan működtek, és a dolgozószobában egy kattanás hallatszott. És a kandallóval szemben, amelyben

most melegen fellobogott a tűz, egy fémállványon égő szivar bukkant elő, másfél centi puha, sűrke hamuval, füstölögve, várakozva.

Kilenc óra. Az ágyak rejtett áramkörei melegedni kezdtek, mert az éjszakák hűvösek voltak erre.

Kilenc óra öt perc. Egy hang szólalt meg a dolgozószoba mennyezetéről:

– Mrs. McClellan, melyik verset óhajtja hallani ma este?

A ház hallgatott.

Végül a hang újra megszólalt:

– Minthogy nincs különösebb kívánsága, kiválasztok egy verset találomra. – Halk zene kísérte a hangot. – Sara Teasdale. Úgy emlékszem, kedves költője...

*Langy esők jönnek s föld illata száll,
és köröz a légben majd fecskemadár,*

*és ungnak a békák az éji tavon,
és szilvafát lenget a lány fuvalom,*

*és a rigók mondják és torkuk remeg
a kis kerítéseken éneküket,*

*és nem beszél senki a háborúról,
s nem kérdezi senki, hogy lesz-e s mikor?*

*S nem kérdezi semmi, se fű, se madár,
hogy hol van az ember, jaj, hova már?*

*És új tavasz ébred és kezd életet,
és hogy mi elmúltunk, nem látja meg.*

A tűz lobogott a téglakandallóban, a szivar hamuvá hullott a hamutartóban, az üres székek egymást bámulták a néma falak közt, és zene szólt.

Tíz órakor kezdődött a ház haláltusája.

Fújt a szél. Egy lezuhanó faág betörte a konyhaablakot. Palackozott tisztítóoldat ömlött a tűzhelyre. A helyiség egy pillanat alatt lángban állt.

– Tűz! – sikoltott egy hang. A ház lámpái villantak, a szivattyúk vizet fecskendeztek a mennyezetről. De az oldat szétfutott a linóleumon, nyaldosva, falva a konyhaajtó alá, míg a hangok kórusban kiáltották: „Tűz! Tűz! Tűz!”

A ház menteni akarta magát. Az ajtók légmentesen becsukódtak, de az ablakokat kitörte a hőség, és a szél fújt, és szította a tüzet.

A ház kénytelen volt meghátrálni, mikor a tűz tízmilliárd dühös szikrája lángoló könnyedséggel tört utat szobáról szobára, aztán fel a lépcsőn, miközben vízpatkányok surrantak elő a falakból, kiköpték vizüket, és új vízért futottak. És a fali permetezők ontották a gépesített eső zuhatagait.

De késő volt. Valahol sziszegve megállt egy szivattyú. A tüzet oltó eső elállt. A tartalék víz, amely sok csendes napon megtöltötte a fürdőkádakat, és elmosta a tányérokat, kifogyott.

A tűz felfelé pattogott a lépcsőkön. Picasso- és Matisse-képeket emésztett fel csemegeként a felső szobákban, leégette róluk az olajos húst, és fekete foszlányokká pörkölte a ropogós vásznakat. A tűz most belekapott az ágyakba, az ablakrámákba, megváltoztatta a függönyök színét.

És ekkor jött az ellentámadás.

A padlás csapóajtóiból vak robotarcok bukkantak elő, és szájukból zöld vegyszert ontottak. A tűz visszahúzódott, mint az elefánt, ha döglött kígyót lát. Most húsz kígyó verte a padlót, és taposta a tüzet a tiszta zöld hab hideg mérgével.

De a tűz okos volt. Lángjait kiküldte a ház külső falára, és ott fel a padlásra, a szivattyúkhöz. Robbanás. Az agyszerkezet, amely a szivattyúkat irányította, bronzrepszekben szóródott szét a padlászereplőn.

A tűz tovahömpölygött, hatalmába kerítette a beépített szekrényeket, és végigtapogatta a felakasztott ruhákat.

A ház megremegett, minden tölgygerenda csontja, az egész puszta csontváz vinnyogott a hőségben, huzalai, idegei szabadon lógtak, mintha egy sebész lehúzta volna a bőrét, hogy a piros vénák és hajszálerek a tüzes levegőben remegjenek: „Segítség! Segítség! Tűz! Fussatok, fussatok!”

A hőtől megpattantak a tükrök, mint a törékeny téli jég. És a hangok sikoltottak: „Tűz, tűz, fussatok, fussatok” – mint egy tragikus gyerekrigmus; egy tucat hang, magas hang, mély hang, mint haldokló gyermekek az erdőben, egyedül, egyedül. És a hangok is elhaltak, mikor a huzalokról levált a burkolat, mint a forró gesztenye héja. Egy, kettő, három, négy, öt hang, sorra elnémultak.

A gyerekoszobában égett a dzsungel. Kék oroszlánok ordítottak, bíbor zsiráfok vágtáztak. A párducok körbefutottak, a színek elváltoztak, és tízmillió állat tűnt el a tűz elől menekülve a távoli, gőzölgő folyam irányában.

Megint elnémult tíz hang. Az utolsó pillanatban a tűzlavinában felhangzó kórusok önfeledten jelentették az időt, muzsikáltak, távirányítású fűnyírógépekkel nyírták a pázsitot, vagy kerti ernyőket nyitottak fel, és a nyíló és csapódó külső ajtón át ezernyi jelenet látszott, mint az órásboltban, amelyben minden óra megőrült, és egymás előtt vagy után, összevissza üti az órákat; a tébolyult zavar képei eggyéolvadtak: éneklés, sikítás és néhány utolsónak megmaradt derék egér rohángálása, hogy elta- karítsa a borzalmas hamut. És egy hang. Felsőbbrendűen, mit sem törődve a helyzettel, verseket olvasott fel a lángoló dolgozószobában, amíg minden filmtekercs el nem égett, amíg minden vezeték össze nem zsugorodott, és az áramkörök szét nem repedtek.

A ház szikraesőt szórva, füstfelhőt fújva összeomlott.

A konyhában, egy pillanattal a tűz- és gerendaeső lezúdulása előtt, a tűzhely háborodott tempóban készítette a reggelit, tíz tucat tojást sütött, hat cipót pirított szeletekben, hús tucat szalonnakatonát adagolt, és elfogyasztásuk – a tűz mindet felemésztette! – új munkára készítette a hisztérikusan sziszegő tűzhelyet. Összeomlás. A padlás rázuhant a konyhára és a nappalira. A nappali a pincére, a pince az alsó pincére.

Mélyhűtőkészülékek, karosszékek, filmszalagok, áramkörök, ágyak zuhan-
tak alá összegabalyodva, mint a csontvázak, a meredek szakadékba.

Füst és csend. Nagy, nagy füst.

Keleten halványan derengett a hajnal. A romok között egyetlen fal állt.
A falban az utolsó hang ismételte újra és újra, még akkor is, mikor a nap
már felkelt, és rásütött a gőzölgő romhalmazra:

– Ma 2026. augusztus 5-e van, ma 2026. augusztus 5-e van, ma...

2026. október. Egymillió éves kirándulás

A mama ajánlotta, hogy az egész család menjen horgászni. De a szavak nem a mama szavai voltak – Timothy megérezte. A papa szavai voltak, de valahogyan a mama használta őket.

A papa szétrugdalt egy kupac marsi kavicsot, és beleegyezett. Így azután rögtön sürgés-forgás, kiabálás támadt, a tábort gyorsan kapszulákba és tartályokba gyömöszölték, a mama farmernadrágot és blúzt húzott, a papa közben reszkető kézzel megtömte a pipáját, de folyton a Mars egét kémlelte, a három fiú rikoltozva ugrált egymás hegyén-hátán a motorcsónakban, és egyik sem figyelt igazán a mamára és a papára, csak Timothy.

A papa megnyomott egy gombot. A motorcsónak zümmögő hangot eresztett az égre. A víz hátrafelé rohant, a csónak orra a levegőbe emelkedett, és a család hurrát kiáltott.

Timothy hátul ült a papával, kis ujjai a papa szőrös ujjain nyugodtak, és nézte a kanyargó csatornát, amint elhagyták a feltúrt földet, ahol leszálltak kis családi rakétájukkal, mikor a Földről megérkeztek. Eszébe jutott az indulásuk előtti este a Földön, a sürgés-forgás, a kapkodás, a rakéta, amelyet a papa talált valahol valahogyan, és a beszélgetés a marsbeli vakációról.

Hosszú út egy vakációra, de Timothy nem szólt semmit az öccsei előtt. Eljöttek a Marsra, és most, először, legalábbis azt mondták, horgászni mennek.

Papának furcsa volt a tekintete, amint a csónak siklott a csatornán. Timothy nem értette ezt a tekintetet. Nagy fény és valami megkönnyebbülés

sugárzott belőle. Arcán aggodalom vagy sírás helyett nevettek a mély ráncok.

A kihűlő rakéta eltűnt az egyik kanyarban.

– Meddig megyünk? – Robert a vízbe paskolt. Olyan volt a keze, mint egy ugránczó kis rák a lila vízben.

Papa nagyot sóhajtott.

– Egymillió évig.

– Nahát! – mondta Robert.

– Nézzétek, gyerekek! – Mama előremutatott hosszú, szelíd karjával.
– Ott egy halott város.

Lázás kíváncsisággal meredtek előre, és a halott város ott feküdt halottnan, nem látta más, csak ők, szunnyadt a Mars nyarának forró csendjében, amelyet csak nekik készített egy marsbeli meteorológus.

És papa mintha örülne, hogy a város halott. Szétszórt, rózsaszínű sziklák aludtak egy homokdombon, néhány ledőlt oszlop, egy magányos szentély, azután megint homok. Semmi más mérföldekre. Fehér sivatag a csatornán innen, s a tulsó parton kék sivatag.

És akkor felrepült egy madár. Mint egy kék tóba hajított kő, amely csobban, lehull és eltűnik.

Papa tekintete megrebbent, amikor észrevette.

– Azt hittem, rakéta.

Timothy az ég mély óceánját kémlelte, próbálta megkeresni a Földet és a háborút és a lerombolt városokat, és az embereket, akik egymást ölik, mióta ő megszületett. De nem látott semmit. A háború olyan messze volt, mint két légy, amelyek egy nagyon magas és néma katedrális mennyezetén élet-halál harcot vívnak. És éppen olyan esztelen.

William Thomas megtörölte a homlokát, érezte a karján fia kezét, ami úgy megbizsergette, mint egy fiatal tarantella. A fiára nevetett:

– Hogy tetszik, Timothy?

– Nagyon, papa.

Timothy nem értette az egészet; nem értette, mi zajlik a nagy, felnőtt mechanizmus belsejében. Az emberben, akinek hatalmas, napégette

hámló saszorra és meleg, kék szeme van – olyan szeme, mint a kék márványgolyók, amelyekkel nyáron iskola után játszottak a Földön –, és hosszú, erős, oszlopos lába a bő lovaglónadrágban.

– Mit figyelsz annyira, papa?

– Azt figyelem, hogy hol van a földi logika, a józan ész, a jó kormányzás, a béke és a felelősség.

– Ezt mind odafent látod?

– Nem, nem látom sehol. Nincs többé. Lehet, hogy nem is lesz soha. Lehet, hogy becsaptuk magunkat, mikor azt hittük, hogy valaha is létezett.

– Tessék?

– Nézd a halakat – mondta apa, és a vízre mutatott.

Szoprán kórusban zendült fel a három fiú, ahogy odatódultak, megbillentték a csónakot, és kinyújtották vékony nyakukat, hogy jobban lássanak. Csodálkozó kiáltások röppentek. Ezüst gyűrűhal úszott mellettük, hullámzott, azután összezárult, mint egy nőszírom, az ételdarabkák körül, hogy elnyelje őket.

A papa nézte. Hangja mély és nyugodt volt.

– Akár a háború. A háború úszik, ételt lát, bekapja. Egy perc, és nincs többé Föld.

– William – szólt rá a mama.

– Ó, bocsánat – mondta a papa.

Csendesen ültek, és nézték a csatorna vizét, ahogy hűsen, sebesen és üvegesen suhant mellettük. Nem hallatszott más, csak a motor zümmögése, a víz suhogása, a napba emelkedő levegő.

– Mikor látjuk már meg a Mars-lakókat? – kiáltotta Michael.

– Lehet, hogy nagyon hamar – mondta az apa. – Lehet, hogy még ma este.

– De hiszen a Mars-lakók kihaltak... – mondta a mama.

– Nem haltak ki. Mutatok én nektek néhány Mars-lakót, az biztos – vágta rá a papa.

Timothy a homlokát ráncolta, de nem szólt semmit. Minden olyan furcsa volt. A vakáció, a horgászás és a felnőttek összenézései.

A két kisebbik fiú ernyőt formált a szeme elé, és úgy kémlelte a csatorna hét láb magas kőpartját. Keresték a Mars-lakókat.

– Milyenek? – kérdezte Michael.

– Ha meglátod, azonnal megismered őket. – A papa különösen nevette, és Timothy látta, hogy egy ér ütemesen lüktet az arcán.

Az anya karcsú és szelíd volt, aranyhaját befonta, és magasra tűzte, mint egy tiarát, szeme hűvös és mély, mint a csatorna vize az árnyékban, majdnem bíbor, benne ámbraszínű pettyek. Látni lehetett, hogyan úsznak szemében a gondolatai, mint a halak – az egyik ragyogó, a másik sötét, az egyik gyors, villanó, a másik lassú és könnyű, és néha, például mikor felnézett a Földre, semmi más, csak szín. A hajó orrában ült, egyik keze az oldaldeszán, másik az ölében, a sötétkék nadrágján, és ahol a blúza, mint egy fehér virág szétnyílt, látszott napbarnított nyakának lágy vonala.

A messzeséget kémlelte, és mivel nem látott tisztán, visszapillantott férjére, és az ő szeme tükrében felfedezte, hogy mi vár rájuk. És mert a férfi szemében belső szilárdság erősítette a tükörképet, az asszony arca megenyhült, és elfogadta a jövőt. Visszafordult, és most már tudta, hogy mit nézzen.

Timothy is figyelt. De csak a csatorna egyenes ceruzavonalát látta, ahogy lilán húzódott az alacsony, lekopott dombok határolta széles völgyön át a láthatár széléig. És a csatorna hosszan húzódott a városokon át, amelyek csörögtek volna, mint a kőrisbogarak egy kiszáradt koponyában, ha az ember megrázza őket. Száz vagy kétszáz város aludt a nyár forró nappali és hideg éjszakai álmába merülten...

Mérföldek millióit utazták végig – hogy horgásszanak. De a rakétán ágyú is volt. Kirándulás? De akkor minek az a rengeteg, évekre is bőven elegendő ennivaló, amit elrejtettek a rakéta mellett? A vakáció fátyla mögött nem csendesén nevető arc húzódik, hanem valami kemény és csontos és talán félelmetes. Timothy nem tudta fellibbenteni a fátylat, a két kisebbik fiú pedig elmerült a játékban, mert tízéves volt az egyik, nyolc a másik.

– Nem látom a Mars-lakókat! Becsapás! – Robert hegyes állát kezére támasztotta, úgy bámulta a csatornát.

A papa hozott magával egy atomrádiót a csuklójára csatolva. Régi-módiasan működött, az embernek a füle mellett a csontjához kellett szorítania, és énekszót vagy beszédet adott át rezgéseivel. A papa figyelmesen hallgatta. Arca most olyan volt, mint a leomlott marsi városok, beesett, száraz, majdnem halott.

Azután odanyújtotta a mamának. Mama hallgatta, a szája kinyílt.

– Mit... – kérdezte Timothy, de nem tudta befejezni.

Ebben a pillanatban két iszonyatos, egymásra torlódó, velőt rázó robbanás hallatszott, és nyomukban még fél tucat kisebb.

Papa felkapta a fejét, és azonnal nagyobb sebességre kapcsolta a csónakot. A csónak megugrott, és szórta a vizet. Robert ettől elfelejtette ijedtségét, Michael pedig, aki a mama lábába kapaszkodott, és úgy nézte a felszökkenő zuhatagot, ijedt, de mámoros örömkialtásokban tört ki.

Papa elfordította a csónakot, lassított, és befordult egy kis mellékcsatornába, egy régi, omladozó, rákszagú kőmóló elé. A csónak keményen nekiütődött a mólónak, mindnyájan előrebuhtak, de senkinek sem esett baja, és papa már megfordult, és azt vizsgálta, hogy a víz hullámozása eltüntette-e a csónak nyomát. A hullámok átcsaptak a kövön, visszaáramlottak, hogy új hullámokkal találkozzanak, lecsillapodtak, fényes árnyéksávok vibráltak a napon, és minden nyom eltűnt.

Papa figyelt. Mindenki figyelt.

Papa lihegése úgy visszhangzott, mintha öklök vernék a hideg, nedves part kőburkolatát. Az árnyékban a mama macskaszeme leste a papát, hogy kitalálja, mi következik.

Papa elernyed, nagyot sóhajtott, és nevetett magán.

– A rakéta, persze. Úgy látszik, ideges vagyok. A rakéta.

– Mi volt az, papa, mi volt az? – kérdezte Michael.

– Ó, csak felrobbantottuk a rakétát, annyi az egész – mondta Timothy erőltetett, tárgyilagos hangon. – Eleget hallottam már rakéták felrobbantásáról. A miénk most robbant fel.

– Miért robbantottuk fel a rakétánkat? – kérdezte Michael. – Mi, papa?
– A játékhhoz tartozik, te buta – mondta Timothy.
– A játékhhoz? – Michaelnek és Robertnek tetszett a szó.
– Papa úgy csinálta, hogy felrobbanjon, és senki se tudja, hol szálltunk le, vagy hová mentünk, ha meg akarnak keresni, tudod?

– Húha! Igazi titok!

– Megjijedtem a rakétánktól – ismerte be papa mamának. – Bizony, ideges vagyok. Ostobaság feltételezni, hogy valaha is idejön még egy rakéta. Kivéve, ha Edwardsék is átjutnak az övéken.

A kis rádiót a füléhez szorította. Két perc múlva leejtette, mint a rongyot.

– Kész, vége – mondta mamának. – A rádió épp most vesztette el az atom-sugárnyalábot. A világ minden adója leállt. Az utolsó pár évben alig néhány adás volt már. Most a levegő teljesen néma. Valószínűleg néma is marad.

– Meddig? – kérdezte Robert.

– Lehet, hogy az ükunokáid majd megint hallják – mondta papa. Csak ült magába roskadtan, és a gyerekekre átragadt bánata, megvertsége, lemondása és beletörődése.

Végül vízre bocsátotta a csónakot, és folytatták útjukat az eredeti irányban.

Későre járt. A nap már lement, és előttük a halott városok sora feküdt.

A papa nagyon nyugodtan és csendesen beszélt a fiúkhhoz. Régebben sokszor volt hozzájuk rideg és távoli és felettük álló, de most egy-egy szóval megsimogatta a fejüket, és ezt mindnyájan megérezték.

– Válassz egy várost, Mike!

– Mit, apa?

– Válassz egy várost, fiam! Bármelyik várost ezek közül.

– Jól van – mondta Michael. – Melyiket?

– Amelyik a legjobban tetszik. Ti is, Robert, Tim. Válasszátok ki azt a várost, amelyik a legjobban tetszik!

– Nekem olyan város kell, amelyikben Mars-lakók vannak! – kiáltott Michael.

– Megkapod – mondta a papa. – Megígérem. – A gyerekekhez szólt, de szemével a mamának beszélt.

Húsz perc alatt hat várost hagytak el. A papa nem beszélt többet a robbanásokról; úgy látszott, sokkal jobban elfoglalja, hogy a fiait szórakoztassa, hogy jókedvüket fenntartsa, mint bármi más.

Michaelnek már az első város tetszett, amelyet útjukban elértek, de ezt megvétőzták, mert mindenki kételkedett a gyors, első megítélés helyességében. A második város senkinek sem tetszett. Földiek települése volt, fából, és már fűrészporrá kezdett mállani. Timothynek a harmadik város tetszett, mert nagy volt. A negyedik és ötödik túl kicsi volt, végül a hatodikért mindenki lelkesedett, a mamát is beleértve, aki csatlakozott az ujjongó kórushoz.

Ötven-hatvan épület állt benne, poros, de kövezett utcái voltak, és a tereken egy-két régi centrifugális szökőkút lövellte a vizet. A felszökő víz volt az egyetlen élet a késői napfényben.

– Ez az a város! – mondta mindenki.

Papa a partfalhoz kormányozta a csónakot, és kiugrott.

– Itt vagyunk. Ez a miénk. Mától fogva itt lakunk.

– Itt lakunk? – hitetlenkedett Michael. Felállt, bámult, azután visszafordult arra, ahol a rakétát hagyták. – És mi lesz a rakétával? És mi lesz Minnesotával?

– Itt van – mondta a papa.

A kis rádiót Michael szőke fejéhez tartotta.

– Hallgasd csak!

Michael hallgatta.

– Semmi – mondta.

– Így van. Semmi. Nincs többé semmi. Nincs többé Minneapolis. Nincsenek rakéták, nincs többé Föld.

Michael mérlegelte a halálos kinyilatkoztatást, és kis, száraz zokogással sírni kezdett.

– Várj egy kicsit – mondta a papa. – Többet adok neked cserébe, Mike.

– Mit? – Michael kíváncsian visszatartotta könnyeit, de készen állt, hogy folytassa, ha a papa további kinyilatkoztatása is olyan leverő lenne, mint az eredeti.

– Neked adom ezt a várost, Mike. A tied.

– Az enyém?

– Tied és Roberté és Timothyé, hármótoké, egészen a tiétek.

Timothy kiugrott a csónakból.

– Nézzétek, srácok, mind a miénk! Az *egész!* – Timothy belement a papa játékába, nagyban játszott, és jól játszott. Később, mikor mindenen túl voltak, és a dolgok rendeződtek, félrehúzódott tíz percre, és kisírta magát. De most még minden játék volt, családi kirándulás, és játszani kellett a gyerekek kedvéért.

Mike és Robert is kiugrottak. Kiszegítették a mamát a csónakból.

– Vigyázzatok a húgocskátokra! – mondta a papa, és senki sem értette akkor, csak jóval később. Besiettek a rózsaszín köves, nagy városba, suttogtak, mert a halott városok valahogy suttogásra és a naplemente nézésére készítetik az embert.

– Körülbelül öt nap múlva – mondta a papa csendesen – visszamegyek a rakétánk helyére, elhozom az élelmiszert, amit a romok közé rejtettünk, és felkutatom Bert Edwardsot és a feleségét meg a lányait.

– Lányok? – kérdezte Timothy. – Hányan?

– Négyen.

– Érzem, hogy ebből még baj lesz – mondta a mama lassan.

– Lányok? – Michael olyan arcot vágott, mint a régi marsi kőfaragások. – Lányok.

– Ők is rakétával jönnek?

– Igen. Ha sikerül nekik. A családi rakéták holdutazásra épültek, nem a Marsra. Nekünk szerencsénk volt, és eljutottunk ideig.

– Hol vetted a rakétát? – suttogott Timothy, mikor a két kisfiú előreszaladt.

– Takarékoskodtam. Húsz évig gyűjtöttem rá, Tim. Elrejtettem, és reméltem, hogy sohasem lesz rá szükségünk. Azt hiszem, oda kellett volna adnom a kormánynak háborús célokra, de állandóan a Marsra gondoltam...

– És a kirándulásra?

– Úgy van. De ez maradjon köztünk. Mikor láttam, hogy a Földön mindenek vége, az utolsó pillanatban összecsomagoltam. Bert Edwardsnak

is volt egy eldugott hajója, de úgy határoztunk, hogy biztonságosabb, ha külön-külön indulunk, hátha le akarna lőni bennünket valaki.

– Miért robbantottad fel a rakétát, papa?

– Hogy ne tudjunk visszamenni soha. És hogy ha valaki a rossz emberek közül a Marsra jönne, ne tudja, hogy itt vagyunk.

– Ezért figyeled mindig az eget?

– Igen, bár számárság. Nem követhetnek bennünket. Nincs mivel. Egyszerűen óvatos vagyok, ennyi az egész.

Michael visszafutott.

– Igazán a mienk a város, papa?

– Az egész bolygó a mienk, gyerekek. Az egész nyavalyás bolygó.

Ott álltak, mint a Hegyek Királya, a Tetők Ura, mint a Minden Látható Dolgok Fejedelme, mint Megfellebbezhetetlen Uralkodók és Elnökök, és próbálták megérteni, hogy mit jelent a világ urának lenni, és milyen nagy igazából a világ.

Az éjszaka gyorsan leszállt a ritka levegőben, és a papa a téren hagyta őket a csobogó szökőkútnál, lement a csónakhoz, és visszajött, karján egy nyaláb papírral. A papírokat az egyik régi udvaron halomba rakta, és meggyújtotta. A tűzhöz guggoltak, hogy melegedjenek, és nevettek. Timothy nézte, ahogy a lapok felugranak, mint ijedt állatok, mikor a lángok elérték és körülnyalták őket. A papírok összeráncosodtak, mint az öregember bőre, és számtalan szót vettek körül és égették el a lángok.

Államkötvény; Kereskedelmi Mutatók 1999; Vallási előítéletek, esszé; A logisztika tudománya; A pánamerikai egység problémái; Készletjelentés 1998. júl. 3-án; Háborús Szemle...

Papa ragaszkodott ahhoz, hogy ezeket a papírokat magukkal hozzák erre a célra. Most ott ült, és rakta velük a tüzet egyenként, elégtétellel, és mindegyikről elmondta a gyerekeinek, hogy micsoda.

– Ideje, hogy néhány dolgot megtudjatok. Nem hiszem, hogy tisztességes lenne annyi mindent elhallgatni előttem. Nem tudom, megértitek-e, de beszélnem kell, akkor is, ha csak egy részét fogjátok fel.

Egy lapot a tűzbe dobott.

– Életformát égetek el ugyanúgy, ahogy a Föld is éppen most ég tisztára ettől az életformától. Bocsássatok meg nekem, ha úgy beszélek, mint valami politikus, elvégre egy állam kormányzója voltam, de tisztességes voltam, és ezért gyűlöltek. Az élet a Földön sohasem rendeződött annyira, hogy valami igazán jót csináljunk. A tudomány nagyon gyorsan megelőzött bennünket, és az emberek eltévedtek a gépesített dzsungelben; csak gyártották a tetszetős dolgokat, mint a gyerekek, szerkezeteket, helikoptereket, rakétákat, és mindig csak a gépekkel törődtek, pedig azt kellett volna nézniük, hogy mire jók a gépek. A háborúk egyre gonoszabbak lettek, és végül kipusztították a Földet. Ezt jelenti a rádió hallgatása. Ez elől menekültünk. Szerencsénk volt. Több rakéta nem maradt. Ideje megtudnotok, hogy nem horgászkiránduláson vagyunk. Mostanáig halogattam, hogy megmondjam. A Földnek vége. A bolygóközi utazás talán évszázadokig, de talán soha föl nem éled. Az életforma rossznak bizonyult, és megfojtotta önmagát. F fiatalok vagytok, és mindennap elismétlem nektek ezt, míg belétek nem vésődik.

Megállt, hogy újabb papírokat tegyen a tűzre.

– Egyedül vagyunk. Mi és még egy maroknyi ember, akik néhány napon belül megérkeznek. Elegen ahhoz, hogy újrakezdjük. Elegen, hogy elforduljunk mindattól, ami a Földön volt, és új csapást vágjunk...

A tűz fellobogott, hogy megerősítse szavait. Azután elfogyott a papír, csak egy lap maradt. A Föld minden törvénye és hite kis kupac forró hamuvá égett, amelyet hamarosan elhord a szél.

Timothy megnézte az utolsó papírt, amelyet a papa a tűzre vetett. Világtérkép volt; összezsugorodott és eltorzult a tűzben, azután – huss! – elrepült, mint egy meleg, fekete lepke. Timothy elfordult.

– Most megmutatom nektek a Mars-lakókat – mondta a papa. – Gyertek. Te is, Alice. – Kézen fogta a feleségét.

Michael hangosan felsírt. A papa felvette, és a karján vitte, és a romok között a csatornához mentek. A csatorna. Holnap vagy azután jövődő feleségeik érkeznek rajta egy csónakban. Most még kicsi, nevető lányok apjuk és anyjuk oldalán.

Körülöttük leszállt az éj, és feljöttek a csillagok. De Timothy nem találta köztük a Földet. Az már leszállt. Ezen elgondolkozhatott az ember.

Éjjeli madár kiáltott a romok között lépteik zajára.

– Anyátok és én majd tanítunk benneteket – mondta a papa. – Lehet, hogy nem sikerül. De remélem, hogy igen. Sok mindent láttunk, amiből tanulhattunk. Ezt az utat sok-sok éve megterveztük már, még mielőtt ti születtetek. Azt hiszem, még ha nem tört volna ki a háború, akkor is eljöttünk volna a Marsra, hogy itt éljünk, és kialakítsuk az életformánkat. Egy évszázad kellett volna hozzá, hogy a Marsot teljesen megmérgezze a földi civilizáció. Most persze...

A csatornához értek. A csatorna hosszú volt, egyenes és hűvös, és az éjszakát tükrözte.

– Mindig szerettem volna látni a Mars-lakókat – mondta Michael. – Hol vannak, papa? Megígérted...

– Ott vannak – mondta a papa, majd áttette Michaelt a vállán, és lefelé mutatott.

Ott voltak a Mars-lakók. Timothy megremegett.

Ott voltak a Mars-lakók a csatornában – a víz sima tükrében: Timothy és Michael és Robert és a mama és a papa.

A Mars-lakók hosszan, némán visszanéztek rájuk a fodrozódó víztükörből...

Az összes novellát Kuczka Péter fordította

ΚΙΒΘΪΤΕΤΤ ΚΙΑΔΆΣ

A magányosok

Hat vacsorát ettek meg a szabad ég alatt, egymással beszélgetve a kis tábortűz mellett. A csillagok odafentről bevilágították az ezüst rakétát, amin átszelték az űrt. Messziről, a kék hegyek közül olyannak tűnt a tábortűzük, mint egy csillag, ami a hosszú marsi csatornák mellé hullott le, a tiszta, széltelen marsi égbolt alá.

A hatodik estén a két férfi ott ült a tűz mellett, és feszülten nézegettek mindenfelé.

– Fázol? – kérdezte Drew, mert a másik reszketett.

– Mi? – Smith a karjára nézett. – Nem.

Drew Smith homlokára nézett. Verejték borította.

– Túl meleged van?

– Nem, az sincs.

– Magányos vagy?

– Talán. – Keze megrándult, és egy újabb fadarabot vetett a tűzre.

– Egy kártyajáték?

– Nem tudok koncentrálni.

Drew Smith sebes, felszínes lélegzetvételét hallgatta. – Már megvan az információink. Mindennap képeket készítettünk és kőzetmintákat gyűjtöttünk. Nagyjából készen vagyunk. Nem akarunk ma este elindulni hazafelé?

Smith felnevetett. – *Annyira* azért nem vagy magányos, ugye?

– Hagyd abba.

Kicsit megmozgatták a lábukat a hűvös homokban. Nem volt szél. A tűz egyenletesen égett, egyenesen felfelé, az oxigéncső táplálta a hajóból. Ők maguk átlátszó maszkot viseltek az arcukon, nagyon vékonyat, amelyen keresztül lágy oxigénréteg lüktetett fel a kabátjuk alatt viselt oxigénmellényből. Drew a csuklójára nézett. Még hatórányi oxigén maradt a kabátjában. Rendben.

Elővette az ukulelét, és gondtalanul, fél szemét lehunyva pengetni kezdte, miközben hátradőlt, hogy a csillagokat nézze.

*Álmaim leánya a legédesebb lány
Mind közül, akit ismerek
Az összes diáklányt a szívárvány
vöröseként halványítja el.
Szeme kékje és a haja aranya...*

Az ukulele hangja Drew karján keresztül vándorolt fel a fülhallgatójába. Smith nem hallotta a hangszert, csak a társa énekét. A léggör túl ritkás volt.

– A kollégium legszebb lánya...

– Jaj, hagyd már abba! – kiáltott fel Smith.

– Mi bajod?

– Csak azt mondtam, hogy hagyd abba, ennyi! – dőlt hátra Smith dühös arccal meredve a másikra.

– Oké, oké, ne húzd fel magad.

Drew letette az ukulelét, és elgondolkozva hanyatt feküdt. Tudta, miről van szó. Ő is érezte. A hideg magányról, az éjféli magányról, a távolság, az idő és az űr magányáról, a csillagokéről és az utazáséről, a hónapokéről és a napokéről.

Csakhogy ő túl jól emlékezett Anna arcára, amint őt nézi a rakéta ablakán át, egy perccel a kilövés előtt. Olyan volt, mint egy élénk, éles vonalú kék káma – a kék, kerek üveg és Anna gyönyörű arca, integetésre emelt keze, mosolygó ajka és csillogó tekintete. A saját kezét csókolta meg Drew helyett. Majd eltűnt.

Drew szórakozottan Smithre pillantott. Smith szeme le volt hunyva. Ő is valamilyen gondolatot forgathatott a fejében. Biztos Marguerite-ról. A csodálatos Marguerite-ról a barna szemével és melegbarna hajával. Aki hatvanmillió mérföldre van tőlük, valami elképzelhetetlen világban, ott, ahol születtek.

– Vajon mit csinálhatnak ma este? – kérdezte Drew.

Smith kinyitotta a szemét, és átnézett a tűzön. Anélkül, hogy rákérdezett volna, kikre gondol Drew, azt válaszolta: – Televíziós koncertre mennek, úsznak, tollaslabdáznak, ilyesmit.

Drew bólintott. Ismét begubózott, és érezte, hogy a kezén és az arcán elkezd kiütni a verejték. Reszketni kezdett, és valami élesen sikoltozó érzélem támadt a lelke legmélyén. Aznap éjjel nem akart aludni. Ez is olyan lesz, mint a többi éjszaka. Meg fog jelenni a semmiből az a száj, a melegség és az álom. Utána pedig, túl hamar, eljön az üres reggel, a felébredés a valóság rémálmába.

Hirtelen felpattant.

Smith elképedve bámulta.

– Sétáljunk, csináljunk valamit – szakadt ki Drew-ból.

– Rendben.

Sétálni kezdtek a kiürült tengerfenék rózsaszín homokján; nem mondtak semmit, csak gyalogoltak. Drew érezte, hogy a szorítás részben enyhül. Megköszörülte a torkát.

– Tegyük fel – mondta –, persze, ez csak feltevés, hogy megismerkedsz egy marsi nővel. Most. Valamikor a következő óra során.

Smith felhorkantott. – Ne beszélj hülyeségeket. Itt egy sincs.

– De csak tegyük fel.

– Nem tudom – felelte Smith maga elé nézve séta közben. Lehajtott a fejét, és kezével megdörzsölte a vékony, meleg üveget az arca előtt. – Marguerite ott vár New Yorkban.

– Engem pedig Anna. De gondolkozzunk gyakorlatiasan. Itt vagyunk, két nagyon is emberi férfiként, egy évre a Földtől, a hidegben, magányosan, elszigetelve, vigaszra vágyva, arra, hogy valaki megfogja a kezünk. Nem csoda, hogy a magunk mögött hagyott nők miatt búsulunk.

– Egyszerűen ostobaság búsulni, abba kellene hagynunk. De itt amúgy sincsenek nők, a csudába is!

Tovább gyalogoltak egy darabig.

– Mindenesetre – folytatta végül Smith némi gondolkozás után –, ha találnánk is itt egy nőt, szerintem Marguerite lenne az első, aki megértené a helyzetet, és megbocsátana.

– Biztos vagy ebben?

– Abszolút!

– Nem csak mentségeket keresel?

– Nem!

– Akkor hadd mutassak valamit. Fordulj meg. Ott. – Drew megfogta Smith karját, és visszavezette egy kicsit oldalra, olyan ötven lépéssel. – Emiatt hoztam fel ezt az egész témát – mutatott előre.

Smithnek elállt a lélegzete.

Egy lábnyom apró, puha völgyét látták maguk előtt a homokban.

A két férfi lehajolt, mohón lenyújtották a kezüket, és idegesen sepergetni kezdték a két oldalát. A levegő sziszegett az orrlükükben. Smith szeme csillogott.

Hosszú ideig bámultak egymás arcába.

– Egy nő lábnyoma! – kiáltott fel Smith.

– Minden részletében tökéletes – bólogatott ünnepélyesen Drew. – Ehhez történetesen értek. Régen egy cipőboltban dolgoztam. Bárhol felismernék egy női lábnyomot. Tökéletes, tökéletes!

Lenyelték a kiszáradt torkukban támadt csomót. Hevesen verni kezdett a szívük.

Smith hol ökölbe zárta, hol kinyitotta a tenyerét. – A mindentit, de kicsi! Nézd meg a lábujjait! Te jó ég, milyen kecses!

Felállt, és hunyorítva előrenézett. Utána felkiáltott, és szaladni kezdett.

– Ott van még egy, és még egy. És még több. És folytatódnak, arra!

– Nyugodj meg – érte utol Drew. Megfogta Smith karját. – Mégis, hova akarsz menni?

– Menjünk, a fenébe! – mutatott előre Smith. – Természetesen a nyomokat követem.

– És Marguerite?

– Ez pokolian rossz pillanat arra, hogy róla beszéljünk. Menjünk, mielőtt lekeverek neked egyet!

Drew eltűnődve elengedte a kezét. – Oké. Menj csak.

Együtt szaladtak tovább...

Friss nyomok, frissek, mélyek és kecses körvonalúak. Lábnyomok, amelyek ott rohantak, örvénylettek, áradtak előttük oda-vissza, magányosan, a kiszáradt tengerfenéken. Egy pillantás a csuklóra. Öt perc. Sietni. Szaladni. Rohanni. Drew kacagva zihált. Nevetséges. Hülyeség. Két férfi, amint ott tör előre. Őszintén, ha ez nem lett volna ennyire magányos és komoly dolog, leült volna, és addig nevet, amíg ki nem csordul a könnye. Két elvben intelligens ember, két Robinson Crusoe, akik egy nőies, ugyanakkor láthatatlan Péntek-lány után szaladnak! Hah!

– Mi olyan vicces? – kiabált vissza Smith messziről.

– Semmi. Figyelj az időre. Tudod, az oxigén elfogy.

– Rengeteg van még.

– Azért figyelj oda!

Tudta vajon, amikor idejött, gondolkozott Drew mosolyogva, hogy amikor ilyen kecsesen egymás elé teszi a lábait, ezzel, hogy ártatlanul végigmegy itt törékeny, apró lábaival, ekkora krízist okoz az emberek körében? Nem. Fogalma sem volt róla. Egyáltalán.

De muszáj továbbbrohannia, és utolérnie azt az eszelős Smitht. Hülyeség, hülyeség. Ugyanakkor... nem is akkora hülyeség.

Drew-nak futás közben melegség töltötte be a fejét. Végtere is, csodás lenne aznap este egy gyönyörű nő mellett üldögdélni a tűznél, a kezét fogni, megsókolni, hozzáérni.

– Mi van, ha kék lesz?

Smith megfordult futás közben. – Mi?

– Mi van, ha kék a bőre? Mint a hegyek? Akkor mi lesz?

– Menj a fenébe, Drew!

– Hah! – nevetett fel kiáltva Drew, majd lerohantak egy régi folyóágyban és végig a csatorna mentén. Mindkettő üresen terült el ebben az évszakok nélküli korban.

A lányomok kecsesen sorakoztak egymás mögött, és megindultak a hegyláb felé. Amikor az emelkedőhöz értek, meg kellett állniuk.

– Stipi-stop – mondta Drew éles, sárga tekintettel.

– Mi?

– Azt mondtam, hogy lestopoltam. Ez azt jelenti, hogy én beszélhetek vele először. Emlékszel még arra, amikor gyerekek voltunk? Azt mondtuk, „stipi-stop”. Oké. Most azt mondtam, hogy „stipi-stop”. Ez hivatalossá teszi.

Smith nem mosolygott.

– Mi a baj, Smith? Zavar a konkurencia? – kérdezte Drew.

Smith nem mondott semmit.

– Nekem elég jó a profilom – közölte vele Drew. – És tíz centivel magasabb vagyok nálad.

Smith hidegen meredt rá. Szeme mozdulatlan volt.

– Igen, a konkurencia – folytatta Drew. – Megmondom, mi legyen, Smith. Ha van barátnője is, a barátnő a tiéd lehet.

– Fogd be – méregette Smith dühösen.

Drew abbahagyta a mosolygást, és hátralépett. – Nézd, Smith, lassítsunk egy kicsit. Nagyon belelovaltad magad. Nem szeretem, ha ilyen vagy. Mostanáig minden rendben volt.

– Olyan leszek, amilyen lenni akarok. Te csak ne üsd bele az orrod a dolgomba. Végtére is, *én* találtam meg a nyomokat!

– Hogy micsoda?

– Nos, lehet, hogy te találtad meg őket, de az *én* ötletem volt, hogy kövessük!

– *Tényleg?* – kérdezte Drew lassan.

– Tudod, hogy így volt.

– *Tényleg?*

– Szent ég, egy év az ūrben, társaság nélkül, minden nélkül, és amikor valami ilyesmi történik, egy ember...

– Egy *nőnemű* ember.

Smith ökölbe szorította a kezét. Drew elkapta, kicsavarta, majd pofon vágta Smitht.

– Térj magadhoz! – kiabálta a kifejezéstelen arcba. – Térj magadhoz! – Belemarkolt Smith ingébe. Megrázta a társát, mint egy gyereket. – Figyelj, figyelj rám, te bolond! Lehet, hogy ez valaki másnak a nője. Gondolj erre. Ahol marsi nő van, ott marsi férfiak is lesznek, te tuskó.

– Engedj el!

– Gondolkozz, te idióta, ennyi – lökte el Drew Smitht. Smith megtánorodott, majdnem elesett; a fegyveréért nyúlt, majd meggondolta magát, és visszadugta.

Drew azonban észrevette a mozdulatot. Smithre nézett. – Szóval, itt tartunk, mi? Te tényleg nagyon kikészültél, igaz? Előjött belőled az ősemler.

– Fogd be! – indult meg Smith az emelkedőn. – Te ezt nem értheted.

– Nem, én sehol nem voltam az elmúlt évben. Annával töltöttem minden estémet. Melegben és biztonságban, New Yorkban. Te egyedül csináltad végig ezt az utat, önmagaddal! – Drew hevesen felhorkantott, és elkáromkodta magát. – Micsoda egocentrikus egy kis senki vagy te!

Felmásztak egy homokdűnére, és a dombok között találták magukat, ahova a nyomok vezettek. Találtak egy elhagyott tűzrakást, néhány elszenesedett fadarabot, és egy kis fémdobozt, aminek az elhelyezéséből úgy tűnt, hogy egykor a tűz oxigénellátására szolgált. Minden újnak tűnt.

– Már nem lehet messze. – Smith majdnem összeesett, de tovább szaladt. A homokban gázolt, és kapkodta a levegőt.

Kíváncsi vagyok, milyen lesz, mondta magában Drew, miközben szabadon cikáztak és kalandoztak a gondolatai. Kíváncsi vagyok, hogy magas és karcsú-e, vagy apró és nagyon vékony. Kíváncsi vagyok, milyen színű a szeme és a haja. Vajon milyen lehet a hangja? Édes, magas? Vagy lágú és nagyon mély?

Olyan sok mindenre kíváncsi vagyok. És Smith is az. Most Smith is találgat magában. Hallatszík, ahogy töpreng, zihál, szalad és tovább töpreng. Ennek nem lesz jó vége. Valami rosszba fog vezetni, már most tudom. Miért megyünk tovább? Hülye kérdés. Természetesen azért megyünk tovább, mert emberek vagyunk, sem többek, sem kevesebbek.

Csak abban reménykedem, gondolta, hogy nem kígyókból van a haja.
– Egy barlang!

Odaértek egy kis hegy oldalához, amelyben egy barlang nyílt sötétben. A lábnyomok eltűntek a mélyén.

Smith előkapta a zseblámpáját, és beküldte a sugarát hevesen hadonászva vele, a félelemtől vigyorogva. Óvatosan indult előre, a lélegzete reszelősnek tűnt a fülhallgatóban.

– Már nincs sok hátra – szólalt meg Drew.

Smith rá sem nézett.

Egymás mellett mentek, összeért a könyökük. Ahányszor Drew megpróbált előretörni, Smith felmordult, és felgyorsított; arca haragos színűre váltott.

Az alagút kanyargott, de a lábnyomok még mindig folytatódtak, amikor lefelé fordították a lámpa sugarát.

Hirtelen egy hatalmas barlangteremben találták magukat. A túloldalán, egy kialudt tábornút mellett egy alak hevert.

– Ott van! – kiabálta Smith. – Ott van!

– Stipi-stop – suttogta Drew halkán.

Smith megfordult. A fegyvere ott volt a kezében. – Tűnj el – mondta.

– Mi? – pislogott Drew a fegyverre.

– Hallottad, mit mondtam! Tűnj el!

– Hé, várjunk csak egy pillanatot...

– Menj vissza a hajóra, és várj meg ott!

– Ha azt hiszed, képes leszel...

– Tízíg számolok, ha addig nem mozdulsz, itt helyben elégetlek...

– Te megőrültél!

– Egy, kettő, három, jobban tennéd, ha elindulnál.

– Hallgass már meg, Smith, az ég szerelmére!

– Négy, öt, hat, figyelmeztettelek... á!

A fegyver elsült.

A golyó az oldalán találta el Drew-t, és megpördítette; az arcára esett, és felkiáltott fájdalmában. Ott feküdt a sötétségben.

– Nem akartam, Drew, tényleg nem! – kiáltott fel Smith. – Elsült; az ujjam, a kezem, ideges voltam; nem akartam! – Egy alak hajolt le a vakító fényben, s a hátára fordította. – Meggyógyítalak, bocsánat. Idehívom, hogy segítsen nekünk. Csak egy pillanat!

Drew oldala sajtogott, miközben ott feküdt azt figyelve, ahogy a lámpa fénye elfordul, és Smith zajosan végigrohan a hosszú barlangon a fekete tűz mellett alvó alakig. Hallotta, hogy Smith felkiált egyszer vagy kétszer, látta, hogy odaér az alakhoz, lehajol, megérinti.

Drew nagyon sokáig várt.

Smith megfordította az alakot.

Drew hallotta, hogy azt mondja neki a távolból: – Halott.

– Mi? – kiáltott fel Drew. Reszkető kezeivel előkotort egy kis elsősegélykészletet. Feltört egy üvegfiolát, és lenyelte a benne lévő fehér port. Az oldalában azonnal megszűnt a sajtás. Utána nekilátott bekötni a sebét. Elég csúnya volt, de nem túl csúnya. Látta, hogy Smith ott álldogál valamivel távolabb, kezében értelmetlenül lógatva a zseblámpát, és lefelé néz a női alakra.

Smith visszament hozzá, leült, és a semmibe meredt.

– Ő már... nagyon régen halott.

– De a lábnyomok? Azokkal mi van?

– Ez a világ, persze, ez a világ. Nem álltunk meg gondolkozni. Csak szaladtunk. Csak szaladtam. Mint egy hülye. Ez a világ... mostanáig bele sem gondoltam. Most már tudom.

– Mit?

– Itt nincs szél, semmi. Nincsenek évszakok, nincs eső, nincsenek viharok, nincs semmi. Ez a nő tízezer évvel ezelőtt egy haldokló világban sétált végig a homokon, egyedül. Lehet, hogy ő volt az utolsó, aki életben

maradt. Csak pár oxigéntartalva volt, ami fenntartotta. Valami történt a bolygóval. A légköre elszivárgott az űrbe. Nem maradt szél, nem maradt oxigén, nem maradtak évszakok. És ő egyedül sétált. – Smith összerakta a fejében, mielőtt csendesen, oda sem nézve elmesélte Drew-nak. – És idejött ebbe a barlangba, lefeküdt, és meghalt.

– Tízezer évvel ezelőtt?

– Tízezer évvel ezelőtt. És azóta itt volt. Tökéletesen. Itt feküdt, arra várva, hogy idejőjjünk, és hülyét csináljunk magunkból. Ez egy kozmikus tréfa. Ó, igen! Nagyon vicces.

– De a lábnyomok?

– Nincs szél. Nincs eső. Természetes, hogy a lábnyomok éppen olyan újnak tűnnek, mint aznap, amikor otthagya őket. Itt minden újnak és frissnek tűnik. Még ő is. Csak rajta látszik valami. Már ránézésre látszik, hogy nagyon régen halott. Nem tudom, miből.

Hangja elhalkult.

Hirtelen eszébe jutott Drew. – A fegyverem. Te. Tudok valamiben segíteni?

– Bekötöztem. Baleset volt. Maradjunk ennyiben.

– Nem fáj?

– Nem.

– Nem fogsz megpróbálni megölni ezért?

– Fogd már be a szád. Megcsúszott az ujjad.

– Tényleg így volt... tényleg! Ne haragudj.

– Tudom, hogy így volt. Fogd be. – Drew végzett a seb bekötözésével.

– De most segíts fel, vissza kell érnünk a hajóhoz. – Smith asszisztált neki, miközben nyögdecselve feltápáskodott, majd imbolyogva talpra állt. – És most vezess oda, hogy megnézhessem Miss Marsot i. e. 10 000-ből. Ezután a rengeteg rohangálás és kalamajka után megérdemlem, hogy legalább megnézhessem.

Smith lassan odasegítette a fekvő alak fölé. – Úgy néz ki, mintha csak aludna – mondta. – De halott, szörnyen halott. Hát nem gyönyörű?

Pont úgy néz ki, mint Anna, gondolta Drew döbbenet. Anna, amint itt alszik, és mindjárt felébred, elmosolyodik, és jó reggelt kíván.

– Pont úgy néz ki, mint Marguerite – jegyezte meg Smith.

Drew szája megvonaglott. – Marguerite? – Habozott egy kicsit. – Igen. I-igen, azt hiszem, így van. – Megcsóválta a fejét. – Attól függ, honnan nézzük. Az előbb pont arra gondoltam...

– Mire?

– Mindegy. Hadd feküdjön itt. Hagyjuk itt. Most viszont sietnünk kell. Vissza kell érnünk a hajóra.

– Vajon ki lehetett?

– Soha nem fogjuk megtudni. Talán egy hercegnő. Vagy írnok egy ősrégi városban, táncosnő? Gyere, Smith.

Fél óra kellett ahhoz, hogy lassan, fájdalmasan visszaküzdjék magukat a rakétához.

– De nem vagyunk bolondok? Igazi, címeres bolondok?

A rakéta ajtaja becsapódott.

A rakéta vörös és kék tűzcsóvák hátán a levegőbe szállt.

Odalent a homok felkavarodott, szétrobbant és szétfúvódott. Tízezer éve most először dülta fel bármi azokat a lábnyomokat. Apró szemcséik szétszóródtak. Mire a tűz szele elállt, a nyomok eltűntek.

Fordította: Farkas Veronika

A száműzöttek

A boszorkányok szeme parázslott, lélegzetük lángnyelvként csapott elő a szájukból. Zsíros botokkal és csontos ujjakkal kóstonlgatták az üstben a főzetet.

*Új találkánk vészjele
Zápor lesz vagy ég tüze?*

Részegen táncoltak a kiszáradt tenger partján. Három nyelv mérgezte a levegőt, gonoszul csillogó macskaszemük szinte perzselt.

*Üst, üst, gyűlj tele!
Férget, mérget üss bele!
Szikra pattan, olthatatlan,
Ég a munka, forr a katlan.⁵*

Hirtelen elhallgattak és körülnéztek.

– Hol a kristály? Hol vannak a tűk?

– Itt!

– Remek!

– Megkeményedett már a méhviasz?

⁵ Szabó Lőrinc fordítása

- Igen!
- Csorgasd az öntőformába!
- Elkészült a bábú? – Gyúró, zöld kezükön melaszként csorgott végig a forró viasz.
- Szúrd a szívébe a tűt!
- A kristály! A kristály! Hozd ide a tarot-zacskóból! Törölgesd le... nézzünk bele!
- Három sápatag arc hajolt a kristály fölé.
- Láss, láss, láss...

A rakéta alakú űrhajó a Földről indult, és a semmin át a Marsra tartott. A fedélzetén emberek haldokoltak.

A kapitány kimerülten felpillantott.

– Muszáj lesz morfiumot adni neki.

– De kapitány...

– Látja, milyen állapotban van ez az ember. – A kapitány felrántotta a takarót, mire az átizzadt szövet alatt heverő, leszíjazott férfi megvonglott és felnyögött. A levegőben villámok kénköves szaga terjengett.

– Láttam... láttam! – A férfi szeme felpattant, és a hajóablakra meredt, ahol a feketeségben lassan kavarogtak a csillagok, a nagyon távoli Föld és az egyre hatalmasabb, vöröslő Mars. – Láttam! Denevér volt, hatalmas, emberarcú denevér! Az elülső ablakra tapadt, és csak csapkodott, csapkodott, csapkodott, csapkodott a szárnyával!

– Pulzus? – kérdezte a kapitány.

A tisztiszolga megmérte.

– Százharminc.

– Így nem bírja sokáig. Adja be neki a morfiumot. Jöjjön velem, Smith.

Távoztak. A padlólapokra hirtelen csontok nőttek és hófehér koponyák sikoltoztak. A kapitány nem mert lepillantani, és inkább megpróbálta túlharsogni a sikoltozást.

– Végül ide hozták Perse-t? – kérdezte, és átlépett egy zsilipkapun.

Odabent egy fehér műtőruhát viselő sebész éppen elfordult egy testtől.

– Egyszerűen nem értem!

– Hogyan halt meg Perse?

– Nem tudjuk, kapitány. Nem a szíve, nem az agya, nem trauma okozta.

Egyszerűen csak... meghalt.

A kapitány megmarkolta az orvos csuklóját, de az sziszegő kígyóvá változott, és megmarta. A férfi meg sem rezgett.

– Csak óvatosan. Magának is van még pulzusa.

Az orvos bólintott.

– Perse szúró fájdalomra panaszkodott a csuklójában és a lábában. Azt mondta, tűszúrásokat érez. Mintha olvadó viaszból lett volna a teste, mondta. Felbukott. Felsegítettem. Úgy sírt, mint egy kisgyerek. Azt mondta, ezüsttű fúródott a szívébe. Aztán meghalt. Itt van. Ha akarja, megismételhetjük a boncolást. A szerveivel nincs semmi eltérés.

– Ez lehetetlen! Valamibe bele kellett halnia!

A kapitány a hajóablakhoz lépett. Manikűrözött, tisztára súrolt kezéről mentol, jód és szappan illata áradt. Fogsora hófehéren ragyogott a fogpasztától, füle rózsaszín volt az alapos suvickolástól, akárcsak az arca. Egyenruhája színe akár a frissen őrölt só, fekete csizmája tükörfényesen csillogott. Rövidre nyírt frizurája hajszesztől szaglott szúrósan. Még a lélegzete is frissnek, újnak és tisztának tűnt. Teljesen makulátlan volt, mint egy kifent, használatra kész új szike, amelyet most vettek elő a sebész fertőtlenítőkemencéjéből.

A legénységét mintha ugyanabból a fából faragták volna, mint őt. Az sem lett volna meglepő, ha hatalmas rézkulcsok forogtak volna lassan a hátukban. Drága, tehetséges, gondosan megolajozott játékszerek voltak mind, engedelmesekek és fürgék.

A kapitány az űrben lebegő, egyre növekvő Marsot nézte.

– Egy órán belül leszállunk azon az átkozott helyen. Smith, maga látott denevért vagy bármilyen rémálmot?

– Igen, uram. Egy hónappal azelőtt, hogy az űrhajó felszállt New Yorkból, uram. Albínó patkányok rágcsálták a nyakamat, és a véretem szívták. Nem szóltam róla. Féltem, hogy eltiltana az úttól.

– Nem számít – sóhajtotta a kapitány. – Én is álmodtam. Életem ötven éve alatt egyszer sem fordult elő velem ilyesmi, egészen egy héttel azelőtt, hogy elindultunk a Földről. Akkor minden éjjel azt álmodtam, hogy fehér farkas vagyok. Elkaptak egy behavazott hegyoldalban. Ezüstgolyóval öltek meg. Karóval a szívemben temettek el. – A fejével a Mars felé bökött. – Mit gondol, Smith, tudják, hogy jövünk?

– Azt sem tudjuk, uram, léteznek-e marslakók.

– Valóban? Nyolc hete, még indulás előtt kezdtek el riogatni minket. Mostanra végeztek Perse-szel és Reynoldsszal. Tegnap megvakították Crenville-t. Hogyan? Nem tudom. Denevérek, tük, álmok, ok nélkül elhunyt emberek. Más korban boszorkányságnak neveztem volna. De 2120-at írunk, Smith. Racionálisan gondolkodunk. Ennek nem szabadna megtörténnie. Mégis megtörténik! Bármik is legyenek, bármit is ügynököznek azokkal a tükkel és a denevérekkel, végezni akarnak velünk. – Hátat fordított az ablaknak. – Smith, hozza elő nekem azokat a könyveket az irattárból. Kéznél legyenek, mire leszállunk.

Kétszáz könyv hevert hatalmas kupacban az úrhajó fedélzetén.

– Köszönöm, Smith. Belepillantott már valamelyikbe? Azt hiszi, megbolondultam? Meglehet. Örült megérzésem támadt. Az utolsó pillanatban rendeltem meg a könyveket a Történelmi Múzeumból. Az álmaim miatt. Húsz éjszakán át kellett átélnem, hogy leszúrtak, megcsonkítottak, rikoltozó denevéreként feszítettek laborasztalra, vagy fekete ládába zárva rothadtam el a föld mélyén. Ocsmány rémálmok voltak. Az egész legénység boszorkányokról és alakváltó bestiákról álmodott, vámpírokról és lidércekről, csupa olyasmiről, amiről nem is tudhatnának. Miért? Mert az ilyesfajta hátborzongató könyveket egy évszázada megsemmisítették. Így szólt a törvény. Többé senki sem birtokolhat ijesztő történeteket. Ezek a könyvek az utolsó ilyen példányok a világon, egyenesen az eddig lezárt múzeumi pinceraktárból érkeztek, ahol kultúrtörténeti okokból őrizték mindet.

Smith a kupachoz hajolt, és a poros borítók címeit böngészte.

– Edgar Allan Poe: *Rejtelmes történetek*. Bram Stoker: *Drakula*. Mary Shelley: *Frankenstein*. Henry James: *A csavarfordul egyet*. Washington Irving: *Az Álmosvölgy legendája*. Nathaniel Hawthorne: *Rapaccini lánya*. Ambrose Bierce: *A Bagoly-folyó*. Lewis Carroll: *Alice Csodaországban*. Algernon Blackwood: *A fűzfák*. L. Frank Baum: *Óz, a nagy varázsló*. H. P. Lovecraft: *Árnyak Innsmouth felett*. És mennyi más! Walter de la Mare, Wakefield, Harvey, Wells, Asquith, Huxley... csupa betiltott szerző. Ugyanabban az évben égették el a műveiket, amikor törvényen kívül helyezték a halloweenet és a karácsonyt. De uram, mi hasznát láthatjuk ezeknek itt a hajón?

– Nem tudom – felelte a kapitány sóhajtva. – Még nem.

A három szipirtyó felemelte a kristályt, amelyben a kapitány képmása villódzott. Éppen vékonyka hangon beszélt:

– Nem tudom – mondta a férfi sóhajtva. – Még nem.

A három boszorka sokatmondó pillantással egymásra nézett.

– Nincs sok időnk – mondta az egyik.

– Figyelmeztetnünk kellene *őket* a Városban.

– Tudni akarnak majd a könyvekről. Ez nem sok jót jelent. Az a sült-bolond kapitány!

– Egy órán belül leszáll a hajójuk.

A három csoroszlya megborzongott, és a kiszáradt marsi tenger partján álló Smaragdváros felé pislantott. A legmagasabb épület ablakában egy apró alak éppen félrehúzta a vérvörös függönyt. Kinézett a sivár pusztaságra, ahol a három boszorkány az üstöt kavargatta és viaszbabokat formázott. Távolabb tízezer hasonlóan kék tűz lobogott még odalent, babér és fekete dohány, fenyőtüske, fahéj és finomra őrölt csont füstje szállt a marsi éjszakában, lágyan, mint a pillék. A férfi a haragos varázstüzeket számolta. Amikor észrevette a három boszorka vizslató pillantását, elfordult. A karmazsinszín brokát visszahullott a helyére, és a távoli ablak mintha kacsintott volna, akár egy sárga szem.

Mr. Edgar Allan Poe a torony ablakában állt. Leheletébe finom szeszpára keveredett.

– Milyen szorgosak ma éjjel Hekaté barátnői – mondta, és a lenti boszorkákat nézte.

A háta mögött megszólalt valaki.

– Nem sokkal ezelőtt láttam odakint Will Shakespeare-t, éppen ostorral ösztökélte őket munkára. Ma éjjel Shakespeare többezres serege foglalja el a partot: a három boszorka, Oberon, Hamlet apja, Puck, mindannyian... több ezren! Jóságos isten, tengernyi ember!

– A jó öreg William. – Poe megfordult, és visszaengedte a helyére a karmazsinvörös függönyt. Egy pillanatig szótlánul szemlélte a rideg, kőborítású termet, a fekete rönkasztalt, a gyertyalángokat és a másik férfit. Mr. Ambrose Bierce tétlenül ácsorgott ott, gyufákat lobbantott lángra és nézte, hogyan égnek le. Közben halkán füttyörészett, időnként pedig felkuncogott.

– Most már szólnunk kell Mr. Dickensnek – mondta Mr. Poe. – Így is túlságosan sokáig halogattuk. Már csak néhány óra. Lekísérne a házáig, Bierce?

Bierce boldogan felkapta a fejét.

– Azon tünődtem, vajon velünk mi lesz.

– Ha nem tudjuk megölni vagy elriasztani az úrhajósokat, akkor természetesen el kell mennünk innen. Továbbállunk a Jupiterre, és ha oda is utánunk jönnek, akkor irány a Szaturnusz, és amikor ott is felbukkannak, elköltözünk az Uránuszra vagy a Neptunuszra, majd utána a Plutóra.

– És azután...?

Mr. Poe arca kimerültnek tűnt: szeme már csak kihunyó zsarátnok volt, a hangjában bánatos vadság csengett, keze haszontalanul lógott az oldala mellett, haja csapzottan hullott döbbenetesen hófehér homlokába. Úgy festett, akár egy vesztés, sötét ügy sátánja, egy elveszett megszálló haderő tábornoka. Puha, selymes, fekete bajuszát megtépázta állandóan

töprengve marcangoló ajka. Olyan alacsony volt, hogy a sötét teremben mintha csak magában lebegett volna hatalmas, fénylő homloka.

– Az utazás legfejlettebb módozatai állnak rendelkezésünkre – jegyezte meg. – Mindig reménykedhetünk az atomháborújukban, a teljes összeomlásban, az új sötét középkor eljövetelében. Hátha visszatér a babonaság! Akkor mindannyian egyetlen éjszaka leforgása alatt visszamehetnénk a Földre. – Mr. Poe fekete szeme komoran meredt elő kerekded, ragyogó homloka alól, és a mennyezetre nézett. – Szóval most már ezt a világot is romba akarják dönteni? Mindent be kell mocskolniuk, igaz?

– A farkasfalka vajon abbahagyja a hajsztát, mielőtt a zsákmány kitépett belekkel, szétmarcangolva hever a földön? Pompás kis háború lenne. A partvonalon ülnék és számolnám a pontokat. Ennyi földi fött meg a forró olajban, annyi palackban talált kézirat hamvadt porrá, amennyi földit szúrtak meg a tűk, emennyi vörös halál kelt szárnyra a fecskendők ütegeiből... ha!

A dühös és a bortól enyhén kaptos Poe megtántorodott.

– Mit követtünk el? Az isten szerelmére, maradjon velünk, Bierce! Volt vajon tisztességes tárgyalásunk a műkritikus irodalmárok színe előtt? Nem! A műveinket takaros, steril sebészfogókkal tépték szét és hajítoták fortyogó olajjal teli üstökbe, hogy megtisztítsák őket a morbiditás vírusától! Legyenek átkozottak!

– Szerintem egészen mulattató a helyzetünk – mondta Bierce.

A beszélgetést a toronylépcső felől harsanó, hisztérikus kiabálás zavarta meg.

– Mr. Poe! Mr. Bierce!

– Igen, igen, megyünk már! – A két férfi kilépett az ajtón. Odakint egy ziháló alak pihegett a kőfalnál.

– Hallották a hírt? – ripakodott rájuk, és úgy kapott feléjük, mint aki mindjárt lezuhan a szikla pereméről a mélybe. – Egy órán belül leszállnak! Könyveket hoztak magukkal... régi könyveket! A boszorkák mondták! Mit kuksolnak a toronyban ilyen vészterhes időkben? Miért nem tesznek valamit?

– Minden tőlünk telhetőt megteszünk, Blackwood – szölt rá Poe. – Magának még új ez az egész. Tartson velünk, éppen Mr. Dickenshez indultunk...

– Hogy alaposan eltűnjünk végzetünkön, éjsötét végzetünkön – tette hozzá Mr. Bierce, és kacsintott.

Lefelé tartottak a kastély visszhangzó torkában, tompa, zöldes derengésben úszó szinteken át, egyenesen a dohszagba, a pusztulásba, a pókok és álomszerűen szőtt hálók közé.

– Ne aggódjon! – mondta Poe, akinek boltozatos homloka hatalmas, derengő lámpásként ereszkedett előttük lefelé. – A kiszáradt tenger egész partvidékére összehívtam a többieket. A barátaimat és az önök barátait, Blackwood és Bierce. Mind ott vannak. Az állatok, a vénasszonyok és a hegyes, fehér fogú, sudár férfiak. A csapdák készen állnak, a vermek is, és igen, az ingák. A Vörös Halál. – Poe halkán felnevetett. – Igen, még a Vörös Halál is. Sohasem hittem volna... nem, sohasem hittem, hogy eljön az idő, amikor a Vörös Halál valósággá válhat. De ők akarták, hát akkor meg is kapják!

– Vagyunk elég erősek? – morfondírozott Blackwood.

– Mennyire erős az erős? Legalább ránk nem lesznek felkészülve. Nincs meg hozzá a képzelőerejük. Azok a tisztára suvickolt úrhajósok a fertőtlenített alsóneműkben, gömb alakú sisakokban és az újszerűségbe vetett hitükkel! A nyakukban aranyláncon lógnak a szikék, a fejükön mikroszkópokból készített korona díszeleg! Szent ujjaik között füstölő tömjénnel teli urnákat tartanak, mintha azokkal akarnák fertőtleníteni a babonáságot. Poe, Bierce, Hawthorne, Blackwood... ezek a nevek istenkáromlásként csendülnek fel makulátlan ajkukról.

Amint kiértek a kastélyból, átvágtak egy vízzel teli részen, egy tengerszemen, ami nem is volt igazából az, és úgy kavargott felette a köd, mint egy rémálomban. A levegőt szárnycsapások és zümmögő neszek töltötték be, a motozó szelek és sötét éjszakák hangja. A zajok hirtelen eltorzultak,

a tábortüzek mellett alakok hajladoztak. Mr. Poe a lángok derengésében mozduló, csattogó, szapora kötőtűket figyelte: fájdalmat és nyomorúságot kötöttek, csupa gonosztságot a viaszbabokba és az agyagszobrocskákba. Az üstökből fokhagyma és csilipaprika és sáfrány illata áradt, a bugyborgó fazekak gonosz kipárolgásokkal töltötték be az éjszakát.

– Kezdjetek neki! – kiáltotta Poe. – Mindjárt visszatérek!

A sivár tengerpart teljes hosszában sötét alakok hajladoztak és foszlottak szét és híztak fekete füstté, majd sodródtak az ég felé. Harangok kongtak a hegyormokra emelt tornyokban, és hollórajok rajzottak szét, aztán hamuvá váltak. Minden madár tolla fekete volt, mint a toroktisztító cukorka.

Poe és Bierce sietős léptekkel átvágott egy magányos lápon, átjutott egy kisebb völgybe, majd hirtelen egy macskaköves utcán találták magukat. Fagyos, barátságtalan és harapós idő fogadta őket, a kövezett udvarokon fel-alá járkáló emberek topogva próbálták megmelengetni a lábukat – ráadásul sűrű köd terjengett, és gyertyák lobogtak a hivatalok ablakaiban meg a karácsonyi pulykákkal megrakott üzletek kirakatában. A távolban csengő hangon daloltak az alaposan beöltözött fiúk, lélegzetük sápatag pamacsként úszott a csípős levegőben, miközben a *Mennyből az angyal* szállt egy roppant óra kondulásának ütemére, amely folyamatosan elütötte az éjfél. A pékségből kisgyermekek tódultak elő, a szurtos kezükben szorított tálcákon az ezüstoffók alatt vacsora gözölgött.

Poe megmarkolta a *Scrooge, Marley és Dickens* tábla alá erősített, Marley-arcú kopogtatót és koppantott vele egyet. Az ajtó éppen csak résnyire kinyílt, amikor a bentről felharsanó muzsikaszó szinte besodorta őket a táncba. Egy férfi kecskeszakállat és bajuszt ragasztott rájuk, vállá fölött pedig ott állt a tapsoló Mr. Fezziwig és az egyetlen hatalmas mosolyra fakadt Mrs. Fezziwig. Vidám táncuk közben össze-összebotlottak a többi mulatozóval. A hegedű cincogott, az asztal felett kacagás söpört végig úgy, ahogyan a szél megcsilingelteti egy hatalmas csillár kristályfüggőit.

Patakokban folyt a bor és ínycsiklandóan gőzölögtek a ropogásra sült pulykák. A roppant asztal disznósajtok, pulykák és kacsák alatt roskadozott, nem is beszélve a rengeteg húsos pitéről, a zsenge malacsültekről, a kolbászfüzérék, narancsok és almák és magyalkupacok halmairól – és ott volt Bob Cratchit, Kicsi Dorrit meg Kicsi Tibi és Mr. Fagin személyesen, illetve egy férfi, aki első látásra egy megemésztetlen, nyers húsdarabra emlékeztetett. Mustárfoltok, sajtmorzsalék és egy félig átfőtt krumplicsuszmaradványai borították – ki is lehetett más, mint maga a láncait csörgető Mr. Marley?

– Mit akarnak? – förmedt rájuk Mr. Dickens.

– Azért jöttünk, Charles, hogy ismét megpróbáljunk a lelkére hatni – mondta Poe. – Szükségünk van a segítségére.

– A segítségemre? Komolyan úgy gondolják, hogy segítenék maguknak a rakétával érkező jó emberek ellen? Amúgy sem ide tartozom. Az én könyveimet csak tévedésből égették el. Nem foglalkozom a természetfeletttel, nem írok rémségekről és szörnyetegekről, mint maga, Poe, vagy Bierce, vagy a többiek. Semmi közöm a magukfajta borzalmas alakokhoz!

– Maga meggyőző szónok – érvelt Poe. – Fogadhatná az érkezőket, elnyerhetné a bizalmukat, biztonságba ringathatná őket, és amikor nem gyanakszanak... akkor mi majd gondoskodunk róluk.

Mr. Dickens a fekete lebernyeg ráncait méregette, ahol Poe a kezét rejtegette. Poe mosolyogva előhúzott a ruhadarab alól egy fekete macskát.

– Ajándék az egyik látogatóknak.

– És a többieknek mit szánt?

Poe elégedetten elmosolyodott.

– Az elsietett temetést?

– Zord ember maga, Mr. Poe.

– Rémült és dühös ember vagyok. Isten, Mr. Dickens, akárcsak maga, vagy mi itt mindannyian, akiknek a teremtményei... ha jobban tetszik, a népünk... nemcsak állandó fenyegetettségben élt, hanem elűzték és megégették, szétépték és cenzúrázták, eltüntették és elfelejtették őket. Lassan pusztulnak az általunk alkotott világok. Még az isteneknek is harcolniuk kell olykor!

– Valóban? – Mr. Dickens türelmetlenül félrebiccentette a fejét, mint aki alig várja, hogy visszatérhessen a mulatsághoz, a zenéhez és a finom ételekhez. – Akkor talán el tudná magyarázni, mit keresünk itt? Hogyan kerültünk ide?

– A háború háborúhoz vezet. A pusztítás pusztítást szül. Egy évszázaddal ezelőtt, 2020-ban a Földön betiltották a műveinket. Ó, micsoda rettenetes dolog volt ez! Elpusztították az irodalmi alkotásainkat, ráadásul így. Ez pedig előhívott minket... honnan? A halálból? A túlvilágról? Nem kedvelem az elvont fogalmakat. Nem tudom. Csak azt tudom, hogy a világaink és a teremtményeink visszahívtak minket, és mi megpróbáltuk megmenteni őket, és az egyetlen megoldás, ami eszünkbe jutott, az lett, hogy kivárunk egy évszázadot itt a Marson, hátha a Föld közben beleun a tudósokba és az örökös kétségeikbe. Most azonban eljöttek értünk, hogy innen is kipusztítsanak minket! Velünk együtt pedig minden sötét álmutkat, az összes alkimistát, boszorkányt, vámpírt és alakváltót, akik lassan, egymás után húzódtak vissza ide az úrön át, amint a tudomány leigázta a Föld összes országát. Végül nem maradt számunkra más megoldás, mint a teljes kivándorlás. Segítsen nekünk! Kiváló szónok. Szükségünk van magára.

– Ismétlem, nem tartozom maguk közé! – kiáltotta Dickens dühösen.
– Sem magával, sem a többiekkel nem értek egyet! Sohasem játszadoztam boszorkányokkal és vámpírokkal és éjszakai teremtenyekkel.

– No és a *Karácsonyi ének*?

– Nevetséges! Egyetlen történet! Ó, igen, írtam még néhány elbeszélést kísértetekről, és akkor mi van? A legfontosabb munkáimnak semmi köze ezekhez a képtelenségekhez!

– Mr. Dickens, akár tévedésből, akár nem, de egy csoportba sorolták velünk. A maga könyveit is elpusztították... a maga világaival együtt! Csak gyűlöli őket, Mr. Dickens!

– Elismerem, hogy otrombák és ostobák, de ennyi. Jó napot!

– Legalább Mr. Marley hadd jöjjön velünk!

– Nem!

Becsapódott mögöttük az ajtó. Poe sarkon fordult, és elindult az utcán. A talpa meg-megcsúszott a zúzmarás köveken. Ebben a pillanatban felbukkant egy hatalmas hintó. A kocsis vidám dallamot játszott a kürtjén, és a járműből csapatnyi vörös arcú, nevető és éneklő pickwickista tódult elő. Vadul dörömbölni kezdtek az ajtón, és jó hangosan kíváncsítottak boldog karácsonyt, amikor a kövér férfi beengedte őket.

Mr. Poe végigsietett a kiszáradt tenger partján. Olykor megtorpant a tüzeknél és a füstoszlopoknál, parancsokat osztogatott, rápillantott a fortyogó üstökre, a mérgekre és a krétával felrajzolt pentagrammákra.

– Remek! – mondta, és már szaladt is tovább. – Pazar! – kiáltotta, és ismét futásnak eredt. Egyre többen csatlakoztak hozzá és loholtak a nyomában. Most már Mr. Coppard és Mr. Machen is vele tartott. A sok mérges kígyó, dühös démon, tűzokádó bronzsárkány, puffogó vipera és reszkető boszorka, az a sok tüske, bogáncs és tövis meg egyéb gonosz hordalék, amit a fantázia visszahúzódo tengere hagyott hátra, nyöszörögve, sziszegve és köpködve magára maradt a melankóliába borult parton.

Mr. Machen megállt. Úgy rogyott le a hideg fövényre, mint egy kisgyerek, és sírva fakadt. Hiába próbálták megnyugtatni, nem jártak sikerrel.

– Csak most jutott eszembe – mondta végül. – Mi történik majd velünk, amikor az utolsó könyveinket is megsemmisítik?

Feltámadt a szél.

– Ne mondjon ilyeneket!

– Muszáj! – sírta Mr. Machen. – Most, hogy ereszkedik az a rakéta, maga, Mr. Poe, maga, Coppard, és maga is, Bierce, mindannyian egyre haloványabbnak látszanak! Olyanok, akár a füst. Szétfoszlanak. Olvad az arcuk...

– Halál! Eljött értünk az igazi halál!

– Kizárólag azért létezhettünk eddig, mert a Föld eltűrt minket. Ha egy végleges döntéssel ma éjjel elpusztítják a megmaradt pár művünket, kialszunk, akár az elfújtt gyertya.

Coppard komoran ingatta a fejét.

– Vajon ki lehetek én? Vajon melyik földlakó elméjében létezem ma este? Talán egy afrikai kunyhóban? Netán egy remete olvassa a meséimet? Ő lenne a magányos gyertyaláng az idő és a tudomány viharában? A pislákoló gömb, amely életben tart lázadó száműzetésemben? Ő lenne az? Vagy egy fiú bukkant rám az utolsó pillanatban egy elhagyatott padláson? Ó, múlt éjszaka rettenetes kór lett rajtam úrrá, és egészen a csontom velejéig hatolt, mert a léleknek ugyanúgy van teste, mint magának a testnek, és az én lélektestem minden fénylő porcikája sajgott a múlt éjjel, és én magam is szélben rebegő gyertyalángnak éreztem magamat. Ekkor hirtelen új fény áradt szét bennem, és felpattantam! Mintha egy megsárgult földi padlásszobában kutatott volna egy gyermek, aki a felkavart porban tüszögve újfent rábukkant egyik elnyűtt, foltos példányomra! Kicsit most megpihenhettek!

Kivágódott a parton álló egyik kunyhó ajtaja. Sovány, alacsony férfi lépett ki a fövényre. A testén redőkben lógott megnyúlt bőre. A többiekre rá se hederített, egyszerűen letelepedett a földre, és ökölbe szorított kezére meredt.

– Őt sajnálom a leginkább – suttogta Blackwood. – Nézzék, hogyan sorvad el végleg! Valaha valóságosabb volt, mint mi, emberek. Fogták, mint egy gondolatcsontvázat, és évszázadok alatt rózsaszín húsba öltöztették, hófehér szakállat, vörös bársonyruhát és fekete csizmát adtak rá, aztán rénszarvasokat, fagyöngyöt és csillogó díszeket ajándékoztak neki. Majd miután évszázadokig dolgoztak rajta, végül belefojtották egy kád fertőtlenítőszerbe.

A férfiak komoran hallgattak.

– Milyen lehet a Földön? – szólalt meg végül Poe. – Karácsony nélkül? Nincsen sült gesztenye, zöld fenyő, se díszek vagy dobpergés vagy gyertyák... semmi! Semmi, csak a hó, a szél, és a magányos, konkrét emberek...

Mindannyian a sovány, töpörödött, bozontos szakállú öregemberre pillantottak, aki szótlánul ült ott megfakult, vörös bársonyruhájában.

– Hallották, mi történt vele?

– El tudom képzelni. A csillogó szemű pszichiáter, az okos szociológus, a megsértett, habzó szájú nevelő, a mindent fertőtleníteni akaró szülők...

– Sajnálatos helyzet ez – jegyezte meg Bierce mosolyogva – a karácsonyi kereskedők számára, akik, ha nem csalogdom, mostanság már mindenszentek előtt elkezdték felaggatni a magyalkoszorúkat, és karácsonyi dalokat énekeltek. Kis szerencsével idén akár már szeptemberben nekiállhattak volna!

Bierce hangja hirtelen elakadt. Halk sóhajjal elvágódott a homokban. A földön fekvő még egyetlen kurta mondatra futotta az erejéből:

– Milyen érdekes!

Majd a többiek iszonyodó tekintete előtt a teste kék porrá és elszenesedett csonttá omlott. A hamvak fekete foszlányokként szálltak el a szélben.

– Bierce! Bierce!

– Vége!

– Az utolsó könyve is elpusztult. Valaki a Földön most égette el.

– Isten nyugosztalja. Most már semmi sem maradt belőle. Hiszen mi mind csak könyvek vagyunk, és ha azoknak vége, mi is eltűnünk.

Zúgó hang töltötte be az eget.

Mindannyian riadt kiáltással kapták fel a fejüket. A magasban vakító, perzselő tűzfelhőkbe burkolózva közeledett a rakéta. A tengerparton lámpások hullámszórtak, visító, bugyborgó neszek hallatszóttak, és frissen kifőzött varázsitalok szaga terjengett. Gyertyalángtól izzó szemű tőklámpások emelkedtek a hideg, tiszta levegőbe. Vékonyka ujjak szorultak ökölbe, egy boszorka aszott szájából átható üvöltés szállt:

Hajó, hajó, törj, pusztulj!

Hajó, hajó, lángra gyúlj!

Repedj, rázkódj, hasadj orr,

Macskairha, múmiaapor!

– Ideje indulnunk – mormolta Blackwood. – Irány a Jupiter, a Szaturnusz vagy a Pluto.

– Meneküljünk? – süvöltötte túl Poe a szelet. – Soha!

– Megfáradt vénember vagyok!

Poe az idős férfi arcába pillantott, és hitt neki. Felkapaszkodott az egyik méreteres sziklatömbre, és a sziszegő szélben szembenézett a több tízezer szürke árnyal, zöld fénnel és sárgán izzó szemmel.

– A porokat!

Keserűmandula, cibetmacskahús, kömény, üröm és nőszírom fojtogató, forró illata terjengett.

A rakéta megállíthatatlanul ereszkedett lefelé, és úgy sikoltott közben, mint az elkárhozott lelkek. Poe átkozódva ordított. Az égre emelte öklét, mire válaszul a forróság, a szagok és a gyűlölet szimfóniája csapott fel körülötte. Denevérek röppentek felfelé, mint a fekete, lehántott fakéreg szilánkjai. Rakétaként kilőtt lángoló szívek robbantak szét véres tűzijátékként az égen. A rakéta pedig csak ereszkedett lefelé, könnyörtelenül, mint a lecsapódó inga. És Poe dühödten ordított, de folyamatosan hátrált, mert a rakéta folyamatosan egyre többet hasított ki és falt fel az égből. A halott tenger gigászi kútnak tűnt most, ahol mindannyian csapdába ejtve várták az ereszkedő, iszonytató masinát, a lecsapó bárd élet – lavina alá szorult emberek voltak most mind!

– A kígyókat! – ordította Poe.

Zölden derengő kígyók indultak meg tekergődzve a rakéta felé, de az lendülettel, tüzet okádva, folyamatosan ereszkedett lefelé, és aztán máris ott volt egy mérföldre tőlük, és vörösén izzó gázfelhők tollait terítette szét zihálva a homokon.

– Támadjuk meg! – süvöltötte Poe. – Megváltozott a terv! Egyetlen esélyünk maradt! Futás! Mozgás! A rakéta felé! Fojtsuk meg őket a testünkkel! Öljétek meg az összeset!

Mintha a tomboló tengernek adott volna parancsot, hogy változtassa meg a hullámai irányát, vagy tépje ki magát ősi medréből: a szélörvények és az ádáz tűzfoszlányok szétterjedtek és megindultak előre a tenger homokján, sebesen, akár a szél, az eső vagy a cikázó villámlás, le a kiszáradt folyótorkolatokba. Árnyékot borítottak a világra és sikoltottak, füttyültek és nyöszörögtek, köpködtek és összeolvadtak, és így rohantak a rakéta

felé, amely most már csendesesen hevert egy távoli bemélyedésben, akár egy kisuvickolt fémfáklya. Harsogó emberek és kaffogó állatok tömege zúdult lefelé, mintha roppant, kormos üst fordult volna fel és öntötte volna végig izzó lávával a kiszáradt mélységet.

– Öljétek meg mindet! – harsogta Poe futás közben.

Az űrhajósok célzásra tartott fegyverekkel ugrottak ki a rakétából. Óvatos léptekkel derítették fel a környéket, és úgy szimatoltak, mint a kuttyák. Nem láttak semmit. Lassan megnyugodtak.

A kapitány lépett utolsóinak a bolygóra. Kurta, határozott parancsokat osztogatott. A többiek fát hordtak elő, meggyújtották a rönköket, és máris fellobbant a tűz. A kapitány kézmozdulatára az emberei félkörbe gyűltek körülötte.

– Egy új világ! – kezdte. Kényszerítette magát, hogy megfontoltan beszéljen, bár időről időre ideges pillantást vetett a kiszáradt tengerre a háta mögött. – A régit elhagytuk. Ez egy új kezdet! Ideje, hogy jelképes módon még jobban elkötelezzük magunkat a tudomány és haladás mellett. – Kurtán a hadnagy felé biccentett. – A könyveket!

Tűzfény táncolt a borítók megfakult aranybetűin: *A fűzfák*, *A kívülről álló, Lásd!*, *Az álmodó*, *Dr. Jekyll és Mr. Hyde különös esete*, *Óz, a csodák csodája*, *Pellucidar*, *Az elfeledett világ*, *Szentivánéji álom*, és Machen, Edgar Allan Poe, Cabell, Dunsany, Blackwood és Lewis Carroll szörnyűséges nevein, a neveken, a vénséges neveken, a gonosz neveken.

– Egy új világ! Ezzel a jelképes gesztussal elégetjük mindazt, ami a régi-ből maradt. – A kapitány oldalakat tépett ki a könyvekből, és a lapokat a tűzbe hajította.

Kiáltás hallatszott.

A férfiak ösztönösen tettek egy lépést hátrafelé, és a tűz fénykörén kívülre meredtek, a riasztó, bár lakatlan tenger felé.

Újabb kiáltás! Átható, szomorú vonyításnak tűnt, mintha haldokló sárkányból szakadt volna ki, vagy egy haldokló, csapkodó bálna sírt

volna fel, amint elcsorgott és elpárolgott körülötte a leviatánok roppant óceánja.

A légüres térbe betóduló levegő hangja volt ez, ahol egy pillanattal ezelőtt még volt valami.

A kapitány gondosan a tűzbe helyezte a legutolsó könyvet is.

Már nem reszketett a levegő. Csend lett.

Az űrhajósok hallgatóztak.

– Kapitány, maga is hallotta?

– Nem.

– Mintha hullám lett volna. A tenger fenekén! Megesküdtem volna, hogy láttam valamit ott. Egy fekete árhullámot. Hatalmas volt, és felénk tartott.

– Tévedett.

– Ott, uram!

– Mi az?

– Látja? Ott! A város! A messzeségben! A zöld város a tóparton! Kettéhasad! Leomlik!

Az emberek a szemüket erőltetve előrehúzódtak.

Smith reszketve ácsorgott közöttük. A homlokára tette a kezét, mintha egy kósza gondolatot akarna előásni a fejből.

– Erre emlékszem! Igen, most már emlékszem. Nagyon régen történt, még gyerekkoromban. Olvastam egy könyvet. Egy mesét. Ózról. Igen, ez volt az. Óz Smaragdvárosa...

– Óz? Sohasem hallottam róla.

– Igen, Óz, ez volt az. És most ugyanazt láttam, mint a mesében. Láttam összedőlni a várost.

– Smith!

– Igen, uram?

– Holnap jelentkezik pszichológiai vizsgálatra.

– Igen, uram! – A férfi kurtán tisztelgett.

– Legyenek óvatosak!

Az űrhajósok készenlétben tartott fegyverekkel kiosontak a hajó steril lámpafényéből, és elnéztek a végtelen tenger meg az alacsony dombok felé.

– Miért? – suttogta Smith csalódottan. – Hiszen most már nincs itt senki, nem igaz? Senki az égvilágon.

A nyöszörgő szél homokkal takarta be a bakancsát.

Fordította: Juhász Viktor

A várakozó

Kútban élek. Úgy élek a kútban, mint a füst. Mint pára egy kőtorokban. Nem mozgok. Nem csinállok mást, csak várok. Odafent látom éjjel-hajnal hideg csillagait, és látom a napot. Olykor régi dalokat dalolok a világ ifjúkoráról. Hogyan mondhatnám meg, mi vagyok, amikor én sem tudom? Nem mondhatom meg. Én csak várok. Köd vagyok, holdfény és emlékezet vagyok. Szomorú vagyok, és öreg vagyok. Néha aláhullok a kútba, akár az eső. Ahol esőm vizet ér, pókhálók fodroznak a felszínen. Hideg csendben egyre várok, de elérkezik majd a nap, amikor nem kell várnom tovább.

Reggel van. Robajt hallok. A távolból tűz szagát érzem. Fém reccsen. Várok. Fülelek.

Hangok. Messziről.

– Rendben!

Egy hang. Idegen hang. Idegen nyelv, nem érthetem. Egyetlen szó sem ismerős. Fülelek.

– Kiküldeni az embereket!

Ropog a kristályos homok.

– A Mars! Szóval ilyen!

– Hol a zászló?

– Itt, uram.

– Helyes.

A nap magasan áll a kék égen, arany sugarai megtöltik a kútat. Lebegek, mint a virágpör, láthatatlan szemcse a meleg fényben.

Hangok.

– A Föld Kormányja nevében ezt a területet Mars Territóriumnak kiáltom ki, mely egyenlő arányban osztandó szét a tagországok között.

Mit mondanak? Forgok a napon, akár egy kerék, láthatatlanul és lustán, aranyszínben és fáradhatatlanul.

– Mi az ott?

– Egy kút!

– Az nem lehet!

– De igen, az.

Melegség közeleg. Három dolog hajol a kút szája fölé. Hűvösségem felénk emelkedik.

– Csodás!

– Iható víz lehet?

– Meglátjuk.

– Engedjünk le egy tesztüveget.

– Majd én.

Futó léptek távolodnak. Visszatérnek.

– Itt van.

Várok.

– Engedd le. Lassan.

Üveg csillan odafent, lassan engedik lefelé.

A víztükör finoman megrezzen, ahogy az üveg belemerül és megtelik. A meleg levegőben a kút szája felé emelkedem.

– Itt is van. Leteszteled, Regent?

– Add ide.

– Gyönyörű kút. Jól megépítették. Milyen régi lehet?

– A jó ég tudja. Amikor tegnap leszálltunk abban a városban, Smith azt mondta, tízezer éve nincs élet a Marson.

– Nem semmi.

– Na mi van a vízzel, Regent?

– Tiszta, mint a hó. Egy poharat.

Víz csobog a forró napfényben. Lebegek a langy szellőn, mint porszem, mint fahéjszemcse.

– Mi a baj, Jones?

– Nem tudom. Szörnyen megfájdult a fejem. Csak úgy.

– Ittál már a vízből?

– Nem, még nem. Nem attól. A kút fölé hajoltam, és hirtelen belém hasított. De most már jobb.

Most már tudom, ki vagyok.

Stephen Leonard Jones a nevem, huszonöt éves vagyok, most érkeztem egy űrhajóban a Föld nevű bolygóról, és két barátommal, Regenttel és Shaw-val állok egy régi kútnál a Mars bolygón.

Lenézek aranszín ujjaimra, barnák és erősek. Nézem a hosszú lábamat, az ezüst egyenruhámat, a barátaimat.

– Mi a baj, Jones? – kérdik.

– Semmi – mondom, őket nézve. – Semmi az égvilágon.

Az étel jó. Tízezer éve nem ettem. Kellemes érzés a nyelvemen, a mellé kortyolt bor pedig melengető. Hallgatom a hangjukat. Szavakat ejtek ki, amiket nem értek, és mégis értek. Ízlelem a levegőt.

– Mi van már, Jones?

Oldalt billentem a fejem, kezemet az ezüst evőeszközökön nyugtatom. Érzek mindent.

– Hogy érted? – kérdezi ez a hang, az én új hangom.

– Olyan furcsán veszed a levegőt. Harákolva – mondja a másik.

– Talán megfáztam – felelem, gondosan ejtve a szavakat.

– Később nézz be a dokihoz.

Bólintok, és bólintani jó. Tízezer év után sok mindent jó csinálni. Jó lélegezni a levegőt; jó érezni a nap erejét a hús mélyén; jó érezni ezt az elefántcsont-szerkezetet, a csontvázat a melengető húsban; és jó sokkal tisztábban és közelebből hallani a hangokat, mint a kőkút mélyén. Lenyűgözve ülök.

– Hahó, Jones, ébredj! Mennünk kell.

– Igen – mondom. Hipnotizál, ahogy a szó vízként alakot ölt a nyelvenem, majd komótos szépséggel lehullik a levegőbe.

Lépdelek, és lépdelni jó. Magasan vagyok, a fejemből és szememből kinézve messze van a talaj. Mintha egy szép szirt peremén élnék boldogan.

Regent a kőkúthoz lép, és belenéz. A többiek mormolva visszamentek az ezüsthajóhoz, amelyből jöttek.

Érzem kezem ujjait és a mosolyt a számon.

– Mély – mondom.

– Az.

– Lélekkút a neve.

Regent felemeli a fejét, és rám néz. – Ezt meg honnét tudod?

– Nem úgy néz ki?

– Sose hallottam még lélekkútról.

– Olyan hely, ahol várakozó dolgok, olyan dolgok, amik valaha húsból voltak, csak várnak és várnak – felelem, és megérintem a karját.

A homok tűz, és a hajó ezüsttűz a nap hevében, és a meleg is jó érzés. Lábam nesze a kemény homokon. Fülelek. A szél hangja, meg a völgyeket perzselő napé. Érzem a napon hevülő rakéta szagát. A bejárati nyílás alatt állok.

– Hol van Regent? – kérdezi valaki.

– A kútnál láttam – felelem.

Egyikük a kút felé rohan. Elfog a remegés. Finom borzongás mélyen belül, ami egyre erősödik. És most először meghallom, mintha az is egy kútban rejtőzne. Egy hang szólal meg bennem, halkán, félve. És a hang azt kiáltja: *Engedj ki, engedj ki*, és mintha valami szabadulni akarna, ajtókat döngtet, sötét folyosókon és járatokban rohangál, kiáltása visszhangot ver.

– Regent a kútban van!

Odaszaladnak mind az öten. Velük tartok, pedig már rosszul vagyok, minden tagom hevesen remeg.

– Biztos beleesett. Jones, te voltál itt vele. Láttad? Jones! Beszélj már.

– Mi az, Jones?

Térdre esem, annyira remegek.

– Rosszul van. Fogjuk meg.

– A naptól lehet.

– Nem, nem a nap – dörmögöm.

Lefektetnek. A görcsök jönnek-mennek, akár a földrengés, és a titkos hang a mélyben azt kiáltja: *Jones vagyok, én vagyok, nem ő, ez nem ő, ne higgyetek neki, engedjete ki, engedjete ki!* És felnézek a fölém hajoló alakokra, és a szemhéjam rebeg. Megérintik a csuklómat.

– A szíve vacakol.

Lehunyam a szemem. A sikoltozás abbamarad. A remegés eláll.

Emelkedem, akár egy kútban, megszabadultan.

– Meghalt.

– Jones halott.

– Mitől?

– Úgy néz ki, hogy a sokktól.

– Milyen sokktól? – kérdezem, és a nevem Sessions, pattogósan beszélek, én vagyok ezeknek az embereknek a kapitánya. Ott állok velük, nézek le a testre, ami ott fekszik a hűlő homokon. Mindkét kezem a fejemhez kapom.

– Kapitány!

– Semmi baj – felelem. – Csak egy kis fejfájás. Jól vagyok. Igen, igen – suttogom. – Már jobb is.

– Menjen be a napról, uram.

– Igen – nézem Jonest. – Nem lett volna szabad idejönnünk. A Mars nem akar minket.

Visszük a testet a hajóhoz, és most egy új hang kiabál bennem, szabaddulást követelve.

Segítség, segítség. Messze lent, a test nyirkos pincéiben. *Segítség, segítség!*, visszhangzik a könyörgés a vörös mélységben.

A remegés ezúttal sokkal hamarabb kezdődik. És még kevésbé tudom irányítani.

– Kapitány úr, menjen be a napról. Pocsékul néz ki.

– Igen – mondom. – Segítség – mondom.

- Tessék, uram?
- Nem mondtam semmit.
- Azt mondta: „Segítség”, uram.
- Tényleg, Matthews?

A testet leterítik a rakéta árnyékába, a hang meg egyre sikoltozik a csont- és karmazsin dagály víz alatti katakombáiban. Kezem ráng. Szám kicserepedik. Orrlyukaim kitágulnak. Szemem forog. *Segítség, segítség, jaj, segítség, ne, ne, engedjenek ki, ne, ne.*

- Ne – mondom.
- Hogy, uram?
- Nem érdekes – mondom. – Ki kell jutnom – mondom. A szám elé kapom a kezem.
- Tessék, uram? – kérdi Matthews.

– Szálljanak be mind, menjenek vissza a Földre! – kiáltom.

Kezemben fegyver. Felemelem.

– Ne, uram!

Dörrenés. Árnyak dőlnek. A sikoltozás abbamarad. Zuhanás füttyülő hangja.

Tízezer év után milyen jó meghalni. Milyen jólesik a hirtelen hideg, az ellazulás. Milyen jó kéznek lenni egy kesztyűben, ami elnyúlik és csodálatosan kihűl a homokon. Ó, a gyülekező, sötétedő halál csendje és szépsége! De időzni nem lehet.

Reccsenés, roppanás.

– Te jó ég, megölte magát! – kiáltom, és kinyitom a szemem, és a kapitány a rakétának dőlve fekszik, koponyáját felhasította egy golyó, szeme kerekre tágulva, nyelve kilóg fogai közül. Vér patakzik a fejéből. Lehajolok és megérintem. – Az ostoba. Miért tette?

Az emberek halálra vannak rémülve. Ott állnak a két halott felett, és fejüket forgatva nézik a marsi homokot meg a távoli kutat, ahol Regent lebeg a mély vízben. Kiszáradt ajkuk közt nyögés szakad ki, vinnnyogás, gyerekes tiltakozás a szörnyű rémálom ellen.

Felém fordulnak.

Nagy sokára egyikük azt mondja: – Most te vagy a kapitány, Matthews.

- Tudom – felelem lassan.
- Csak hatan maradtunk.
- Atyaég, olyan gyorsan történt!
- Nem akarok itt maradni, tűnjünk el!

A férfiak hangoskodnak. Odamegyek, és megérintem őket, olyan magabiztossággal, ami szinte zeng bennem. – Figyeljete! – mondom, és megérintem a könyöküket, karjukat vagy fejüket.

Mind elhallgatunk.

Egyek vagyunk.

Nem, nem, nem, nem, nem, nem! Kiabálnak a hangok belül, a külső alatt, a mély börtönben.

Egymást nézzük. Mi vagyunk Samuel Matthews, Raymond Moses, William Spaulding, Charles Evans, Forrest Cole és John Summers, és nem szólunk semmit, csak nézzük egymást, sápadt arcunkat és remegő kezünket.

Egyszerre fordulunk meg és nézünk a kútra.

– Most – mondjuk.

Nem, nem, sikoltozza hat hang, elrejtve, lefedve, örökre elzárva.

Lábunk lépdel a homokon, mintha egy óriási, tizenkét ujjú kéz mozogna a forró tengerfenéken.

A kút fölé hajolunk, lenézünk. A hús mélyből hat arc néz fel ránk.

Addig hajolunk, míg elveszítjük egyensúlyunkat, és egyenként belezuhanunk, keresztül a hús sötéten, bele a jeges vízbe.

A nap lenyugszik. Az éjszakai égen köröznak a csillagok. Messze egy fény pislákol. Újabb rakéta közeleg, vörös foltot hagy az űrben.

Kútban élek. Úgy élek a kútban, mint a füst. Mint pára egy kőtorokban. Nem mozgok. Nem csinálok mást, csak várok. Odafent látom éjjel-hajnal hideg csillagait, és látom a napot. Olykor régi dalokat dalolok a világ ifjúkoráról. Hogyan mondhatnám meg, mi vagyok, amikor én sem tudom? Nem mondhatom meg.

Én csak várok.

Fordította: Pék Zoltán

A betegség

A marslakó egyik éjszaka felébredt.

Haldoklom, gondolta, majd némi rettegés után azonnal megnyugodott, ahogy ott feküdt. A nevem; mi a nevem? Haldoklom, és tudnom kellene a nevemet, mert ha én nem emlékszem rá, senki sem fog. Halott vagyok. Egy részem máris halott. A lábam. Meg sem tudom mozdítani. A bal karom olyan, mint a fa.

Elfordította a fejét, hogy a feleségére nézzen, aki mellette feküdt. De ő már halott volt, ezt látta, nem a szemével, hanem azáltal, hogy hallgatózott, de nem hallott semmit, és ebből tudta, hogy a nő már nem lélegzik és mozog. Amikor a szeme hozzászokott a sötétséghez, olyannak látta, mint egy apró, sötét hajót, ami hol felemelkedik, hol lesüllyed a szoba párájának árapályában. A ködágyon, amelyre minden este lefeküdtek, ott volt a felesége stabilan megtámasztott végtagokkal, de ő, milyen színűvé változott!

Fekete, gondolta. Olyan feketeségből van, amit még soha nem láttam. Nem is sejtette. Nem tudta. Még csak fel sem ébredt, olyan gyorsan elvitte. Feketére égette a láz, a szembéja összeaszott, a keze összement, mint a fekete viasz, ő, sötétebb, mint bármilyen sötétség a történelemben!

Hogy történhetett ez? – kérdezte magától, majd rájött.

Az álom, gondolta. Igen, igen, az álom. Hogy is nevezte őket? Égi embereknek! York. York. Nathaniel York. Azok a furcsa emberek. A furcsa nőjükkel. York és az égi társa. Ők ölnek most meg bennünket, itt, az ágyunkban. Nagyon

halkan jöttek be az éjszaka, és nem kopogtattak, csak elégettek bennünket az ágyunkban a lázzal és a fekete betegséggel. Te jó ég, milyen gyorsan! Már a másik kezem is! És a testem; mint egy kő!

– De ők halottak! – mondta hangosan a szobának. – Azok az emberek a csillagokból már halottak!

De a betegségük túlélte őket, a betegségük bosszút áll értük, gondolta. Azt befújja a szél a városokba. Vagyis a történetek igazak, a pletykák igazak, az álmok, a hazugságok és a sejtelmes célzások igazak. Az öregasszonyok regéi, a kisgyerekek csacsogása, a lehullott csillagokról és idegen emberekről szóló szóbeszédék mind igazak. Hányan lehettek a csillaghajóikban? Én csak kettőt láttam. De többen voltak. Mit is mondott az a kislány a városban? Egy vezető és három ember, de ez nem csak pletyka, olyasmi, amit a kőből épült örültekháza lakóinak szájából hallani? Nem. Én tudom a titkot. Csak én tudom. A többiek vajon rájöttek már? Vajon hányan ébrednek most fel a városokban, hányan üvöltenek, miközben észreveszik, hogy a rémálom valóra vált? Mennyire élvezték, mennyit nevettek, amikor a csillagok közül érkezett emberekről beszéltek. Rengeteg tréfának szolgált alapjául hosszú hónapokig. De én tudtam, és nem mondtam semmit. Mert akkor beraktak volna egy ketrecre, megvonták volna a vállukat, és mosolyogva elsétáltak volna. Most viszont már nem mosolyognak.

Már majdnem halott volt. Megmozdította az ajkát, csak hogy bebizonyítsa, tudja még mozgatni; hogy bebizonyítsa, legalább az a része nem halott még. Érezte, ahogy a fekete tinta ott kering a testében, miként a láz is, ami égeti az arcát. A látása kezdett elhomályosulni.

És messze odaát, a világunk túloldalán, gondolta. Az Álmodó Megformálói, azok az emberek ott, az a másik ág, másik faj, velük mi lesz? Ők vajon rájöttek? Ők tudják? Ők azok a fajták, akik felveszik a harcot, akik csinálnak valamit, akik nem bíznak semmiben, akik mindenre gyanakodnak. Ők vajon harcoltak ellene? Mit tettek?

Igen, most már emlékszem. Lehunyta a szemét. A történet egészen idáig eljutott, nagyon vicces történet volt. Egy másik hajóról a csillagok közül, és a rajta lévő emberekről, akik az Álmodó Megformálói között szálltak le. És egy

kis várost találtak, ami a saját emlékeiből készült. És elborították őket a beszédek, a zene, az üdvrivalgások. Jó vicc volt, persze. És most, amikor már késő, mindnyájan nevetünk, és már tudjuk, hogy ez nem vicc vagy valami lehetetlenség volt. Szívesen benézniék ezen az éjszakán ezer szobába, hogy megnézzem bennük a fekete, égő embereket a fekete ajkukkal és a fekete bőrükkel, és megmondjam nekik, hogy én tudtam. Az elejétől fogva tudtam. Itt-ott sokan kitaláltuk, de nem mondtunk semmit. Sokan hallottunk zenét vagy furcsa dalokat, és nem tudtunk aludni éjszaka, és néhányan olyan dolgokat csináltak, amik szerelemből vagy magányosságból fakadnak, és egyikünk, mindegy, egyikünk fogott egy fegyvert, és elindult az álom, a félmese és a hazugság felé, és lelőttük az álmot, megöltük, és most az álom öl meg minket, az álom lopakodik be az összes szobába, hogy megfojtsen minket, elszínezzzen minket, és mi meghalunk. De mi amúgy is régóta halottak voltunk itt, ezen a világon. Tízezer éve halottak, üres városokkal; alig néhányan maradtunk pár kisebb városban, legfeljebb maréknyian. Legfeljebb százezren. Pár magként a homokban, ami tízezer évvel korábban hemzsegett tőlünk.

Érezte, hogy kihagy a szíve. Kinyitotta a szemét, és az ablakra nézett. Láta, hogy a messzeségben néhány homokhajó siklik a hegyek felé.

Menekülnek, gondolta csüggedten. Páran, igen, páran közülünk. Elmenekülnek a fekete betegség elől. A hegyekbe. Elhagyják a halott városokat a fekete halottaikkal, az égő halottakkal.

A fehér vitorlák eltűntek a homokszemcsés messzeségben.

Pár pillanat múlva, gondolta, halott leszek. Mi a nevem? Hol vagyok? Hagyta, hogy a feje lehulljon, és ismét a feleségére pillantott. *Az ő neve kicsoda? Ő kicsoda?* Élete utolsó mozdulatával a feleségére meredt, aki olyan messze volt, azon a kis ködtengeren a szobában. És végül eszébe jutott egy név, úgyhogy felkiáltott, odakiabálta neki a nevet a tengeren át.

– Ylla! – mondta. – Ylla!

És meghalt.

Fordította: Farkas Veronika

Nyári holtseason

Eljött az idő, amikor izzani kezdett a levegő és a talaj; a búzamezők és a kukoricamezők üvegesen és sárgán izzottak, a házak fehéren izzottak, a pajták vörösen izzottak. A nap ideje jött el, a marsi augusztusé, amikor a híg levegő felforr, a csatornák pedig egyre lejjebb és lejjebb apadtak, mint a vékony fátylak, egészen a kiszáradt folyókavicsok aljáig, a hajók pedig tehetetlen, kiszolgáltatott üledékként heverték a medrükben, mint a lehullott falevelek. A lepotyogó verejték ideje jött el, a könnyű esőé, ami, ha az ember figyelmesen nézi, párává változik. A meleg fűszerként a levegőbe emelkedő por ideje jött el. A becsukott ajtók ideje, a beárnyékkolt ablakoké, az eltűnt kígyóké és az egész nap láb alatt lévő árnyékoké, amelyek soha nem tűntek el teljesen, hanem olyanok voltak, mint a gyerekek, akik csak napszállta után szaladnak szét.

Fordította: Farkas Veronika

A marsi szellemek

- Ami engem illet, én ezt nem hiszem el – mondta az anya.
- Akkor gyere, és nézd meg a saját szemeddel – válaszolta Eem, és elszaladt.

Nos, az anya lebotorkált a pince homokos sötétségébe és nedvességébe, végig a folyosón, egy-két régi börtöncella mellett, mert a házukat egy ősrégi kikötői fogházra építették, és amikor a kőalagút végére ért, a mellkasára repült a keze, és azt mondta: – Á!

- Engedjete ki minket innen! – kiáltott fel a Szellem.
- Nyisd ki az ajtót! – kiabálta a másik Szellem, aki még sápadtabb volt, mint a társa.

Az anya felrohant a pincéből, és azonnal hányni kezdett.

Néhány tengerész találta meg az anyát a kőúton Tith közelében. Két órája gyalogolt, utána stoppolt, és már majdnem meghalt. Hisztérikus volt.

– A házam! – mondta. – Elfoglalták... a Szellemek! Furcsa nyelveken gagyognak, és ellepték a cellákat az udvarunk alatt!

Az egyik tengerész a másikra nézett. – A forróság miatt lehet?

A másik bólintott, és kacsintott. – Jöjjön csak velünk – mondta.

– A férjemhez kell mennem – siránkozott az asszony. – Ő tudni fogja, mit tegyünk.

– Na, látja – válaszolták neki.

Odahaza, a homokházban a gyermekek összegyűltek a cella előtt, és befelé kukucskáltak.

- Menjetez innen, mocskos kis tolvajok! – üvöltötte a Szellem.
- Mit mondott? – kérdezte Eem.
- Nem tudom – válaszolta Kathm.
- Mit mondott? – kérdezte a Szellem.
- Nem tudom – válaszolta a Fantom.
- Furcsa nyelven, a marslakók nyelvén beszélnek.
- Szellemnyelven beszélnek – mondta Eem. – Bárcsak értenénk.
- Bárcsak tudnám, mit mondanak – jegyezte meg a bozontos, sárga hajú szellem.

A Lathws-küldöttség leereszkedett a pince lépcsőjén a fagyos hidegbe. Csendben és ünnepélyesen vonultak végig a kőfolyosón, egymás felé bólogatva, a vakolatot és a vasrudakat tapogatva, sugdolózva és mutogatva. A sarkon befordultak, és odamentek a cellához.

- Engedjetez ki minket innen! – üvöltötte a Fekete Szellem.
 - A pokolba! – kiabálta a Vörös Szellem.
- A küldöttség visszamenekült a földszintre.
- Fantomok, rémségez! – reszkettek a forró napfényben.
 - Szellemek, igen, gonosz, aljaz szörnyetegez!
 - El kell őket pusztítani!
 - Elpusztítani!
- Egymásba kapaszkodtak támogatásért.
- De ki fogja megtenni? Te, Ylt?
 - Ez nem az én feladatom. Szerintem Remmé.
 - Nem az enyém. Tárgyalást kell tartanunk. Az anyát és az apát bíróság eléz kell állítanunk mint boszorkányokat!

– Nem láttad, mi történt Kemm-mel? Holtan esett össze, amikor a Szellem hozzáért. Feketévé változott, és meghalt.

A cellában egyik szellem a másik felé fordult.

– Most látod, mit csináltál?

– Én? Ketten csináltuk.

– Hozzáértél. De mid van, ha már itt tartunk?

– Hogy mim van, te ostoba? Semmim. Csak pár baktériumom, amik rám és a földiekre nézve ártalmatlanok. De neki soknak bizonyultak. Hű, de gyorsan megrohadt. Ó, ezért még kapni fogunk, meglásd.

– Akkor sem lett volna szabad hozzáérned!

A küldöttség tüzet dobott rájuk, a tűz után meg savat. A sav után golyókat kaptak, a golyók után követ, a kövek után földet és homokot, amíg a cella teljesen be nem lett temetve és el nem némult. Utána lebontották a házat köről köre, és széthajigálták a négy égtáj felé. Az anyát és az apát, akik kegyelemért sikoltoztak, akik tagadták a bűnösségüket, ezer darabra vágták, és ezer városban temették el. A gyermekeket szigorú megfigyelés alatt tartották, és új otthonba vitték, ahol késő éjszaka gyakran beszélgettek a Szellemekről.

– Szerinted apa és anya boszorkányok voltak?

– Lefogadom, hogy igen. Milyen szörnyű belegondolni.

Amikor a szellemek egy évvel később ismét megjelentek a Marson, természetesen a gyermekeket hibáztatták, és azonnal meg is ölték őket.

Olyan éjszaka volt, amikor a szél megemelte a homokot, és hózáporként szórta le a csillagok fényét, amikor az ablakok kristálycsontokként zörögtek, és a vér patakokban csorgott végig a szíven. Mindenkinek, aki a házban volt, egy kis mélyedés maradt fehér párnáján, amikor felemelte a fejét és kinyitotta a szemét, és gyorsabban kezdte szedni a levegőt.

Mert odalent, az udvaron köd támadt, suttogás és hívogatás hallatszott, és a szellemek visszatértek a földre.

– Helló, helló! – kiabáltak a szellemek. – Helló, helló... – halkult el a hangjuk.

– Csss. – És a gyermekek egymásba kapaszkodtak összeszorított öklökkel. Apró rögökként bújtak össze az ágyban.

– Helló, helló, helló... – Lábak csoszogása a kristályhomokban. Szétzúzott gyémántok hangja.

– Helló, helló... – És eltűntek.

Anya a szobába sietett, kezében kék fáklyával. – Gyermekek, jól vagytok?

– Igen!

Mindegyiküket megölelte.

– Apátok beteg, a szíve, már megint a szellemek, ezt nem bírjuk sokáig.

A nyitott ablakon át bejöttek a hangok. A hangok késő éjszaka itatták át a szelet. A gyermekek felemelkedtek forró párnájukról, hogy elfordítsák a fejüket, hunyorogjanak a sötétben, és a fülükhöz emeljék a kezüket.

– Erre, erre – mondta egy hang az udvarban.

– Vigyázz! – felelte egy másik a holdfényben.

– Szóval, ez a Mars?

– Igen.

– Bárcsak ismét a Földön lehetnék!

A gyermekek egymásba kapaszkodtak, visszafojtották riadt sikolyaikat. Így ment ez egyik éjszakáról a másikra.

– Mit mondanak a hangok? – kérdezte Eio, a tízéves lány.

– Olyan nyelven beszélnek, amit nem ismerünk – felelte Tia, a fiú.

A hangok újabb tíz percig vagy még tovább beszéltek, majd elszálltak a forró szél szárnyán. Egy hatalmas ezüstgolyó tűnt el az égen.

– A szellemek, a szellemek! – siránkozott az apa, és másnap reggel nem tudott enni, nem tudott dolgozni a nap forróságában, csak bénultan feküdt az ágyában a fantomokkal való találkozásának után.

A háztartás kezdett szétesni. Mindenki pánikban volt. Tia pedig szorosán megragadta a húga csuklóját, és arcába nézve azt mondta:

– Ma éjjel felállítunk egy csapdát, és elkapjuk a szellemeket!

– Ó, Tia! – kiáltott fel a húga. – Te olyan bátor vagy!

A fiú egész délután az udvarban dolgozott elszánt arckifejezéssel.

A szellemekre gondoltak, és reszkettek, és elsápadtak, és amikor éjszaka az ágyukban feküdtek, nem tudták lehunyni halványsárga szemüket, szájuk remegett, idegeik pattanásig feszültek. Mert újra és újra hallottak a szellemekről az apától, az anyától, a nagynéniktől és a nagybácsiktól, és amikor a Mars kettős holdja felemelkedett a kék marsi hegyek fölé, az ablakhoz lopakodtak, és kikukucskáltak rajta. Ytil, Crr és Wii mindhárom ott lélegeztek, várakoztak, és lesték a ködös égboltot.

Fordította: Farkas Veronika

Jemima True

Jemima True 2160 tavaszán érkezett a Marsra, és az új város férfi lakói kihúzták magukat, és felé fordultak, hogy megcsodálják, amikor elhaladt mellettük. Ugyanis bájos volt, mint egy bogáncsvirág, és még sokáig bámultak utána, miután eltűnt a szemük elől.

Ez volt a hatodik épület a városban, amelyet összekalapáltak, és tartozott hozzá egy lépcsősor és a lépcső tetején egy ajtó, amelyet ki lehetett nyitni, és egy hosszú folyosó az ajtó mögött, ahonnan szobákba lehetett bekukucskálni, és gyöngyháztestű nőket lehetett látni. A nők nevetése egészen a marsi csatornáig elhallatszott, és érezni lehetett a parfümjük illatát, amelyet még a házi koszt illatánál is kellemesebbnek találtak azok a férfiak, akik egész nap a hőségben gürcöltek, hogy a Földhöz hasonlóvá tegyék a Marsot. A ház a város szélén állt, a szelíd, lankás dombok és a mesterséges fények találkozásánál. A házból állandóan lezuhanó csillárok (elhajított üvegek) és dübögő léptek zaja hallatszott.

A Jemima True nevű fiatal hölgyet az egyes számú szobában lehetett megcsodálni. A haja úgy ragyogott, mint a nap, és a bőre fehér volt, mint a hó.

Így aztán a földi férfiak felmentek a Marsra, eleinte kevesen, aztán egyre nagyobb hullámokban. Azok voltak az elsők, akiknek különleges érdeklődésük volt. A tudós, aki készenlétben tartotta a mikroszkópját, lázasan zihált, kivetette magát a Mars száraz mezeire, hogy megkeresse a furcsa egysejtűeket, papucsállatkákat és amőbákat. Milyen izgatott volt a tengelye körül forgó tudós, aki az összes könyvet el akarta olvasni, és

mindent meg akart érinteni, mint Tom Wolfe⁶! Itt annyi újdonság hevert, amit fel lehetett falni, amire rá lehetett vetődni, amin végig lehetett négykézlábazni. Micsoda életformák! Istenem, a sokféleség! Az apró porlények és a hegyi élőlények és a szél lakói.

Tizenötezer köbméter oregoni fenyőt és hetvenkilencezer köbméter kaliforniai vörösfenyőt hoztak magukkal, és összekalapáltak egy tiszta, takaros városkát a kőcsatornák peremén. Vasárnap estéenként látni lehetett a templomok vörösén, kéken és zölden világító ablakait, és hallani lehetett a számozott zsoltárokat énekelő emberek hangját. „Most pedig énekeljük el a 79-es zsoltárt! Most a 94-est!” És néhány házból írógép kopogása hallatszott, az író munka közben, vagy a toll sercegése a papíron, a költő munka közben, vagy semmi sem hallatszott, az egykori dokkmunkás munka közben. Az egész több szempontból is olyan benyomást keltett, mintha egy heves földrengés rázkódva feltárta volna egy iowai város pincéit, majd egy Óz méretű forgószelel egy szempillantás alatt elrepitette volna az egész várost a Marsra, és puhán letette volna a földre.

A férfi álarccal a kezében szaladt az utcákon. Az arca elé emelte a maszkot, és ijesztő hangokat hallatott, azután elrejtőzött a zöld szilfák mögött, bebújt a patakok hídjai alá, szorosán lehunyta szemmel, egyedül, zárkózottan, titkosan. Ráadásul kétszeresen titkosan, mivel halloween volt, és a szél gyerekeket hordott a holdfényben fürdő beton- és aszfaltrétek felett és az alacsony deszkakerítések között, miközben a bíróság tornyán ketyegő hatalmas, fehér holdra emlékeztető óra ünnepélyesen gyászolta a múlt időt, a csillagok pedig úgy forogtak a horizontok között, mint egy gigászi óriáskerék.

Fordította: Bosnyák Edit

⁶ Thomas Kennerly Wolfe Jr. (1930-2018): amerikai író, újságíró.

Mindnyájuknak voltak nagyapáik

2001. március 17-e, szerda volt a Mars nevű bolygón.

A férfiak a száraz fűben gyalogoltak, nagy kezükben fehér zsineget tartottak, és mögöttük is férfiak haladtak, akiknek a kezében acélkalapácsok és rudak lógtak, amelyeket levertek a földre. Kifeszítették a zsinegeket, és a hatalmas pókháló halkán bűgött a szélben.

– Itt a postahivatal, itt lesz a városháza, az élelmiszerbolt, a börtön, a szárazárúk, a filléres bolt...

Felemelt kezek mutattak a szélrózsa minden irányába. A férfiak kiköptek a földre, és megfogták a kalapjukat, hogy ne fújja el a szél.

– Ez félelmetes – suttogta Samson Wood. – Átkozottul félelmetes.

– Mire gondol? – kérdezte a marsi Sehol Város seriffje.

– Ugye, tudja, hogy ez lesz az első város, az első átkozott város a Marson? – felelte Samson Wood. – Ez a végtelen terület és a bűgó zsinég. Hallja a jajgatását? Istenem!

Mindnyáján a kifeszített zsinegeket hallgatták, az elfektetett hárfa muzsikáját.

– Vannak más városok is, régiek, amelyeket a marsiak építettek.

– Igen, de az más. Ez a *sajátunk*. Ezek mi vagyunk – mondta lassan Samson Wood szorosan résnyre húzott szemmel, amely nedvesen csillogott a reggeli hidegben. Kifújta méretes orrát. – Kevesen mondhatják el magukról, hogy azok között voltak, akik felépítették az első várost, kifeszítették a zsineget, és kibetonozták az alapot, és beverték az első szöveget.

Istenem, olyan érzés, mintha az ember az Édenkertben volna, Ádám és Éva meg ehhez hasonlók!

– Igen, uram – helyeselt a seriff.

– Emlékeztet valamire – viccelődött Samson Wood.

– Ezt hogy érti?

– A határvidékre. Nézze csak meg! Ez a hely itt éppen olyan, mint Wyoming, esetleg egy darabka Minnesota, itt-ott egy kupac Iowával vegyítve. De elsősorban: *vadnyugat*. Nem lepődnék meg, ha hirtelen begurulna elének egy ökrösszekér, valaki megdobna egy maréknyi piskótatésztaival, és azt kiáltaná, hogy „aki kapja, marja”, és mindenki futásnak eredne. Ugye, tudja, milyen üresen konganak a csizmák futás közben? Hallom a hangjukat.

– Maga onnan jön? – kérdezte a seriff.

– Wyomingból? Egy fenét. Onnan is, és Arizonából is, és Texasból is. Sokfelé megfordultam. Ezért kellett idejönnöm. Sohasem éreztem kész-tetést rá, hogy utazgassak, hogy bejárjam Európát, Ázsiát meg az efféle helyeket. De a Mars, az más.

Végighordozta a tekintetét az üres és tágas vidéken. Körbefordult a seriff mellett, és könnyes lett a szeme a megerőltetéstől.

– Azért jöttem fel ide, hogy rátaláljak valamire. Nem tudom, mire. Valamire, ami hiányzott a Földön. Sejtelmem sincs, hogy mit akarok, és hogy miért jöttem ide, de itt meg fogom találni. Azonnal rá fogok ismerni, amint megpillantom.

– Azt hiszem, mindnyájan ezért jöttünk ide.

– De főleg én. Útközben néha elfogott a félelem éjszakánként. Azon töprengtem, hogy mi lesz, ha nem találom meg, amikor odaérek. Mi lesz, ha vissza kell mennem a Földre, és ott sem fogom megtalálni? Efféle gondolatok gyötörtek.

– Igen, ez érthető.

– Az egyik nagyapám 1890-ben elment a vadnyugatra. És egész életemben a vadnyugati történeteket hallgattam a végtelen vidékről, a ponyvás szekerekről, az indiánokról, a bordélyházakról, a banditákról, a James

fivérekről. Nagypapa a tűz mellett mesélt nekem esténként, és közben gitározott. Istenem, most is hallom a hangját!

– Szép idők voltak, az biztos – helyeselt a seriff.

– A pokolba is, *tökéletes* idők voltak! A férfiak kijelenthették, hogy nem kedvelik New Yorkot, és elmehettek Illinois-ba, és amikor Illinois túlságosan megtelt, elindulhattak az oklahomai terület felé. És tovább, és tovább, keresztül Texason, a tágas vidékeken és az óceánon. Sokáig tartott, mire elértek az óceánig, és ott megálltak. És ez olyan volt, mintha megállítanánk a vérkeringést az ember karjában. Amíg a férfiak mozgásban voltak, és folyamatosan ismeretlen helyekre költözhettek, viszonylag tűrhető állapotok uralkodtak. De amikor kiértek az utolsó földterület utolsó átkozott partjára, lassan alvadásnak indultak, mint a vér. Amikor a vér mozgása megállt a Földön, a háborúk észrevehetően nagyobbak és jobbak lettek. Túlságosan közel kerültek egymáshoz a dolgok.

– Van igazság abban, amit mond – mondta a seriff.

– Emlékszem, hogy a nagypám mesélt egy texasi bárról, amelyben akkora csillár lógott, mint a Tejút. Tele volt különféle sárga és piros címkes üvegekkel, és akkora tükör lógott a falon, mint egy befagyott tó. A nagypám azt mondta, hogy részegen gyakran érzett késztetést rá, hogy korszolyázzon rajta egyet. És vörös függönyök és táncoló, vörös hajú lányok is voltak benne, és a férfiak felrakták a lábukat a korlátra, és kis zacskókban vitték magukkal az ásványi eredetű port. És voltak még benne zöld asztalok, amelyeken biliárdgolyók gurultak, és a férfiak bekrétázták a dákók végét, és kidobták az asztalra a kártyáikat a félhomályban, és közben egy bádoggongora játszott. Istenem, emlékszem arra a bárra, érzem az illatát, mintha én magam is ott lettem volna. Nagypapa részletesen beszámolt mindenről, a fa erezetéről, a réz köpöcsészébe dobált csikkekről, a flösokról és a rózsaszínű harisnyakötőkről.

– Így aztán eljött a Marsra – állapította meg a seriff.

– El bizony! – Samson Wood izgatottan megsimogatta fehér szakállát. – Istenem, azon a napon, amikor megláttam az újságban, hogy az első rakéta felért a Marsra, egész éjjel ébren feküdtem a nyitott ablaknál, és

a csillagokat bámultam! Hajnali háromkor felhívtam az obszervatóriumot, hogy megkérdezzem tőlük, melyik a Mars az átkozottul sok fényes pont közül.

A seriff elnevette magát.

Samson Wood is nevetett.

– Azt mondták, hogy egy vörös pontot keressek reggel a nyugati horizont fölött. Így is tettem, és isten bizony, épp ott volt, ahol mondták, én pedig azt mondtam magamnak, hogy a partok eltűntek, a tengerek eltűntek, és van egy új ismeretlen. A pokolba is, több ezer ismeretlen! Arra gondoltam, hogy több száz évig fog tartani, mire feltérképezik és felépítik azt a helyet ott fenn az égen. Arra gondoltam, hogy Istenem, bárcsak élne még a nagyapám! – És most itt van – mondta a seriff.

– Magamhoz vettem a kartonbőröndömet, az ezüstrevolvereket, a kalapot és a spórolt pénzemet. Harmincezer dollárt gyűjtöttem össze húsz év alatt. Hatvanöt éves vagyok, rossz a szívem, de *egyik sem* látszik rajtam, igaz? Ezer dollárt fizettem az egy útra szóló jegyért. Isten irgalmazzon nekem, ha nem fogom itt jól érezni magam, mert úgy költöm a pénzt, hogy talán nem marad elég a visszaútra. Bele akarok fogni egy üzletbe. Még nem tudom, mibe. Valamibe, amitől elégedettnek érzem magam. Egész életemben elégedetlen voltam. Talán kezdetben ács munkákat vállalok. Később, amikor nyugdíjba megyek, de még nem leszek nagyon öreg, veszek magamnak egy kalyibát azon a préin, és egy gitárt, és énekelni fogok a *saját* unokáimnak. Ó, ugyanis feleségem is lesz, mert a nősüléshez sohasem késő! És akkor majd mesélhetek a *saját* gyerekeimnek az első városról, a határvidékről, és mindenről, ami *itt* van. Istenem, seriff, én vagyok a legboldogabb ember a Marson!

– Arra mérget veszek – mondta nevetve a seriff. – Nézze csak! Itt jönnek még néhányan.

A seriff és Samson Wood elindult a hirtelen felforrósodott és befektetett leszállópálya felé. A hatalmas jégszórók széles folyamokban fújták a havas levegőt az aszfaltra, hogy lehűljön, és rá lehessen lépni. Varázslatos volt, mint a csendes hóesés.

Kinyílt az első rakéta ajtaja. Ezüst egyenruhás férfiak rohantak le a rámpán, akiket kevésbé gyors férfiak követtek, akik tétován szálltak ki a rakétából. Úgy álltak a talajon, mintha arra számítottak volna, hogy a szél mindjárt kifújja hosszú szárú csizmáik alól. Széles karimájú kalapjukat hátracsapták, és hunyorogva szemügyre vették a távoli, kék hegyeket, és a szemük sarkában apró ráncok húzódtak, mert már rengeteget hunyorogtak a napsütésben. De a nap most messze volt. A hideg, apró gömb egy hógolyóra emlékeztetett a reggeli égbolton. A levegő csípős volt.

Samson Wood leejtette a bőröndjét a földre.

– Kutya legyek, ha az ott nem Bob Coe!

Az egyik férfi, aki mutatós, rézszegecsekkel kiveret farmernadrágot viselt, éppen cigarettát készített, de hirtelen félbehagyta a műveletet. A cigarettavég a szájában lógott, és elfelejtette becsukni a Bull Durham dohány zacskóját. Kinyitotta a száját, és áthajította a dohányt és a papírt a vállá fölé.

– Samson Wood! Tényleg te vagy az?

Sietős léptekkel elindultak egymás felé, és eljártak egy csoszogós, püfölős táncot. Meglöködtek és megforgatták egymást.

– Jézusom, Samson, mit keresel te itt?

– És te?

– Nekem való helynek hangzott.

– Engem is felcsigázott.

– Találkoztál már Shorty Hicksszel?

– Ő is itt van?

– Naná! És még valaki. Nézz csak oda!

És ledöcögött a rámpán még két férfi. Az arcuk vörös volt, mint az egetett agyag, a szemük világoskék, a testük pedig szikár, mint a szárított marhahús.

– Samson Wood! – kiáltották.

Kölcsonösen hátba veregették egymást, nevettek, huhogtak, és a földhöz csapkodták a talpukat. És Samson Wood az ég felé emelte a pisztolya

csövét, és leadott hat lövést, amitől a leszállópályán tartózkodók rémulten összerendeztek.

– Jíha! – kiáltotta mindenki.

Egy órával később a bűgő zsinetek között ültek a földön, sonkás szendvicset ettek, a pofazacskójuk kidudorodott, közös üvegből ittak, és vidáman méregették egymást.

– Istenem, Samson, hadd nézzelek meg!

– Nézz meg nyugodtan!

Átkulcsolták a térdüket, előre-hátra billegtek, és félrenyelték az ételt.

– Miért nem mondtad, hogy ide készülsz?

– Most döntöttem el.

– Én is.

– Én egyedül szálltam fel az átkozott rakétára – magyarázta hunyorogva Bob Coe. – És kivel találkozom az egyik hátsó ülésen? Rusty Andersonnal! Az egyik emeleti szinten pedig összefutottam Elmer Driscoe-val. A bárban pedig Punk Smithszel, de ezen nem lepődtem meg. És egyikünk sem tudta, hogy a többiek is a fedélzeten vannak. Öregem!

– Öregem! – helyeselt mindenki.

– Szerintetek jönnek még cowboyok?

Samson érezte, hogy fájdalmasan felgyorsul a szívverése. Izgatottan előredőlt.

– Több százan!

– Te miért jöttél fel?

– És *te*?

– Nos, a nagyapám...

– Az enyém is...

– Ha ez mindegyikben közös, akár úgy is fogalmazhatnánk, hogy a *mi* nagyapáink...

– A vadnyugat!

Mindnyájan felüvöltöttek.

- Nálam van egy gitár.
 - Nálam is.
 - Én tudok játszani rajta.
 - Akkor legalább az egyikünk nem színészkedik.
- Billegtek és rázkódtak.

Elcsendesedtek. Samson Wood ránézett a mellettük feszülő zsinagra. Megpengette az ujjával, és hallgatta a remegését. Szemügyre vette a barátait és az eget, és érezte a derekán feszülő titkos övben rejtőző pénz nyomását. Remegő kézzel megtapogatta a pénzt, kivörösödött az arca, csillogni kezdett a szeme, és hagyta, hogy a többiek vigyék a szót.

- Hétszáz marhám lesz. Itt is kelleni fog a marhahús.
- Én a birkáknál maradok.
- És veled mi a helyzet, Samson?

Samson mélyen hallgatott, leereszkedett a belső kútja mélyére, körbejárt, és itt-ott meggyújtott egy gyufát, hogy képes legyen tájékozódni. Most lassan felkapaszkodott a többiek társaságába.

- Én rájöttem valamire – mondta Samson.
- Mire?

A férfiak közelebb hajoltak hozzá a gyerekek komoly, suttogó érdeklődésével, mintha egy csodálatos mesére számítottak volna.

– Azért jöttem fel ide, mert kerestem valamit. Azt nem tudtam, hogy mit – magyarázta Samson Wood. – Attól féltem, hogy nem fogom megtalálni. De már benne van a fejemben, és tudom, mi célból jöttem ide.

A többiek arra vártak, hogy kimondja.

– Már tudom, hogy többen is jönni fognak a magunkfajtából – mondta Samson Wood. – Egytől egyig nagyapák unokái! És csak akkor fogják jól érezni magukat, ha itt már javában működik egy bizonyos szolgáltatás, amikor leszállnak. Hallgassatok ide! Ha segítetek felépíteni – szögekkel, kalapácsokkal, fával, meg mindennel, ami kell –, akkor részesedést adok a nyereségből. Miután felépítettük, megvehetitek a földjeiteket, és azután is kaptok majd pénzt tőlem, amiből jószágokat, takarmányt, vetőmagot és olajat vásárolhattok. Na, hogy hangzik?

– Miféle üzletről van szó?

– Nos – mondta Samson.

Előredőlt, suttogóra fogta a hangját, és szelíden mosolygott.

– Bárcsak újra fontolóra venné a dolgot, uram! – mondta Samson Wood. Az Üres Város, Nincsmégegilyen Város, Első Város, Sehol Város (a férfiak mindenféleképpen elnevezték) polgármestere hátradőlt a kempingszékében.

– A szabályok – mondta.

– Nem lehet őket megváltoztatni, uram?

– Nem tudom. Ugye, nőket mondott?

– Csak egy tucatról lenne szó, polgármester úr. Eddig egyetlen nő sem járt idefent, a férfiak többsége viszont már négy hónapja itt van. Észszerű lenne...

– Mr. Wood, maga is tudja, hogy senki sem turistáskodni jön a Marsra. Maga is munkásnak jött, nem igaz? Na, látja!

– Nem sorolhatná be ezeket a nőket is a munkások közé, uram?

A polgármester majdnem visított a nevetéstől.

– Maga nyert! De mit mondok majd a Földön lévő feleségeknek?

– Ők kilencvenötmillió kilométerre vannak innen, ráadásul ezeknek a férfiaknak a fele nőtlen. Különben nem kötöttek volna velük szerződést.

– Rendben van, rendben van – kiáltotta a polgármester. – Holnap benyújtom az igényemet egy tucatnyi „munkásra”!

– Köszönöm, uram.

Kezet ráztak.

Mennydörgésszerű kalapácsolás és lázas igyekezet és odavakkantott utasítások és belilult körmök – és a város felépült, kivirágzott, pillanatok alatt, mint a tavaszi eső után kisarjadó mag. Mindennek rettenetesen új és friss szaga volt. Minden lenyűgözően tisztának, szögletesnek és helyesnek látszott.

– Add ide a kalapácsot és a szöveget, Bob!

Bob Coe a létra aljában állt, és felnyúlt az égbolt előtt magasodó Mr. Samson Wood felé.

– Köszönöm. És most add ide a táblát!

Lassú kalapácsolás hallatszott. Mr. Samson Wood lemászott a létráról, és az öt férfi ott állt söröskorsókkal a kezükben. Felemelték őket, és ittak belőlük, miközben tekintetüket a táblára szegezték, amely lassan megbil-
lent és lejjebb csúszott a sárga napfényben:

A VIDÁM BAK SZALON

S. WOOD, TULAJDONOS.

TÁNCOLÓ LÁNYOK, SZÓRAKOZÁS

FINOM ÉTELEK ÉS ITALOK.

Abban a pillanatban fényesen elhúzott a fejük fölött egy rakéta, amelyik a „munkásokat” hozta.

– Valódi hely lett belőle, Samson – mondta a seriff.

A magasban ültek, a páholyban, és lebámultak a füstös bárba. A csillogó bárpultnál férfiak sorakoztak szorosan egymás mellett, jobb lábukat a réz lábtartóra támasztották, kemény arcvonásaik fokozatosan megenyhültek. A kristálytükrökben visszatükröződő, hanyag tükörképük együtt ivott velük, a hatalmas, csilingelő jégcsillár pedig szivárványszínű foltokat vetített izzadt hátukra. A sarokban egy zöld szemellenzős férfi göcsörtös ujjjaival játszani kezdett a zongorán. A felhajtott billentyűfedél mögött sör habzott egy korsóban. Négy asztalnál kártyáztak, állandó mozgásban voltak a tétek és az arcok, a székek összekarmolták a padlót, a beszédhangok felerősödtek és elhalkultak, és a színpad vörös bársonyfüggönye mögül kék, csillogó szemek kukucskáltak ki, a lányok, akik alig várták a dobpergést, hogy érett, fehér idomaik és rózsaszínű mozdulatok záporával robban hassanak a színpadon.

– Texas teljes lakossága itt van – mondta a seriff. – Úgy érzem magam, mintha belecsoptentem volna egy B kategóriás filmbe a gyermekkoromból.

– Texas, Oklahoma, Wyoming és Colorado teljes lakossága itt van – mondta Samson Wood. – Sejtelnem sincs, milyen lesz a többi város. Némelyik talán Bronxhoz hasonlít majd, némelyik Bajorországra, némelyik Svédországra, némelyik pedig Londonra. Időbe fog telni. Mi érkeztünk ide elsőként. Először mindig a munkásemberek jönnek, a szökevények, a kemény férfiak.

– Egy seregnyi megrögzött romantikus – állapította meg a seriff. – Érdekes. Azok a férfiak, akik világ életükben cowboyosat akartak játszani, most végre megtehetik. Maga nagyszerű dolgot hozott létre, Samson, óriási igényt elégít ki. Jézusom, ez a bár olyan tökéletes, mint egy drágakő, mintha egyenesen a 19. századból vágták volna ki!

– A jövő héten kéttucatnyi kék színű, új bársonyruha érkezik – mondta Samson, aki egy hosszú, vékony szivart szívott, és megigazította apró, fehér kecskeszakállát és tökéletesen szabott öltönye galambszürke hajtókáját. Szürke kalapja az asztalon hevert, és ezüstszínű fürtjeit tökéletesen befésülte rózsaszínű fülei mögé. – És csillárokat is vettem. Szebbek ennél. És az emeleti szobába még egy tucat lány érkezik. Úszom a pénzben, seriff, és úgy érzem magam, mint egy átkozott ripacs, de jó érzés, Istenem, az bizony, és erre vágytam. Nem fogok megválni tőle. Én vagyok az egyetlen a világon, aki elmondhatja magáról, hogy életre kelti a múltat. Itt van! És már el is kezdődött az egész, a lincselés, a marhatolvajlás, minden! Istenem, az ember végre férfinak érzi magát!

– Hamarosan itt lesznek a nők és az egyházak is.

– Hadd jöjjenek! Legalább jutott nekünk néhány óra. – Samson Wood kissé kihúzta magát. – Tele van a pincém 1876-os borokkal és italokkal. Már épül a gazdaságom a város közelében, vásároltam néhány marhát, építettem egy szekeret, együtt dolgozom a régi barátaimmal, és gitározni is megtanultam. Hallania kellene, hogy éneklek a „Git Along Little Dogie”-t! Elvették tőlünk a romantikát, seriff. Én olyan korban nőttem fel, amikor nem lehetett a tehervonatok ütközőin utazni, mert leszerelték őket, és tilos volt stoppolni az országutak szélén, mert az összes államban így szólt a törvény. Semmit sem tehetett az a férfi, aki egyszerűen csak el akart szökni. Előbb vagy utóbb minden férfinak jelentkezik ez

a vágy. Néha csomagok nélkül akar utazni. Én sokáig vártam arra, hogy elszökhessek, a többiek pedig szintén. És most *megcsináltuk*. Nézzen csak le rájuk! Vegye szemügyre az én nagyszerű, hatalmas, elegáns báromat!

A seriff lepillantott a kavargó, pokoli lármába.

Amikor felnézett, Samson Wood halott volt.

A vastag, négyszögforma cédrusfa deszkán gondosan fel volt tüntetve a neve és egy üzenet. Előtte férfiak álltak a puha talajon, akik széles karimájú kalapot tartottak a kezükben, és magas szárú csizmát viseltek, és nők, akik krétafehér arccal és könnyes szemmel hallgatták a seriffet, aki mondott néhány szót:

– Samson Wood egész életében a vadnyugatot kereste. Megtalálta. Részt akart venni valami újban és különlegesben. Nos, ez többszörösen is sikerült neki. Amíg emberek lesznek a Marson, rá is emlékezni fognak, mert egyedülálló dolgot hozott létre.

A seriff a sírkő felé biccentett:

SAMSON WOOD

SZÜLETETT 1935 – MEGHALT 2001

ELSŐ AKART LENNI.

AZ ELSŐ CIVIL, AKI MEGHALT A MARSON.

ELSŐKÉNT ELTEMETVE, ELSŐKÉNT MEGGYÁSZOLVA.

R.I.P.

Miközben kifelé haladtak az új temetőből, egy rakéta húzott el a fejük fölött szörnyű lángcsóvával. Azon töprengtek, hogy vajon feleségeikkel és papokkal van-e tele.

Fordította: Bosnyák Edit

Az eperszínű ablak

Álmában becsukta a bejárati ajtót az ablakbetétekkel, az eperszínű és a citromsárga üveggel, fehér felhő és tiszta vízű patak. Kéttucat üvegtábla keretezte a középső nagy ablakot, melynek színe idézett gyümölcsbort, zselatint és hideg jégkockát. Emlékezett rá, ahogy apja gyermekkorában felemelte. – Nézd! – És a zöld üvegen keresztül a világ smaragd, moha és nyári menta lett. – Nézd! – A lila üveg minden járókelőből rókaszőlőt varázsolt. És végül az eperszín ablak szűnni nem akaró rózsás melegben fürdette a várost, rózsaszín napfelkeltével öntötte el a világot, és a lenyírt fűvet olyanná színezte, mintha egy perzsa szőnyegbazárból importáltak volna. Az eperszín ablak volt a legjobb mind közül, kigyógyította az embereket sápadtságukból, felmelegítette a hideg esőt, felgyújtotta a kavargó-gomolygó februári havat.

– Ó!

Felébredt.

Még azelőtt meghallotta a fiait beszélgetni, hogy teljesen magához tért volna álmából. A sötétben feküdt, szomorú mormolásukat hallgatta, amely olyan volt, akár a kék dombok közt a fehér tengerfenéken motozó szél, és hirtelen eszébe jutott.

A Marson vagyunk, gondolta.

– Mi van? – kiáltott fel a felesége álmában.

Nem is vette észre, hogy hangosan beszélt; most olyan mozdulatlanul feküdt, ahogy csak tudott. Furcsa bénultsággal nézte, ahogy a felesége

felül, végigméri a szobát, sápadt arca fémbungalójuk kicsi, magas ablakain át kinéz a tiszta, de ismeretlen csillagokra.

– Carrie – suttogta.

Az asszony nem hallotta.

– Carrie – suttogta. – Valamit el akarok neked mondani. Már egy hónapja azt akarom mondani... holnap... holnap reggel lesz egy...

De a felesége csak ült magában a kék csillagfényben, és nem nézett rá. Szorosan becsukta a szemét.

Bárcsak fent maradna a nap, gondolta, bárcsak ne lenne éjszaka. Mert napközben ő a telepések városát kopácsolta össze, a fiúk iskolában voltak, Carrie meg takarított, kertészkedett, főzött. Ám amikor a nap eltűnt, és a kezükből kikerült a virág, az aritmetika, a kalapács meg szög, emlékeik, akár éjszakai madarak, hazatértek a sötétben.

A felesége megmozdult, kissé elfordította fejét.

– Bob – mondta végül. – Haza akarok menni.

– Carrie!

– Ez nem az otthonom – mondta.

Látta, hogy az asszony szeme könnybe lábadt. – Carrie, várj még egy kicsit.

– Már egy örökkévalóság óta várok!

Mintha még mindig álmában mozgott volna, felesége kihúzta a komódja fiókjait, és kivett több halom zsebkendőt, inget, alsóneműt, és a komód tetejére tette, vakon, hagyta, hogy ujjai érintsék, elővegyék és letegyék őket. A dolog menete már régóta ismerős volt. Beszél és kivesz dolgokat, majd csendben áll egy ideig, és végül mindent eltesz, száraz arccal visszatér az ágyba, és álomba merül. Attól félt, hogy egy éjszaka az asszony minden fiókot kiürít, és a fal mellett álló pár régi bőröndért nyúl.

– Bob... – A hangja nem keserű volt, hanem lágy, jellegtelen és színtelen, akár a holdfény, ami megmutatta, mit csinál. – Hat hónapja annyi éjszakán át beszéltem így. Szégyellem magam. Olyan keményen dolgozol a házak építésén a városban. Egy férfi, aki ilyen keményen dolgozik, nem kéne, hogy szomorkodó feleségét hallgassa. De nem tehetek mást, muszáj

kibeszélnem. A kis dolgokat hiányolom a legjobban. Nem is tudom... a buta dolgokat. A verandát a bejárati ajtó előtt. A fűzfa hintaszéket, a nyári éjszakákat. Ahogy figyeltük az elsétáló vagy bicikliző embereket azokon az esteken, ott Ohióban. A fekete pianínókat, azt a lehangoltat. A svéd metszett üvegvázáimat. A szalonunk bútorait... ó, olyanok voltak, mint egy elefántcsorda, tudom, és mindegyik nagyon öreg. És a kínai kristályfüggőket, amik összeütődtek, amikor fújt a szél. És a beszélgetést a szomszédokkal a verandán, júliusi éjszakákon. Ezeket a semmiségeket, amik nem fontosak. De valahogy ezek jutnak eszembe hajnali három körül. Sajnálom.

– Ne sajnáld – mondta a férje. – A Mars messze van. Furcsa a szaga, furcsa a kinézete és furcsa a hangulata. Én is töprengek éjszakánként. Szép városból jöttünk.

– Tavasszal és nyáron zöld volt – folytatta az asszony. – Ősszel pedig sárga és vörös. És szép házunk volt, olyan régi, talán nyolcvan-kilencven éves. Hallani szoktam, ahogy a ház beszél éjjelenként, ahogy suttog. Az a sok száraz fa, a lépcsőkorlátok, a veranda, a küszöbök. Akármihez értél, az beszélt hozzád. Minden szoba másként. És amikor az egész ház beszélt, az olyan volt, mintha család vett volna körül a sötétben, hogy elaltasson. Semmilyen ház, amit manapság építenek, nem lehet olyan. Nagyon sok embernek kell áthaladnia és élnie egy házban ahhoz, hogy annak minden szeglete megérjen. Ez a hely most itt, ez a kis bungalow, ez nem tudja, hogy benne vagyok, nem érdekli, hogy élek vagy halok. Olyan hangja van, mint egy konzervdoboznak, az pedig hideg. Nincsenek pórusai, amibe beleivódnak az évek. Nincs pincéje, hogy elrakjuk a holmikat jövőre és azutánra. Nincs padlása, ahol a tavalyi dolgokat tartjuk, és a holmikat a születésünk előtti évekből. És padlás nélkül nincs múltunk. Ha lenne itt valami kevés, ami ismerős, Bob, akkor talán lenne helye az ismeretleneknek is. De amikor minden, *minden, de minden idegen*, akkor időtlen időig eltart, hogy ismerőssé tegyük.

A férfi bólintott a sötétben. – Semmi olyat nem mondtál, amin ne gondolkodtam volna magam is.

A nő a holdfényt nézte, amely rásütött a falnak támasztott bőröndökre. Férje látta, hogy a keze lenyúl értük.

– Carrie!

– Mi van?

Kilendítette lábait az ágyból. – Carrie, őrült, ostoba dolgot tettem. Az elmúlt hónapokban hallgattalak, ahogy rettegve álmodozol, és a fiúkat éjszaka, és a szelet, a Marsot odakint, a tengerfenékeket, meg mindent, és... – Elhallgatott és nagyot nyelt. – Meg kell értenetek, hogy mit tettem és miért tettem ezt. Az összes pénzünket, ami egy hónappal ezelőtt a bankban volt, az összeset, amit tíz éven át összespóroltunk, elköltöttem.

– Micsoda?!

– Kihajítottam, Carrie, esküszöm, kihajítottam a semmire. Meglepetésnek szántam. De most, ma éjszaka, ahogy így beszélsz, és azok az átkozott bőröndök ott vannak a padlón, és...

– Bob – mondta a felesége és megfordult. – Úgy érted, keresztülmenetünk *mindezen*, itt a Marson, minden héten félretéve minden fölös fillért csak azért, hogy pár óra alatt elszórd?

– Nem tudom – mondta. – Eszement őrült vagyok. Figyelj, már nincs sok hátra reggelig. Korán felkelünk. Elviszlek oda, és megmutatom, mit csináltam. Nem akarom elmondani, azt akarom, hogy lásd. És ha nem tetszik, nos, akkor még mindig ott vannak a bőröndök, és heti négyszer jár a rakéta vissza a Földre.

A nő nem mozdult. – Bob, Bob – mormolta.

– Ne szólj semmit – kérte a férje.

– Bob, Bob... – Az asszony lassan, hitetlenkedve ingatta a fejét. A férfi elfordult, és visszafeküdt az ágyba a saját felére, a nő pedig a másik oldalon ült, és egy pillanatig még nem dőlt le, csak ült ott és nézte a komódot, ahol a zsebkendői, az ékszerei és a ruhái tornyosultak csinos halmokban, ahogy hagyta őket. Odakint a holdfényszínű szél felkavarta az alvó homokot, és beporozta vele a levegőt.

Végül hátradőlt, de nem szólt többet, és hideg súlyként hevert az ágyon, az éjszaka hosszú alagútjába meredve kémlelte a reggel leghalványabb jelét.

A hajnal első fényére felkeltek, és egy hang nélkül készülődtek a kis bungalóban. Pantomimjáték volt ez, amely szinte addig nyúlt, amíg valakinek sikoltania nem támadt kedve a csendre, ahogy az anya és az apa meg a fiaik megmosakodtak, felöltöztek, és reggelire csendben elfogyasztották a pirítóst, a gyümölcslevet és a kávé, miközben senki nem nézett egyenesen a másokra, de mindenki figyelte a többieket a kenyérpirító, a poharak vagy az evőeszközök tükröződő felületein, ahol arcuk formátlanná olvadt, és szörnyű idegenekké váltak a hajnali órában. Majd végre kinyitották az acélajtót, és hagyták, hogy benyomuljon a levegő, ami végigfúj a hideg, kék-fehér marsi tengereken, ahol csak a homokhullámok ágaskodtak-bukdácsoltak, alkottak szellemformákat, majd kiléptek a nyers és bábész kék ég alá, és elindultak a város felé, ami egy mozifilm díszletének tűnt a távolban, egy üres, hatalmas színpadon.

– A város melyik részébe megyünk? – kérdezte Carrie.

– A rakétadepóba – mondta a férfi. – De mielőtt odaérünk, sok mindent el kell mondanom.

A fiúk lelassítottak és a szüleik mögé kerültek, hallgatták őket. Az apa előrebámult, és mialatt beszélt, egyszer sem nézett a feleségére vagy a fiaira, hogy lássa, miként fogadják, amit mond.

– Hiszek a Marsban – kezdte halkán. – Úgy vélem, vagyis úgy hiszem, hogy egy nap hozzánk fog tartozni. Rábírjuk. Letelepünk. Nem fogunk megfutamodni és elmenekülni. Egy évvel ezelőtt jutott eszembe, nem sokkal az után, hogy megérkeztünk. Miért jöttünk?, kérdeztem magamtól. Csak mert, feleltem magamnak. Ez ugyanolyan, mint a lazacoknál minden évben. A lazac nem tudja, miért megy oda, ahova megy, de megy mindenképpen. Fel folyókon, amikre nem emlékszik, fel patakokon, át vízeséseken, de végül odaér, ahol ív és meghal, és az egész dolog kezdődik előlről. Hívhatod faji emlékezetnek, ösztönnek, semminek, de létezik. És mi itt vagyunk.

Sétáltak a néma reggelben az őket figyelő nagy égbolt alatt, a furcsa kék és tejfehér homokban, amely az új autópályát szítalta tele.

– Szóval itt vagyunk a Marson. És a Marsról hová? A Jupiterre, Neptunuszra, Plútóra és még tovább? Igen. *És még tovább.* Miért? Mert egyszer majd a Nap felrobban, mint egy selejtes kazán. Bumm... ennyi volt a Föld. De talán a Marsot nem érinti, vagy ha a Mars is sérül, talán a Plútó nem, vagy ha a Plútó is, akkor hol leszünk *mi*, vagyis a fiaink fiai?

Határozottan előremeredt a szilvaszínű ég hibátlan burkára.

– Nos, akkor talán csak egy számmal rendelkező világban leszünk, a 6-os bolygón vagy a 97-es csillagrendszerben, a 99-es rendszer 2-es bolygóján! Olyan rohadt messze innen, hogy rémálom még belegondolni is! Mind elmegyünk, tudjátok, messze és biztonságba! És azt gondoltam, magamban, ó, ó. Szóval ez az oka, amiért a Marsra jöttünk, szóval *ezért* lövik ki az emberek a rakétáikat.

– Bob...

– Hadd fejezzem be. Nem azért, hogy pénzük legyen. Nem azért, hogy szétnézzenek. Ezek azok a hazugságok, amiket az emberek mesélnek, a tetszetős okok, amivel magukat áltatják. Gazdagodj meg, légy híres, azt mondják. Érezd jól magad, ugrándozzál, azt mondják. Mindeközben odabent valami ketyeg, mint ahogy a lazacban vagy a bálnában ketyeg, ahogy az a legkisebb mikrobában is ketyeg Isten akaratából. És ez a kis óra azt mondja, menj el, terjeszkedj, mozogj, folytasd az úszást. Fuss annyi világba és építs annyi várost, hogy soha *semmi* ne ölhesse meg az embert. *Érted*, Carrie? Nemcsak mi jöttünk a Marsra, hanem a faj, az egész istenverte emberi faj, aminek a léte múlik azon, hogy *mi* miként boldogulunk az életünkben. Ez az egész dolog olyan hatalmas, annyira megdermeszt tőle a félelem, hogy a legszívesebben kinevetném magam.

Érezte, hogy a fiúk nyugodtan sétálnak mögötte, és érezte Carrie-t maga mellett, és látni szerette volna az arcát, hogy miként fogadja mind ezt, mégsem nézett rá.

– Ez az egész nem különbözik attól, amikor apával gyalogoltunk a földeken kiskoromban, és kézzel szórtuk a magokat, mert a vetőgép elromlott, és nem volt pénzünk, hogy megjavíttassuk. Valahogy meg kellett oldani, hogy majd legyen termés. Istenem, Carrie, *emlékszel* azokra a cikkekre

a vasárnapi mellékletekben? A FÖLD MEGFAGY EGYMILLIÓ ÉV MÚLVA! Annak idején, kislúként bömböltem, amikor ilyet olvastam. Anyám megkérdezte, miért. Azok miatt a jövőbeli szegény emberek miatt, mondtam. Ne aggódj miattuk, felelte anya. De Carrie, *aggódunk* miattuk, ez a lényeg. Különbem nem lennénk itt. Igenis számít, hogy az Ember, nagy E-vel tovább él. Nincs jobb szerintem az Embernél, nagy E-vel. Elfogult vagyok, persze, hiszen én is a faj egyik példánya vagyok. Ha van bármi módja annak, hogy az ember elérje a halhatatlanságot, amiről mindig beszél, hát ez az: terjeszkedj, vess magot a világegyetemben. Így majd lesz betakarítás akkor is, ha a termés máshol tönkremegy. Nem számít az sem, ha a Földön éhínség van, vagy beüt a rozsdagomba. Van új búza, ami a Plútón terem, vagy akárhol-a-fenében, ahova az ember a következő több ezer évben eljut. Megőrjíti a gondolat, Carrie, megőrjíti. Amikor végre felfogtam, annyira izgatott lettem, hogy meg akartam ragadni az embereket, téged, a fiúkat, hogy elmondjam. De a fenébe is, tudtam, hogy nincs rá szükség. Tudtam, hogy eljön egy nap vagy éjszaka, amikor ti is meghalljátok a ketyegést magatokban, és akkor észreveszitek, és senkinek nem kell róla semmit se mondania. Nagy szavak, Carrie, tudom, és nagy gondolatok egy százhatvanöt centis embertől, de istenemre mondom, ez az igazság.

Ballagtak a város kihalt utcáin, és hallgatták lépteik visszhangját.

– És ma reggel? – kérdezte Carrie.

– Mindjárt a ma reggelhez érek – mondta. – Egy részem *nekem* is haza akar menni. De a másik részem azt mondja, ha megyünk, minden elvész. Úgyhogy azon töprengtem, mi zavar minket a legjobban? Azok a dolgok, amik valaha a mieink voltak. És arra gondoltam, hogy ha a régi dolgokra van szükség ahhoz, hogy az újak beinduljanak, istenemre mondom, használni fogom a régieket. Emlékszem a történelemkönyvekből, hogy több ezer évvel ezelőtt faszenet tettek kivájt tehénszarvakba, amit napközben fújogattak, hogy hordozni tudják a tüzet vándorlásuk során egyik helyről a másikra, és minden éjjel tüzet tudjanak gyújtani a reggeli parázsból. Mindig új tűz, de mindig van benne valami a régiből. Úgyhogy

mérlegeltem. Vajon megéri a Régi minden pénzünket?, kérdeztem. Nem! Csak azoknak a dolgoknak van értéke, amit a Régivel *tettünk*. Nos, akkor az Új megéri minden pénzünket?, kérdeztem. Igen!, feleltem. Ha le tudom győzni ezt a késztetést, ami vissza akar vinni minket a Földre, akkor akár le is locsolhatom benzinnel a pénzünket, és felgyűjthatom!

Carrie és a két fiú nem mozdult. Az utcán álltak, úgy néztek rá, mintha vihar lenne, amely elhalad fölöttük és körülöttük, szinte elfújja őket a földről; egy vihar, ami már csendesül.

– A teherrakéta ma reggel jött – mondta halkán. – A csomagunk rajta van. Menjünk, vegyük fel.

Felhágtak a lépcsőn a rakétadepóhoz, és át a visszhangzó csarnokon a csomagteremig, amelynek tolóajtaja éppen kinyílt aznapra.

– Mesélj még a lazacról – kérte az egyik fiú.

A reggeli melegben egy bérelt teherautóval végighajtottak a városon, hátul hatalmas ládákkal, dobozokkal és csomagokkal, hosszú és rövid, lapos és hasas darabokkal, mind megszámozva és gondosan felcímkézve: Robert Prentiss, New Toledo, Mars.

– Bob – hajtogatta Carrie egyre és egyre. – Bob.

Leparkoltak a teherautóval a fémbungaló előtt, a fiúk leugrottak és lesegítették anyjukat. A férfi egy pillanatig még a kormány mögött maradt, majd lassan maga is kiszállt, hátrasétált, és benézett a teherautó rakterébe a csomagokra.

És délre egy kivételével mindegyiket kinyitották, és a tartalmukat kipakolták a tengerfenékre, a család pedig ott állt a holmik között.

– Carrie...

És felvezette feleségét a veranda régi lépcsőjén, amely immár kibontva állt a város szélén.

– Hallgasd csak, Carrie.

A lépcsőfokok nyikorogtak, suttogtak a lépteik alatt.

– Mit mondanak, mondd el nekem, mit mondanak?

Az asszony a régi falépcsőn állt, két karját maga köré fonva, és nem tudta megmondani neki.

A férfi intett. – A veranda ide jön, a nappali oda, az étkező amoda, konyha, három hálószoba. A nagy részét mi építjük újonnan, egy részét hozzuk. Persze most csak a verandalépcsők vannak itt, a nappali bútorzatának egy része és a régi ágy.

– Az összes pénzünk, Bob!

Megfordult, elmosolyodott. – Nem haragszol, ugye? Nézz rám! Nem haragszol. Mindent át fogunk hozni ide a jövő hónapban, a jövő évben. A metszett üvegvázákat, az örmény szőnyeget, amit anyádtól kaptunk 1975-ben. *Hadd* robbanjon csak fel a Nap!

A többi számmal és betűvel megjelölt csomagot is megnézték. Verandaajtó, hintaszék a verandára, kínai kristályfüggők...

– Majd én fújom őket, hogy csilingeljenek.

A bejárati ajtót a lépcső tetejére tették, a kis színes üvegbetéteivel, és Carrie átnézett az eperszín ablakon.

– Mit látsz?

De tudta, hogy mit lát, mert ő is a színezett üvegen át bámult. És ott volt a Mars, hideg ege megmelegedett, halott tengerei színpompásan égtek, és a homokját mint égő faszenet szitálta a szél. Az eperszín ablak pedig, az eperszín ablak lány rózsaszínt lehelt a földre, megtöltötte az elmét és a szemet soha-véget-nem-érő hajnallal. Ahogy lehajolva átnézett rajta, azt mondta magának:

– A város idén elér ideig. Ez egy mellékutca lesz, meglesz a verandád, lesznek barátaid. Akkor nem lesz szükséged ennyi mindenre. De itt kezdődik, ezzel az ismerős darabbal, figyeljük, ahogy terjed, figyeljük, ahogy a Mars megváltozik, ahogy ismerőssé válik, mintha egész életünkben ismertük volna.

Leszaladt a lépcsőn az utolsó, kibontatlan, vászontakarta csomaghoz. Zsebkésével lyukat ütött a vásznon. – Találd ki! – mondta.

– A tűzhelyem? A kandallóm?

– Ugyan, dehogy. – Gyengéden elmosolyodott. – Énekelj – kérte.

– Bob, te nem vagy magadnál.

– Énekelj egy dalt, ami megéri minden pénzünket, ami a bankban volt és már nincs, de kinek érdekel – mondta.

– Nem ismerek mást, csak a „Genevieve, édes Genevieve”-et.

– Énekelj azt – mondta.

Az asszony azonban nem tudta kinyitni a száját és elkezdni a dalt. A férfi látta, hogy mozog az ajka és próbálkozik, de nem jött ki hang.

Szélesebbre tépte hát a vásznat, a kezét bedugta a csomagba, körbetapogatott egy néma pillanatig, és maga kezdte el énekelni a dalt, amíg a keze végül megmozdult, és felcsendült egy tiszta zongoraakkord.

– Tessék – mondta. – Énekeljünk el végig. Mind együtt! Játsszom a kíséretet.

Fordította: H. Kovács Mária

Új pálya

Amikor meghallották a hírt, kiözönlöttek az éttermekből, kávézókból és szállodákból, és felnéztek az égre. Sötét kezüket a homlokukhoz emelték, hogy leárnyékolják felfelé meresztett szemüket, amelyeknek csak a fehérje látszott. Tátva maradt a szájuk. A több ezer mérföldön keresztül elnyúló, apró városokban színes bőrű emberek bámultak a magasba a déli hőségben, rövid árnyékokat vetve.

Hattie Johnson a tűzhely előtt állt, rátette a fedőt a zubogó levesre, keskeny ujyait beletörölte egy konyharuhába, azután lassan kiballagott a hátsó tornácra.

– Gyere, anya! Hé, anya! Gyere már! Lemaradsz róla.

– Hé, anya!

A poros udvaron három fekete fiúcska ugrándozott és kiáltozott. Bizonyos időközönként izgatottan a ház felé pillantottak.

– Jövök – felelte Hattie, és kinyitotta a szűnyoghálós ajtót. – Ki szólt nektek erről?

– Jonesék. Azt mondták, jön egy rakéta, és egy fehér ember ül benne! Húsz éve nem jött rakéta, anya!

– Én még sohasem láttam fehér embert. Hogy néz ki?

– Majd meglátod – felelte Hattie. – Úgy bizony. Majd meglátod.

– Mesélj a fehér emberekről, anya! Mint régen.

Hattie összeráncolta a szemöldökét.

– Nos, ez sok-sok évvel ezelőtt történt, 1965-ben. Még kislány voltam.

– Mesélj a fehér emberekről, anya!

A nő lement az udvarra, és felpillantott a kék, marsi égboltra, amelyen vékony, fehér, marsi felhők úsztak. A távolban magasodó, marsi hegyek szinte izzottak a hőségben.

– Nos, először is fehér a kezük – mondta végül.

– Fehér a kezük!

A fiúk nevetve lökdösődtek.

– És a karjuk is fehér.

– Fehér a karjuk! – kiáltozták vidáman a fiúk.

– És az arcuk is fehér.

– Fehér az arcuk? Tényleg?

– Ilyen fehér, anya? – A legkisebb fiú port szórt az arcába, és nagyot tüszentett. – Ilyen fehér?

– Még annál is fehérebb – felelte komoran Hattie, azután ismét felpillantott az égre. A tekintetéből aggodalom áradt, mintha zivatarfelhőket keresett volna odafönt a magasban, és nyugtalanította volna, hogy nem látja. – Talán jobb lenne, ha bemennének.

– Jaj, anya! – A fiúk hitetlenkedve meredtek rá. – Nekünk is látnunk kell. Muszáj. Nem lesz semmi baj, igaz?

– Nem tudom. Rossz előérzetem van.

– Csak látni akarjuk az űrhajót, és talán kimegyünk a repülőtérrre, hogy megnézzük azt a fehér embert. Szerinted hogy néz ki, anya?

– Nem tudom. Fogalmam sincs. – Hattie elgondolkodva megcsóválta a fejét.

– Mesélj még róluk!

– Nos, a fehér emberek a Földön laktak. Mi is onnan jöttünk húsz évvel ezelőtt. Egyik napról a másikra szedtük a sátorfánkat, feljöttünk a Marsra, letelepedtünk, városokat építettünk, és most itt vagyunk. Földlakók helyett marslakók lettünk. És húsz év alatt egyetlen fehér ember sem jött ide. Itt a vége, fuss el véle!

– Miért nem jöttek fel ide, anya?

– Hát, csak úgy. Miután ideértünk, a Földön kitört az atomháború. Felrobbantották egymást, és megfélekeztek rólunk. Évek múlva, mire a harcok véget értek, nem maradt űrhajójuk. Csak mostanra sikerült építeniük

néhányat. Éppen ezért húsz év elteltével feljönnek meglátogatni bennünket. – Kifejezéstelen arccal végigmérte a gyerekeket, azután elindult. – Ti maradjatok itt! Elmegyek a sor végére, Elizabeth Brown házához. Megígéritek, hogy itt maradtok?

– Nem akarunk, de itt maradunk.

– Rendben.

Hattie rohanni kezdett az úton.

Amikor odaért Brownékhoz, látta, hogy mindenki a családi autóban ül.

– Helló, Hattie! Gyere velünk!

– Hová mentek? – zihálta Hattie.

– Megnézzük a fehér embert!

– Úgy van – felelte komolyan Mr. Brown, azután az autó felé biccentett. – Ezek a gyerekek még sohasem láttak fehér embert, én pedig már majdnem elfelejtettem, hogy néznek ki.

– És mit fogtok tenni azzal a fehér emberrel? – kérdezte Hattie.

– Tenni? – kérdezték Brownék egyszerre. – Csak meg akarjuk nézni.

Ennyi az egész.

– Biztos?

– Mi mást tehetnénk?

– Nem tudom – felelte Hattie. – Arra gondoltam, hogy talán baj lesz.

– Miféle baj?

– Hát afféle – mondta kissé bizonytalanul és szégyenkezve Hattie. –

Nem fogjátok meglincselni?

– Meglincselni? – Mindannyian elnevettek magukat. Mr. Brown a térdét csapkodta. – Ó, drága gyermekem, szó sincs róla! Kezet rázunk vele, igaz-e?

– Igen, igen!

Hirtelen lefékezett mellettük egy másik autó. Az ellenkező irányból érkezett, és Hattie, amint meglátta, felkiáltott:

– Willie!

– Mit keresel itt, a sor végén? Hol vannak a gyerekek? – kiáltotta dühösen a férje. Végigmérte a többieket. – Ti is kimentek a többi birkával együtt, hogy megnézzétek azt az embert?

– Úgy tűnik – felelte bólogatva és mosolyogva Mr. Brown.
– Akkor vigyék a fegyvereiteket! – mondta Willie. – Éppen hazafelé tartok, hogy magamhoz vegyem a sajátjaimat.

– Willie!

– Ülj be az autóba, Hattie!

Kinyitotta az ajtót, és addig bámulta a nőt, amíg az engedelmeskedett. Azután egyetlen szó nélkül elszáguldott a poros úton.

– Ne olyan gyorsan, Willie!

– Ne olyan gyorsan, mi? Majd meglátjuk. – A kerekek alá begördülő útra meredt. – Milyen alapon jönnek fel ide ennyi év után? Miért nem hagynak minket békén? Miért nem robbantották fel magukat a régi bolygón, és miért nem hagynak békén bennünket?

– Az efféle beszéd nem keresztényhez méltó, Willie.

– Nem vagyok keresztényi hangulatban – felelte mogorván a férfi, és megmarkolta a kormányt. – Vérszomjas hangulatban vagyok. Azok után, amit éveken keresztül elkövettek a népünk ellen... az én szüleim, a te szüleid... Emlékszel? Emlékszel, hogy az apámat felakasztották a Knockwood-dombon, az anyámat pedig lelőtték? Emlékszel? Vagy a te eszed is olyan rövid, mint a többieké?

– Emlékszem – mondta a nő.

– Emlékszel dr. Phillipsre és Mr. Burtonre? A hatalmas házaikra és az anyám mosodájára? Az apámra, aki öregen is dolgozott, és hálából dr. Phillips és Mr. Button felakasztotta? Nos, ezúttal nálunk van a labda – mondta Willie. – Majd meglátjuk, ki ellen fognak törvényeket hozni, kit fognak meglincselni, ki fog a busz hátsó részében utazni, és kit fognak a bőrszíne alapján kitiltani a koncertekről. Majd kiderül.

– Ó, Willie, nem szeretem, amikor így beszélsz! Ebből baj lesz.

– Mindenki beszél. Azt hitték, hogy ez sohasem fog megtörténni. Miért jönnének fel a fehérek a Marsra? Mi értelme volna? Nos, mégis megtörtént, és nem futamodhatunk meg.

– Nem fogod megengedni a fehér embereknek, hogy idefent lakjanak?

– Dehogynem. – Gonoszul elvigyorodott, és elborult a tekintete, mint az őrüteké. – Természetesen feljöhettek. Letelepdedhetnek és dolgozhatnak azzal a feltétellel, hogy a saját, nyomorúságos városaikban laknak, kipucolják a cipőinket, összeszedik utánunk a szemetet, és a nézőtér leg hátsó soraiban ülnek. Pusztán ennyit kérünk tőlük. És hetente egyszer felakasztunk néhányat közülük. Pofonegyszerű!

– Ne beszélj ilyen kegyetlenül.

– Kénytelen leszel megszokni – közölte a férfi. Lefékezett a ház előtt, és kipattant az autóból. – Keresd meg a fegyvereimet, és hozz kötelet! Megadjuk a módját.

– Ó, Willie! – nyöszörögte Hattie, és mozdulatlanul ült az autóban, míg a férfi felrohant a lépcsőn, és becsapta maga mögött a bejárati ajtót.

Végül a férjével tartott. Nem akarta, de a férfi csak csapkodott és káromkodott a padláson, mint egy eszelős, és végül sikerült összeszednie négy fegyvert. A kegyetlen fémkatrészekeken megcsillant a fény. Annyira sötét volt odafönt, hogy Hattie a férjét nem is látta, csak a szitkozódást hallotta, azután megpillantotta a porfelhőben a létrán leereszkedő hosszú lábat. A férfi kupacokba gyűjtötte a rézszínű töltényeket, belefújta a töltényűrökbe, és hangos csattanásokkal megtöltötte a fegyvereket. Közben komor arcot vágott, és keserűen magába roskadt.

– Hagyjanak bennünket békén! – dűnnyögte folyamatosan, és hirtelen a magasba lendült a keze, mintha madzagon rángatta volna valaki. – A fenébe is! Miért nem hagynak bennünket békén?

– Willie, Willie!

– Te is... te is!

Gyűlölködő pillantást vetett Hattie-re, és az érzés ereje elért a nő tudatáig.

A fiúk az ablak előtt kiáltoztak:

– Anya azt mondta, hogy fehér, mint a tej! Fehér, mint a tej!

– Fehér, mint ez az elszáradt virág. Látod?

– Fehér, mint a kő, mint a kréta, amivel írunk.

Willie kirontott a házból.

– Gyertek be, fiúk! Bezárlak benneteket. Nem fogtok fehér embert látni, nem fogtok róluk beszélni, semmit sem fogtok csinálni! Gyerünk!

– De apa...!

Willie belökdöste a gyerekeket az ajtón, azután keresett egy doboz festéket és egy sablont, és hozott a garázból egy hosszú, vastag, szőrös kötelet, amelyre hóhércsomót kötött. Az eget bámulta, az ujjai maguktól végezték el a feladatot.

Azután beültek az autóba, és száguldani kezdtek a poros úton.

– Lassabban, Willie!

– Nem mehetek lassabban – felelte a férfi. – Igyekeznünk kell, és én igyekszem.

Útközben sok embert láttak. Néhányan az út mellett ácsorogtak, és az eget bámulták, néhányan éppen akkor ültek be az autójukba, néhányan pedig már az autójukban ültek, és némelyik autó ablakán puskacsövek kandikáltak ki, mint a távcsövek, amelyek egy pusztuló világ gonoszságait figyelik.

Hattie szemügyre vette a fegyvereket.

– Telebeszélted a fejüket – mondta vádlón a férjének.

– Pontosan – morogta a férfi, és bólintott. Ádázul bámulta az utat.
– Megálltam minden háznál, és megmondtam mindenkinek, hogy hozzanak fegyvert, festéket, kötelet, és álljanak készen. És mindannyian itt vagyunk. A fogadóbizottság. Átadjuk nekik a város kulcsát. Igen, uram!

A nő összepréselte keskeny, sötét kezét, hogy megszabaduljon a félelemtől. A rettegés fokozatosan a hatalmába kerítette, és érezte, hogy az autó imbolyogva és rázkódva megelőzi a fogadóbizottság tagjait.

– Hé, Willie, nézd! – kiáltozták mosolyogva, és ahogy elszáguldottak mellettük, felmutatták a köteleket és a fegyvereket.

– Megérkeztünk – közölte Willie, azután lefékezett, és leállította a motort.

Az autó körül porfelhő kavargott. A férfi kirúgta az ajtót, azután magához vette a fegyvereket, kiszállt, és megpakolva átvágott a reptér gypén.

– Gondolkodtál, Willie?

– Húsz éven keresztül mást sem csináltam. Tizenhat évesen hagytam ott a Földet, és boldogan távoztam – felelte a férfi. – Nem volt ott semmi keresnivalóm, sem neked, sem a hozzánk hasonlóknak. Egyszer sem bántam meg, hogy eljöttem. Itt békére lertünk, és végre fellélegezhettünk. Igyekezz!

Egyenesen az őket váró sötét tömeg felé tartott.

– Willie, Willie, mit fogunk tenni? – kérdezték.

– Itt egy puska – felelte Willie. – Itt van még egy. És még egy. – Határozott és elszánt karmozdulatokkal osztotta szét őket, mintha ütéseket osztogatott volna. – Itt egy pisztoly. És még egy puska.

Az emberek olyan szorosan álltak egymás mellett, hogy egyetlen sötét testnek látszottak, amelyből több ezer kar ágazott szét, és mindegyik a fegyverek után kapkodott.

– Willie, Willie!

Magas felesége némán állt mellette, ívelt ajkát összepréselte, hatalmas szemét elfutották a könnyek, és a tekintetéből szomorúság áradt.

– Te hozd a festéket! – szólt rá a férje.

Hattie keresztülcipelte az öt liter sárga festéket a gyepen egészen odáig, ahol éppen abban a pillanatban lefékezett egy busz. A jármű oldalán a következő szöveg díszelgett: A FEHÉR EMBER FÖLDET ÉRÉSE TISZTELETÉRE. A busz tele volt izgatottan beszélgető emberekkel. Amint kiszálltak, felfelé néztek, és botladozva ellepték a gyepet. A nők karján piknikkosarak fityegtek, a férfiak szalmakalapot viseltek, és feltűrték az ingük ujját. A kiürült busz motorja halkán duruzsolt. Willie felment a lépcsőn, lerakta a festékesdobozt, kinyitotta, megkavarta a festéket, ellenőrizte az ecsetet, elővette a stencilt, és felkapaszkodott az egyik ülésre.

– Hé, maga! – A kalauz megállt a háta mögött. A táskájában csörgött az aprópénz. – Mégis mit művel? Jöjjön le onnan!

– Látja, mit művelek. Ne húzza fel magát!

És Willie a stencillel és a sárga festékekkel munkához látott. Kipingált egy F-et, egy E-t és egy H-t, és látszott, hogy rendkívül büszke a munkájára. Miután végzett, a kalauz felpillantott, és elolvasta a frissen csillogó,

sárga szavakat: FEHÉREK SZÁMÁRA. HÁTSÓ RÉSZ. Újra elolvasta. FEHÉREK SZÁMÁRA. Pislogott egyet. HÁTSÓ RÉSZ. A kalauz ránézett Willie-re, és elmosolyodott.

– Ez így megfelel? – kérdezte Willie, miközben leszállt az ülésről.

– Tökéletesen megfelel, uram – felelte a kalauz.

Hattie mellére szorított kézzel, odakintről bámulta a feliratot.

Egymás után érkeztek az autók és a buszok, csikorogva kanyarodtak be a rétre a közeli városból. Mind nagyobbra duzzadt a tömeg. Willie visszatért hozzájuk, és felmászott egy ládára.

– Állítsunk össze egy csapatot, amelyik az elkövetkezendő egy órában befesti az összes buszt! Vannak önként jelentkezők?

Kezek emelkedtek a magasba.

– Induljatok!

Elmentek.

– Állítsunk össze egy csapatot, amelyik átalakítja a nézőtereket! Az utolsó két sort kötéllel el kell különíteni a fehérek számára.

Még több kéz.

– Induljatok!

Elrohantak.

Willie körbenézett az embereken. A bőre csillogott az izzadságtól, kimerülten zihált, és büszke volt az erejére. A keze a felesége vállán nyugodott. Az asszony alatta állt, és a földre szegezte a tekintetét.

– Lássuk csak, mi következik! – folytatta. – Ja, igen. Be kell tiltanunk a vegyes házasságokat!

– Úgy van – helyeseltek sokan.

– Ma az összes cipőpucoló fel fog mondani.

– Most azonnal felmondok!

A férfiak közül néhányan izgatottan ledobták a földre a pokrócokat, amelyeket keresztülcipeltek a városon.

– A minimálbérrel kapcsolatban is hoznunk kell egy törvényt, nem igaz?

– De igen!

– Azok a fehérek legalább tízcentes órabért kapnak.

– Így igaz!

Odasietett hozzájuk a város polgármestere.

– Hallgass ide, Willie Johnson! Szállj le arról a ládáról!

– Nem kényszeríthet, polgármester.

– Felhergeled az embereket, Willie Johnson.

– Pontosan ez a szándékom.

– Gyermekkorodban gyűlölted a felhergelt tömeget. Semmivel sem vagy jobb azoknál a fehér embereknél, akiket olyan hevesen szidalmazol!

– Most új a pálya, polgármester, és nálunk van a labda – felelte Willie, de nem a polgármestert nézte, hanem az alatta hullámzó arcokat.

Néhányan mosolyogtak, néhányan kétkedő vagy rémült képet vágtak. Néhányan tétováztak, és ijedten elhátráltak.

– Meg fogod bánni – mondta a polgármester.

– Polgármester-választást fogunk tartani – jelentette be Willie.

Azután elnézett a város felé. Az utcákon új, frissen festett táblákat függesztettek ki „BEHATÁROLT ÜGYFÉLKÖR: A kiszolgálást bármikor jogunkban áll megtagadni” felirattal. Willie elvigyorodott, és összecsapta a tenyerét. Jóságos ég! A buszokat megállították, és a hátsó üléseket fehérre festették a leendő fehér utasok számára. A színházakat is előzönlötték. A férfiak elégedetten kuncogva kifeszítették a köteleket, a feleségeik meg értetlenül toporogtak a járdaszegélyen. A szülők beteretelték a gyerekeket a házakba, hogy biztonságos helyen vészeljék át ezt a szörnyűséget, és a nyomaték kedvéért párszor rásuhintottak a hátsójukra.

– Készen állunk? – kiáltotta Willie Johnson, kezében a gondosan megcsomózott kötéllel.

– Készen! – kiáltotta a tömeg egyik fele.

A többiek inkább csak dűnnyögtek, és úgy mozogtak, mint egy rémálom szereplői, akik legszívesebben máshol lennének.

– Itt jön! – kiáltotta egy kisfiú.

Az emberek mintegy vezényszóra felpillantottak a magasba.

Magasan az égen egy rakéta izzott gyönyörű, narancsszín lángcsóvát húzva maga után. Körözve egyre lejjebb ereszkedett. Az emberek

lenyűgözve bámulták. A rakéta leszállt, és itt-ott csomókban lángra kapott tőle a fű. A tömeg hangtalanul figyelt. Miután a tűz kialudt, a rakéta egy darabig némán állt, azután a hajó oldalán lévő, hatalmas ajtó halk szisszegéssel kifújta magából egy löketnyi oxigént, hátracsúszott, és kilépett rajta egy öreg férfi.

– Egy fehér ember, egy fehér ember, egy fehér ember...

A szavakat izgatottan továbbadták a hátrébb állóknak. A gyerekek egymás fülébe súgták őket, és közben összefejeltek, a moraj hullámokban haladt egészen a tömeg végéig, ahol a buszok parkoltak a szeles, napos időben, és az ablakaikból friss festékszag áradt. A suttogásból kifogyott az erő, és végül elhalkult.

Senki sem mozdult.

A magas, fehér férfi egyenesen állt, de az arcán végtelen kimerültség tükröződött. Aznap nem borotválkozott, és annyira idős volt a tekintete, amennyire egy még élő emberé lehet. Színtelen volt a szeme, majdnem fehér, és belevakult azokba a dolgokba, amelyeket az elmúlt években látott. A férfi olyan sovány volt, mint egy szőlőkaró. Remegett a keze, és erőtlennül nekidőlt az ajtónyílásnak, ahogy szemügyre vette a tömeget.

Felemelte az egyik kezét, és halványan elmosolyodott, de végül újra leengedte.

Senki sem mozdult.

A férfi lepillantott az arcukra, és talán látta vagy mégsem látta a fegyvereket, a köteleket, és talán érezte a festékszagot. Senki sem kérdezte meg tőle. Beszélni kezdett, először halkán, arra számított, hogy félbeszakítják, de tévedett. A hangja is rettenetesen kimerült volt, öreg és fakó.

– Nem számít, ki vagyok – mondta. – Egy név önmagában nem mond semmit. És én sem tudom a ti neveteket. Erre majd később rátérünk. – Elhallgatott, egy pillanatra lehunyta a szemét, azután folytatta: – Húsz évvel ezelőtt elhagytátok a Földet. Húsz év nagyon hosszú idő. És annyi minden történt, hogy inkább húsz évszázadnak tűnik. Miután elmentetek, kitört a Háború. – Lassan bólintott. – Igen, a nagy Háború. A harmadik. Hosszúra nyúlt. Tavaly ért véget. A világ összes városát lebombáztuk.

Elpusztítottuk New Yorkot és Londont és Moszkvát és Párizst és Sanghajt és Mumbait és Alexandriát. És miután a nagyvárosokkal végeztünk, a kisebb városok következtek. Atombombát dobtunk rájuk, és porig égtek.

Sorolni kezdte a városneveket, az utcaneveket. És közben a tömeg egyre hangosabban morajlott.

– Elpusztítottuk Natchezt...

Moraj.

– A georgiai Columbust...

Újabb moraj.

– Felégettük New Orleanst...

Sóhaj.

– És Atlantát...

Még egy sóhaj.

– És az alabamai Greenwater is eltűnt a föld színéről.

Willie Johnson felszegte az állát, és szólásra nyitotta a száját. Hattie észrevette a mozdulatot, és látta, hogy a férje tekintetében a felismerés fénye csillan.

– Semmi sem maradt – mondta lassan az ajtóban álló öregember. – A gyapotföldek felégték.

– Ó! – mondták az emberek.

– A textilgyárakat lebombázták.

– Ó?

– A gyárak pedig radioaktívak. Minden radioaktív. Az utak, a gazdaságok és az étel is. Minden.

Újra sorolni kezdte a településeket.

– Tampa.

– Ott laktam – suttogta valaki.

– Fulton.

– Az otthonom – mondta valaki más.

– Memphis.

– Memphis? Memphis leégett? – kérdezte döbbenetesen valaki.

– Memphis felrobbant.

– A Negyedik utca is?

– Az egész – felelte az öregember.

Valami megmozdult bennük. Húsz év után megrohanták őket az emlékek: a városoké, a helyeké, a fáké és a tégláépületeké, a tábláké és a templomoké és az üzleteké. Az egész a felszínre tört. Valamennyi név eszükbe juttatott egy emléket, és mindannyian hordoztak magukban emlékeket a régi időkről, a gyerekeket kivéve; ők még túl fiatalok voltak.

– Laredo.

– Én emlékszem Laredóra.

– New York.

– Harlemben volt üzletem.

– Harlemet lebombáztuk.

A vészjósló szavak. Az ismerős, örökre megjegyzett helyek. Komoly erőfeszítésükbe került elképzelni a romokat.

– Az alabamai Greenwater – dűnnyögte Willie Johnson. – Ott születtem. Emlékszem rá.

Eltűnt. Az egész eltűnt. A férfi mondta.

A férfi folytatta:

– Szóval ostoba módon elpusztítottunk és leromboltunk mindent. Mert ostobák vagyunk. Több millió ember halt meg. Azt hiszem, legfeljebb ötszázezer ember maradt a bolygón, fehérek, feketék... mindenfélék. És a romokból sikerült annyi fémet kinyernünk, hogy építsünk egy rakétát, és ebben a hónapban eljöttünk hozzátok a Marsra, hogy a segítségeteket kérjük.

Habozott. Szemügyre vette az arcokat, hátha ki tud olvasni belőlük valamit, de nem volt biztos a dolgában.

Hattie Johnson érezte, hogy a férje karjában megfeszülnek az izmok, és látta, hogy szorosán megmarkolja a kötelet.

– Ostobák voltunk – mondta halkán az öregember. – Elpusztítottuk a bolygónkat, a civilizációnkat. Felesleges volna megmenteni a városokat, mert még száz évig radioaktívak lesznek. A Földnek vége. Lejárt az ideje. Nektek vannak itt rakétáitok, de az elmúlt húsz évben egyszer sem

próbáltatok meg visszatérni a Földre. Azért jöttem, hogy megkérjelek benneteket arra, hogy használjátok őket. Gyertek le a Földre, vegyétek fel a túlélőket, és hozzátok vissza őket a Marsra! Segítsetek, hogy folytathassuk! Balgák voltunk. Beismerjük Isten előtt az ostobaságunkat és a gonoszságunkat, mindannyian, az összes kínai, indiai, orosz, angol és amerikai. Bebocsátást kérünk. A Mars lakatlan, mindannyian elférünk rajta, és jó termőföldje van. Láttam odafentről a szántóföldjeiteket. Feljövünk, és nektek fogunk dolgozni. Igen, még erre is hajlandóak vagyunk. Azt tesztek velünk, amit csak akartok, de ne csukjátok be előttünk az ajtót! Ezúttal nem kényszeríthetek benneteket. Ha úgy kívánjátok, visszatérek a Földre, és ennyiben hagyjuk a dolgot. Soha többé nem láttok bennünket. De ha mégis idejövünk, elvégezzük helyettetek azt a munkát, amit ti végeztetek el helyettünk: takarítjuk a házaitokat, főzünk, cipőt pucolunk, és alázatosan leborulunk Isten előtt azokért a dolgokért, amelyeket évszázadokon keresztül elkövettünk saját magunk, ellenetek és mások ellen.

Befejezte.

Tökéletes csönd lett. Az a fajta csönd, amelyet az ember meg tud fogni, és amely úgy zúdult rá a tömegre, mint a távoli vihar által keltett légnyomás. Hosszú karjuk úgy himbálózott a napsütésben, mint az inga, és a mozdulatlanul várakozó öregemberre szegezték a tekintetüket.

Willie Johnson a kezében tartotta a kötelet. A körülötte állók őt figyelték, mert kíváncsiak voltak, mit fog tenni. A felesége várakozón megszorította a karját.

Hattie hozzá akart férní a gyűlöletükhöz. Ki akarta ismerni, és meg akarta dolgozni, hogy rátaláljon az apró repedésre, azután ki akarta húzni a kavicsot, vagy a követ, vagy a téglát, azután a fal egyik darabját, és miután a folyamat beindult, talán az egész épület összedől, és örökre eltűnik. De vajon hol lehet az a sarokkő, és hogyan férhetne hozzá? Hogyan érinthetné meg ezeket az embereket, és hogyan indíthatná el a folyamatot, ami elpusztítja bennük a gyűlöletet?

Ránézett a férjére az átható csöndben, és rájött, hogy kizárólag Willie sorsát ismeri az egész helyzetből. Hirtelen ő lett a sarokkő. A nő tudta,

hogyan sikerülne kiszabadítani, akkor az a valami, ami mindannyiukban benne van, talán meglazul, és magával sodorja az ár.

– Uram...! – Hattie közelebb lépett az öregemberhez. Sejtelve sem volt, hogy mit mondjon. Érezte a hátában az emberek pillantását. – Uram...!
A férfi odafordult felé, és fásultan elmosolyodott.

– Uram! – ismételte meg újra Hattie. – Ismeri a Knockwood-dombot az alabamai Greenwaterben?

Az idős férfi hátraszólt valakinek a hajóba a válla fölött. Egy pillanattal később odanyújtottak neki egy fotótérképet. A férfi maga elé tartotta, és várt.

– Ismeri azt a nagy tölgyfát a domb tetején, uram?

A nagy tölgy. Ott lőtték le, és akasztották fel Willie apját. Másnap reggel azon himbálózott a szélben, amikor rátaláltak.

– Igen.

– Az még ott van? – kérdezte Hattie.

– Nincs – felelte az idős férfi. – Felrobbant. Eltűnt a domb és a tölgy is. Látja?

Megkocogtatta a térképet.

– Hadd lássam!

Willie odalépett a férfihoz, és a térkép fölé hajolt.

Hattie-nek hevesen vert a szíve.

– Meséljen még Greenwaterről! – hadarta.

– Mire kíváncsi?

– Dr. Phillipsre. Él még?

Beletelt egy kis időbe, mire a rakéta belsejében kattogó gép rátalált az adatra.

– Meghalt a háborúban.

– És a fia?

– Ő is.

– És mi van a házukkal?

– Leégett, ahogy az összes többi.

– És mi történt azzal a másik nagy fával, amelyik szintén a Knockwood-dombon állt?

- Az összes fa elpusztult. Elégtek.
- Biztos benne, hogy az a fa is elpusztult? – kérdezte Willie.
- Igen.

Willie izmai kissé ellazultak.

- És mi lett Mr. Burtonnel és a házával?
- Nem maradtak sem házak, sem emberek.
- Ismeri Mrs. Johnson mosodáját? Mrs. Johnson volt az anyám.

A mosodában lótték le.

- Az is eltűnt. Minden eltűnt. Itt vannak a fotók, nézzék meg!

Azért hozták magukkal a fotókat, hogy a marslakók a kezükbe foghassák és megnézhessék őket, és elgondolkodhassanak rajtuk. A rakéta tele volt képekkel és válaszokkal. Az összes várost, helyet és épületet ismerte.

Willie mozdulatlanul állt, és a kötelet szorongatta.

Emlékezett a Földre, a zöld Földre és a zöld városra, ahol született és felnőtt, és most arra gondolt, hogy az a város darabjaira hullott, romba dőlt, felrobbant és szétszóródott a látványosságokkal és a feltételezett vagy bizonyítható gonosszággal együtt. Eltűntek a kemény fickók, az istállók, a kovácsok, a régiségboltok, a szikvízüzemek, a kocsmák és a hidak. Eltűntek a fák, amelyekre felakasztották a feketéket, a sörétekkel pettyezett dombok, az utak, a tehenek, a mimózák, az ő háza és azok a hatalmas, oszlopos házak is, amelyek a hosszú folyó partján sorakoztak. A fehér halottasházak, amelyekben törékeny nők repdestek, mint a lepkék az őszi napsütésben. Távoliak voltak és elérhetetlenek. A házak tornácain érzéketlen férfiak ringatóztak a hintaszékben egy itallal a kezükben. A pus-kájukat a lépcsőkorrálathoz támasztották, az őszi levegőt ízlelgették, és eltöprengtek a halálon. Eltűnt, minden eltűnt. Eltűnt, és sohasem fog visszatérni. Most már bizonyos, hogy az a civilizáció konfettivé szakadt, és a lábuk elé hullott. Nem maradt belőle semmi, amit gyűlölni lehetne. Sem egy üres töltényhüvely, sem egy sodrott kenderkötél, sem egy fa, sem egy domb. Csak néhány idegen maradt egy rakétában, akik talán ki fogják pucolni a cipőjét, a busz hátuljában fognak utazni vagy a hátsó sorokban fognak ülni az éjféli vetítésen.

– Nem kell megmutatnia őket – mondta Willie Johnson.

Hattie rápillantott a férje hatalmas kezére.

Willie ujjai lassan szétnyíltak.

A kötél kicsúszott a tenyeréből, és összetekeredve lehullt a földre.

Az emberek előzönlöttek a városuk utcáit. Leszedték a sebtében elkészített táblákat, és lemosták a sárga feliratokat a buszokról, és eltávolították a köteleket a nézőterekről, és kiürítették a fegyvereiket, és gondosan elpakolták a köteleiket.

– Egy új kezdet mindannyiunk számára – mondta Hattie az autóban, hazafelé menet.

– Igen – felelte nagy sokára Willie. – Isten kegyelméből maradtak túlélők. És kizárólag rajtunk múlik, mi jön ezután. Az ostobaságnak vége. Többé nem lehetünk ostobák. Valami mást kell kitalálnunk. Akkor jöttem rá, amikor az a férfi beszélt. Rájöttem, hogy a fehér ember most ugyanolyan magányos, mint amilyenek mi voltunk, kezdettől fogva. Hontalan, és hosszú ideig mi is azok voltunk. Kiegyenlítődték a dolgok. Előlről kezddhetjük, ugyanonnan.

Lefékezett a ház előtt, és mozdulatlanul ült a volán mögött. Hattie kiszállt, és kiengedte a házból a gyerekeket, akik odaszaladtak az apjukhoz.

– Láttad a fehér embert? Láttad? – kiáltozták.

– Igen, uram – felelte Willie, és lassan megdörzsölte az arcát. – Azt hiszem, ma láttam őt először olyannak, amilyen. Tisztán láttam.

Fordította: Bosnyák Edit

A kerék

Útközben énekeltek. Elénekeltek az *Ezekiel Saw the Wheel*⁷, elénekeltek a *Go Down, Moses*, és még sok más dalt is elénekeltek. Mindenféle dalokat énekeltek, de elvették a Marsot.

Elvették a Marsot, és mentek tovább, azután visszajöttek, hogy megkeressék, és újra elvették, és próbálták megtalálni a Földet, és elvették, és végül a Vénuszon kötöttek ki. És a Vénusz meleg hely volt buja növényzettel, ahol az elszórt magok egy óra alatt kikeltek, ahol az embernek nem volt szüksége házra, csak egy tetőre, ami megvédte a hőségtől és az esőtől, és a feketék ott letelepedtek, és sohasem derült ki, hogy mi lett a sorsuk, és boldogan éltek.

Fordította: Bosnyák Edit

⁷ A gospel címe bibliai utalás *Ezékiel könyvére*, aki a látomásában többek között egy kereket látott. A novella címe is erre utal.

Szerelem

Az illat egész délelőtt a tiszta levegőben lebegett, de hogy learatott gabona, lekaszált fű vagy levágott virágok illata, azt Sio nem tudta megállapítani. Előbújt titkos barlangjából, leereszkedett a hegyoldalra, erre fordult és arra fordult, felemelte apró fejét és erőltette a szemét. A szellő állhatatosan fűjt, édes illatárba borította. Mintha ősz közepén tavasz köszöntött volna be. A sötét virágokat kereste, amelyek a kemény sziklák alól dugják ki a fejüket, de egyet sem talált. Fű nyomát kutatta, a sebesen vonuló zöld dagályt, amely minden tavasszal egy kurta hétig hömpölyög a marsbéli dombokon, de a vérszínű táj csupa csont és kavics maradt.

Sio szemöldökét ráncolva tért vissza a barlangba. Figyelte az eget, és látta, hogy földi rakéták lángolva leszállnak a messzeségben, az újonnan épített városok közelében. Éjjelente a nyugodt, túlradó csendben néha csónakon leereszkedett a csatornákon, aztán azt kikötötte egy rejték-helyen, majd hullámfodrot sem vetve az új városok széléhez úszott, és megleste a kalapáló, szegelő és festő embereket, akik késő éjjelig kiabálva munkálkodtak, hogy egy újabb furcsa építményt emeljenek a bolygón. Hallgatta és próbálta megérteni a különös nyelvüket, figyelte, hogy a rakéták gyönyörű tűzszirmokat vetve feldübörögnek a csillagokba. Hihetetlen egy nép. Aztán Sio, akit a járvány megkímélt, magányosan visszatért barlangjába. Néha mérföldeket gyalogolt, hogy megkeresse bujkáló népe tagjait, azt a néhány férfit és még kevesebb nőt, hogy beszéljen valakivel, de mostanra már megszokta a magányt, egyedül élt, a végzetten töprengett,

mely csak lesújtott a népére. Nem hibáztatta a földieket; véletlenül szabaddították rájuk a betegséget, ami álmukban égette el az apját meg az anyját és velük együtt sok-sok fiú apját és anyját.

Ismét a levegőbe szimatolt. Különös egy aroma. Virágok és zöld moha édes illata keveredett furcsa eleggyé.

– Mi lehet ez? – kémlelte összehúzott arany szín szemével a négy égtájat.

Magas volt, és még fiú, noha tizenennyolc nyár acélozta meg karja izmait, a lábát pedig megnyújtotta a sok évszak, amikor a csatornában úszkált, a holt tengerek perzselő fenekén futott, bujkált és futott tovább, vagy amikor hosszú őrjáratokat tett ezüstketreceivel, és aztán orgyilkosvirágokkal meg tűzgyíkokkal tért vissza. Az élete úszásból és gyaloglásból állt, amivel a fiatal emberek levezetik az energiát és a szenvedélyt, amíg meg nem házasodnak, és utána majd a nők veszik át a hegyek és folyók feladatát. Az ő szenvedélye a távolság és a gyaloglás iránt tovább megmaradt, mint a legtöbbször, és míg sok férfi keskeny csónakban csorgott a haldokló csatornákon, úgy összefonódva egy nővel, mintha dombormű nőtt volna hozzá, Sio egyre csak ugrált és sportolt, többnyire magában, néha magában is beszélve. Aggódtak érte a szülei, és elcsüggedtek miatta a nők, akik nézték, ahogy tizennegyedik születésnapjától fogva csinosan nyúlik az árnyéka, és bólintottak egymásnak, amint a naptáron elmúlt egy év és még egy...

Az invázió és a járvány után Sio is lelassult. A világot szétbomlasztotta a halál. A fűrészelt, kalapált és kifestett városok járványt terjesztettek. A tömérdek halál súlyosan nehezedett az álmára. Gyakran sírva ébredt, és kinyújtotta kezét a levegőbe, de a szülei már elmentek, és ideje volt, legfőbb ideje egy különleges barátnek, érintésnek, szerelemnek.

A szél körbe-körbekinggett, és széthintette a fényes illatot. Sio mély levegőt vett, teste átmelegedett.

És akkor megütötte a fülét egy hang. Mintha egy nagyzenekar játszott volna. A zene a keskeny kőkanyonon át jutott el a barlangjához.

Füstpamacs lebegett fel az égre úgy félmérföldnyire. Alatta egy ősi csatorna partján egy kis ház állt, amelyet a földi emberek egy régészcsapatnak

építettek egy éve. Aztán elhagyták, és Sio többször leosont, és belesett az üres szobákba, de be nem lépett, mert félt, hogy őt is megérinti a fekete járvány.

A zene abból a házból jött.

– Egy egész zenekar lenne abban a kis házban? – töprengett, és nesztelenül lefutott a kora délutáni fényben fürdő völgybe.

A ház üresnek látszott, noha a zene a nyitott ablakon át áramlott ki. Sio sziklától szikláig surrant, aztán fél órán át feküdt az ijesztő, lármázó háztól alig harminc méterre. Hason feküdt, a csatornához közel. Ha bármi történik, beleveti magát a vízbe, és az áramlat gyorsan visszasodorja a hegyek közé.

A zene harsogott, megtört a sziklákon, a forró levegőben zümmögött, a csontjaiban reszketett. A ház megroggyant tetejéről por szitált. A hámló ajtóról hóviharként pergett a festék.

Sio egy helyben felugrott, aztán lelapult. Nem látott odabent zenekart. Csak virágos függönyöket. Szélesre tárt bejárati ajtót.

A zene elhallgatott és újratekődött. Ugyanaz a dallam ismétlődött tízszer. És az illat, ami lecsalogatta kőmenedékéből, itt sűrűbb volt, tiszta vízként mosta verejtékező arcát. Végül megiramodott, odaért az ablakhoz, és belesett.

Egy alacsony asztalon barna szerkezet fénylett. A gépben egy ezüstű nyomódott egy pörgő fekete korongra. A zenekar felharsant. Sio a különös eszközt bámulta.

A zene elhallgatott. A sziszegő csendben lépteket hallott. Futásnak eredt, és beleugrott a csatornába.

Lebukott a hűs víz alá, lelapult a fenéken, lélegzetét visszatartva várt. Csapda volt? Azért csalták le a hegyekből, hogy elkapják és megöljék?

Elketyegett egy perc, buborékok szöktek ki az orrából. Megmoccant, lassan az üveges világ felé emelkedett. Éppen felfelé nézett a hűs zöld áramlatban, amikor meglátta a nőt.

Az arca fehér kőként fénylett odafent.

Egy pillanatig nem mozdult, nem moccant, csak nézte a nőt. Visszatartotta a lélegzetét. Hagyta, hogy az ár lassan, lassan tovasodorja.

Gyönyörű nő, földi nő, egy olyan rakétában jött, ami megperzselte a földet és szikkasztotta a levegőt, és fehér, mint a kő.

A csatorna vize a hegyek között sodorta. Kievickélt, csöpögött róla a víz.

Gyönyörű nő, gondolta. Zihálva lerogyott a csatorna szélére. A mellkasa görcsölt, kapkodta a levegőt. A vér égette az arcát. A kezére nézett. A fekete járvány beleköltözött? Megfertőzte csupán az, hogy ránézett a nőre?

Oda kellett volna mennem, ahogy lehajolt, gondolta, és megragadni a nyakát. Megölt bennünket, végzett velünk. Maga előtt látta a nő fehér nyakát, a fehér vállát. Milyen különös szín. Nem, nem ő ölt meg bennünket, hanem a járvány. Hogyan is lappanghat sötétség annyi fehérségben?

– Meglátott? – Felállt, megszáritkozott a napon. Mellkasára tette a kezét, a barna, karcsú kezét. A szíve szaporán vert. – Én láttam őt.

Visszament a barlangjához, nem lassan, nem gyorsan. A lenti házból tovább csörömpölt a zene, mintha egyszemélyes fesztivál zajlana.

Szó nélkül, határozottan és gondosan nekilátott összecsomagolni. Foszforkrétát, ételmet és könyveket dobált egy ruhára, amit szoroson összekötött. Látta, hogy remeg a keze; nagyra tágult szemmel forgatta és nézte. Gyorsan felállt, a kis csomagot a hóna alá véve kísértelt a barlangból, és elindult felfelé a kanyonban, el a zenétől és az erős parfümtől.

Nem nézett vissza.

A nap már lefelé szállt az égen. Érezte, hogy az árnyéka hátrafelé nyúlik, arra, ahol neki is maradnia kellett volna. Nem jó elhagyni azt a barlangot, ahol gyerekkora nagy részében lakott. Abban a barlangban tucatnyi hobbit talált magának, száz kedvtelést ötvölt ki. Kemencét vajt a sziklába, és mindennap más tésztát sütött magának. Egy kis hegyi réten gabonát nevelt. Tiszta, csillogó borokat fejtett. Hangszereket készített, levélezüst és tövisfém fuvolákat, apró hárfákat. Dalokat is írt. Székeket ácsolt, maga szötte a ruhája anyagát. Rajzokat pingált a barlangfalakra foszforeszkáló karmazsinnal és kobaltkéssel, olyan képeket, amelyek világítottak a hosszú éjjeleken, aprólékos gonddal készített, gyönyörű szép képeket.

Gyakran lapozgatta a tizenöt évesen írt verseskötetét, amelyből szülei büszke nyugalommal olvastak fel a kiválasztott keveseknek. Jó életet élt a barlangban a művészetek társaságában.

Napnyugtakor érte el a hágó tetejét. A zene már elhalt. Az illat elmaradt. Sóhajtott és leült, hogy pihenjen egyet, mielőtt elindul, le a hegyek túlsó felén. Lehunyta a szemét.

Fehér arc bukott le a zöld vízben...

Ujjaival megtapogatta a szemét, tényleg csukva van-e.

A robogó áradatban fehér karok integettek.

Felállt, megragadta a holmiját, és tovább akart sietni, amikor megfordult a szél.

Halkan, nagyon halkan meghallotta a zenét, azt a tébolyult, fémesen túlközlő zenét a távolból.

A parfüm utolsó illatfoszlánya is utat talált a kövek között.

Ahogy a holdak kibukkantak a hegyek mögül, Sio megfordult, és visszatért a barlangjához.

A barlangot hidegnek és idegennek találta. Tüzet rakott, evett egy kis kenyeret, és hozzá a mohás sziklák közt szedett bogyókat. Alighogy elhagyta, a barlang máris kihűlt. Saját lélegzetvétele is furcsán verődött vissza a falakról.

Eloltotta a tüzet, és lefeküdt aludni. Csakhogy a barlang falán tompa fénysugár derengett. Tudta, hogy ez a fény félmérföldes utat tesz meg a csatorna mellett álló ház ablakából. Lehunyta a szemét, de a fény csak nem akart eltűnni. Ott volt a fény, a zene és a virágok illata is. Folyton azon kapta magát, hogy ezt a hihetetlen hármast keresi, füleli és szimatolja.

Éjfélkor kiállt a barlang elé.

A ház sárgán világított a völgyben, akár egy fényes játék. Az egyik ablakban mintha táncoló alakot látott volna.

– Lemegyek és megölöm – mondta. – Ezért jöttem vissza. Hogy megöljem, hogy eltemessem.

Félig már aludt, amikor egy elveszett hang azt suttogetta: nagy hazug vagy.

Nem nyitotta ki a szemét.

A nő egyedül élt. A második napon Sio látta a hegyek lábánál sétálni. A harmadik napon úszott, órákig úszott a csatornában. A negyedik és ötödik napon Sio mind közelebb merészkedett a házhoz, mígnem a hatodik napon alkonyatkor az ablak előtt állva figyelte az ott élő nőt.

Egy asztalnál ült, amelyen hús apró, vörös színű rézcső állt. A nő fehér, hűvösnek látszó krémet nyomott az arcára, és maszkká kente szét. Aztán kendőkkel letörölte, amiket egy kosárba dobott. Kipróbálta az egyik apró, színes hengert: széles ajkára nyomta, összeszorította ajkát, letörölte, aztán másik színt kent rá, azt is letörölte, majd kipróbált egy harmadikat, ötödiket, kilencediket. Az arcára is piros színt mázolt; ezüstcsipesszel tépdeste a szemöldökét. A haját egy érthetetlen eszközzel begöndörítette, a körmét reszelte, és közben egy édes, idegen dallamot énekelt a saját nyelvén, olyan dalt, ami csakis csoda szép lehetett. Dudorászott, és magas sarkával kopogott hozzá a keményfa padlón. A dalt énekelve járkált a szobában, és fehér testén semmit nem viselt, vagy az ágyra heveredett fehér póroságával, lehajtotta a fejét, míg haja sárga lángnyelvei a padlót nem nyaldosták, közben pedig egy tüzes hengert tartott vörös ajkához, lehunytt szemmel megszívta, aztán hosszú füstkígyók kunkorodtak ki orrából és szájából. Sio reszketett. Szellemek. Furcsa szellemek szöknek ki a szájából. Olyan természetesen. Olyan könnyedén. Oda se nézve teremti őket.

Amikor felállt, lába nagyot dobbant a keményfa padlón. Megint énekelt. Pörgött-forgott. A plafonnak énekelt. Csettintgetett. Széttárta a karját, mintha madárként repülne, úgy táncolt magában, sarka kopogott a padlón, ahogy forgott-forgott.

Ez az idegen dal. Sio nagyon szerette volna érteni. Szerette volna, ha neki is van olyan képessége, mint népe tagjai közül sokaknak, hogy olvasni tudjon más tudatában, gondolataiban, hogy azonnal megértsen és lefordítson idegen nyelveket, idegen gondolatokat. Próbálkozott is vele, de semmire nem jutott, a nő tovább énekelte a gyönyörű, ismeretlen dalt, amiből ő semmit nem értett.

– „Ne légy oly huncut, csak tiéd a szerelmem...”

Kezdett rosszul lenni, ahogy figyelte a földi testet, a földi szépséget, ami olyan más, ami sok millió mérföldről érkezett. A tenyere izzadt, a szemhéja kellemetlenül rángott.

Csengő szólalt meg.

A nő felvett egy furcsa fekete készüléket, melynek működése nem különbözött Sio népének egy hasonló eszközétől.

– Halló? Janice? Jézusom, de jó, hogy hallom a hangodat!

Sio elmosolyodott. Egy távoli várossal beszél. A nő hangjától megbizsergett. De mit mondhat?

– Jézusom, Janice, az isten háta mögének a háta mögé küldtél. Tudom, szívem, hogy pihenek. De hatvan mérföldön belül nincs semmi. Egész nap csak kártyázok meg az istenverte csatornában fürdök.

A fekete gép választ zümmögött.

– Nem bírom itt ki, Janice. Tudom, tudom, az egyházak. Nagy kár, hogy ide is betették a lábukat. Olyan jól ment minden. Azt mondd meg nekem: mikor nyitunk ki megint?

Szépséges, gondolta Sio. Kecses. Lenyűgöző. Ott állt az éjben a nyitott ablak alatt, és bámulta a nő csodálatos arcát és testét. Miről beszélhetnek? Művészetről, irodalomról, zenéről? Igen, zenéről, hiszen énekel, állandóan énekel. Furcsa egy zene, de hát nem lehet egyik pillanatról a másikra csak úgy megérteni egy másik világ zenéjét. Vagy a szokásait, a nyelvét és az irodalmát. Az ember csak az ösztöneire hagyatkozhat. A régi ideákat félre kell tenni. El kellett ismernie, hogy a nő szépsége nem marsi szépség, nem a haldokló faj puha, karcsú, barna szépsége. Az anyjának például aranyszín szeme és keskeny csípője volt. Ennek a nőnek viszont, aki itt a sivatagban magában énekel, mindene nagyobb: nagyobb a melle, szélesebb a csípője, a lába, igen, a lába meg fehéren izzó tűz, és az a különös szokása van, hogy ruhátlanul mászkál, csak a furcsa kopogó papuccsal a lábán. De hát minden földi nő ilyen, igaz? Bólintott. Meg kell érteni őket. Annak a távoli világnak az asszonyai meztelenek, sárga hajúak, nagy testűek, kopogó sarkúak. És ott van a száj meg az orrlyuk varázslata. Az ajkak közül füst formájában kiszabaduló szellemek, lelkek.

Tűz és képzelet mágikus teremtményei. A nő testeket formál a levegőbe kivételes elméjével. Mi más tudná a szürke és meggyvörös tüzet magába szívni, mint egy tiszta és zseniális elme, hogy aztán az orrlyukán keresztül tökéletesen szerkesztett, csodálatosan szép füstpamacsokként eregesse ki? Csakis egy zseni, aki művész és teremtő. Hogyan csinálja, hány évig kell ezt tanulni? Hogyan esik erre a választása? A feje már kóválygott a nő látványától. Oda akart kiáltani neki: „Taníts engem!” De félt. Gyereknek érezte magát. Látta az alakokat, vonalakat, a végtelenbe tekergő füstöt. A nő azért van itt a pusztában, hogy egyedül lehessen, tökéletes biztonságban, hogy figyelő tekintetektől távol teremthesse meg a fantáziáit. Az alkotókat, írókat, festőket nem illik zavarni. Az ember hátrálép, és megtartja magának a gondolatait.

Micsoda nép! A tüzes–zöld világ összes asszonya ilyen? Mind csupa izzó szellem és zene? Perzselő meztelenségben járkálnak a lármás házaikban?

– Muszáj nézнем – mondta félhangosan. – Muszáj tanulmányoznom.

Érezte, hogy remeg a keze. Meg akarta érinteni a nőt. Azt akarta, hogy a nő énekeljen neki, művészi füstformákat alkosson neki a levegőben, tanítsa, meséljen arról a rég elmúlt világról, a könyvekről és gyönyörű zenéről...

– Jézusom, Janice, mégis mikor? És a többi lány? A többi város?

A telefon zümmögött, akár egy rovar.

– Az összeset bezárták? Az egész rohadt bolygón? Egy hely csak maradt valahol. Ha gyorsan nem találsz nekem egy helyet, én...

Sio mindent olyan különösnek talált. Mintha először látott volna nőt. Ahogy a nő hátrahajtotta a fejét, ahogy legyezett vörös körmű kezével, mind teljesen új és más volt. Keresztbe tette fehér lábát, előrehajolt, csupasz térdére könyökölt, szellemeket szívott be és lehelt ki, beszélt, és közben az ablakra hunyorgott, ahol ő, igen, ő állt az árnyak közt, és a nő átnézett rajta. Jaj, ha tudná, hogy ő itt áll, vajon mit tenne?

– Ki, én? Még hogy *én* félnék itt lenni egyedül?

A nő nevetett, és Sio vele nevetett a holdfény szíttá sötétben. Ó, az idegen nevetés szépsége, ahogy közben hátraveti a fejét, és az orrlyukából misztikus felhők áramlanak és formálódnak...

Elfordult, mert úgy érezte, nem kap levegőt.

– Naná, persze!

Ezek a zenei, költői szavak mit jelenthetnek?

– Ugyan már, ki fél a marslakóktól, Janice? Mennyi maradt belőlük, egy tucatot? Két tucatot? Sorakoztasd fel őket, és küldd be, érted?

A nevetés követte Siót, aki már a ház sarkánál tántorgott, és belebotlott egy halom üres üvegbe. Csukott szemmel is látta a nő foszforeszkáló bőrét, a szájából kiszökkenő fantomokat, melyek mágia révén felhőt, esőt és szelet idéznek meg. Bárcsak lefordíthatná. Bárcsak megértené! Mi ez a szó? És ez? És az? Talán őt hívja? Nem. A nevét mondta?

A barlangba érve evett, bár nem volt éhes.

Egy órán át gubbasztott a barlang szájánál, miközben felkeltek a holdak, és átzúgtak a hideg égbolton. Olyannak látta a lélegzetét a levegőben, mint azok a lelkek és a tüzes csendek, amiket a nő az arca köré lehelt. A nő csak beszélt és beszélt, Sio mintha hallotta volna a hangját a sziklák között, érezte a leheletét, a szájában felhevült szavakat, füstös ígéreteket.

Végül azt gondolta: lemegyek, és halkán beszélek hozzá, beszélek hozzá minden éjjel, amíg meg nem érti, amit mondok, és én meg nem ismerem az ő szavait, és akkor velem jön ide a hegyek közé, ahol elégedetten élhetünk. Én beszélek neki a népemről és a magányomról, elmesélem, hogy sok éjszakán át figyeltem és hallgattam...

De... ő maga a Halál.

Megborzongott, de a gondolatot, a szavakat nem tudta elhessegetni.

Hogy is felejthette el?

Elég, ha megérinti a nő kezét, az arcát, és pár óra alatt elsorvad, de legkésőbb egy héten belül. Megváltozik a színe, tintaszínű ráncok gyűrődnek a bőrén, aztán hamuvá porlik, fekete pernyévé, melyet elsodor a szél.

Egy érintés, és a halál.

De ekkor támadt egy másik gondolata. A nő egyedül él, távol a fajtájától. Szerethet gondolkodni, hogy ennyire elzárkózott. Ezek szerint hasonlóak vagyunk, nem igaz? És ha ilyen messze jött a városoktól, talán a halál sem költözött még bele...? Igen! Talán.

Milyen jó lenne vele tölteni egy napot, egy hetet, egy hónapot, együtt úszni a csatornában, együtt sétálni a hegyekben, a nő elénekelné neki azt a különös dalt, ő pedig megérintené a régi hárfakönyveket, hadd énekeljenek vissza. Hát nem érne meg ez mindent, bármit? Az embert megöli a magány, nem igaz? Akkor vegyük a sárga fényeket a házban. Egy hónapnyi igaz megértés, együttélés azzal a szépséggel és szellemcsinálóval, aki lelkeket fúj ki a száján, hát nem éri meg a kockázatot? Ha meg elérkezik a halál... milyen kellemes és eredeti halál lenne!

Felállt. Elindult. Meggyújtott egy gyertyát a barlang egy zugában, ahol szülei képe reszketett a fényben. Odakint sötét virágok várták a hajnalt, amikor megrezzennek és kinyílnak, és a nő is ott lesz, látja és gondolja majd őket, és együtt sétálnak a hegyekben. A holdak már nyugodni tértek. Sio csak különleges látásával tudott haladni a sziklák között.

Hallgatózott. Odalent az éjben zene szólt. Odalent a sötétben a nő hangja csodákat ígért. Odalent az árnyak között ott izzott fehér húsa, feje körül táncoltak a szellemek.

Sio még szaporábbra fogta lépteit.

Pontosan kilenc negyvenötökor a nő kopogást hallott az ajtaján.

Fordította: Pék Zoltán

A házasság

Kellemes augusztusi éjszaka volt a Marson. Az ikerholdak ragyogása elűzte az árnyakat, a meleg égboltot csillagrengeteg borította. Esküvőre való, csodás éjszaka.

Mr. Samuel Pace annyi időre hagyta abba a cipője suvickolását, hogy az ablakhoz menjen, és kinézzen az ősi marsi ház nyitott udvarára. Mindenhol fáklyák égtek, lángjuk hol kéken, hol zölden, hol rubinvörösén lobbant. A játékos fényben az étellel megrakott asztalok mozogni látszottak, az evőeszközök táncoltak, a bor hunyorgott a kristálykorsókban. Balsamfa finom illata érződött, és a Mars legtávolabbi dombjain szedett virágoké.

– Mennyi az idő? – kérdezte Mr. Samuel Pace.

– Öt percen belül harmadszor kérned. Öt perc múlva nyolc. – A nász-nagya, Thomas Quinn vigyorogva nézett rá.

– Hol vannak a vendégek?

– Itt lesznek, ne aggódj.

– Elta készen van?

– Persze. Nyugodj meg.

– Azt akarom, hogy minden jól menjen.

– Úgy lesz. Nézd.

Az égen egy nagy űrhajó bukkant fel hatalmas lángszírmokba öltözve, és leszállt az udvaron túl. Az Űrszolgálat ezüstszínű egyenruhás emberei ugráltak ki belőle. Felintegettek az ablakban álló Pace-nek, és kiabáltak is, de nem értette, mit.

- Csak megjöttek – sóhajtott.
 - Tudtad, hogy eljönnek.
 - Tudtam? Hogy lássák, ahogy elveszek egy marsi nőt, egy bennszülöttet? Nem tudtam én semmit.
 - Most már itt vannak, ne aggódj.
- A tükör elé állt, és végignézett magán. A kék egyenruháján, ami az Ūrszolgálat kapitányának dukál, a tömör ezüstgombokkal, fényes fekete csizmával és csillagkitűzővel a szíve felett. Lesöpört egy szösz a válláról.
- Jól van, kész vagyok.
 - Szólok Eltának.

A ceremónia utánra nagy felhajtást terveztek. Az űrhajók majd hetes formációkban süvitenek el felettük rózsaszín tűzfolyókat, arany tűzfolyókat, skarlát tűzfolyókat és kék tűzfolyókat húzva maguk után, amelyek aztán feloldódnak és megfestik az éjszakát, akár az élénk színű tinta egy pohár vizet. A felfelé néző arcok arany és fémes színt kapnak, sápadt szemük tüzet fog, érzik majd a nagy ezüstkemencék évszakot megszügyenítő hevét.

És akkor Elta népe is eljön, táncolnak, és pengetik azt a hárfát, ami emberi hangot ad, és ami tízezer évvel ezelőtti esküvőkről énekel, és szólnak majd más hangszerek is, kristály- és fémfólia-hangszerek, akár a szél a fák között. Olyan ütemet adnak, amelyre Elta népének asszonyai táncolnak, kék bronzhálóval az arcukon, kis csengőkkel a hajukban.

Kopogott az ajtón.

– Elta, én vagyok.

Az ajtót feltépték, és a rettegő Elta a karjába vetette magát.

– Nem jönnek, nem jönnek. – Sírva fakadt, és a férfi nem tudta, mit tegyen, hát csak ölelte és várt. – Nem lett volna szabad ezt csinálnunk, nem kéne összeházasodnunk, senkinek sem tetszik, sem az én népemnek, sem a tiédnek – két külön világ, és később nekünk sem fog tetszeni.

A férfi még szorosabban ölelte.

– A fenébe velük. Nem kell nekünk senki engedélye. Ezt már megbeszéltük.

– Tudom, tudom. – Elta felemelte a fejét, ránézett aranszín szemével, és lerázta a könnyeket az arcáról. – Mindjárt összeszedem magam. Csak nem hiszem, hogy eljönnek.

– Én is ezt hittem, de nézd: az úrhajó és az enyémeek. És ők most már a tieid is.

A menyegző közepén Elta népe köddé vált. Csak káprázat volt. Nem fogadták el.

Egy parti közepén a Földön kiderül, hogy az összes vendég, a vendéglátó, mindenki robot!

A nőnek hiányzik a Mars.

A férfinak hiányzik a Föld.

A Mars egyik hideg, tiszta patakjában horgászott, egyedül akart tölteni egy hétvégét, ahogy mindig is szerette, csak az ég meg a táj meg a horgászbot meg az orsó kerregése meg a háló a kezében, hogy néha fogjon valamit, ami a Marson halnak felelt meg. És akkor felnézett. Egy nő állt ott, és őt nézte. Szeme akár az aranytallér, amit a nagyapjától kapott kiskorában, amikor az arany még nem lett betiltva. Azóta is a zsebében hordta az aranytallért: kettejük titka a halott nagyapjával, összeesküvés a kormány ellen. És itt volt ez a nő az aranypénzszemével, a somolygó, rózsaszín szájával, az egyenes tartásával, a rézvezeték-színű hajával meg a fehér, tejes bőrével, amibe leheletnyi olvadt arany is keveredett.

Csak állt a horgászbottal a kezében.

– Helló – szólalt meg.

– Marsi vagyok – mondta a nő. – Elta.

– Helló, Elta.

– Mit csinálsz?

– Halat fogok.

– Furcsán csinálod. Ha mi hívjuk, jönnek.

A férfi elmosolyodott.

– Nem hiszed? – kérdezte Elta.

– Nem, nem hiszem.

– Akkor tessék. – Elta hívta a halakat. És a halak jöttek.

És ha bármelyik nap jegyet veszel, és felülsz az ezüstös űrhajóra, ami a Marsra tart, félúton a zöld Föld és a vörös Mars között egy kis világot találsz az űr fekete éjszakájában, egy kis világot, ahol a dombok fele zöld domb, a másik fele vörös domb, a folyók fele kék és fele akár a vörösbor, a fák fele szilfa és a fele tüzet szór, a gyerekek felének kék a szeme, a másik felének olvadt arany. És látsz egy házat, ami félig modern amerikai stílusú és félig marsi kristálypalota, és abból a házból délben rádió recsegése és hárfa éneke hallatszik. És az ablakon át láthatod Mr. Samuel Pace-t és a feleségét, Eltát, nevetve figyelik, ahogy a gyerekeik kergetőznek egy távoli marsi réten, amit kansasi napraforgó pettyez.

És továbbmész a Marsra, otthagysz őket félúton.

Fordította: Pék Zoltán

A vendég

Saul Williams a reggel csendjére ébredt. Gondterhelten kukkantott ki a sátrából, arra gondolt, milyen végtelen messze van a Föld. Több millió mérföldre. De persze nincs mit tenni. Az ember tüdeje „vérüszöggel” teli. És csak köhög megállás nélkül.

Ezen a bizonyos reggelen Saul hétkor kelt. Magas férfi volt, karcsú, a betegségtől egészen lesoványodott. Csendes reggel volt ez a Marson, a kiszáradt tengerfenék némán és laposan húzódott mindenfelé, szél sem fúj. A pucér égbolton a nap tisztán és jegesen ragyogott. Saul megmosta az arcát, és megreggelizett.

Ezután minden idegszálával szeretett volna megint a Földön lenni. A nap során minden lehetséges módon megpróbált New Yorkban lenni. Néha, ha egyenesen ült és a kezeit egy bizonyos helyzetben tartotta, sikerült is neki. Szinte az orrában érezte New York szagát. De az esetek többségében sajnos nem jött össze.

Később a délután folyamán megpróbált meghalni. Elnyúlt a homok, és ráparancsolt a szívére, hogy álljon meg. De az csak vert tovább. Elképzelte, hogy leveti magát egy szitróról vagy felvágja az ereit, de közben csak kacagott magán, hiszen tisztában volt vele, hogy effélékhez kevés benne a bátorság.

Talán ha összeszedem magam, és erősen koncentrálok, akkor képes lennék elaludni és fel sem ébredni többet, gondolta. Meg is próbálta, de egy órával később vért nyeldecelve ébredt. Felkelt, kiköpte és rettenetesen

sajnálta magát. A vérüszög megtölti a száj- és orrüreget, a fülből és a kör-
mök alól szivárog, és legalább egy év, mire végez az emberrel. Az egyetlen
kezelés, hogy rakétába tuszkolnak, és fellőnek a Marsra. A Földön nincs
ismert gyógyír, és aki ott marad, mindenki mást megfertőz, és ezzel halálra
ítél. Így hát itt volt, itt vérzett folyamatosan és magányosan.

Saul összehúzta a szemét. A távolban, egy ősi város romjai közelében
egy másik embert pillantott meg mocskos takaróin.

Saul odaballagott hozzá, az a másik pedig gyengén összerándult a vackán.

– Helló, Saul – fogadta.

– Egy új nap – bólított Saul. – Édes istenem, mennyire magányos
vagyok!

– Az üszkösödők átka – mondta a takarón mozdulatlanul heverő másik.
Olyan sápadt volt, hogy talán egyetlen könnyű érintésre köddé is vált volna.

– Bárcsak legalább beszélgetni lehetne – mérte végig Saul. – Miért
van az, hogy az értelmiség soha nem kapja el a vérüszköt, és soha nem
kerül ide?

– Ez egy összeesküvés, Saul – hunyta le erőtlenül a szemét a másik.
– Valaha volt még erőm az értelmiségi léthez, most már fáraszt még
a gondolkodás is.

– Bárcsak legalább beszélgethetnénk – ismételte Saul.

A másik közönyösen vontta meg a vállát.

– Gyere vissza holnap. Akkor talán lesz elég erőm Arisztotelészről
fecsegni. Majd megpróbálom, tényleg összeszedem magamat – húzódott
be egy csenevész fácska tövébe. Kinyitotta a szemét: – Emlékszel, egyszer
már beszélgettünk Arisztotelészről úgy fél éve. Az jó kis nap volt.

– Emlékszem – felelte Saul szórakozottan. A kiszáradt tengerre bámult.
– Bár én is annyira beteg lennék, mint te, akkor talán nem gyötörne, hogy
gondolkodó ember maradjak! Akkor talán megnyugváásra lennék.

– Még nagyjából fél év, és ugyanolyan pocsekul leszel, mint én most
– mondta a haldokló. – Akkor majd nem érdekel már semmi, csak hogy
minél többet alhass. Olyan lesz majd az alvás, mint az asszony, mindig
visszatérsz hozzá, mert üde és jó, és kedves hozzád, és mindig ugyanolyan.

Ha felébreds is, épp csak annyi időre, hogy arra gondolhass, alszol is vissza mindjárt. Nagyon kellemes gondolat.

Alig hallhatóan sustorgott. Most elhallgatott, a légzése felszínessé vált. Saul otthagya.

A kiszáradt tenger partján végeláthatatlanul sorjázta az összekuporodott, alvó emberek, mintha csak kisodródott palackok lennének. Saul az üres meder lágy íve mentén látta őket; egy, kettő, három – egymagukban alvó alakok, a legtöbben nála sokkal előrehaladottabb állapotban, mindenki a maga kis élelemrakománya mellett, magába fordulva, hiszen a társasági élet elgyengít, és aludni a legjobb.

Eleinte adódott pár közös táborút mellett töltött este, ahol mindenki a Földről beszélt. Másról nem is beszéltek. A Földről és a városi vízfolyásokban csobogó vízről és a házi epres pite ízéről meg New Yorkról a reggeli fényben, ahogy az ember a jersey-i kompon érkezik felé a nagy vizeken a sós szélben.

A Földet akarom, gondolta Saul. Annaira nagyon akarom, hogy már fáj. Olyasmit akarok, amit soha többé nem kaphatok meg. Mindannyian ezt akarjuk, és mindannyiunknak fáj. Jobban az étel, az asszony vagy bármi más vágyánál, csakis a Föld kell. A betegség az asszonyokkal végleg leszámol, arra egy beteg nem is gondol. Csak a Földre, de arra mindig. Mert azt az ember szelleme akarja, nem a gyenge test.

Fényes fémvillanás az égen.

Saul felnézett.

Ismét villanás.

Egy percre rá a rakéta a kiszáradt tengermederben landolt. Kinyílt az ajtaja, és poggyászt cipelő férfi lépett ki belőle. Két másik kísért steril védőöltözékben, sátrat állítottak neki, élelmiszeres rekeszeket pakoltak ki mellé.

Még egy perc, és a rakéta már vissza is tért az égre. A száműzött egymagában állt.

Saul futni kezdett. Hetek óta nem futott már, nagyon fárasztó volt, de azért ő csak futott és kiabált.

– Hahó, hahó!

A fiatalember tetőtől talpig végigmérte Saul, amikor az megállt előtte.

– Hahó. Ez hát a Mars. Leonard Mark vagyok.

– Én meg Saul Williams.

Kezet ráztak. Leonard Mark nagyon fiatal volt, legfőljebb tizennyolc éves, nagyon szőke és rózsás arcú, kék szemű, a betegség dacára üde.

– Mi a helyzet New Yorkban? – kérdezte Saul.

– Ez – nézett Saul szemébe Leonard Mark. New York kiemelkedett a sivatagból, márciusi szellő seperte a köveket, neonfények fickándoztak, sárga taxik siklottak a néma éjszakában. Hidak emelkedtek, és csavargók danásztak az éjszakai kikötőkben. Flitteres musicalek bukkantak elő a függöny mögül.

Saul a fejéhez kapta a két kezét.

– Várjon, várjon – kiáltotta. – Mi történik velem? Mi ez az egész? Megbolondulok!

Zsenge zöld levélkék buggyantak elő rügyekből a Central Parkban. Saul ott sétált köztük a járdán, mélyen beszívta illatukat.

– Elég már, elég, te örült! – kiáltozott önmagával Saul. Két öklét a homlokának nyomta. – Ez képtelenség!

– Nem az – felelte Leonard Mark.

New York tornyai elhalványultak. Visszatért a Mars. Saul ott állt a kiszáradt tengerfenéken, bénultan meredt az újonnan érkezett emberre.

– Maga – nyújtotta a karját Leonard Mark felé. – Maga csinálta. Az elméjével.

– Igen – felelte a fiatalember.

Csak álltak egymással szemközt némán. Végül Saul megmarkolta száműzött társa kezét, alaposan megszorongatta:

– Hogy én mennyire örülök magának! El se tudja képzelni, mennyire!

Sűrű feketekávét iszogattak a bádögréből.

Dél volt. Végigbeszélgették az egész meleg délelőttöt.

– És ez a képessége? – nézett mélyen a fiatal Leonard Mark szemébe a bögréje felett Saul.

– Így születtem – meredt az italába Mark. – Anyám ott volt '57-ben a robbanásnál, Londonban. Én tíz hónapra rá születtem. Nem is tudom, hogyan nevezzem az adottságomat. Talán telepátia és gondolatátvitel. Fel is léptem vele, beutaztam a világot. Leonard Mark, a mentális csodabogár – ilyesmiket írtak a plakátokra. Elég jól megéltem belőle. A legtöbben csalónak tartottak, mert az emberek általában így állnak a szórakoztatóiparhoz. Csakis én tudtam, hogy nem vagyok szélhámos, de ügyeltem, hogy senki se lássa, mennyire nem. Biztonságosabb, ha nem nagyon megy híre a tehetségeimnek. Jó, persze, a legközelebbi barátaim tisztában voltak az igazsággal, hogy mindenféle adottságom van. Ezek igen jól fognak jönni nekem itt a Marson.

– Hát, rendszeren rám hozta a frászt – markolta Saul a bögréjét. – Ahogy New York kinőtt előttem a semmiből... hát azt hittem, hogy elment az eszem.

– Ez egyfajta hipnózis. Egyszerre hat minden érzékszervre, a szemre, fülre, orra, szájra, bőrre, mindenre. Most épp mit csinálna legszívesebben?

Saul letette maga mellé a bögrét. Igyekezett, hogy ne remegjen a keze. Megnyalta a szája szélét.

– Legszívesebben egy kis patakocskában úsznék pucéran, ahogy gyerekkoromban az illinois-i Mellin Townban.

– Hát – mondta Leonard Mark, és alig láthatóan oldalra biccentette a fejét. Saul lehunytt szemmel hanyatlott hátra a homokba.

Leonard Mark ott ült mellette és figyelte.

Saul a hátán feküdt, néha mozdult a keze, rándult egyet. A szája elnyílt, megfeszülő, elernyedő torkából hangok törtek elő.

Lassan mozgatni kezdte a karját, oldalra, hátra, oldalra, hátra, fejét féloldalra fordítva kapott levegő után, a karja lassan járt a forró levegőben, felkavarta a sárga homokot, ahogy a teste lassan átfordult.

Leonard Mark csendben kiitta a kávéját. Közben le nem vette volna a szemét a suttogó, ficánkoló Saulról a kiszáradt tengermederben.

– Jól van – szólalt meg akkor.

Saul az arcát dörzsölgetve ült fel.

Aztán elmondta Leonardnak:

– Láttam a patakot, futottam a partján, aztán lehajigáltam a ruháimat – hadarta hitetlenkedő mosollyal –, és belegázoltam a vízbe és úsztam!

– Örülök – bólintott Leonard Mark.

– Tessék – húzta elő Saul az utolsó tábla csokiját a zsebéből –, ezt magának adom.

– Mi ez? – nézegette az adományt Leonard Mark. – Csoki? Butaság, nem fizetségért csináltam. Csak azért, hogy boldoggá tegyem. Dugja gyorsan vissza a zsebébe, mielőtt még csörgőkígyóvá változtatnám, és belemarna a kezébe.

– Köszönöm, köszönöm – tette el a csokoládét Saul. – El se tudja képzelni, milyen kellemes volt a víz – nyúlt a kávéskannáért. – Még egy kis kávé?

Miközben kávé töltött, Saul lehunyta egy pillanatra a szemét.

Itt van nekem Szókratész, gondolta. Szókratész és Plátón és Nietzsche meg Schopenhauer. Ahogy ez az ember beszél, hát egy zseni! És a tehetsége, hihetetlen! Micsoda könnyedén folyó napjaink és hűvösben átbeszélgetett éjszakáink lesznek! Nem is lesz olyan rossz év.

Fél év.

Kilöttyent a kávé.

– Mi a baj?

– Semmi – sietett Saul. Össze volt zavarodva.

Görögországban leszünk, Athénban. Vagy Rómában, ha éppen ahhoz van kedvünk, és a római irodalmat akarjuk tanulmányozni. Ott állunk majd az Akropoliszon meg a Panteonban. És nem egyszerűen csak beszélgetünk, hanem leszünk is valahol. Ez az ember képes rá, megvan hozzá az ereje. Amikor majd Racine darabjairól beszélgetünk, elhozza elének a színpadot a színészekkel. Istenem, ez jobb, mint amilyen a valóság valaha is lehetett! Mennyivel jobb itt betegeskedni, mint odalent a Földön ilyen képességek nélkül! Egyébként ki láthatná, milyen volt i. e. 31-ben egy görög amphiteátrumban előadott görög dráma?

És ha szépen megkérem, vajon magára ölti előttem a kedvemért Schopenhauer vagy Darwin vagy Bergson alakját? Meg más korok más gondolkodóiét? Igen, hiszen miért ne? Csak ülök majd, és személyesen Nietzschevel vagy Platónnal társalkodom...!

Csak egy aprócska bökkenő akadt. Saul érezte, ahogy meginog. A többiek. Ott hevernek a kiszáradt fenéken.

A távolban már mozgolódtak, egyesek elindultak feléjük.

Ők is látták a leereszkedő rakéta villanását; újabb beteg érkezett. És most fájdalmas lassúsággal idearaszolnak, hogy üdvözöljék a jövevényt.

Saul elhűlt.

– Hallgasson ide, Mark. Azt hiszem, okosabb lenne felmenni a hegyekbe.

– Miért?

– Látja azokat? Akik erre tartanak? Akadnak közöttük örültek.

– Tényleg?

– De mennyire.

– A magánytól meg mindentől elvesztették az eszüket?

– Igen, ahogy mondja. Nem ártana indulnunk.

– Nem látszanak veszélyesnek. És elég lassan haladnak.

– Ez csak a látszat.

Mark Saulra nézett.

– Maga reszket. Mi a baj?

– Ne vesztegessük az időt! – pattant fel Saul. – Jöjjön. Hát nem érti, mi lesz, ha felfedezik a képességét?! Harc tör majd ki magáért, egymásnak esnek, öldökölni fognak magáért, hogy megszerezzék.

– De én nem vagyok senkié – nézett Leonard Mark Saulra. – Még a magáé sem.

– Meg sem fordult a fejemben – kapta fel a fejét Saul.

– Valóban? – nevetett nagyot Mark.

– Nincs most erre időnk – siettette Saul égő szemmel és arccal. – Jöjjön már!

– Nem megyek, nem akarok. Itt fogok ülni, míg a többiek ide nem érnek. Maga kicsit túlságosan is ki akar sajátítani, de az én életem csakis az enyém.

Ronda érzelem lett úrrá Saulon, az arca eltorzult.

– Amit mondtam, megmondtam.

– Barátból milyen gyorsan vált ellenséggé – jegyezte meg Mark.

Saul keze lendült, tiszta, egyenes ütéssel sújtott le. Mark nevetve ugrott félre:

– Ezt el sem hiszem!

A Times Square közepén álltak, körülöttük autók száguldoztak, rájuk dudáltak. Épületek szöktek a magasba sebesen, fel a kék égbe.

– Ez mind hazugság – rogyott meg Saul a vizuális támadás alatt –, az ég szerelmére, Mark, ne csinálja! Hiszen közelednek! Meg fogják ölni!

Mark a járda szélén ült kacagva, remekül mulatott a saját tréfáján.

– Hát jöjjenek! Mindannyiukat lóvá teszem.

New York elvonta Saul figyelmét, de ezért volt az egész, hogy lekösse őt hihetetlen szépségével, amelyben már hónapok óta nem gyönyörködhetett. Ahelyett, hogy Saul Markot rohamozta volna tovább, csak állt bénultan, és szívta magába a hatalmas, egyszerre idegen és mégis annyira ismerős látványt.

Lehunyta a szemét.

– Nem.

És előredőlt, maga alá gyűrte Markot. A fülébe ezernyi sziréna és duda harsogott. Fékek csikorogtak hevesen. Állon csapta Markot.

Csend.

Mark a tengerfenéken hevert.

Saul a karjába kapta az ájult embert, és tiszta erejéből rohanni kezdett vele.

New York semmivé vált. Csak a néma, kiszáradt tenger volt mindenütt. A többiek veszedelmesen közel értek, de ő egyenesen a hegyek felé vette az irányt, cipelte a kincsét New Yorkkal, a zöld mezőkkel és az üde tavaszokkal, régi barátokkal megrakottan. Egyszer elesett, de egyből talpra vergődött. Nem állt meg.

* * *

A barlangot kitöltötte az éj. A szél ki-be járt, csapkodta a kis tábortüzet, szétkavarta a hamut.

Mark kinyitotta a szemét. Gúzsba kötve hevert a barlang száraz falánál, a tűzzel szemközt.

Saul újabb gallyat rakott a tűzre, közben egy vadmacska idegességével pillantgatott a barlang szája felé.

– Maga megőrült.

Saul összerezett.

– Igen, megőrült – folytatta Mark. – Meg fognak találni. Ha fél évig kell kutatniuk utánunk, akkor is megtalálnak. Ők is látták New Yorkot, mint valami délibábot a távolban, ahogy ott forgolódnak a közepén. Nem hiheti, hogy nem lettek kíváncsiak, és nem indulnak utánunk.

– Hát akkor majd továbbmegyünk – meredt bele Saul a tűzbe.

– Ők pedig jönnek utánunk.

– Fogja be a száját!

– Hát így beszél az ember a feleségével? – mosolygott Mark.

– Hallotta!

– Ez ám a csodás házasság: a maga mohósága és az én pszichés adottságom. És most mit látna szívesen? Mutassak mást is a gyerekkori emlékeiből?

Saul homlokán izzadság gyöngyözött, nem tudta, hogy csak gúnyolódik-e vele a másik.

– Igen.

– Hát tessék, akkor csak figyeljen.

Láng csapott fel a sziklákból, kénes gázok marták a torkát. Kénköves szilánkok repkedtek mindenfelé, a robbanás megrázkódtatta a barlangot. Saul zihálva köhögött és vergődött, úgy érezte, ég, pernyévé mállik a pokolban.

Aztán a pokol szertefoszlott, ismét a barlangban volt.

Mark kacagott.

Saul fölébe magasodott.

– Ide figyeljen – hajolt felé fenyegetően.

– Mégis mire számított? – kiáltotta Mark. – Megkötözött, elrabol, hogy egy a magányba beletévelyodott ember intellektuális vágyait szolgáljam... maga szerint nekem ez jó?

– Ha megígéri, hogy nem szökik meg, elvágom a köteleit.

– Ilyet nem ígérhetek. Szabad ember vagyok. Nem vagyok senki tulajdona. Saul térdre rogyott.

– Pedig tartoznia kell valahová. Érti? Tartoznia kell, nem engedhetem el!

– Drága barátom, minél több ilyet mond nekem, annál elérhetetlenebbé válok. Ha csak egy csöpp esze lenne, és okosan viselkedett volna, már rég barátok lennénk. Boldogan tettem volna meg magának ezeket a kis hipnotikus szívességeket. Hiszen nem is esik nehezemre, sőt, szórakoztat. De maga elszúrta. Ki akar sajátítani. Beijedt, hogy a többiek majd elvesznek magától. Pedig nagyobbat nem is tévedhetett volna, bőven megvan hozzá az erőm, hogy mindannyiukat boldoggá tegyem. Osztozhatott volna rajtam másokkal, mint holmi közösségi konyhán. Élhettem volna, mint valami istenség a gyermekei körében, kedves lettem volna, mindenkinek megtettem volna, amire vágyik, és cserébe csak apró figyelmességeket, néhány jó falatot kellett volna juttatniuk nekem.

– Sajnálom, annyira sajnálom! – szakadt fel Saulból. – De túl jól ismerem a többieket.

– És azt gondolja, hogy maga más? Kicsit sem. Menjen ki, lehet, hogy már közelednek. Mintha hangokat hallottam volna.

Saul kirohant. A bejárat előtt leárnyékolta a szemét, a sötétbe borult völgyet kémlelte. Alant árnyak mocorogtak. Talán csak a szél kavarja a gyomokat? Remegni kezdett, finoman, fájdalmasan.

– Nem látok semmit – tért vissza az üres barlangba. A tűzre meredt. – Mark!

Mark eltűnt.

Csak a kőtömbökkel, kavicssal és kövekkel teli barlangot látta maga előtt, meg a pattogó tüzet, és megütötte a fülét a szél sóhajtása. Saul ott állt elképedten, bénultan.

– Mark! Mark! Jöjjön vissza!

Ügyesen és türelmesen kibújt a kötelekből, kioldotta a csomókat, és a zajt hallok-trükkal elküldte őt, hogy aztán elmeneküljön. De hova? Hogyan?

A barlang mély volt, sehol egy repedés, átjáró. A fala sima. Mellette sem osonhatott ki a bejáraton. De akkor hogy csinálta?

Saul megkerülte a tüzet. Előhúzta a kését, és egy nagyobb sziklatömbhöz lépett a fal tövében. Mosolyogva nyomta neki a sziklának a kését, mosolyogva kopogtatta meg vele a követ. Aztán megemelte, meglendítette a karját, mint aki döfni készül.

– Állj! – kiáltotta Mark.

A szikla semmivé vált, Mark jelent meg a helyén.

A kés megállt a levegőben. Saul arcán a tűz árnya táncolt, a szeme örülten csillogott.

– Ez nem jött be – suttozta. Torkon ragadta Markot, az ujjai kampóként záródtak össze a nyakán. Mark egy szót sem szólt, kissé feszengett a szorításban. Gúnyosan nézett rá, tekintete tele volt csupa olyasmivel, amit Saul is pontosan tudott.

Ha megölsz, mi lesz az álmaiddal?

Ha megölsz, hova tűnnek a patakok és a forrás meg a fürge pisztrángok?

Ölj meg, megöölöd Platónt, megöölöd Arisztotelészt, megöölöd Einsteint, igen, ölj hát meg mindannyiunkat.

Gyerünk, fojts meg. Lássuk.

Saul ujjai lecsúsztak a nyakáról.

A barlang bejáratában árnyak rebbentek.

Mindketten odafordultak.

Ott álltak a többiek. Öten, kimerülten a hosszú úttól, lihegve, a fénykör peremén várakozva.

– Jó estét, uraim! – kacagott fel Mark. – Kerüljenek beljebb.

A vita és a fenyegetőzés még hajnalban is tartott. Mark a csuklóit dörzsölgette, már megszabadult a kötelektől. Mahagóni burkolatú tárgyalótermet

emelt köréjük márványasztallal, a röhejesen szakállas, bűzös, izzadt és mohó férfiak aköré telepedtek, le se vették a szemüket új kincsükről.

– A megoldás az lenne – szólalt meg végül Mark –, ha mindenkinek kijelölnénk bizonyos napok bizonyos óráit, amikor velem lehet. Mindenkinek ugyanannyi jutna belőlem, egyformán bánok mindenkivel. A közösség tulajdona leszek, szabadon jöhetnek-mehetnek. Ez így tisztességes. Ami pedig Sault illeti, ő egyelőre próbaidőre kerül. Ha bebizonyította, hogy képes újra civilizáltan viselkedni, akkor majd fogadom őt is. Addig azonban nem tehetek érte semmit.

A számkivetettek csak vigyorogtak Saulon.

– Elnézést kérek – mondta ő –, nem voltam eszemnél, nem tudtam, mit cselekszem. De már jól vagyok.

– Majd kiderül – bólintott Mark. – Most egy hónapig mindenesetre várunk.

A többiek még szélesebben vigyorogtak.

Saul hallgatott. Lesütötte a szemét, a barlang padozatára meredt.

– Lássunk hát hozzá – folytatta Mark. – A hétfő a magáé, Smith. Smith bólintott.

– Kedden Petert fogadom, egy órára.

Peter biccentett.

– Szerdán Johnsonon, Holtzmanon és Jimen a sor.

A három említett férfi egymást méregette.

– A hét hátralevő részében szigorúan magamra hagynak, világos? A kicsi is több a semminél, mert ha nem engedelmeskednek, akkor nem csinállok semmit.

– Esetleg kényszeríthetjük – jegyezte meg Johnson. Összenézett a többiekkel. – Elvégre öten vagyunk egy ellen. Bármire rákényszeríthetjük. Ha együttműködünk, jó kis dolgokat hozhatunk össze magunknak.

– Ne örüljenek meg – figyelmeztette őket Mark.

– Hallgassatok végig – vágott a szavába Johnson. – Ő akarja megmondani nekünk, hogy hogy legyen. Miért ne mondjuk meg inkább mi? Elvégre mi többen vagyunk, nem igaz? Azzal fenyegetőzik, hogy nem

nyújt semmit? Hát azt szeretném én látni! Majd amikor bedöftem a szálkát a körme alá, vagy egy kicsit megsütöttem az ujjait valami felforrósított acélreszelővel, majd akkor meglátjuk, hogy mit produkál. Miért ne lehetne a hét minden estéjén előadás, kérdem én?

– Ne is figyeljenek rá, bolond – mondta Mark. – Nem beszámítható. Maguk is tudják, mire készül, igaz? Alkalomadtán, amikor váratlanul lecsaphat, egyenként végez magukkal. Mindannyiukkal, igen. Hogy végül csak ő maradjon meg én, hogy csakis az övé legyek. Az a típus, átlátok rajta.

A többiek csak pislogtak, Markra pillantgattak, majd Johnsonra.

– És ha már itt tartunk – folytatta Mark –, nem bízhat itt senki senkiben. Amint valaki hátat fordít, a többiek kést döfnek a hátába. Bármibe lefogadom, hogy a hét végére mind meghalnak vagy legalábbis a végüket járták.

Hideg szél fűtyült be a mahagónifalú terembe. A burkolat lassan elporlott, ismét a barlangban ültek. Mark elunta a mókát. A márványasztal megroggyant és elpárolgott.

Apró, állatiasan gyanakvó, villódzó szemekkel méregették egymást. Igaz volt minden szó, látták, ahogy az eljövendő napokon rajtaütnek a másikon, és sorban kiirtanak mindenkit, míg végül csak egy valaki marad, hogy magáénak tudhassa a váratlanul idepottyant intellektuális kincset.

Saul figyelte őket, magára maradt, nyugtalanul és egyedül. Ha az ember egyszer hibázott, hányszor kell beismernie a vétkét, hogy végre tiszta lappal kezdhesen? Mert mind elvesztek, már igen rég végük. És immár annál is rettenetesebb lényekké váltak.

– És csak hogy rontsunk a helyzeten, az egyiküknek még pisztolya is van. Egyiküknek. A többieknek csak kése, de az egyiküknél pisztoly van. Tudom – mondta Mark.

Mindenki felpattant.

– Motozzanak át mindenkit, szerezzék meg a pisztolyt, különben végük.

Ennyi elég is volt. A férfiak vadul egymásnak ugrottak, bár fogalmuk se volt, kivel kezdjék a motozást. Ezért összevissza csapkodtak, legyűrték egymást, kiáltoztak, Mark pedig megvetően figyelte őket.

Johnson hátraugrott, a zubbonya zsebéhez kapott.

– Legyen, essünk túl rajta – üvöltötte. – Nesze neked, Smith.

És mellbe lőtte Smitht. Az a földre zuhant, a többiek ordibáltak. Mindeki szétfutott. Johnson még kétszer célzott és lőtt.

– Elég! – kiáltott Mark.

A sziklából, barlangból, égből hirtelen New York szökkent a magasba. A tornyok csúcsán ragyogott a napfény. Az ég robajlott, a kikötőben vontatóhajók túlkölte. A zöld hölgy elnézett az öböl felett, fáklyáját a magasba emelte.

– Ezt nézzék, ostobák! – harsogta Mark. A Central Parkra tavaszi rügyek rajzoltak mintázatot. A szél a frissen nyírt fű illatát kavarta feléjük.

És az emberek ott botladoztak elképedten a város közepén. Johnson még háromszor sütötte el a fegyvert. Akkor Saul előrelendült, a földre gyűrte Johnsont, kicsavarta a kezéből a pisztolyt. A fegyver elsült közben.

Abbahagyták a dulakodást.

Feltápaszkodtak, Saul Johnsonon hevert, már nem bántották egymást.

Rettenetes csend támadt, a férfiak csak álltak és vártak. New York sziszegve, bugyborékolva, sóhajtozva a tengerbe süllyedt. A hatalmas szerkezetek meghajoltak, a vas nyöszörgött, ropogott és összeomlott.

Mark ott állt az épületek között. És egyszer csak a mellkasába fúródott vörös lyukkal ő is elvágódott, mint körülötte az épületek.

Saul csak nézte, fektéből bámult fel a többiekre, a hullára.

Felállt, a kezében ott volt még a fegyver.

Johnson meg se moccan, nem mert.

Mindannyian lehunyták a szemüket, majd kinyitották megint, hátha ezzel visszahozhatnák az életbe az elöttük heverő férfit.

Hideg járta át a barlangot.

Saul kihúzta magát, és a messzeségből mérte végig a kezében a pisztolyt. Kihajította, le a völgybe, nem nézve, hova esik.

Hitetlenkedve nézték az élettelen testet, fel sem fogták, mi történt. Saul lehajolt, megfogta az ernyedő kart.

– Leonard? – suttozta. – Leonard! – megrázta a kart. – Leonard!

De Leonard Mark nem mozdult. A szeme csukva volt. A mellkasa már nem emelkedett, süllyedt. A teste kezdett kihűlni.

Saul felállt.

– Megöltük – mondta, de közben nem nézett senkire. A szája savanyú lével telt meg. – Megöltük azt az egy embert, akit semmiképpen sem akartunk volna megölni – emelte remegő két kezét a szeméhez. A többiek csak álltak és vártak.

– Hozzatok egy ásót – rendelkezett Saul. – Temessétek el – és sarkon fordult: – Semmi közöm hozzátok.

Valaki elment ásóért.

Saul annyira legyengült, hogy már nem tudott mozogni. A lábai gyökeret eresztettek, belenőttek a földbe, szívták magukba a magányt és a rettegést és az éjszaka hidegét. A tűz szinte teljesen kialudt, és már csak a kettős hold fénye derengett a kékes hegyláncon.

Ásás zaja hallatszott.

– Amúgy sincs rá szükségünk – jegyezte meg valaki túlságosan is hangosan.

És megint az ásás hangja hallatszott. Saul lassan arrébb vonszolta magát, aztán egy sötét kérgű fa törzsének támaszkodva a földre rogyott, míg végül csak ült báván a homokon, keze ernyedten hullt az ölébe.

Aludni, gondolta. Most majd mind aludni megyünk. Ez legalább megmaradt nekünk. Aludni, és próbálni New Yorkkal meg a többivel álmodni.

Kimerülten hunyta le a szemét, orrában, szájában és szemüregében felgyűlt a vér.

– Hogyan csinálhatta? – kérdezte nyúzottan. A feje a mellkasára bukott. – Hogy hozta ide New Yorkot, hogy mi benne járhattunk? Meg kellene próbálni. Annyira nem lehet nehéz. Gondolj rá. Gondolj New Yorkra – suttogetta, mielőtt még elaludt volna. – New Yorkra és a Central Parkra meg a tavaszi Illinois-ra, a virágzó almafákra és a zöld fűre.

Nem ment. Nem ugyanaz volt. New York elveszett, és ő képtelen volt visszahozni. Minden reggel felkelt, a kiszáradt tengerfenéken botorkált,

kereste mindenütt, de hiába járta be a Marsot, hiába kutatta, soha többé nem találta meg. Végül már csak feküdt, mert nem maradt ereje járni, és akkor a fejében kereste tovább a várost, de ott sem lelte.

Mielőtt elnyelte az álom, az ásó hangját hallotta, ahogy a gödröt kaparta, amelybe hatalmas robajjal, fémes és aranyló kavargásban, színek, szagok és hangok zenebonájával beleomlott New York, és elnyelte a föld.

Egész éjjel zokogott álmában.

Fordította: Török Krisztina

A Mars elveszett városa

A hatalmas szem az űrben lebegett. És a hatalmas szem mögött valahol, fémbe és gépekbe foglalva egy kisebb szem csillogott; egy ember szeme, aki rendíthetetlenül figyelte a csillagok tömérdek sokaságát és az elhaló-éledő fény lüktetését milliárdszor milliárd mérföldnyi távolban.

A kisebb szem fáradtan lecsukódott. John Wilder parancsnok megpaskolta az univerzum mélyét szondázó űrteleszkópot, és feltette a költői kérdést:

– Melyik legyen az?

A mellette álló csillagász nem könnyítette meg a dolgát.

– Válasszon egyet, uram!

– Bárcsak olyan egyszerű volna. – Wilder kinyitotta a szemét. – Mit mutatnak az elemzések erről a csillagról, itt?

– A neve Alpha-Cygni II. Közelítőleg ugyanazok a paraméterei, mint a mi Napunknak. Valószínűleg keringenek körülötte lakható bolygók.

– Valószínűleg. De nem biztosan. Ha rossz csillagot választunk, Isten irgalmazzon a felfedezőknék, akiket kétszáz éves utazásra kárhoztatunk, hogy olyan bolygót keressenek, ami talán nem is létezik! Nem vállalhatunk ekkora kockázatot. A végső döntés az én kezemben van; ha kell, inkább magamat küldöm. A kérdés tehát adott: hogyan szerezhetünk bizonyosságot?

– Sehogy. Csupán találgathatunk, legjobb tudásunk szerint. Kiküldjük a csillaghajót, azután... fohászcodunk.

– Ez nem hangzik valami biztatóan. Elég volt, feladom. Belefáradtam. Wilder megnyomott egy gombot, mire bezárult a nagyobb szem – a rakétemeghajtású lencse, amely meredten figyelte a mélységet, amely túl sokat látott, de túl keveset tudott. Legalábbis nem eleget. A küklpsz-laboratórium vakon sodródott tovább a végtelen éjszakában.

– Induljunk! – legyintett a parancsnok. – Menjünk haza.

A világtalan csillag-koldus saját tűz-kondenzcsikján csúszva irányba állt, és nekivágott az útnak. Visszafelé.

A Mars határvárosai kristálytisztán rajzolódtak ki a magasból. Leszállás közben Wilder a kék hegyek közé indázó neovonalakat figyelte, és azt gondolta magában: fényt viszünk a milliárd mérőföldre lévő bolygókra, és halhatatlanná tesszük azokat, akik az új fények alatt születnek. Ha sikerrel járunk, a gyerekeink örökké fognak élni.

Örökké fognak élni. A rakéta földet ért. Örökké fognak élni.

A város felől fújó szél ragacsos olajszagot görgtetett magával. Alumínium-törkű zenegép harákkolt valahol. A rakétasilók mellett szeméttel lep roszdásodott. Elsárgult újságok jártak piruettet a huzatos leszállópályán.

Wilder megtorpant a dokklift előtt, és hirtelen azt kívánta, bárcsak ne kellene kilépnie az űrhajóból. Az elmélet idelent kézzelfogható valósággá érett; a fények hús-vér embereket jelentettek, akik korántsem kezelhetők olyan rutinos könnyedséggel, mint holmi hangzatos szavak.

Sóhajtott. A félelem térdrogyasztó teherként nehezedett a vállára. A csillagok mintha egyik pillanatról a másikra elérhetetlen messzeségbe távolodtak volna.

– Parancsnok? – krákokott valaki a háta mögött.

Vonakodva lépett a szűk kabinba. A lift megindult. Hangtalan sikollyal zuhanni kezdtek egy minden ízében valódi föld felé, igazi emberek felé, akik mind az ő döntésére várnak.

Éjfélkor felszisszent a táviratgép, és üzenetlövédéket köpött ki magából. Wilder sokáig rá sem hederített; az íróasztala mellett ült, körülötte

tornyokban álltak a kalkulációs szalagok és adatkártyák. Végül a kezébe vette a táviratot, átfutotta, és apró gombóccá gyúrte.

Aztán kisimította, hogy ismét elolvassa.

UTOLSÓ CSATORNA FELTÖLTVE. MEGHÍVÁS JACHT-
PARTIRA. ILLUSZTRIS VENDÉGEK. NÉGYNAPOS
EXPEDÍCIÓ AZ ELVESZETT VÁROS FELKUTATÁSÁRA.
VISSZAJELZÉST VÁROK.

I. V. AARONSON

Wilder egy darabig értetlenül pislogott, aztán halkán felnevetett. Újra összegyúrte a papírt, és felkapta a telefont.

– Távirat I. V. Aaronsonnak, Egyes Mars-város. Meghívását elfogadom. Fogalmam sincs, mi értelme, de... ott leszek.

Letette a kagylót, és hosszú ideig ült mozdulatlanul. A múltó éjszakát figyelte, amely sötét szárnyával betakarta a kattogó, zakatoló, jeleket ontó gépek világát.

A kiszáradt csatorna némán várt.

Húszezer éve figyelte, ahogy kósza porgomolyagok szüremlenek át kísértet-hullámain.

Most váratlanul suttogni kezdett.

A suttogás sokhangú orkánná, a falak közé kényszerített áradat forrongásává vált.

Mintha hatalmas gépököl sújtott volna a messzi sziklákra, ezer tenyérrel tapsolt és ezer torokkal kiáltott csodát; magas, büszke vízfal zúgott át a csatornákon és töltötte fel a száraz medret, hogy tovarohanjon az ódon rakpartok kőszivatagai között, és harminc-egynéhány évszázada magukra hagyott hajócsontvázakat emelgessen, amelyek akkor futottak zátonyra, amikor a víz múlt idővé foszlott.

Az áradat újabb kanyarban döngött végig, és megemelt egy tökéletesen ép hajót, ékszerként ragyogó csavarokkal, bronz gépészetpaszománnyal és vadonásúj, Földön szőtt vitorlával. A jacht, amelyet a csatorna széléről függesztettek a meder fölé, ezt a nevet viselte: *Aaronson I.*

A fedélzetén az ugyanezen nevet viselő férfi elégedetten mosolygott. Csak ült, és hallgatta az életre kelt hullámok muzsikáját.

Közeledő légpárnás kocsi hangja nyomta el a víz zubogását, amihez egy motorbicikli zümmögése társult, és még valami: a hegyek felől, mintha láthatatlan karmester hangolta volna össze az érkezésüket, vagy mintha az ősi csatornában áradó csillogás vonzott volna ide egy mechanikusbögoly-rajt, maroknyi ember érkezett. Rakétaövkünlél fogva tanácstalanul lebegtek a hajó fölött, mintha kétkednének benne, hogy a látványos jeletet valóban a hajón trónoló gazdag ember rendezte meg.

A hajón trónoló gazdag ember fejcsóválva, mosolyogva kiáltott oda tekezőlő fiainak, hogy a válogatott ingyencségek ígéretével leédesgesse őket a magasból.

– Wilder parancsnok! Mr. Parkhill! Mr. Beaumont!

Wilder a földre kormányozta légpárnás járművét.

Sam Parkhill megvetően félrelökte a motorkerékpárját; alighogy meglátta a jachtot, menten beleszeretett.

– Istenem! – kapott a szívéhez Beaumont, a színész, aki az ad hoc emberfríz tagjaként a felhők alatt lebegett, fényes méhként táncolva a hullámok fölött. – Rosszul időzítettem az érkezésemet. Hol a közönség?

– Sose féljen, majd én letapsolom! – kiáltotta az öregember, és úgy is tett. Aztán megfordult. – Mr. Aikens!

– Aikens? – visszahangozta Parkhill. – A dúvadvadász?

– Ki más?

Aikens héjaként csapott le a magasból, hogy beléjük marjon halálhozó karmaival. Aztán éppolyan váratlanul megállt, akár a penge a sűrű pillanatban; minden mozdulata ugyanazt a képtelen intenzitást sugallta, amivel élt. Hasította a levegőt, szenttelen nemezisként hullott azok fejére, akik mit sem követtek el ellene. A becsapódás előtti pillanatban felhúzta

a botkormányt, és csikorgó hajtóművekkel ereszkedett a márványmólóra. Vékony derekán fegyveröv csüngött, zsebei dudorodtak, akár a cukorkaboltból szabadult gyerekek. Aki csak ránézett, biztos lehetett benne, hogy tömve van halált hozó kincsekkel. A kezében szorongatott fegyver úgy festett, mint a Zeusz kezéből kihullott villám, feliratától eltekintve: *Made in USA*. Napcserzett arcában hűvös meglepetésként csillant a szeme, mint két forrásvízi türkiz. Fehér porcelánmosolya bántón ragyogott a szikárrá sötétült vonások között. A föld is beleremegett, ahogy partot ért.

– Oroszlán portyázik Júdea földjén! – harsant egy hang a magasból. – Ím, lássátok a bárányokat, kiknek vére bíbor párába vonja a földet!

– Az ég áldjon, Harry, fogd be a szád! – csattant egy éles női hang. Két sárkány lebegtette törekeny emberi terhét a szélben.

A gazdag ember felujjongott.

– Harry Harpwell!

– Fogadjátok az Úr angyalát, ki örömhírral érkezik közibétek! – énekelte a lebegő ember. – És a hír szerint...

– ...megint részeg vagy! – horkant fel a nő. Messze megelőzte a férjét, és nem is nézett vissza.

– Megan Harpwell – kurjantott a gazdag ember, mint a büszke ebtenyésztő, aki bemutatja a díjnyertes vérvonalat.

– A költő – tette hozzá Wilder.

– És barrakudába oltott felesége – motyogta Parkhill.

– Nem vagyok részeg! – tiltakozott Harpwell, a feltámadó szelet túl-harsogva. – Egyszerűen csak... *emelkedett hangulatban* vagyok.

Fékezhetetlen nevetés bugyogott fel belőle. Az alatt állók ösztönösen felemelték a kezüket, hogy kivédjék a láthatatlan jökedvlinát.

A költő lejjebb ereszkedett, akár egy testes léggömb, és már a jacht fölött lebegett. Felesége összeszorított szájjal hallgatott. A férfi áldásra emelte a kezét, közben Wilderre és Parkhillre kacsintott.

– Harpwell! – harsogta. – Hát nem oly név ez, amely fényes lelkű, modern poétához illik, aki testében a jelent szenvedí, ám szellemével a múltban él; csontokat oroz klasszikusnak könyvelt drámaírók sírjából,

és felhőhabot verő masinériákon utazik, hogy szabad verseket olvasson büntetlen mások fejére?! Lássátok feleim, szívből sajnálom a letűnt korok szentjeit és angyalait, kiknek nem vala sugárhajtású szárnya, mint emez itten a hátsóm alatt, hogy rigóröptében és égre rótt agytekervények formájában szállodossanak a felhők alatt, miközben az Urat dicsőítik vagy a Pokolba kornyikálják elkárhozott lelküket. Szegény röghöz kötött párák, ugyan mire mentek nyesett szárnyukkal? Legfeljebb a fantáziájuk szárnyalhatott. Ha ugyan a Múzsájuknak nem volt tériszonya...

– Harry! – sziszegte a felesége, aki időközben földet ért, és most fájdalmas arccal hunyta le a szemét.

– Hé, vadász! – kurjantott a költő, akit cseppet sem zavart a közjáték. – Aikens! Íme a legnemesb vad széles e világon: *az égis erő költő*. Ide lőj, barátom! Repítsd mézes méhfullánkod! Ne habozz, Ikarosz; fegyvered csővé szőtt napsugár-torok, amely felhőket nyaldosó tűzhurrikánt okád; fagygyút, viaszt és lelket holt szurokká olvaszt. Célra tarts és... tűz!

A vadász mosolyogva felemelte a fegyverét. Harpwell eget-földet rengető nevetésben tört ki. Félrehúzta az ingét, és felfedte csupasz mellkasát.

Abban a pillanatban sűrű csönd szitált a csatorna partjára.

Karcsú nőalak tűnt fel a mólónál. A szolgálója néhány lépéssel lemaradva követte. Közel-távol nem látszott jármű; úgy festettek, mint akik hosszú zarándokútról érkeztek a marsi hegyek közül.

Cara Corelli hangtalan, méltóságteljes *entrée*-ja mindenki figyelmét magára vonta.

A költő lógva hagyta a félig kibontott metaforákat, és leszállt az égből.

A társaság csoportba verődve figyelte a színésznőt, aki keresztülnézett rajtuk, mintha nem is látná őket. Fekete kezeslábas simult a testére; ugyanolyan árnyalatú, mint dús haja. Úgy viselte némaságát, mint aki megszokta, hogy nem kell felesleges szavakat vesztegetnie. Most ugyanezzel a parancsoló csöndességgel állt a parton; várta, hogy valaki elébe menjen. A szél beletépett sötét hajába, és meglobogtatta a válla fölött. Az arca halotthalovány fényben tündökölt. Nem is tekintete, hanem földöntúli sápadtsága nézett farkasszemet velük.

Aztán szó nélkül beszállt a jachtba. Letelepedett a hajó orrában, mint egy önjáró szirénszobor, amelyik pontosan tudja, hol a helye.

A némaságvárázs megtört.

Aaronson végigfuttatta az ujját a vendéglistán.

– Lássuk csak; egy színész, egy díva, egy vadász, egy költő és kedves neje, egy rakétaparancsnok és egy nyugalmazott mérnök. Mindenki a fedélzetre!

A tatra telepedve kitergette a térképeit.

– Hölgyeim és uraim – dörzsölte a kezét. – Ez több, mint éjszaka nyúló baráti összejövetel, zártkörű parti vagy szimpla kirándulás. Expedícióra indulunk!

Az arcokat fürkészsze várta a hatást, aztán ahogy vendégei ismét a térképre pillantottak, folytatta:

– Az elveszett metropolist keressük, a marsbéli mondává kerekedett, titokzatos Dia-Saót. A végzet városa, így nevezték. Valami rettenetes dolog történhetett ott. Az emberek úgy menekültek, mint akiket a pokol összes démonai kergetnek. Egy lélek sem maradt. A legenda szerint ma is üres, pedig hosszú évszázadok teltek el azóta.

– Legendák! – legyintett Wilder parancsnok. – Évtizedek fáradtságos munkájával feltártunk, feltérképeztünk és lajstromba vettünk minden talpalatnyi földet a Marson. Véletlenül sem kerülhette el a figyelmünket egy akkora település, mint amiről ön beszél.

– Igen ám – emelte fel az ujját Aaronson –, de maguk az égből és a földről nézték a bolygót, nem pedig a vízből! Ezek a csatornák mostanáig üresen álltak. Most végre meglovagolhatjuk a dagadó hullámokat, amelyek lassan az utolsó medret is megtöltik, és elhajózhatunk oda, ahová hajdanán lélekvesztők ezrei tartottak. Felfedezzük a Mars utolsó titkát! – Az öreg tekintete izzott. – Hamarosan eljön a pillanat, amikor rátalálunk a bolygó legelképezhetőbb, legszívszorítóbb, legirtózatosabb városára. És ennek a városnak az utcáit járva talán megtudjuk, miért futamodtak meg a marsi emberek sok ezer évvel ezelőtt.

Csönd volt. Aztán a költő tapsolni kezdett.

– Bravó! Ez ám a hatásos beszéd! – Lelkesen megrázta az öregember kezét.

– Mondja csak – tapogatta a zsebét elgondolkodva Aikens, a vadász –, abban a városban nem maradhettek régi fegyverek? Különleges, elfeledett kincsek, amilyenekről ma talán nem is álmodhatunk?

– Talán. Ki tudná biztosan megmondani?

– Nos... – A vadász megszorította a stilizált villámot. – Mindenféle-fajta állatot lőttem, ráuntam a Föld nagyvadjaira. Ideutaztam hát új célpontok, veszélyesebb emberevők után kutatva, legyenek szárnyasok vagy szárnyatlanok, parányok vagy óriások. És most itt a lehetőség, hogy sosem látott fegyverekkel bővítsem az arzenálomat! Hat ökörrrel sem tudnának visszatartani. Kezet rá, *én* benne vagyok!

Azzal széles mozdulattal kihajította kék-ezüst villámát a hajóból. A gyilkos szerszám bugyborékolva merült alá a tiszta vízben.

– Mire várunk?

– Igaz is – mosolygott Aaronson. – Nincs mire várunk. És beindította a jacht motorját.

Az áradat magával ragadta a hajót.

Arrafelé tartottak, amerre Cara Corelli csöndes némasága mutatott: a végtelenbe tartó egyenesek enyészpontjába.

A költő kinyitotta az első pezsgősüveget, a dugó hangosat durrant. Egyedül a vadász nem rezzent meg.

A jacht rendületlenül hasította a hullámokat az után is, hogy a nap éjszakaiba hajlott. Ősi romra akadtak nem messze a parttól, és ott vacsoráztak.

Az étékélvezeteket jófajta földi borral fejték meg, jó százmillió mér-földre a tőkétől, ahol a szőlő termett. Megállapították, hogy a távolság *érlel*.

A bor után a költészet került terítékre, méghozzá tekintélyes mennyiségben. Ezután következett a jól megérdemelt pihenő a jachton, amely továbbragadta őket az elveszett és eleddig meg nem került város felé.

Wilder parancsnoknak még mindig szokatlan volt a bolygó gravitációja; mintha ólomsúllyal húzta volna minden porcikáját. Hajnali háromkor ráunt az álmatlan forgolódásra, és végigsétált a fedélzeten. Ott találta a színésznőt, egyedül.

A nő a sötét vizet figyelte, az éjszínű selyembe csomagolt csillag-forgácsokat.

Wilder leereszkedett mellé. Ahogy múltak a percek, testet öltött benne egy kérdés.

Cara Corelli valószínűleg ugyanazt a kérdést tette fel magának. És meg is válaszolta, fennhangon.

– Azért jöttem a Marsra, mert nem sokkal ezelőtt valaki a szemembe mondta az igazat. Velem azelőtt sosem történt ilyesmi.

Talán meglepetést várt, ám Wilder egy szót sem szólt. A hajó mintha sűrű olajhullámokon siklott volna.

– Az emberek szépnak tartanak. Mindig is annak tartottak. Hazudnak, hogy mellettem lehessenek. Amióta az eszemet tudom, férfiak, nők és gyerekek hazugságai vesznek körül; senki sem akarja megkockáztatni, hogy egy rossz szó miatt elveszítse a kegyeimet. Ahol a szépség homlokot ráncol, a föld is megremeg.

Látott valaha férfiktól körülrajongott gyönyörű nőt? Látta, amint bárgyún bólogatnak? Hallotta engedelmes báb-nevetésüket? A férfiaknak minden tetszik, amit egy szép nő mond. Gyűlölik magukat, igen, de akkor is nevetnek. Igent mondanak nem helyett, nemet igen helyett.

Hát így telt minden napom, minden percem. Hazugok élő fala állt közöttem és a legapróbb kellemetlenség között. Bársonyos szavakkal bélelték ki az életemet, nehogy egy gyalultatlan pillanat meg találjon sebezni.

Aztán, alig néhány hete egy férfi a szemembe mondta az igazat. Egészen apró dologról volt szó, jelentéktelen csekélysegről. Már arra sem emlékszem, mit mondott. De nem nevetett. Még csak nem is mosolygott.

Ahogy kimondta, alighogy megtörtént, azonnal tudtam, hogy valami eltört.

Megérintett az öregség szele.

A jacht finoman ringatózott a hullámokon.

– Ó, lesznek még férfiak, akik hamis mosollyal jutalmazták minden szavamat. De már látom az elkövetkezendő éveket, amikor a szépség hiába toppant kicsiny lábával. Nem mozdulnak meg a hegyek, és nem hátrálnak meg gyáván józan életű emberek.

A férfinak persze nem került el a figyelmét őszinte döbbenetem. Gyáván meghátrált. Mindent visszavont. De már késő volt. Jegyet váltottam a Marsra, csak oda. Aaronson meghívását aznap kaptam, és most itt vagyok... Ki tudná megmondani, hol végződik az út?

Wilder önkéntelenül kinyújtotta a kezét.

– Nem – húzódott el a színésznő. – Ide nem kellenek szavak. Sem érintés. Sem szóanalóm. Sem önsajnálát. – Most először mosolyodott el. – Nem különös? Mindig arról ábrándoztam, hogy egy nap majd megtudom az igazat. Hogy feladom a kutyakomédiát. Mekkora tévedtem! Az igazság hálátlan, komisz dolog.

Aztán csak ült, és figyelte a hajót nyaldosó fekete habokat. Amikor ismét felnézett, már senki sem ült mellette. Wilder eltűnt.

A második nap az áradat tovább sodorta őket távoli úti céljuk felé; magas hegylánc tövében vitorláztak. Omladozó szentélyben ebédeltek, és az este beköszöntével megálltak egy másik romnál, hogy ott költsék el vacsorájukat. Az elveszett városról nem sok szó esett. Biztosak voltak benne, hogy sosem találják meg.

Ám a harmadik napon történt valami; mintha hatalmas árnyék vetült volna rájuk.

A költő volt az, aki végül szavakba öntötte az érzést.

– Csak nem Isten mormol a bajsza alatt?

– Micsoda orbitális pojáca vagy! – acsargott a felesége. – Egy szimpla kérdést sem tudsz érthető, emberi nyelven feltenni?!

– Az ördögbe, figyelj! – intette le a költő.

És figyeltek.

– Akárha irdatlan konyha küszöbén állnánk – mormolta a férfi, mintha csak magában beszélne –, és valahol odabent, a kényelmes melegben hatalmas lisztkesztyűs kezek szaglanának csodapacaltól és mesés zsigerektől.

Talán a Teremtő kotyvasztja itt az Élet vacsoráját... Nap-üstben rotyogó főzettel táplálja a Vénuszon bimbózó kezdeteket, recsegő csontokból és rángó szívből kavarr élet-gulyást, hogy sosemvolt állatokba töltse tízmilliárd fényévre kerengő bolygókon. És bizonyosan elégedett az Ő emberzagú remekművével, melyet az Univerzum nagy konyhájában alkotott, ahol több történelemre való hét szűk és bő esztendőt főzött ki, számatlan születést és elmúlást párolt elő a semmiből, milliárdszor milliárd éven át. És ha Isten elégedett, nem dúdolhat-e vajon a bajsza alatt? Érzem a dallamot a csontjaiban. Hát nem remeg bele az embervelő? Nem is zümmög, de énekel, harsog az ős-elemekben. Örömtáncot rop a molekulák síkján. Ím, az örök ünnep sűrűjébe merülünk most alá. Valami közelg. Csitt, ideleenn!

Kövér ujját húsos ajka elé szorította.

Mindenki elcsöndesedett. Cara Corelli sápadtsága néma keresőfényként pásztázta a sötétlő vizeket.

Mindannyian érezték. Wilder is. Parkhill is. Szivarra gyújtottak, hogy ne kelljen gondolniuk rá. Aztán nyugtalanul hessegették a füstöt. Tétlenül vártak a mélyülő alkonyban.

A duruzsolás egyre közelebbről hallatszott. A vadász nyugtalanul bele-beleszagolt a szélbe, aztán csatlakozott a hajóorrban gubbasztó színesznőhöz. A költő nekiült, hogy papírra vesse a szavakat, amiket az imént meggondolatlanul szélnek eresztett.

– Igen – tűnődött, ahogy a csillagok előbújnak. – Már majdnem itt van. *Valami* – és nagy levegőt vett – megérkezett.

A csatorna széles alagútba torkollt.

Az alagút a hegy gyomrába lejtett.

És ott várta őket a Város.

A hegy-köntöst viselő metropoliszt sziklába vájt rétek és mezők ölelték körbe, és különös színű, fényes kő-ég borult fölébe. Az emberek rég elfeledték, és a város évezredekken át rejtve maradt annál az egyszerű oknál

fogva, hogy a bolygó felszínén keresték; végtelen utakat gombolyítottak le a Mars-spulniról, hogy rátaláljanak. Pedig az idevezető csatornák mindvégig nyitva álltak; bárki könnyedén végigsétálhatott volna ott, ahol valaha víz hullámozott.

És most az ősi kikötő köveit törekeny hajó érintette, tele másik világból érkezett idegenekkel.

A város lustán megmoccant.

A régi időkben a városok éltek, amikor emberek laktak bennük, és meghaltak, amikor egy lélek sem járt az utcáikon. Ilyen egyszerű. A későbbi korok földi és marsbéli városai nem haltak meg, csupán aludtak. Hibernált pszeudolétükben, valóságáról lerekesztett álmaikban a régi napokra emlékeztek, amelyek egy szép reggelen, ki tudja, talán ismét jelenné érhetnek.

Ahogy a kis csapat tagjai kisorjáztak a partra, egyikük a másik után, irdatlan jelenlétezt érezték. A metropolis fémllelke saját tehetetlenségénél fogva lassan, szikrázó-súrlódó lavinaként megindult az ébredés felé.

A dokk alig hallhatóan felsóhajtott a teher alatt. Mintha precíziós mérlegben álltak volna; a part milliommód millimétert süllyedt a talpuk alatt.

A város, az alvó gép-Csipkerózsika megérezte a pihe-érintést, a lehetny csókot – és felébredt.

Égszakadás, földindulás.

Előttük tízemeletnyi fal magasodott, legalább húsz méter széles kapuval. A kapu megmozdult, és irtózatos moraj közepette eltűnt a falban.

Aaronson gondolkodás nélkül előreindult.

Wilder utánanyúlt. Az öregember sóhajtva megállt.

– Parancsnok, kérem! Ne figyelmeztessen mindenféle láthatatlan veszélyre, és ne osztogasson kéretlen tanácsokat! Itt nem járnak előtünk felderítőosztagok, hogy megtisztítsák a terepet az ellenséges erőtől és potenciális veszedelmektől. A város azt akarja, hogy belépjünk. Tárt karokkal fogad bennünket! Azt bizonyára ön sem gondolja, hogy ennyi idő után bármi is életben maradhatott odabent! Ez egy robotizált zenedoboz, valóságos mérnöki remekmű. Ne nézzen olyan borúsan, nem ülünk időzített bombán. Ez a hely nem látott embert... mennyi ideje már?

Húsz évszázada? Maga olvasott már marsi hieroglifákat? Nem? Az ott a sarokkő. Ezt a várost több mint ezerkilencszáz éve építették...

– ... és hagyták el – tette hozzá Wilder sötéten.

– Ezt úgy mondja, mintha pestis űzte volna el őket!

– Nem pestis. – A parancsnok bizonytalanul egyik lábáról a másikra állt. Tehetetlen súlynak érezte magát egy hatalmas mérlegen. – Valami más. Valami...

– Hát győződjünk meg róla saját szemünkkel. Csak tessék, fáradjanak be! A Földről jött vándorok, egyesével vagy párokban, átlépték a láthatatlan limeszt.

Utolsónak Wilder lépett be a kapun.

A város felbolydult.

A házak fémtetői szélesre tárultak, akár egy virág szirmai.

Ablakok pattantak fel, mint megannyi hatalmas szemhéj; meredt üveg-szemek bámultak le rájuk.

Járda-erecskék, patakok és folyamok csörgedeztek, acélhullámok mosták a lábukat, gépesített patak-ösvények, amelyek csillogó érhálóként szeltek át a várost.

Aaronson élvezettel nézett végig a fémáradaton.

– Nos, egy gonddal kevesebb! Bevallom, azt terveztem, hogy megpiknikeztetem a társaságot, de ez már a város dolga. Javaslom, találkozzunk ugyanitt két óra múlva, hogy megosszuk egymással az élményeinket. Vizionlátásra, hölgyeim és uraim!

Azzal rálépett egy sietősen surrogó ezüstszőnyegre. Wilder ösztönösen mozdult, hogy utánaugorjon, de Aaronson vidáman visszakiáltott:

– Jöjjenek bátran, nem harap!

És lelkesen integetve eltűnt a szemük elől.

Egymás után merészkedtek a mozgójárdára, és hagyták magukat sodortatni a fémárral. Előbb Parkhill, aztán a színész, a költő és a felesége, a dáma, a cselédlánnyal a nyomában. Ellebegtek, mint megannyi szobor, melyet fémmé szilárdult, titokzatos magma-szalagok hordoztak – ki tudja, hová.

Wilder sóhajtott, és maga is rálépett az ezüstútra. A fémfolyam finoman megragadta a bakancsát. A parancsnok végtelenbe vesző sugárutakon bóklászott, mélyzöld parkokon át, toronymagas épületek fjordjain keresztül...

A kapu, és mögötte a kikötő üresen ásítózott. A leghalványabb jele sem volt, hogy valaki érkezett volna. Mintha a kilenc kalandor soha nem is járt volna itt.

Beaumont, a színész volt az első, aki elhagyta az önjáró ösvényt. Az egyik épület megragadta a figyelmét. Alighogy meglátta, gondolkodás nélkül lelépett a mozgójárdáról, és közelebb merészkedett. Óvatosan beleszagolt a levegőbe.

Széles mosoly terült el az arcán.

Most már tudta, miféle épület előtt áll; ismerős volt az illat.

– Sárgarézpolitúr. Jó ég, ez csak egyetlen dolgot jelenthet! Színházat.

Sárgaréz ajtók, sárgaréz korlátok, sárgaréz karikák a súlyos bársonyfüggönyökön.

Kitárta az épület kapuját, és belépett. Újra a levegőbe szimatolt, és hangosan felnevetett. Igen! Mindenféle színházi attribútum és díszkivilágítás nélkül, egyedül az illat alapján *tudta*; a fémszag és az eltépett jegyekből szabaduló finom por semmi máshoz nem fogható összetétele mindent elárul.

És még valami... Hosszan fülelt. Igen, a csönd.

– A várakozásterhes némaság. Nincs olyan csönd a világon, amely ennyire csordultig volna telítve várakozással. Ilyen csönddel csak egy teátrumban lehet találkozni. Mintha a levegő molekulái is izgalommal remegnének. Az árnyékok feszülten visszafojtják a lélegzetüket. Aki bújt, aki nem... jövök!

Az előtér olyan volt, akár egy zöld bársonnyal bélelt akvárium.

A színház olyan volt, akár egy vörös bársonnyal bélelt akvárium. Belökte a kétszárnyú ajtót, és inkább érezte, mint látta, hogy valahol a távolban ott a színpad.

A terem megremegett, akár egy hatalmas szörnyeteg. A lélegzete életem lehelt belé. Zihálása mintha meglebbentette volna a százlépésnyi távolságban lógó függőnyt; a súlyos brokát alig észrevehetően megnyílt és összezárult a félhomályban, mint két világrejtő szárny.

Tett egy újabb lépést.

Éles fénycsóva született valahol a mennyezet alatt, ahol egy rajnyi prizma formájú reflektor-hal úszott magában.

Akváriumfények villództak mindenütt. Beaumont-nak elakadt a lélegzete.

A színház zsúfolásig tömve volt emberekkel.

Vagy ezer néző ült mozdulatlanul a művi alkonyatban. Igaz, alakra kicsinek tűntek, törékenynek, a bőrük sötét volt és ezüstmaszkot viseltek, de akkor is – valóságos nézősereg!

Nem kellett megkérdeznie; tudta, hogy tízezer éve ülnek itt. Mégsem voltak halottak.

Hanem... kinyújtotta a kezét. Megérintette a sor szélén ülő férfi kezét. A kéz kongó hangot hallatott.

Megfogta egy nő vállát. Csengett-bongott, akár a harang.

Ezek itt több ezer éven át vártak. Hiába, a gépek türelmének nincs határa.

Még egy lépést tett, aztán földbe gyökerezett a lába.

Halk sóhaj remegett végig a tömegen. Olyan volt, mint az első önkéntelen hang, amit a világ szippant az újszülöttből; a reszketeg, jajongó meglepetés-lélegzet, amivel rácsodálkozik az életre.

Ezer ilyen sóhajt nyeltek el a súlyos drapériák.

A maszkok alatt talán nem nyílt meg ezer száj?

Valami megmozdult. Ő megdermedt.

Kétezer pupilla tágult kerekre a bársonyos alkonyatban.

Beaumont tett egy bizonytalan lépést.

Ezer fej fordult hangtalanul történelem előtti, olajozott csapágyán.

Őt nézték.

Halálos-hideg rémület öntötte el.

Sarkon fordult, hogy elmeneküljön.

De a tekintetük gúzsba kötötte.

A zenekari árokból muzsika csendült.

Soha nem látott zeneszerszámok csápos, rovarszerű összeállítása horgadt fel a szeme előtt; csupa különös, abszurd módon áramvonalas hangszer, amely finoman cincogta, sípolta, pengette és recsegte az idegen dallamot.

A közönség a színpadra szegezte a tekintetét.

Fény vetült a függönyre. A zenekar tust húzott.

A függöny kitarult. A színpadra magányos fénypászma vetült. Emelvényt világított meg, rajta üres szék.

Beaumont várt.

A színész nem jött.

A nézőtéren mozgolódás támadt. Számos kéz formált szemellenzöt, fejek forogtak kutatón jobbra-balra. Aztán a kezek összeverődtek; a nézők puhán, szelíd-noszogatóan tapsolni kezdtek.

A pontfény lesiklott a színpadról, és megindult felfelé a széksorok között.

A fémfejek sorra utánafordultak, hogy a fény üres kísértetét kövessék. A maszkok finoman csillogtak. A maszk rejtette tekintetek barátságosan, hívogatóan villantak.

Beaumont hátrálni kezdett.

A reflektorfény feltartóztathatatlanul közeledett, nyersfehér ellipszist festett a szőnyegre, amerre járt.

Végül reszketegen megállt Beaumont lába előtt.

A közönség követte tekintetével, és egyre hangosabban, egyre követelőzőbben tapsolt. A színház zengett, harsogott, remegett a szünni nem akaró ovációtól.

Beaumont úgy érezte magát, mint akinek megfolyósodott belső szerveit egy láthatatlan kéz sodorja új alakba. A hideg verejték után váratlan melegség öntötte el. Felkészületlenül érte ez a nyári felhőszakadás; a tapsvihár lelke mélyében visszhangzott. Csordultig telt hálával. A szíve

akkorákat döndült, akár egy üstdob. Ökölbe szorult keze elernyed, testtartásából elszállt minden feszültség. Még egy szívdobbanásnyit várt; hagyta, hogy az ünnepléseső végigömöljön felfelé fordított, hálás arcán, és egyenletes dobolással verje szomjas szemhéját; alig bírta csukva tartani. Aztán mint kísértetfény úzte lidérc a várfalon, belesédült, előrelépett, és már úszott is az árral, sodródott a széksorok között a rémes-gyönyörű színpadi origó felé; nem is járt, hanem futott, valósággal rohant. A maszkok csillogtak, a tekintetek örömtől és várakozástól izzottak, a kezek a felkavart levegőben megannyi galambszárnyként csattogtak, szünni nem akaró sortüzet mennydörögtek. Beaumont a lépcső előtt találta magát. A tapsot mintha elválták volna.

Nagyot nyelt.

Felsétált a lépcsőn, és a vakító ellenfényben szembenézett az ezer maszkkal, amely mind őt figyelte. Leereszkedett az üres székbe. A nézőtér elsötétült, a hatalmas kovácsfűjtató-lélegzet elhalkulva érkezett a fémtorkokból, mint egy álomba szenderülő mechanikus méhraj az alig érezhető gépzésma illat közepette.

Bizonytalanul a térdére támaszkodott. Aztán kihúzta magát.

– Lenni, vagy nem lenni...

Tökéletes csönd.

Egyetlen köhintés sem hallatszott. Semmi izgés-mozgás. Semmi ruhahogás. Egyetlen pislogás sem zavarta meg az előadást. Maga a tökély. A tökéletes közönség. Tökéletes, örökkön-örökké. Tökéletes. Tö-ké-le-tes.

Lassan, élvezettel ejtette a szavakat a csodálatos, rezzenetlen tóba. A fodrozódás szétterjedt és belesimult a semmibe.

– ... ez itt a kérdés.

Beszélt. Ők hallgatták. Tudta, hogy most már sosem engedik el. Eszméletlenülre fogják tapsolni. Öntudatlan álomba zuhan majd, aztán felkel, hogy újra játsszon nekik. Minden Shakespeare-t, minden Shaw-t, minden Molière-t, amit az emlékezete őriz; minden szótagot, irodalommorzsat, rögöt, forgácsot és fecnit. Itt ő a teljes repertoár!

Amikor befejezte, felállt.

Temesetek magatok alá, gondolta. Nyeljetek el! Fojtsatok tapsba!
És a lavina engedelmesen a nyakába zúdult.

Cara Corelli tükörpalotát talált.

A szolgálólány odakint maradt.

Cara Corelli belépett.

Egyre beljebb és beljebb sétált a labirintusban. A tükrök eltüntettek egy napot, aztán egy hetet, egy hónapot, egy évet az arcáról.

A nagyvonalú, vigasztaló hazugságok elvarázsolt kastélya volt, ahol megint fiatalnak érezhette magát. Magas, fényes tükörférfiak táncolták körül, akik soha többé nem mondják az igazat.

Cara a palota szívébe sétált. Amikor végül megállt, huszonöt évesnek látta magát minden csillogó tükörcarcban.

Leült a fényes labirintus közepén. Ragyogott a boldogságtól.

A szolgáló egy darabig türelmesen várt odakint. Aztán elment.

Sötétség ölelte körbe, tele ismeretlen méretű és formájú sziluettel. Gépolajtól volt izsamós a padló, rugóra járó óriásgyíkok vérétől, amiknek fogak helyett csapágyai és kerekei voltak. Az acélszörnyetegek tucatjával, némán várahoztak a sötétben.

Az egyik titán ajtaja különös, csusszanó döndülést hallatott, akár egy visszacsapó, páncélozott farok. Parkhill csak állt a sűrű, olajos szélben; úgy érezte magát, mint akinek virágeső hullik a fejére. Boldog mosoly suhant át az arcán.

A keze, amely eddig sután az oldala mellett lógott, most ösztönös, öntudatlan mozdulatot tett; félvakon tapogatta a levegőt. Néma, suta gesztusai egyre beljebb sodorták a garázsba, kocsiszínbe, gépműhelybe – vagy akármi volt is az. Szent boldogság bugyogott fel a lelkében, és a játékboltban szabadjára eresztett gyermek mohó öröme, ahogy a hatalmas tér lassan, lépésről lépésre feltárult előtte.

Ameddig csak a szem ellátott, a legkülönfélébb járművek sorjáztkak.

Felszíni járművek, repülő járművek, kételtű járművek. Járművek, amelyek görgős kerekei lehetővé tették, hogy bármelyik irányban elinduljanak. Járművek két kerékkel. Járművek három, négy, hat vagy nyolc kerékkel. Pillangó formájú járművek. Özönvíz előtti motorkerékpárra hasonlító járművek. Háromezer sorakozott glédában emitt, négyezer csillogott amott. Újabb ezer fejtetőre állítva, leszerelt kerekekkel, feltárt belsősegekkel várta megadóan, hogy valaki megjavítsa. Újabb ezret pókszerű állványokra feszítettek, csodálatos fonákjuk feltárva a kíváncsi tekintetek előtt, paneljeik, vezetékeik és csapágaik bonyolult, szövevényes, érintésre csábító rendszere mintha arra vágya, hogy szétszereljék, bemérjék, újra-vezetékezzék, megolajozzák, gépszírozzák...

Parkhill tenyere bizseregni kezdett.

Megindult a megavasodott olajok mocsár-sűrű szagában a halott és javításra szoruló, régi-új páncélzatú mechanikus rovarok között. És minél többet látott, annál jobban vágyott rá, hogy megérintse őket.

A város a szó legtágabb értelmében metropolisz volt, megalkotói önfenntartónak tervezték. Ám előbb-utóbb a fémből és tüzes álmokból gyúrt legcsodásabb főnixmadár is a földre kényszerül; a gépeket karbantartó gépek előregszenek, megköszvényesednek és leállnak. És ím, itt a bestia-depó, az ócskavastelepbe oltott elefánttemető, ahol tüdőbajos acélsárkányok köhögnek rozsdás füstöt, és a tetszhalott fémtömegek egy hozzáértő eleven kézben reménykednek, ami helyrefofozza azt, ami elromlott. Egy gép-Istenben, aki felmennydörög: Lázár-lift, emelkedj! Légpárnás hajó, szállj vízre! És felkeni őket leviatán-olajjal, mágikus villáskulccsal dönti rajtuk, és újtjukra bocsátja őket, hogy éljék majd-örök életüket a levegőben vagy a várost átszelő ösvények determinisztikus pályáin.

Parkhill robotférfiak és -nők szabályos ezredei között járt, akiket a korrózió mészárolt le. Hát ő majd kigyógyítja a szerencsétleneket a rozsdából!

Ha most mindjárt, morfondírozott Parkhill, ha most azonnal nekiláto... Felgyúrte az ingujját, és végigmérte a legközelebbi gépsort, amely mérföld-hosszan kígyózott mellette. Szerelőaknák, felvonók, emelőkarok,

szerszámos ládák, olajhordók és alkatrészek garmadája csillogott körülötte, készen arra, hogy munkába vegye őket. Ha most nekilát, harminc év alatt talán végére jár az óriás város-organizmus kórházgarázsának, sürgősségi osztályának és jármű-szanatóriumának.

Milliárd csavar vár rá, hogy meghúzza. Milliárd motor várja, hogy életre pörgesse. Milliárd alváz, hogy aláfeküdjön; hogy olajtól csöpögve, társ-talanul, egy szál magában tegyen-vegyen a képtelen gép műalkotások, különös masinériák és csodás szerkentyűk között.

Ösztönösen a szerszámok felé indult. Az ujjai egy csavarkulcsra fonódtak. Talált egy kerekeken gördülő szerelőpadot. Mély sóhajjal végigfeküdt rajta. Végigrobogott a garázson, a pad surrogya száguldott vele.

Aztán eltűnt egy ósdi formatervezésű légitaxi alatt.

Látni nem lehetett ugyan, de hallani igen, ahogy Parkhill a gép potrohán kopácsol. Hanyatt fekke ügyködött, és türelmesen, gyengéden beszélt hozzá. És amikor végre sikerült életet lehelnie belé, a gép felelt a szavára.

Mindegyik ösvény vezetett valahová.

Több ezer év óta üresen futottak; csupán a port szállították a végtelenbe a lehunytt szemű toronyházak között.

Most az egyik ösvény Aaronson mozdulatlan alakját hordozta, mint valami korosodó köztéri szobrot.

Minél messzebbre jutott az úton – minél gyorsabban fedte fel magát a város, minél több épület mellett haladt el, minél több park tárult fel kutató tekintete előtt –, annál inkább lehervadt a mosolya. Az arca elsötétült.

– Játékszer – hallotta saját, csalódott hangját. Mintha a suttogását is benőtte volna a mohos idő; alig tudta eldönteni, kimondta-e, vagy csak gondolta. – Csak egy újabb játékszer.

Nem mindennapi játék, azt meg kell hagyni. De az ő életében egymást érték az osztályon felüli meglepetések, hamar megcsömörlött tőlük. Hifi-sztereó csoda-automaták, boldogság-rulettgépek vagy túlméretezett

félkarú időrablók – egyre megy. Úgy érezte magát, mint aki fémsmirglivel morzsolta a napjait; a karja csonkká dörzsölődött. Az ujjai csontig koptak. Nem is; az egész kezét lesmirglizte, csuklóig. Aaronson, a fokaember! Csonka-bonka úszólábaival tapsolt a városnak, amely végső soron nem több és nem kevesebb, mint pléhzenét kerregő megawurlizter. És ő már ismeri ezt a nótát. Minden egyes futamát, minden kliséjét. Még hozzá unásig.

Pislogott egyet.

Mintha a belső szemhéja lecsukódott volna, hidegen, fémesen.

Sarkon fordult, és tovább gázolta a higanyszín hullámokat.

Az egyik mozgó fémfolyammal visszavitette magát a kikötőbe. Útközben találkozott a kis Corelli-cseléddel, aki elveszetten bolyongott saját ezüstszalagján.

A Harpwell házaspár szűnni nem akaró perlekedése éles visszhangokat tépett ki a csöndből. Teli torokból végigkiabáltak harminc sugárutat, berepesztették kétszáz üzlet kirakatát, s hetvenfajta bokorról és fáról hullott rémült levéleső, amint elhaladtak mellettük. Csak akkor tartottak lélegzetvételnyi szünetet, amikor egy mennydörgő szökőkút – víztiszta tűzijáték a metropolis egén – túlharsogta őket.

– Ide is csak azért jöttél – hadonászott az asszony, Harpwell egyik övön aluli megjegyzésére vágva vissza –, hogy az első nőt körbesompolyoghasd, aztán egy óvatlan pillanatban telefröcsögd a borzalmas szájszagoddal és a még borzalmasabb rímeiddel.

A költő káromkodott.

– Rosszabb vagy, mint az a színész – csepülte a felesége. – Fogalmad sincs, mikor kell leállni. Sosem áll be a szád!

– Te beszélsz?! – vágott vissza a férfi. – Haltam volna meg, amikor elvettelek... Fogd be, asszony, különben biz' isten kútba ugrom!

– Hogy te, kútba? Hiszen évek óta nem fürödtél! Te vagy az évszázad disznaja! Autogramot osztogathatnál a kondások rendes éves közgyűlésén.

– Na, most már elég legyen!

A legközelebbi kapu hangos döndüléssel csapódott be mögötte. Mire a nő lekászálódott a mozgójárdáról, és visszacsörtetett a ház elé, az ajtó már gondosan be volt reteszelve.

– Gyáva disznó! – üvöltötte az asszony, miközben ököllel verte a kaput.
– Nyisd ki, ha jót akarsz!

Feleletül odabentről cifra káromkodás szüremlett ki.

– Édes, ezerszer áldott csönd! – mormolta Harpwell a kagylóhéjként ráboruló sötétben.

Megnyugtató végnélküliségben találta magát; irdatlan anyaméhszerű épületbe lépett, amely fölött a színtiszta békesség mennyezete csüggött, a csillagtalan semmi.

A terem közepén, nagyjából hatvanméteres körben egy gép állt. A műszerfalat számlapok, kijelzők és gombok tarkították. Az összeállítást párnázott ülés és kormánykerék egészítette ki.

– Miféle masinéria ez? – tűnődött a költő, és közelebb merészkedett. Lehajolt, hogy megsimíthassa. – Krisztus a keresztfán, micsoda szag... Vér és bélsár. Pedig tiszta, akár a szűzlány nyoszolyája. Mégis orrfacsaró. Nyers erőszak. Pusztítás, halál. Mintha remegne az átkozott dög, akár az agyontenyésztett kutya. Tele van... *valamivel*. Egy kör nem árthat, vagy igen?

Beült a gépbe.

– Mondd csak, pokol angyala, hogyan szokás kezdeni veled az ismerkedést? Így jó lesz?

Óvatosan átbillentett egy kapcsolót.

A sátán kutya szerkezet vinnyogva ébredt remegő álmából.

– Jó kutyas! – Megnyomott egy újabb gombot. – Felőlem indulhatunk. Csak azt nem értem, mi lehet az úti cél, és hogyan viszel oda. Nincsenek kerekeid. Lepj meg, bestia, ha tudsz! Készen állok.

A gép megremegett.

Aztán megugrott.

Elindult. Robogott. Száguldott.

– Szentséges ég!

Autópályán dübörögtek, egyre növekvő sebességgel gyűrték maguk mögé a kilométereket.

Szél sivitott a férfi füle mellett. Az ég színei megfolytak fölötte.

A sebességmérő száztíz, aztán százharmincat mutatott. Az országút sűrű szalagként kanyargott előtte. Láthatatlan kerekek zúgtak-kerregtek az egyre rázósbab úton.

Messze előtte egy másik kocsi tűnt fel.

Rém gyorsan haladt. És...

– Forgalommal szemben jön! Látod ezt, asszony? Az eszement nem tudja, melyik a menetirány!

Aztán rájött, hogy a felesége nincs mellette.

Egyedül ült egy idegen kocsiában, ami immár százötvennel száguldott – egyenesen egy másik autó felé, amely hasonló iramban közeledett. Határozott mozdulattal eltekerte a kormányt. A járműve engedelmesen átsorolt a bal sávba. A másik autó letüközött a manővert; ő is áttért a másik oldalra.

– Mit képzelsz az átkozott bolondja? Hol az istenverte fék?!

Vadul nyomkodta, taposta a padlót, ám a féket nem találta. Ez ám a különös gép! Olyan gyorsan megy, ahogy a sofőr akarja, de nem áll meg, amíg... mi történik? Kifutja magát? Nincs fék. Semmi, csak... még több gyorsítókapcsoló. Egész sorozatnyi pedál, amelyek, ahogy rájuk lépett, újabb löketet adtak a szerkezetnek.

Százötven, százhatvan, százkilencven kilométer óránként.

– Isten az égben! – üvöltötte. – Összeütközünk! Hát ehhez mit szólsz, kislány?

És az ütközés előtti utolsó pillanatban arra gondolt, hogy a feleségének nagyon is tetszene a dolog.

Egymásba rohantak. Lángtenger virágzott fel a fejük fölött. A karosszéria szilánkokra robbant. Harpwell megpördült. Érezte, ahogy a testét

rongybabaként rángatják ide-oda az ütközésben elszabaduló erők. Élő fáklya volt, amit egy katapult kirepített az égbe. Karja és lába vitustáncot járt, pálcikacsontjai sorra elpattantak. Magához ölelte a halált, mint sötét hitvest, és értetlenül gesztikulálva zuhant a fekete semmibe, úton a még sűrűbb semmi felé.

Holtan hevert a földön.

Sokáig feküdt élettelenül.

Aztán kinyitotta a szemét.

Takaréklángon égett; érezte, ahogy a buborékoló élet a lelke felszínére emelkedik, akár a forrásban lévő tea.

– Halott vagyok – mormolta –, mégis élek. Láttad ezt, asszony? Halott vagyok, mégis élek!

A járműben találta magát, a kormány előtt.

Tíz hosszú percen át ült mozdulatlanul. Végiggondolta mindazt, ami történt.

– Ez aztán... – csóválta a fejét hitetlenkedve. – Hát nem érdekes? Hogy azt ne mondjam, lenyűgöző. Egyenesen *felemelő*. Persze, a hideg futkosott a hátamon. Sőt, a szomszédba futott belőlem a lélek, meg vissza. Könnyesre facsart, kiforgatta a gyomromat, eltörte a csontjaimat és eszméletlenül rázott, de édes, drága Meg, Meggy, Megan, bárcsak te is ott lettél volna velem! Kiprészelt volna a kátrányt dohánytól fonnyadt tüdődből, kiharsonázta volna a nedves temető-romlottságot a csontjaidból. Hát lássuk, mire jutok ezzel én, Harpwell, a záptojásférj és -költő.

Megkocogtatott egy számlapot. A motor felvonított.

– Kockáztassunk egy újabb halálugrást, újabb túlvilági kiruccanást? – Elgondolkodott. – Miért is ne? Hulljon a férge! –

És útnak indította a kocsit.

A jármű már az első pillanatokban százhatvanra gyorsult. Nemsokára kétszáznegyven kilométeres óránkénti sebességgel süvöltött.

Alig telt bele néhány másodperc, felbukkant a szembejövő kocsi.

– Halál – motyogta a költő. – Hát itt vagy megint, pajtás! Itt lézengsz, mi? Ez a privát kutatólaboratóriumod? No lássuk, mit tudsz!

Az autó sivitva száguldott. A másik kocsi repesztett, egyenesen felé.

Harpwell átkormányozta magát a szembejövő sávba. A másik kocsi ugyanezt tette; célra repült, expressz-önmegsemmisítés fokozatban.

– Értem, értem! – bólogatott a költő. Megnyomott egy gombot, és sebességet váltott.

A becsapódás előtti pillanatban a két autó átalakult. Illuzórikus fátylakat áttépve sugárhajtású járművé transzformálódtak, és a levegőbe emelkedtek. A két repülő lángot okádva karistolta az eget. Hangrobbanást festettek a felhők közé, mielőtt egymásba rohantak volna, ahogy két lövedék csattan össze. Egymásba olvadtak, fuzionáltak, összeszóttek fémet, vért és elmét, hogy végül az örök sötét békés éjfél-hálójába ejtsék különös terhüket.

Meghaltam, gondolta ismét.

Isteni érzés.

Széles mosollyal az arcán tért magához.

A járműben ült.

Másodszor haltam meg, gondolta, és kétszer olyan jól érzem magam. Ez a dolog egyre furcsább. Bizarrabb a bizarrnál.

Ismét felbőgette a motort.

Most mi következik?

Vajon vonat lesz belőle?, tűnődött. Mondjuk, nehézkes fekete gőzös az özönvíz előtti időkből?

És már úton is volt. Az ég villant egyet a feje fölött, és körös-körül a mozivásznak, vagy akármik is voltak, sűrű füst és áradó fütty szemet-elmét betöltő illúzióját keltették. Csikorgó kerekek taposták a végtelen sínpályát, amely hegyeken-völgyeken át kanyargott. Jóval följebb, a hegy túloldalán már robogott felé az ellenvonat, akár egy vágató bölénycsorda, fekete füstöt bőfögve, ugyanazon a sínpályán, ugyanazon a nyomvonalon, teljes sebességgel a megváltó karambol felé.

– Értem – kiáltotta a költő lelkesen. – Végre kezdem kapiskálni! Értem, mire való ez a masina! Olyanoknak tervezték, mint én; a világ félnótás pojácáinak, a szerencsétlenül sodródó bolondoknak, akiket már a szüleik

megsebeztek, amikor kipottyantak a biztonságot jelentő anyaméhből. Akiket leamortizált a keresztény büntudat. Akik a sejteikig telítődtek pusztításvágygal. A mi fajtánk már csak ilyen; évek szorgos munkájával több életre elegendő fájdalmat és halálos heget gyűjtünk össze, vagy éppen egy hordozható, feleség formátumú e világi hóhért... De egy dolog biztos: meg akarunk halni. Azt akarjuk, hogy megöljenek, hogy erőnek erejével elvegyék az életünket. És mi volna megfelelőbb eszköz a célra? Íme a kényelmes, gyors és tartós megoldás! Hát azt mondom, add ki a jussomat, te pokolmasina, fizess meg mindenért! Arass le, halál! Itt a te embered!

A két mozdony félúton találkozott, és meghágtá egymást. Felaraszoltak a robbanás fekete-arany létráján, megpördültek, összeolvasztották vezetőfülkéiket és olajfényű rinocéroszhasukat, egybekerekítették kazánházaikat, és perverz összhangzatokat döndítettek az éjszakában, a repeszek és lángok kirobbanó forгатaga közepette. Aztán mint valami duhaj szerelmespár, összekapaszkodva bestiális pukedlit produkáltak, és lezuhantak a hegyről. Ezer és egy évig tartott, míg legurultak a sziklával kivert mélység fenekére.

A költő felébredt, és azonnal az irányítópultra vetette magát. Kábultan, de nagyon is vidoran dúdolt magában. Vad dallamokat zümmögött. A szeme csillogott. A szíve örülten kalapált.

– Még, még! Már tudom, mit kell tennem. Még, még, ó, istenem... Az igazság felszabadít. Még!

Rátaposott három, négy, öt pedálra.

Megcsavart hat gombot.

A jármű autó-repülő-vonat-sikló-rakéta-bombázó alakot öltött.

Harpwell robogott, zakatolt, dübörgött, repült, hasította a levegőt.

Kocsik torlódtak elé. Mozdonyok derengtek fel a semmiből. Füstoszlopok döfték át az eget. Rakéták vinnyogtak.

Egyetlen fékevesztett, háromórás őrjöngésben felrobbantott kétszáz autót, elgázolt húsz vonatot, kilyuggatott tíz siklórepülő, léket ütött negyven rakétába, és valahol messze a világűrben, egy grandiózus halálünnep

záróakkordjaként vaskos bolygóközi rakéta falára kente halhatatlan lelkét, amely aztán háromszázhuszezer kilométeres óránkénti sebességgel csapódott egy fémmagvú meteorba, és pörögve-forogva, a holt anyaggal gyönyörű összhangban ment a kénköves pokolra.

Legalább ötszázszor tépette magát darabokra és ébredt újra a kormánykerék előtt.

Aztán csak ült, hozzá sem érve a műszerfalhoz. A lába kiszabadult a pedálok igézetéből.

Félórányi mozdulatlanság után alig észrevehetően megrázkódott, és vadul nevetni kezdett. Hátravetette a fejét, és falrepsztó csatakiáltást eresztett meg. Aztán feltápáskodott, a fejét csóválta. Életében nem volt ilyen részeg. A csontja velejéig. Sosem józanodik ki többé, és még csak innia sem kell.

Megbűnhődtem, gondolta. Végre igazán megkaptam a magamét. Valóban megsebesültem, a véretem ontották, újra és újra. Sosem lesz többé szükségem fájdalomra, sosem kell újra megsemmisíttetnem, nem kell újabb kínokat gyűjtenem, újabb sebeket magamra vennem. Isten áldja az emberi géniuszt és az efféle gépek alkotóit, ami megszabadítja a bűntudattól roskadozókat borzalmas terhüktől, és elhessenti fejük fölül a károgó halálmadarat. Köszönöm, város, köszönöm, szükség szaggatta lelkek mechanikus foltozóvargája! Köszönöm. És most, merre tovább? Hol a kijárat?

A távolban feltárult egy ajtó.

A felesége állt a küszöbön.

– Hát ide bújtaal! – recscent rá. – És még mindig részeg vagy!

– Nem részeg – mosolygott a költő. – Halott.

– Részeg, ha mondom!

– Halott – ismételte türelmesen. – Tökéletesen és visszacsinálhatatlanul halott. Vagyis szabad. Nincs rád szükségem többé, drága Meg, Meggy-Megan. Szélnek eresztelek, mint gyónó a papírra vetett bűnlajstromot. Menj, kislány, kísérts valaki másat. Pusztíts máshol! Megbocsátom az ellenem elkövetett vétkeidet, mert önmagamnak is megbocsátottam.

Leakasztottam magam a keresztény horogról. Halálában megdicsőült lélek lettem, aki életre ítéltetett. Menj, és tedd, amit én! Befelé abba a masinába! Engedd, hogy téged is megbüntessenek és felszabadítsanak! Viszlát, Meg. Áldjon-vigyjen a jóisten!

Azzal nekivágott a városnak.

– Mit képzelsz, hová mész? – visította a nő.

– Egyenest az életbe, a legbüdösebb sűrűjébe! A világnagy boldogságba!

– Azonnal gyere vissza! – toporzékolt a felesége.

– A halottakat nem lehet megállítani, Meg. Bebarangolják az univerzumot, boldogan és gondtalanul, mint csavargó gyerekek az éjszakai mezőt.

– Harpwell! – vonította a nő. – Harpwell!

De a férfi már rá is lépett az ezüstholyóra.

Könnyes szemmel, kacagva sodortatta magát a csodás áradattal, egyre messzebb és messzebb az artikulálatlan visongás és sipákolás távolodó forrásától, attól a nőtől... mi is a neve? Nem számít, az ott valahol a távolban, aki éppen eltűnt szem elől.

Amikor elérte a kaput, egyszerűen kísétált rajta. Bandukolt a csatorna mentén Isten tágas ege alatt, a horizonton megbúvó városok felé.

Addigra minden dalt elénekelt, amire hatéves korából emlékezett.

Ez templom.

Nem, nem lehet az.

Az ajtó bezárult mögötte.

Wilder a sötétség katedrálisában állt és várt.

A mennyezet, ha volt egyáltalán, vitorlaként duzzadt valahol messze, látó- és kartávolságon túl.

A padló, ha volt egyáltalán, anyagtalan keménységként simult a lába alá. Fekete volt ez is, mint minden más idebent.

Azután felpislákoltak a csillagok. Wildert megrohanta egy gyermekkori emlék. Az apja egy éjszaka kivitte a városon túli dombra, ahol az urbánus fények nem ragyogták túl az univerzumot. Ezer, tízezer;

nem... millió-milliárd csillagot látott körös-körül, a sötétben elhintve. Titokzatosan, közönyösen hunyorogtak. Hirtelen ráébredt, hogy ezek nem törődnek vele; nem érdekli őket, lélegzik vagy sem, él-e vagy hal. Az odafentről ragyogó, időtlen tekintetek részvétlenek. Rémulten kapaszkodott az apja kezébe, mintha bármelyik pillanatban beszippanthatná a fenti mélység.

Most egy percre újra megszállta a gyerekkori rettegés. Hatalmába kerítette a régi bűvölet, az emberek utáni hangtalan kiáltás visszhangzott a fejében. A csillagok mellett jelentéktelenné törpültek a hangya-embe-
rek. Ponttá zsugorodtak, és kihullottak a világ szenvtelen rostáján.

Aztán még valami történt. A lába alatt feltárult az űr, és újabb milliárd fénypontot szűrt át önmagán.

A semmin taposott; az eltévedt légy érezheti így magát a teleszkóplencsén.

Az űr víztükcrén járt. Egy hatalmas szem membránján nyugodott, és bármerre nézett, a lába alatt és a feje fölött csak a csillagokat látta.

Mégiscsak templom. Székesegyház; az univerzális szentek szentje. Ott a Lófejköd-stáció, arrébb az Orion-kápolna. Az Androméda, mint a teremtő égi profilja, tüzes tekintetével keresztüldöfi az éjszaka nyers sötétjét, és nyársra húzza az ő halandó lelkét is; ráégeti a halandó hús fonákjára.

Isten bámult rá mindenünnen millió meredt, sosem pislogó szemével.

És Wilder, a teremtés bakteriális szilánkja állta a tekintetét. Alig remegett belé.

Várt. Nemsokára egy bolygó lebegett elő a semmiből, mint mosolygó, lágy őszi arc. Odafordult a férfi mellé, a talpa alá gördült.

És Wilder egyszerre messzi bolygón találta magát, harmat hintette zöld gyepen, susogó lombú fák alatt. Harapnivalóan friss volt a levegő, nyugodt folyású víz locsogott mellette, vén és bölcs, akár a gyermekkor folyói. Szelíd hullámain megcsillant a nap, halak ugrándoztak a part mentén.

Irdatlan utat tett meg idáig. Valahol a távolban ott hevert a rakéta. Azon túl... egy teljes évszázad tele veszéllyel, álomtalan álmokkal, tétlen várakozással. És most itt a megérdemelt jutalom.

– Az enyém? – kérdezte a kristálytisza levegőt, a harmatos füvet, a mélykék folyót, amely fáradhatatlanul zsolozsmázott az arany homokpadok közt.

És a bolygó szavak nélkül felelte: *a tiéd.*

Tiéd a hosszú utazás nélkül. A véget nem érő unalom nélkül. Tiéd a kilencvenkilenc évnyi bolyongás nélkül, klónozott mindennapok és intravénás álmok nélkül, a rémképek nélkül, hogy míg te az űrben sodródsz, a Föld elpusztul, nyom nélkül eltűnik. Tiéd kínlás nélkül, fájdalom nélkül, megpróbáltatás és kudarc nélkül, tehetetlenség és megsemmisülés nélkül. Tiéd fáradtság és félelem nélkül. Tiéd könnyhullatás nélkül. A tiéd. Egyedül a tiéd.

De Wilder nem nyújtotta érte a kezét.

A nap elsápadt az idegen égen.

A bolygó hangtalanul kihullott a lába alól.

Újabb bolygó úszott mellé, hogy a hátára *vegye*. Itt még selymesebb zöldek voltak a rétek, a hegyeket takaros hósapka fődte, horizontba hajló szőke mezők sosem látott gabonával hullámoztak. Kasza hevert a mező szélén; mintha azt várta volna, hogy Wilder kézbe vegye és meglendítse. Hogy learassa a megérdemelt jutalmat, és úgy élje élete hátralevő napjait, ahogyan kedve tartja.

Tiéd. A szél leheletfinom érintése a füle pihéin ezt susogta. A tiéd.

És Wilder anélkül, hogy megrázta volna a fejét, bezárta a lelkét. Nem mondott nemet; nem volt szükség rá.

A fű összeaszott a mezőkön.

A hegyek porrá omlottak.

A folyó habjai széllé száradtak.

A bolygó eltűnt.

Wilder magányosan állt az űrben, mint Isten, mielőtt világot faragott volna a káoszból.

Végül megszólalt, mintha csak magában beszélne.

– Milyen egyszerű volna... Ó igen, ez lenne csak az élet! Semmi munka, semmi fáradtság, csak beleülni abba, amit készen adnak. Csakhogy így sosem kapnám meg, amire igazán szükségem van.

Felhunyorgott a csillagokra.

– Semmi sincs ingyen.

A csillagok elsápadtak.

– Küzdenem kell, vérrel és verejtékkel kell megszolgálnom mindenért.

Ennyire egyszerű. Harcolnom kell érte.

A csillagok megremegtek, halványan, egyre halványabban.

– Hálás vagyok, igazán. Köszönöm, de nem.

A csillagok eltűntek.

Wilder megfordult, és végigsétált a sötétség hátán. Vissza se nézett. Megtaszította az ajtót, és kilépett az utcára.

Nem akarta tudni, felsikít-e a gépi univerzum a háta mögött milliárd-szólamú kórusban, jajongva és fájdalmasan, akár egy gyászoló asszony. A gigantikus robotkonyhában a földre hullott valami. Sebj; mire millió darabba török, ő már hét határon túl jár.

Fegyvermúzeum, ez az!

A vadász sorra cserkészte be a vitrineket.

Óvatosan felnyitotta az egyiket, és kivett egy különös kinézetű acél-szerszámot, ami leginkább póklábra hasonlított.

A fegyver felzúmmögött, fémméhraj surrogott ki a csövéből. Becsapódtak egy száz lépésre felállított célbábuba, aztán élettelenül lehullottak, csörömpölve szétgurultak a padlón.

Aikens elismerően bólintott, majd gondosan visszatette a póklábat a szekrénybe.

Továbbportyázott a vitrinek és ládák között, kíváncsian nézelődött. Itt-ott kipróbált egy-egy újabb fegyvert; akadt közöttük, amelyik megolvasztotta az üveget, vagy neonsárga látatocsává oldotta a fémét.

– Ez igen! Elképesztő! Csodálatos!

Kiáltása felverte a termék csendjét, miközben sorra nyitotta és csukta a ládákat és tárlókat. Aztán megtalálta a fegyvert, amit keresett.

Minden különösebb hűhó vagy látványos infernó-nagyjelenet nélkül elbánt az anyaggal. Az ember meghúzta a ravaszt, és villanásnyi kék

fénykisülést követően a célpont egyszerűen eltűnt. Semmi vér, semmi bétócsa, semmi gőzölgő láva. A céltárgynak nyoma sem maradt.

– Tökéletes – csettintett elégedetten, és kilépett a Fegyverek Házából.
– A fegyver megvan. Most pedig kalandra fel! Hol a Vad, a legméltóbb préda, amelyet valaha puskavégre kaptak?

Felugrott a legközelebbi mozgójárdára.

Egy órával később még mindig nem bukkant a nyomára. Nem fogott szagot, pedig vagy ezer épület mellett haladt el. Átfésült több tucat parkot anélkül, hogy egyszer is megremegett volna az ujjja a ravaszon.

Ösvényről ösvényre váltott, előbb erre, aztán arra kutatott, mindhiába. Végül megpillantott egy fémfolyót, amely a föld alá bukkott.

Ösztönösen odaugrott, hogy meglövigolja.

A folyam magával sodorta a város mélységes gyomrába.

Lüktető, vérmeleg sötétségben találta magát. Körös-körül irdatlan pumpák keringették a város pulzusát. Desztillált izzadságszag fojtogatta, a hajtóanyag párája, amely odakint az utakat olajozta, liftek százait emelte, s mozgással töltötte be az irodákat és üzleteket.

A vadász lekuporodott. Összehúzott szemmel bámult a sötétségbe. Izzadság gyűlt a tenyerébe, mutatóujja megcsúszott a ravaszon.

– Igen – suttogetta. – Istenemre, ez az! Itt volt egész idő alatt, az orrom előtt. Hogy is nem jöttem rá előbb? A Város maga... Az óriás bestia, a kapitális préda. Embereket eszik reggelire, ebédre, vacsorára. Gépekkel szívja az életüket, elropogtatja a csontjaikat mint a halszálkát, acélgyomrában megemészti, aztán kiköpi mindet. És örökké él, azután is, hogy emberalkotói rég meghaltak. A Város, hát persze. A Város! De most vége a játéknak...

Vibráló képernyőkkel tapétázott barlangtermeken siklott keresztül, amelyek távoli sétányokat, dacos felhőkarcolókat mutattak.

Egyre mélyebbre ereszkedett a föld alatti világ gyomrába. Olyan mélyre akart hatolni az ellenség földjére, ameddig az erecskévé apadt folyó csak elviszi. Útközben elhaladt egy mániákus kórusban karattyoló, hatalmas gépcsoport mellett. Összerezzen, amikor az egyik titán, talán éppen az

ő elhaladtát feljegyzendő, lyukakat ütött egy adatszalogba, és felhőnyi papírkonfettit szórt a fejére, amely hangtalan hóesésként szállingózott alá a magasból.

A vadász felemelte a fegyverét, és lőtt.

A gép eltűnt.

Újra meghúzta a ravaszt. A szomszédos monstrum alatti tartóváz egyetlen villanással megszűnt létezni.

A Város felsikoltott.

A hang először mélyen zengett, aztán a magasba csapott, hogy végül szüntelen hullámzássá repessze magát, akár egy sziréna. Cikázó fények villantak. Fémes harangszó kongatott riadót. A fémszalag a lába alatt megremegett, lelassult. Aikens rálőtt a képernyőkre, amelyek most hóvak-fehéren bámultak rá. Sorra kihunytak, nem léteztek többé. A Város egyre velőtrázóbb frekvencián vonított, miközben a vadász őrült ámokfutást rendezett olajtól nyirkos zsigereiben, pusztítva maga körül mindent, amit látott és amit nem látott, míg végül úgy érezte, csontja velejéből is a halál fekete pernyéje szitál.

Csak akkor vette észre a veszélyt, amikor túl késő volt. Az út, amit választott, egy gép csikorgó-kerregő bendőjébe bukott alá, amelyet századokkal ezelőtt készíthettek – ki tudja, mi célból.

Meghúzta a ravaszt, hátha eltűnik az irdatlan acéltorok. Valóban eltűnt. Az ösvény mégsem állt meg. Épp ellenkezőleg; egyre gyorsabban sodorta magával a fekete semmi felé. Aikens futásnak eredt, de elbotlott a meg-megránduló fémszalagon. Csak most ébredt rá, hogy a fegyvere nem semmisíti meg, amire ráfogják, csupán láthatatlanná teszi. Ha nem is látszik, a haláltorok most is ott tátog a mélyben.

Borzalmas üvöltés szakadt fel belőle, velőtrázóbb a Város sikolyánál. Még egyszer, utoljára felemelte a fegyvert. Meghúzta a ravaszt, de a fegyver megadta magát; fogaskerekek, lemezek és csapágyak tehetetlen halmazává morzsolódott.

Feneketlen szerelőakna tárult fel a szeme előtt, amely talán egy mér-földre benyúlt a hegy gyomrába.

Hosszú percekbe telik majd, mire becsapódik az akna fenekén. Felüvöltött. A legrosszabb az egészben, hogy eszméleténél lesz... mindvégig.

A higanyszín érhálózat remegett. Az ezüstszalagok megborzongtak. Az önjáró ösvények nyugtalanul fodrozódva ütődtek acélpártjaiknak.

Wilder majdnem orra bukott a váratlan rándulástól.

Fogalma sem volt, mi történhetett. Valahonnan a távolból mintha elhaló kiáltást hallott volna; lassan enyésző, távoli sikolyt.

Az ezüstösvény tovább surrogott, de a város visszafojtott lélegzettel várt. Urbánus inai, acélizmai ugrásra készen megfeszültek.

Wilder nyugtalanul pillantott körbe. Megindult a mozgójárdán, hogy mihamarabb célhoz érjen.

– Hála a jó égnek, már látom a kikötőt! Minél előbb kijutok innen, annál jobb...

A kapu valóban ott volt, alig száz méterre tőle. Ám mintha a város is megértette volna a szavait, a fémszalag megállt. Alig érezhetően megremegett a lába alatt. Aztán hátramenetbe kapcsolt.

Wilder megpördült, hogy leugorjon róla, de elvétette az irányt, és elesett. Kénytelen volt belekapaszkodni az egyre veszettebb iramban robogó járda fémszövetébe.

Ahogy arca a remegő rostélyszerkezethez préselődött, hallotta az alatt duruzsoló gépezeteket, az egymásba kanyarodó utak és értelmetlen örökmozgás mechanikus forrását. A hűvös fémtakaró alatt hadosztálynyi lódarázs döngött, fémméhek zümmögtek és csitultak el. Felpillantott, és még éppen látta a kikötőt a házak takarásába veszni. Eszébe jutott a hátán cipelt táska, sugárhajtású szárnyai, amelyeket az elővigyázatosság kedvéért magán tartott.

Kitapogatta a kapcsolót az övén. És mielőtt a fémfolyam végleg bemosta volna a pavilonok és múzeumfalak útvesztőjébe, a levegőbe emelkedett.

Visszamanőverezte magát a kikötőhöz, s a közönyösen szemlélődő Parkhill fölött torpant meg. A mérnök olajfoltos, ámde üdvözült arccal

nézett fel rá. Parkhilltől alig néhány lépésnyire az ijedt cselédlány gyűrögette a zsebkendőjét. A kapun túl, a rakparthoz horgonyzott jacht mellett Aaronson topogott türelmetlenül, háttal a városnak, indulásra készen.

– A többiek? – kiabálta Wilder.

– Maradnak – vont vállat Parkhill könnyedén. – Végül is érthető. Ez ám a hely!

– Az biztos! – horkant fel Wilder. Feljebb emelkedett, aztán visszaereszkedett. Aggodalmasan kémlelt körbe. – Ki kell hoznunk őket! Idebent nem biztonságos.

– Tökéletesen biztonságos. Már ha valakinek ez a szíve vágya – közölte Parkhill. – Nekem tetszik!

A föld és a levegő latens remegésekkel volt terhes. Parkhill mintha semmit sem vett volna észre.

– Maga persze elmegy – folytatta a mérnök zavartalanul. – Rögtön gondoltam. Biztos, hogy nem gondolja meg magát?

– Meggondolni magam? – Wilder megpördült, mint szitakötő a vihar előtti szellőkésben. Egyre feljebb és feljebb navigálta magát. Parkhill a helyzethez a legkevésbé sem illő, békés mosollyal hallgatta. – Te jó isten, Sam, ez a hely maga a pokol! A marsiaknak volt eszük, hogy elhordják az irhájukat. Túlállalták magukat. Ez az átkozott város mindent megcsinált helyettük, levegőt sem tudtak venni... Sam!

Rémülten felkapta a fejét.

Az ég rájuk zuhant. Hatalmas takarólemezek terültek szét a város fölött. Mint egy gigantikus virág, a háztetők fémszirmokat növesztettek, hogy befedjék az utcákat. Az ablakok, az ajtók dőndülve bezárultak. Ezer ágyúdörgés visszhangzott az épületek között.

A kikötőkapu recsegve-ropogva csukódni kezdett.

Az irdatlan szárnyak remegve megmozdultak.

Wilder felkiáltott. Gondolkodás nélkül nekilendült.

Valahol odalent a cselédlány kiabált. A kezét nyújtotta felé. Wilder lebukott, és felnyalábolta a nőt. Elrúgta magát a talajtól. A hajtósugár a magasba emelte őket.

Mint a céltáblára lőtt golyó, úgy zúgtak a szűkülő rés felé. Alig egy szívdobbanásnyival azelőtt, hogy odaértek volna, a szárnyak döngve összezárultak. Wilder alig tudott pályát módosítani. Emelkedni kezdtek a nyerszínű fémfal mellett, miközben az egész város rázkódott az acél üvöltésétől.

Parkhill kiabált valamit. Wilder jobb híján továbbrepült felfelé, és rémülten kapkodta a tekintetét.

Az ég egyre közelebb nyomult. A háztető-szirmok fenyegetően közeledtek. Már csak foltnyi eget láttak, jobb kéz felé. Arrafelé vették az irányt. Egy utolsó lendületet véve átrepültek rajta, nem sokkal azelőtt, hogy az utolsó fémkaréj a helyére kattant volna. A város önmagába záródott.

Egy darabig mozdulatlanul lebegtek a kikötő fölött, aztán a városfal mentén a dokkhoz repültek. Aaronson a jacht mellett várta őket. Megbabonázva bámulta a kaput.

– Parkhill – mormolta Wilder, és a városra pillantott, a falakra, a kapura.
– Te bolond! Te átkozott félnótás...

– Bolondok, egytől egyig – csóválta a fejét Aaronson, és megvetően elfordult. – Átkozott bolondok.

A metropolis élénken, elégedetten zümmögött; irdatlan szája elnyelt pár életmorzsát, labirintusgyomrába zárt néhány bolyongó lelket. Kapott valamit, amin hosszú-hosszú ideig rágódhat. A kapuk bezárultak, talán örökre.

Wilder a hajó tatjában állt, és a távolodó várost figyelte, még akkor is, amikor már rég eltűnt a szeme elől, és a hegy gyomrából kiérve elindultak visszafelé a hosszan kígyózó csatornán.

Néhány mérfölddel feljebb találkoztak a költővel, aki a víz partján bandukolt. Harpwell intett nekik, hogy menjenek csak tovább.

– Nem, köszönöm. Tudják, kedvem támadt járni egyet. Csoda szép napunk van! Menjenek nyugodtan. Viszlát!

A messzeségben valódi városok szürkéltek. Emberléptékű városok. Elég kicsik ahhoz, hogy ne gépek irányítsák őket. Wilder szinte hallotta szabálytalan rézfúvóslégzésüket. Látni vélte az alkonyati neonfényeket.

Ki tudta venni az elhagyott szeméttelpeket a leszálló éjszakában, a csípős-friss levegőn, fáradtan pislákoló csillagok alatt.

A városokon túl ezüstrakéták magasodtak délcegen. Kilövőállványaikon várták, hogy értő kezek elhintsék őket a csillagok távoli semmi-földjébe.

– Valódi – suttogták a rakéták. – Itt minden valódi! Igazi utazás. Valós idő. Valódi úr. Semmi sincs ingyen. Nincsen készen kapott siker. Nincsenek ajándécsodák. Csak kemény munka.

A jacht befutott a dokkba, ahonnan néhány nappal azelőtt elindult.

– Rakéták – dünnyögte Wilder. – Várjatok, majd én megmutatom nektek!

Határozott léptekkel nekivágott az éjszakának, hogy a szavakat végre tett kövesse.

Fordította: Gálla Nóra

Ünnep

Valaki bort javasolt a vacsorához, úgyhogy Charlie leszaladt a pincébe, felhozott egy poros üveget, és kinyitotta.

– Mennyi az idő? – kérdezte.

– Mindjárt mondom – emelte fel az óráját Bill. – Hét körül.

A három férfi egész délután sörözött a kőszobában, a forró csendet csupán a rádió mormolása festette alá. Most, hogy lement a nap, újra begombolták az ingüket.

– Örülök, hogy a húgom ma éjjel a hegyekben van – szólalt meg Walter.

– Azért hallani fog róla, nem? A villában is van távíró.

– Utoljára azt hallottam, hogy nem működik. – Walter a kőasztalon dobolt az ujjával. – Én ezt a várakozást nem bírom. Bárcsak ne is tudnék róla. Csak felnéznék, látnám, hogy megtörténik, és meglepődnék, de gondolkodni már nem lenne időm.

– Szerinted ma éjjel történik meg? – Bill szétosztotta a hús pohár borokat. Egy nagy omlettet sütött éppen a tűzhelyen paradicsomszósszal és ropogós baconnel.

– Ki tudja – vont vállat Charlie.

– Az utolsó rádióüzenetben, ami még átjött, azt mondták, hogy lehetséges.

Walter kitarta a nagy ablakot. A tiszta, sötét égen hemzsegték a csillagok. A domb alján fekvő falut bágyadt, csendes meleg borította be, akár egy lélegzet. A messzeségben, a horizont közelében egy csatorna fénylett.

– Furcsa egy bolygó ez a Mars – merengett Walter. – Sose hittem volna, hogy itt kötök ki, sok millió mérföldre az otthonunktól.

Lent hangok hallatszottak; két homályos alak csámborgott a kis utcán.

– Ott megy Johnson meg Remington. Berúgtak, mint a szamár. Istennem, de irigylem őket.

– Ha valamikor nem akarnék részeg lenni, akkor pont ma este – osztotta el az omlettet négy kőtányérra Bill. – A fiad hol van, Walt?

Walter kikiabált az ablakon a sötét, esteledő utcára:

– Joe!

Egy pillanat múlva gyenge hang felelt messziről:

– Hadd maradjak még, apa!

– Nem! – kiáltott vissza Walter. – Gyere enni!

– De akkor nem fogom látni – nyafogott Joe, ahogy lassan felbattyogott a hátsó lépcsőn.

– Edd meg a vacsorát, aztán kimehetsz – mondta neki Walter, ahogy mind leültek az asztalhoz. A tízéves szőke fiú le sem vette a szemét az ajtóról, miközben szaporán kanalazta magába az ételt.

– Lassabban – szólt rá az apja. – Kér még bort valaki?

Szóltalanul töltöttek.

Vacsora alatt nemigen beszélgettek.

– Megettem mindent, most már mehetek, apa?

Walter bólintott, és a fiú kiszaladt. A léptei elhaltak az utcán.

– Nem a Földön született, ugye? – kérdezte Bill.

– Nem, itt Mars faluban 1991-ben. Aztán az anyja két évvel később elvált tőlem. Visszament a Földre. Joe maradt. A pszichológus úgy gondolta, hogy az újraszoklás és a környezetváltozás túl sok lenne neki. Úgyhogy itt maradt velem.

– Ezt az éjszakát biztos várta.

– Igen, nagyon izgatott. Persze, igazából nem jelent neki semmit, csak szórakozás. Valami más, valami új.

– Nem válthatnánk témát? – csapta le a kését-villáját Charles. – Mennyi az idő? – Valaki megmondta neki. – Én még iszom – mondta rekedten. Az üveget markoló keze remegett.

– A marslakók ma este nagy mulatságot csapnak a faluban – mondta Bill, ahogy leszedte az asztalt. – Nem hibáztatom őket. Idejöttünk úrhajókkal, hogy gyarmatosítsuk a Marsot, és eszünkbe sem jutott megkérdezni, ők mit szólnak hozzá. Jelenleg hány földlakó is lehet a Marson, Charlie?

– Ezer körül, maximum.

– Hát, akkor mi vagyunk a kisebbség, nem igaz? Az a kétfélmillió marslakó kétségtelenül megérdemli, hogy ünnepeljen egy ilyen éjszakán. Az egész bolygóra szóló ünnepet hirdettek, a gyerekeknek sem kell iskolába menni. A Nagy Csillagszóró napja, így nevezték el. Lesz tűzijáték meg minden.

Kisétáltak a kőház erkélyére dohányozni.

– Én biztos vagyok benne, hogy nem ma este lesz – mosolygott Charlie. Felső ajka felett verejték csillogott.

– Ne áltassuk magunkat – gyűjtött rá Walt. – A fiam a faluban rohángál a marsi kölykökkel, velük ünnepli a nagy ünnepet. Szinte már maga is marslakó. Ma este lesz, ma bizony.

– Szerintetek mit csinálnak majd velünk a marslakók?

Walt vállat vont. – Semmit. Képzeljétek el, hogy mit érezhetnek. A kisujukat sem kell mozdítaniuk, semmi közük a Nagy Csillagszóróhoz, csak nézik. Szerintem életben hagynak bennünket. Egy civilizáció maradéka leszünk, ami felgyújtotta a saját farkát.

Bill ráérősen pőfékelt.

– Apám még él, Illinois-ban, Lake Bluffban. Istenem, mennyire utálta a kommunistákat.

– Lake Bluffban, komolyan? – nevetett fel kurtán Charlie. – Háromszor is átutaztam rajta. Még 1980 nyarán, tizenkét éves koromban.

– Nahát.

Ültek a sötétben, a cigaretták izzottak. A távolban egyre erősödött a rohanó lábak dobogása, a kiáltozás, a nevetés. Karneváli zene harsogott, petárdák durrantak, sípok tutultak. A megdőlt kőházakban kihunytak a gyertyák, ahogy árnyékok nyomultak be az utcára.

– Felmennek a tetőkre, hogy jobban lássák az előadást – mondta Bill halkán. – Néhányan még a dombokra is. Egész estés szórakozás. Piknikosárral letelepednek egy dombtetőre, várják a nagy műsort, talán még szeretkeznek is.

– Szép ez az éjszaka... Jártatok Chicagóban nyáron? – kérdezte hirtelen Charlie. – Döglesztő a forróság.

A faluban már egyetlen fény sem égett. Az emberek a néma dombokról fürkészték az eget.

– Fura – szólalt meg Bill. – Az iskola jutott eszembe Mellin Townban, Wisconsinban. Ezer éve nem gondoltam rá. Volt egy aggszűz tanárnőnk, Larribee, aki... – Elhallgatott, kortyolt a borból, aztán nem folytatta.

Walt fia szaladt fel hozzájuk lihegve.

– Idő van? – huppant le az apja térdére.

– Nem akarsz a srácokkal tölteni az éjszakát a faluban? – kérdezte tőle Walt.

– Nem, inkább veled leszek – felelte Joe. – Végül is, te New Yorkban születted.

– Kösz – mondta Walt.

– Ki tervezte meg a ma esti műsort, apa? A nagy tűzijátékot?

– Bárcsak tudnám.

Keleten egy zöld csillag emelkedett.

Lent a faluban moraj támadt.

– Az a Föld ott az égen, apa?

– Igen.

– Mesélj még a tűzijátékról.

– Nos, sok pénz, ember és idő kellett hozzá.

– Mennyi idő?

– Olyan ötven év.

– Az jó sok.

Walt átölelte a fiát. Éjszakai szél indult meg az utcákon lassan, reszketegen.

– Nem látok semmit – mondta Joe.

– Css – súgta az apja.

Mind visszatartották a lélegzetüket.

– A fenébe, téves riasztás – mondta Charlie. – Kinyitok még egy üveg bort, és...

Az ég felrobbant.

– Ott van! – kiáltott fel Bill.

Hátrahőköltek, ahogy az egész égbolt fehéren felizzott.

A lángoló Föld vadul a kétszeresére, majd a négyszeresére nőtt. A tűz hang nélkül lökte félre a sötétet. Mintha egy irdatlan, zöld-piros jelzőrakétát lőttek volna fel, a fény végigsuhant a felfelé fordított arcokon, a dombokon, ablakokban, háztetőkön, völgyekben, a folyók, hosszú csatornák és halott tengerek mentén. A fehér láng röviden fellobbant a három várakozó férfi szemében is.

Aztán a fény elfakult.

A domboldaláról hatalmas, lelkes sóhaj szakadt fel, a távolban dobolás és kiáltozás kezdődött.

– Ennyi? – nézett az apjára Joe.

A három férfi ernyedt kezében kialudt a cigaretta.

– Ennyi – felelte lehunyt szemmel Walt. – A műsornak vége.

– Mikor ismétlik meg? – kérdezte Joe.

Walt fürgén felállt.

– Tessék, ez a pincekulcs. Szaladj le, és hozz nekünk négy üveg bort. Siess, fiam.

Szó nélkül ültek a hideg erkélyen, amíg a fiú meg nem hozta a bort.

Fordította: Pék Zoltán

Teljes törlesztés

– A Földre!

– A Marsra!

– Az atombombára!

– A robbanásra!

Megint ittak. Három férfi egy marsi holt tenger fenekén üldögélt a marsi csillagok alatt. Három férfi egy kis ezüstös űrhajóból. Három remegő, erőszakos férfi. A szájukat már égette a whisky. Izzadtak, didegtek és kiabáltak. Az űrhajó nem mozdult. A marsi kőcsatornában feketélt a víz. Újabb üveget bontottak.

– A jó öreg, szép, buta, felrobbant és örökre eltűnt Földre! – kiáltotta Jones.

– Vegyél feleségül, Williams – mondta Comfort. – Vegyél feleségül, és szeress, és a gyönyör majd...

– Fogd be.

– Vegyél feleségül. Kezdjük újra a civilizációt.

– Ül már le!

Comfort lehuppant és sírva fakadt. Valami a kezére pottyant; érezte a szapora, forró könnyeket az ujjain. Alig hat órája Jones, Williams meg ő még ellátmányt rakodott be a rakétába a hazaútra. Már csak ők maradtak a Marson. Nem hitték el, hogy az atomháború tényleg olyan iszonyú, mint ahogy az űrrádió állította. Viccelődtek rajta. Úgy saccolták, hogy egy hónap, és New Yorkban lesznek.

Aztán az a vakító kék villanás az égen.

A Föld úgy lángolt, akár egy kis nap, ahogy lebukott a horizont mögé.
Rögtön elkezdtek vedelni.

Mostanra elzsibbasztotta őket az idő és az éjszaka, a láng és a rémület, a whisky és a rémálom.

Jones a semmibe révedve kortyolt egyet.

– Alice-re és a húgomra és az öcsémre, Herbre, és a nagyanyámra és az anyámra és az apámra és... – Elhallgatott.

– A milwaukee-i állatkertre. – Comfort halkán nevetett. – A hóra, amit ellapátoltam a járdáról Mellin Townban, Illinois-ban. A tavaszra a Central Parkban. A spagettizőre a kaliforniai Venice-ben 1968 áprilisában...

– Igyunk F. Rooseveltt Jr. elnökre, Kavolevszkij miniszterelnökre, Barrington-Smith miniszterelnökre – sorolta Williams. – A világ összes atomjára. A Wanamook-patak nevű atomokra, a pisztrángatomokra, amiket serpenyőben sütöttem meg North Woodsban. Azokra az atomokra, amik a magas fák között sodródtak éjjelente, amikor ébren feküdtem. Mindenféle atomra.

– Az isten verje meg! – káromkodott Jones. – Bárcsak tehetnék valamit!
– Addig bámulta az eget, míg könnyezni nem kezdett.

– Igen, bárcsak tehetnék! – Williams összetörte a poharát. – Tennünk kell valamit. Valahogy csak visszavághatunk, csak csinálhatunk valamit!

– Nem tehetsz semmit – suttopta Comfort lehunyta szemmel.

– Pedig muszáj, egyszerűen muszáj!

A következő pillanatban megjelent a marslakó.

Egyedül ballagott a tengerfenéken, komótos léptekkel. A sárga elektromos fáklyák fényudvarába érve megtorpant. Bronzmaszkot viselt, melyben kék gyémántként csillogott a szeme.

– Várjunk csak. – Williams nagy nehezen felkászálódott. – Megőrültem, vagy tényleg látok valakit?

A többiek is látták...

A marslakó köszöntötte őket. Nem szavakkal, csupán gondolatokkal, melyek úgy sodródtak a levegőben, akár a lélegzet.

Comfort kinyújtotta a kezét.

– Valóságos. Érzem!

A bronzmaszk bólintott. A levegőn keresztül egy gondolat hatolt a fejükbe.

– Yio a nevem.

– Akkor tényleg léteznek marslakók!

A férfiak mozdulatlanra merevedtek a döbbenettől.

A maszk bólintott. – A magasan a hegyekben fekvő falvakban több ezren életben maradtunk. Tíz holddal ezelőtt láttuk, ahogy a hajóitok megérkeznek. Láttuk, amikor visszarepültek az égbe. Vártuk, hogy mind elmenjete. Ma éjjel pedig láttuk, hogy lángol az ég. Ezért jöttem. Menedéket kínálok nektek, az utolsó háromnak a fajtátokból.

– Tartsd meg a menedékedet! – csattant fel Williams. – Takarodj innen, boldogulunk a magunk erejéből is.

– De...

– Jól megvagyunk – fojtotta bele a szót Jones.

– Különb is jó sokat vártál – háborgott Williams. – Miért nem álltal élénk hónapokkal ezelőtt, te gyáva dög? Féltél, mi? Lefogadom, hogy betojtatok mind. Igaz, Comfort? Igaz, Jones?

– Naná!

– Mitől félték? – Williams botladozó léptekkel járta körül a marslakót, megtapogatta a vékony testet borító kék selymet, tetőtől talpig végigmérte. – Tőlünk? A Szaturnuszra mondom, jól is teszitek! A Földről jöttünk! Földiek vagyunk! A legjobb emberek a világegyetemben! A legjobb emberek bárhol, már ha maradtak emberek, amit kétlek. Te mi vagy? – horkantott. – Férfi vagy nő? Hadd kukkantsunk a maszkod mögé. Utálom, amikor valaki maszkban flangál.

A marslakó hátralépett.

– Azért jöttem, hogy segítsék nektek, túlélőknék.

– Hogyan tanultad meg a nyelvünket? Telepatikusan? Hónapok óta körülöttünk ólálkods, és kutakodsz az elménkben? Naná! – Williams

a porba köpött. – Hát, mi nem kérünk a megmentésből. Mi alkalmazkodóképes, főiskolát végzett úriemberek vagyunk, nem kérünk tőled semmit!

– Nem tehetek semmit?

– Tűnj innen – vicsorgott Comfort. – Rosszkedvünkben találsz bennünket.

– Nem csak a kedvem rossz. – Jones öklével a nyirkos tenyerébe csapott. – Mérgező vagyok, és hányingerem van. Egy csomó mindent érzek, amit ki sem tudok mondani. Ne húzd ki a gyufát.

Ebből elég, gondolta Comfort. Rohanunk valamerre, valami rossz felé. Meg kell állítanom. Megőrültünk. Ez a marslakó nem lehet itt, mi találtuk ki, a félelmünkből, dühünkből és frusztráltságunkból fakad. Abba kell hagynunk, és...

A marslakó gesztikulált:

– Mi, marslakók is sokat kibírtunk a magunk idején. Bölcsőbbek lettünk. Elfordultunk az atomenergiától, mielőtt megsemmisített volna. Ami ma életben tart bennünket, az a sok könyvtár, mozaik, szökőkút...

– Nagyon büszke vagy, mi? – csapott a pisztyolytáskájára Williams. – Daga a melled. Csak ne dörgöld az orrunk alá. Ne mondd, hogy ti itt vagytok, a mi barátaink meg nincsenek. Ti ezret veszítettetek, mi mindenkit. Ne mondj ilyeneket, te...

– Filozofikusan kell nézni – felelte gyorsan a marslakó. – Civilizációk, bolygók emelkednek fel és hanyatlanak le, az egyik szerencsés, a másik nem. A fegyver rossz. A Marson tízezer éve nem használunk fegyvert.

– Tűnés! – förmedt rá Williams.

A férfiak mind nagyon idegesek voltak, és szörnyen melegük volt. A szájuk rángott, a szemük pislogott.

A marslakó vállat vont.

– Szívesen látunk benneteket a városunkban. Csodálatos hely, egy rózsa, egy drágakő, éjjel csupa szín, a dombok között rejtőzik, és ma éjjel először világítjuk ki, mert elmúlt a veszély. Látnotok kell a mi kis drágakővárosunkat, a zöld gyepeket, a magasba lövellő szökőkutakat, a kék mozaikos sétányokon nevető gyerekeket, a villák udvarán ritka borokat

ivó embereket, az aranybőrű nőket, a bronzmaszkos férfiakat. Látnotok kell mindezt.

Comfort, Jones és Williams mereven, kőarcúan előrehajolt.

A marslakó egyre csak sorolta a helyeket. El kell látogatniuk a mély tavakhoz, ahol minden másodpercben színes tinták folynak össze mintákká, látniuk kell a lángképeket a falakon, ahogy izzanak és újraalakulnak. Fel kell mászniuk a kristályminaretekbe, ahol tízezer éves virágok virágzanak örökkön örökké, törékenyek, akár a fehér gyerekek, és épp olyan melegek és gyengédek. Meg kell hallgatniuk az ötvenezer éve komponált zenét, melynek hangszere drót, szél, emlékezet és porcelántorok...

A három férfi imbolygott. A talaj mintha megoldvadt volna alattuk. Szemük nagyra tágult, az arcuk nedvesen csillogott.

– Kuss – szólt rekedten Williams.

A marslakó nyitotta a száját.

– Elég! Többet nem figyelmeztetlek!

A marslakó nem szólt, csak intett.

– Te akartad.

Williams előkapta a fegyverét, és lőtt.

A maszk füstölgő szilánkokra, szikrákra, cafatokra robbant. A marslakó selyem- és húskupaccá omlott össze.

Comfort is előhúzta a fegyverét, és belelőtt az ernyedtestbe. Jones lábbal belelökte a masszát a csatorna vizébe.

– Nos – markolta a fegyverét szorosan Williams. Szeme ragyogott, szaporán kapkodta a levegőt. – Hol van az a város, amiről hadovált?

A három férfi összenézett.

– Megtaláljuk – mondták.

Beszálltak az űrhajóba.

– Én az UCLA főiskolára jártam – jegyezte meg Comfort a vezérlőpultnál.

Északnak úsztak az alacsony kék dombok felett. Az űrhajó ablakaiból pásztázták a mély völgyeket.

– Én a Michiganre – mondta Williams.

– A jó öreg Michigan – mormolta Jones. – Én a South Carolinára. Igyunk arra.

Szájukat szorosan összeszorították. Forró izgalom öntötte el őket, mintha bármelyik pillanatban történhetne valami nagy dolog.

Nem mehet így tovább, gondolta Comfort, nem folytathatjuk. Ez örület. És szörnyű is. Én intelligens vagyok, nem engedhetem, engem arra neveltek, hogy ne viselkedjek így. Véget kell vetnem neki.

De nem szólt semmit.

– Láttok valamit odalent? – kérdezte Williams.

– Egyelőre nem. – Comfort megnyalta cserepes ajkát. – De keresem.

– Szólj, ha meglátod.

– Három főiskolát végzett ember. Röhej.

– Mi az a főiskola?

– Nem tudom.

– Egy intézmény, aminek campusa van egy városban a Földön.

– Mi az az intézmény? Mi az a campus? Mi az a Föld?

– Atomok.

– Egyszer majd visszamegyek és megnézem, mi lett a régi alma materemből.

– Faszén és kén, múmiapor, hamu, füst és zsarátnok.

– A jó öreg Michigan. Igyunk?

– Fogd be!

Pislogva kémleltek a rakéta ablakaiból.

– Ott a város – mondta Comfort. Elmosolyodott.

Mind odanéztek.

Mind elmosolyodtak.

– Nocsak, nocsak – mondta Jones.

Leszálltak az ezüstös úrhajóval.

Kiléptek egy város közepén, ahol bronzmaszkos férfiak kísérték nőket a smaragdzöld ködben. Mindenféle kacagó gyerekek szaladgáltak. Szökőkutak lövelltek a hűs éjszakai levegőbe. Minden olyan színű volt, akár a rózsza, a gardénia, a vízi virág – szétáradtak és változtak a színek.

Valahol finom zene szólt. Nyugodt éjszaka volt, a levegő üdének érződött. Mindenki boldog volt. Egy házban négyes táncot jártak, alakok siklottak egy kék kristályablak mögött. Virágok pompáztak, a fű harsányan zöldellett. A könyvtárakban alakok görnyedtek ősi könyvek felett, és úgy játszottak a köteteken, mintha hárfák lennének; ősi hangok daloltak régi tudást az édes csendben.

A város szinte észre sem vette, hogy a rakéta leszállt.

Akik látták, hogy a hajó ajtaja kinyílik, épp csak annyi idejük maradt, hogy arra forduljanak, és elmosolyodjanak a maszkjuk mögött.

– Most – mondta Comfort a gépfegyverrel.

– Most – visszhangozta Jones.

– Most! – kiáltotta Williams.

Mindhárman meghúzták a fegyverük ravaszát.

Golyók döntötték le a tornyokat vakító, csörömpölő romhalmokká. Golyók találták el a szökőkutakat, hangpatakokká és törött szivattyúkká robbantották szét. A három férfi forgott, forgott, és egyre zúdította a golyókat. Mindenhol lámpások robbantak szét, függönyök estek le, megakadt a tánc, darabokra esett a zene, üvegoszlopok és falak dőltek le, járólapok szakadtak fel. Az egyik torony, amire Williams rálőtt, milliányi kristályra repedt és színompásan esett össze, akár egy hatalmas pillangó, olyan üvegcsörömpöléssel, ami szinte zenének hatott. Semmi nem maradt épen a városban, a golyók mindent széttörtek, elpusztítottak. Maszkok lyukadtak ki, a lakosok pedig eldőlték, akár a lekaszált gabona. Egyik robbanás követte a másikat. A marslakók nem sikoltoztak. Csak álltak.

A golyók megtalálták és elhallgattatták a célpontot, aztán új célt kerestek, szétcincálták egyik forrást a másik után, egyik zenét a másik után, táncok szakadtak félbe, könyvtárak lobbantak vörös tűzzé.

A három férfi feszült arcán mosoly derengett.

A csendben újratöltöttek és folytatták a lövöldözést.

– Egy tornyot kihagytunk!

Mind megcélozták.

– Vigyázz, valaki menekül!

Egy sorozattal lekaszálták.

– Még mindig szól a zene!

Az egyik kristályterazon még szólt egy hangszer, talán felvételről.

Addig kísérleteztek a fegyverekkel, amíg az a zene is elhallgatott.

A városra csend borult.

Egy utolsó üvegcsörömpölés.

Aztán csak a lángoló könyvtárak meleg, felemésztő ropogása, a fény, szín és meleg felemelő szárnyai.

A fegyverek forróak és üresek voltak.

Az emberek izzadtan, fáradtan otthagyták a várost.

Egy szót sem szóltak.

Megálltak és visszazétek a lerombolt városra. Megnyalták az ajkukat. Megtörölték a szemüket; szaporán pislogtak, kábán, bágyadtan, erőtlően. Kezüket lehúzta a fegyver. Elővették az utolsó flaskát, meghúzták a torokkaparó, felhevítő italt, és hirtelen olyan fáradtság zuhant rájuk, hogy egy lépést sem bírtak tenni.

Eldőltek a tengerhomokban, és csak feküdtek lehunyt szemmel.

– Jonesy, Jonesy, Jonesy – kezdte rá Williams a hosszú éjszakában.

– Mi van?

– Iszol?

– Naná.

– Tessék.

Mind mohón ittak, verejtéktől síkos kezükkel kilottyantották az egyenruhájukra. Az éjszakai szél hidegen fújt.

– Megmutattuk nekik.

– De meg ám!

Comfort kezébe temette az arcát. – Williams, még nem válaszoltál.

– Mire?

Nem mozdultak. Az éjszaka nagyon sötét volt.– Még nem feleltél arra, hogy elveszel-e.

– Ó.

– Élvezzük ki, Willie, csináljunk hét gyereket, hogy új világot teremtsünk.

– Persze, persze – mormolta Williams fáradtan. – Az új világ. Tíz gyerek.

– Jones majd összead minket, igaz, Jonsey, öreg haver? Leszel a lelkész, ugye?

– Persze.

– Jó fiú. Hallottad, Williams?

– Hallottam. Fogd be és aludj. Reggel elveszlek.

– Megígéred?

Comfort hangja magas, távoli és könyörgő volt.

– Igen, ígérem!

– Mert szükségem van rád, Willie, annyira félek.

– Jó, tudom. Most aludj. Fáradt vagyok, nagyon fáradt.

Mind lehunyták a szemüket, és feküdtek a hideg homokon.

– Szép álmokat – mondta Jones.

Fordította: Pék Zoltán

A Messiás

– Fiatalkorunkban mindnyájunkat megkörnyékez ez a különleges álom – vélte Kelly püspök.

A többiek az asztalnál egyetértően mormoltak és bólogattak.

– Nincs olyan keresztény fiú – folytatta a püspök –, aki éjjelente ne töprengene azon: vajon én vagyok Ő? Végre itt a második eljövétel, én magam? Mi lenne, jaj, édes Istenem, mi lenne, ha én volnék Jézus? Milyen pompás lenne!

A papok, lelkészek és az egy szem rabbi halkán kuncogtak, ahogy eszükbe jutott saját gyerekkoruk, saját vad álmuk, saját bolondságuk.

– Felteszem – szólalt meg a fiatal pap, Niven atya –, hogy a zsidó fiúk Mózesnek képzelik magukat.

– Nem, drága barátom, dehogy – csóválta fejét Nittler rabbi –, a Messiásnak. A Messiásnak!

Megint mind nevettek.

– Hát persze – bólíntott Niven atya, és üde, rózsaszín arca csillogott –, milyen buta vagyok. Hiszen Krisztus nem a Messiás volt, nemde? És a maguk népe még mindig Őt várja. Különös. Ó, a sok titokzatosság.

– És ennél aztán nincs titokzatosabb. – Kelly püspök felállt, és kivezette őket a teraszra, amelyről látták a Mars dombjait, a Mars ősi városait, a vén országutakat, a porfolyókat és a Földet, amely hatvanmillió mérföldről is tisztán ragyogott ezen az idegen égbolton.

– Képzeltük-e a legvadabb álmunkban is – mondta halkán Smith tiszteletes –, hogy egy nap mindnyájunknak temploma, kápolnája, zsinagógája lesz a Marson?

Nem, nem, mormolták mind.

A csendet egy közjük tolakodó hang zavarta meg. Ahogy ott álltak a balusztrádon, Niven atya bekapcsolta tranzisztoros rádióját, hogy megtudja, mennyi az idő. A híreket egy kicsi, új amerikai–marsi településről sugározták. Hallgatták:

– ...beszélnek a város közelében. Idén ez az első marslakó, aki feltűnt a közösségünkben. Mindenkit arra bátorítunk, hogy tisztelje az ilyen látogatót. Ha...

Niven atya kikapcsolta a rádiót.

– A mi fellelhetetlen gyülekezetünk – sóhajtott Smith tiszteletes. – Be kell vallanom, én nemcsak a keresztények miatt jöttem a Marsra, hanem mert reméltem, hogy egyszer meghívhatok egy marslakót vasárnapi vacsorára, megismerhetem az ő teológiáját, az ő szükségleteit.

– Még újak vagyunk nekik – vélte Lipscomb atya. – Szerintem még egy-két év, és megértik, hogy nem prémvadászok vagyunk. Persze, nehéz kordában tartani a kíváncsiságot. Hiszen a *Mariner* fényképei semmiféle életet nem jeleztek itt. Pedig igenis van, méghozzá igen titokzatos, és az emberire csak félig hasonlító élet.

– „Félig”, eminenciád? – merengett kávéja fölött a rabbi. – Én úgy érzem, még nálunk is emberibbek. Beengedtek minket. Elbújtak a dombok között, csak ritkán jönnek le közénk, akkor is földlakó alakot véve fel, legalábbis így sejtjük...

– Ezek szerint ön tényleg elhiszi, hogy telepatikus erejük van, hipnotikus képességeik, amelyek révén szabadon járkálnak a városainkban, maszkokkal és víziókkal tesznek lóvá bennünket, és még csak sejtelmünk sincs róla?

– Igen, így hiszem.

– Akkor ez a frusztráció estéje – kínált körbe a püspök brandyt és mentalikört. – Marslakók, akik nem fedik fel magukat, hogy megmenthessük őket. Mi, Megvilágosultak...

Erre többen elmosolyodtak.

– ...és Krisztus több ezer éve késő második eljövetele. Meddig kell még várnunk, ó, Uram?

– Ami engem illet – mondta a fiatal Niven atya –, én sosem akartam Krisztus, a második eljövétel lenni. Én csak találkozni szerettem volna vele, de azt teljes szívemből. Nyolcvéves korom óta jár az eszemben. Talán ez volt az első, ami elindított a papi pályán.

– Előnyös helyzetben lenni, ha esetleg mégis eljön? – kérdezte kedvesen a rabbi.

A fiatal pap mosolyogva rábólintott. A többieket elfogta a késztetés, hogy megérintsék, mert ő is megérintett bennük egy titkos, édes kis ideget. Szelíd hangulat telepedett rájuk.

– Engedelmükkel, rabbi és uraim – emelte Kelly püspök a poharát –, a Mesiás első vagy Krisztus második eljövételére. Legyen több egy ősi, buta álomnál.

Ittak és hallgattak.

A püspök kifújta az orrát, és megtörölte a szemét.

A továbbiakban az este úgy folytatódott, mint bármikor máskor.

A papok, a tiszteletesek és a rabbi kártyáztak, Aquinói Szent Tamásról vitatkoztak, ám Nittler rabbi finom logikájának támadását nem tudták kivédeni. Jezsuitának nevezték, ittak még egy utolsó pohárával, és közben az éjszakai híreket hallgatták:

– ...attól tartanak, hogy ez a marslakó csapdába eshet a közösségünkben. Arra kérnek mindenkit, hogy ha találkozik vele, forduljon el, hagyja továbbhaladni. Valószínűleg a kíváncsiság hajtja. Nincs ok az ijedtségre. Ezzel végére értünk...

Kifelé indulva a papok, a tiszteletesek és a rabbi a fordításaikról tárgyaltak, amiket az Ó- és az Újszövetségből készítettek különféle nyelvekre, amikor Niven atya meglepte őket:

– Tudták, hogy egyszer felkértek engem, írjak filmforgatókönyvet az evangéliumokból? És akartak egy *befejezést* is a filmhez!

– Krisztus életének egyetlen befejezése van, nem? – méltatlankodott a püspök.

– Csak hát a négy evangélium négyféleképp meséli el, őszentsége. Összehasonlítottam, és izgalomba jöttem. Hogy miért? Mert újra felfedeztem

valamit, amit már majdnem elfelejtettem. Az utolsó vacsora nem is volt az utolsó!

– Akkor hát hányadik?

– Hát a sokból az első, őszentsége. A sokból az első! Hiszen a keresztre feszítés és Krisztus temetése után Simon Péter a tanítványokkal nem halászott-e a galileai tengerben?

– De igen.

– És a hálóiakat egy csoda nem töltötte meg hallal?

– De igen.

– És meglátva a galileai parton egy halvány fényt, nem szálltak-e partra, ahol izzó szenet találtak, amin frissen fogott halak sülték?

– Ó, igen, bizony – bólogatott Smith tiszteletes.

– És a tűz finom izzásán túl nem éreztek-e meg egy jelenléte, és nem kiáltottak-e oda neki?

– Ezt tették.

– És amikor nem kaptak választ, Simon nem suttozta-e, hogy „Ki van ott?”. És az ismeretlen szellem a genezáreti tó partján a tűzfénybe nyújtotta a kezét, és a tenyerén látni lehetett a helyet, ahol belement a szeg, a stigmát, ami sosem gyógyul be.

Elszaladtak volna, de a szellem megszólalt: „Vigyétek a halakat, és adjatok enni testvéreiteknek.” És Simon fogta a halat, és megetette a tanítványokat. És Krisztus illékony szelleme akkor azt mondta: „Vigyétek és hirdessétek tanításom a világ népeinek, prédikáljatok nekik a bűnök bocsánatáról.”

És akkor Krisztus otthagya őket. És a forgatókönyvben a genezáreti tó partján sétál a horizont felé. És amikor valaki a horizont felé tart, az felfelé menni látszik, nemde? Hiszen távolból a táj emelkedik. Addig megy a parton, míg kis pont nem lesz a messzeségben. És aztán nem látják többé.

És ahogy a nap az ősi világ fölé emelkedik, ezernyi lábnyomát a part fővenyén elfújja a szél, mintha nem is lettek volna.

A tanítványok hagyják a hamut szétszóródni, és az igazi, végső és egyetlen utolsó vacsora ízével szájukban elmennek. És a forgatókönyvben

a kamera magasan felemelkedve mutatja, ahogy elmennek északnak, délnek, keletnek, hogy elmondják a világnak, amit el kell mondani Róla. És lábnyomaikat, amelyek egy roppant kerék küllőiként futnak szét, elfújja a reggeli szél. És új nap kél. Vége.

A fiatal pap ott állt barátaitól körbevéve, arcán színek lángjai, szeme lehunyva. Majd, mintha most jutna eszébe, hol is van, hirtelen felpattant a szeme:

– Bocsánat.

– Ugyan miért? – kiáltott fel a püspök, s keze fejével megtörölte szaporán pislogó szemhéját. – Amiért egy este kétszer is megríkat? Amiért megmutatja Krisztus iránti szeretetét? Hiszen visszaadta az ígét nekem, *nekem*, aki mintha ezer éve ismerném azt! Felüdítette a lelkemet, maga gyermekszívű ifjú. Valóban a halevés a genezáreti tó partján az igazi utolsó vacsora. Bravó. Maga megérdemli, hogy találkozzon vele. A második eljövételnek maga kell, hogy tanúja legyen!

– Méltatlan vagyok én – sápadt el Niven atya.

– Nem azok vagyunk mind? De ha lehetséges lenne a lélekcsere, én rögvest kiadnám valakinek az enyémet, hogy kölcsönvehessen a magáét, ami közvetlen a mosodából jön. Még egy tósz, uraim? Niven atyára!

Ittak, majd mind távoztak; a rabbi és a lelkészek lementek a szent helyeikre, a papok pedig az ajtójuk előtt még egy pillanatig kinéztek a Marsra, erre az idegen világra, a hideg szél világára.

Eljött az éjfél, majd az egy és a kettő, aztán háromkor a fagyos marsi hajnalon Niven atya felrezzent. A gyertyalángok susogva remegtek. Levelek döngölöztek az ablaknak.

Hirtelen felült az ágyban, menekülésre készítette az álombéli lincselő tömeg. Fülelt.

Messze lent egy ajtó csukódott.

Niven atya köntöst kapott magára, lebotorkált a félhomályos paróki-alépcsőn, majd átvágott a templomon, keresztül a gyertyák fénykörén.

Az összes ajtót ellenőrizte, és közben olyasmik jártak a fejében:

A templomot bezárni, ki hallott ilyet? Mi ellopni való van itt? Azért persze ment tovább az álmos éjben...

...és a bejárati ajtó bizony nem lett kulcsra zárva, és kicsit benyomta a szél.

Borzongva becsukta.

Halk futó léptek.

Megpördült.

A templom üresen állt. A gyertyalángok erre-arra dülöngéltek szentélyeikben. Csak az égő viasz és tömjén szagát érezte, az idő és történelem összes piactereinek időtlen üledékét más napok és más holdak alól.

Éppen a főoltár fölötti feszületre tévedt a pillantása, amikor megdermedt.

Magányos vízcsepp csobbant az éjben.

Lassan megfordult, és a keresztelőmedencére nézett a templom végében.

Ott nem voltak gyertyák, de...

Sápadt fény szüremlett onnét, ahol a medence állt.

– Kelly püspök? – kérdezte halkán.

Óvatosan megindult a padsorok között, s közben egyre jobban hűlt a teste, és meg is állt, mert...

Újabb csepp hullt le, csapódott be és foszlott szét.

Mintha csap csöpögött volna valahol. Csakhogy itt nem volt csap. Csak maga a keresztelőmedence, abba csöpögött valami folyadék, lassan, három szívdobbanásnyi időközönként egy-egy.

Niven atya szíve suttogott magában valamit, amitől begyorsult, majd annyira lelassult, hogy szinte megállt. Egész testében izzadni kezdett. Képtelen volt még megmoccanni is, mégis ment előre, egyik lábát tette a másik elé, míg el nem érte a keresztelőkápolna boltíves bejáratát.

A kis hely sötétjében valóban sápadt fény világlott.

Nem, nem is fény. Egy alak. Egy személy.

A keresztelőmedence mögött állt. A vízcsepegés megszűnt.

Nem elég, hogy nyelve szájja bőrtönébe záródott, szeme kerekre tágult, de ráadásul Niven atya úgy érezte, megvakult. Aztán látása visszatért, és bátorságát összekanalazva odakiáltott:

– Ki az?

Két szócska, amely visszhangot vert körös-körül a templomban, amely huzatától megrebbentek a gyertyalángok, amely felkavarta a tömjénport, amely ráíjesztett a szívére, ahogy gyorsan visszarápport: *Ki az?!*

A keresztelőkápolnában csak a vele szemben álló alak ruhájából szüremlett fény, amely elegendő volt ahhoz, hogy megmutasson neki egy hihetetlen dolgot.

Az alak Niven atya szeme láttára megmozdult: felemelte sápadt kezét.

A kéz akarata ellenére függött ott, a Szellemről leválva, mintha Niven atya elrettent és lenyűgözött tekintete ragadta és vonta volna ki, hogy feltárja, mi rejlik a fehér tenyér közepén.

Egy csipkés szélú lyuk tátongott ott, egy kör, amelyből vér szivárgott, cseppenként hullt le a keresztelőmedencébe.

A vércseppek becsapódtak a szenteltvízbe, megszínezték, majd lassú fodrokat vetve feloldódtak.

A kéz egy kábult pillanatig ott maradt a pap egyszer látó, egyszer vak szeme előtt.

Mintha rettenetes ütés érte volna, a pap térdre rogyott a kétségbeesés és reveláció elfojtott-kizihált kiáltásával, egyik kezét szeme elé kapta, a másikkal a látomást hessegette el.

– Nem, nem, nem, nem, nem, nem, *nem lehet!*

Mintha egy rettenetes foggyógyász támadt volna neki érzéstelenítés nélkül, és egy mozdulattal kirántotta volna testéből véres-nyers lelkét. Úgy érezte, énjét szétfeszítették, életét kihúzták, s a gyökerek, édes Isten, a gyökerek milyen... mélyek!

– Nem, nem, nem, nem!

De igen.

Ujjai hálója között kikukucskált.

Az Ember ott volt.

Az iszonyú, vérző tenyér csöpögve reszketett a kápolna levegőjében.

– Elég!

A tenyér visszahúzódott, eltűnt. A szellem várakozva állt.

És az arca igencsak ismerős volt. Azok a különös, gyönyörű, mély és átható szemek pont olyanok voltak, amilyenek mindig is gondolta. Megvolt a száj szelídsege, s a sápadtság a haj és szakáll fodrozó fürtjei között. A férfi a Galilea partjain és a közelében szokásos egyszerű öltözetet viselte.

A pap akaratereje hatalmas összehonásával gátat vetett kibuggyanni készülő könnyeinek, bedugózta a meglepetés, kétség és sokk agóniáját, eme otromba holmikát, amelyek ott lázongtak benne kitöréssel fenyegetve. Egész testében reszketett.

És akkor látta, hogy az alak, szellem, ember, lélek, akármilyen is reszket...

Nem, gondolta a pap, az lehetetlen. Fél? Fél... tőlem?

És ekkor a szellem hihetetlen gyötrellemmel megrázta magát, akárcsak ő, saját megrázkódásának tükörképe, eltátotta száját, lehunyta szemét, és így kérte:

– Kérlek, engedd el.

Erre a fiatal pap szeme még jobban elkerekedett, lélegzete benn akadt. Az futott át a fején: De hát szabad vagy! Senki nem tart itt!

És abban a pillanatban: – De igen! – kiáltotta a látomás. – *Te* tartasz itt. Kérlek! Fordítsd el a tekinteted! Minél tovább nézel, annál inkább *ez* leszek. Nem az vagyok, aminek látszom!

De hát meg sem szólaltam, gondolta a pap. Az ajkaim nem is mozogtak. Honnét tudja ez a szellem a gondolataimat?

– Tudok mindent, amit gondolsz – magyarázta a látomás, s reszketve, sápadtan visszahúzódott a kápolna homályába. – Minden mondatot, minden szót. Nem akartam idejönni. Bemereszkedtem a városba. Hirtelen sok minden lettem sok embernek. Futottam. Követtek. Idemenekültem. Az ajtó nyitva volt. Bejöttem. És akkor... és akkor... akkor csapdába estem.

Nem, gondolta a pap.

– De – búsongott a szellem. – Miattad.

A felismerés még szörnyűbb súlya alatt nyögve a pap lassan megragadta a keresztelőmedence peremét, és felhúzta magát. Végül csak kikényszerítette magából a kérdést:

– Nem az vagyok, aminek látszol?

– Nem – felelte az. – Bocsáss meg.

Meg fogok örülni, gondolta a pap.

– Nem fogsz – nyugtatta a szellem –, vagy én is megőrülök veled.

– Nem engedhetlek el, jaj, édes Istenem, most, hogy végre itt vagy, ennyi sok év után, sok álmom után... hát nem érted? Túl sokat kérsz! Kétezer éve vár visszatérésekre egy egész nép! És én, pont én vagyok, aki találkozik veled, lát téged...

– Csak a saját álmoddal találkozol. Csak a saját szükségedet látod. Ezek mögött... – érintette meg köntösét és mellkasát az alak – én másvalami vagyok.

– Mit tegyek? – fakadt ki a pap, s egyszer az egek felé pillantott, egyszer a kiáltására összerezzenő szellemre. – Mit?

– Fordítsd el a tekinteted. Abban a pillanatban kint leszek.

– Csak... ennyi?

– Kérlek – mondta az ember.

A pap borzongva szedte a levegőt.

– Jaj, bárcsak egy óráig tartana ez a pillanat.

– Megölnél?

– Dehogy!

– Ha itt tartasz, ebben az alakban még egy kis ideig, a halálom a kezeden szárad.

A pap az öklét harapdálta, a bánat görcsökben kaparta csontjait.

– Szóval... marslakó vagy?

– Nem több és nem kevesebb.

– És én tettem ezt veled, a gondolataimmal?

– Nem szándékosan. Amikor lejöttél ide, régi álmaid elkaptak és átalakítottak engem. A tenyerem még vérzik a sebtől, amit titkos gondolatoddal ejtettél rajtam.

A pap kábán ingatta a fejét.

– Csak egy pillanatot várj...

Mohón, falánkan bámult a sötétbe, ahová a szellem bújt a fény elől. Az az arc gyönyörű. És azok a kezek, jaj, szépségesek, leírhatatlanok.

A pap bólintott. Olyan szomorúság ülepedett meg benne, mintha ebben az órában ért volna vissza az igazi Kálváriáról. És az óra eltelt. És a szén haldokolva hamvadozott a tóparton.

– Ha... ha elengedlek...

– El kell hogy engedj!

– Ha elengedlek, megígéred...

– Mit?

– Megígéred, hogy visszajössz?

– Visszajövök? – ismételte döbbenten az alak a sötétben.

– Egy évben egyszer, csak ennyit kérek, gyere vissza egy évben egyszer erre a helyre, ebbe a kápolnába, ebben az órában...

– Jöjjenek vissza...?

– Ígérd meg! Muszáj újra átélnem ezt a pillanatot! Fogalmad sincs, milyen fontos! Ígérd meg, vagy nem engedlek el!

– Én...

– Mondd ki! Esküdj!

– Megígérem – rebegte a sápadt szellem a sötétben. – Esküszöm.

– Köszönöm, nagyon köszönöm.

– Milyen nap térjek vissza?

Ekkor a könnyek elkezdtek csorogni a pap arcán. Alig emlékezett rá, mit akart mondani, és amikor kimondta, alig bírta elviselni:

– Húsvétkor. Jövőre húsvétkor!

– Kérlek, ne sírj. Eljövök. Húsvétkor, azt mondd? Ismerem a nap-táratokat. Igen. És most... – A sápadt, sebes kéz könnyörögve mozdult a levegőben. – Mehetek?

A pap fogait csikorgatva igyekezett visszatartani a bánat feszegető üvöltését. – Áldj meg, és menj.

– Így? – kérdezte a hang.

És a kéz odalebbent, és megérintette.

– Most! – jajdult fel a pap, lehunyta szemmel, ökölbe szorította kezét melléhez szorítva, nehogy odakapjanak Hozzá. – Menj, mielőtt örökre ideláncollak. Fuss. Fuss!

A sápadt kéz még egyszer megérintette a homlokát. Aztán csupasz lábak futásának nesze hallatszott.

Ajtó nyílt a csillagokra, ajtó csukódott.

A pillanat jól elnyúlt, mialatt a dördülés visszhangja végigvándorolt a templomon, el minden oltárhoz, be minden alkóvba és felfelé, akár egy madár vak röpte, amely az oltárfülkében keres és talál menedéket.

A templom remegése végül elhalt, a pap szétnyitotta tenyerét a mellén, mintha azt parancsolná magának, hogy viselkedj, hogy lélegezz, csitulj, nyugodj meg, húzd ki magad...

Nagy sokára az ajtóhoz csoszogott, belekapaszkodott; legszívesebben szélesre tárta volna, hogy kinézzen az útra, ami biztos üres már, talán egy fehér köntösű alak menekül a távolban. Nem nyitotta ki az ajtót.

Folytatta körútját a templomban, örült, hogy van mivel lefoglalja magát, befejezte a bezárkózás rituáléját. Sokáig tartott ellenőrizni minden ajtót. Sokáig tart kivárni a húsvétot.

A keresztelőmedencénél megállt, de a tiszta vízben nem látott egy csepp vöröset sem. Belemerítette kezét, s lehűtötte homlokát, halántékát, arcát és szemét. Aztán lassan végigment a padok között, leborult az oltár előtt, és hagyta, hogy könnyei végre előtörjenek. Hallotta, hogy szomorúsága kínhullámokban felmegy és visszajön a toronyból, ahol a harang némán függött.

És számos okból sírt.

Magáért.

Az emberért, aki egy pillanattal ezelőtt még itt volt.

A hosszú időért, amíg a követ elgurítják és a sírt megint üresen találják.

Amíg Simon Péter ismét látja a szellemet a marsbéli parton. Ő maga Simon Péter.

És leginkább azért sírt, mert, jaj, mert... mert... erről az éjszakáról soha senkinek nem beszélhet...

Fordította: Pék Zoltán

Éjszakai hívások

Fogalma sem volt, miről jutott eszébe a régi vers, de eszébe jutott:

*Gondold, csak gondold és gondold azt megint,
Hogy a végtelenbe kígyózó, fekete telefonpóznák
Magukba szívták a milliárdnyi tovaszállt szót,
Ahogy éjjelente tovább- és továbbadták,
Így értelmük velük maradt.*

Elhallgatott. Hogy is van tovább? Ja, igen...

*És akkor egy újabb éjjelen a darabok,
Mint bölcs ördöglakat,
egymásba siklanak
Szavak kattannak helyükre gyermeki makacssággal.*

Megint szünet. Mi is a vége? Várjunk csak...

*S a szótagok és drága szünetek
Lelketlen szörnyetege
Ördögi vég-ige csodájában egyesül,
Hogy egyetlen dobbanás,
A nyelv görcsös rándulása előcsalja.*

*És a milliomodik múltó éjben váratlan riadj
A telefon éles szavára, és felvedd,
Hogy a ködös Semmiből a Szent Nulla mindenség
Szóljon hozzád,
S az idő kozmikus tébolyában
Ízlelgesse saját torz tűnődéseit:
Halló, hall, ó, halhatatlan halandó?*

Tüdejét mélyen teleszívta levegővel, hogy egy szuszra fejezze be:

*A Teremtés emez elveszett, elektromos Szörnyetegének
Kaján szavára mit felelhetsz hát?
Mondd.*

Aztán csak ült.

Csak ült nyolcvan évével a nyakán, egy üres ház üres szobájában, egy kihalt utcán egy kihalt városkában, a kihalt Mars bolygón.

Idestova ötven éve ült ott, és várt.

Előtte, az asztalon ott állt a telefon, ami már oly régóta nem csörrent meg. Most mintha valami titokzatos, néma készülődés remegett volna rajta. Talán ez juttatta eszébe a verset is, ez a remegés.

Orra viszkedett, szemei kidülledtek.

A telefon lágyan remegett tovább.

Végül ültében előrehajolt, úgy bámulta.

A telefon erre... megszólalt.

A férfi felpattant, az eldőló szék hangosan csattant az üres szobában.

– Nem! – kiáltott fel a férfi. A telefon csak csengett. – Nem és nem! Fel akarta kapni, ám ahogy nyúlt érte, lesodorta a földre a készüléket, és a harmadik csörrenésre a gyálgó lerepült a villáról.

– Nem, nem, ez képtelenség... – suttogta. A két kezét a mellére tapasztva összekulcsolta, és csak bámulta a lábainál heverő telefont. – Az nem lehet...

Elvégre magányosan élt a kihalt város kihalt utcájában, az üres ház még üresebb szobájában, a teljesen néptelen Mars bolygón. Ő maradt egyedül, magányosan az egész bolygón, ő a Sivár-hegy Királya...

És most mégis...

– ...Barton... – hallott a kagylóból egy nevet.

Nem lehet. Valami felbúgott, a kihalt messzeségben tücskök és kabócák cirregése zengett. Barton, futott át az agyán. De hiszen... hiszen ez az én nevem! Ez én vagyok!

Olyan rég nem szólította már senki a nevén, hogy egészen el is felejtette. Nem az a típus volt, aki szívesen beszél magáról harmadik személyben, és szólongatja saját magát a nevén. Soha nem is...

– Barton! – hallatszott a telefonból. – Hé, Barton! Barton!

– Fogd már be! – üvöltötte, és nagyot rúgott a készülékbe. Aztán mégis lehajolt, lihegve felvette a bakelitkagylót, majd visszatette a villára.

Már csengett is megint.

Erre megragadta és szorítani kezdte, akárha bele akarná fojtani a hangot, és csak akkor engedte el a megátalkodottan csengő szerkezetet, amikor a vér teljesen kiszaladt a kezéből, s az ujjpercei elfehéredtek. Nem tehetett mást, felvette.

– Barton? – hallotta milliárdmérföldes távolságból.

– Barton – nyögte, mikor kezdett végre lecsendesedni száguldó szíve.

– Nahát. És azt tudod-e, ki vagyok? – kérdezte kajánul a hang, immár alig pár millió mérföldnyíról.

– Jézus, fél évszázada nem hívott senki, és most kezdjek találgatni? – kérdezett vissza az öreg.

– Bocs, tényleg ostobaság volt feltételezni, hogy felismered a saját hangodat a telefonban. Az ember általában nem ismeri fel, annyira megszokjuk azt, amit a koponyacsontjaink torzításával a fejünkben visszahallunk. Jó hírem van, Barton: Barton vagyok.

– Hogy?

– Miért, kire számítottál? Valami úrhajó kapitányára? Gondoltad, hogy megjöttek a mentőcsapatok?

– Nem.

– Hányadika van?

– 2097. július 20-a.

– Jézus atyám, kerek ötven év! Tényleg azóta ülsz ott, és várod az úrhajót a Földről?! Várod, hogy megmentsenek? – élvezkedett a hang, az öregember pedig bólintott. – Szóval vénember, tudod-e már, ki vagyok?

– Igen, emlékszem – mondta reszketegen az öreg –, te én vagyok. Emil Barton.

– Egy aprócska részletre azért felhívnám a figyelmed. Te nyolcvan vagy, én viszont alig húsz. Előttem az élet!

Az öregember felkacagott, aztán a görcsös nevetés zokogásba fordult. Tehetetlen, elveszett gyerekként tartotta élettelen ujjával a telefont. Képtelen beszélgetés volt, nem lett volna szabad megtörténnie, és mégsem tudott véget vetni neki.

– Hé, te ott – lihegte, amikor kissé összeszedte magát. – Jaj, istenem, bár figyelmeztethetnék valahogy! De lehetetlenség, hiszen csak egy hang vagy. Bár elmondhatnám, milyen végtelen magányosan teltek itt az évek! Vess véget neki! Öld meg magad! Ne tétovázz! Ó, csak tudnád, micsoda kín azzá lenni, amivé én lettem mára, abból, ami voltam, amikor még te voltam!

– Nem lehetséges – kacagott a távolban a fiatal Barton. – Nem tudhatom, hogy elér-e valaha ez a hívás, hiszen ez pusztán egy technikai trükk. Egy sima hangfelvétellel beszélgetsz, ennyi. Itt 2037 van, a Földön a mai napon kitört az atomháború, és a Marsról minden telepést hazarendeltek. Én meg lemaradtam az úrhajóról.

– Pontosan emlékszem – suttogta maga elé az öreg.

– Itt vagyok magamban a Marson. Tök egyedül – nevetgélt a fiatal hang. – Egy hónapig, egy évig, de érdekel is engem! Enni, inni, olvasni bőven van mit. És a végtelen szabadidőmben több tízezer szavas felvételt rögzítettem a könyvtárban, a saját hangommal vettem fel párbeszédeteket, amiket telefonrelekre kötöttem, hogy később legyen majd kivel beszélgetnem.

– Igen, tudom.

– Hatvan év múlva a saját felvételem fel fog hívni. Bár nem hinném, hogy olyan sokáig itt maradnék, épp csak mókásnak tartom az ötletet. Ezzel is megy az idő. Tényleg te vagy az, Barton? Tényleg én vagyok?

– Tényleg – biccentett az öreg, és a könnyek lassan keresték az utat lefelé, a ráncok útvesztőjében.

– A Mars ezernyi városában ezernyi hangfelvételt helyeztem el ezernyi Bartontól, ezernyi kérdésre felkészülve. Egész hadseregnyi Barton vesz körül, míg az űrhajót várom.

– Bolond – csóválta gondterhelten a fejét az öreg. – Hatvan évet vártál, belevénültél a várakozásba, az örök magányba. És lassan én lettem abból, aki valaha voltam, de a magányod nem oldódott a kihalt városokban.

– Ne várj sok együttérzést, nem is ismerlek, mintha a világ túlsó szegletéből toppantál volna élém. Hogy is gyászolhatnálak, hiszen én élek és felvételeket készítek. Te is élsz, amikor hallod őket. És mégis, lehetetlen, hogy megértsük, hogy figyelmeztessük egymást, mert én most élek, mikor te még csak egy akusztikus remény vagy, és az én válaszaim csupán automatikus válaszok ingerekre, amit a te élő kérdéseid váltanak majd ki. Maga a téboly. De hogy zokoghatnék akár miattad, akár magam miatt, mikor a jövőt nem ismerhetem? Bizakodnom kell. Ezek az elrejtett felvételek pedig csak bizonyos kérdésekre tudják a választ. Na de megrikáthat-e egy hullát az ember?

– Fejezd be! – zokogott az öreg. Ismerte ezt a fájdalmat, a szorító érzést a mellkasában, az egyre dagadó émelgyést és sötétséget. – Milyen szívtelen voltál! Hagyj békén, hagyj magamra!

– Voltam, öreg? Vagyok. Amíg a szalag pörög, amíg a láthatatlan rugók forgatják és az elektronikus szemek beolvassák a rendszerbe a szavakat, amiket neked rögzítettem, addig fiatal és kegyetlen leszek. Még a halálod után is fiatal és kegyetlen maradok. Viszhall!

– Várj! – kiáltotta az öregember.

Katt.

Barton sokáig ült a néma kagylóval a kezében. A szíve szörnyen fájt. Micsoda örült ötlet volt! Milyen ostoba és termékeny volt az ifjúsága, az első tucatnyi év, amikor felvételek ezreit készítette, válogatta, táplálta be

a távközlési rendszerbe és a vezetékbe, időkapcsolókat beprogramozva, hogy mikor csengjen.

– Reggelt, Barton, itt Barton. Hét óra, hogy aludtál?

És megint.

– Barton? Én vagyok az, Barton. Ne feledd, délben Marsvárosba kell menned, hogy a távagyat beprogramozd. Gondoltam, szólok.

– Kösz.

Még két csöngés.

– Barton? Nem fogod kitalálni, itt Barton. Ebédeljünk együtt, mit szólsz? Az Űrkocsmá megfelel?

– Tökéletes.

– Akkor délben!

Csiing!

– Te vagy, B.? Gondoltam, felvidítlak kicsit. Fel a fejjel és a többi és a többi. Megeshet, hogy már holnap berobog érted a mentő úrhajó. Értünk.

– Igen, holnap. Holnap, holnap, holnap!

Katt.

Ám az évek füstté hamvadtak, és Barton sorra elnémította a pofátlan telefonokat, csomót kötött a felvágott nyelvükre. Átprogramozta őket, hogy csak nyolcvanéves kora után hívják, ha akkor még mindig él. Erre ma megint megszólalt az átkozott telefon, a múlt belelihegett a fülébe, suttogva riasztotta fel a pislákoló emlékeket.

A telefon.

Hadd csengjen csak, miért is kellene felvennem?!, gondolta.

Újra a telefon.

De ha egyszer nincs ott senki, senki, gondolta.

És mégis cseng.

Olyan, mintha magamban beszélnék, gondolta. És mégsem ugyanaz. De mennyire nem ugyanaz!

Érezte, ahogy a keze magától felveszi a kagylót.

– Hahó, öreg Barton, itt a fiatal Barton! Ma vagyok huszonegy. Az elmúlt egy év alatt még kétszáz városban helyeztem el hangagyat, szabályosan benépesítettem Bartonokkal a Marsot!

– Igen, tudom.

Emlékezett azokra a pezsgő éjszakákra hatvan éve, amikor a szerelékkel megrakott teherautójával vidáman füttyörészve szelte át a bolygót, kékben ázó dombokra fel, vasfekete völgyekbe le. Micsoda hihetetlen gondolat, micsoda termékeny ötlet! Legalább csinál valamit. Még egy beprogramozott telefonközpont, még egy időkapcsoló, és már mehet is tovább dudorászva. Milyen okos. És milyen végtelenül szomorú. Hangok mindenütt, hangok elrejtve. Igen, jól elrejtve. Ó, az ifjúság, amikor a halál még nem halált jelent, az idő nem repülő időt, és az öregség csak valami halovány visszhang a rá váró évek alagútjából. Amilyen ostoba taknyos volt, szadista barom, meg sem fordult a fejében, hogy egy szép napon majd úgy arat, ahogyan vetett.

– Este beültem az egyik kihalt városka mozijába – mesélte a huszonegy éves Barton –, és megnéztem egy régi Stan és Pan-filmet. Istenem, majd' kiszakadt a belem, úgy röhögtem.

– Igen.

– Támadt egy ötletem. Ezerszer felvettem a hangomat ugyanarra a szalagra, és ha az utcai hangosbeszélőkből adom le, olyan, mintha emberek nyüzsögnének odakinn. Nagyon megnyugtató hang a tömeg nyüzsögése.

Vágtam alá egyéb zajokat is, ajtócsapódást, gyerekzsivajt, zenét, és mind beprogramoztam. Ha nem nézek ki az ablakon, tisztára valóságosan hangzik. Csak nem szabad kinézni, az nagyon illúzióromboló. Gondolom, kezdek kicsit elmagányosodni.

– Igen, ez volt az első tünet – motyogta az öregember.

– Milyen tünet?

– Amikor először ismerted be önmagadnak, hogy magányos vagy.

– Szagokkal is kísérletezem. Végigsétálok az utcákon, és mindenfelől különböző szagok és illatok csapnak le az orromra: sült kenyér meg tojásrántotta illata, ahogy a házakból kiszivárog... persze, ezt is gépek csinálják.

– Téboly.

– Önvédelem!

– Befáradtam – vágott közbe a vénember, és ugyanazzal a lendülettel le is tette a kagylót. Sok volt. A saját múltja maga alá temeti...

Imbolyogva ereszkedett le a toronyból a hosszú lépcsőn az utcára.

A városra sötétség borult, már nem villogtak a vörös neonfények, a zene is elhallgatott rég, és szagok sem áradtak szét. Már réges-rég leszámolt a mechanikus hazugságok illúziójával. Hallgasd csak! Léptek kopogása...? Hmmm, csak nem eperfagyi illata? Elég volt ebből is.

A csatornához ment, ahol a csillagok remegve ragyogtak fel rá a fodrozódó víztükörről.

A víz alatt tompán csillogó, tömött sorokban a Mars robotlakossága algásodott. Ő alkotta meg őket, hogy aztán egy napon, amikor ráébredt törekvésének örült hiábavalóságára, kiadja nekik a parancsot, azok pedig belemasírozzanak a vízbe, és bugyogva merüljenek el örökre, mint az üres üvegek. Végzett velük, és még csak büntudat sem gyötörte.

Az egyik sötét konyhából telefoncsengés szűrődött ki. Nem állt meg. A telefon elhallgatott.

Távolabb, pár lépésnyire előtte most egy másik konyhában kezdett rá, mintha érezné, hogy közeledik. Futni kezdett, maga mögött hagyta a csengést... de csak hogy egy közelebbi házból kezdje rá megint, és ott is, egy másikban, ahogy arra loholt. Hiába kapcsolt rá, megint egy másik!

– Jó, jövök már! – hörögte kimerülten.

– Szeva' Barton!

– Mit akarsz?!

– Magányos vagyok. Ha nem beszélhetek, nem is létezem, így aztán beszélnem kell, mindenképpen. Nem ítélnétek örök némaságra!

– Szállj le rólam! – horkant fel az öregember. – Jaj, a szívem!

– Barton vagyok, huszonnégy éves, még mindig várok, bár már jó pár év elszállt. Egyre magányosabb vagyok. Átrágtam magam a *Háború*

és békén, alaposan bekonyakoztam, több vendéglőt is üzemeltettem, egyszerre voltam vendég és pincér és szakács, sőt a főnököm főnöke. Este bemutatóm van a Tivoli moziban: Emil Barton a *Lóvátett lovagok* minden szerepében, sok-sok parókában és kosztümben!

– Ne hívogass, mert megöllek!

– Ahhoz előbb meg kellene találnod.

– Megtalállak, meg én!

– Már rég elfelejtetted, hova rejtettél. Mindenütt ott vagyok, kapcsolótáblákban, telefonpóznákon, házakban, átjátszótoronyokban, kábelekből, a föld alatt. De gyere, próbálkozz csak! Tudod, mit? Nevet is adj az akciónak. Öngyilkosságnak nem éppen öngyilkosság. Telegyilkosság az. Csak nem vagy féltékeny? He? Féltékeny vagy, hogy én örökre huszonnégy maradtam, tiszta szemű, erős, fiatal. De ha akarod, vénember, hát legyen harc. Vívjuk meg a háborút magunk közt. Magam közt. Te egyedül, és elled egy hadseregnyi éned minden életkorodból. Na, rajta, vonulj hadba!

– Megöllek!

Kattanás. Csend.

Az öreg fogta és kihajította az ablakon a telefont.

A kocsisötét völgyek közt suhant az éjféle hidegben. Barton lábánál, a kocsi padlóján puskák, pisztolyok és robbanószer. Fáradt, szikkadt csontjaiban érezte a motor zúgását.

Megtalálom, hajtogatta magában, mindet megtalálom, és elpusztítom az utolsó darabig. Hogy is tehettem ezt magammal, istenem?!

A kései holdak fényében ismeretlen városka tűnt fel előtte. Megállt. Még szél sem lebbent.

Hideg kezébe fogta a vadászpuskát, s kutakodva nézte az előtte magasodó átjátszótoronyokat, kapcsolótáblákat, házakat, vezetékeket. Hová is tette? Ebben a városban vajon hol rejtette el akkor régen a hangot? Bár sikerülne felidéznie! De olyan rég volt. Vadul kapkodta a fejét jobbra-balra.

Aztán felemelte a puskát, célzott.

Az első tornyot rögtön az első lövés ledöntötte.

Így fogok elbánni minddel, gondolta. A város összes tornya és oszlopa így végzi, romokban. Túl rég történt már ahhoz, hogy emlékezhetnék.

A kocsi továbbhajtott a kihalt utcán.

Telefon csengett.

Egy vegyesboltból jött, és sehol senki.

De a telefon csak csengett.

A vadászpuskát pisztolyra cserélte, a zárat így is egy lövéssel elintézte. Belépett.

Kattanás.

– Hé, Barton, te vagy? Csak szólok, hogy ha minden tornyot elintézel, azzal önmagadat is kicsinárod. Rosszabb, mint az öngyilkosság. Csak gondold végig!

Kattanás.

Lassan sétált ki a boltból, maga mögött hagyva a néma telefont. Ahogy ballagott az utcán, a magasban, a feje felett lágyan zizegett a telefonkábel. Felnézett, végig a sok oszlopon, és ekkor megértette.

Persze hogy nem semmisítheti meg az összes átjátszót. Mert mi van, ha még ma éjjel, vagy holnap reggel, esetleg holnapután leszáll a bolygó túlfélén egy űrhajó? Meglehetősen valószínűtlen, de egész kevés esélye azért lehet. Leszállnak, és megpróbálják felhívni Bartont. Ha szétlővi a távközlőoszlopokat, nem lesz hálózat, amin utolérhetnék.

Barton kezéből kifordult a fegyver.

– Úgyse jön űrhajó – motyogta, mintegy vitába szállva önmagával. – Vén vagyok már, miért pont most jönne? Annyi év után?

De ha mégis? Végteére is, az ember soha nem tudhatja, gondolta. Nem, nem engedheti meg magának, hogy minden kapcsolatot elvágjon. Megint egy telefon csörrent bele az éjszakába.

Visszaballagott a boltba, és komótosan felvette a kagylót.

– Halló? – jött az ismeretlen hang.

– Kérlek szépen, szállj le rólam – suttogta az öregember.
– Ki az? Ki van ott? Hol van? – harsogta a meglepett hang.
– Várjon, várjon, Emil Barton vagyok. És maga ki? – szédült bele a lehetőségbe az öreg.

– Rockwell kapitány, az Apollo-48 űrhajóról. A Földről. Most érkezünk a Földről.

– Nem, az nem lehet.

– Ott van még, Mr. Barton?

– Nem, képtelenség, lehetetlenség.

– Hol van?

– Hazugság! Csak hazudik nekem – nyögte az öregember, és kimerülten dőlt neki a pultnak. A szeme vadul égett. – Te vagy megint, Barton, a bolondját járatod velem!

– Itt Rockwell kapitány az Apolló-48 űrhajóról. New Chicagóban landoltunk, alig egy órája. Maga hol van?

– Green Villában – lihegte –, vagy hatszáz mérföldnyire.

– Figyeljen, Barton, ide kell jönnie. Képes rá?

– Hogy?

– Javításokat kell végeznünk a hajón, és a legénységem kimerült. Segítenie kell. Segítsen.

– Igen, hogyne.

– A leszállópályán vagyunk, a város határában.

– Igen, csak...

– Mondja.

– Mi van a Földdel? Mi van New Yorkban? Vége a háborúnak? Ki az elnök? Mi történt?

– Bőven lesz időnk mindent kibeszélni, ha ideért.

– Minden rendben?

– Minden. Tökéletesen.

– Hál' istennek – szakadt fel az öreg melléből a sóhaj. Aztán a távoli hangot kezdte figyelni. – Biztos, hogy maga Rockwell kapitány? Száz százalék?

– A fene essen már magába, ember!

– Jó, jó, elnézést!

Lecsapta a kagylót, és már rohant is.

Itt vannak, megjöttek érte annyi sok év után, végre. Hihetetlen, de eljöttek! És most hazaviszik a földi tengerekhez és a földi ég alá, a földi hegyek közé!

Bepattant a kocsiba, és már indított is. Egész éjjel vezetni fog, megéri a kockázatot, mert az övével fog találkozni, kezét rázhat végre más emberekkel. Beszélgetni fognak!

A kocsi dübörögve száguldott a dombok közt.

A hangja, Rockwell kapitány hangja nem lehetett a negyven évvel ezelőtti sajátja, megismerte volna. És nem is készített ilyen felvételt, arra azért emlékezne. Vagy mégis? A sötét elkeseredettség egy rohamában, részeg cinizmusában vajon nem csinált egy fiktív kazettát a Marsra érkező elképzelt kapitányról meg a legénységéről? Nem, nem, rázta a fejét hevesen. Nem lehet ennyire végtelenül gyanakvó. Most különben sincs idő tépelődni, most hajtani kell, egész éjjel, a Mars holdjainak fényében. Hogy aztán ha odaér, nagy bulit csapjanak!

Közben a nap is felkelt. Kimondhatatlanul fáradt volt, valósággal tükönült nagy izgalmaiban, a szíve pedig egyre vesztebbül kalimpált. De kárpótolta az utolsó telefonhívás gondolata: „Halló, fiatal Barton? Itt az öreg Barton. Ma hazamegyek, vissza a Földre. Eljöttek értem!” Halvány mosolyra húzódott a szája.

Naplementekor érte el New Chicago határát. Kikászálódott a kocsijából, és kivörösödött szemét dörgölve bámulta a leszállópályát.

A leszállópálya üres volt, senki nem szaladt elébe, senki nem rázta mosolyogva a kezét, nem lapogatták ismeretlen kezek a vállát, nem hallott emberi kacajt, kiabálást.

A szíve kihagyott, aztán fájdalmas nyilallással indult meg újra. Az ég megnyílt a feje felett, és rázuhant a sötétség. Vagy nem is, inkább ő zuhant belé. Betántorgott a legközelebbi irodába.

Odabenn hat telefon sorakozott egymás mellett a hosszú asztalon.

Lihegve várt.

Aztán meg is szólalt az egyik.

Felemelte a súlyos kagylót.

– Kíváncsi voltam, ideérsz-e egyáltalán. Épen, egészben – mondta egy hang.

Az öregember nem szólt, csak állt ott, a füléhez szorított kagylóval.

– Rockwell kapitány, szolgálatra jelentkezem – folytatta a hang. – Parancs, uram?

– Te voltál – hörögte végül az öreg.

– Hogy van a szíved, vénség?

– Nem!

– Valahogy ki kellett iktassalak, hogy én életben maradjak. Már amennyire élet ez, hangfelvételnél.

– Most megyek – lihegte az öreg Barton –, és mindent felrobbantok. Már nem érdekel semmi, véged.

– Még ha lenne erőd! De mit gondolsz, miért kocsikáztattalak keresztül a fél bolygón? Ez volt az utolsó utad!

Az öregember szíve megint kihagyott, le kellett ülnie. Soha nem jut el a többi városba, a háborúnak vége, elvesztette. Keservesen nyöszörögve ült, szemét le nem vette volna a telefonokról. Azok pedig, mintha valami láthatatlan jelre tennék, egyszerre keltek életre. Ocsmány, süvöltő madár-rajként zendítettek rá.

Aztán a rögzítők kapcsoltak be.

– Barton, Barton, Barton – zengték be a hangok az irodát.

Elkapta az egyik készüléket, előbb fojtogatta, aztán ütötte, de az még mindig csak kacagott. Akkor belerúgott egy nagyot, és a felforrósodott vezeték ragadta meg, hogy egyetlen rántással szaggassa ki a falból. Döglött kígyóként hullott a lába elé.

Még három másik telefont semmisített meg. Hirtelen csend támadt.

És ekkor, mintha a teste mélységeiből törne felszínre, a nagy titok, ami már régóta ott lapult benne, megszállta, átítatta fáradt csontjait. Szemhéjai száraz szirmokként peregtek alá. Szája megaszott, fülcimpái

forró viaszként megolvadtak. Kezei a mellkasához rebbentek. Elvágódott. Aztán már nem mozdult. Már nem lélegzett, a szíve sem vert többé.

Hosszú némaság után megcsörrent a megmaradt két telefon. Valahol kattant az időkapcsoló, a két telefon az éterben egymáshoz kapcsolódott.

- Halló, Barton?
- Parancsolsz, Barton?
- Huszonnégy éves vagyok.
- Én huszonhat. Két fiatal. Mi történt?
- Fogalmam sincs. Hallgasd.

Az irodában csend volt, az öregember mozdulatlanul hevert a földön. Csak a hűvös szél süvített be a kitört ablakon.

- Gratulálj nekem, Barton, ma van a huszonhatodik születésnapom!
- Gratulállok!

Együtt énekelték a dalt a születésnapról, a dallam pedig halkán, de jól hallhatóan kiszüremlett a törött ablakon át a halott városba.

Fordította: Török Krisztina

A kék palack

A napórák fehér kavicsokká porlottak. A levegő madarai immár az ősi kő- és homokegek mélyére temetve repültek, daluk elnémult. A kiszáradt tengerek fenekén csak a por kavargott, amely elborította a tájat, midőn a szél parancsára újrajátszotta az özönvíz régi meséjét. A városokat elnyelték a csönd csűrjei, az idő hombárjai, a békesség és emlékezet tavai és szökőkútjai.

A Mars halott volt.

Aztán a határtalan nyugalomból, irdatlan messzeségből egy parányi hang tört utat magának, majd egyre erősödött a fahéjszín dombok között, egyre közeledett a naphevítté légben, mígnem az országút beleremegett, a vén városokról pedig susorogva lerázódott a por.

A hang elhalt.

A délidei vibráló csöndben Albert Beck és Leonard Craig ültek a kivénhedt terepjáróban, és egy kihalt várost mustráltak, amely pillantásukra nem moccant, de kiáltásukra igen:

– Hahó!

Egy kristálytorony finom szemű poresővé omlott.

– Te, ott!

Lehullt egy másik is.

Majd újabbak és újabbak dőltek össze, ahogy Beck hangja kimondta rájuk a végítéletet. Hatalmas, gránitszárnyú kőállatok buktak le és zúzódtak szét belső udvarokon és ivókutakon. A férfi hívására életre keltek a vadak, s felébredvén, válaszoltak: nyögtek és recsegték, felegyenesedtek

és előredőltek, megremegtek és tétováztak, végül belehasítottak a légbé, és grimaszt vágva, üres tekintettel hulltak alá, aztán a földre csapódva éles, örökké éhes fogaik egyszerre kilazultak, és töltényhüvelyekként szerteszt gurultak a csempéken.

Beck várt. Több torony nem omlott le.

– Most már nyugodtan bemehetünk.

Craig nem mozdult. – Ugyanazért? – kérdezte.

Beck csak bólintott.

– Azért az istenverte palackért! Fel nem foghatom, miért akarja mindenki!

– Akik megtalálták, nem mondták el, nem magyarázták meg. De... – Beck kimászott a terepjáróból – vénséges vén. Vén, akár a sivatag, akár a holt tengerek... és bármi lehet benne. Legalábbis a legendák szerint. És mert *bármi* lehet benne... ez meghozza az ember vadászkedvét.

– A tiédet lehet. Az enyémet aztán nem – felelte Craig. A szája alig mozdult, félig lehuny szemében halvány derű csillogott. Lustán nyújtózott. – Én csak az utazás miatt tartok veled. Inkább figyelem, mit csinálsz, mint hogy ölbe tett kézzel üldögéljek a hőségekben.

Beck egy hónapja botlott bele az özönvíz előtti terepjáróba, még mielőtt Craig csatlakozott hozzá. A jármű az Első Ipari Mars-invázióból maradt vissza, amely véget ért, amikor az emberiség továbbindult távoli csillagok meghódítására. Beck megbütykölte a motort, aztán az egyik kihalt városból a másik kihalt városig hajtott, keresztül-kasul bejárva a napszámosok és naplopók, álmodozók és semmittevők világát, azokét az embereket, akiket elkapott az űrkor sodrása, akik, mint Craig meg ő, sosem akartak semmi különöset kezdeni az életükkel, s ehhez a Marsot tökéletes helynek találták.

– A marslakók ötezer vagy talán tízezer évvel ezelőtt készítették a Kék Palackot – mondta Beck. – Marsbéli üvegből fűtták... azóta folyton elvész és előkerül, elvész és előkerül.

A halott városról tükröződő, vibráló hőségbe meredt. Egész életemben a semmi kellős közepén csináltam a nagy semmit, merengett.

Mások, a jobb emberek nagy dolgokat vittek véghez, a Merkúrra mentek, a Vénuszra vagy túl a naprendszeren. Kivéve engem. Én aztán nem. De a Kék Palack *mindent* megváltoztathat.

Otthagya a terepjárót.

Craig is kimászott a járműből, s gyorsan felzárkózott mellé.

– Mennyi ideje is, hogy kutatod? Tíz éve? Rémálmaid vannak, görcsben ébredsz, a nappalt meg végigizzadod. *Ennyire* akarod azt az átkozott üveget, pedig azt se tudod, mi van benne. Bolond vagy te, Beck.

– Fogd be! Fogd be! Fogd be! – kántálta amaz, az útjába kerülő kavicsokat rugdosva.

Repedt csempemozaikon lépdeltek, amely padlószőnyegként fedte az utat, rajta törékeny marsbéli teremtmények képei, rég kihalt állatok, amelyek feltűntek és eltűntek, ahogy a szél meg-megfűtta a néma port.

Beértek a városba.

– Várj – szólt Beck. Tenyeréből tölcserűt formált szája előtt, és nagyot kiáltott: – Te, ott!

– ...*ott* – felelte a visszhang, és tornyok dőltek le, szökőkutak és kőoszlopok hanyatlottak magukba. Ezek a városok mind ilyenek voltak. Néha egyetlen szóra olyan tornyok omlottak le, amelyek szépsége felért egy szimfóniával. Akárha egy Bach-kantáta mállana szét az ember szeme láttára.

A következő pillanatban: csontok alá temetett csontok. A por leülepedt. Két építmény maradt épen.

Beck előrelépett, és bölintott barátjának.

Megkezdtek a keresést.

Aztán keresés közben Craig megtorpant. Ajkán halvány mosoly játszott.

– Abban az üvegben – kérdezte – nem egy miniatűr balett-táncosnő van, összegömbölyödve, vagy mint azok a japán virágok, amiket ha vízbe teszel, szétnyílnak?

– Nincs szükségem nőre.

– Talán mégis van. Talán sosem volt igazi nőd, egy nő, aki szeretett, így aztán titokban azt reméled, hogy őt találod benne. – Craig ajkát

biggyesztette. – Vagy lehet abban az üvegben valami a gyermekkorodból. Minden egy apró batyuban: egy tó, egy fa, amit megmáasztál, zöld fű, folyami rákok. Ez hogy tetszik?

Beck a távolba meredt.

– Néha... majdnem ilyesmi. A múlt... a Föld. Nem is tudom.

Craig bólintott. – Talán attól is függ a tartalma, hogy ki nézi. Na mármost, ha egy adag whisky lenne benne...

– Keressük – vágta el Beck.

Ragyogás és csillogás töltötte be mind a hét termet; a padlótól a lépcsőzetes kialakítású mennyezetig álltak a vörös, rózsaszín, sárga, ibolya és fekete üvegből készült hordók, cserépedények, palackok, urnák, vázák. Beck egyenként összetörte mindet, hogy ne legyenek útban; meg akart szabadulni tőlük, nehogy egyszer újra errefelé vetődjön, és megint át kelljen néznie őket.

Végzett ezzel a helyiséggel, jöhet a következő. Szinte félt folytatni. Félt, hogy ezúttal megtalálja, és akkor a keresés véget ér, élete értelmét veszti. Csupán tíz évvel ezelőtt tűnt fel életében az első igazi cél, amikor a Vénusztól egészen a Jupiterig hallgatta a tűzutasok meséit a Kék Palackról. A láz lángra gyújtotta, és a láng azóta sem hunyt ki. Ha ügyesen csinálja, akkor az a remény, hogy megtalálja a palackot, egész életét csordultig betöltheti. Újabb harmincévnyi kutatás, már ha óvatos és nem túl szorgalmas, miközben másnak el nem ismerné, hogy egyáltalán nem az üveg az érdekes, csupán a keresés, a rohanás és a hajsza, a por és a városok és az örökös utazás.

Beck tompa zajra lett figyelmes. Az ablakhoz lépett, és kinézett az udvarra. Egy szürke háromkerékű homokjáró dorombolt alig hallhatóan az utca végén. Kövér, szőke férfi kecmergett ki a rugós ülésből, majd nyújtzkodva szemlélte a várost. Egy másik kereső. Beck sóhajtott. Ezek és ezek keresnek. De a törékeny metropolisokból, kisvárosokból és falvakból is sok ezer van, rámegegy egy millennium is, mire mindet átvizsgálják.

- Hogy állsz? – lépett be Craig.
- Semmi. – Beck szimatolni kezdett. – Nem érzed?
- Micsodát? – nézett körbe Craig.
- Olyan az illata, mint... a bourboné.
- Hé! – nevetett Craig. – Ez én vagyok!
- Te?

– Most kortyoltam egyet. A másik szobában találtam. Néhány kacatot félrelöktem, és ott volt egy halom üvegpalack, mint mindenhol. Az egyikben lötyögött egy kis bourbon, hát megvendégeltem magamat.

Beck csak bámult rá, s lassan elfogta a remegés.

– Mit... mit keresne *itt* bourbon? Egy marsi üvegben? – Ujjait hidegnek érezte, mintha jégcsapok lettek volna. Tett egy lépést előre. – Mutasd meg!

– Biztos csak...

– Mutasd már, a fene egyen meg!

Ott is volt a szoba egyik sarkában: egy marsi üvegpalack, színe, akár a kék ég, nagysága egy kisebb gyümölcsé. Beck könnyűnek, légiesnek érezte, ahogy az asztalra helyezte.

– Félig van bourbonnel – mondta Craig.

– Én nem látok benne semmit – válaszolta Beck.

– Akkor rázd meg.

Beck felvette, és óvatosan megrázta.

– Kotyog – mosolygott Craig –, hallod?

– Nem.

– Én tisztán hallom.

Beck visszatette az asztalra. Az ablakon betűző napfény kék lángnyelveket pattintott az üvegből. Így kéklik a tenyérben tartott csillag. Így kéklik délidőben a sekély óceán. Így kéklik a gyémánt reggel.

– Ez az – suttofta Beck. – Tudom, hogy ez az. Többé nem kell keresnünk. Megtaláltuk a Kék Palackot.

Craig arca hitetlenkedést tükrözött. – Te tényleg nem látsz benne semmit?
– Semmit... bár... – Beck közel hajolt, és az üveg kék univerzumába mélyesztette tekintetét. – Talán ha kinyitom és kiengedem, bármi legyen is benne, felismerem.

– Szorosan rátekerem a kupakot. Segítek – nyúlt Craig.

– Ha megbocsátanak az urak – szólalt meg egy hang mögöttük az ajtóban.

A kövér, szőke férfi sétált be látóterükbe, kezében pisztollyal. Rájuk sem pillantott, szeme a kék színű üvegre tapadt. Szája mosolyra görbült. – Rendkívül gyűlölök fegyvert fogni – mondta –, de a szükség törvényt bont, ugyanis egyszerűen muszáj megkapnom ezt a műtárgyat. Azt javaslom, engedjék elvinnem. Ne csináljanak semmi ostobaságot!

Becknek tulajdonképpen kedvére volt a dolog. A fordulat időzítéséből nem hiányzott a szépség, ő maga sem kívánhatta volna másként: elveszteni a kincset, még mielőtt kinyitja. Lelki szemei előtt üldözés és harc, sikerek és kudarcok sorozata ködlött fel, és mire véget ér, talán újabb négy-öt év rámeleg a keresésre.

– Gyerünk – nógatta őket az idegen. – Adják át szépen – és figyelmeztetőn felemelte a pisztolyt.

Beck átnyújtotta neki az üveget.

– Elképesztő! Egyszerűen elképesztő! – álmélikodott a kövér férfi. – El sem hiszem, hogy ilyen egyszerű volt: besétáltam, elcsíptem két férfi beszélgetését, aztán csak úgy a kezembe nyomták a Kék Palackot. Elképesztő!
– Azzal kuncogva kiment az ajtón, végig a hallon, ki a napfénybe.

A Mars két hideg holdjának fényében az éjféli városok poros csontvázaként meredeztek. Szétporló országúton zötyögött-döcögött a terepjáró, városokat hagyott el, ahol malter és rovarszárnyak porozták be az ivókutakat, bútorokat, fémhangon éneklő könyveket, festményeket. Múltbéli városok, amelyek többé már nem is városok, csupán finom törmelékke örölt volt-dolgok, amiket a borvörös szél pakolgat értelmetlenül ide-oda

a tájon, akár homokot egy gigantikus homokórában, feltornyozva és elhordva, feltornyozva és elhordva, vég nélkül. A csend megnyílt, átengedte a járművet, majd sietve bezárult mögötte.

– Sose fogjuk megtalálni – szólalt meg Craig. – Ezek a pokoli utak. Olyan vének. Gödrök, bukkanók, nem is utak ezek már. A háromkerekűvel ő van előnyben, tud ugratni, kanyarogni. Francba!

Egy veszélyes szakaszt elkerülendő, váratlanul kitérték oldalra. A terepjáró radírként haladt az öreg országúton, rátaposott a vak földre, és félresöpörve feltárta az ősi smaragd-aranyszín mozaikokat, amelyekkel a marslakók az út felületét díszítették.

– Várjunk csak! – kiáltott fel Beck. Lelassította a terepjárót. – Láttam valamit.

– Hol?

Visszahajtottak százméternyit.

– Ott. Nézd, ez ő!

Az út menti árokban a kövér férfi hevert a homokjáró kormányára borulva. Nem moccan. Amikor Beck odavilágított a lámpával, tágra nyílt szeme tompán felizzott.

– Hol az üveg? – kérdezte Craig.

Beck leugrott az árokba, és felkapta a férfi fegyverét.

– Nem tudom. Eltűnt.

– Mi ölte meg?

– Azt se tudom.

– A háromkerekűn nem látszik semmi. Nem baleset volt.

Beck átfordította a testet.

– Nincsenek sebek. Mintha csak úgy meghalt volna. Magától.

– Talán szívroham – vélte Craig. – Felizgatta az üveg. Lejött ide elrejteni. Azt hitte, mindjárt jobban lesz, aztán végzett vele a szívroham.

– Ez még nem magyarázza meg, hogy mi lett a Kék Palackkal.

– Valaki erre jött. Uramatyám, te is tudod, mennyien keresik...

A sötétséget pásztázták maguk körül. Messze a csillagokkal telehintett feketeségben, a kék dombokon valami mozgásra lettek figyelmesek.

– Ott fönt – mutatta Beck. – Hárman. Gyalog.

– Biztos ők...

– Istenem, nézd!

Alattuk az árokban a kövér férfi teste felizzott és olvadásnak indult. Szeme olyanná változott, mint a holdkő, amikor víz zúdul rá. Az arca szétfoszlott a tűzben. A haja, akár a csillagszóró, sercegve lángra gyúlt. A test a szemük előtt füstölögni kezdett. Az ujjak hegyét lángnyelvek csócsálták. Aztán, mintha óriási pöröly sújtott volna le egy üvegszoborra, a test összeroppant, és rózsaszín szikrákra fröccsent szét, amelyeket az éjszakai szél egykettőre szétszórt az országút mentén.

– Biztos... *csináltak* vele valamit azok hárman – mondta Craig. – Egy újfajta fegyverrel.

– Nem, történt már ilyen korábban – felelte Beck. – Hallottam fikókról, akik megszerezték a Kék Palackot, aztán eltűntek. Aztán az üveg másokhoz került, és azok is eltűntek. – Fejét csóválta. – Amikor szétment, olyan volt, mint millió szentjánosbogár...

– Utánuk mész?

Beck visszamászott az útra a terepjáróhoz. A sivatag dombjait méregette, a csontiszap és a némaság halmait.

– Kemény dolog lesz, de azt hiszem, utánuk tudok evickélni a terepjáróval. Nem tehetek mást. – Szünetet tartott, aztán már nem is Craighez beszélt. – Azt hiszem, tudom, mi van a Kék Palackban... Végre megértettem, hogy amit mindennél jobban akarok, az van benne. Engem vár.

– Én nem megyek – mondta Craig. Odalépett a terepjáróhoz, ahol Beck ült a sötétben. – Nem tartok veled három fegyverest üldözni a pusztában. Én élni szeretnék, Beck. Az az üveg semmit se jelent nekem. Nem kockáztatom érte a bőrömet. De kívánom, hogy szerencsével járj.

– Kösz – felelte Beck, azzal elhajtott a dűnék irányába.

A terepjáró üveg motorházteteje fölött az éjszaka úgy áramlott, akár a hűs víz.

Beck irgalmatlanul hajtotta a járművet kiszáradt folyómedrek fenekén át, színes kőgörgetegeken keresztül, óriási szirtek között. A kettős holdfény csíkokban aranszínre festette a szirtfalakba vésett istenek és állatok domborműveit: mérföldmagas arcok, amelyekre marsi mítoszokat róttak marsi jelekkel; hihetetlen arcok, nyitott barlangszemekkel és tátongó barlangszájakkal.

A motor dübörgésétől kövek és sziklák lazultak ki. Egy ízben valóságos lavina zúdult le az egyik szirt tetejéről, és eltalált egy ősi sziklaszobrot, amelyről aranydarabkák törtek le, mondtak búcsút a holdsugárnak és tűntek el a kúthűvösségű kék sötétségben alant.

Vezetés közben Beck felidézte maga előtt a múltat... az utolsó tíz év összes éjszakáját, az éjszakákat, amikor vérvörös tüzeket rakott a portengerek fenekén, és lassan, meggondoltan főzte a vacsoráját. És álmodott. Mindig ugyanarról álmodott: a *hiányról*. Nem tudta, minek a hiánya. A férfivá érés, a nehéz élet a Földön, a 2130-as nagy pánik, az éhínség, a káosz, a zavargások, a hiány. Aztán a csavargás a bolygók között, a nő nélküli évek, a szerelem nélküli évek, a magányos évek. Az ember kiér a sötétségből a fényre, az anyaméhből a világba, és talál ott valamit, amit igazán akar?

Mi van azzal a férfival az árokban? Ő talán nem valami különlegeset keresett egyfolytában? Valamit, ami nem volt. Mi maradt egy magafajta embernek? Vagy akárkinek? Várhatnak egyáltalán még valamit az élettől?

A Kék Palackot.

Beletaposott a fékbe. Lövésre kész fegyverrel kiugrott a terepjáróból, és kétrét görnyedve a dűnék közé szaladt. Három férfi feküdt takaros rendben a homokon. Földiek voltak: cserzett bőr, bütykös kéz, durva ruhák. A közöttük heverő palack megcsillant a csillagfényben.

Miközben nézte őket, a testek olvadni kezdtek. Gőzpamacsokká foszlottak, harmatcseppekké és éjkristályokká. Egy pillanat múltán semmi nem maradt belőlük.

Beck testét átjárta az éjszaka hidege. A pelyhek a szeme előtt kavargtak, megfricskázva az arcát és az ajkát.

Nem moccan.

A kövér férfi. Meghal, aztán eltűnik. Craig hangja: „Egy újfajta fegyver...”

Nem. Egyáltalán nem fegyver.

A Kék Palack.

Ezek az emberek kinyitották, hogy megleljék, amire leginkább vágytak. A hosszú, magányos évektől elgyötört, boldogtalan, vágyakozó emberek kinyitották, hogy megtalálják azt, ami nekik a legjobban hiányzott a világon. És mind megtalálták, mint ahogy ez a három is. Immár értette, miért cserélt gazdát az üveg oly sűrűn, miért vándorolt egyik kézből a másikba, s a nyomában miért tűntek el rendre az emberek.

A homok fölött repdestek, a holt tengerek peremén szálldostak, mint aratáskor a pelyva. Lánggá és szentjánosbogarakká lettek. Köddé.

Beck felkapta a palackot, és egy pillanatra eltartotta magától. Szeme csillogott. Keze reszketett.

Szóval ezt kerestem idáig, tűnődött. Forgatta az üveget, amely kék csillagfényt lövellt magából.

Szóval ez az, amit mindenki *igazán* akar? A titkos óhaj, olyan mélyre rejtve, hogy sosem találhatunk rá? A tudat alatti vágy? Saját büntudatától üzve mindenki ezt keresi?

A halált.

Ez a menekvés a kétség, a kínlódás, az egyhangúság, a hiány, a magány, a félelem elől, ez a kiút mindenből.

Mindenki számára?

Nem, Craignek nem. Craig talán sokkal szerencsésebb. Vannak néhányan az univerzumban, akik úgy élnek, akár az állatok, nem kérdeznek, pocsoljákból isznak, közöszülnek, nevelik a kölykeiket, és egyetlen pillanatig sem kételkednek az élet jóságában. Ez Craig. Maroknyian ha vannak a hozzá hasonlók. Boldog állatok egy óriási rezervátumban, Isten saját állatkertjében, s úgy növekszik bensőjükben a vallás és a hit, akár újfajta különleges ideg. Egészségesek a milliószerosan idegbajosok között. Ők majd később kívánják meg a halált, a természet törvénye szerint. Nem most. Később.

Beck feltartotta a palackot. Milyen egyszerű, merengett, és milyen egyszerű. Ez az, amire mindig vágytam. Ez, és semmi más.

Semmi.

A nyitott üveg kékllett a csillagfényben. Beck belélegezte, és mélyen letüdözte a Kék Palackból áradó illatot.

Végre az enyém, gondolta.

Ellazult. Testét először csodálatosan hűsnek érezte, aztán csodálatosan melegnek. Tudta, hogy hosszú csillagcsúszdán szánkázik alá a borállagú sötétségbe. Kékborban és fehérborban és vörösborban lubickolt. Mellkasában gyertyák gyulladtak, tűzkerekek forogtak. Érezte, hogy a kezei eltávolodnak. Érezte, hogy a lábai elrepülnek, s ezt mulatságosnak találta. Nevetett. Behunyta szemét, és nevetett.

Életében először maradéktalanul boldog volt.

A Kék Palack a hús homokra huppant.

Hajnaltájt Craig közeledett, füttyörészve. A kelő nap rózsaszín fényénél meglátta a fehér homokon heverő üveget. Ahogy felemelte, heves suhogás támadt. Egy csapat narancsszínű és bíborvörös szentjánosbogár kacsintott rá, aztán hunyt ki a légben.

A környéken nagy nyugalom honolt.

– Ilyen nincs. – A közeli város halott ablakai felé pillantott. – Hé, Beck!

Egy karcsú torony porrá omlott.

– Beck, itt a kincsed! Nekem nem kell. Gyere, neked adom!

– ...*adom* – ismételte a visszhang, és az utolsó torony is ledőlt.

Craig várt.

– Ez haláli! Itt az üveg, a jó öreg Beck pedig még csak a közelben sincs, hogy odaadjam neki.

Megrázta a kék színű üveget.

Kotyogott.

– Ezt már szeretem! Épp ahogy az előbb. Isten az atyám, csordultig van bourbonnell!

Kinyitotta, húzott egyet belőle, majd megtörölte a száját.

– Az egész hercehurca egy kis bourbon miatt. Itt megvárom a jó öreg Becket, és odaadom neki ezt a francos üveget. Addig is... még egy kortyot, Mr. Craig? Ha ragaszkodik hozzá...

A kietlen tájon nem hallatszott más hang, csak a kiszáradt torokban gurgulázó folyadék. A Kék Palack megcsillant a napfényben.

Craig boldogan elmosolyodott, és újra ivott.

Fordította: Pék Zoltán

Bőrük barna, szemük arany

A rakéta fémborítását könnyű szellő hűtötte. A teteje szisszenve pattant fel, gömbölyű belsejéből kimászott egy férfi, egy nő és három gyerek. A többi utas már szétszéledt a marsbéli mezőn, izgatott suttogással hagyták magára a férfit a családjával.

A férfi haja borzolódott, és a teste szövetei megfeszültek, mintha vákuumba lépett volna. A feleségét szinte füstté kavarta a szél. A gyerekek apró magvakként bármelyik pillanatban megtermékenyíthették a marsi talajt.

Most felnéztek rá, úgy, ahogy a napba néz az ember, hogy lássa, élete mely' szakába is lép. A férfi hidegen nézett vissza.

- Mi baj? – kérdezte a felesége.
- Szálljunk vissza a rakétába.
- És menjünk vissza a Földre?
- Igen! Hallgasd!

A szél úgy fúj, mintha szétpergetné lényüket, lemorzsolná egyéniségüket. A marsi levegő bármelyik pillanatban kiszippanthatta a férfiből a lelket, ahogyan a velőt szippantjuk ki a fehérre főtt csontból. Úgy érezte, vegyi fürdőbe merül, amely lassanként leoldja szellemét, kimarja belőle a múlt emlékeit.

Körbepásztázták a marsi dombokat, melyeket évek nehéz köveivel örölt meg az idő. Látták az ősi városokat: a kavargó fűtengerben széthagyott, finom gyerekcsontokként heverték erre-arra.

– Fel a fejjel, Harry – mondta a felesége –, visszafordulni késő már. Hatvanmillió mérföldnyire vagyunk.

A szőke gyerekek vadul üvöltöttek bele a laposan följük feszülő marsi égboltba. Csak a dermedt fűben füttyülő szél felelt rá.

A férfi jeges kezeibe kapta a bőröndöket.

– Akkor hát indulás – mondta, ahogyan a szirt peremén álló veti magát a hullámok közé, hogy soha többé fel ne bukkanjon már.

Begyalogoltak a városba.

Ők voltak a Bittering család: Harry és a felesége, Cora, meg a gyerekek, Dan, Laura és David. Csinos, fehér házikót építettek maguknak, és mindig rendszeren bereggeliztek, de a rettegés csak nem múlt. Befeküdt este Mr. és Mrs. Bittering közé az ágyba, velük ébredt minden hajnalon.

– Úgy érzem magam, mint hegyi patakba hullott sókristály, amit lassan elmos a víz – mondta a férfi. – Mi nem ide tartozunk – folytatta. – A mi hazánk a Föld. Ez itt a Mars. Ide a marslakók tartoznak. Az ég szerelmére, Cora, vegyük meg a jegyet haza!

– Egy napon az atombomba elintézi majd a Földet – ingatta a fejét Cora. – Akkor majd meglátod, hogy jobb nekünk itt.

– Jobb és őrjítőbb.

Tik-tak, hét az óra, énekelte az ébresztőóra, kelljete fel virradóra! És felkeltek.

Valami arra kényszerítette, hogy minden reggel gondosan leellenőrizzen mindent – a meleg tűzhelyt, a tarka muskátlikat –, mintha hiányozhatna bármi is. A hajnal hatos föld-rakétával friss-ropogós reggeli újság érkezett az asztalukra. Széthajtogatta, és igyekezett kedélyesen olvasgatni, ahogy az reggelinél dukál.

– Vége a gyarmati időknek – jelentette be. – Figyeljétek meg, tíz év se kell, és milliányi földlakó költözik ide a Marsra. Lesznek nagyvárosok is, majd meglátjátok. Az okosok azt jósolták, hogy majd minden kudarcba fúl, mert a marslakók nem fognak örülni. De hát hol vannak a marslakók?

Sehol egy lélek! Persze, az elhagyott városaik megvannak, abban hiba nincs, de ott ugyan nincs senki. Igazam van?

Szélroham borította be a házat. Amint az eresztékek kirecsegték-ro-pogták magukat, Mr. Bittering nagyot nyelt, és gyerekeire nézett.

– Nem is tudom – vonta meg a vállát David. – Meglehet, hogy itt vannak, csak nem látjuk őket. Van, hogy éjjel mintha hallanék valamit a szélben. Homok pereg az ablakomon. Ijesztő. És azok a városok a dombokon fenn, ahol réges-rég a marslakók éltek. Szerintem mozog valami ott, a házak között, papa. És nem tudom, nem zavarja-e őket, hogy idejöttünk. Nem tudom, nem tesznek-e majd valamit ellenünk.

– Bolond beszéd! – nézett ki az ablakon Mr. Bittering. – Tiszta, rendes emberek vagyunk – mondta, majd visszafordult a gyerekekhez. – A halott városoknak megvannak a maguk szellemei. Mármint emlékei – bámult ki a dombokra. – Az ember lát egy lépcsőt, és rögtön azon morfondírozik, milyen is lehetett a marslakó, aki azon közlekedett. Vagy látsz egy festményt, egy ittenit, és egyből arra gondolsz, vajon a marslakó, aki festette, az is olyan festő volt, mint a földi festők? Az ember maga teremti meg a szellemeket az emlékezéssel. És ez így van rendjén. Ez a képzelőerő. – Ám hirtelen torkán akadt a szó. – Ugye, nem csavarogtatok el odáig, a romokhoz?

– Dehogya, papa – szegte le a fejét David.

– Tartsátok onnan távol magatokat. Kérem a lekvárt.

– Akkor is. Mibe, hogy történni fog valami – mondta a kis David.

És délután történt is valami.

Laura zokogva botladozott keresztül a telepen. Könnyes szemmel, vakon kapaszkodott fel a verandára.

– Anya! Apa! A háború... a Földön – hüppögte. – Jött a hír a rádión. New Yorkot atomtámadás érte. Az összes úrrakéta felrobbant, több nem is jön soha a Marsra!

– Istenem, Harry – bújt a férjéhez a lányát ölelve az asszony.

– Biztosan jól hallottad, Laura? – kérdezte az apa higgadtan.

– A Marson rekedtünk, örökre! – zokogott tovább a kislány.

Hosszú ideig csak a késő délutáni szél motozását lehetett hallani.

Magunkra maradtunk, gondolta Bittering. Pár ezren csupán. Nincs visszaút. Nincs. Izzadság gyöngyözött a homlokán, a tenyere, a háta, egész teste izzadt, a rettegés forrósága bugyogott fel a pórusain. Legszívesebben ellökte volna magától a lányt, és az arcába üvöltötte volna, hogy hazudik. Az nem lehet, képtelenség, a rakéták megint jönni fognak. Ehelyett azonban csak megsimogatta Laura fejét. – Majd valahogy csak átjutnak egyszer azok a rakéták, ne félj.

– Mi lesz, most, papa? Mit csinálunk?

– Végezzük a dolgunk, természetesen. Neveljük a gabonát és a gyerekeket. Várunk. Tesszük a dolgunk, amíg véget nem ér a háború, és újra meg nem érkeznek a rakéták.

Ekkor kilépett a verandára a két fiú.

– Valamit mondanom kell, gyerekek – meredt a távolba a férfi.

– Tudjuk – bólogattak.

Az elkövetkező napokban Bittering gyakran sétált ki a kertbe, hogy magára maradjon a félelmével. Amíg a rakéták ezüsthálót szöttek fölé az égboltra, képes volt megbékélni a Marssal. Mert mondhatta magának: ha akarom, holnap veszek jegyet a következőre, és hazatérek a Földre.

De most a háló oda, a rakéták olvadt fém alaktalan halmait rakják odalenn. A földlakók itt ragadtak, kiszolgáltatva ennek a különös és idegen Marsnak, a fahéjködőknek és borvörös levegőnek, hogy a marsi nyár forrósága mézeskalácsá égesse őket, ami jól jön majd a hosszú télen. Mi lesz most vele meg a többiekkel? Mert a Mars csak erre a pillanatra várt. Most majd felfalja őket.

Letérdelt a virágágyásnál, kezében idegesen remegett az ásó. Dolgozni, gondolta, dolgozni és felejtetni.

Félpillantott a távoli marsi hegyekre. Eszébe jutottak a dicső nevek, melyekkel a marslakók illethették azokat a csúcsokat. Az égből idepottyant

földlakók felmérték a dombokat, folyókat, tengereket, melyek nevük dacára számukra névtelenek voltak. Valaha a marslakók építették ezeket a városokat, a marslakók adtak nevet nekik; ők mászták meg ezeket a hegyeket, azokat is ők nevezték el; ők hajóztak ezeken a tengereken, ők adtak nevet nekik. A hegyek elporladtak, a tengerek kiszáradtak, a városok elenyésztek. És mégis, a földlakók néma büntudattal aggattak új neveket az ősi hegyekre és völgyekre.

Ugyanakkor az ember élete nem létezhet címkék és szimbólumok nélkül. A nevek kiosztásra kerültek. Mr. Bittering kimondhatatlanul magányosnak érezte magát kertjében, a Mars ege alatt, valóságos élő anakronizmusnak, ahogy földi virágokat plántál ezek közé az ellenséges rögök közé.

Gondolkodj. Csak gondolkodj tovább, dolgozzon az agyad, hogy minél ritkábban jusson eszedbe a Föld, az atomháború és a soha többet meg nem érkező rakéta.

Izzadt. Körbenézett, sehol senki. Levette a nyakkendőjét. Milyen merész, gondolta. Először csak a kabát, most már a nyakkendő is. Gondosan felakasztotta a barackfára, amit még csemeteként hozott ide Massachusettsből.

Gondolatai visszatértek a nevek és hegyek kérdéséhez. A földlakók minden nevet megváltoztattak. Most Hormel-völgyről, Roosevel-tengerről, Ford-dombságról, Vanderbilt-fennsíkról, Rockefeller folyóról beszéltek a Marson. De ez nem helyes. Valaha az amerikai telepéseknek legalább volt annyi eszük, hogy a régi indián neveket adják az elnevezendőknak: Wisconsin, Minnesota, Idaho, Ohio, Utah, Milwaukee, Waukegan, Osseo. Régi nevek, régi jelentéssel.

Ahogy nekikeseredve a hegyeket pásztázta, hirtelen arra gondolt: Ott vagytok? Hé, marslakók, ti halottak! Mert mi itt rekedtünk, elvágva mindentől. Gyertek le hozzánk, kell a társaság. Magunkra maradtunk.

A szél zuhatagnyi barackvirágot kavart a feje köré.

Napbarnított kezével elkapott pár szirmot, halkan felkiáltott. Megérintette őket, felszedett még másikat a lábától. Forgatta őket, tapogatta.

– Cora! – kiáltott a feleségének, aki már fel is tűnt az ablakban. Odasietett hozzá. – Nézd ezeket a szirmokat. – Cora elvette a virágszirmot, amit felé

nyújtott. – Látod? Megváltoztak, egész másmilyenek lettek. Már egyáltalán nem barackvirágnak tűnnek.

– Szerintem nincs semmi bajuk.

– Ez nem igaz, valahogy mások. Nem tudnám megfogalmazni, hogyan, de mások. Talán több van egy szírommal vagy egy levélkével, talán a színe vagy az illata. De más.

A gyerekek kisereglettek, és azt látták, hogy az apjuk fejvesztve rohangál a kertben, retket, hagymát és répát tép ki az ágyásokból.

– Gyere, Cora, nézd csak meg – nyomta a felesége kezébe a zöldségeket, amik aztán körbejártak a családtagok kezében. – Olyan ez, mint egy répa?

– Igen... vagy nem – hebegett Cora. – Nem tudom.

– Megváltoztak.

– Talán.

– Te is tudod jól. Olyan, mint a hagyma, de nem hagyma. Olyan, mint a répa, de mégsem az. Ugyanaz az íz, kóstold csak meg, valahogy mégis más. A szaguk is, az se ilyen szokott lenni. – A szíve kalapált a mellkasában. Rettegett. Ujjaival a földbe vajt. – Mi ez az egész, Cora? Mi a csoda történik? El kell mennünk innen! – Rohant körbe a kertben, megtapogatott minden egyes fát. – A rózsák, nézd a rózsákat. Zöldek.

Döbbsen álltak a zöldülő rózsák előtt.

Két napra rá Dan loholt be a házba lélekszakadva.

– Gyertek, meg kell néznetek a tehenet. Akkor vettem észre, amikor fejtem. Gyertek.

Csak álltak az istállóban és bámulták egyetlen tehenüket.

Aminek éppen kinőtt a harmadik szarva.

A gypnek pedig a ház előtt egész lassan, csak semmi felhajtás, szépen átváltott a színe a megszokott zöldből ibolyalilába. A Földről hozott magok mind ibolyaszín leveleket hajtottak.

– Mennünk kell – jelentette ki Bittering. – Ha megesszük ezt a sok izét, mi is átváltozunk, ki tudja, mivé. Azt pedig nem hagyhatjuk. Nincs más hátra, el kell égetni ezt a sok ételt.

– De hát nem mérgezett.
– Dehogynem. Alig-alig, épphogy, de megmérgezték. Nem nyúlhatunk hozzá.

Kábultan vette szemügyre a házukat.

– Még a ház is, nézzétek. A szél tehetta. Vagy a levegő. A hőség beleette magát. A reggeli ködök. A deszkák teljesen eldeformálódtak. Egy földlakó nem lakik ilyenben.

– Jaj, hiszen csak képzelődsz!

– Bemegyek a városba – vette fel a kabátját és a nyakkendőjét. – Nem ülhetek ölbe tett kézzel. Majd jövök.

– Várj, Harry! – kiáltott a felesége, de hiába.

A városban az emberek a szatócsbolt árnyékos lépcsőjén üldögéltek, és kedélyesen beszélgettek, mintha mi se történt volna.

Mr. Bittering legszívesebben pisztollyal lőtt volna közéjük: hé, ti bolondok, hát mit műveltek, gondolta. Csak ücsörögtök, miközben hallottátok a híreket, itt ragadtunk, ezen a bolygón! Mozduljatok már! Hát nem féltetek? Nem rémiszt benneteket halálra ez az egész? Most mihez kezdetek?

– Szevasz, Harry – köszöntötték a többiek.

– Ti is hallottátok a híreket a minap, nem?

– Persze, Harry, hogyne – nevettek rá.

– És most mihez kezdünk?

– Kezdünk? Miért kéne bármit is kezdeni, Harry? Mihez kezdhethnénk?

– Hát építeni kell egy rakétát.

– Rakétát, Harry? Hogy visszamenjünk abba a felfordulásba? Jaj, Harry!

– Képtelenség, hogy ne akarjatok visszamenni! Nektek fel se tűnt a barackvirág, a hagyma meg a fű?

– Hogyne, Harry, hát persze hogy feltűnt – biccentett az egyik.

– És nem rémültetek halálra?

– Nem hinném, Harry, nem hinném.

– Ti meghibbantatok!

– No de Harry!

– Össze kell fognunk! – Bittering kis híján üvöltött. – Ha itt maradunk, mind megváltozunk. Nem érzitek? A levegőn. Van valami a levegőben. Talán egy vírus. Vagy egy mag, virágpor. Hallgassatok rám.

Csak bámulták.

– Sam – fordult az egyikükhöz.

– Mondjad, Harry.

– Segítesz nekem rakétát építeni?

– Van egy halom fémem meg terveim. Ha akarod, dolgozhatsz a műhelyemben, a fémet megkapod ötszáz dolcsiért. Ha most belevágsz, harminc év alatt nagyon csinos rakétát fabrikálhatsz magadnak.

Kikacagták.

– Ne nevessetek.

Sam csendes kedélyességgel vizsgálta.

– Figyelj, Sam, a szemed...

– Mi van vele, Harry?

– Nem szürke volt?

– Na, most, hogy így kérded, nem is emlékszem pontosan.

– Szürke volt, igen.

– De miért kérdezed?

– Mert most olyan sárgás színű.

– Mit nem mondasz – vontá meg a vállát Sam.

– És mintha magasabb is lennél. Meg valahogy vékonyabb...

– Igazad lehet, Harry.

– De az nincs rendjén, hogy sárga a szemed, Sam.

– Miért, Harry, a te szemed ugyan milyen színű?

– Az enyém? Milyen lenne, hát természetesen kék.

– Akkor csak nézd meg alaposan – nyomott a kezébe egy kézitükröt Sam.

Mr. Bittering bizonytalanul emelte fel a tükröt. Szeme kékjében arany-szín foltok villogtak.

– Nahát, mit művelsz – háborgott Sam –, eltörted a tükrömet!

Harry Bittering beköltözött a műhelybe, és hozzálátott a rakétaépítéshez. Az emberek a nyitott ajtóban ácsorogtak, halkan tréfálkoztak, beszélgettek. Alkalmanként besegítettek, ha meg kellett emelni valamit. De általában csak álldogáltak tétlenül, és figyelték egyre sárguló szemükkel.

– Ebédidő van, Harry – figyelmeztették.

És már jött is a felesége, kosárban hozta az ebédet.

– Én ehhez hozzá nem nyúlok – ingatta a fejét Harry. – Csak olyat fogyasztok, amit a mélyhűtőből csinálsz. Olyan ételt, amit még a Földről hoztunk. Semmi olyat, ami a kertben termett.

– Nem építhetsz csak úgy rakétát – nézte a műhelyt a felesége.

– Húszéves koromban dolgoztam műhelyben, ott megismertem a fémeket. És ha beindul, a többiek is segíteni fognak – mondta, de nem nézett a feleségére, a tervrajzait rakosgatta elmélyülten.

– Jaj, Harry, Harry – sóhajtott csüggedten a nő.

– El kell mennünk innen, Cora, el kell mennünk!

Éjjelente a szél végigsöpört a holdfényben fürdő tengermezőkön, megcirógatta a hasadékokban tizenkétezer éve pihenő apró, fehér romokat. A földlakók telepén a Bittering-ház a változás szelében borzongott.

Mr. Bittering az ágyban érezte, ahogy a csontjai mozognak, átalakulnak, folyékony aranyként csorognak egyik helyről a másikra. Felesége a nyári naptól aranybarnán aludt mellette. Bőre barna, szeme arany, sőt, a nap szinte feketére sütötte, ahogy a gyerekeket is, és az elszabadult szél változást lehelt a barackfák közé, fújt a lila fűre, belerázva a zöld rózsaszirmokat.

De rettegése nem enyhült. Erős marokként szorította torkát és szívét. A remegő kéz, karok és bőr nedvességével csöpögött körülötte.

Keleten zöld csillag ragyogott fel az égen.

Különös hang hagyta el Mr. Bittering ajkát.

– *Iorrt, Iorrt* – ismételte.

Marsbéli szó volt, pedig nem beszélt marsiul.

Az éjszaka közepén kikászálódott az ágyból, és felhívta Simpsonsot, a régészt.

– Mit jelent az a szó, hogy *Iorrt*, Simpson?

– Hát az a Mars nyelvén azt jelenti, hogy Föld. Miért?

– Semmi különös. Csak kíváncsi voltam – mormolta, és kicsúszott a telefon a kezéből.

– Halló, halló, halló, halló – jött a kagylóból, míg ő csak ült, és bámult ki az éjszakába, arra a zöldes csillagra. – Bittering? Halló, Harry, ott vagy?

A nappalokat fémes hangok töltötték meg. Három közönyös férfi segítségével felállította a rakéta vázát. Egy óra alatt végtelenül kimerült, le kellett ülnie, pihenni.

– A magasság teszi – heherésztek a többiek.

– Eszel te eleget, Harry? – kérdezte valaki.

– Persze hogy eszem – vágta rá dühösen.

– A mélyhűtőből?

– Onnan.

– Egyre fogysz, Harry.

– Nem igaz!

– És magasabb is lettél.

– Hazudsz!

Pár nappal később a felesége félrevonta.

– Minden kifogyott a mélyhűtőből, Harry. Nem maradt semmi. Kénytelen leszek abból főzni, amit itt termelünk.

A férfi lehuppant egy székre.

– Enned kell. Egészen gyenge vagy már.

– Jó.

Elvett egy szendvicset, megnézegette, beleharapott, és rágni kezdte.

– És ma már ne menj vissza dolgozni – kérte a felesége. – Olyan meleg van. A gyerekek szeretnék elkirándulni a folyóhoz, és úszni egyet. Gyere velünk te is, kérlek.

– Nincs vesztegetni való időm. Válsághelyzet van!

– Egy óra lenne az egész – nógatta a felesége. – Úszhatnál egyet, jót tenne.

– Jó, jó, eljövök, csak ne nyaggass – állt fel izzadva.

– Jól teszed, Harry.

A nap forrón süttött, minden csendes volt. Csak a perzselő izzás nehezedett a tájra. A csatorna mentén gyalogoltak, az apa, az anya, és előttük nyargalásztak a fürdőruhás gyerekek. Megálltak, ettek egy húsos szendvicset. A bőrük egyre barnábbra pirult. És a szemük, a feleségéé és az összes gyereké, sárgán aranylott, pedig régebben nem sárga volt. Remegés futott végig rajta párszor, de aztán a nap melege kellemesen elmulasztott mindent. Nem volt már energiája félni.

– Mióta sárga a szemed, Cora?

– Mindig is az volt szerintem – meredt rá a felesége döbbenten.

– Nem az elmúlt három hónapban változott barnáról sárgára?

– Nem – harapott az ajkába az asszony. – De miért kérded?

– Nem számít.

És csak ültek.

– A gyerekek szeme is sárga.

– A fejlődésben lévő gyerekek szeme gyakran megváltozik a korral.

– Az is lehet, hogy mi is gyerekek lettünk. Legalábbis itt a Marson. Ezen érdemes elgondolkozni – nevetett fel Harry. – Azt hiszem, úszom egyet.

Begázolt a vízbe, és hagyta, hadd süllyedjen el egészen, le a fenékre, mint egy aranyszobor, és csak hevert ott a zöldes csendben. A mélység csendje uralkodott körülötte, a tökéletes békeesség. Érezte, ahogy a lassú áramlat könnyűszerrel sodorja magával.

Ha elég hosszasan hevernék itt, a víz lemosná a csontomról a húst, ragyogó tisztára enné a vázamat, hogy korallként feküdjek a mederben. Nem maradna belőlem más. Akkor a víz építkezni kezdene, zöldes,

nyálkás, sárgás, víz alatti dolgok rakódnának rám. Átváltozás, az lenne az igazi átváltozás. Lassú, mélységes és néma átváltozás. Bár odafenn is ugyanez folyik, vagy nem?

Felnézett a felette vízbe borult égre, a marsi atmoszférában, térben és időben megváltozott napra.

Odafenn is egy hatalmas folyó minden, a nagy marsi folyó, abban hevernek ők a kavicsházaikban, a sziklamenedékeikben, mint megannyi rákocska rejtőzködnek, de hiába, mert a víz átmossa őket, leáztatja róluk régi testüket, meghosszabbítja csontjaikat és...

Hagyta, hadd sodorja a felszínre a puha fény.

Dan a víz partján ült, és az apját figyelte nagy komolyan.

– *Utha* – mondta.

– Na, mondd – nézett rá az apja.

– Szóval érted te is – mosolyodott el a fiú –, hogy az *Utha* marsiul apa.

– Hol tanultad?

– Nem is tudom. Valahol. *Utha*.

– Mit szeretnél?

– Szeretném... – a fiú kissé elbizonytalanodott – másik nevet szeretnék.

– Másikat?

– Igen.

– Mi a baj a Dannel? – úszott közelebb az anyja is.

– A minap is – fészkelődött a fiú – szólítottál, hogy Dan, Dan, Dan. Kibáltál utánam, de meg se hallottam, mert valahogy nem is olyan, mintha az én nevem lenne. Nekem más a nevem, és szeretném, ha azt használnánk.

– És mi lenne ez az új név? – kapaszkodott meg a vízparton Mr. Bittering. A teste egészen jegesre hűlt, a szíve lassan verte a ritmust.

– Linnl. Nem sokkal jobb? Szeretném ezt használni. Lehet?

Mr. Bittering megdörögölte a halántékát. Eszébe jutott az idióta rakétája, amin egyedül dolgozik, hogy mennyire egyedül van, hiszen még a családjában is egyedül áll, mint az ujsza.

– Miért is ne lehetne? – hallotta a felesége hangját.

- Persze, használd csak – hallotta a sajátját.
- Jahéé! – kiáltotta a fiú. – Linnl vagyok, Linnl vagyok!
- Táncikálva, ujjongva rohángált a mezőn.
- Miért egyeztünk bele? – fordult Mr. Bittering a feleségéhez.
- Nem is tudom. Jó ötletnek tűnt.

Felsétáltak a dombok közé. Ősrégi, mozaikkövekkel kirakott ösvényeken gyalogoltak, csobogó szökőkutak mellett. Az ösvényeken hűs rétegben egész nyáron állt a víz, mezítláb haladva kellemesen hűtötte egész testüket. Mintha egész nap forrásvízben gázoltak volna.

Egy kisebb, elhagyatott marsi villához értek, ahonnan az egész völgyre kilátás nyílt. Éppen a domb tetején állt. Kék márvány csarnokaival, hatalmas falfreskóival és medencéjével enyhe oázisként fogadta őket a forró nyárban. A marslakók nem kedvelhették a nagyvárosi létet.

– De bájos – lelkendezett Mrs. Bittering. – Bár ideköltözhetnének a nyárra.

– Ugyan – hűtötte le Mr. Bittering. – Tudod, hogy nem maradhatunk. Vár a rakéta.

Ám a következő éjjelen, miközben a rakétán dolgozott, egyre gyakrabban jutott eszébe a hűs, kék márványvilla. A rakéta jelentősége kezdett elenyészni.

A napok és hetek során egyre távolabb és távolabb került a rakétától. A régi láz lecsihadt benne. Az még megrémisztette, hogy ilyen kevéssé érdeklő már ez az egész, de valahogy a levegő, a hőség és a munkakörülmények...

A férfiak összesúgtak a műhely ajtaja előtt.

– Mindenki elmegy. Hallottad?

– Menjenek. Jól teszik.

– Hova mennek? – jött elő a műhelyből Bittering. Gyerekekkel és bútorokkal megrakott teherautókat látott távolodni a poros utcán.

– Fel a villákba – mondta a férfi.

– Úgy ám, Harry. És megyek én is. Meg Sam is. Nem igaz, Sam?

– Már hogyne lenne. Te nem jössz, Harry?

– Én nem hagyhatom itt a munkámat.

– Munkádat?! Majd befejezed ősszel, ha hűvösebb lesz.

– De a váz már teljesen kész – nyelt nagyot Bittering.
– Ősszel sokkal jobban haladnál – jött a lusta válasz a melegben.
– Nem várhat addig.
– Ősszel jobb lesz – győzködték. És annyira józanul hatottak a szavak, annyira igazuk volt.

Igen, ősszel biztosan jobb lesz, gondolta már ő is. Hiszen időm aztán van bőven.

Nem! Sikoltott fel benne mélyen, egészen bent, elfojtva, levegő után kapkodva egy hangocska. Nem, nem!

– Hát akkor ősszel – mondta ki hangosan.
– Ez az, Harry – bólogattak a többiek.
– Igen – bólogatott, ahogy a forróságban leolvadt a hús a testéről. – Igen, majd ősszel folytatom.

– A Tirra-csatorna mellett találtam egy villát – mondta valaki.
– Mármint a Rooseveltt-csatornánál, ugye?
– Tirra. Az a régi neve. A marsi.
– De a térképen...
– Kit érdekel a térkép. Mindenki Tirrának hívja. Én meg a Pillan-hegyekbe megyek.

– Mármint a Rockefeller-hegységbe – értetlenkedett Bittering.
– Mármint a Pillan-hegyekbe – javította ki Sam.
– Persze – sóhajtott a forrón kavargó levegőbe Bittering. – A Pillan-hegyekbe, persze.

Másnap mindenki szorgosan rakodta a teherautókat a délutáni forróságban.

Laura, Dan és David nagy csomagokat cipeltek. Vagy ahogy újabban nevezték magukat: Ttil, Linnl és Werr nagy csomagokat cipeltek.

A bútort a kis fehér házikóban hagyták.
– Bostonban jobban tetszett. És itt se néz ki rosszul – magyarázta az anya. – De ahhoz a villához odafenn egyáltalán nem illik. Majd jó lesz megint ősszel, amikor visszajövünk.

Bittering hallgatott.

– Kitaláltam valamit odafentre. A villába – szólalt meg végül. – Nagy, testes bútorok kellenek.

– És a lexikonjaidat nem hozod?

– Persze, dehogynem. Majd jövő héten lejövök értük – kapta el a tekintetét Mr. Bittering.

– A ruháidat bepakoltad, amiket még New Yorkban kaptál? – kérdezték a lányukat.

– Minek? – nézett az rájuk elképedve. – Már kicsit se tetszenek.

Elzárták a gázt, a vizet, bereteszelték minden ajtót, és elindultak. Az apa bekukkantott a teherautóba.

– Nem cipelünk valami sok holmit. Ahhoz képest, amennyit a rakétán a Marsra felhoztunk, ez alig valami.

És indított.

Ahogy még utoljára visszapillantott az apró, fehér házikóra, hirtelen sürgető vágy éledt benne, hogy visszaszaladjon, megsimogassa, és rendesen búcsút mondjon neki, mert úgy érezte magát, mintha hosszú-hosszú útra indulna, ahonnan ha visszatér is valaha, már semmi sem lesz ugyanolyan. Már nem értheti meg többé ezt a régi, hátrahagyott életét.

Ekkor hajtott el mellettük Sam a családjával.

– Szevasz, Bittering! Már megyünk is!

A teherautó végigporzott az elnyűtt úton, ki a városból. Vagy hatvanan tartottak ugyanabba az irányba. A városra nehéz, néma por ült utánuk. A csatorna vize moccsatlan kékllett ágában, a különös fák lombjaiban halk szellő motozott.

– Viszlát, város – morogta Mr. Bittering.

– Viszlát, viszlát – integetett az egész család.

Vissza se néztek.

A nap szárazra aszalta a csatornákat, a folyókat. A nyár futótűzként emésztette fel a mezőket. A kiürült földi telepen a házfalokról nagy pikkelyekben mállott a festék. A nagy, fekete autógumik, amiket gyerekjátéknak

aggattak ki a hátsókertekbe, úgy függtek mozdulatlanul, mint az égető levegőben örökre megmerevedett ingák.

A fémműhelyben rozsdásodni kezdett a rakéta.

Az őszi csendességben Mr. Bittering nagyon barnán, ragyogó arany szemekkel állt a villája fölötti meredélyen, és nézett le a völgybe.

– Ideje visszamenni – mondta Cora.

– Ideje, és mégse megyünk – felelte halkán. – Hisz nincs miért.

– Ott vannak a könyveid. Meg a szép ruháid. Az *Illes* és a szép *ior uele rre*.

– Senki sincs már a városban, és nem is megy vissza senki. Mert semmi okunk, egyáltalán semmi.

A lányuk szötteseket készített, a fiaik régi sípokon és furulyákon játszottak dalokat, kacagásuk visszhangzott a márványvillában.

Mr. Bittering az alatt, a völgyben fekvő földi telepet nézte.

– Milyen furcsa, nevetséges házak. A földlakók építették.

– Ennyire futotta nekik – méltózt a felesége. – Micsoda rút népség.

Jó, hogy elmentek.

Meglepetten néztek össze, hogy mit is mondtak éppen az előbb. Elnevelték magukat.

– De hova mehettek? – simogatta tekintetével végig a feleségét. Arany színű és karcsú volt, akár a lánya. Ő maga is fiatal volt, szinte mint a fiai.

– Fogalmam sincs.

– Esetleg majd jövőre visszamegyünk a városba. Vagy utána. Vagy három év múlva – mondta a férfi nyugodtan. – De most kezd meleg lenni. Nem megyünk úszni egyet?

Hátat fordítottak a völgynek, egymásba karoltak, és lesétáltak a csobogó patakhoz.

Öt évvel később rakéta pottyant ki a Mars egéből. Füstölögve pihent meg a völgyben. Emberek kászálódtak ki belőle.

– Megnyertük a háborút a Földön! – kiabáltak. – Megjöttünk! Megmentünk benneteket! Hahó!

De az amerikai település a házikókkal és a barackfákkal meg a színházzal csak mély hallgatással felelt. Egy megzöldült rakétavázlat találtak az egyik műhelyben.

Átkutatták a hegyeket és dombokat. A kapitány egy elhagyott kocsmában alakította ki a főhadiszállást, a hadnagya ide járt vissza jelentést tenni.

– A város teljesen kihalt, uram, de a dombok között helyiek élnek. A bőrük sötét, a szemük sárga. Marslakók. Nagyon barátságosak. Kicsit beszélgetünk, de nem sokat. Nagyon gyorsan tanulják a nyelvünket. Könnyű lesz velük baráti viszonyban maradni, uram.

– Sötét bőrűek? Hm – merengett a hallottakon a kapitány. – És hányan lehetnek?

– Vagy hat-nyolcszázan, azt mondanám, uram. A dombok között élnek, azokban a márványromokban. Magasak, egészségesek. Az asszonyaik gyönyörűek.

– Azt nem mondták, mi lett az emberekkel, akik ezt a földi telepet építették, hadnagy?

– Elképzelésük sincs, mi történt velük vagy akár ezzel a várossal.

– Különös. Nem lehet, hogy ők ölték meg őket?

– Meglepően békésnek tűnnek. Nagy az esélye, hogy valami járvány végzett a várossal, uram.

– Meglehet, és azt hiszem, ez is egy örökre megoldatlan rejtély marad. Amilyenekről könyvekben olvasni.

A kapitány kinézett a poros ablakon a távoli kék hegyekre, a fényben megcsillanó csatornák vizére, fülét megérintette a szél lágy susogása. Megborzongott. Aztán visszatért a valóságba, és az egyik üres asztalra rögzített térképre bökött az ujjával.

– Sok a tennivaló, hadnagy. – Hangja halkan zümmögött a kék hegyek mögött eltűnő nap narancsos fényében. – Új telepeket kell létesíteni, bányákat ásni, feltérképezni az ásványi kincseket. Bakteriológiai mintákat venni. Rengeteg munka, és a régi feljegyzéseknek nyoma veszett. Újra kell rajzolni a térképeket, elnevezni a hegyeket és folyókat. Megdolgoztathatjuk a fantáziánkat. Mit szólna, ha azokat a hegyeket ott Lincoln-hegyeknek

hívnánk, ezt a csatornát Washington-csatornának, azokat a dombokat meg... azokat nevezzük el magáról, hadnagy. És a diplomácia jegyében maga meg elnevez egy várost énrólam. Ennyi nekünk is jár. Ezt a völgyet meg nevezzük el Einstein-völgynek. Arra meg... *álmodozik*, hadnagy?

A hadnagy elkapta tekintetét a hegyek kékjéről és a város mögött, a távolban úszó puha ködpázmákról.

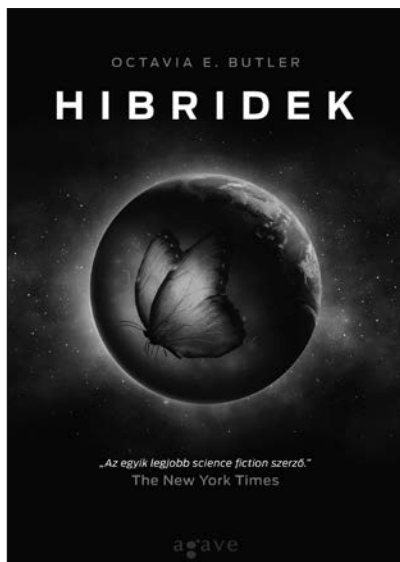
– Hogyan? Igen, uram. Vagyis dehogy, uram!

Fordította: Török Krisztina

Cory Doctorow az amerikai sci-fi-közösség egyik legnevesebb tagja, legfontosabb aktivistája és technológiai látnok. Közel húszéves írói pályája számos felejthetetlen és elgondolkodtató történetet eredményezett, és ezekért több irodalmi díjjal is kitüntették. A legújabb, *Radikálisok* című kötetében négy kisregényt olvashatunk tőle, melyekben mesterien játszik a sci-fi eszköztárával, és tüéles képet fest napjaink Amerikájáról.

Az *Engedélyezetlen kenyér* a bevándorlásról és a mérgező társadalmi-gazdasági rétegződésről szól, valamint egy fiatal nő veszélyesen törvénytelen elhátározásáról, hogy megjavítsa az elromlott kenyérpíritóját. A *Mintaszerű kisebbségben* egy szuperhős a saját súlycsoportján túl találja magát, amikor szembenéz a rendőrséget és az igazságszolgáltatást behálózó korrupcióval. A kötet címadó története egy elkeseredett férj, egy darknetfórum és az USA egészségügyi rendszere ellen való erőszakos felkelés krónikája. S végül, *A Vörös Halál Álarcában* egy milliárdos túlélő és a követői megpróbálnak elrejtőzni a világ elől, miközben a társadalmi rend mindenhol összeomlik.

Az emberek és az oankálik azóta párosodnak egymással, hogy az idegen faj megmentette a nukleáris háború utolsó túlélőit. Az idegenek célja, hogy a hímek és nőtények mellett létező, harmadik nemű társaik, az ólojok – akik az alakváltás, gyógyítás és génmanipuláció képességével rendelkeznek – addig kísérletezzenek az emberi DNS-en, míg létre nem hoznak egy olyan hibridet, ami képes életben maradni a világűr legkegyetlenebb feltételei közt is.

Jodahs egy különleges óloj: ő az első földönkívüli, akit emberi anya szült meg. Ahogy felnőtt és a teste érettségi szakaszba lép, úgy fedezi fel különleges képességeit. Jodahs azonban a származása miatt idegennek számít az idegenek között is, és ha nem tanulja meg kontrollálni a félelmét, valamint nem veszi sikerrel a metamorfózisokkal járó kihívásokat, akkor nem a két faj megmentője, hanem végzete lesz.

A Xenogenezis-trilógia befejező részében minden benne van, amiről a sci-fi műfaja szól; Octavia E. Butler a képzelet határait feszegetve, méltó módon fejezi be lebilincselő és végtelenül elgondolkodtató történetét.

Az Agave Könyvek nem csak az **agavekonyvek.hu** honlappal van jelen a világhálón.

facebook.com/agavekonyvek

twitter.com/agavekonyvek

instagram.com/agave.konyvek

A fenti webcímeiken rendszeresen frissülő tartalommal tájékozódhatsz a kiadóval kapcsolatos legfrissebb hírekről, megjelenésekről, sőt akár még a szerkesztésükben is részt vehetsz, hiszen ezeket nemcsak a kiadó munkatársai vezetik, hanem maguk az olvasók is.

A **moly.hu** könyves közösségi oldalon megoszthatod az olvasmányélményeidet és véleményedet másokkal. Nem csak osztályozhatod a könyveket, de megjelölheted a kedvenceidet is. A rendszeres összejöveteleken pedig találkozhatasz a többi könyvmollyal, vagy a kiadó valamelyik munkatársával.

agavekonyvek.hu

25%

VAGY MÉG NAGYOBB
KEDVEZMÉNY

Ha nem találsz a könyvesboltban. Ha előrendelnéd, hogy minél előbb olvashasd. Vagy ha csak egyszerűen kedvezményre akarsz hozzájutni.

agavekonyvek.hu

Az Agave Könyvek hivatalos online könyvesboltja, ahol kiadványainkat legalább 25% kedvezménnyel vásárolhatod meg.

agave
könyvek